SIDNIS ŠELDON

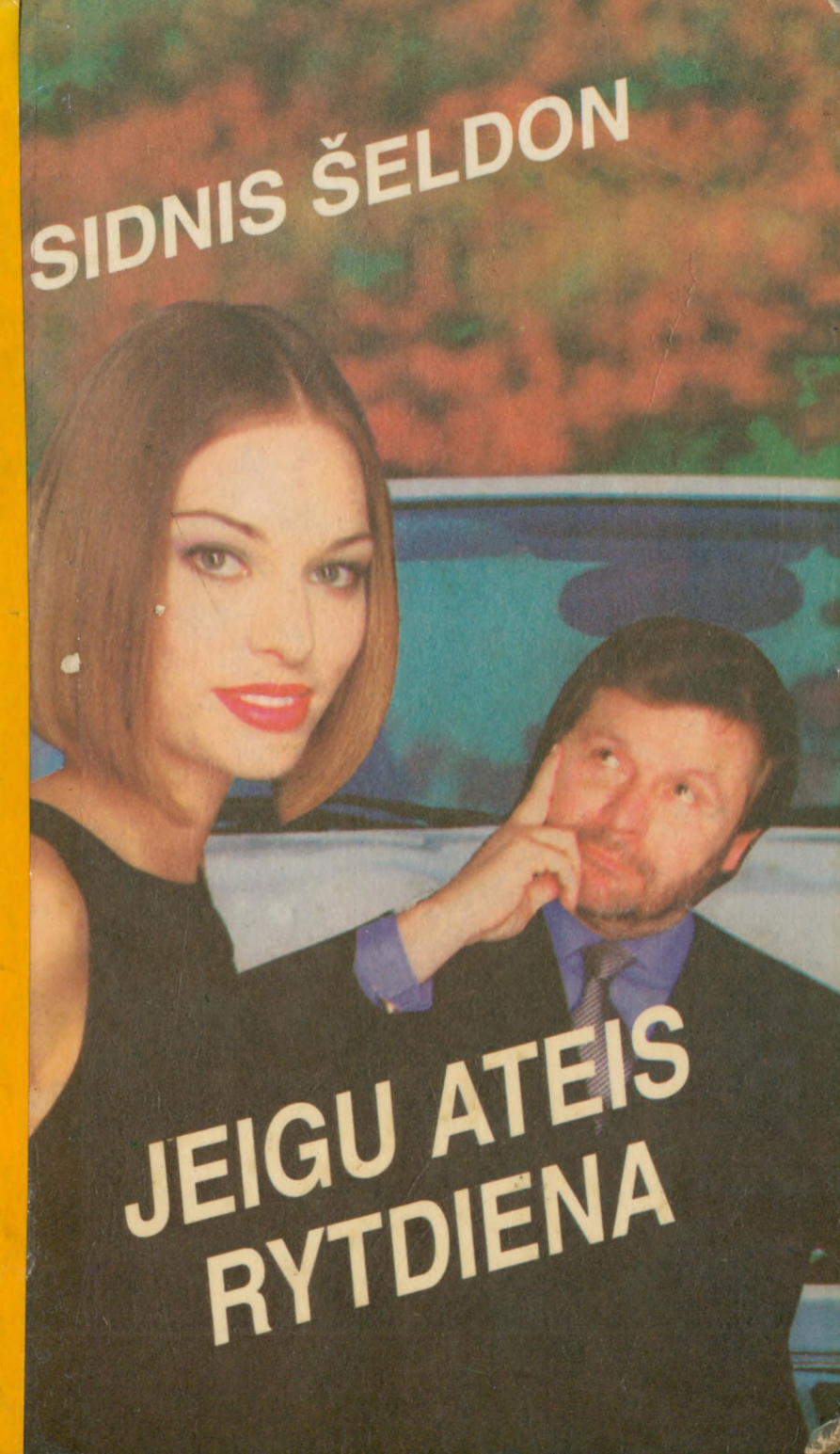

JEIGU ATEIS RYTDIENA

Populiarusis detektyvas

SIDNIS ŠELDONAS

JEIGU ATEIS RYTDIENA

Romanas

Vertė Aneta Ručinskienė

Vilnius Rosma

UDK [redacted]
Sh-11

Sheldon, Sidney

Sh-11 Jeigu ateis rytdiena: romanas / Sidnis Šeldonas; vertė Aneta Ručinskienė.— Vilnius: Rosma, 1997.— 388 p. (Populiarusis detektyvas).

ISBN 9986-00-167-6

Romano-melodramos „Jeigu ateis rytdiena" herojė, nusprendusi atkeršyti Naujojo Orleano mafijai, keletą kartų įžūliai apiplėšta. Pergudrauda-ma sukčius, ji turi ne tik moralinį pasitenkinimą bet ir materialinės naudos.

UDK 820(73)-3

© Sidney Sheldon, 1985
© Vertimas, Rosma, 1997
© Rosma, 1997

ISBN 9986-00-167-6

PIRMOJI KNYGA

1

Naujasis Orleanas
ketvirtadienis, vasario 20 d.— 23.00

Ji lėtai, susimąsčiusi nusirengė ir, likusi nuoga, ėmė rinktis peniuarą. Ji pasirinko ryškiai raudoną, kad ant jo nesimatytų kraujo dėmių. Paskui paskutinį kartą apžvelgė miegamąjį, kad įsitikintų, jog šitas jaukus kambarėlis, tapęs jai, Doris Vitnėj, toks brangus per paskutinius trisdešimt metų, gerai sutvarkytas. Ji ištraukė tualetinio stalelio stalčių ir atsargiai išsiėmė juodą žvilgantį revolverį, kuris vėsino įkaitusį delną. Padėjo jį šalia telefono ir surinko Filadelfijos, kur gyveno dukra, numerį. Klausėsi tolimų signalų aido. Galiausiai pasigirdo švelnus:

— Alio?

— Treise... Aš paprasčiausiai norėjau išgirsti tavo balsą, brangioji.

— Kokia maloni staigmena, mamyte.

— Ar aš tavęs nepažadinau?

— Ne, ką tu. Aš skaičiau. Dar tiktai rengiuosi gulti. Mes su Čarlzu norėjome eiti papietauti, bet orai tokie bjaurūs, taip stipriai sninga. O kaip ten pas tave?

Dieve mano, ir mudvi dar kalbame apie orus,— pagalvojo Doris Vitnėj.— Kai man reikia tiek daug jai papasakoti. O aš negaliu".

— Mama, ar tu girdi?

Doris Vitnėj įdėmiai žiūrėjo pro langą.

— Lyja.

O pati pagalvojo: „Koks melodramatiškas atitikimas, lyg Alfredo Hičkoko filme".

— Kas ten dunda? — paklausė Treisė.

„Griaustinis". Pernelyg paskendusi savo mintyse, Doris jo negirdėjo. Virš Naujojo Orleano siautėjo audra. „Ilgas lietus,— pranešė diktorius.— Naujajame Orleane dabar šešiasdešimt šeši laipsniai *. Vakarop lietus pavirs liūtimi. Nepamirškite pasiimti skėtį". Jai niekada nereikės jokio skėčio.

— Tai griaustinis, Treise.— Ji stengėsi, kad jos balsas būtų bent truputį žvalesnis.— Sakyk, kas naujo Filadelfijoje?

— Aš jaučiuosi princese iš stebuklinės pasakos, mama,— sušuko Treisė.— Aš niekada netikėjau, kad kas nors gali būti toks laimingas. Rytoj vakare aš susitinku su Čarlzo tėvais.— Treisė ėmė kalbėti žemesniu balsu lyg oficialiai paskelbdama.— Ponas ir ponia Stenhoupai iš Česnat Hilo,— pagaliau iškvėpė ji.— Jie papročių ir taisyklių kūrėjai. Aukštoji visuomenė. Tiesiog galva svaigsta.

— Nesijaudink. Jie tave pamils.

— Čarlzas sako, kad tai nesvarbu. Jis mane myli. Ir aš jį dievinu. Aš negaliu sulaukti, kada tu su juo susipažinsi. Jis nuostabus.

— Aš esu tikra, kad jis būtent toks.

„Aš niekada nepamatysiu Čarlzo,— pagalvojo Doris.— Aš niekada nelaikysiu ant kelių savo anūko. Ne. Aš neturiu apie tai galvoti".

— Mano mergyte, o ar jis žino, kaip jam pasisekė, kad jis turi tave?

— Aš jam nuolat tai primenu.— Treisė nusijuokė.— Užteks apie mane. Papasakok, kas gero pas tave? Kaip tu jautiesi?

„Jūs, Doris, absoliučiai sveika,— pasakė gydytojas Rašas.— Jūs išgyvensite ligi šimto metų". Vienas nedidelių gyvenimo pasityčiojimų.

---

* Pagal Farenheitą; maždaug 19 °C.— Vert. past.

— Aš jaučiuosi puikiai, kai kalbu su tavimi.

— Su kuo nors susipažinai?

Nuo to laiko, kai prieš penkerius metus mirė Treisės tėvas, Doris Vitnėj manė, kad nėra reikalo su kuo nors susipažinti, nors dukra prieštaravo.

— Apie tai nėra net ko kalbėti.— Ji ėmė kalbėti visiškai kita tema.— Kaip tavo darbas? Dar neįgriso?

— Labai patinka. Čarlzas neprieštaraus, jeigu aš dirbsiu ir kai mes susituoksime.

— Tai puiku, mano mergyte. Jis labai išmintingai samprotauja.

— Taip. Veikiai tu pati tuo įsitikinsi.

Pasigirdo stiprus perkūno trenksmas, kaip įspėjamasis signalas už scenos. Metas. Daugiau nieko iš savęs išspausti negalės, išskyrus atsisveikinimą.

— Ligi pasimatymo, mano brangioji.

Ji tvardėsi iš visų jėgų, kad nevirpėtų balsas.

— Mama, pasimatysime per vestuves. Aš tau paskambinsiu, kai mes su Čarlzu nustatysime sutuoktuvių dieną.

— Taip.

Liko paskutinieji žodžiai.

— Treise, aš tave labai myliu.— Ir Doris Vitnėj atsargiai padėjo ragelį.

Ji paėmė revolverį. Jai liko vienas vienintelis kelias — veikti tuojau pat. Doris prisidėjo revolverį prie smilkinio ir spustelėjo gaiduką.

2

Filadelfija

penktadienis, vasario 21 d.— 8.00

Treisė Vitnėj greitai išėjo iš savo daugiabučio namo vestibiulio į pilką šlapdribą. Lietus su sniegu krito ant žvilgančių mašinų, kurias vairavo uniformuoti vairuotojai, važiuojantys žemyn Marketstritu, ir ant apleistų, lentomis užkaltų namų, ant į krūvas susigrūdusių šiaurinės Filadelfijos dalies lūšnų. Lietus nuplovė mašinas, o priešais užkaltus namus gulinčias krūvas šiukšlių pavertė purvina pliurza. Treisė Vitnėj ėjo į darbą. Ji pagreitino

žingsnį, kai pamatė banką, ir vos susilaikė neuždainavusi gatvėje. Ji vilkėjo ryškiai geltoną lietpaltį, buvo užsidėjusi geltoną skrybėlaitę, kuri vos laikėsi ant žvilgančių kaštoninių plaukų kupetos. Jai suėjo dvidešimt penkeri. Jos veidas buvo gyvas, protingas. Ji turėjo putnias, geidulingas lūpas ir spindinčias akis, kurių spalva galėjo keistis nuo švelnios žalsvos ligi tamsiai žalios, ir sportišką figūrą. Jos odai buvo būdinga šiltų spalvų gama: nuo permatomos baltos ligi tamsios rožinės ir keitė spalvą priklausomai nuo to, ar Treisė Vitnėj buvo pikta, pavargusi ar susijaudinusi. Kartą motina jai pasakė:

— Garbės žodis, kartais negaliu tavęs atpažinti. Tu, vaikuti, surinkai visas spalvas.

Dabar, kai Treisė bėgo gatve, praeiviai atsigręždavo ir šypsojosi, pavydėdami laimės, kuria spindėjo jos veidas.

„Kaip nekuklu atrodyti tokia laiminga! — galvojo Treisė Vitnėj.— Aš išteku už žmogaus, kurį myliu, ir kuriam ketinu pagimdyti vaiką. Ko dar reikia, kad būtum laiminga?" Priėjusi banką, Treisė žvilgtelėjo į laikrodį. Aštuonios dvidešimt. Dar dešimtį minučių „Filadelfija trast end faideliti benk" durys bus uždarytos, bet Klarensas Dezmondas, banko viceprezidentas, vadovaujantis tarptautiniam skyriui, jau išjungė signalizaciją ir atidarė duris. Treisei patiko stebėti šitą rytinį ritualą. Ji stovėjo po lietumi ir laukė, kol Dezmondas įeis ir uždarys paskui save duris.

Viso pasaulio bankai turi slaptus įtaisus, garantuojančius jų saugumą, ir „Filadelfija trast end faideliti benk" nebuvo išimtis, todėl sykį ir visam laikui įvesta tvarka nebuvo keičiama, išskyrus nebent apsaugos signalą, kurį keitė kiekvieną savaitę. Šios savaitės signalas — pusiau nuleistos žaliuzės, kurios įspėjo, kad darbuotojai lauktų gatvėje, nes tikrinamos patalpos, jog įsitikintų, kad nėra pasislėpusių piktadarių, kurie paimtų darbuotojus įkaitais. Klarensas Dezmondas patikrino tualetus, sandėlį, rūsį, saugyklą. Tiktai visiškai įsitikinęs, jog viduje nieko nėra, jis pakėlė žaliuzes, duodamas ženklą, kad viskas gerai.

Įeiti pirmiausia turėjo teisę vyriausioji ekonomistė. Paprastai įėjusi ji atsistodavo šalia signalizacijos sistemos

pulto, laukdama, kol likusieji bendradarbiai sueis vidun, o paskui uždarydavo duris.

Lygiai pusę devynių Treisė Vitnėj drauge su savo bendradarbiais įėjo į prabangų holą, nusivilko lietpaltį, nusiavė guminius botus, su nuostaba klausydamasi verkšlenimų dėl prastų orų:

— Prakeiktas vėjas nunešė mano skėtį. Aš visa peršlapau.

— Aš važiavau Marketstritu, o ten plaukiojo dvi antys,— pajuokavo vyriausiasis kasininkas.

— Meteorologų duomenimis tokie patys orai numatomi ir kitą savaitę. Kaip aš dabar norėčiau būti Floridoje!

Treisė nusišypsojo ir nuėjo į savo darbo vietą. Ji vadovavo telegrafinių pervedimų skyriui. Dar labai neseniai pinigų pervedimas iš vieno banko į kitą ir iš vienos šalies į kitą buvo labai lėtas ir reikalavo daug darbo, nes reikėjo užpildyti daugybę blankų, o be to, labai priklausė nuo valstybinių ir tarptautinių pašto tarnybų. Kai į bankus atėjo kompiuteriai, padėtis labai pasikeitė, nes galima žaibiškai pervesti milžiniškas pinigų sumas. Treisės darbas — gauti iš kompiuterio informaciją apie vakarykščius pervedimus ir išsiųsti pervedimus į kitus bankus. Visos operacijos buvo koduojamos, o kodas reguliariai keičiamas, kad joks pašalinis negalėtų gauti informacijos. Kiekvieną dieną per jos rankas pereidavo milijonai elektroninių dolerių. Šitas darbas ją traukė, jos rankose buvo energijos šaltinis, teikiantis ją pasaulinio verslo arterijoms, ir tol, kol į jos gyvenimą įsibrovė Čarlzas Stenhoupas, bankininkystė jai buvo labiausiai jaudinančiu dalyku. „Filadelfija trast end faideliti benk" turėjo daugybę tarptautinių skyrių. Priešpiečiaudama Treisė ir jos bendradarbiai paprastai aptardavo visą ryte atliktą darbą, ir tai buvo pagrindinė jų pokalbio tema.

Vyriausioji ekonomistė Debora pareiškė:

— Mes ką tik uždarėme Turkijoje esančio sindikato šimto milijonų dolerių paskolą.

Mėja Trenton, banko viceprezidento sekretorė, patikliai pasakė:

— Šiandien ryte valdybos posėdžio metu nutarta pasiųsti papildomų piniginių lėšų į Peru. Avansas siekia per penkis milijonus dolerių...

O pats didžiausias rasistas iš visų banko darbuotojų Džonas Kreitonas pridūrė:

— Aš supratau, kad mes ketiname suteikti meksikiečiams pagalbos už penkiasdešimt milijonų dolerių. Šitos „šlapios nugaros" * nenusipelnė nė vieno cento!

— Visų įdomiausia,— atsiliepė susimąsčiusi Treisė,— kad šalys, kurios puola Ameriką už gerą orientaciją bankininkystėje, visada pačios pirmos prašo ją paskolų.

Tai buvo ta pati tema, dėl kurios jie su Čarlzu pirmą kartą susiginčijo.

Treisė su Čarlzu Stenhoupu susipažino viename finansinių problemų simpoziume, kur jį pakvietė skaityti pranešimą. Jis vadovavo firmai, kurią įsteigė dar garsusis jo senelis. Firma užsiėmė vertybinių popierių paskirstymu. Kompanija sudarydavo daugybę sandėrių su banku, kuriame dirbo Treisė. Po Čarlzo paskaitos Treisė pakilo į tribūną ir išdėstė savo požiūrį. Ji nesutiko su jo atlikta „trečiojo pasaulio" šalių galimybių — grąžinti jų pasiskolintas iš komercinių bankų ir Vakarų valstybių milžiniškas sumas — analize. Iš pradžių Čarlzas neteko žado, o paskui susidomėjo rimtais gražios jaunos moters argumentais. Svarstė tą dalyką ir pietaudami senoviniame Bukbinderio restorane.

Iš pradžių Čarlzas Stenhoupas nepadarė jai įspūdžio, nors ji ir žinojo, kad jis laikomas pačiu geidžiamiausiu jaunikiu Filadelfijoje. Trisdešimt penkerių, turtingas, protingas, vienos seniausių miesto šeimų atžala. Penkių pėdų ir dešimties colių ūgio, smėlio spalvos plaukais, rudomis akimis ir rimto pedantiško elgesio, jis, galvojo Treisė, vienas tų turtingų nuobodų, kurių ji negalėjo pakęsti.

Ir jis, tarsi skaitydamas jos mintis, pasilenkė per stalą ir tarė:

— Mano tėvas įsitikinęs, kad ligoninėje jam pakišo svetimą vaiką.

---

* Taip niekinamai JAV vadinami išeiviai iš Meksikos ir Lotynų Amerikos.— Vert. past.

— Ką?

— Aš skirtingai negu mano tėvai nemanau, kad pinigai — tai visko gyvenime pradžia ir pabaiga. Tiktai prašau to nesakyti mano tėvui.

Jo išorėje buvo kažin koks nepretenzingumas, ir Treisė pajuto jam prielankumą.

„Įdomu, kaip tai gali atrodyti iš šono — būti ištekėjusiai už ko nors iš aukščiausiai viršūnėlei priklausančių žmonių?"

Beveik visą savo gyvenimą Treisės tėvas sugaišo, kurdamas savo verslą, iš kurio Stenhoupai tiktai pasijuoktų, kaip iš visiškai nereikšmingo dalyko. „Stenhoupai ir Vitnėjai niekada nesusivienys,— mąstė Treisė.— Aliejus ir vanduo. O Stenhoupai — aliejus. Apie kokius aš čia niekus galvoju, ar aš norėsiu už jo ištekėti ar ne. Mes turbūt daugiau niekada nepasimatysime".

O tuo tarpu Čarlzas pasiūlė:

— Tikiuosi, kad jūs rytoj laisva ir sutiksite su manimi papietauti...

Filadelfija — akinantis gausybės ragas, čia yra į ką pažiūrėti ir yra kur apsilankyti. Šeštadienių vakarais Treisė ir Čarlzas eidavo į baletą arba klausėsi Filadelfijos orkestro, kuriam dirigavo Rikardas Mutis. Sekmadieniais jie tyrinėjo Niūmarketą ir užeidavo į unikalias Sesaiti Hilo parduotuves. Jie valgė sūrio kotletus gatvės kavinėje pas Geną ir pietavo „Kafe Rojal", viename pačių brangiausių Filadelfijos restoranų. Jie apsilankė Hed Hauso skvero parduotuvėse ir meno muziejuje bei privačiame Rodeno muziejuje.

Sykį jie sustojo priešais „Mąstytojo" skulptūrą. Ji žvilgtelėjo į Čarlzą ir nusišypsojo:

— Tai tu!

Čarlzas nesportavo, o Treisė sekmadienių rytais bėgiojo ristele palei tamsią Vest River Draiv arba vaikštinėjo Skvilkil Riverio pakrante. Šeštadieniais ji lankė taičičuano kovos treniruotes ir po valandos, pavargusi, bet žvali susitikdavo su Čarlzu jo bute. Jis, kaip tikras gurmanas, mėgo gaminti kinų ir marokiečių delikatesus. Obuolius tešloje, viščiuką su tachino padažu ir citrina.

Čarlzas pasirodė esąs pats punktualiausias žmogus, kurį kada nors pažinojo Treisė. Kartą ji tuo įsitikino, kai pavėlavo pietų penkiolika minučių. Jo įsižeidimas sugadino jai visą vakarą. Po to ji prisiekė sau laiku ateiti į pasimatymus su juo.

Treisės seksualinė patirtis buvo ne itin didelė, bet jai atrodė, kad Čarlzas mylisi taip, kaip gyvena: pedantiškai ir labai padoriai. Vienąsyk Treisė nutarė būti lovoje drąsesnė ir sumanesnė, tačiau ji taip sutrikdė Čarlzą savo meilės parodymu, kad slapčia ėmė galvoti, ar tik ji neturi kokių nors seksualinių nukrypimų.

Labai netikėtai pasijutusi nėščia, Treisė visiškai pasimetė: Čarlzas niekada neužsiminė apie vedybas, ir ji nenorėjo, kad jis jaustųsi priverstas ją vesti dėl vaiko. Ji nebuvo tikra, kad ryšis padaryti abortą, tačiau kita galimybė ją slėgė nė kiek ne mažiau. Ar ji sugebės viena užauginti vaiką ir ar jam bus gerai be tėvo?

Kartą po pietų ji nusprendė pranešti Čarlzui šitą naujieną. Ji pagamino mėsą su pupelėmis, bet per savo nervingumą ją prisvilino. Padėjusi ant stalo priešais Čarlzą lėkštę su prisvilusiu patiekalu, ji pamiršo savo kruopščiai surepetuotą kalbą ir vienu kartu išpoškino:

— Atleisk, Čarlzai. Aš nėščia.

Stojo nepakeliamai ilga tyla, ir Treisė jau buvo besirengianti ją sutrikdyti, kai Čarlzas pasakė:

— Mes, žinoma, susituoksime.

Treisė pajuto didžiulį palengvėjimą.

— Aš nenoriu, jog tu galvotum, kad aš... Tu žinai, jog manęs vesti neprivalai.

Jis pakėlė ranką, kad sustabdytų ją:

— Treise, aš noriu tave vesti. Tu būsi puiki žmona.— Ir lėtai pridūrė: — Žinoma, mano motina ir tėvas bus truputį nustebę.

Jis nusišypsojo ir pabučiavo ją.

Treisė ramiai paklausė:

— Kodėl jie nustebs?

Čarlzas atsiduso:

— Brangioji, bijau, kad tu ne visai įsivaizduoji sau, į ką tu įsiveli. Stenhoupai visada tuokėsi su, atkreipk

dėmesį, aš imu į kabutes —„į save panašiais". Filadelfijos avangardu.

— Ir jie jau surado tau žmoną,— susivokė Treisė.

Čarlzas ją apkabino.

— Tai neturi nė menkiausios reikšmės. Žmona taps ta, kurią aš išsirinksiu. Kitą penktadienį mes papietausime drauge su motina ir tėvu. Laikas tau su jais susipažinti.

Prieš devynias triukšmas banke stiprėjo. Tarnautojai pradėjo daug greičiau kalbėti ir mikliau judėti. Lygiai devintą banko durys atsidarys, o ligi tol viskas turi būti parengta. Pro langą Treisė pamatė klientus, kurie stovėjo eilėje, nors lauke lijo šaltas lietus.

Treisė stebėjo, kaip budėtojas baigė dėlioti į metalines dėželes pajamų ir išlaidų orderius ant šešių stalų, sustatytų į eilę centrinėje salėje. Nuolatiniai klientai turėjo blankus su įmagnetintu kodu tam, kad, kai įnešdavo įnašą, kompiuteris galėtų automatiškai įrašyti sumą į reikiamą sąskaitą. Tačiau dažnai klientai ateidavo be savo blankų ir todėl patys pildydavo savo registracijos korteles, kurias rasdavo dėželėse.

Budėtojas žvilgtelėjo į sieninį laikrodį, o kadangi minutinė rodyklė artėjo prie devynių, jis priėjo prie durų ir ceremoningai jas atidarė.

Prasidėjo banko darbo diena.

Kelias paskutines valandas Treisė buvo pernelyg užsiėmusi darbu su kompiuteriu, kad dar apie ką nors galvotų. Telegrafu perduodami pervedimai reikalavo kruopštaus patikrinimo. Reikėjo užrašyti visas sąskaitas, užregistruoti sąskaitų numerius, sumas ir banką, į kurį buvo persiunčiami pinigai, o kiekvienas bankas turėjo savo kodą, įrašytą slaptame žinyne, kuriame buvo visų stambių pasaulio bankų kodai.

Rytas prabėgo nepastebimai. Per priešpiečių pertrauką Treisė norėjo nueiti į kirpyklą, kad užsirašytų pas Lerį Stelą Botą. Jis ima brangiai, bet ji norėjo, kad Čarlzo tėvai pamatytų ją gražiai atrodančią. „Aš juos priversiu pamilti mane. Man vis vien ką jie jam išrinko,— galvojo Treisė.— Niekas, išskyrus mane, negalės padaryti

Čarlzą laimingą". Lygiai pirmą valandą dienos, kai Treisė jau vilkosi lietpaltį, Klarensas Dezmondas pakvietė ją į savo kabinetą. Jis buvo pavyzdingo vadovo įsikūnijimas. Jeigu televizija būtų panaudojusi banką reklaminėje komercinėje laidoje, tai jis būtų buvęs puikus oratorius. Tvarkingai, šiek tiek konservatyviai apsirengęs, jis panešėjo į pasitikėjimą keliantį žmogų.

— Sėskitės, Treise,— pasakė jis, didžiuodamasis tuo, kad atsiminė visų darbuotojų vardus.— Lauke baisiai bjauru, tiesa?

— Taip.

— Na... Žmonėms vis vien tenka tvarkyti savo reikalus banke,— tuo aukštuomenės pokalbis buvo baigtas. Dezmondas pasilenkė per stalą.— Aš supratau, kad jūs ir Čarlzas Stenhoupas ketinate susituokti.

Treisė nustebo.

— Mes apie tai dar net nepaskelbėme. Kaip?..

Dezmondas nusišypsojo.

— Kad ir ką darytų Stenhoupai — tai naujienos. Aš labai džiaugiuosi dėl jūsų. Manau, kad jūs grįšite pas mus dirbti, suprantama, po medaus mėnesio. Mes nenorėtume jūsų prarasti. Jūs — viena labiausiai vertinamų mūsų darbuotojų.

— Mes su Čarlzu apsvarstėme šitą reikalą ir sutarėme, kad man bus geriau, jeigu aš ir toliau dirbsiu.

Dezmondas patenkintas nusišypsojo. „Stenhoupas ir sūnūs"— viena svarbiausių kompanijų finansinėje bendrijoje, ir jeigu jo banke būtų jų pagrindinė sąskaita, tai būtų riebus kąsnis jo skyriui. Jis atsilošė į kėdės atkaltę.

— Kai jūs grįšite po medaus mėnesio, mes pagalvosime apie jūsų tarnybinį paaukštinimą ir apie atlyginimo padidinimą.

— Vaje, dėkoju jums! Tai puiku!

Ji žinojo, jog viso to ji nusipelnė, ir pajuto pasididžiavimą. Ji vos galėjo sulaukti vakaro, kad pasidalintų naujiena su Čarlzu. Treisei atrodė, kad dievai susitarė padaryti viską, kas įmanoma, kad ji būtų be galo laiminga.

Čarlzas Stenhoupas (vyresnysis) gyveno Ritgenhauzo skvere, didingame sename name. Aikštė buvo miesto įžymybė. Treisė dažnai praeidavo pro namą. „O dabar,— pagalvojo ji,— šitas namas taps mano gyvenimo dalimi".

Ji jaudinosi. Jos dailią šukuoseną sugadino drėgni orai. O suknelę ji pakeitė net keturis kartus, nežinodama, kaip apsirengti. Paprastai? Ji turėjo vieną Ivo Sen Lorano suknelę, kurią ji nusipirko ilgai taupiusi. „Jeigu aš ją apsivilksiu, jie pagalvos, kad aš išlaidi. Kita vertus, jeigu aš apsivilksiu vieną drabužių, pirktų išpardavimo metu, jie pagalvos, jog sūnus veda sau nelygią merginą. O velnias, jie vis vien taip pagalvos!"— nusprendė Treisė. Galiausiai ji pasirinko paprastą pilką sijoną ir baltą šilkinę palaidinę, o ant kaklo pasikabino plonutę auksinę grandinėlę, kurią jai atsiuntė motina Kalėdų proga.

Duris atidarė liokajus su livrėja.

— Labą vakarą, panele Vitnėj.

„Liokajus žino mano pavardę. Ar tai geras ženklas, ar blogas?"

— Prašom jūsų paltą.

Nuo jos palto ritosi vandens lašai ir krito ant brangaus persiško kilimo.

Liokajus nuvedė ją per marmuru išklotą prieškambarį, kuris atrodė bent dukart didesnis už banko holą. Treisei šmėstelėjo paniška mintis: „Dieve mano! Aš ne taip apsirengiau! Man derėjo apsivilkti Ivo Sen Lorano suknelę". Kai ji pasuko į biblioteką, tai pajuto, kad pasileido pėdkelnių akis, ir tuo momentu Treisė susidūrė akis į akį su Čarlzo tėvais.

Čarlzas Stenhoupas (vyresnysis) buvo rūsčios išvaizdos, šešiasdešimt penkerių metų vyriškis. Tai buvo savotiškas savo sūnaus po trisdešimties metų portretas. Jo akys rudos, kaip ir Čarlzo, tvirtas smakras, balti plaukai, ir Treisė jį iškart pamilo. Idealesnį senelį jų vaikui sunku buvo ir įsivaizduoti.

Čarlzo motina iš išorės atrodė patraukli, nors buvo neaukšta ir stambaus kūno sudėjimo, nesiderinančio su ją supančia karališka aplinka. „Ji atrodo solidi ir kelianti

pasitikėjimą,— pagalvojo Treisė.— Ji bus nuostabi močiutė".

Ponia Stenhoup ištiesė ranką.

— Mano mieloji, kaip miela iš jūsų pusės, kad aplankėte mus. Mes paprašėme Čarlzą, kad jis mums leistų keletą minučių pabūti su jumis vieniems. Ar jūs neprieštaraujate?

— Žinoma, ji neprieštarauja,— pareiškė Čarlzo tėvas.— Prisėskite... Treisė, taip?

— Taip, sere.

Jie atsisėdo ant kušetės vienas prieš kitą. „Kodėl aš jaučiuosi taip, lyg mane ketintų kankinti?" Treisė girdėjo savo motinos balsą: „Dukrele, Viešpats niekada neleis, kad tu negalėtum išsisukti iš sunkios padėties. Tiesiog reikia laiku žengti kitą žingsnį".

Iš pradžių Treisė vos vos nusišypsojo. Tačiau tuo momentu ji pajuto, kad pėdkelnių akis bėga aukštyn. Ji stengėsi ją pridengti rankomis.

— Taigi,— pono Stenhoupo balsas skambėjo draugiškai,— jūs ir Čarlzas norite susituokti.

Treisei kėlė nerimą žodis „norite". Tikriausiai Čarlzas pasakė jiems, kad jie ketina susituokti.

— Taip,— atsakė Treisė.

— Jūs su Čarlzu pažįstami neseniai, argi ne? — paklausė ponia Stenhoup.

Treisė nuslopino savo pasipiktinimą. „Aš buvau teisi. Prieš akis — kankynė".

— Ganėtinai ilgai, ponia Stenhoup, jog suprastume, kad mylime vienas kitą.

— Mylite? — suniurnėjo ponia Stenhoup ir pridėjo: — Jeigu kalbėti tiesiai, panele Vitnėj, Čarlzo naujiena apstulbino jo tėvą ir mane.— Ji atlaidžiai nusišypsojo:

— Žinoma, Čarlzas jums sakė apie Šarlotę? — Ji pamatė Treisės veido išraišką.— Aš suprantu. Matote, jis ir Šarlotė drauge užaugo. Jie visada labai artimai bendravo, ir, tiesą sakant, mes visi laukėme, kad šiais metais jie paskelbs apie savo sužadėtuves.— Nebūtina jai apibūdinti Šarlotę. Treisė galėjo puikiai ją įsivaizduoti. Gyvena kaimynystėje. Turtinga, ta pati socialinė kilmė, kaip ir Čarlzo. Mėgsta žirgus ir laimi taures.

— Papasakokite mums apie savo šeimą,— pasiūlė ponas Stenhoupas.

„Dieve mano, tai man primena neseniai matyto filmo sceną,— išsigando Treisė.— Aš — Ritos Heivort vaidmenyje ir pirmą kartą susitinku su Kerio Granto tėvais. Man būtina ko nors išgerti. Senuosiuose filmuose visada į pagalbą ateina liokajus ir atneša padėklą su gėrimais".

— Kur jūs gimėte, mano mieloji? — patikslino ponia Stenhoup.

— Luizianoje. Mano tėvas buvo mechanikas.

To pridurti nebuvo būtina, bet Treisė neturėjo jėgų priešintis. Velniai jų nematė! Ji didžiavosi savo tėvu.

— Mechanikas?

— Taip. Iš pradžių jis įkūrė nedidelę įmonėlę Naujajame Orleane, o paskui įkūrė stambią kompaniją. Prieš penkerius metus tėvas mirė, ir mama turėjo tvarkyti visus tuos reikalus.

— Ką šita kompanija... gamina?

— Duslintuvus ir kitas automobilių detales.— Ponas ir ponia Stenhoupai pasikeitė žvilgsniais ir vienu metu pasakė:

— Suprantu.

Jų tonas privertė Treisę įsitempti. „Įdomu, ar ilgai man užteks kantrybės?"— pagalvojo ji. Ji įsižiūrėjo į du tapusiais jai nesimpatingais veidus ir, savo pasibaisėjimui, ėmė kalbėti niekus.

— Jūs panaši į mano mamą. Ji graži, protinga ir žavi. Ji iš Pietų. Ji labai mažytė, maždaug jūsų ūgio, ponia Stenhoup...

Viduryje frazės Treisė sustojo, prislėgta pašnekovų tylėjimo. Iš jos krūtinės išsiveržė kvailas juokelis, sustingęs nuo atidaus ponios Stenhoup žvilgsnio.

Ponas Stenhoupas sausai tarė:

— Čarlzas mums pranešė, kad jūs nėščia.

O, kaip Treisė nenorėjo, kad jis tai pasakytų! Jie žiūrėjo į ją atvirai smerkdami, tarsi jų sūnus tapo auka to, kas įvyko. Jie privertė ją pajusti, kad ji turi stigmą *.

* Senovės Graikijoje — ženklai arba įspaudai vergų arba nusikaltėlių kūne.— Vert. past.

„Dabar aš žinau, ką man reikėjo prisisegti,— pagalvojo Treisė.— Raudoną „A" raidę *.

— Aš nesuprantu, kaip tokią dieną ir...— pradėjo ponia Stenhoup, bet neužbaigė sakinio, nes tuo momentu į kambarį įėjo Čarlzas. Treisė dar niekada per visą savo gyvenimą taip nesidžiaugė, ką nors matydama.

— Na,— Čarlzo veidas nušvito šypsena,— kaip jūs čia sutarėte?

Treisė pakilo ir puolė į jo glėbį.

— Puikiai, brangusis.

Ji prisiglaudė prie jo galvodama: „Ačiū Dievui, Čarlzas nepanašus į savo gimdytojus. Ir niekada toks nebus. Jie — riboti, pasipūtę ir šalti".

Už nugaros delikačiai kostelėjo liokajus su padėklu rankose, pristatytu įvairiausių gėrimų. „Viskas bus gerai,— pasakė sau Treisė.— Tai filmas su laiminga pabaiga".

Pietūs buvo puikūs, bet Treisė labai nervinosi ir negalėjo valgyti. Prie stalo aptarinėjo banko reikalus, politiką, neramią padėtį pasaulyje, ir visa tai vyko labai bešališkai ir mandagiai. Niekas jų garsiai nepasakė: „Tu privertei mūsų sūnų tave vesti". „Visiškai teisingai,— galvojo Treisė.— Jie turi teisę domėtis moterimi, kurią nori vesti jų sūnus. Kada nors Čarlis turės savo firmą, ir labai svarbu, kad turėtų tinkamą žmoną". Ir Treisė prisiekė sau: „Jis ją turės".

Čarlzas švelniai paėmė jos ranką, kuri beprasmiškai lamdė po stalu servetėlę, ir nusišypsojo, vos vos mirktelėjęs jai. Treisė atgijo.

— Treisė ir aš norime, kad vestuvės būtų kuklios,— pasakė Čarlzas.— O paskui...

— Niekai,— nutraukė jį ponia Stenhoup.— Ne mūsų šeimos tradicija kelti kuklias vestuves, Čarlzai. Visada atsiras dvi dešimtys draugų, kurie norės pamatyti, kaip tu tuokiesi.

Ji žvilgsniu permetė Treisę, įvertindama jos figūrą.

— Turbūt jums reikia pasirūpinti, kad kvietimus į

* Istorinis amerikiečių sanguliavimo simbolis.— Vert. past.

vestuves išsiuntinėtų iš karto,— o paskui pridūrė: — Suprantama, jeigu tai jums priimtina.

— Taip, žinoma. Jeigu jau vestuvės turi įvykti.

„Kodėl aš tuo abejoju?"

Ponia Stenhoup tarė:

— Kai kurie svečiai atvyks iš užsienio. Aš patvarkysiu, kad jie apsistotų mūsų namuose.

Ponas Stenhoupas paklausė:

— Ar judu jau nusprendėte, kur vyksite į povestuvinę kelionę?

Čarlzas nusišypsojo:

— Tėti, šita informacija negarsinama.

Jis stipriai suspaudė Treisės ranką.

— Kiek truks jūsų medaus mėnuo? — pasiteiravo ponia Stenhoup.

— Maždaug penkiasdešimt metų,— atsakė Čarlzas. Ir Treisė mintyse jam padėkojo už tai.

Po pietų jie nuėjo į biblioteką išgerti po taurelę brendžio, ir Treisė pamatė nepaprasto grožio senovinį kambarį, išmuštą ąžuolinėmis plokštėmis, kuriame ant lentynų stovėjo odiniais viršeliais knygos, o ant sienos kabojo du Koro, vienas Reinoldso darbas ir Koplėjaus piešinys. Jai buvo nesvarbu, ar Čarlzas turtingas, bet ji prisipažino sau, kad gyventi tokioje aplinkoje, pasirodo, taip pat malonu.

Beveik vidurnaktį Čarlzas parvežė ją namo į nedidukę butelį, netoli Faermaunt Parko.

— Treise, tikiuosi šitas vakaras tavęs smarkiai nenukamavo? Motina ir tėvas kartais būna perdėtai ceremoningi.

— O ne, jie šaunūs,— pamelavo Treisė. Vakaro įtampa ją išvargino, bet, kai jie priėjo prie jos buto durų, ji paklausė:

— Ar tu užeisi, Čarlzai?

Jai buvo būtina, kad jis būtų, kad ją apglėbtų. Ji norėjo jam pasakyti: „Aš tave myliu, brangusis. Niekada ir niekas šiame pasaulyje mūsų negalės išskirti".

Jis atsakė:

— Bijau, kad ne šiandien. Aš turėjau sunkią dieną.

Treisė nuslėpė savo nusivylimą.

— Žinoma, brangusis. Aš suprantu.

— Aš pakalbėsiu su tavim rytoj.— Jis greitai ją pabučiavo, ir ji pamatė, kaip jis šmėstelėjo koridoriaus gale.

Liepsna apėmė butą, ir atkaklus gaisrinės varpo skambesys aštriai susprogdino tylą. Treisė pašoko iš lovos, dar neatsigavusi nuo matyto sapno, uostydama nakties orą, ar nekvepia dūmais. Skambesys netilo, ir ji galiausiai suvokė, jog tai skamba ne varpas, o telefonas. Ant sienos kabantis laikrodis rodė pusę trijų nakties. „Turbūt kas nors Čarlzui atsitiko",— paniškai pagalvojo ji.

Treisė pakėlė ragelį:

— Alio?

Santūrus vyriškas balsas paklausė:

— Treisė Vitnėj?

Ji dvejojo — atsakyti ar ne. Balsas buvo nepažįstamas.

— Kas jūs?

— Kalba leitenantas Mileris iš Naujojo Orleano policijos valdybos. Jūs — Treisė Vitnėj?

— Taip.— Jos širdis pašėlusiai tvaksėjo.

— Bijau, kad aš turiu jums blogų naujienų.

Ji stipriai suspaudė ragelį.

— Skambinu dėl jūsų motinos.

— Mama pakliuvo į avariją?

— Ji mirė, panele Vitnėj.

Ne!!! Šitas telefono skambutis — nevykėliškas pokštas. Mamai nieko negalėjo atsitikti. Mama gyva! „Aš tavė labai, labai myliu, Treise".

— Aš labai nenorėjau jums šito pranešti tokiu būdu,— pasakė leitenantas Mileris.— Tai buvo košmaras, tačiau košmaras nemiegant. Ji negalėjo nė žodžio ištarti. Jos smegenis ir liežuvį, tarsi ledas sukaustė. O leitenantas klausė:

— Alio?.. Panele Vitnėj? Alio?..

— Aš išskrendu pirmuoju lėktuvu,— atsakė ji.

Ji sėdėjo savo mažytėje virtuvėlėje, galvodama apie motiną. Mama negalėjo numirti. Ji visada buvo kupina

gyvybinių jėgų ir sveikatos. Jų santykiai buvo artimi. Dar nuo mažų dienų ji dalinosi su mama visais savo išgyvenimais, aptarinėjo mokyklinius reikalus, berniukus, o vėliau ir vyrus. Po tėvo mirties daugelis iš tų, kas rengėsi pirkti įmonę, siūlė mamai tikrai didelius pinigus, už kuriuos ji tikrai likusį gyvenimą galėjo nugyventi be rūpesčių, tačiau ji atkakliai atsisakinėjo parduoti. „Tavo tėvas įkūrė šitą įmonę. Aš negaliu leisti, kad jo darbas, į kurį jis tiek įdėjo, nueitų niekais". Ir ji rūpinosi, kad įmonė klestėtų. „O mama,— galvojo Treisė.— Aš tave taip myliu. Tu niekada nepamatysi Čarlzo ir savo anūkų". Ir ji ėmė raudoti.

Ji įsipylė puoduką kavos, o kol ji atvėso, sėdėjo tamsoje. Labai norėjosi paskambinti Čarlzui, kad jis būtų šalia, ir papasakoti jam, kas įvyko. Ji žvilgtelėjo į virtuvėje kabantį laikrodį. Buvo pusė keturių. Ji nenorėjo jo žadinti; geriau paskambins jam iš Naujojo Orleano. Ji paklausė save, ar gali tai turėti įtakos jų vestuvėms, ir tuojau pat susigėdo dėl savo minčių. Kaip ji gali galvoti apie save tokiomis minutėmis! Leitenantas Mileris pasakė:

— Kai jūs atskrisite, paimkite taksi ir atvažiuokite į vyriausiąją policijos valdybą.

„Kodėl į policijos valdybą? Kodėl? Kas atsitiko?"

Nešama nepertraukiamo zujančių keleivių srauto perpildytame Naujojo Orleano oro uoste, Treisė pajuto, jog dūsta. Ji pamėgino prieiti arčiau prie bagažo karuselės, bet niekas jos nepraleido. Ji vis labiau ir labiau nervinosi, krūpčiodama nuo minties, ką jai veikiai teks pamatyti. Ji vis dar įkalbinėjo save, kad tai kokia nors klaida, kad viskas ne taip, tačiau policijos leitenanto žodžiai griaudėjo jai galvoje: „Bijau, kad aš turiu jums blogų naujienų... Ji mirė, panele Vitnėj... Aš labai nenorėjau pranešti šitai tokiu būdu..."

Galų gale Treisė sugavo savo lagaminą. Ji įsėdo į taksi ir pasakė leitenanto jai duotą adresą:

— Saut Brodstrit, septyni šimtai penkiolika.

Vairuotojas plačiai nusišypsojo jai, žiūrėdamas į apžvalginį veidrodėlį:

— Pas šnipus, taip?

Jokio pokalbio. Ne dabar. Treisės galvoje buvo absoliuti sumaištis.

Taksi važiavo Leik Ponèartreim Kozvėju rytų kryptimi. Vairuotojas nesiliovė plepėjęs.

— Svarbiu reikalu atskridote, panele?

Ji tik nuspėjo, apie ką jis kalba. Ji pagalvojo. „Ne. Aš atskridau dėl mirties". Ji girdėjo monotonišką vairuotojo balsą, bet žodžių nesuprato. Ji pastirusi sėdėjo ant užpakalinės sėdynės, nepastebėdama pažįstamų apylinkių, lėkusių pro šalį. Privažiavus Frenč Kvorterį, Treisė atsipeikėjo nuo stiprėjančio balsų gaudesio. Priešais ėjo apdujusios žmonių minios, beprotiškai rėkaudamos senovinius užkeikimus.

— Toliau aš negaliu važiuoti,— pasakė vairuotojas.

Treisė pakėlė akis ir pamatė sukrečiantį reginį. Šimtai tūkstančių rėkiančių kaukėtų žmonių, persirengusių drakonais, milžiniškais aligatoriais ir stabmeldžių dievais, užtvenkę gatves ir šaligatvius, ėjo pirmyn, lydimi laukinės garsų kakofonijos. Beprotiškai garsiai sprogìnėjo petardos, grojo muzika, skraidė įvairiaspalviai balionai, žmonės šoko.

— Jums geriau išlipti, nes jie apvers taksi,— pasakė vairuotojas.— Prakeikta „Mardi gra" *.

Žinoma. Vasaris — laikas, kai ištisas miestas švenčia Didžiojo pasninko pradžią. Treisė išlipo iš mašinos ir atsistojo ant šaligatvio krašto su lagaminu rankoje, ir jau sekančią akimirką ją įsuko spiegiančios ir šokančios minios sūkurys. Tai buvo šlykšti juodų raganų puota. Milijonas furijų šventė jos motinos mirtį. Kažin kas ištraukė jai iš rankų lagaminą ir dingo. Kažin koks storulis su šėtono kauke sugriebė ją ir pabučiavo. Elnias ėmė gniaužyti jos krūtis, o didžiulė panda, atėmusi ją iš elnio, iškėlė aukštai virš minios. Ji priešinosi ir mėgino pabėgti, bet tai padaryti pasirodė neįmanoma. Ją apsupo, pagavo į pinkles ir padarė dainuojančios, šokančios šventės dalele. Ji ėjo drauge su eisena, giedančia bažnytines gies-

* Užgavėnių antradienis — liaudies šventė kai kuriuose JAV miestuose.— Vert. past.

mes, o ašaros upeliais tekėjo jos skruostais. Nebuvo jokios išeities. Kai jai pagaliau pavyko pabėgti ir įsmukti į tylią gatvelę, ją jau buvo beapimanti isterija. Ji ilgai stovėjo atsirėmusi į žibinto stulpą, sunkiai alsuodama ir pamažėle įeidama į vėžes. Veikiai ji nukiūtino į policijos valdybą.

Leitenantas Mileris, sunerimusiu veidu vidutinio amžiaus vyriškis, atrodė, jautėsi tikrai nesmagiai, kad jam teko pranešti tokį dalyką.

— Atleiskite, aš negalėjau jūsų pasitikti oro uoste,— atsiprašė jis.— Visas miestas lyg išprotėjo. Mes apžiūrėjome jūsų motinos daiktus, ir jūs buvote vienintelis žmogus, kuriam mes galėjome paskambinti.

— Labai prašau, leitenante, pasakykite man... kas atsitiko mano motinai?

— Ji nusižudė.

Treisės kūnas nuėjo pagaugais.

— To... to negali būti! Kam jai save žudyti? Ji turėjo viską, kad galėtų gyventi!

Treisės balsas suskambėjo aštriai, su pasityčiojimu.

— Ji paliko jums raštelį.

Lavoninė buvo šalta, abejinga, siaubinga. Treisę nuvedė žemyn ilgu baltu koridoriumi į didžiulį, sterilų, tuščią kambarį, ir staiga ji suvokė, kad šitas kambarys visai netuščias. Jame buvo numirėlis. Jos numirėlis.

Baltu chalatu vilkintis budėtojas nenoromis priėjo prie sienos, suėmė už rankenėlės ir ištraukė didelę dėžę:

— Norite pažiūrėti?

„Ne, aš nenoriu matyti šalto, negyvo kūno, gulinčio šitoje dėžėje". Reikėjo kuo greičiau iš čia išsinešdinti. Atgal, prie tos valandos, kai skambėjo gaisrinės varpas: „Geriau jau būtų buvęs tikras gaisrinės varpas, o ne telefonas, ne mano negyva mama". Treisė lėtai kilojo kojas, kiekvienas žingsnis skausmu atsiliepė visame kūne. Ji ilgai žiūrėjo į bedvasį kūną, kuris ją pagimdė, išpuoselėjo, juokėsi drauge su ja, mylėjo ją. Ji pasilenkė ir pabučiavo motiną į skruostą. Skruostas nudegino ją kapų šalčiu.

— O, mama,— sukuždėjo Treisė.— Kodėl? Kodėl tu taip padarei?

— Mes atlikome skrodimą,— kalbėjo budėtojas.— Tai atitinka valstijos įstatymą dėl savižudybių.

Doris Vitnėj raštelis nedaug ką paaiškino.

„Mano brangioji Treise!

Prašau man atleisti. Aš sužlugdyta ir nenoriu būti tau našta. Tai pats geriausias sprendimas. Aš labai tave myliu.

Mama".

Raštelis buvo toks pats neturintis prasmės negyvas daiktas, kaip ir dėžėje gulintis kūnas.

Dieną Treisė rūpinosi laidotuvėmis, paskui sėdo į taksi ir nuvažiavo į savo tėvų namus. Iš toli ji girdėjo „Mardi gra" švenčiančių žmonių triukšmą, kaip kažin kokį svetimą, tragišką vaidinimą, neturintį su ja nieko bendro.

Vitnėjų šeima nuolat gyveno Garden Distrikte — prabangiame gyvenamajame kvartale — karalienės Viktorijos stiliaus name. Kaip ir dauguma Naujojo Orleano namų, jis neturėjo pamato, kadangi šita vietovė buvo žemiau jūros lygio.

Treisė čia išaugo, jos vaikystė buvo kupina šiltų ir džiugių prisiminimų. Namuose ji nebuvo ištisus metus, ir tikriausiai todėl, kai taksi sustojo, ji buvo apstulbinta, pamačiusi didžiulį užrašą pievelėje priešais namo fasadą: PARDUODAMA — NAUJOJO ORLEANO NEKILNOJAMOJO TURTO KOMPANIJA. Tai neįtikėtina! „Aš niekada neparduosiu mūsų senojo namo,— dažnai sakydavo mama.— Mes visi buvome čia tokie laimingi".

Keistas karštligiškas susijaudinimas apėmė Treisę, kai ji ėjo pro milžinišką magnoliją prie paradinių durų. Septintoje klasėje tėvai jai įteikė raktą nuo namo, kurį nuo to laiko ji nešiojo kaip talismaną, primenantį apie prieplauką, kuri jos visada lauks.

Ji atidarė duris, įėjo vidun. Ir tarsi įkasta sustojo. Kambariai buvo bemaž tušti, visi baldai išnešti. Visi gražūs antikvariniai daiktai dingę. Namas buvo panašus į tuščią kriauklę, į namą, kurį paliko kadaise čia gyvenę žmonės. Treisė bėgiojo iš vieno kambario į kitą, jos są-

myšis stiprėjo. Tai priminė kažin kokią staiga užgriuvusią nelaimę. Ji greitai užlipo į viršų ir sustojo savo buvusio miegamojo tarpduryje. Kambarys žvelgė į ją šaltai ir tuščiai. „O Dieve! Kas galėjo įvykti?" Prieškambaryje suskambėjo durų skambutis. Lėtai, lyg sapne, ji nulipo laiptais, kad atidarytų duris.

Ant slenksčio stovėjo Otas Šmidtas, „Automotaiv Pats kompani" valdytojas. Ši kompanija priklausė Vitnėjų šeimai. Tai buvo senyvas vyras, randų išvagotu veidu. Liesas kaip skiedra Šmidtas turėjo didžiulį, atsikišusį pilvą — buvo jo meilės alui pasekmė. Jo plikę įrėmino netvarkingos žilų plaukų sruogos.

— Treise,— pasakė jis su stipriu vokišku akcentu.— Aš tiktai ką išgirdau naujieną. Aš negaliu išreikšti, kaip aš jus užjaučiu.

— Otai, aš taip džiaugiuosi matydama jus. Užeikite.— Ji nusivedė jį į tuščią svetainę.— Atleiskite, bet čia nėra ant ko atsisėsti,— atsiprašė ji.— Ar jūs neprieštarausite, jei mes susėsime ant grindų?

— Ne, ne.

Jie sėdėjo ant grindų vienas priešais kitą ir žiūrėjo į akis apimti tokios nevilties. Otas Šmidtas dirbo jų kompanijoje tiek, kiek Treisė atsiminė save. Ji žinojo, kad daug kur jos tėvas priklausė nuo jo. O kai motina paveldėjo firmą, Šmidtas liko dirbti toliau.

— Otai, aš nesuprantu, kas atsitiko. Policija sako, kad mama nusižudė, bet jūs juk žinote, kad ji neturėjo tam priežasčių.— Ją nusmelkė netikėta mintis.— Juk ji nesirgo, argi ne? Ji nesirgo jokia baisia...

— Buvo ne taip. Ne tai...— Jis nusisuko nesmagiai jausdamasis ir nebaigdamas sakinio.

Treisė lėtai paklausė:

— Jūs žinote, koks reikalas?

Jis įsmeigė į ją traiškanojančias melsvas akis:

— Jūsų motina nepasakojo jums, kas neseniai atsitiko. Ji nenorėjo, kad jūs nervintumėtės.

Treisė susiraukė:

— Nervinti mane? Dėl ko? Prašau... tęsti.

Jo raukšlėtos rankos nuolat susigniaužda vo ir atsigniaužda vo.

— Ar jūs kada nors girdėjote apie žmogų, pavarde Džo Romanas?

— Džo Romanas? Ne. O kas?

Otas Šmidtas prisimerkė:

— Prieš šešis mėnesius Džo Romanas susipažino su jūsų motina ir pasakė, kad nori nupirkti kompaniją. Ji jam paaiškino, kad nesuinteresuota parduoti, bet jis pasiūlė jai dešimtį kartų daugiau pinigų negu kompanija buvo verta, ir tada jūsų motina negalėjo atsisakyti. Ji buvo labai susijaudinusi. Ji ketino įdėti visus savo pinigus į akcijas, kad jos duotų pelną, iš kurio jūs abi galėtumėte padoriai pragyventi likusį gyvenimą. Ji norėjo padaryti jums staigmeną. Aš taip džiaugiausi dėl jos. Štai jau treji metai, kai aš vis rengiausi išeiti į pensiją, Treise. Bet ar aš galėjau palikti ponią Doris? Šitas Romanas...— Otas vos nenusikeikė.— Šitas Romanas sumokėjo nedidelį užstatą. Didžioji dalis pinigų sumokėjimo atidėjimu turėjo būti sumokėta praeitą mėnesį.

Treisė nekantriai pasakė:

— Tęskite, Otai. Kas toliau?

— Kai firmai ėmė vadovauti Romanas, jis atleido iš darbo visus buvusius darbuotojus ir pasamdė saviškius. Paskui jis ėmė dirbtinai mažinti kompanijos akcijų kursą. Jis išpardavė visą turtą ir užsakė daug įvairių įrengimų, tačiau už juos nesumokėjo. Tiekėjai dėl to nesirūpino, nes manė, kad reikalus turi su jūsų motina. Kai pagaliau jie ėmė reikalauti savo pinigų, ji nuėjo pas Romaną ir paprašė paaiškinti. Tas staiga atsakė, kad nusprendė nesudaryti sandorio, o grąžinti kompaniją jai. O tuo metu kompanija jau buvo ne tik nieko neverta, bet dar turėjo pusę milijono dolerių skolų, kurių jūsų motina neįstengė sumokėti. Mums su žmona buvo skaudu žiūrėti, kaip jūsų motina kovojo iš visų jėgų, kad išgelbėtų kompaniją. Jie privertė ją bankrutuoti. Jie pasiėmė viską — firmą, šitą namą, net jos mašiną.

— O Dieve!

— Ir dar štai kas. Teismo apygardos prokuroras atsiuntė jai pranešimą, kad ketina jai pareikšti kaltinimą dėl sukčiavimo, už tai jai grėsė kalėjimas. Aš manau, jog tai buvo tą dieną, kai ji... numirė.

Treisė virte virė iš bejėgiško įniršio.

— Viskas, ką jai reikėjo padaryti,— tai papasakoti jiems tiesą, paaiškinti, ką šitas žmogus jai padarė.

Senasis valdytojas papurtė galvą.

— Džo Romanas dirba žmogui, pavarde Entonis Orzatis. Orzatis — Naujojo Orleano šeimininkas. Aš pernelyg vėlai sužinojau, kad Romanas tokius dalykus darė ir su kitomis firmomis. Jeigu jūsų motina net būtų padavusi jį į teismą, būtų praėję metai, kad viską išaiškintų, ir tada jai nebūtų pavykę atgauti iš jo pinigus.

— Kodėl ji nepasakė man? — tai buvo sielos šauksmas, šauksmas dėl motinos kančių.

— Jūsų motina buvo išdidi moteris. Ir ką jūs būtumėte galėjusi padaryti? Niekas jai negalėjo padėti.

„Jūs klystate",— piktai pagalvojo Treisė.

— Aš noriu pamatyti Džo Romaną. Kur aš galiu jį rasti?

Šmidtas ryžtingai atsakė:

— Pamirškite tai. Jūs net neįsivaizduojate, koks jis stiprus.

— Otai, kur jis gyvena?

— Jo namas yra šalia Džeksono skvero, tačiau eiti ten nėra prasmės, jau patikėkite manimi.

Treisė neatsakė. Ji buvo kupina jai nepažįstamo jausmo, o šitas jausmas vadinosi neapykanta. „Džo Romanas sumokės už mano motinos mirtį",— prisiekė Treisė.

3

Jai reikėjo laiko. Laiko pagalvoti, laiko tolimesnių veiksmų planui susidaryti. Jai buvo sunku grįžti į tuščius namus, todėl ji pasirinko nedidelį viešbutį Megezinstrite, toli nuo Frenč Kvorter, kur vis dar tęsėsi šventės orgijos. Ji neturėjo daiktų, ir įtarus tarnautojas, sėdintis už aukšto stalo, tarė:

— Jums teks sumokėti iš anksto. Keturiasdešimt dolerių už naktį.

Iš savo numerio Treisė paskambino Klarensui Dezmondui, kad atsiprašytų porai dienų.

Jis nuslėpė savo susierzinimą, nes nesmagiai jautėsi.

— Nesirūpinkite dėl to,— pasakė jis Treisei.— Aš ką nors sugalvosiu, kol jūs grįšite.

Jis tikėjosi, jog ji nepamirš papasakoti Čarlzui Stenhoupui, koks jis jautrus.

Kitas skambutis buvo Čarlzui.

— Čarlzai, brangusis...

— Treise, kur tave kipšas nešioja? Mama visą rytą negalėjo tau prisiskambinti. Ji norėjo šiandien su tavimi papusryčiauti. Jums abiems teks didžiausias vestuvinių rūpesčių krūvis.

— Atleisk, brangusis. Aš Naujajame Orleane.

— Kur? Ką tu darai Naujajame Orleane?

— Mano mama... mirė,— žodis įstrigo jai gerklėje.

— O! — Jo tonas akimirka pasikeitė.— Man labai gaila, Treise. Tai atsitiko taip netikėtai. Ji juk buvo visai jauna, taip?

„Ji buvo visai jauna",— su gailesčiu pagalvojo Treisė. Garsiai ji atsakė:

— Taip, taip.

— Kas atsitiko? Ar tau viskas gerai?

Šiaip ar taip, Treisė negalėjo priversti savęs pasakyti, jog tai — savižudybė. Ji beprotiškai norėjo išverkti visą šitą baisią istoriją apie tai, ką padarė jos motinai, bet susilaikė. „Tai mano nelaimė,— galvojo ji.— Aš neuždėsiu savo naštos Čarliui". Ji tarė:

— Nesirūpink. Viskas gerai.

— Treise, ar tu nori, kad aš atvažiuočiau?

— Ne. Ačiū. Aš pati susitvarkysiu. Rytoj palaidosiu mamą. Pirmadienį grįšiu į Filadelfiją.

Ji pakabino ragelį ir atsigulė ant lovos, jos mintys blaškėsi. Ji skaičiavo baltai nudažytas lubų plokštes. Viena... dvi... trys... Romanas... keturios... penkios... Džo Romanas... šešios... septynios... jis užmokės! Ji neturėjo jokio plano. Tačiau ji gerai žinojo viena, kad neleis Džo Romanui likti nenubaustam. Ji ras kokį nors būdą, kad atkeršytų už motiną.

Vakarop Treisė išėjo iš viešbučio ir nuėjo pesivaikščioti Kenelstritu, kol priėjo lombardą. Už grotomis aptverto prekystalio sėdėjo mirtinai blyškaus veido vyriš-

kis, senamadis žalias priekaktis dengė jo akis nuo ryškios šviesos.

— Kuo galiu...

— Aš... aš noriu nusipirkti ginklą.

— Kokio tipo?

— Jūs žinote... revolverį.

— Jums tiks trisdešimt antrojo arba keturiasdešimt penktojo kalibro, arba?

Treisė niekada nebuvo net rankoje laikiusi ginklo.

— Tiks trisdešimt antrojo.

— Aš turiu puikų trisdešimt antrojo kalibro egzempliorių „Smito ir Vesono" sistemos už du šimtus dvidešimt devynis dolerius ir „Čarter Arms" trisdešimt antrojo už šimtą penkiasdešimt devynis...

Ji su savimi turėjo visai nedaug pinigų.

— Ar jūs turite ką nors pigiau?

Jis gūžtelėjo pečiais:

— Pigiau, ledi, tiktai mėtyklė. Rinkitės. Aš jums nuleisiu ir parduosiu už šimtą penkiasdešimt dolerių plius dėžutę šovinių.

— Gerai.

Treisė žiūrėjo, kaip jis priėjo prie stovo su ginklais ir paėmė revolverį. Pardavėjas jį padėjo ant prekystalio krašto.

— Jūs žinote kaip su juo elgtis?

— Paspausti gaiduką.

Vyriškis šyptelėjo:

— Ar norite, aš parodysiu jums, kaip jis užtaisomas?

Ji norėjo pasakyti, kad neketina šauti, kad paprasčiausiai nori pagąsdinti vieną žmogų, bet suprato, kaip kvailai tai atrodys.

— Taip, prašau parodyti.

Treisė stebėjo, kaip „žaliasis priekaktis" įdeda į būgną kulkas.

— Ačiū.

Ji išsitraukė piniginę ir atskaičiavo reikiamą pinigų sumą.

— Man reikia žinoti jūsų pavardę ir adresą, kad galėčiau pranešti policijai.

Tai jai visai neatėjo į galvą. Grasinimas ginklu Džo Romanui galėjo būti laikomas kriminaliniu nusikaltimu. „Bet juk jis nusikaltėlis, o ne aš!"

Kai pardavėjas žiūrėjo į ją, jo priekaktis metė ant akių šešėlį ir jos atrodė blyškiai geltonos.

— Pavardė?

— Smit. Džoana Smit.

Jis įrašė į kortelę.

— Adresas?

— Douman Roudas, trisdešimt trupmena dvidešimt.

Nežvilgtelėjęs į ją jis pasakė:

— Tokio numerio Douman Roude nėra. Tai būtų upės vidurys. Mes užrašysime penkiasdešimt trupmena dvidešimt.

Jis padėjo priešais ją kvitą.

Ji pasirašė. DŽOANA SMIT.

— Tai viskas?

— Viskas.— Jis atsargiai pastūmė revolverį už grotų.

Treisė įdėmiai pasižiūrėjo į pardavėją, įsidėjo revolverį į rankinę, nusisuko ir paskubomis išėjo iš parduotuvės.

— Ei, ledi,— riktelėjo „žaliasis priekaktis" jai iš paskos.— Nepamirškite, kad ginklas užtaisytas.

Džeksono skveras buvo Frenč Kvorterio centre, su į dangų šaunančia puikia šv. Luiso katedra, tai atrodė lyg palaiminimo ženklas. Seni gražūs namai, jų fasadus ir kiemus nuo gatvės triukšmo saugojo aukštos tvoros ir grakščios magnolijos. Džo Romanas gyveno viename šitų namų.

Treisė laukė, kol sutems. Čarterstritu ėjo žmonių minios, ir Treisė net per atstumą girdėjo pragariško triukšmo atgarsius, į kurį ji neseniai buvo pakliuvusi.

Ji stovėjo medžių šešėlyje, tyrinėdama namą, jausdama revolverio svorį rankinėje. Jos sumanytas planas buvo paprastas. Ji ketino įkalbėti Džo Romaną, kad atstatytų garbingą jos motinos vardą. Jeigu jis atsisakys, ji išsitrauks ginklą ir privers jį parašyti prisipažinimą. Ji nuneš tą popierių leitenantui Mileriui, jis areštuos Romaną, ir jos motina bus pateisinta. Ji labai norėjo, kad Čarlzas būtų šalia, tačiau suprato, kad tai geriau padaryti vie-

nai. Nereikia į tokius reikalus įpainioti Čarlzo. Ji papasakos jam, kai viskas pasibaigs ir Džo Romanas atsisės ten, kur jam ir pridera sėdėti, už grotų. Priešais ją ėjo kažin koks praeivis. Treisė palaukė, kol jis praėjo ir gatvė vėl ištuštėjo.

Ji priėjo prie namo ir paspaudė skambučio mygtuką. Atsakymo nebuvo. „Jis turbūt linksminasi su vagių šutve „Mardi gra" proga. Bet aš negaliu laukti,— pagalvojo Treisė.— Aš lauksiu, kol jis grįš namo". Staiga spragtelėjo jungiklis, verandoje užsidegė šviesa, atsidarė paradinės durys, ir tarpduryje pasirodė vyriškis. Jo išorė apstulbino Treisę. Ji savo vaizduotėje matė piktą, paniurusį banditą. O pamatė patrauklų ir žavingą vyriškį, kurį lengvai galėjai palaikyti universiteto profesoriumi. Jo balsas buvo gana tylus ir draugingas.

— Sveika. Kuo galiu padėti?

— Jūs Džozefas Romanas? — Jos balsas virpėjo.

— Taip. Ko jums reikia? — Jis laikėsi laisvai, su paperkančiu nuoširdumu.

„Nieko stebėtino, kad šitas žmogus apgavo mano motiną",— pagalvojo Treisė.

— Aš... aš norėčiau su jumis pasikalbėti, pone Romanai.

Akimirką jis tyrinėjo jos figūrą.

— Žinoma. Prašau, įeikite.

Treisė įėjo į svetainę, pristatytą ligi žvilgėjimo nublizgintų antikvarinių baldų. Romanas gyveno neblogai. „Už mano motinos pinigus",— su kartėliu pagalvojo Treisė.

— Aš ką tik ketinau išgerti. Ko jūs norėtumėte?

— Nieko.

Jis nustebęs pažiūrėjo į ją.

— Kodėl jūs mane norėjote pamatyti? Panele...

— Treisė Vitnėj. Aš — Doris Vitnėj dukra.

Minutę jis bukai žiūrėjo į ją, paskui jo veidas pasikeitė, lyg jis būtų atpažinęs seną pažįstamą.

— O taip... Aš girdėjau apie jūsų motiną. Labai gaila.

„Labai gaila!" Jis buvo mamos mirties priežastimi, ir jis tegali pasakyti: „Labai gaila!"

— Pone Romanai, apygardos prokuroras mano, kad mano motina kalta dėl sukčiavimo. Jūs žinote, kad tai netiesa. Aš noriu, kad jūs padėtumėte atstatyti jos gerą vardą.

Jis gūžtelėjo pečiais:

— Aš niekada nekalbu apie reikalus švenčių metu. Tai prieštarauja mano religijai,— Romanas priėjo prie baro.— Aš manau, kad jums palengvės, jeigu išgersite.

Ji neturėjo iš ko rinktis. Treisė atidarė rankiną ir išsiėmė revolverį. Nusitaikė į jį:

— Aš jums pasakysiu, pone Romanai, nuo ko man palengvės. Nuo jūsų prisipažinimo, kaip jūs pasielgėte su mano motina.

Džozefas Romanas atsigręžė ir pamatė ginklą.

— Geriau jį padėkite, panele Vitnėj. Jis gali iššauti.

— Jis iššaus, jeigu jūs nepadarysite to, ko aš jus prašau. Jūs parašysite, kaip ligi siūlo galo apvogėte kompaniją, o mano motiną privedėte prie savižudybės!

Dabar jis žiūrėjo į ją būgštaudamas. Jo tamsios akys įtariai merkėsi.

— Aš suprantu. O jeigu aš atsisakysiu.

— Tada aš jus nušausiu,— ji jautė, kaip virpa jos rankos.

— Jūs nepanaši į žmogžudę, panele Vitnėj.— Romanas ėjo prie jos, laikydamas rankoje stiklinę viskio. Jis kalbėjo švelniai ir nuoširdžiai.— Aš nekaltas dėl jūsų motinos mirties, ir, patikėkite manimi, aš... Jis šliūkštelėjo viskį jai į veidą.

Alkoholis nudegino jai akis, ir Treisė tuojau pat pajuto aštrų skausmą: Romanas išmušė ginklą jai iš rankų.

— Jūsų nusenusi motušė nuslėpė nuo manęs vieną dalyką,— tarė Džo Romanas.— Ji man nepasakė, kad turi tokią seksualią dukterį.

Jis laikė ją, stipriai suspaudęs jos ranką, o Treisė buvo apakinta ir išsigandusi. Ji tiktai jautė, kaip jo kūnas užgriūva ją. Ji stengėsi išsisukti, bet buvo bejėgė prieš jo geležinį glėbį.

— Tu pati atėjai truputį pasismaginti, a? Na, Džo tuoj tau parodys.

Ji pamėgino šaukti, tačiau pasigirdo tik kimus gergždimas.

— Paleiskite mane!

Jis trūktelėjo jos palaidinę.

— Ei! Tik pažiūrėkite į šituos papukus! — sukuždėjo jis. Jis ėmė gnaibyti krūtų spenelius.— Priešinkis, mažyle. Man tai patinka.

— Pasitraukite nuo manęs!

Jis spaudė ją dar stipriau, sukeldamas skausmą. Ji suprato, kad guli ant grindų.

— Prisiekiu, tavęs dar nedulkino tikras vyras,— suurzgė jis.

Dabar jis užgriuvo ją visu kūnu, o jo rankos slinko prie jos šlaunų, keldamos sijoną. Nieko nematydama, Treisė trūktelėjo, ir jos pirštai užčiuopė revolverį. Ji sugriebė jį, ir tuoj pat pasigirdo kurtinantis šūvis.

— O Dieve! — suriko Romanas.

Jo glėbys atsileido. Pro raudono rūko skraistę Treisė pasibaisėjusi žiūrėjo, kaip jis atsitraukė nuo jos ir sunkiai nušliaužė ant grindų, laikydamasis už šono.

— Tu nušovei mane... Ak tu, kale! Tu nušovei mane...

Ji sustingo, neturėjo jėgų nė pajudėti. Ji jautė, kad ją pykina, o akis vis dar akino aštrus skausmas. Galų gale Treisė pašoko, pasisuko ir klupdama nubėgo prie durų tolimajame kambario gale. Ji jas plačiai atidarė. Ten buvo vonios kambarys. Ji svirduliuodama priėjo prie kriauklės, prileido į ją šalto vandens ir mazgojo akis tol, kol skausmas ėmė rimti ir ji jau galėjo žiūrėti. Ji žvilgtelėjo į veidrodį. Jos akys buvo paraudusios ir beprotiškos. „Dieve mano, aš ką tik užmušiau žmogų". Ji grįžo į svetainę.

Džo Romanas gulėjo ant grindų, ant balto kilimo plėtėsi kraujo dėmė. Išblyškusi Treisė pasilenkė prie jo:

— Atleiskite,— pasakė ji.— Aš nenorėjau...

— „Greitąją pagalbą"...

Jis kvėpavo nelygiai.

Treisė pribėgo prie telefono, stovėjusio ant rašomojo stalo, ir surinko dispečerinės numerį. Ji prašneko kimiu balsu:

— Budėtojau, atsiųskite nedelsdamas „Greitąją pagalbą". Adresas — Džeksono skveras, keturi šimtai dvidešimt pirmas. Nušautas vyriškis.

Ji padėjo ragelį ir pažiūrėjo į Džo Romaną. „O Dieve,— maldavo ji,— neleisk jam numirti. Ji atsiklaupė šalia jo, kad pažiūrėtų ar dar gyvas. Jo akys buvo užmerktos, bet jis kvėpavo.

— „Greitoji pagalba" tuojau atvažiuos, — pažadėjo Treisė ir puolė į gatvę.

Ji stengėsi nebėgti, kad neatkreiptų dėmesio. Susisagstė švarką, kad nesimatytų perplėšta palaidinė. Už keturių kvartalų nuo namo Treisė pamėgino sustabdyti taksi. Gal penketas pralėkė pro šalį, su besišypsančiais, laimingais keleiviais viduje. Treisė išgirdo artėjantį sirenos kauksmą, o po kelių sekundžių prašvilpė „Greitoji pagalba", pasukusi prie Romano namo. „Man pavyko ištrūkti",— pagalvojo Treisė. Šiek tiek tolėliau sustojo taksi, iš kurio išlipo keleiviai. Treisė pasileido bėgte prie taksi, bijodama, kad nenuvažiuotų.

— Jūs laisvas?

— Kaip sakyti. Jums kur?

— Į oro uostą.— Ji liovėsi kvėpavusi.

— Sėskitės.

Pakeliui į oro uostą Treisė galvojo apie „Greitąją pagalbą". Kas bus, jeigu jie pavėlavo ir Džo Romanas numirs? Ją laikys žmogžudė. Ginklą ji paliko svetainėje, ir jos pirštų atspaudai liko ant jo. Ji, žinoma, galėtų policininkams papasakoti, kad Romanas mėgino ją išprievartauti ir kad ginklas iššovė atsitiktinai, tačiau jie niekada ja nepatikės. Ji nusipirko ginklą, kad jis dabar gulėtų ant grindų šalia Džo Romano? Kiek laiko praėjo? Pusvalandis? Valanda? Jai reikia kuo greičiau išskristi iš Naujojo Orleano.

— Kaip jums karnavalas?

— Kaip jums pasakius...

Ji išsiėmė veidrodėlį ir padarė viską, ką galėjo, kad atrodytų padoriai. Kaip buvo kvaila iš jos pusės reikalauti, kad Džo Romanas prisipažintų! Viskas išėjo ne taip. „Kaip aš galėsiu visa tai papasakoti Čarlzui?" Ji su-

prato, kad jis bus sukrėstas, bet, po to, kai ji viską paaiškins, jis supras. Čarlzas visada žino, ką daryti.

Kai taksi privažiavo tarptautinį Naujojo Orleano oro uostą, Treisė paklausė save: „Nejaugi aš tik šį rytą atskridau? Nejaugi visa tai įvyko per vieną dieną?"

Jos motinos savižudybė... beprotiškas karnavalas... Įsiutusiu veidu vyriškis: „Tu nušovei mane, kale..."

Kai Treisė skuodė prie terminalo, jai pasirodė, kad kažin kas smerkiamai žiūri į ją. „Štai ką daro nešvari sąžinė",— pagalvojo ji. Kaip ji norėtų sužinoti apie Džo Romano būklę, bet ji net supratimo neturėjo, į kurią ligoninę jį nugabens arba kam ji galėtų paskambinti. „Jam viskas bus gerai. Mes su Čarlzu grįšime į mamos laidotuves ir Džo Romanas bus sveikas". Ji stengėsi išguiti iš atminties veidą žmogaus, gulinčio ant balto kilimo, per kurį tekėjo kraujas. Jai reikia skubėti namo, pas Čarlzą.

Treisė priėjo prie aviakompanijos „Delta Eirlainz" bilietų kasos.

— Aš norėčiau vieno bilieto kitam reisui į Filadelfiją. Turistinį.

Kompanijos atstovas pasitikslino su kompiuterio vaizdu.

— Reisas — trys nulis keturi. Jums pasisekė. Yra viena vieta kairėje pusėje.

— Kada išskrenda lėktuvas?

— Po dvidešimties minučių. Jūs turite užtektinai laiko, kad spėtumėte įsėsti į lėktuvą.

Dar nepamačiusi dviejų policijos karininkų, priėjusių prie jos iš abiejų pusių, Treisė pajuto, kad pavėlavo.

Vienas jų paklausė:

— Treisė Vinėj?

Akimirką jos širdis sustojo. „Kvaila neigti savo pavardę".

— Taip...— atsakė ji.

— Jūs areštuota.

Ir Treisė pajuto, kaip šaltas antrankių plienas sužvangėjo jai ant riešų.

Viskas vyko lyg sulėtintame filme ir ne jai. Kažkam kitam. Treisė matė, kaip ją vedė per oro uosto salę, pri-

rakintą prie vieno policininkų, o praeiviai atsigręždavo ir žiūrėjo jiems iš paskos. Ją įgrūdo ant užpakalinės juodai baltos patrulinės policijos mašinos sėdynės, plieninėmis grotomis atskirtos nuo vairuotojo. Policijos mašina nuvažiavo nuo šaligatvio ir pasileido dideliu greičiu su mirkčiojančiais raudonais žibintais ir įjungta sirena. Ji susigūžė ant užpakalinės sėdynės, stengdamasi būti nematoma. Ji žmogžudė. Džozefas Romanas numirė. Bet tai nelaimingas atsitikimas! Ji paaiškins, kaip visa tai įvyko. Jie turi ja patikėti. Jie privalo!

Policijos nuovada, kur atvežė Treisę, buvo Eldžirso rajone vakariniame Naujojo Orleano krante, įsikūrusi niūriame, nelaimę lemiančiame pastate, jau vien savo išvaizda keliančiam nevilti ir nusiminimą. Registracijos kambarys buvo pilnut pilnutėlis apgailėtinos išvaizdos asmenų — prostitučių, gatvės plėšikų, sąvadautojų ir jų aukų. Treisę privedė prie skyriaus budėtojo stalo.

Vienas iš lydinčiųjų tarė:

— Toji pati Vitnėj, seržante. Mes ją pagavome oro uoste, ji mėgino pabėgti.

— Aš ne...

— Nuimkite antrankius.

Antrankius nuėmė. Treisė išgirdo savo balsą:

— Tai nelaimingas atsitikimas. Aš nenorėjau jo nužudyti. Jis mėgino mane išprievartauti ir...

Ji negalėjo sulaikyti isterijos priepuolio.

Skyriaus budėtojas suriaumojo:

— Jūs Treisė Vitnėj?

— Taip. Aš...

— Uždarykite ją į kamerą.

— Ne! Minutėlę palaukite,— paprašė ji.— Man reikia paskambinti. Aš, aš turiu teisę paskambinti telefonu.

— Net žinote įvestą tvarką, a? — suniurzgė seržantas.— Kiek kartų sėdėjote kalėjime?

— Nė karto. Tai...

— Jūs galite vieną kartą paskambinti telefonu. Tris minutes. Koks numeris jums reikalingas?

Ji taip nervinosi, kad negalėjo prisiminti Čarlzo telefono numerio. Ji net negalėjo prisiminti Filadelfijos kodo. Du, penki, vienas? Ne. Ne toks. Ji drebėjo.

— Tęskite. Man visa naktis prieš akis.

— „Du, vienas, penki. Štai taip". Du, vienas, penki, penki, penki, penki, devyni, trys, nulis, vienas...

Budėtojas surinko numerį ir perdavė ragelį Treisei. Ragelyje ji išgirdo signalus. Niekas neatsakė. „Čarlzas turėtų būti namie". Skyriaus budėtojas pasakė:

— Laikas baigėsi.

Jis norėjo paimti iš jos ragelį.

— Prašau palaukti! — sušuko ji. Bet staiga prisiminė, kad Čarlzas nakčiai telefoną išjungdavo, kad jam netrukdytų. Ji klausėsi aidžių signalų, ir suprato, kad jai nepavyks su juo susisiekti.

Skyriaus budėtojas paklausė:

— Jūs baigėte?

Treisė žvilgtelėjo į jį ir prislėgtai atsakė:

— Aš — taip.

Policininkas nuvedė Treisę į kambarį, kur užrašė jos duomenis ir padarė pirštų atspaudus, paskui nuvedė koridoriumi žemyn ir užrakino vienutėje.

— Rytoj — jūsų bylos svarstymas,— pranešė jai policininkas. Jis nuėjo, palikęs ją vieną.

„Nieko čia nėra,— pagalvojo Treisė.— Visa tai baisus sapnas. O Dieve, labai prašau, tegul tai bus sapnas". Tačiau dvokianti kameros lova buvo tikra, ir tualeto kriauklė be kėdutės taip pat buvo tikra, ir grotos buvo tikros.

Naktis tęsėsi be galo ilgai. „Jeigu aš būčiau galėjusi prisiskambinti Čarlzui". Dabar jis buvo reikalingas jai labiau negu kas nors kitas ir kada nors jos gyvenime. „Visų pirma aš turiu jam išsipasakoti. Jeigu aš tai padarysiu, niekas iš šito košmaro nepasikartos". Šeštą valandą ryto užsimiegajęs sargybinis atnešė Treisei pusryčius — vos drungną kavą ir šaltą avižinę košę. Devintą valandą jos paimti atėjo apsauginink ė.

— Laikas eiti, mano saldžioji.— Apsauginink ė atrakino kameros duris.

— Aš turiu paskambinti,— tarė Treisė.— Tai labai...

— Vėliau... Tu juk nenori versti teisėją tavęs laukti? Jis — niekingas kalės vaikas.

Apsauginink nuvedė Treisę karidoriumi ir įleido į salę, kur sėdėjo pagyvenęs teisėjas. Jo galva ir rankos be perstojo judėjo. Priešais jį stovėjo apygardos prokuroras Edas Tapleris, liesokas apie keturiasdešimties metų vyras, žilstelėjusiais garbanotais plaukais ir šaltomis juodomis akimis.

Treisę nuvedė prie teisiamųjų suolo, ir po minutės teismo vykdytojas ją pakvietė:

— Kaltinimas prieš Treisę Vitnėj.

Ir Treisė pajuto, kad eina prie teisėjo suolo. Teisėjas rūpestingai studijavo priešais jį gulintį popieriaus lapelį, trūkčiodamas galvą aukštyn ir žemyn.

„Dabar". Dabar atėjo laikas paaiškinti vietos valdžiai, kas iš tikrųjų atsitiko. Treisė sudėjo rankas ir suspaudė jas drauge, kad nebūtų matyti, kaip jos dreba.

— Jūsų kilnybe, tai ne žmogžudystė. Aš iššoviau į jį, bet tai buvo nelaimingas atsitikimas. Aš tiktai norėjau jį pagąsdinti. Jis mėgino mane išprievartauti ir...

Apygardos prokuroras pertraukė:

— Jūsų kilnybe, aš nematau jokios prasmės tuščiai gaišti teismo laiką. Šita moteris įsiveržė į pono Romano namus, apsiginklavusi trisdešimt antrojo kalibro revolveriu, pavogė Renuaro paveikslą, kurio vertė pusė milijono dolerių, o kai ponas Romanas ją aptiko nusikaltimo vietoje, šaltakraujiškai šovė į jį ir paliko merdėti.

Treisė pajuto, kaip ji išblyško.

— Ką... ką jūs kalbate?

Viskas, ką ji girdėjo buvo kažin kokia beprasmybė. Apygardos prokuroras riktelėjo:

— Mes turime ginklą, iš kurio ji šovė ir sužeidė poną Romaną. Ant jo — jos pirštų atspaudai.

„Sužeidė!" Vadinasi, Džozefas Romanas gyvas! Ji nieko nenužudė.

— Ji dingo drauge su paveikslu, Jūsų kilnybe. Galbūt paveikslas dabar yra pas sendaikčių supirkėją. Dėl šitos priežasties valstija kreipiasi su prašymu, kad Treisei Vitnėj būtų paskelbtas teismo nuosprendis už mėginimą nu-

žudyti ir ginkluotą apiplėšimą arba ji gali būti paleista už pusės milijono dolerių užstatą.

Teisėjas pasisuko į sukrėstą Treisę:

— Jums atstovauja gynėjas?

Ji net negirdėjo teisėjo.

Jis pakėlė balsą:

— Ar jūs turite advokatą?

Treisė papurtė galvą.

— Ne. Aš... tai... tai, ką pasakė šitas žmogus — netiesa. Aš niekada...

— Jūs turite pinigų advokatui?

Visas jos iš atlyginimo sukauptas kapitalas gulėjo banke. Dar yra Čarlzas.

— Aš... ne, Jūsų kilnybe, bet aš nesuprantu...

— Teismas jums paskirs gynėją. Jūs būsite areštuota, jei nėra užstato. Kita byla.

— Palaukite. Tai kažin kokia klaida. Aš ne...

Ji neprisiminė, kaip ją išvedė iš teismo posėdžių salės. Periui Poupui, teismo paskirtam Treisės advokatui, buvo maždaug keturiasdešimt metų. Jo nervingas ir protingas su užjaučiančiomis melsvomis akimis veidas Treisei patiko.

Jis įėjo į jos kamerą, atsisėdo ant lovos ir tarė:

— Na! Ledi, kuri buvo mieste tiktai dvidešimt keturias valandas, to jau per daug. Jūs sukėlėte tikrą furorą! — Jis plačiai nusišypsojo.— Bet jums pasisekė. Jūs niekam tikusi šaulė. Žaizda paviršutiniška. Romanas gyvens.— Jis išsitraukė pypkę.— Ar neprieštaraujate?

— Ne.

Advokatas prisikimšo pypkę, uždegė tabaką, užsitraukė ir ėmė apžiūrinėti Treisę.

— Panele Vitnėj, jūs nepanaši į įprastą užkietėjusią nusikaltėlę.

— Prisiekiu, aš ne nusikaltėlė.

— Įtikinkite mane savo nuoširdumu,— pasakė jis.— Papasakokite, kas įvyko. Iš pat pradžių. Neskubėkite...

Treisė papasakojo jam viską. Peris Poupas sėdėjo tyliai, klausydamasis jos pasakojimo, neištardamas nė žodžio. Paskui jis atsilošė į kameros sieną, ir jo veidas apsiniaukė.

— Tai išsigimėlis! — nepiktai pasakė Poupas.

— Aš nesuprantu, apie ką kalbėjo prokuroras ir teisėjas,— Treisės akyse atsispindėjo sumišimas.— Aš nieko nesuprantu, kodėl jie kalba apie paveikslą.

— Iš tiesų viskas labai paprasta. Džo Romanas apgavo jus taip pat, kaip ir jūsų motiną. Jūs pakliuvote į nemalonią istoriją.

— Aš ne visai suprantu.

— Tada leiskite išdėstyti jums reikalo esmę. Romanas pareikš ieškinį dėl jam padarytos žalos. Tai bus pusė milijono dolerių už Renuarą, kurį jis kur nors jau paslėpė, ir jis išieškos šituos pinigus. Draudimo kompanija bus už jus, o ne už jį. Kai aistros nurims, jis parduos paveikslą privačiam asmeniui ir uždirbs kitą milijono pusę jūsų saviveiklos dėka. Nejaugi jums nebuvo aišku, kad išgauti prisipažinimą grasinant ginklu — beprasmiška?

— Aš... aš manau, kad taip. Aš tiesiog galvojau, kad jeigu įstengsiu ištraukti iš jo tiesą, tai galbūt kas nors pradės tyrimą.

Jo pypkė užgeso. Jis vėl ją užsidegė:

— Kaip jūs įėjote vidun?

— Aš paskambinau prie durų, ir Romanas mane įsileido.

— Jo parodymai kitokie. Jis parodė, kad jūs įsibrovėte pro išdaužtą langą užpakalinėje namo dalyje. Jis papasakojo policijai, kad pagavo jus tada, kai sėlinote su Renuaru. Jis mėgino jus sustabdyti, bet jūs iššovėte ir pabėgote.

— Tai melas! Aš...

— Bet tai — jo melas, ir jo namai, ir jūsų ginklas. Ar jūs bent įsivaizduojate, su kuo turite reikalą?

Treisė tylėdama papurtė galvą.

— Tada, panele Vitnėj, leiskite papasakoti jums tiesą. Šitas miestas labai susijęs su Orzačių šeima. Čia niekas nedaroma be Entonio Orzačio sutikimo. Jeigu jūs norite gauti leidimą pastato statybai, kelio tiesimui, įsigyti viešuosius namus, prekiauti narkotikais, turėti pogrindinę loteriją, tai jums reikia gauti Orzačio sutikimą. Džo Romanas pradėjo kaip samdomas žudikas. Dabar jis užima aukštą vietą Orzačio organizacijoje.— Poupas nustebęs

pažiūrėjo į ją.— O jūs ateinate į Romano namus ir nukreipiate į jį revolverį.

Treisė sėdėjo apstulbusi ir nusikamavusi. Galų gale ji paklausė:

— Jūs patikėjote mano pasakojimu?

Jis nusišypsojo:

— Jūs velniškai teisi. Tai taip kvaila, kad turėtų būti tiesa.

— Ar jūs galite man padėti?

Padelsęs jis atsakė:

— Aš stengsiuosi. Aš brangiai sumokėčiau, kad galėčiau juos visus pasodinti už grotų. Jie nupirko šitą miestą ir daugumą teisėjų. Jeigu jūs kreipsitės į teismą, tai jus nukiš taip giliai, kad daugiau niekada nepamatysite dienos šviesos.

— Jeigu aš kreipsiuosi į teismą?

Poupas atsistojo ir ėmė vaikščioti po kamerą pirmyn ir atgal.

— Aš nenoriu, kad jūs stotumėte prieš teismą todėl, kad, patikėkite manimi, tai bus jų teismas. Liko tiktai vienas teisėjas, kurio Orzačiui nepavyko nupirkti. Jo pavardė Henris Lorensas. Jeigu man pavyks sutvarkyti taip, kad jis vestų šitą bylą, tai aš absoliučiai tikras, kad galėsiu jums padėti. Tai ne visai etiška, bet aš ketinu pasikalbėti su juo vienu du. Jis nekenčio Orzačio ir Romano taip pat stipriai, kaip ir aš. Dabar viskas, ką mes turime padaryti,— prisikasti prie teisėjo Lorenso.

Periui Poupui pavyko suorganizuoti Treisei pokalbį telefonu su Čarlzu. Treisė išgirdo pažįstamą Čarlzo sekretorės balsą:

— Pono Stenhoupo kabinetas.

— Harieta, tai Treisė Vitnėj.

— O! Panele Vitnėj, jis norėjo su jumis susiskambinti, bet mes neturime jūsų telefono numerio. Ponia Stenhoup labai sunerimusi. Ji nori aptarti su jumis pasirengimą vestuvėms. Jeigu jūs galėtumėte jai kuo greičiau paskambinti...

— Harieta, ar aš galiu pakalbėti su ponu Stenhoupu?

— Man labai gaila, panele Vitnėj. Jis išvyko į Hjus-

toną, į konferenciją. Jeigu jūs duosite man savo numerį, esu tikra, jis jums paskambins, kai tik bus laisvas.

— Aš...

Ji niekaip negalėjo leisti, kad jis skambintų į kalėjimą. Bent ligi to laiko, kol pasitaikys galimybė jam viską papasakoti.

— Aš... Man teks dar kartą paskambinti ponui Stenhoupui.— Ji lėtai padėjo ragelį.

„Rytoj. Aš rytoj visa tai paaiškinsiu Čarlzui".

Tą pačią dieną Treisę perkėlė į didelę kamerą. Atnešė gerus karštus pietus iš Galatorso, o netrukus — šviežiai nupjautas gėles su rašteliu. Treisė atplėšė voką ir išėmė kortelę. NENUSIMINKITE! MES NUGALĖSIME TUOS NIEKŠUS. PERIS POUPAS.

Kitą rytą jis atėjo aplankyti Treisės. Kai tik ji pamatė jo veide šypseną, tai suprato, kad naujienos — geros.

— Mums sekasi,— sušuko jis.— Aš ką tik susitikau su teisėju Lorensu ir Tapleriu, apygardos prokuroru. Tapleris širdį stingdančiai suaimanavo, bet mes sudarėme sandėrį.

— Sandėrį?

— Aš papasakojau teisėjui visą jūsų istoriją. Jis sutiko priimti jūsų kaltės prisipažinimą.

Apstulbusi Treisė žiūrėjo į jį:

— Kad aš kalta? Bet aš...

Poupas pakėlė ranką.

— Išklausykite mane. Prisipažinusi kalta, jūs neturėsite teismo išlaidų. Aš įtikinau teisėją, kad paveikslo jūs nepavogėte. Jis pažįsta Džo Romaną, ir jis tiki manimi.

— Bet jeigu aš prisipažinsiu kalta,— lėtai pasakė Treisė,— ką jie man padarys?

— Teisėjas Loranas nubaus jus tris mėnesius kalėti.

— Sėdėti kalėjime?

— Luktelėkite. Jis atidės nuosprendžio vykdymą, ir jūs galėsite nesunkiai išsirūpinti sąlyginį išlaisvinimą.

— Bet tada aš būsiu... aš būsiu teista.

Peris Poupas sunkiai atsiduso.

— O jeigu jie privers jus stoti prieš teismą už gink-

luotą apiplėšimą ir kėsinimąsi nužudyti kriminalinio nusikaltimo metu, jus gali nuteisti dešimčiai metų.

— Dešimtį metų kalėjime!

Peris Poupas kantriai ją stebėjo.

— Spręskite jūs pati,— pasakė jis.— Aš tiktai galiu duoti jums gerą patarimą. Man per stebuklą pavyko taip pakreipti šitą bylą. Atsakymas jiems reikalingas dabar. Jeigu nenorite sudaryti sandėrio, tai galite pasiimti kitą advokatą ir...

Treisė tikėjo, kad Poupas sąžiningas žmogus. Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgdamas į jos nepakaltinamą būklę, jis padarė viską, ką galėjo. Jeigu ji galėtų pasikalbėti su Čarlzu. Tačiau atsakymas jiems reikalingas dabar. Galimas dalykas, jai pasisekė — gaus tik tris mėnesius lygtinio kalinimo.

— Aš... aš sutinku,— pasakė Treisė. Jai teko spauste išspausti tuos tris žodžius. Jis linktelėjo.

— Nuovoki mergina.

Jokių pokalbių telefonu jai ligi teismo proceso neleido.

Teismo salėje Treisė stovėjo tarp Edo Taplerio ir Perio Poupo. Teisėjo kėdėje sėdėjo aristokratiškos išvaizdos penkiasdešimtmetis vyriškis, lygiu, be jokios raukšlelės veidu ir tankiais madingai apkirptais plaukais. Teisėjas Henris Lorensas Treisei pasakė:

— Teismui pranešė, kad teisiamoji nori pakeisti savo prisipažinimą iš nekaltos į kaltą. Teisingai?

— Taip, Jūsų kilnybe.

Peris Poupas linktelėjo:

— Taip, Jūsų kilnybe.

— Valstija sutinka, Jūsų kilnybe,— pasakė apygardos prokuroras. Kurį laiką teisėjas Lorensas slogiai tylėjo. Paskui palinko į priekį ir pažvelgė Treisei į akis.

— Visos mūsų didžiosios šalies nelaimės įvyksta todėl, kad gatvėse knibždėte knibžda parazitų, kurie galvoja, jog gali nebaudžiami daryti viską, ką nori. Šitie žmonės tyčiojasi iš įstatymo, o mūsų teismų sistema terliojasi su jais. Užtat čia, Luizianoje mes neketiname jiems nuolaidžiauti. Kai nusikaltimo metu kas nors mėgina šal-

takraujiškai nužudyti, mes manome, kad šitą žmogų reikia deramai nubausti.

Treisė pajuto panišką virpulį. Ji pasisuko į Perį Poupą. Jis nenuleido akių nuo teisėjo.

— Teisiamoji prisipažino, kad mėgino nužudyti vieną geriausių mūsų miesto gyventojų — žmogų, garsėjantį savo gerais darbais ir labdaringumu. Teisiamoji šovė į jį, norėdama pavogti pusės milijono dolerių vertės meno kūrinį.— Teisėjo balsas tapo dar griežtesnis.— Mūsų teismas pasirūpins tuo, kad jums nepavyktų pasinaudoti tais pinigais artimiausius penkiolika metų, nes penkiolika metų jūs kalėsite Pietų Luizianos moterų kalėjime.

Treisė pajuto, kaip salė ėmė suktis prieš jos akis. Buvo iškrėstas kažin koks baisus pokštas. Teisėjo vaidmenį parinko aktorių, tačiau jis skaitė ne tas eilutes. Jis neturėjo ištarti nė vieno iš tų žodžių. Treisė norėjo tai pasakyti Periui Poupui, tačiau tas nusuko akis. Jis mikliai susimetė popierius į portfelį, ir Treisė pirmą kartą pastebėjo, kad jo nagai nugraužti ligi gyvuonies. Teisėjas Lorensas pakilo ir susirinko savo popierius. Treisė stovėjo apspangusi, negalėdama suvokti, kas jai atsitiko.

Teismo vykdytojas žengė prie Treisės ir paėmė ją už rankos.

— Einame,— pasakė jis.

— Ne! — suriko Treisė.— Ne, labai prašau! — ji pažvelgė į teisėją.— Tai siaubinga klaida, Jūsų kilnybe, aš...— Ir kai ji pajuto, kad teismo vykdytojas stipriau suspaudė jai ranką, ji suvokė, kad tai ne klaida, ne. Visa tai sufabrikavo, kad ją pražudytų.

Kaip pražudė jos motiną.

4

Pranešimas apie Treisės Vitnėj nusikaltimą ir jos fotografija pasirodė pirmajame „Nju Orleans Kurjer" puslapyje. Agentūros surinko apie ją žinias ir perdavė visos šalies laikraščių korespondentams. Ir kai Treisę išvedė iš teismo salės, kad nugabentų į kalėjimą, ją apspito televizijos reporterių pulkas. Siaubingai pažeminta ji rankomis dangstėsi veidą, tačiau nuo kamerų buvo neįma-

noma išsigelbėti. Džo Romanas buvo žinomas asmuo, o pasikėsinimas į jo gyvybę — svarbus įvykis. Treisei atrodė, kad ją supa priešai. „Čarlzas mane išlaisvins,— kartojo ji sau.— O Viešpatie, tegul Čarlzas mane paima iš čia. Aš negaliu leisti, kad mūsų vaikas gimtų kalėjime".

Kitą dieną budintis seržantas leido Treisei paskambinti telefonu. Harieta atsakė:

— Pono Stenhoupo kabinetas. Minutėlę, panele Vitnėj.— Sekretorės balse ji išgirdo dvejonę.— Aš... aš pažiūrėsiu, ar yra ponas Stenhoupas.

Po ilgo kančios kupino laukimo Treisė pagaliau išgirdo Čarlzo balsą. Ji vos nepravirko nuo palengvėjimo.

— Čarlzai...

— Treise? Ar tai tu, Treise?

— Taip, brangusis. O Čarlzai, aš mėginau prisiskambinti...

— Aš iš proto einu, Treise! Laikraščiai rašo apie tave kraupias istorijas. Aš negaliu patikėti tuo, ką jie rašo.

— Netikėk, brangusis, nė vienu jų žodžiu. Nė vienu!

— Kodėl tu man nepaskambinai?

— Aš mėginau. Aš negalėjau tavęs rasti. Aš...

— Kur tu?

— Aš... aš kalėjime. Naujajame Orleane. Jie rengiasi pasodinti mane už grotų už tai, ko aš nepadariau.

Dideliam savo siaubui, ji apsipylė ašaromis.

— Palauk. Paklausyk manęs. Laikraščiai praneša, kad tu nušovei vyriškį. Tai juk melas, tiesa?

— Aš iš tikrųjų šoviau į jį, bet...

— Tada tai tiesa.

— Viskas ne taip, kaip atrodo, brangusis. Apskritai viskas buvo ne taip. Aš tau viską paaiškinsiu. Aš...

— Treise, tu prisipažinai kalta dėl tyčinės žmogžudystės ir pavogto paveikslo?

— Taip, Čarlzai, bet tiktai todėl, kad...

— Dieve mano, jeigu tau taip reikėjo pinigų, tau reikėjo pasitarti su manimi. O mėginti ką nors nužudyti... Aš tuo netikiu. Taip pat netiki ir mano tėvai. Filadelfijos „Deili Njuz" tau paskyrė visą skiltį. Pirmą kartą gėdos dėmė suteršė Stenhoupų šeimos vardą.— Labai santūrus Čarlzo balsas privertė Treisę suvokti, kaip stipriai jis su-

krėstas. Ji taip tikėjosi jo pagalbos, o jis jų pusėje. Ji įsakė sau neverkti.

— Brangusis, tu man reikalingas. Labai prašau, atvažiuok čia. Tu sugebėsi viską sutvarkyti.

Stojo tyla.

— Man susidaro įspūdis, kad čia reikės daug ką tvarkyti. Jeigu tu net būtum neprisipažinusi kalta, mano šeima negali sau leisti įsipainioti į tokius dalykus kaip šitas. Ar tu gali tai suprasti? Mums tai buvo siaubingas sukrėtimas. Matyt, aš niekada tikrai nežinojau, kas tu per žmogus.— Kiekvienas žodis buvo tarsi stiprus smūgis. Pasaulis užgriuvo ant jos. Ji pasijuto tokia vieniša, kaip niekada gyvenime. Neliko nė vieno žmogaus, į kurį būtų galima kreiptis. Nė vieno.

— Kas, kas bus vaikui?

— Su savo vaiku tu, Treise, pasielgsi taip, kaip pati nuspręsi. Atleisk.

Ir ryšys nutrūko.

Ji sustingo, rankoje laikydama ragelį.

Už jos stovėjęs areštuotasis pasakė:

— Jeigu tu jau baigei, mieloji, aš norėčiau paskambinti savo advokatui.

Kai Treisė grįžo į kamerą, prižiūrėtoja įsakė:

— Rytoj rytą būk pasirengusi. Tave paims penktą valandą.

Pas ją atėjo lankytojas. Otas Šmidtas labai paseno per tas kelias valandas, kurios praėjo nuo jų susitikimo. Jis atrodė ligotas.

— Aš atėjau jums pasakyti, kad mes su žmona nuoširdžiai gailimės. Mes žinome, kad jūs nekalta.

„Jeigu taip galėtų pasakyti Čarlzas".

— Aš ir mano žmona rytoj būsime ponios Doris laidotuvėse.

— Ačiū, Otai.

„Rytoj jie palaidos mus abi",— pasibaisėjusi pagalvojo Treisė.

Ji nesumerkė akių visą naktį, gulėdama ant siauros kalėjimo lovos, žiūrėdama į lubas ir mintyse vėl ir vėl

perkratydama savo pokalbį su Čarlzu. Jis taip ir neleido jai viską paaiškinti.

Jai pačiai reikės pagalvoti dėl vaiko. Ji skaitė apie moteris, gimdžiusias kalėjimuose, bet šitos istorijos buvo tokios tolimos nuo jos pačios gyvenimo, tarsi būtų kalbama apie kitos planetos gyventojas. Dabar šitaip atsitiko jai. „Su savo vaiku tu, Treise, pasielgsi taip, kaip pati nuspręsi",— pasakė Čarlzas. Ji nori gimdyti. „O dar,— pagalvojo ji,— jie neleis man jo pasilikti. Jie atims jį iš manęs, kadangi aš kalėjime būsiu penkiolika metų. Bus geriau, jeigu jis niekada nesužinos apie savo motiną".

Ji pravirko.

Penktą valandą ryto konvojus, lydimas prižiūrėtojos, įėjo į Treisės kamerą.

— Treisė Vitnėj?

— Taip,— ji nusistebėjo neįprastu savo balso tembru.

— Luizianos valstijos kriminalinio teismo ir Orleano parapijinės bažnyčios įsakymu jūs šią valandą išgabenama į Pietų Luizianos moterų kalėjimą. Nagi, mažyle, sukis vikriau.

Ją vedė ilgu koridoriumi pro kameras, pilnas kalėjimo gyventojų. Jie palydėjo ją švilpimu.

— Laimingo kelio, mieloji!

— Tu, vaikuti, pasakyk man kur paslėpei tą paveikslą, ir aš pasidalinsiu su tavim pinigėlius...

— Jeigu tu vyksti tiesiai į valdiškus namus, klausk Ernestinos Litlčep. Ji tikrai tavim pasirūpins...

Treisė praėjo pro telefoną, kuriuo skambino Čarlzui. „Sudie, Čarlzai".

Iš pastato ji išėjo į vidinį kiemą. Geltonas su grotomis ant langų kalėjimo autobusas stovėjo čia pat su įjungtu varikliu. Pustuzinis moterų jau sėdėjo autobuse. Jas saugojo du ginkluoti sargybiniai. Treisė žvilgtelėjo į savo bendrakeleives. Viena — įžūliai drąsi, kita — abejinga; likusiųjų veiduose matėsi neviltis. Gyvenimas, kurį jos nugyveno, ėjo į pabaigą. Dabar jos — deklasuotosios, jas uždarys į narvus kaip gyvulius. Treisė klausė save, ko-

kius nusikaltimus jos padarė ir ar yra tarp jų nekaltų kaip ji, ir dar ji norėjo žinoti, ką jos įžiūrėjo jos veide.

Kelionė nuo karščio įkaitusiu, dvokiančiu kalėjimo autobusu daugeliui pasirodė begalinė, tačiau Treisė į tai nekreipė jokio dėmesio. Ji pesinėrė į savo mintis, nepastebėdama nei kitų moterų, nei kaimo vietovaizdžio už lango, kur augo nepaprastai vešli augmenija, pro kurią važiavo autobusas. Ji buvo kitame laike, kitoje vietoje.

Ji — maža mergaitė, vandenyno pakrantėje drauge su motina ir tėvu. Tėvas neša ją ant pečių į vandenyną, o kai ji pravirko, tėvas tarė: „Nebūk vaikas, Treise",— ir įmetė ją tiesiog į šaltą vandenį. Kai vanduo ją užliejo ir ji ėmė springti, ją apėmė panika, o tėvas ištraukęs pakėlė aukštyn ir vėl metė į vandenį. Nuo to momento vanduo jai kėlė siaubą...

Universiteto auditorija pilnutėlė studentų, jų tėvų ir giminaičių. Ji — išleistuvių vakare. Treisė kalbėjo penkiolika minučių, ir jos kalba, persmelkta tauraus idealizmo, buvo kupina geriausių atsiliepimų apie praeitį ir vaivorykštinių ateities vilčių. Rektorius įteikė jai „Fi Beta Kapa" * raktą. „Aš noriu, kad tu jį saugotum",— pasakė Treisė savo motinai, ir motina nušvito iš pasididžiavimo...

„Aš rengiuosi vykti į Filadelfiją, mama. Man ten yra darbas banke".

Anė Makler, jos geriausia draugė, ją kvietė. „Treise, tu pamilsi Filadelfiją. Čia tiek įvairiausių kultūros centrų. Puiki aplinka ir trūksta moterų. Aš turiu galvoje vyrus, čia jie tiesiog alkani. Aš galiu tau surasti vietą banke, kuriame pati dirbu..."

Čarlzas mylėjosi su ja. Ji žiūrėjo, kaip juda jų šešėliai ant lubų ir galvojo: „Kiek merginų norėtų būti mano vietoje?" Čarlzas buvo pirmaklasis jaunikis. Akimirka ji susigėdo dėl savo minčių. Ji mylėjo jį. Ji jautė jį savo viduje, vis energingiau judantį prieš orgazmą, ir jis dusdamas klausė. „Tu pasirengusi?" O ji melavo ir atsakė: „Taip". „Tau buvo gerai?" „Taip, Čarlzai". Ir ji pagalvojo: „Argi viskas glūdi čia?"— ir vėl jautėsi kalta...

* Privilegijuota studentų ir koledžų absolventų draugija.— Vert. past.

— Tu! Aš tau sakau! Betgi, dėl Dievo, atsipeikėk! Einam.— Treisė pakėlė akis ir pamatė save geltoname kalėjimo autobuse, sustojusiame priešais aptvarą, kurį sudarė devynios tvoros, apvainikuotą spygliuota viela. Aptvaras juosė penkis šimtus akrų gamyklų ir miškelių, kurie priklausė Pietų Luizianos moterų kalėjimui.

— Lipk,— sukomandavo sargybinis.— Štai mes ir atvykome čia.

„Čia" buvo pragaras.

5

Neaukšta akmeninio veido, rudais dažytais plaukais prižiūrėtoja kreipėsi į naujai atvykusias moteris:

— Kai kurios jūsų bus čia gana ilgai. Jūs turite vieną kelią — pamiršti, kad yra laisvė. Jūs galite savo buvimą čia pasilengvinti arba apsisunkinti. Mes turime nusistovėjusią tvarką, ir jūs privalote jos laikytis. Mes jums pranešime, kada — keltis, kada — dirbti, kada — eiti nusišikti. Jeigu jūs pažeisite vieną mūsų taisyklių, tai jums geriau nebus. Čia priimta gyventi ramioje aplinkoje, ir mes žinome, kaip susidoroti su nesantaikos kėlėjomis.— Jos žvilgsnis nukrypo į Treisę.— Dabar jūs būsite mediciniškai apžiūrėtos. Po to — dušas, ir — į kameras. Rytą jūs eisite į darbą. Tai — viskas.

Ji nusigręžė.

Išblyškusi jaunutė mergina, stovinti greta Treisės, tarė:

— Atleiskite, ar galima...

Prižiūrėtoja atsigręžė, jos veidas persikreipė iš įsiūčio:

— Užčiaupk savo srėbtuvę! Tu kalbėsi tiktai tada, kai tave paklaus, supratai? Tai skirta visoms, dvokiančios skylės! — Ir tonas, ir žodžiai pritrenkė Treisę. Prižiūrėtoja davė ženklą dviems sargybiniams, sėdėjusiems budėtojų kambaryje.

— Išveskite iš čia šitas nuskarusias kales.

Ir jas nuvarė kaip galvijų bandą ilgu koridoriumi. Kalines išrikiavo didžiuliame baltais kokliais išglaistytame kambaryje, kur prie ginekologinio krėslo stovėjo storas, vidutinio amžiaus vyriškis nešvariu darbo chalatu.

Viena prižiūrėtojų riktelėjo:

— Lygiuoti! — ir išrikiavo moteris į vieną ilgą eilę. Chalatu vilkintis vyriškis tarė:

— Damos, aš — gydytojas Glaskas. Nusirenkite.

Moterys abejodamos susižvalgė. Viena jų paklausė:

— Kaip mums reikia...

— Argi, velniai rautų, jūs nežinote ką reiškia nusirengti? Nusivilkite visus drabužius — visus!

Moterys ėmė lėtai nusirenginėti. Kurios ne kurios jų buvo sutrikusios, kitos — pasipiktinusios, trečios — abejingos. Iš kairės pusės šalia Treisės stovėjo baisiai drebanti penkiasdešimtmetė moteris, o iš dešinės — liesutė mergina, kuriai iš išvaizdos galėjai duoti ne daugiau kaip septyniolika metų. Jos oda buvo nusėta smulkiais spuogeliais. Gydytojas mostu pakvietė pirmąją moterį:

— Atsigulkite ant stalo ir pastatykite pėdas ant pakojų.

Moteris svyravo.

— Gyviau. Jūs gaišinate visą eilę.

Moteris padarė tai, ką jai liepė. Gydytojas įstatė jai į makšties angą veidrodį. Apžiūrėjęs paklausė, ar serga venerinėmis ligomis?

— Ne.

— Mes greitai tai sužinosime.

Kita moteris pakeitė pirmąją. O paskui atėjo Treisės eilė, ir, kai gydytojas pasiruošė įstatyti jai veidrodį, ji sušuko:

— Minutėlę palaukite!

Gydytojas nustebęs pažiūrėjo į ją:

— Ką?

Visos atsigręžė į Treisę. Ji tarė:

— Aš... Jūs nesterilizavote šito instrumento.

Gydytojas Glaskas nusišypsojo lėta, šalta šypsena:

— Štai tau, kad nori! Kalėjime atsirado ginekologė. Jūs pergyvenate dėl mikrobų, argi ne? Stokitės į eilės galą!

— Ką?

— Ką tu — nesupranti angliškai? Eik!

Treisė paklusniai atsistojo paskutinė.

— O dabar, jeigu jūs neprieštarausite, mes pratęsime,— pasakė gydytojas.

Jis įstatė veidrodį ant stalo gulinčiai moteriai ir Treisė suprato, kodėl ją nuvarė į eilės galą: jis ketina visas moteris apžiūrėti naudodamas vieną ir tą patį instrumentą, o ji bus paskutinė. Ji jautė, kaip viduje kyla pyktis. Gydytojas galėjo jas apžiūrėti atskirai, užuot tyčia jas žeminęs. Bet visos leido jam tai daryti ir tylėjo. „Jeigu jos visos pasipriešintų..."— dabar atėjo jos eilė.

— Ant stalo, panele Gydytoja!

Treisė abejojo, tačiau ji neturėjo pasirinkimo. Ji užsikeberiojo ant stalo ir užmerkė akis. Ji pajuto, kaip jis praskėtė jai kojas, ir paskui šaltas veidrodis atsidūrė viduje, sukeldamas skausmą. Gydytojas tyčia tai darė skausmingai. Ji sugriežė dantimis.

— Sifiliu arba gonorėja sirgote? — paklausė gydytojas.

— Ne.— Ji nesirengė jam pasakyti apie vaiką. Ne, ne šitam pabaisai. Ji tai praneš kalėjimo viršininkui.

Ji pajuto, kaip šiurkščiai jis ištraukė veidrodį. Glaskas užsimovė gumines pirštines.

— Gerai,— pasakė jis.— Išsirikiuokite ir pasilenkite į priekį. Mes patikrinsime jūsų gražutes mažutes sėdynes.

Neištvėrusi Treisė sušuko:

— Kodėl jūs tai darote?

Gydytojas Glaskas žvilgtelėjo į ją:

— Aš pasakysiu, Gydytoja, kodėl. Ogi todėl, kad tiesioji žarna — puiki slaptavietė. Aš surinkau visą kolekciją marichuanos ir kokaino iš tokių damų kaip tu užpakalių. O dabar pasilenkite žemyn.

Ir jis perėjo visą eilę, sukišdamas pirštus į išeinamąsias angas vieną po kitos. Treisę pykino. Ji jautė, kaip karšta tulžis kyla gerkle, ir ji ėmė vemti.

— Ak, tu vemi čia, tai aš tavo snukiu iššluostysiu vėmalus.— Jis atsisuko į apsauginininkus.— Nusiųskite jas į dušą. Jos dvokia.

Nuogos kalinės su drabužiais po pažastimis rikiuote nuėjo kitu koridoriumi į didžiulį betoninį kambarį su dešimčia atvirų dušo kabinų.

— Sudėkite savo drabužius į kampą,— įsakė prižiūrėtoja,— ir eikite po dušais. Paimkite dezinfekuojančio muilo. Nusimazgokite visą kūną nuo galvos ligi užkulnių, o šampūnu išsiplaukite plaukus.

Treisė žengė nuo nelygių cementinių grindų po dušu. Vandens srovė buvo šalta. Ji stipriai trynėsi kūną galvodama: „Aš niekada nenusiplausiu. Kas čia per žmonės? Kaip jie gali su kitais žmonėmis taip elgtis? Penkiolikos metų aš neištversiu".

Prižiūrėtoja šūktelėjo:

— Ei, tu, laikas baigėsi!

Treisė išėjo iš dušo kabinos, o kita kalinė tuoj pat užėmė jos vietą. Treisei davė susidėvėjusį rankšluostį, kuris sunkiai sugėrė drėgmę.

Kai išsimaudė paskutinė kalinė, jas nuvedė į didelį sandėlį, kur ant lentynų gulėjo drabužiai, saugomi kažin kokios Lotynų Amerikos tautų atstovės, kuri išmatavo kiekvieną kalinę ir išdavė pilką uniforminę aprangą. Treisė ir kitos gavo po dvi uniformines sukneles, po dvi poras kelnaičių, dvi liemenėles, dvi poras batelių, dvejus naktinius marškinius, sanitarinį diržą, plaukų šepetį ir krepšį baltiniams susidėti. Prižiūrėtojos stovėjo ir žiūrėjo, kaip kalinės rengiasi. Paskui jas vėl visa banda nuvarė į kitą kambarį, kur ant trikojo stovėjo fotoaparatas su dideliu objektyvu.

— Stokitės ten, prie sienos.

Treisė priėjo prie sienos.

— Priekį.

Ji žiūrėjo tiesiai į fotoaparatą. Spragt.

— Pasukite galvą į kairę.

Ji pakluso. Spragt.

— Į dešinę.

Spragt.

— Prie stalo.

Ant stalo gulėjo priemonės pirštų atspaudams padaryti.

Treisės pirštus pabaksnojo į rašaluotą pagalvėlę, paskui prispaudė prie baltos kortelės.

— Kairiąją ranką. Dešiniąją ranką. Nusišluostykite rankas ana tuo skuduru. Jūsų reikalai baigti.

„Ji teisi,— sutrikusi pagalvojo Treisė.— Iš tiesų mano reikalai baigti. Aš — numeris. Bevardis, beveidis".

Prižiūrėtoja parodė į Treisę:

— Vitnėj? Jus nori matyti kalėjimo viršininkas. Eikite paskui mane.

Treisei širdis džiaugsmingai suspurdėjo. Galų gale Čarlzas kažką padarė! Žinoma, jis jos nepaliks, ir ji jo niekada nepaliktų. Tai netikėtas šokas privertė jį taip kalbėti telefonu. Jis turėjo laiko viską apgalvoti ir suprasti, kad jis vis dar ją myli. Jis pasikalbėjo su kalėjimo viršininku ir paaiškino siaubingą klaidą. Ją paleis.

Treisę nuvedė kitu koridoriumi, pro dvejas grotuotas masyvias duris, pro prie jų stovinčius sargybinius — vyrus ir moteris. Prie antrųjų durų jos vos nepartrenkė viena kalinių. Tikra milžinė — gerų šešių pėdų ūgio ir turbūt sverianti daugiau nei centnerį. Jos raupų išėstas veidas buvo plokščias, o geltonos akys — grėslios. Milžinė sugriebė Treisę už rankos, kad sulaikytų, o kita suspaudė jai krūtis.

— Ei! — suriaumojo moteris prižiūrėtojai.— Mes pagavome naują žuvelę. O ką, jei taip ją pas mane pasodintumėte? — Ji kalbėjo su stipriu švediškų akcentu.

— Atleisk, Berta. Ją jau paskyrė.

Amazonė paglostė Treisei veidą. Treisė puolė į šalį, o milžinė nusikvatojo.

— Viskas gerai, šūdžiuke. Didžioji Berta susitiks su tavim vėliau. Mes prieš akis turime marias laiko. Juk tu niekur neskubi?

Treisė priėjo viršininko kabinetą ir nusilpo nuo negeros nuojautos. Ar bus ten Čarlzas? O gal jis atsiuntė savo advokatą?

Sekretorė linktelėjo prižiūrėtojai:

— Jis laukia jos. Luktelėkite čia.

Kalėjimo viršininkas Vordenas Breniganas sėdėjo už suskeldėjusio stalo, žiūrinėdamas kažkokius popierius. Tai buvo maždaug keturiasdešimt penkerių metų liesas rūpesčių išsekintas geidulingo veido vyriškis su giliai įsodintomis šviesiai rudomis akimis.

Pietų Luizianos moterų kalėjimui Vordanas Breniganas vadovavo jau penkerius metus. Jis turėjo penologinį * išsilavinimą ir, būdamas fanatiškas idealistas, nusprendė radikaliai pertvarkyti jam patikėto kalėjimo darbą. Tačiau kalėjimas įveikė jį, kaip ir kitus, buvusius prieš jį. Kalėjimas buvo pastatytas taip, kad kameroje būtų kalinama po du žmones, o dabar kamerose sėdėjo po keturias kalines, o kai kuriose po šešias. Jis žinojo — tokia padėtis visur. Šalies kalėjimai perpildyti, o kalėjimų etatai nesukomplektuoti. Tūkstančiai nusikaltėlių, pasmerktų neveiklumui, uždaryti dieną ir naktį, užgniaužę neapykantą, mąsto apie kerštą. Tai buvo nevykusi, žiauri sistema, bet tai ir buvo tas, kas galėjo būti laikantis tokio požiūrio.

Jis metė sekretorei:

— Puiku. Atsiųskite ją čia.

Sargybinė atidarė jo kabineto duris, ir Treisė įžengė vidun.

Vordanas Breniganas žvilgtelėjo į priešais jį stovinčią moterį. Apsirengusi kalėjimo uniforma, sulysusi iš nuovargio, Treisė Vitnėj, kaip ir pirma, atrodė patraukliai. Jos veidas buvo gražus ir skaistus, ir Vorenas Breniganas paklausė save: „Kiek laiko jis dar toks išsilaikys?" Jis ypač domėjosi šita kaline, kadangi skaitė apie jos bylą laikraščiuose ir atidžiai išstudijavo jos dosjė. Ji buvo pirmoji, nieko nenužudžiusi įstatymų pažeidėja, gavusi penkiolika metų,— pernelyg griežtas nuosprendis. Ir tai, kad Džo Romanas — nukentėjėlis, darė jos prisipažinimą dar įtartinesnį. Tačiau kalėjimo viršininkas buvo tiesiog kūnų saugotojas. Jis negalėjo priešintis sistemai. Jis yra šitos sistemos dalis.

— Prašom sėstis,— pasakė jis.

Treisė su džiaugsmu atsisėdo. Jos keliai linko. Viršininkas, matyt, ketina papasakoti jai apie Čarlzą ir pasakyti jos paleidimo terminą.

— Aš peržiūrėjau jūsų dosjė,— pradėjo viršininkas. „Čarlzas paprašė jį tai padaryti".

---

* Penologija — mokslas apie kalinimo įstaigas.— Vert. past.

— Aš matau, kad jūs rengiatės pabūti su mumis ganėtinai ilgai. Jūsų terminas — penkiolika metų.

Jai prireikė minutės, kad įsigilintų į jo žodžių prasmę. Čia vyksta kažin kas neįtikėtina.

— Argi... argi jūs nekalbėjote su... su Čarlzu?

Iš susijaudinimo ji užsikirsdavo.

Jis mąsliai pažvelgė į ją:

— Su Čarlzu?

Ir ji suprato. Ji pajuto šleikštulio priepuolį.

— Prašau,— pasakė ji.— Prašau mane išklausyti. Aš nekalta. Mano vieta ne čia.

Kiek kartų jis tai girdėjo? Šimtą? Tūkstantį? Aš nekalta.

Jis tarė:

— Teismas pripažino jus kalta. Geriausias patarimas, kurį aš galiu jums duoti: pasistenkite palengvinti savo buvimą čia. Jeigu jūs susitaikysite su kalėjimo sąlygomis, jums bus lengviau. Kalėjime laikrodžių nėra, čia tiktai kalendoriai.

„Aš negaliu būti čia penkiolika metų,— nevilties apimta pagalvojo Treisė.— Aš noriu numirti. Labai prašau, Viešpatie, leisk man numirti. Aš nužudysiu savo vaiką. Tai ir tavo vaikas, Čarlzai. Kodėl tavęs nėra su manimi?" Nuo tos minutės ji ėmė jo nekęsti.

— Jeigu jūs turėsite kokių nors ypatingų sunkumų,— pasakė Vordenas Breniganas,— aš turiu galvoje, jeigu aš galėsiu jums kuo nors padėti, aš norėčiau, kad jūs ateitumėte ir man pasakytumėte.

Kai jis kalbėjo, ji suprato, kokie tušti buvo jo žodžiai. Ji jauna, graži ir žvali. Ir jis žinojo, kad kalėjimo senbuvės užpuls ją kaip žvėrys. Nėra nė vienos saugios kameros, į kurią jis galėtų ją paskirti. Beveik kiekvieną kamerą prižiūrėjo eržilė. Vordeną Breniganą pasiekdavo gandai apie išprievartavimus dušuose, tualetuose ir koridoriuose naktį. Tačiau, deja, tai buvo tik gandai, kadangi aukos visada tylėjo. Arba būdavo mirusios.

Vordenas Breniganas švelniai tarė:

— Jeigu gerai elgsitės jus gali išleisti po dvylikos ar...

— Ne!!! — Tai buvo nevilties, neatitaisomumo ir nusiminimo šauksmas. Treisė pajuto, kaip ant jos nusileido sienos. Ji pašoko nuo kėdės. Sargybinė pribėgo prie jos ir sugriebė už rankų.

— Švelniau,— paliepė Vordenas Breniganas. Jis sėdėjo savo vietoje bejėgis ir žiūrėjo, kaip išvedė Treisę Vitnėj.

Ją vedė koridoriais pro kameras ir jų gyventojas. Jos buvo įvairiausios odos spalvos — ir juodos, ir baltos, ir rusvos, ir geltonos. Jos įsisiurbdavo į Treisę akimis, kai ji ėjo pro šalį, ir kažin ką rėkė visokiais akcentais. Treisei jų šūksniai neturėjo jokios prasmės.

— Pagavo žuvelę, ruošk pimpaliuką...

— Prancūzei moteriai — bet koks krienas įkandamas...

— Tau, mažyte, klius kaip reikiant...

Tai tęsėsi tol, kol ji pasiekė savo skyriaus kamerą. Tada ji galų gale suvokė, ką moterys skanduoja:

— Šviežia mėsa! Šviežia mėsa!

6

„C" bloke buvo šešiasdešimt moterų. Po keturias kiekvienoje kameroje. Veiduose, prikištuose prie grotų, kai Treisę vedė ilgu dvokiančiu koridoriumi, atsispindėjo įvairiausios išraiškos — nuo abejingumo ligi geismingumo ar neapykantos. Ji dūlino per kažkokią požeminę, keistą, nežinomą karalystę. Gerklė perštėjo. Ji jautėsi pakliuvusi į žabangas. Iškvietimas į kalėjimo viršininko kabinetą buvo jos paskutinė trapi viltis. O dabar neliko nieko. Nieko, išskyrus smegenis paralyžiuojančios perspektyvos penkiolika metų išsėdėti geležiniame narve, šitame pragare, lygiai penkiolika metų.

Prižiūrėtoja atidarė kameros duris:

— Eik vidun! — Ji prisimerkusi apsidairė. Trys moterys kameroje tylėdamos stebėjo jas.

— Miklinkis! — įsakė prižiūrėtoja.

Treisė dvejojo, paskui žengė į kamerą. Ji išgirdo, kaip už jos nugaros dunkstelėjusios užsitrenkė durys.

Dabar čia jos namai.

Ankštoje kameroje vos tilpo keturios lovos, mažas

stalelis su perskilusiu veidrodžiu ant jo, keturios nedidelės spintelės ir unitazas be sėdynės tolimajame kampe.

Jos kameros kaimynės atidžiai ją apžiūrinėjo. Pirmoji tylą nutraukė puertorikietė:

— Atrodo, mes gavome sau naują kaimynę.

Jos balsas buvo krūtininis ir kimus. Ji būtų laikoma gražuole, jeigu ne violetinis randas, kuris ėjo nuo smilkinio prie gerklės. Jai, ko gero, galima buvo duoti ne daugiau kaip keturiolika metų, jeigu nepažvelgtum į akis.

Kresna vidutinio amžiaus meksikietė pasakė:

— Džiaugiuosi tave matydama. Už ką, mieloji, jie tave čia įkišo?

Absoliučiai netekusi jėgų Treisė negalėjo ištarti nė žodžio.

Trečioji moteris — negrė, maždaug šešių pėdų ūgio. Jos nuskusta kaukolė atrodė melsvai juoda ir žvilgėjo blankioje šviesoje, o rūsčiame veide išsiskyrė siauros įtarios akys.

— Tavo lova — ten, kampe.

Treisė priėjo prie savo lovos. Čiužinys buvo šlykščiai nešvarus, išterliotas Dievas žino keliolikos pirmtakių. Ji negalėjo prisiversti ant jo atsisėsti. Nevalingai ji parodė savo pasišlykštėjimą.

— Aš... aš negaliu miegoti ant šito čiužinio.

Riebioji meksikietė nusišypsojo:

— Tau ir nereikės, širdele. Laiko užtektinai. Tu gali miegoti su manimi.

Treisė jau ėmė suvokti, jog kameroje egzistuoja tam tikri dalykai, kurie žlugdo ją savo jėga: trys moterys žiūrėjo į ją išpūtusios akis, priversdamos ją pasijusti nuoga. Šviežia mėsa. Staiga ji išsigando. „Aš suklydau,— pagalvojo Treisė.— Geriau, kad aš būčiau suklydusi".

Kai Treisė vėl atgavo žadą, ji paklausė:

— Į ką aš turiu kreiptis, kad gaučiau švarų čiužinį?

— Į Dievą,— suniurnėjo juodaakė moteris.— Tačiau jis kažkodėl paskutiniu metu neskuba čia pasirodyti.

Treisė vėl žvilgtelėjo į čiužinį. Po jį ropinėjo keletas didžiulių tarakanų. „Aš negaliu likti šitoje vietoje,— pagalvojo Treisė.— Aš išeisiu iš proto".

Lyg skaitydama jos mintis negrė tarė:

— Tu, mažyle, plauki pasroviui.

Treisė prisiminė kalėjimo viršininko žodžius: „Geriausias patarimas, kurį aš galiu jums duoti, pasistenkite palengvinti savo buvimą..."

Negrė tęsė:

— Aš — Ernestina Litlčep.— Ji linktelėjo į randuotos moters pusę.— Tai Lola. Ji iš Puerto Riko, o storulė — Paulita iš Mechiko. O tu kas?

— Aš... aš — Treisė Vitnėj.

Ji vos nepasakė: „Aš buvau Treisė Vitnėj".

Ją persekiojo košmariška mintis, kad ji kaip asmenybė žlugo ir jokios Treisės Vitnėj nėra. Šleikštulio priepuolis staiga surietė ją, ji įsitvėrė lovos, kad neparkristų.

— Kur tu gimusi, mažyle? — paklausė storulė.

— Atleiskite, aš... man negera.

Ji suprato, kad neišsilaikys ant kojų. Ji sunkiai atsisėdo ant lovos kraštelio ir sijonu nusišluostė prakaito lašelius nuo veido. „Mano vaikas,— galvojo ji.— Man reikėjo papasakoti kalėjimo viršininkui, kad aš laukiuosi vaiko. Jis būtų pasiuntęs mane į švarią kamerą. Galbūt jie net leis man būti kameroje vienai". Ji išgirdo žingsnius koridoriuje. Pro kamerą ėjo prižiūrėtoja. Treisė nuskubėjo prie durų.

— Atleiskite,— pasakė ji.— Man būtina pamatyti kalėjimo viršininką. Aš...

— Aš jį tuojau pat atsiųsiu.

— Jūs nesupratote. Aš...

Prižiūrėtoja nuėjo. Kad nesuriktų, Treisė sukando rankos krumplius.

— Tu nesveikuoji ar dar kas nors, mažyle? — paklausė puertorikietė.

Treisė papurtė galvą, neįstengdama ištarti nė žodžio. Ji grįžo prie lovos, sekundę žiūrėjo į ją, paskui lėtai atsigulė. Tai buvo galutinis jos bejėgiškumo patvirtinimas, jos kapituliacijos aktas.

Ji užmerkė akis.

Jos dešimtasis gimtadienis buvo žavingiausia diena jos gyvenime. „Mes rengiamės pietauti „Entonyje",— pareiškė tėvas.

„Entonis!" Tai buvo pavadinimas, kuris sukeldavo vaizduotėje kito pasaulio vaizdą — grožio, stebuklų ir gerovės. Treisė žinojo, kad tėvas turi nedaug pinigų. „Kitais metais mes galėsime sau leisti paatostogauti",— nuolat buvo kalbama namuose. O dabar jie eina į „Entonį". Motina apvilko Treisę nauja žalia suknute.

„Tiktai pažiūrėkite į jas,— gyrėsi tėvas.— Aš einu su dviem gražiausiomis Naujojo Orleano moterimis. Visi man pavydės".

Treisė svajojo, kad „Entonis" buvo ir bus jai viskas pasaulyje. O dar ji įsivaizdavo, jog tai stebuklų šalis, labai skoningai apstatyta, su sniego baltumo staldengtėmis, spindinčiais auksu ir sidabru indais su monogramomis. „Tai rūmai,— galvojo Treisė.— Tiktai karaliai ir karalienės ten lankosi". Ji buvo pernelyg susijaudinusi, kad valgytų, pernelyg užsiėmusi gražiai apsirengusių vyriškių ir moterų stebėjimu. „Kai aš užaugsiu,— pažadėjo sau Treisė,— aš į „Entonį" eisiu kas vakarą ir drauge paimsiu mamą ir tėtį".

„Treise, tu nieko nevalgai",— pasakė jos mama. Ir kad jai įtiktų, Treisė prisivertė keletą gabalėlių suvalgyti. Jai buvo užsakytas tortas su dešimčia žvakučių, o padavėjai sudainavo „Su gimimo diena!" Kiti svečiai pasisukę į jų pusę paplojo, ir Treisė pasijuto princese. Iš gatvės sklido važiuojančio tramvajaus gaudimas.

Skambutis buvo garsus ir atkaklus.

— Vakarienės metas,— paskelbė Ernestina Litlčep.

Treisė atsimerkė. Viso bloko kamerų durys triukšmingai atsidarė. Treisė gulėjo savo lovoje, beviltiškai mėgindama įsitverti savo praeities.

— Ei, laikas ėsti,— pasakė jaunoji puertorikietė.

Mintis apie valgį sukėlė jai šleikštulį.

— Aš nealkana.

Paulita, stora meksikietė, pasakė:

— Tai paprastas dalykas. Jiems tas pats, alkana tu ar ne. O tai visos įklius per tave.

Kalinės išsirikiavo koridoriuje.

— Tau geriau eiti, o tai išprievartaus tave per užpakalį,— įspėjo Ernestina.

„Aš negaliu pajudėti,— pagalvojo Treisė.— Aš liksiu čia". Jos kameros kaimynės išėjo ir išsirikiavo į dvi kolonas.

Maža plačiapetė peroksidu nubalintais plaukais prižiūrėtoja pamatė Treisę, gulinčią lovoje.

— Tu,— tarė ji.— Argi tu negirdėjai skambučio? Nešdinkis iš čia.

Treisė atsakė:

— Ačiū, aš nealkana.

Prižiūrėtojos akys išsiplėtė iš nustebimo. Ji įlėkė į kamerą ir dideliais žingsniais puolė prie gulinčios Treisės.

— Kas tu esi, ... tavo motiną? Tu lauki personalinio aptarnavimo į namus? Kišk savo šikną į rikiuotę. Aš už tai galiu parašyti raportą ant tavęs. Jeigu tai pasikartos, tu eisi į karcerį, supratai?

Treisė nesuprato. Ji nieko nesuprato, nesuprato, kas jai darosi. Ji vargais negalais išlipo iš lovos ir nukiūtino prie saviškių. Ji atsistojo greta negrės.

— Kodėl aš? ..

— Užsičiaupk! — burnos krašteliu suniurzgė Ernestina Litlčep.— Rikiuotėje neplepėk.

Moteris nuvedė siauru ir niūriu koridoriumi pro du postus į milžinišką valgyklą, pristatytą didelių medinių stalų ir kėdžių. Prie maisto išdavimo stalo kalinės sustojo į eilę. Valgiaraštyje buvo vandeninga žuvienė, suvytusios žalios pupelės, blyškus kremas ir pasirinktinai — silpna kava arba sintetinis vaisių gėrimas.

Neapetitiškai atrodantį maistą samčiais metė į alavines lėkštes, kurias laikė kalinės eidamos viena paskui kitą, o jų draugės, stovinčios už išdavimo stalo, be perstojo šūkčiojo:

— Sekanti. Sekanti...

Kai Treisei įdėjo maisto, ji neryžtingai sustingo, nežinodama kur atsisėsti. Akimis paieškojo Ernestinos Litlčep, bet negrė pradingo. Treisė priėjo prie stalo, už kurio sėdėjo Lola ir Paulita. Už stalo sėdėjo dvidešimt vilkiškai alkanų moterų, užgulusių valgį. Žvilgtelėjusi į lėkštę, Treisė pastūmė ją į šalį, nes ją ėmė pykinti.

Paulita ištiesė ranką ir pagriebė Treisės lėkštę.

— Jei tu neketini valgyti, aš paimsiu.

Lola įspėjo:

— Ei! Tu privalai valgyti, o tai čia ilgai neištversi.

„Aš nenoriu valgyti,— beviltiškai pagalvojo Treisė.— Aš noriu numirti. Kaip šitos moterys gali pakęsti tokį gyvenimą? Ar ilgai jos čia prabuvo? Mėnesius? Metus?" Ji pagalvojo apie dvokiančią kamerą ir čiužinyje knibždančius parazitus, ir jai norėjosi rėkti. Ji stipriai sukando žandikaulius, kad neišsprūstų joks garsas.

Meksikietė kalbėjo:

— Jeigu pastebės, kad nevalgai, tai nuvarys į karcerį,— ji pamatė, kad Treisė nieko nesupranta.— Skylė ir visiška vienatvė. Tau ten nepatiks,— ji palinko į priekį.— Tu pirmą kartą kalėjime, a? Na, tada, brangioji, aš tau duosiu vieną patarimą. Čia tvarko Ernestina Litlčep. Būk su ja maloni, ir viskas bus gerai.

Praėjo trisdešimt minučių nuo to laiko, kaip moterys įėjo į valgyklą. Suskambėjo garsus skambutis, ir jos pakilo. Paulita stvėrė likusias ant lėkštės žalias pupeles. Išsirikiavusios į koloną, moterys nužygiavo į savo kameras. Vakarienė pasibaigė. Buvo ketvirta valanda dienos. Liko penkios valandos ligi tol, kol užgesins šviesą. Ernestina Litlčep grįžo į kamerą anksčiau už visas. Treisė klausė save, kur ji buvo per pietus. Treisė žvilgtelėjo į kampą, kur buvo tualeto kriauklė. Jai labai reikėjo juo pasinaudoti, bet ji negalėjo prisiversti tai padaryti prie visų moterų. Ji palauks, kol užgesins šviesą. Ji atsisėdo ant lovos krašto.

Ernestina Litlčep pasakė:

— Aš žinau, kad tu visai nevalgei vakarienės. Tai kvaila.

„Kaip ji galėjo sužinoti? Koks jos reikalas?"

— Kaip aš galėčiau pamatyti kalėjimo viršininką?

— Tu visa tai išdėstysi popieriuje, o prižiūrėtojos jį panaudos vietoje tualetinio popieriaus. Jos mano, kad bet kuri k..., kuri nori pamatyti kalėjimo viršininką,— tvarkos pažeidėja.— Ji priėjo prie Treisės.— Šitoje vietoje dėl daugelio dalykų galima į bėdą pakliūti. Tau reikalingas draugas, kuris galės tave užtarti.— Storulė nu-

sišypsojo, apnuogindama auksu aptrauktą priekinį dantį. Jos balsas buvo švelnus.— Toks, kuris žino visus įėjimus ir išėjimus šitame žvėryne.

Treisė pažiūrėjo į besišypsantį negrės veidą. Jai pasirodė, kad jis svyruoja kažkur palei kameros lubas.

Tai buvo pati aukščiausia būtybė, kurią ji kada nors matė. „Tai žirafa",— tarė tėvas.

Zoologijos sodas buvo įsikūręs Audubono parke. Treisė mėgo šitą parką. Sekmadieniais jie eidavo ten klausytis orkestro, paskui motina ir tėvas vedėsi ją prie akvariumo arba į zoologijos sodą. Vaikštinėjo jie neskubėdami, apžiūrinėdami narvuose uždarytus žvėris.

„Tėti, ar jiems nekoktu tupėti uždarytiems narvuose?"

Tėvas nusijuokė. „Ne, Treise. Jų gyvenimas puikus. Jais rūpinasi, juos šeria, ir priešai jų negali pasiekti".

Ne, Treisei jie vis vien atrodė nelaimingi. Ji norėjo atidaryti visus narvus ir išleisti juos į laisvę. „Aš niekada nenorėčiau būti uždaryta kaip jie",— pagalvojo Treisė.

Aštuntą keturiasdešimt penkios visame kalėjime suskambėjo skambutis. Treisės kaimynės ėmė nusirenginėti. Treisė nepajudėjo iš vietos.

Lola tarė:

— Tau davė penkiolika minučių, kad susiruoštum miegoti.

Moterys nusivilko drabužius ir apsivilko naktinius marškinius. Nušviesintais plaukais prižiūrėtoja praėjo pro kamerą. Tačiau, pastebėjusi su drabužiais gulinčią Treisę, grįžo.

— Nusirengti! — įsakė ji ir atsisuko į Ernestiną.— Argi tu jai nepasakei?

— Taip, mes sakėme.

Prižiūrėtoja vėl atsisuko į Treisę:

— Mes turime priemonę kovoti su pažeidėjomis! — įspėjo ji.— Tu čia darysi tai, ką tau liepia, kitaip aš iškaršiu tau šikną!

Prižiūrėtoja nuėjo koridoriumi toliau. Paulita perspėjo:

— Verčiau klausyk, mažyle. Senos Geležinės Kelnės — pati niekšiškiausia kalė.

Treisė lėtai atsikėlė ir ėmė nusirenginėti, nusisukusi nugara į kameros kaimynes. Ji nusivilko visus drabužius, išskyrus kelnaites, ir per galvą apsivilko šiurkštaus audinio naktinius marškinius.

— Tavo kūnas iš tikrųjų gražus,— pasakė Paulita.

— Taip, iš tikrųjų gražus,— antrino jai Lola.

Treisė pajuto, kaip šiurpulys nubėgo jos kūnu.

Ernestina pasislinko arčiau Treisės ir pažiūrėjo į ją.

— Mes tavo draugės. Mes rūpinsimės tavimi.— Jos balsas pakimo iš susijaudinimo.

Treisė baugščiai atšoko į šalį.

— Palikite mane ramybėje! Viskas. Aš tuo neužsiimu.

Negrė nusižvengė.

— Tu darysi tai, ko mes norime. Tu darysi, mažyte!

— Išmoksi. Laiko užtektinai.

Užgeso šviesa.

Tamsa padarė Treisę dar bejėgiškesnę. Ji sėdėjo ant lovos kraštelio ir visu savo įsitempusiu kūnu jautė, kaip kaimynės laukia progos, kad galėtų ją užpulti. Ar tai įsisiautėjo jos vaizduotė? Ji taip pavargo, kad visur jai vaidenosi pavojai. Jos jai grasino? Ne. Jos turbūt mėgino su ja susidraugauti, o jai pasirodė, kad jų pasiūlyme slypi blogi ketinimai. Ji buvo girdėjusi apie homoseksualųjį aktyvumą kalėjimuose, bet tai buvo paprasčiausios kalbos, veikiau kaip apie išimtį, o ne įprastą dalyką. Sargyba neleis tokių dalykų.

Vis dėlto liko maudžiančių, slegiančių abejonių. Ji nusprendė, kad nemiegos visą naktį. Jeigu bent viena šitų moterų žengs bent žingsnį, ji pašauks prižiūrėtoją. Jų pareiga žiūrėti, kad nuteistosioms nieko blogo neatsitiktų. Treisė guodė save, kad neverta jaudintis. Jai tiesiog reikia būti budriai.

Ji sėdėjo ant lovos krašto, įsiklausydama į kiekvieną krebždesį. Štai visos trys moterys viena po kitos nuėjo prie unitazo, atliko gamtinius reikalus ir grįžo į lovas. Neištvėrusi Treisė padarė tą patį. Ji pamėgino nuleisti vandenį, tačiau nuleistuvas buvo sugedęs. Smarvė buvo nepakeliama. Ji greitai grįžo prie savo lovos ir atsisėdo. „Greitai išauš,— pagalvojo ji.— Rytą aš papra-

šysiu, kad leistų pasimatyti su kalėjimo viršininku. Aš jam pranešiu apie nėštumą. Jis mane perkels į kitą kamerą".

Nuo įtampos Treisės kūną sutraukė mėšlungis. Ji nugriuvo į lovą ir kelias sekundes jautė, kad kažkas ropoja jai per kaklą. Ji užgniaužė riksmą. „Aš privalau ligi rytdienos pakentėti. Rytoj. Rytoj viskas bus gerai",— pagalvojo Treisė.

Trečią valandą ryto ją įveikė miegas.

Ji nubudo nuo to, kad kažin kieno ranka užspaudė jai burną, o dvi kitos stvėrė ją už krūtų. Ji pamėgino atsisėsti ir surikti, bet pajuto, kaip nuvilko naktinius marškinius ir nuplėšė kelnaites. Rankos slystelėjo tarp jos šlaunų, jėga praskėsdamos kojas. Treisė įnirtingai priešinosi iš visų jėgų, stengdamasi atsikelti.

— Atsipalaiduok,— sušnibždėjo balsas tamsoje.— Ir tau neskaudės.

Treisė netikėtai spyrė koja į šalį, iš kur sklido balsas. Ji pataikė į kažkieno tvirtą kūną.

— Įkrėsk šitai kalei,— sušvokštė dusdamas balsas.— Versk ją ant grindų!

Stiprus kumščio smūgis pataikė Treisei į veidą, paskui į pilvą. Kažkuri užsiropštė ant jos, stengdamasi išlaikyti ją gulinčią ir užčiaupti burną, o begėdiškos rankos jau ją prievartavo.

Viena moterų nustvėrė ją už plaukų ir trenkė galvą į geležines grotas. Akimirką Treisė neteko sąmonės. Paskui pajuto, kaip pliūptelėjo iš nosies kraujas. Ją numetė ant betoninų grindų ir prispaudė rankas bei kojas. Treisė priešinosi kaip beprotė, tačiau jėgos buvo nelygios. Ji jautė jos kūną glamonėjančias šaltas rankas ir karštus liežuvius. Jos kojas plačiai išskėtė į šonus ir vidun įkišo šaltą kietą daiktą. Ji bejėgiškai raitėsi, beviltiškai mėgindama surikti. Delnas užspaudė jai burną, Treisė suleido į jį dantis. Pasigirdo duslus riktelėjimas.

— Tu — bjaurybė!

Kumščiais ėmė tvoti jai per veidą... Ji grimzdo į buką skausmą vis giliau ir giliau, kol visai neteko sąmonės.

Ją pažadino skambutis. Ji gulėjo nuoga ant šaltų betoninų grindų. Kaimynės gulėjo lovose.

Koridoriuje Geležinės Kelnės šūkavo:

— Kelkitės! Kelkitės!

Prižiūrėtoja pamatė Treisę, gulinčią ant grindų nedideliame kraujo klane.

Treisės veidas buvo sumuštas, viena akis visiškai užtinusi.

— Kas čia, velniai rautų, dedasi? — Prižiūrėtoja atrakino duris ir įėjo į kamerą.

— Ji greičiausiai nukrito nuo lovos,— spėjo Ernestina Litlčep.

Prižiūrėtoja priėjo prie Treisės ir spyrė koja.

— Tu! Kelkis!

Treisei prižiūrėtojos balsas skambėjo iš toli. „Taip,— pagalvojo ji,— aš privalau atsikelti, aš privalau iš čia išsikrapštyti". Bet ji buvo taip nusikamavusi, kad negalėjo net atsistoti. Jai skaudėjo visą kūną.

— Kas atsitiko?

Viena akimi Treisė matė neryškius savo kaimynių siluetus, tylomis laukusių jos atsakymo.

— Aš... aš...— Treisė stengėsi iš visų jėgų, tačiau negalėjo ištarti nė žodžio. Ji pamėgino dar kartą, tačiau kažkur gilumoje tūnojęs atavistinis instinktas privertė ją pasakyti: — Aš nukritau nuo lovos...

Prižiūrėtoja aštriai nutraukė:

— Nekenčiu gudriašiknių. Pasėdėk karceryje, kol išmoksi pagarbumo.

Tai buvo užmarštis, grįžimas į įsčias. Ankštoje tamsioje rūsio kameroje apskritai nebuvo jokio baldo, tiktai plonas išgulėtas čiužinys ant šaltų betoninių grindų. Vietoj unitazo buvo tik dvokianti skylė grindyse. Treisė gulėjo tamsoje, tyliai niūniuodama sau po nosimi senovines dainas, kurių kadaise išmokė ją tėvas. Ji net supratimo neturėjo, kaip nedaug trūko, kad išprotėtų.

Ji nepamiršo kur esanti, bet tai neturėjo jokios reikšmės. Svarbu buvo tik žiauriai ir šiurkščiai išniekinto kū-

no kančios. „Aš turbūt pargriuvau ir užsigavau, bet mama pasirūpins manimi". Ji silpnu balsu sušuko:

— Mama!

Ir nesulaukusi atsakymo vėl apalpo.

Ji išmiegojo keturiasdešimt aštuonias valandas, ir kankinama agonija perėjo į skausmą, o skausmas užleido vietą skausmingam jautrumui. Treisė atmerkė akis. Ją supo nebūtis. Tokia tamsybė, kad vos buvo galima įžiūrėti kameros kontūrus. Užplūdo prisiminimai. Ją nunešė pas gydytoją. Ji girdėjo balsą... „Sulaužytas šonkaulis ir įskilęs riešas. Mes uždėsime įtvarą. Nudrėskimai užgis, o mėlynės išnyks savaime... Ji prarado kūdikį..."

— O, mano vaikas! — pašnibždomis ištarė Treisė.— Jos nužudė mano vaiką.

Ir ji pravirko, apverkdama savo kūdikio netektį. Apverkdama save.

Apverkdama visą šitą kenčiantį pasaulį.

Treisė gulėjo ant plono čiužinio šaltoje tamsoje kupina viską apimančios neapykantos, kuri tiesiog purtė visą jos kūną. Mintys degino ir virė tol, kol smegenys atsikratė visko, išskyrus vieno — keršto troškimo! Tai nebuvo kerštas, nukreiptas prieš tris jos kameros kaimynes,— jos buvo tokios pačios aukos, kaip ir ji pati,— ne, ji ketino atkeršyti tiems, kas visa tai jai padarė, kas sugriovė jos gyvenimą.

Džo Romanas: „Jūsų nusenusi motušė nuslėpė nuo manęs vieną dalyką. Ji man nepasakė, kad turi tokią seksualią dukrą".

Entonis Orzatis: „Džo Romanas dirba žmogui, pavarde Entonis Orzatis,— kalbėjo Otas Šmidtas.— Orzatis — Naujojo Orleano šeimininkas.

Peris Poupas: „Prisipažinusi kalta, jūs neturėsite teismo išlaidų".

Teisėjas Henris Loransas: „Penkiolika metų jūs atliksite bausmę Pietų Luizianos moterų kalėjime".

Jie buvo jos priešai.

O paskui dar buvo Čarlzas, kuris jos net neišklausė: „Jeigu tau taip reikėjo pinigų, tu privalėjai pasakyti man. Akivaizdu, kad aš gerai nežinojau, kas tu per žmogus.

Su savo vaiku, Treise, pasielgsi taip, kaip pati norėsi". Ji jiems atsilygins. Kiekvienam iš jų. Ji dar nebuvo sugalvojusi kaip. Bet ji žinojo, kad atkeršys. „Rytoj,— pagalvojo ji.— Rytoj. Jeigu ateis rytdiena".

7

Laikas prarado bet kokią reikšmę. Karceryje niekada nedegė šviesa, todėl nebuvo jokio skirtumo tarp dienos ir nakties, ir ji net neįsivaizdavo, kiek laiko ji kalinama. Retkarčiais pro durų prapjovą įkišdavo šalto maisto. Treisė neturėjo apetito, bet ji prisiversdavo nieko nepalikti. „Tu privalai valgyti, nes kitaip ilgai čia neišlaikysi". Ji tai suprato. Dabar ji žinojo, kad reikia taupyti jėgas, kitaip ji nepadarys to, ką sumanė. Ji atsidūrė tokioje padėtyje, kurią bet kas būtų laikęs beviltiška: ją užrakino penkiolikai metų, ir dabar ji liko be draugų, be pinigų, apskritai be jokių materialinių išteklių. Tačiau širdies gilumoje ruseno viltis, o tai ir buvo stiprybės šaltinis. „Aš išgyvensiu,— galvojo Treisė.— Aš atvirai susitiksiu su savo priešais, ir mano dvasios tvirtybė bus mano gynyba. Aš išgyvensiu, kaip išgyveno mano protėviai,— galvojo ji.— Mano gyslose teka mišrus anglų, airių, škotų kraujas, ir aš paveldėjau geriausias jų savybes — protą, drąsą, valios jėgą. Mano protėviai atlaikė badą, nelaimes, potvynius, o aš iškentėsiu savo bėdas". Ir dabar jos protėviai — piemenys, pėdsekiai, ūkininkai, prekijai, gydytojai, mokytojai — buvo su ja požemio kameroje. Praeities šmėklos, visos drauge ir po vieną buvo jos dalimi, ir ji patamsyje šnibždėjo: „Aš neleisiu tau pasiduoti".

Taip ji ėmė galvoti apie pabėgimą.

Treisė žinojo: visų pirma jai reikia atstatyti fizinę jėgą. Kamera buvo per daug ankšta, kad galima būtų treniruotis kaip reikiant, bet jos užteko mokytis taičičuano, seno kaip pasaulis kovos meno, kurio mokydavo karius, rengdami juos mūšiams. Pratimams atlikti reikėjo visai nedaug erdvės, tačiau jie treniravo kiekvieną raumenį. Treisė atsistojo ir pradėjo mankštintis. Kiekvienas

judesys turėjo savo pavadinimą ir reikšmę. Ji pradėjo nuo kovinio Piktų dvasių išvijimo, paskui padarė švelnesnį — Šviesos rinkimą. Judesiai buvo plastiški ir grakštūs, ir darė ji juos labai lėtai. Kiekvienas judesys ėjo iš tentjeno, fizinio centro, o visi kūno judesiai buvo sukamieji. „Pažadink savo či, savo gyvybinę energiją. Ji pasidarys sunki, kaip kalnas ir taps lengva, kaip paukščio plunksna". Treisė jautė, kaip či įsilieja per jos pirštus, ir ji kaupdavosi tol, kol visa jos gyvybė susikoncentruodavo centre kūno, kuris be galo daug kartų kartojo senovinių judesių piešinį.

„Suspausk rankoje paukščio uodegą, tapk baltu gandru, nudobk beždžionę, pažvelk į akis tigrui, tetampa tavo rankos debesimis, sukūriuojančiais gyvybės vandenį. Teiššliaužia balta gyvate ir įveikia tigrą. Užmušk tigrą, surink savo či ir grįžk prie tentjeno, į centrą".

Visas pratimų ciklas trukdavo valandą, po kurios Treisė netekdavo jėgų iš nuovargio. Ji tai darė ryte ir vakare, kol jos kūnas pasidarė paklusnus ir stiprus, atgavo fizinę jėgą.

Kai ji netreniravo savo kūno, ji treniravo savo smegenis. Gulėdama tamsoje, sudarinėdavo sudėtingas matematines lygtis, mintyse dirbo banko kompiuteriu, deklamavo eilėraščius, prisimindavo vaidmenis iš pjesių, kuriose ji kadaise vaidino, kai buvo universiteto studentė. Ji visada ir visur siekė tobulumo ir, kai gavo vaidmenį mokyklinėje pjesėje, kur jai reikėjo kalbėti su įvairiausiais akcentais, savaites mokėsi tarimo. Kartą vienas talentingas vyrukas iš Holivudo pasiūlė jai pabandyti filmuotis.

— Ačiū, ne. Aš nenoriu patraukti labai daug dėmesio. Tai ne mano charakteriui,— atsakė jam Treisė.

Čarlzo balsas: „Tavo pavardė Filadelfijos „Deili njuz" antraštėje".

Treisė gynė šalin mintis apie Čarlzą. Ateityje šitoms mintims visiems laikams uždarytos durys.

Ji žaidė mokomąjį žaidimą: išvardinkite tris visiškai neįmanomus dalykus, kuriuos reikia išmokti.

Įsisąmoninkite skirtumą tarp katalikų ir protestantų.

Priverskite kitą suprasti, kad žemė sukasi aplink saulę.

Paaiškinkite katei skirtumą tarp komunizmo ir demokratijos.

Bet iš esmės ji susitelkdavo prie to, kaip jai sunaikinti savo priešus, visus paeiliui. Ji prisiminė vaikystėje žaistą žaidimą. Ištiesus ranką į dangų galima visiškai uždengti saulę. Reikia jiems atkeršyti, nes jie pakėlė prieš ją ranką ir pasibaigė jos ankstesnis gyvenimas.

Treisė supratimo neturėjo, kiek kalinių palaužė kalinimas karceryje, bet tai jai neturėjo jokios reikšmės.

Septintąją dieną, kai atsidarė karcerio durys, Treisė apako nuo netikėtai įsiveržusios saulės šviesos. Ant slenksčio stovėjo sargybinis.

— Kelkis. Eisi į viršų.

Jis pasilenkė, kad paduotų jai ranką, bet, dideliam jo nustebimui, Treisė lengvai pati atsistojo ir be pašalinės pagalbos išėjo iš karcerio kameros. Kitos kalinės, kurias jis paimdavo iš vienutės, išeidavo palūžusios arba atžarios, tačiau šita kalinė nebuvo panaši nei į vienas, nei į kitas. Nuo jos dvelkė savo vertės žinojimu ir pasitikėjimu savimi, kurie visai nebūdingi čia pakliuvusiems žmonėms. Treisė stovėjo šviesoje, leisdama apsiprasti akims. „Kokia gražutė mergelka,— pagalvojo sargybinis.— Jeigu ją sutvarkius, tai, ko gero, galima kai kur nusivesti. Kertu lažybų, kad už kurias ne kurias lengvatas ji sutiks".

Garsiai jis pasakė:

— Tokiai dailiai mergiotei nereikia čia lankytis. Jeigu mes susidraugausime, tai aš pasirūpinsiu, kad tai nepasikartotų.— Treisė atsigręžė į jį, ir kai jis pamatė jos akis, tai nusprendė daugiau nekalbėti.

Sargybinis nuvedė Treisę aukštyn ir perdavė prižiūrėtojai.

Prižiūrėtoja suraukė nosį:

— Jėzau! Kaip tu dvoki. Eik tuojau pat į dušą. Mes sudeginsime tavo smirdančius skarmalus.

Šaltas dušas ją pažvalino. Treisė išsitrinko šampūnu galvą, o paskui aitriu muilu išsimuilino visą kūną.

Ji nusišluostė ir apsivilko kitus drabužius, prižiūrėtoja jau laukė jos.

— Vordenas tave nori matyti.

Kai paskutinį kartą ji girdėjo šituos žodžius, ji manė, kad tai jos išlaisvinimas. Daugiau niekada ji nebus tokia

naivi. Kai Treisė įėjo į kabinetą Vordenas Breniganas stovėjo prie lango. Jis atsisuko ir tarė:

— Prašom sėstis.

Treisė atsisėdo ant kėdės.

— Aš buvau konferencijoje Vašingtone. Tiktai šiandien rytą grįžau ir pamačiau raportą dėl to, kas įvyko jūsų kameroje. Jūsų neturėjo sodinti į vienutę.

Ji abejinga veido išraiška jį stebėjo.

Kalėjimo viršininkas probėgšmais žvilgtelėjo į ant stalo gulintį raportą.

— Pagal šitą raportą jums kameros kaimynės primetė seksualinę prievartą.

— Ne, sere.

Vordenas Breniganas supratingai linktelėjo.

— Aš suprantu jūsų baimę, bet negaliu leisti kalinėms valdyti kalėjimą. Aš noriu nubausti tas, kurios dalyvavo jus prievartaujant. Mums reikalingi jūsų parodymai. Aš pasirūpinsiu, kad jus apgintų. Dabar aš noriu vieno, kad jūs papasakotumėte, kas atsitiko ir kas buvo iniciatorė.

Treisė pažiūrėjo jam į akis.

— Aš... aš nukritau nuo lovos.

Kalėjimo viršininkas ilgai ją tyrinėjo, ir ji pastebėjo nusivylimą jo veide.

— Jūs absoliučiai tikra?

— Taip, sere.

— Jūs nepersigalvosite?

— Ne, sere.

Vordenas Breniganas atsiduso.

— Gerai. Jeigu tai — jūsų sprendimas. Aš perkelsiu jus į kitą kamerą, kur...

— Aš nenoriu.

Jis nustebęs pažiūrėjo į ją.

— Jūs turite galvoje, kad norite grįžti į tą pačią kamerą?

— Taip, sere.

Jis buvo suglumęs. Galbūt jis ir klydo: galbūt ji visai nesigaili dėl to, kas jai atsitiko. Tiktai Dievas žino, kas šitų prakeiktų kalinių galvose. Kaip jis norėtų, kad jį perkeltų į kokį nors normalų vyrų kalėjimą, bet jo žmonai ir Emai, jo mažai dukrelei, patiko čia. Jie gyveno puikiame name, o aplink kalėjimo ūkį plytėjo nuostabūs laukai. Jam taip pat buvo prie širdies šita užmiesčio

gamta, kad tiktai aiškinimaisi su šitomis išprotėjusiomis bobomis neužtruktų dvidešimt keturias valandas per parą.

Jis pažiūrėjo į jauną moterį, sėdinčią priešais jį, ir vargais negalais ištarė:

— Gerai. Ateityje laikykitės kuo toliau nuo nemalonumų.

— Taip, sere.

Sugrįžimas į kamerą buvo sunkus. Minutę pabuvus kameroje Treisę pagavo siaubas. Jos kameros kaimynės buvo darbe. Ji atsigulė ant lovos ir įsmeigė akis į lubas, sudarinėdama planą. Paskui atsisėdo, ištraukė iš lovos galo metalinį virbą ir pakišo jį po čiužiniu. Kai vienuoliktą valandą ryto suskambėjo antrųjų pusryčių skambutis, Treisė jau buvo koridoriuje ir pirmoji atsistojo į rikiuotę.

Valgykloje Paulita ir Lola atsisėdo šalia išėjimo. Ernestinos Litlčep nesimatė nė pėdsako.

Treisė pasirinko stalą, už kurio sėdėjo nepažįstamos moterys, ir suvalgė neskanų valgį ligi paskutinio trupinio. Ji pusę dienos kameroje buvo viena. Antrą keturiasdešimt penkios grįžo jos kaimynės.

Paulita savo nustebimą išreiškė šypsena, kai tik pamatė Treisę:

— Tai tu grįžai pas mus, puikioji putyte? Tau patiko tai, ką mes tau darėme? A?

— Gerai. Mes turime tau dar kai ką,— pridūrė Lola.

Treisė dėjosi negirdinti jų užgauliojimų. Ji susikoncentravo į juodaodę moterį. Jos grįžimo į kamerą priežastimi buvo Ernestina Litlčep. Treisė ja nepasitikėjo. Nė per nago juodymą. Bet ji buvo reikalinga jai.

„Aš tau, mažyle, duosiu vieną patarimą. Čia viską tvarko Ernestina Litlčep. . ."

Tą patį vakarą, kai, likus penkiolikai minučių ligi paskutinio signalo, pasigirdo įspėjamasis skambutis, Treisė pakilo nuo lovos ir ėmė nusirenginėti. Šį kartą nebuvo netikro kuklumo. Ji nusivilko drabužius, o meksikietė, žvilgtelėjusi į pilnas ir stamantrias Treisės krūtis, ilgas, prie kulkšnių siaurėjančias kojas ir kremines šlaunis, tylėdama sušvilpė. Lola ėmė tankiau kvėpuoti. Treisė apsivilko marškinius ir atsigulė į savo lovą. Šviesą užgeso. Kamera paskendo tamsoje.

Prabėgo maždaug pusvalandis. Treisė gulėjo tamsoje, klausydamasi kitų kvėpavimo.

Paulita sušnibždėjo per visą kamerą:

— Šią naktį mama tau duos tikrą meilės pamoką, vaikeli. Nusivilk savo marškinėlius.

— Mes tave išmokysime, kaip reikia laižyti putę, ir tu tai darysi, kol išmoksi,— sukikeno Lola.

Negrė neištarė nė žodžio. Treisė pajuto oro judėjimą, tai ėjo artyn Lola ir Paulita, tačiau Treisė buvo pasirengusi. Ji kilstelėjo metalinį virbą ir užsimojusi iš visų jėgų kirto vienai jų per veidą. Išgirdusi skausmingą dejonę, Treisė spyrė į kitą figūrą ir pamatė, kad toji pargriuvo ant grindų.

— Jei žengsite dar vieną žingsnį, aš jus užmušiu! — pasakė Treisė.

— Ak, tu, kale!

Treisė išgirdo jų žingsnius ir pakėlė savo ginklą.

Naktyje aštriai suskambėjo Ernestinos balsas:

— Užteks. Palikite ją ramybėje.

— Erna, aš plūstu krauju, aš turiu su ja susidoroti!

— Daryk tai, velniai rautų, ką aš sakau!

Stojo ilga tyla. Treisė girdėjo, kaip sunkiai alsuodamos abi moterys grįžta į savo lovas. Treisė gulėjo įsitempusi, pasirengusi kitai atakai.

Ernestina Litlčep tarė:

— O, tu, vaikuti, su charakteriu.

Treisė tylėjo.

— Tu neištarškėjai viršininkui,— tyliai nusijuokė tamsoje Ernestina.— Jeigu tu būtum tai padariusi, tai taptum dvėseliena.

Treisė ja patikėjo.

— Kodėl tu nenorėjai, kad viršininkas perkeltų tave į kitą kamerą?

Net apie tai ji žinojo.

— Aš norėjau grįžti čia.

— Taip? Kodėl? — Ernestinos Litlčep balse skambėjo nuostabos gaidelė.

Atėjo momentas, kurio taip laukė Treisė.

— Tu padėsi man pabėgti.

8

Prižiūrėtoja priėjo prie Treisės ir paskelbė:

— Vitnėj, pas tave lankytojas.

Treisė nustebusi pažvelgė į ją.

— Lankytojas?

Kas tai galėtų būti? Ir staiga suprato — Čarlzas. Vis dėlto jis atėjo. Bet pernelyg vėlai. Kai jis buvo jai labai reikalingas, jo čia nebuvo. O daugiau niekada jis jai nebus reikalingas. Ir niekas kitas.

Treisė nuėjo koridoriumi paskui prižiūrėtoją į lankytojų kambarį. Įžengė vidun. Už nedidelio medinio stalo sėdėjo visiškai nepažįstamas žmogus. Jis buvo pats nemaloniausias vyriškis, kurį kada nors Treisė buvo mačiusi. Žemo ūgio, aptukusiu kūnu, ilga, įspausta nosimi ir nedidele kreiva burna. Kakta jo buvo aukšta ir iškili, o rudos veriančios akys pridengtos storais akinių stiklais.

Jis neatsistojo.

— Aš vadinuosi Danielius Kuperis. Kalėjimo viršininkas leido man su jumis pasikalbėti.

— Apie ką? — įtariai paklausė Treisė.

— Aš tardytojas iš TDGA — Tarptautinės draudimo gynimo asociacijos. Vienas mūsų klientų tvirtina, kad Džozefui Romanui pavogė Renuaro paveikslą.

Treisė giliai atsiduso.

— Aš niekuo negaliu jums padėti. Aš jo nevogiau.— Ji pasuko prie durų.

Sekantys Kuperio žodžiai ją sustabdė:

— Aš žinau.

Treisė atsigręžė ir įsitempusi sužiuro į jį, pasirengusi grumtis.

— Jo niekas nepavogė. Jus pakišo, panele Vitnėj.

Treisė lėtai atsisėdo ant kėdės.

Į šitą tyrimą Danielius Kuperis įsitraukė prieš tris savaites, kai jį iškvietė į TDGA Manhatene, į jo viršininko — D.D. Reinoldso — kabinetą.

— Danai, aš turiu jums pavedimą.

Danielis Kuperis pakęsti negalėjo, kai jį vadino Danu.

Reinoldsas ketino išdėstyti kuo greičiau reikalo esmę, kadangi Kuperis jį erzino. Jis buvo keistas žmogus — burtininkas, štai taip jį vadino daugelis. Danielius Kuperis niekada nepasakojo apie save. Niekas nežinojo, kur jis gyvena, ar vedęs, ar jis turi vaikų. Jis su niekuo nedraugavo, nedalyvaudavo vakarėliuose ir susirinkimuose. Jis šalinosi žmonių, ir vienintelė priežastis, dėl kurios Reinoldsas jį pakentė,— velniškas genialumas. Kuperis buvo seklys su kompiuteriu vietoj smegenų. Vienas, be pašalinių pagalbos, jis suieškojo tiek pavogtų daiktų, kiek visi likusieji tardytojai, drauge paėmus. Reinoldsas labai norėjo žinoti, kas to šėtoniško Kuperio galvoje. Jau vien tai, kad šitas fanatiškų akių žmogus sėdėjo priešais ir žiūrėjo į jį, kėlė nepatogumą.

Reinoldsas tarė:

— Viena kompanija, mūsų nuolatinė klientė, apdraudė paveikslą puse milijono dolerių ir...

— Renuaras. Naujasis Orleanas. Džo Romanas. O moterį — Treisę Vitnėj — nuteisė penkiolika metų kalėti. Paveikslas nebuvo grąžintas.

„Ak tu, kalės vaike! — pagalvojo Reinoldsas.— Jeigu tai būtų kas nors kitas, aš pagalvočiau, kad jis stengiasi pasirodyti".

— Teisingai,— santūriai patvirtino Reinoldsas.— Ta pati Vitnėj užkišo kažkur tą paveikslą, ir mes privalome jį surasti. Imkitės to reikalo.

Kuperis tylėdamas išėjo iš kabineto. Stebėdamas jį, D.D. Reinoldsas ne pirmą kartą galvojo: „Ateis diena, ir aš sužinosiu, kuo gyvena šitas išsigimėlis".

Asociacijoje dirbo vienas šalia kito penkiasdešimt tarnautojų, įvesdami į kompiuterius programas, spausdindami ataskaitas, atsakydami į telefonų skambučius. Tai buvo tikra painiava.

Vienas kolegų, atsitraukęs nuo popierių, Kuperiui pasakė:

— Aš girdėjau, kad tau pavedė Romano reikalus. Sėkmės! Naujasis Orleanas — tai...

Kuperis praėjo pro jį, nieko neatsakęs. Kodėl jie nepalieka jo ramybėje? Tai viskas, ko jis norėjo iš kitų, o jie nuolat įgrisdavo savo smalsumu.

Kontoroje tai jau seniai tapo žaidimu, jie seniai nusprendė nuplėšti nuo jo paslaptingumo skraistę ir sužinoti, koks jis yra iš tikrųjų:

— Danai, ką tu veiksi penktadienį vakare?.. Jeigu tu nevedęs, Sara ir aš pažįstame vieną puikią merginą, Danai?..

Nejaugi jie nemato, kad jie jam visai nereikalingi — nenori nė vieno jų matyti.

— Ateik tik stiklelį išlenkti...

Bet Danielius Kuperis žinojo, kur tai gali nuvesti. Nekaltas išgėrimas, paskui pietūs, po pietų gali užsimegzti draugystė, o draugystė veda prie slaptų prisipažinimų. Pernelyg pavojinga. Danielius Kuperis gyveno mirtinoje baimėje, galvodamas, kad ateis diena, kai kas nors sužinos apie jo praeitį. Tegul mirusi praeitis palaidoja savo mirusiuosius — buvo melas. Mirusiųjų niekada neužmiršta. Kas dveji ar treji metai vienas bulvarinių laikraščių išknisdavo seną skandalą, ir Danielius Kuperis dingdavo kelioms dienoms. Tokiais momentais jis pasigerdavo.

Danielius Kuperis galėjo sėdėti pas psichiatrą visą savo darbo dieną, kad papasakotų apie savo sielos išgyvenimus, bet niekaip negalėjo prisiversti papasakoti kam nors apie savo praeitį. Vienintelė tos siaubingos, seniai praėjusios dienos liudytoja buvo pageltusi ir išblukusi laikraščio iškarpa, patikimai paslėpta jo kambaryje. Retkarčiais jis žiūrėdavo į tą iškarpą — tai buvo tarsi bausmė — kiekvienas žodis buvo įsirėžęs jo atmintyje.

Jis maudėsi po dušu arba prausėsi bent tris kartus per dieną, bet niekada nesijautė švarus. Jis tvirtai tikėjo į ugninį pragarą, ir žinojo, kad vienintelis išsigelbėjimas žemėje buvo melsti nuodėmės atleidimo.

Jis mėgino įstoti į Niujorko policiją, tačiau jam sutrukdė žemas ūgis, jis buvo keturiais coliais žemesnis negu buvo nustatyta norma, ir tada jis tapo privačiu sekliu. Jis laikė save medžiotoju, persekiojančiu įstatymo pažeidėjus. Jis buvo Dievo rykšte, įrankiu, kuris užtraukdavo Dievo bausmę ant nusidėjėlių galvų. Tai buvo vienintelis kelias, kad išpirktų praeitį ir pasirengtų pomirtiniam gyvenimui. Jis paklausė save, ar užteks jam laiko prieš išskrendant išsimaudyti po dušu.

Pirmasis Danieliaus Kuperio sustojimas buvo Naujajame Orleane. Mieste jis pabuvo penketą dienų ir sužinojo viską, ko jam reikėjo, apie Džo Romaną, Entonį Orzatį, Perį Poupą ir teisėją Henrį Lorensą. Kuperis perskaitė bylos svarstymo teisme kopiją ir teismo nuosprendį Treisei Vitnėj. Pas leitenantą Milerį jis sužinojo apie jos motinos savižudybę, su Otu Šmidtu išsiaiškino, kokiu būdu subankrutavo kompanija. Visų tų susitikimų metu jis nieko neužsirašinėjo: jis galėjo pažodžiui pakartoti kiekvieną pokalbį. Jis devyniasdešimt devyniais procentais buvo įsitikinęs, kad Treisė Vitnėj buvo nekalta auka. Paskui Kuperis nuskrido į Filadelfiją ir pasikalbėjo su Klarensu Dezmondu, banko, kuriame dirbo Treisė, viceprezidentu. Čarlzas Stenhoupas atsisakė susitikti su juo.

Dabar, kai Kuperis pažiūrėjo į priešais sėdinčią moterį, jis buvo šimtu procentų įsitikinęs, kad ji neturi nieko bendro su paveikslo vagyste. Jis buvo pasirengęs rašyti raportą.

— Romanas jus pakišo, panele Vitnėj. Anksčiau ar vėliau jis pareikš ieškinį dėl dingusio paveikslo. Jūs tiesiog pakliuvote jam po ranka reikiamu momentu.

Treisė pajuto, kaip tankiai pradėjo plakti jos širdis. Šitas žmogus žino, kad ji nekalta. Galbūt jis turi ganėtinai įkalčių prieš Džo Romaną, kad ją išteisintų? Jis pakalbės su kalėjimo viršininku arba su valstijos gubernatoriumi ir išlaisvins ją iš šito košmaro. Staiga tapo sunku kvėpuoti.

— Tada jūs man padėsite?

Danielius Kuperis sumišo:

— Padėti?

— Taip. Kad dovanotų bausmę arba...

— Ne.

Jo žodis suskambėjo kaip antausis.

— Ne? Bet kodėl? Jeigu jūs žinote, kad aš nekalta.

„Kaip žmonės gali būti tokie kvaili!!!"

„Aš jau atlikau savo užduotį".

Grįžęs į viešbutį, Kuperis visų pirma nusirengė ir nuėjo į dušą. Ištisą pusvalandį jis trynė kūną šepečiu ir pylė ant jo karštą garuojantį vandenį. Kai išsimaudė ir apsirengė, tuoj pat sėdo rašyti raportą.

D.D. Reinoldsui. Byla XU-7830412
Danieliaus Kuperio.
Tarnybinis pranešimas

Daiktas. „Dvi moterys „Sen Mulen Ruž" kavinėje, Renuaras, drobė, aliejus.

Remdamasis atliktu tyrimu darau išvadą, kad Treisė Vitnėj nėra įtariama dėl paveikslo vagystės. Manau, kad Džo Romanas įformino draudimo polisą, ketindamas sufabrikuoti naktinę vagystę su įsilaužimu, gauti draudimą ir perparduoti paveikslą privačiam asmeniui. Galimas dalykas, kad ligi šio laiko paveikslas jau išvežtas iš šalies. Kadangi kūrinys plačiai žinomas, aš laukiu jo pasirodymo Šveicarijoje, kur privatus pirkimas-pardavimas ginamas įstatymo. Jeigu pirkėjas pasakys, kad nusipirko meno kūrinį, tai Šveicarijos vyriausybė leis jam jį turėti, jeigu daiktas net vogtas.

Rekomenduoju. Kadangi nėra konkrečių Džo Romano kaltės įrodymų, mūsų klientas turi sumokėti pagal draudimo polisą. Toliau sekti Treisę Vitnėj nėra prasmės, kadangi ji neturi nė menkiausio supratimo apie paveikslą, o taip pat ir lėšų iš kurių būtų galima padengti įsiskolinimą. Be to, ji atliks bausmę Luizianos moterų kalėjime, kur sėdės penkiolika metų.

Danielius Kuperis akimirką stabtelėjo, galvodamas apie Treisę Vitnėj. Jis spėjo, kad kiti vyriškiai laiko ją gražia. Jis save paprasčiausiai paklausė, ką padarys jai penkiolika metų kalėjime? Bet jo tai nelietė.

Danielius Kuperis pasirašė tarnybinį pranešimą, nežinodamas, ar užteks jam laiko dar kartą išsimaudyti po dušu.

9

Senos Geležinės Kelnės paskyrė Treisę Vitnėj į skalbyklą. Iš trisdešimt penkių darbų, skirtų kalinėms, darbas skalbykloje buvo blogiausias. Didžiulis prikaitęs kambarys buvo pristatytas skalbimo mašinų, lyginimo lentų, be to, dar gulėjo krūvos skalbinių. Sudėti skalbinius į mašinas, o paskui juos išimti ir nunešti pilnas pintines prie geležinių konteinerių buvo katorgiškas, jokių minčių

nereikalaujantis darbas, kuris prasidėdavo šeštą valandą ryto. Kalinėms buvo leidžiama kas dvi valandas pailsėti dešimtį minučių. Baigiantis devintajai darbo valandai dauguma moterų vos bepastovėjo ant kojų. Treisė dirbo mechaniškai, su niekuo nesikalbėdama.

Kai Ernestina Litlčep išgirdo apie Treisės paskyrimą į skalbyklą, ji pasakė:

— Senos Geležinės Kelnės atsakys už tavo šikną.

Treisė atsakė:

— Ji man nekelia nerimo.

Ernestina Litlčep stebėjosi. Šita moteris labai skyrėsi nuo tos išsigandusios merginos, atvežtos į kalėjimą prieš trejetą savaičių. Kažkas joje pasikeitė, ir Ernestinai Litlčep velniškai norėjosi sužinoti, būtent kas.

Aštuntąją darbo dieną skalbykloje anksti rytą prie Treisės priėjo sargybinis.

— Aš gavau nurodymą. Tu perkeliama dirbti į virtuvę.

Pats geidžiamiausias darbas kalėjime.

Kalėjime egzistavo dvi maisto rūšys: kalinės valgė kapotą mėsą, karštus dešrainius, pupeles arba nevalgomus garnyrus, o tuo tarpu apsaugininkų ir kalėjimo valdžios maistą gamindavo profesionalūs virėjai. Į jų valgiaraštį įėjo: bifšteksai, šviežia žuvis, muštiniai, viščiukai, šviežios daržovės ir vaisiai ir gundantys desertai. Kalinės, kurios dirbo virtuvėje, galėjo prieiti prie to maisto ir atsakė už jo paruošimą.

Treisė visai nenustebo, kai virtuvėje pamatė Ernestiną Litlčep.

Treisė priėjo prie jos.

— Ačiū.— Ji vargais negalais išspaudė iš savęs draugiškumo lašelį. Ernestina kriuktelėjo ir nieko neatsakė.

— Kaip tau pavyko išlaisvinti mane iš Senų Geležinių Kelnių rankų?

— Jos daugiau nėra su mumis.

— O kas jai atsitiko?

— Mes turime nedidelę sistemą. Jeigu prižiūrėtoja rūsti ir žiauri ir ima su mumis blogai elgtis, tai mes jos atsikratome.

— Tu turi galvoje, kad kalėjimo viršininkas tiki?..

— Popieriaus lapeliu. Ką jis gali padaryti?

— Tada kaip jūs?..

— Tai labai lengva. Kai sargybinė, kurios nori atsikratyti, budi, organizuojame muštynes, barnius, intrigas. Paskui kuri nors kalinė praneša, kad toji tąsė ją už plaukų. Kitą dieną jau kita kalinė kaltina ją žiaurumu. Paskui dar kuri nors pasiskundžia, kad Kelnės paėmė iš kameros jos, sakykime, radiją, o tas, gali neabejoti, tikrai atsidurs Geležinių Kelnių kambaryje. Senos Geležinės Kelnės išėjo. Ne sargybinės šitame kalėjime daro tvarką, o mes.

— O tu čia už ką? — paklausė Treisė. Atsakymas jai buvo neįdomus. Jai reikėjo užmegzti draugiškus santykius su šita moterimi.

— Tai įvyko ne dėl Ernestinos Litlčep kaltės, patikėk manimi. Aš turėjau visą grupę mergaičių, kurios dirbo man.

Treisė pažiūrėjo į ją:

— Tu turi galvoje, kad dirbo kaip?..

— Ne,— nusijuokė Ernestina.— Ne. Jos dirbo dideliuose namuose kambarinėmis. Aš buvau įsteigusi samdos agentūrą. Turėjau pasamdžiusi maždaug dvidešimt merginų. Turtingi žmonės nuo kojų nusivarė beieškodami tarnaičių. Aš išsiutinėjau daug reklaminių skelbimų į geriausius laikraščius, ir, kai jie man paskambindavo, aš paskirdavau jiems savo merginas. Mergužėlės apšildavo tuose namuose kojas ir, kai jų samdytojai buvo darbe ar išvykę, merginos sušluodavo visą sidabrą, brangenybes, kailius ir kitus vertingus daiktus ir pasprukdavo,— Ernestina atsiduso.— Jeigu aš tau papasakosiu, kiek tų nušvilptų pinigų mes paleidome vėjais, tai tu manimi nepatikėsi.

— O kaip tu pakliuvai?

— Tai likimo pirštas, brangioji. Viena mano mergelių patarnavo svečiams mero namuose per priešpiečius, o viena viešnių buvo sena ledi, pas kurią šitoji mergužėlė anksčiau dirbo kambarine ir ją apšvarino. Kai policija ją kaip reikiant priplumpino, mano mergužėlė pradėjo dainuoti ir sudainavo visą operą, o tada ir atskubėjo vargšė senoji Ernestina.

Jos dviese stovėjo prie viryklės.

— Aš negaliu čia pasilikti,— sukuždėjo Treisė.— Man reikia su kai kuo suvesti sąskaitas. Ar padėsi man pabėgti?

— Imkis smulkinti svogūnus. Šiandien vakarienei — airiškas srėbalas.

Ir ji nuėjo.

Teismo telegrafas veikė stulbinančiai. Kalinės žinojo viską, kas turėjo įvykti dar gerokai ligi to, kol tai įvykdavo. Kalinės, vadinamosios „pamazgų žiurkės", rinkdavo išmestus tarnybinius raštus, pasiklausydavo telefono pokalbių ir skaitė viršininko korespondenciją, o visa informacija buvo trumpai išdėstoma ir persiunčiama svarbiausioms kalinėms. Ernestina Litlčep buvo sąrašo pradžioje. Treisė suvokė, kad sargybinės ir kalinės į Ernestiną Litlčep žiūrėjo su pagarba. Kadangi kitos kalinės nusprendė, kad Treisė tapo Ernestinos globotine, todėl ją visam laikui paliko ramybėje. Treisė įsitempusi laukė, kad Ernestina ims jai meilintis, tačiau juodaodė laikėsi atokiai. „Kodėl?"— klausė Treisė save.

Septintoji taisyklė oficialiame dešimties puslapių rinkinyje, leidžiamame naujai atvykusioms kalinėms, skelbė: „Draudžiamas bet kuris lytinio bendravimo būdas. Kameroje turi būti ne daugiau kaip keturios kalinės. Kalinėms miegoti privaloma tik savo lovoje".

Tačiau tikrovė gluminančiai skyrėsi, todėl kalinės į šitą atmintinę žiūrėjo kaip į kalėjimo juokų knygą.

Praėjus kelioms savaitėms Treisė ėmė stebėti naujokes-kilkes, kurias kasdien atgabendavo į kalėjimą. Sistema buvo nušlifuota kartą ir visam laikui. Čia pakliuvusios nusikaltėlės, kurios neturėjo seksualinių nukrypimų, atsidurdavo beviltiškoje padėtyje. Jos įeidavo drovios ir išsigandusios, o senbuvės iškrypėlės to tik ir laukė. Pjesė būdavo vaidinama kaip iš natų. Baisiame ir priešiškame pasaulyje iškrypėlė buvo drauginga ir geranoriška. Ji paprastai pasikviesdavo savo auką į poilsio kambarį, kur jos drauge žiūrėdavo televizorių, ir tada iškrypėlė lyg netyčia imdavo ją už rankos, o naujokė, bi-

jodama užgauti savo vienintelę naująją draugę, leisdavo jai tai daryti. Naujokė iš karto pastebėdavo, kad kitos kalinės palikdavo ją ramybėje, o kadangi stiprėjo jos priklausomybė nuo eržilės, tai jos darėsi artimesnės, kol ateidavo momentas, kai ta leisdavo daryti su savimi viską, kad tik sulaikytų draugę.

Tas, kurios nenusileisdavo,— prievartavo. Devyniasdešimt procentų į kalėjimą pakliuvusių moterų per pirmąjį kalinimo mėnesį tapdavo — savanoriškai arba prievarta — lesbietėmis. Treisei visą tai kėlė pasibjaurėjimą.

— Kur žiūri viršininkai? — paklausė ji Ernestiną.

— Tai — sistema,— paaiškino Ernestina.— Kiekviename kalėjime, vaikuti, tas pats. Nėra tokios jėgos, kuri galėtų atskirti šimtą dvidešimt bobų nuo jų vyrų ir galvoti, kad jos nesidulkins. Mes prievartaujame ne dėl sekso. Mes prievartaujame todėl, kad parodytume valdžiai, kas yra bosas. Kilkės, kurios čia ateina,— taikinys bet kam, kas nori jas išvanoti. Vienintelis apsigynimas — tapti eržilės žmona. Tada prie jų niekas nekimba. Tai liečia ne tik nuteistąsias,— tęsė Ernestina.— Prižiūrėtojos nė kiek ne geresnės. Pavyzdžiui, atveža kokį mėsos gabalą, persisunkusį heroinu. Ji nervinga, išsikamavusi, nes jai labai reikalinga dozė. Ji apsipylusi prakaitu, ją krečia drebulys. Na, o prižiūrėtoja gali jai gauti heroino, bet už tai nori nedidelės paslaugos, supranti? Todėl kilkė nueina pas prižiūrėtoją ir gauna savo dozę. O sargybiniai vyrai dar blogesni. Jie turi visų kamerų raktus, ir viskas, ką jiems reikia padaryti,— tai įeiti ten naktį ir veltui pasismaginti. Nuo jų galima pastoti, bet užtat jie gali daug padėti. Jei nori gauti šokolado plytelę arba kad tave palankytų draugas, pakišk sargybiniui šemšį. Tai vadinama prekių mainais, ir šitaip vyksta bet kurioje šalies kaliūzėje.

— Tai baisu!

— Tai — bras išsilaikyti.—Viršutinė šviesa, degusi kameroje, atsimušė plikai nuskustoje Ernestinos kaukolėje.— O ar tu žinai, kodėl jie čia neleidžia čiaumoti kramtomosios gumos?

— Ne.

— Todėl, kad mergelės įgrūda ją į durų užraktų skyles ir sargybiniai negali užrakinti jų, o naktį kalinės išsėlina ir lanko viena kitą. Mes laikomės taisykių, kurių norime laikytis. Merginos, kurios per daug plepa, gali netekti liežuvio, tačiau jos nuovokios.

Meilės ryšiai kalėjime klestėjo, ir meilužių susitarimo buvo laikomasi daug griežčiau negu už jo sienų. Nenatūraliame pasaulyje dirbtiniai eržilių ir jų žmonų vaidmenys buvo atliekami ligi galo. Eržilės imdavosi vyro vaidmens pasaulyje, kur nebuvo vyrų. Jos pakeisdavo savo vardus. Ernestiną vadino Erniu; Tesė buvo Teksu, Barbara tapo Bobu, Ketrina — Keliu. Eržilė trumpai kirposi arba skutosi plaukus, ir ji neatlikdavo namų ruošos. „Merė Fem" — žmona, privalėjo valyti, lopyti ir lyginti už savo eržilę. Lola ir Paulita karštai varžėsi dėl Ernestinos dėmesio, viena stengėsi pralenkti kitą.

Pavydas buvo baisus ir dažnai privesdavo prie fizinio susidorojimo, ir jeigu žmoną aptikdavo žiūrinčią į kitą eržilę arba plepančią su kuo nors kalėjimo kieme, tai savęs netramdė. Meilės laiškai nuolat keliavo po kalėjimą, nešiojami „pamazgų žiurkių".

Laiškai buvo sulankstyti į nedidelį trikampį, vadinamą „popierine gyvate", juos buvo lengva paslėpti liemenėlėje arba bate. Treisė matė, kaip perduodavo popierines gyvates, lyg netyčia užkabindama viena kitą, kai eidavo į valgyklą arba pakeliui į darbą.

Kartais Treisė matė, kaip kalinės įsimylėdavo sargybinius. Tai buvo nevilties, bejėgiškumo ir nuolankumo pagimdyta meilė. Kalinės visapusiškai priklausė nuo savo sargybinių. Treisė leido sau niekam neeikvoti savo emocijų.

Seksas egzistavo dieną ir naktį. Tai buvo daroma dušuose, tualetuose, kamerose, o naktį užsiimdavo oraliniu seksu pro grotas. „Meres Fem", žmonos, kurios priklausė sargybinėms, naktį išleisdavo iš kamerų į sargybinių kambarius.

Po paskutiniojo skambučio Treisė gulėjo lovoje, užsikišusi pirštais ausis, kad negirdėtų [illegible]uksmų.

Sykį naktį Ernestina išsitraukė iš po lovos traškančių ryžių dribsnių ir ėmė barstyti koridoriuje. Treisė girdėjo, kad ir kitose kamerose daro tą patį.

— Kas čia vyksta? — paklausė Treisė.

Ernestina atsisuko į ją ir šiurkščiai tarė:

— Ne tavo reikalas. Guli ir gulėk ant savo sumautos lovos.

Po kelių minučių iš gretimos kameros pasigirdo išgąstingas šauksmas. Ten šiandien buvo atvežta naujokė.

— O Dieve! Ne! Ne! Labai prašau, paleiskite mane.

Dabar Treisė suprato, kas vyksta, ir ją ėmė pykinti. Šauksmai nenutilo, kol pavirto bejėgišku raudojimu. Treisė stipriai užmerkė akis, kuriose degė įniršis. „Kaip gali šitaip elgtis moterys viena su kita?" Ji manė, kad kalėjimas ją užgrūdins, bet, kai rytą nubudo, jos veidas buvo paburkęs nuo ašarų.

Ji nusprendė savo jausmų neparodyti Ernestinai. Treisė lyg tarp kitko paklausė:

— O kam reikėjo ryžių dribsnių?

— Tai mūsų signalizacija. Jeigu sargyba pamėgins sėlinti pas mus, mes išgirsime.

Veikiai Treisė susiprotėjo, kodėl kalinės, užuot sakiusios „būti kalėjime", sakė „lankyti koledžą". Kalėjime sukauptas patyrimas netiko normaliam gyvenimui.

Kalėjime knibždėte knibždėjo įvairiausių nusikaltimų rūšių žinovų. Vienos keitėsi sukčiavimo būdais, kitos vagysčių, parduotuvių apiplėšimo ir panašiai. Kitos darydavo sueigas ir perteikdavo vienos kitoms informaciją apie tai, kaip atpažinti civiliais drabužiais persirengusius policininkus.

Vienąsyk rytą sporto aikštelėje Treisė girdėjo, kaip vyresnio amžiaus kalinė mokė kišenvagės meno susižavėjusias jaunikles.

— Tikrieji profai atvyksta iš Kolumbijos. Jie lanko mokyklą Bogotoje, kurią vadina dešimties varpelių mokykla, kur, sumokėjus du šimtus penkiasdešimt baksų, galima tapti kvalifikuotu kišenvagiu. Jie ten palubėje pakabina iškamšą, aprengtą kostiumu su dešimčia kišenių, prigrūstų banknotų ir [illegible]angenybių.

— Tai kur visas fokusas?

— Fokusas tas, kad prie kiekvienos kišenės prisiūtas varpelis. Jūs negausite diplomo, jei neišmoksite apšvarinti kišenių taip, kad nesuskambėtų nė vienas varpelis.

Lola atsiduso:

— Aš paprastai vaikščiojau su vaikinu, kuris apsivilkdavo specialų paltą ir šukuodavo minią, nors abi rankos buvo nuleistos, tačiau jis apkraustydavo visų kišenes.

— Kaip, velniai rautų, jam tai pavykdavo?

— Jo dešinė ranka buvo dirbtinė. Savo tikrąją ranką jis nepastebimai prakišdavo pro palto prakarpą ir grabaliodavo kišenėse.

Mokymas tęsėsi poilsio kambaryje.

— Man patinka dovanoti raktą,— pasakė viena visko mačiusi kalinė.— Pavyzdžiui, tu bastaisi stotyje, kol pamatai pagyvenusią damą, mėginančią įgrūsti lagaminą į vieną saugojimo kameros spintų. Tu padedi jai įbrukti lagaminą ir duodi raktą. Tiktai tas raktas nuo tuščios spintos. Kai tik ji nueina, tu apšvarini spintą ir dingsti.

Kitą dieną kieme dvi kalinės, nuteistos už prostituciją ir kokaino laikymą, mokė naujai atvykusią dailią mergaitę, kuriai iš išvaizdos galima buvo duoti ne daugiau kaip septyniolika metų.

— Nieko nuostabaus, kad tave išvelėjo, mieloji,— protino naujokę vyresnio amžiaus moteris.— Prieš susitardama su Džonu dėl kainos, reikėjo jį apčiupinėti, kad įsitikintum, jog neturi ginklo, ir niekada nepranešinėk, ką tu ketini jam daryti. Priversk jį pasakyti tau, ko jis nori. Nes jeigu pasirodys, kad jis seksotas, tada — šakės, supranti?

Kita „profė" pridūrė:

— Taip. Ir visada žiūrėk į jų rankas. Jeigu apgavikas sako, kad jis darbininkas, tai pažiūrėk, ar jo rankos šiurkščios. Tai patarimas tau. Dauguma persirengusių šnipų vilki darbininkų drabužiais, o apie rankas pamiršta, kad jos švelnios ir lygios.

Laikas bėgo nei lėtai, nei greitai. Tai buvo tiesiog laikas. Treisė prisiminė Palaimintojo Augustino aforizmą: „Kas yra laikas? Jeigu niekas manęs neklausia, tai aš žinau. Bet jeigu man teks aiškin[illegible] tai aš nežinau".

Kalėjimo dienotvarkė niekada nesikeitė.

4.40 — Žadinimas
4.45 — Kėlimasis ir tvarkymasis
5.00 — Pirmieji pusryčiai
5.30 — Grįžimas į kamerą
5.55 — Signalas išsirikiuoti
6.00 — Darbų paskirstymas
10.00 — Sporto aikštelė
10.30 — Antrieji pusryčiai
11.00 — Išsirikiavimas, ėjimas į darbą
15.30 — Vakarienė
16.00 — Grįžimas į kamerą
17.00 — Poilsio kambarys
18.00 — Grįžimas į kamerą
20.45 — Signalas miegoti
21.00 — Išjungiama šviesa

Taisyklės buvo griežtos. Visos kalinės privalėjo ateiti prie stalo, rikiuotėje kalbėtis buvo draudžiama. Nedidelėse kamerų spintelėse buvo draudžiama laikyti daugiau kaip penkis kosmetikos dalykus. Lovas paklodavo ligi pusryčių ir negalėdavo atsigulti anksčiau nei nurodyta taisyklėse.

Kalėjime buvo sava muzika: veriami skambučiai, kojų brūkšėjimas per cementines grindis, geležinių durų žvangėjimas, dieninis šnabždesys ir naktiniai riksmai, kimus sargybinių pasikalbėjimo įtaisų „voki-toki" traškėjimas, padėklų bildesys valgant. Ir visur spygliuota viela bei aukštos sienos, ir vienatvė, ir neapykanta persisunkusi izoliacija.

Treisė tapo pavyzdinga kaline. Jos kūnas automatiškai reagavo į kalėjimo dienotvarkės garsus: kameros duris užsklęsdavo ir atidarydavo nustatytu laiku, skambutis pranešdavo apie darbo pradžią ir pabaigą.

Treisės kūnas buvo kalėjime, tačiau smegenys buvo laisvos ir rengė pabėgimo planą.

Kalinės pačios skambinti kam nors negalėjo, bet, kai skambindavo joms, buvo leidžiama kalbėti dvi arba penkias minutes kartą per mėnesį. Treisei paskambino Otas Šmidtas.

— Aš maniau, kad jūs norėsite sužinoti apie laidotuves,— sumišęs pasakė jis.— Jos buvo labai gražiai suorganizuotos. Treise, sąskaitas aš apmokėjau.

— Ačiū, Otai. Aš... dėkinga jums.

Daugiau jai neskambino niekas.

— Tu, mergele, geriau pamiršk išorinį pasaulį,— įspėjo ją Ernestina.— Tavęs ten niekas nelaukia.

„Tu klysti",— piktai pagalvojo Treisė.

Džo Romanas.

Peris Poupas.

Teisėjas Henris Lorensas.

Entonis Orzatis.

Čarlzas Stenhoupas.

Sporto aikštelėje Treisė susidūrė su Didžiąja Berta. Aikštelė buvo stačiakampio pavidalo, aptverta aukšta kalėjimo siena iš vienos pusės ir vidine siena, susieinančia su kalėjimo pastatu,— iš kitos. Kalinėms buvo leidžiama kiekvieną rytą praleisti aikštelėje trisdešimt minučių. Tai buvo viena iš nedaugelio vietų, kur laisvai bendravo, ir kalinės susiburdavo į grupes, kad pasikeistų paskutinėmis naujienomis ir paskalomis prieš pusryčiaudamos. Pirmąjį kartą išėjus į aikštelę, Treisė netikėtai pajuto laisvę ir suprato, jog tai įvyko todėl, kad įkvėpė gryno oro. Virš galvos ji matė saulę ir kamuolinius debesis ir kažin kur aukštybėse išgirdo skrendančio lėktuvo ūžimą.

— Ei, tu! Aš ieškau tavęs,— pasakė kažin kas.

Treisė atsigręžė ir pamatė didžiulę švedę, kuri užgriuvo ant jos atvykimo dieną.

— Aš nugirdau, kad tu įsitaisei juodasnukę eržilę.

Treisė norėjo praeiti pro ją, tačiau Didžioji Berta suėmė Treisės ranką savo geležiniais gniaužtais.

— Niekas nuo manęs nebėgo.— Ji ėmė sunkiai alsuoti, prispaudusi Treisę prie sienos ir užsigulusi ją visu kūnu.— Būk paklusni, šūdžiuke.

— Pasitrauk nuo manęs.

— Tau reikia gerai įkrėsti. Tu žinai, ką aš turiu galvoje? Ir aš tau tai padarysiu. Tu būsi visiškai mano, avyte.

Už jos nugaros sugergždė pažįstamas balsas:

— Patrauk nuo jos savo nususiusias rankas, tu, dvokianti skyle.

Ernestina stovėjo stipriai sugniaužusi didelius kumščius, blykčiodama tamsiomis akimis, o saulė atsispindėjo jos pilkai nuskustoje kaukolėje.

— Tu jai nepakankamai pajėgi kaip vyras.

— Užtat tau aš turiu užtektinai jėgos,— pratrūko negrė.— Dar kartą ją paliesi, ir aš iškepsiu tavo šikną pusryčiams.

Atmosfera įsielektrino. Dvi moterys žiūrėjo viena į kitą su neslepiama neapykanta. „Jos pasirengusios dėl manęs užmušti viena kitą",— pagalvojo Treisė. O kai ji suvokė, kad ji čia niekuo dėta, ji atsiminė tai, ką jai sakė Ernestina: „Čia tu privalai kovoti, pati dulkinti — arba snukiu atsitrenksi į kalėjimo tvorą. Tau reikia parodyti šitai valkatai jos vietą — arba tu lavonas".

Didžioji Berta atsitraukė. Ji niekinamai pažiūrėjo į Ernestiną.

— Aš neskubu.— Ji šnairiai žvilgtelėjo į Treisę.— Tu mažyle, čia ilgai būsi. Aš taip pat. Mes dar pasimatysime.

Tai pasakiusi, ji apsisuko ir nuėjo.

Ernestina palydėjo švedę žvilgsniu.

— Ji — visiška niekšė. Prisimeni tą medicinos seserį, apie kurią laikraščiuose rašė, kad ji nužudė visus savo pacientus? Prišėrė juos kalio cianido, stovėjo ir žiūrėjo, kaip tie dvesia vienas po kito. Štai tau ir gailestingumo angelas, kurį įveikė potroškis, Vitnėj. Ša! Tau reikalingas globėjas. Ji nuo tavęs neatstos.

— Padėsi man pabėgti?

Suskambėjo skambutis.

— Ėdimo metas,— pasakė Ernestina Litlčep.

Tą naktį, gulėdama lovoje, Treisė galvojo apie Ernestiną. Nors ji ir nemėgino vėl paliesti Treisės, toji vis dar ja nepasitikėjo. Ji niekada negalės pamiršti, ką jai padarė Ernestina ir kitos kameros kaimynės. Tačiau juodaodė moteris kol kas jai reikalinga.

Kiekvieną dieną po vakarienės kalinėms buvo leidžiama praleisti valandą poilsio kambaryje, kur jos žiū-

rėjo televizorių, plepėjo arba skaitė naujus laikraščius ir žurnalus. Treisė vartė žurnalą, ir staiga viena fotografija krito jai į akis. Tai buvo vestuvinė besišypsančio Čarlzo Stenhoupo ir jo žmonos, išeinančių iš bažnyčios, nuotrauka. Fotografija paveikė Treisę lyg smūgis. Matydama jį laimingai besišypsantį, ji pajuto, kaip skausmas pavirto šaltu įniršiu. Ir kadaise ketino susieti savo gyvenimą su šitu žmogumi! Jis jos atsisakė, leido sunaikinti, per jį pražuvo jų vaikas. Ir ji mylėjo jį... Tačiau tada buvo kiti laikai, kita veiksmo vieta, kitas pasaulis. Tai buvo fantazija. O dabar — tikrovė.

Treisė piktai užvertė žurnalą.

Lankymo dienomis lengvai sužinodavo, pas ką iš kalinių ateina draugai ir giminaičiai. Kalinės paprastai prausėsi, apsivilkdavo švarius drabužius, pasidažydavo. Ernestina iš lankytojų kambario grįždavo džiugi ir besišypsanti.

— Mano Elas visada aplanko mane,— pranešė ji Treisei.— Jis lauks manęs tol, kol išleis iš kalėjimo. Ir žinai kodėl? Todėl, kad aš jam duodu tai, ko neduoda nė viena moteris.

Treisė negalėjo nuslėpti savo sumišimo:

— Tu turi galvoje... seksą?

— Prisiekiu tavo šikna, tai, kas vyksta už šitų sienų, neturi nieko bendro su išoriniu pasauliu! Čia mums retkarčiais norisi palaikyti šiltą kūną, kažkas mus paliečia ir sako, kad mus myli. Mes jaučiame, kad kitos mus smerkia. Nesvarbu, kad visa tai netikra ir tęsiasi neilgai. Visa tai mes turime. Bet kai aš išeisiu į laisvę,— Ernestina plačiai nusišypsojo,— tada aš tapsiu nenaudėle nimfomane, aišku?

Tame pasakyme buvo kažkas, kas įvarė Treisę aklavietėn. Ji ryžosi paklausti:

— Erna, tu globoji mane. Kodėl?

Ernestina gūžtelėjo pečiais:

— Išmesk šitą mėšlą iš galvos.

— Aš iš tikrųjų noriu žinoti.— Treisė atsargiai parinko žodžius.— Juk dar kažin kuri iš tavo... tavo drau-

gių, priklausančių tau. Visos jos padarys tai, ką tu joms liepsi.

— Jeigu jos nenori vaikščioti su puse šiknos, a?

— Bet ne aš. Kodėl?

— Tu nepatenkinta?

— Tiesiog smalsu.

Ernestina akimirką susimąstė.

— Gerai. Tu turi kažką, ko aš noriu.— Ji pamatė Treisės veido išraišką.— Ne, ne tai. Aš visa tai gaunu, mažyle, kai man reikia. Tu klasiška mergiotė. Aš turiu galvoje tikrą klasę. Kaip tos šaltos ledi „Vog" ir „Taun end kantri" puslapiuose, išsipusčiusios kaip lėlės ir pilstančios arbatą iš sidabrinių arbatinukų. Tavo vieta ten. Tai ne tavo pasaulis. Aš nežinau, kaip tu susisiejai su visu šituo žiurkės mėšlu, bet spėju, kad tave apmovė.— Ji pažiūrėjo į Treisę ir bemaž droviai pasakė:

— Savo gyvenime aš retai sutikdavau padorių žmonių. Tu — viena jų.— Ji staigiai nusisuko, tad paskutinius žodžius Treisė vos vos išgirdo.— Ir man labai gaila tavo vaiko, aš iš tikrųjų...

Tą pačią naktį, kai tik užgesino šviesą, Treisė tamsoje sušnibždėjo:

— Erna, aš privalau pabėgti. Prašau man padėti.

— Leisk man pamiegoti, dėl Dievo! Tuojau pat užsičiaupk!

Ernestina supažindino Treisę su slapta kalėjimo kalba. Grupelės moterų plepėjo kieme:

— Šita eržilė numetė diržą ant utėlėtos lentos, ir dabar ją tenka maitinti ilgakočiu šaukštu...

— Ji buvo trumpa, bet pakliuvo į pūgą, ir akmeninis seksotas pasiuntė ją pas mėsininką. Taip užsibaigė jos pakilimas. Ligi pasimatymo, rubi-du.

Treisei atrodė, kad ji girdi marsiečių kalbą.

— Apie ką jos kalba? — paklausė ji.

Ernestina prapliupo kvatoti.

— Argi tu, mergele, nesupranti angliškai? Kai lesbietė „meta diržą", tai reiškia, kad ji iš vaikino pavirto „Mere Fem". „Utėlėta lenta"— tai honki *, tokios kaip tu. Ja

* Taip niekinamai negrai vadina baltuosius.

negalima pasitikėti, laikykis nuo jos kuo toliau. Trumpa — kai kalėjimo terminas eina į pabaigą, bet ji „pakliuvo", kai jai perdavė heroiną „akmeninis seksotas", tas, kuris gyvena padoriai ir nepaperkamas. Ir ją pasiuntė pas „mėsininką"— kalėjimo gydytoją.

— O ką reiškia „rubi-du" ir „pakilimas"?

— Argi tu nieko neišmokai? „Rubi-du"— tai paleista iš kalėjimo kalinė prieš terminą. O „pakilimas"— ilgai laukta išlaisvinimo diena.

Treisė žinojo, kad jai nėra ko laukti.

Kitą dieną sporto aikštelėje vėl susirėmė Ernestina Litlčep ir Didžioji Berta. Kalinės žaidė „softbolą", stebimos sargybinių. Didžioji Berta, atsidūrusi nepalankioje pozicijoje, nusitaikiusi stipriai tvojo lazda per kamuoliuką ir leidosi prie vartų, kuriuos gynė Treisė. Didžioji Berta stipriai ją pastūmė, partrenkė ant žemės, ir apžergė ją. Jos rankos šmurkštelėjo Treisei po suknele, ir ji sušnibždėjo:

— Niekas nesako man „ne", tu, pute. Šiandien vakare, šūdžiuke, aš ateisiu pas tave ir išdraskysiu tavo šikną.

Treisė įnirtingai gynėsi, mėgindama išsilaisvinti. Staiga kažkas pamėgino atplėšti Didžiąją Bertą nuo Treisės. Tai Ernestina sugriebė švedę už kaklo ir ėmė smaugti.

— Ak tu, prakeiktoji kale! — rėkė Ernestina.— Aš tave įspėjau!

Ji suleido nagus į Didžiosios Bertos veidą, draskė akis.

— Aš nematau! — suklykė Didžioji Berta.— Aš nematau!

Ji stvėrė Ernestinai už krūtų ir ėmė jas plėšti. Dvi moterys mušėsi kumščiais ir draskė viena kitą tol, kol atbėgo keturi sargybiniai. Jiems prireikė penkių minučių, kad išskirtų besimušančias moteris. Abi nuvedė į izoliatorių. Tiktai vėlai naktį Ernestina grįžo į kamerą. Lola ir Paulita nubėgo prie lovos ją guosti.

— Ar tau viskas gerai? — sukuždėjo Treisė.

— Velniškai gerai,— atsakė Ernestina.— Jos balsas skambėjo dusliai.— Man sukombinavo rubi-du. Aš iš čia išeinu. Tu turėsi problemų. Šita niekšė dabar jau ne-

paliks tavęs ramybėje. Išeities nėra. O kai liausis tave dulkinus, pribaigs.

Jos gulėjo nakties tamsoje. Galiausiai Ernestina prašneko:

— Ko gero, mums laikas pakalbėti, velniai rautų, apie tai, kaip tau iš čia ištrūkti.

10

— Rytoj tau reikės išsiskirti su Emos auklėtoja,— paskelbė Vordenas Breniganas.

Sju Elena Brenigan nustebusi pažiūrėjo į jį:

— Kodėl? Džudė tokia gera Emai.

— Aš žinau, bet jos terminas pasibaigė. Rytą ją paleis.

Jie pusryčiavo jaukiame name — viena iš kalėjimo viršininko Vordeno Brenigano privilegijų. O kitos privilegijos — virėja, kambarinė, vairuotojas ir dukters Emos, kuriai dar nebuvo penkerių, guvernantė. Visos tarnaitės buvo iš kalinių, kurios buvo nusipelnę pasitikėjimą. Atvažiavusi čia prieš penkerius metus, Sju Elena Brenigan jaudinosi, kad jai teks gyventi kalėjimo teritorijoje, o dar labiau baiminosi dėl to, kad į namus ateis tarnaitės, kurios praeityje buvo užkietėjusios recidyvistės.

— Iš kur tu žinai, kad jos mūsų neapiplėš ir neperpjaus vidurnaktį mums gerklių? — klausė ji vyrą.

— Jeigu jos tai padarys, aš parašysiu ant jų raportą.

Jis įkalbėjo žmoną, nors ir neįtikino jos, tačiau Sju Elenos nuogąstavimai pasirodė nepagrįsti. Visos tarnaitės labai norėjo padaryti gerą įspūdį ir sutrumpinti savo terminą, todėl jų sąžiningumas buvo beribis.

— Man visada būdavo ramu, kai aš palikdavau Emą Džudės priežiūroje,— išreiškė savo nepasitenkinimą ponia Brenigan. Ji linkėjo Džudei gero, bet nenorėjo su ja skirtis. Kas žino, kokia dabar bus Emos guvernantė? Pernelyg daug baisių istorijų ji girdėjo apie tai, kokius baisius dalykus išdarinėja su vaikais nepažįstami žmonės.

— Džordžai, ar tu esi ką nors nusižiūrėjęs vietoje Džudės?

Kalėjimo viršininkas stipriai susimąstė. Yra apie dešimt patikimų žmonių, tinkančių šitam darbui — prižiūrėti ir auklėti jų dukrą. Tačiau jis niekaip negalėjo išmesti iš galvos Treisės Vitnėj. Kažkas labai trikdė jo dvasinę pusiausvyrą. Štai jau penkiolika metų labai profesionalus kriminalistas Vordenas Breniganas didžiavosi tuo, kad sugebėjo teisingai įvertinti kalinius. Kurios ne kurios nuteistosios, esančios jo vadovaujamame kalėjime, buvo užkietėjusios nusikaltėlės, kitos atsidūrė kalėjime todėl, kad įvykdė nusikaltimą pykčio pagautos arba pasidavusios pagundai, tačiau Treisės Vitnėj, atrodė, negalima priskirti nė vienai šitų kategorijų. Jo nepaveikė jos patikinimas, jog ji nekalta, kadangi šitą standartinę frazę kartojo bemaž visos nuteistosios. Jam kėlė nerimą žmonės, kurie pasodino Treisę Vitnėj į kalėjimą. Kalėjimo viršininkas buvo paskirtas į Naujojo Orleano valstybinę komisiją, kuriai vadovavo valstijos gubernatorius, ir, nors jis atkakliai nenorėjo lįsti į politiką, jis žinojo visus dalyvius. Džo Romanas — mafijozis, Entonio Orzačio parankinis. Treisę Vitnėj gynęs advokatas Peris Poupas taip pat nupirktas, kaip ir pats teisėjas Henris Lorensas. Treisės Vitnėj byla atsidavė mafijos tvaiku.

Dabar Vordenas Breniganas apsisprendė. Jis pasakė žmonai:

— Taip. Aš turiu vieną nusižiūrėjęs.

Vienintelė vieta kalėjimo virtuvėje, kur galima truputį pasikalbėti vienoms, buvo niša su nedideliu skruzdėlėmis aptekusiu pietų stalu ir keturiomis kėdėmis. Ernestina Litlčep ir Treisė sėdėjo ir gėrė kavą per dešimties minučių pertraukėlę.

— Aš manau, atėjo laikas papasakoti man, kodėl taip skubi iš čia ištrūkti,— užsiminė Ernestina.

Treisė dvejojo. Ar galima pasitikėti Ernestina? Pasirinkimo ji neturėjo.

— Yra žmonių, kurie padarė daug blogo mano šeimai ir man. Aš turiu jiems atkeršyti.

— Taip? Ką jie padarė?

Treisė lėtai ištarė žodžius, kiekviename žodyje — skausmo lašas.

— Jie nužudė mano motiną.

— Kas jie?

— Manau, kad jų vardai tau nieko nepasakys. Džo Romanas, Peris Poupas, teisėjas Henris Lorensas, Entonis Orzatis.

Ernestina net prasižiojusi žiūrėjo į ją.

— Dieve mano! Ar tu mane kvailini, mergele?

Treisė nustebo.

— Tu girdėjai apie juos?

— Girdėjau. Kas apie juos negirdėjo? Nieko Naujajame Orleane neįvyksta, kol negauna Orzačio ir Romano sutikimo. Tu negali su jais galynėtis. Jie tave išsklaidys kaip dūmus.

Treisė monotoniškai atsakė:

— Jau jie mane išsklaidė.

Ernestina apsidairė, kad įsitikintų, jog jų niekas nesiklauso.

— Arba tu išprotėjusi, arba pati kvailiausia lenta, kurią aš kada nors buvau sutikusi. Kalbėti apie neliečiamuosius! — Ji papurtė galvą.— Pamiršk juos. Greitai!

— Ne. Aš negaliu. Aš privalau pabėgti iš čia. Ar galima tai padaryti?

Ernestina ilgai tylėjo. Paskui pagaliau tarė:

— Pakalbėsime kieme.

Jos atsistojo aikštelės kampe.

— Iš čia bėgo dvylika kalinių,— pasakė Ernestina.— Dvi nušovė. Likusias pagavo ir grąžino atgal.

Treisė neturėjo ką pasakyti.

— Bokšte prie kulkosvaidžių dvidešimt keturias valandas per parą budi sargybiniai, o jie pikti, tie kalės vaikai. Jeigu kas nors pabėga, tai jie netenka darbo. Todėl jie geriau tave nušaus, negu leis pabėgti. Aplink kalėjimą — spygliuota viela, ir net jeigu tu pralįsi pro ją ir prasigausi pro kulkosvaidžius, tai jie paleis pėdsekius šunis, kurie užuodžia net skruzdžių pėdsakus. Už kelių mylių nuo čia yra nacionalinės gvardijos būrių stotis, ir kai pabėga kalinė, jie pasiunčia ginkluotus malūnsparnius su pro-

žektoriais. Niekas neduos nė žiupsnio tabako už tave, gyvą ar mirusią. Jie mano, kad mirusi dar geriau. Tai atmuša norą toms, kas planuoja bėgti.

— Bet žmonės vis dėlto bando,— atkakliai pasakė Treisė.

— Tie, kas bėga iš kalėjimo, laisvėje turi draugų, kurie slapta atneša ginklą, padeda pinigais ir perduoda į kalėjimą drabužius. Priedangoje jų laukia mašina.

Kad įspūdis būtų stipresnis, Ernestina patylėjo.

— Ir vis dėlto juos vis vien pagauna.

— Jie manęs nepagaus,— prisiekė Treisė.

Prie jų ėjo prižiūrėtoja. Ji riktelėjo Treisei:

— Vordenas Breniganas reikalauja, kad ateitum. Bėgte.

— Mums reikalingas žmogus mūsų dukrai prižiūrėti,— tarė Vordenas Breniganas.— Tai savanoriškas darbas. Jeigu jūs nenorite, tai galite atsisakyti.

„Žmogus mūsų dukrai prižiūrėti",— Treisės smegenys dirbo karštligiškai. Galbūt tai palengvins pabėgimą. Kalėjimo viršininko šeimoje ji galės daugiau sužinoti apie kalėjimo sistemą.

— Taip,— sutiko Treisė.— Aš norėčiau dirbti šitą darbą.

Džordžas Breniganas liko patenkintas. Jis jautėsi taip tarsi būtų skolingas šitai moteriai.

— Gerai. Mokama — šešiasdešimt centų už valandą. Pinigai bus jūsų sąskaitoje.

Kalinėms buvo draudžiama turėti grynų pinigų, ir visi uždirbti pinigai buvo kaupiami ir atiduodami kalinės paleidimo dieną.

„Kai mėnuo baigsis, manęs čia jau nebus",— pagalvojo Treisė, tačiau garsiai pasakė:

— Tai bus puiku.

— Jūs galite pradėti darbą nuo ryto. Vyresnioji prižiūrėtoja jums viską paaiškins.

— Ačiū, Vordenai.

Jis žvilgtelėjo į ją, jam taip knietėjo pridurti dar ką nors, bet jis nežinojo ką, ir susumavo:

— Tai viskas.

Kai Treisė pranešė naujieną Ernestinai, negrė susimąsčiusi tarė:

— Tai reiškia, kad jie tavimi pasitiki. Tu pabėgsi iš kalėjimo. Galbūt bus šiek tiek lengviau pabėgti.

— Kaip aš tai padarysiu? — paklausė Treisė.

— Tu turi tris būdus, bet jie visi rizikingi. Pirmasis būdas — paimi „kramtoškę" ir vakare užtepi kameros duris iš vidaus ir iš koridariaus. Tu išslinksi į kiemą, užmesi pledą ant spygliuotos vielos ir startuosi.

O iš paskos — šunys ir malūnsparniai. Treisė pajuto, kaip švilpia ir perveria ją kulkos. Ji krūptelėjo.

— O kokie dar būdai?

— Antrasis būdas — prasiveržimas. Tada tu naudoji ginklą ir paimi su savimi įkaitą. Jeigu tave pagaus, tau duos tokio velnio su nikeline uodega.— Negrė pamatė, kad Treisė pasimetė.— Tai dar dveji ar penkeri metai prie tavo termino.

— O trečiasis būdas?

— Pasivaikščiojimas pėsčiomis. Tai kaip tik nesaugomoms kalinėms. Jeigu kartą tau pavyks išeiti į gatvę, mieloji, tai ir eik, eik ir nesustok...

Treisė pagalvojo, kad be pinigų, be mašinos ir patikimo prieglobsčio ji neturi jokio šanso.

— Jie sužinos, kad aš išėjau, praneš kitam postui ir leisis manęs ieškoti.

Ernestina atsiduso:

— Idealaus pabėgimo plano, mieloji, nėra. Štai kodėl niekas ir niekada iš čia nepabėgo.

„Aš ištrūksiu,— prisiekė sau Treisė.— Aš ištrūksiu".

Rytą Treisę atvedė į Vordeno Breningano namus, taip pažymėdami penktąjį jos kalėjimo mėnesį. Ji jaudinosi prieš susitikimą su kalėjimo viršininko žmona ir vaiku, kadangi labai norėjo gauti tą darbą. Tai buvo raktas į laisvę. Treisė įėjo į jaukią didelę virtuvę ir atsisėdo. Ji pajuto, kaip iš po pažastų nuriedėjo prakaito lašeliai. Blyškiai rožiniu chalatu vilkinti moteris pasirodė tarpduryje ir tarė:

— Labas rytas.

— Labas rytas.

Moteris atsisėdo, tačiau tuojau pat vėl atsistojo. Sju Elena Brenigan, liesa ir tvirta malonios išvaizdos trisdešimt penkerių metų blondinė, su kalinėmis elgėsi neryžtingai. Ar joms reikia dėkoti už atliktą darbą, ar tiesiog įsakinėti? Ar reikia būti draugingai, ar elgtis kaip su kalinėmis? Sju Elena vis dar niekaip negalėjo apsiprasti su mintimi, kad gyvena tarp narkomanių, vagių ir žmogžudžių.

— Aš ponia Brenigan,— sutarškėjo ji.— Emai beveik penkeri metukai, o jūs žinote, kokie judrūs tokio amžiaus vaikai. Bijau, kad jums teks ją nuolat prižiūrėti.— Ji žvilgtelėjo į kairiąją Treisės ranką. Sutuoktuvių žiedo nebuvo, tačiau mūsų laikais, žinoma, tai visai nesvarbu. „Ypač žemesniuose visuomenės sluoksniuose",— pagalvojo Sju Elena. Ji šiek tiek padelsė ir švelniai paklausė:

— Ar jūs turite vaikų?

Treisei dilgtelėjo širdį, prisiminus savo negimusį vaiką.

— Ne.

— Aš suprantu.

Sju Eleną šita jauna moteris trikdė. Ji buvo visai ne tokia, kokią ji sau ją įsivaizdavo. Ji turėjo kažin kokio subtilumo.

— Aš pakviesiu Emą.

Ji greitai išėjo iš virtuvės.

Treisė apsidairė. Tai buvo ganėtinai didelis namas, švarus ir skoningai apstatytas. Jai pasirodė, kad praėjo daugybė metų nuo to laiko, kai ji paskutinį kartą lankėsi kieno nors namuose. Visa tai liko kitame, išoriniame pasaulyje.

Bet štai Sju Elena grįžo į virtuvę, laikydama už rankos mažą mergytę.

— Ema — tai...— Kaip vadina kalines — vardais ar pavardėmis? Ji pasirinko kompromisą.— Tai Treisė Vitnėj.

— Chi! — pasakė Ema. Ji paveldėjo motinos figūrą ir giliai įsodintas protingas rudas akis. Ji nebuvo gražutė, tačiau buvo įtikinamai nuoširdi ir draugiška. „Aš nesileisiu sugraudinama".

— Jūs būsite nauja mano auklė?

— Aš ketinu padėti tavo mamai prižiūrėti tave.

— Džudę paleido prieš laiką, jūs žinote apie tai? Ar jus taip pat paleis anksčiau?

„Ne",— pagalvojo Treisė ir tarė:

— Aš čia ilgai būsiu, Ema.

— Tai ir gerai,— optimistiškai pasakė Sju Elena. Bet paraudo ir sumišusi prikando lūpą.— Aš turiu galvoje...— Ji pasisukinėjo po virtuvę ir ėmė aiškinti Treisei jos pareigas: jūs valgysite drauge su Ema. Rytą jūs galite pagaminti jai pusryčius ir pažaisti su ja. Virėja pagamins priešpiečius. Ema truputį pamiegos, o dieną ji labai mėgsta vaikščioti po laukus. Aš manau, kad nuostabu, kai vaikas mato viską gyva, argi ne?

— Taip.

Dvidešimties akrų plotą užimantis ūkis buvo kitoje pagrindinio kalėjimo pastato pusėje. Laukai buvo apsodinti daržovėmis ir vaismedžiais, kuriuos prižiūrėjo kalinės. Ten dar buvo didžiulis, akmenine siena aptvertas dirbtinis ežeras, naudojamas drėkinimui.

Kitos penkios dienos Treisei buvo naujo gyvenimo pradžia. Kitokiomis aplinkybėmis Treisė galbūt ir būtų džiaugusis, ištrūkusi iš niūrių kalėjimo sienų, galėdama laisvai pasivaikščioti po laukus ir pakvėpuoti gaiviu kaimo oru, bet dabar negalėjo apie nieką galvoti, išskyrus pabėgimą. Po to, kai ji baigdavo darbą kalėjimo viršininko namuose, Treisę parvesdavo į kalėjimą. Pavalgiusi pusryčius kalėjimo valgykloje, ji ateidavo į viršininko namus ir pagamindavo pusryčius Emai. Treisė buvo įgijusi patirties Čarlzo virtuvėje, ir dabar ją gundė daugybė produktų išdėliotų ant lentynų. Tačiau Ema mėgo paprasčiausią avižinę košę arba kukurūzų dribsnius su vaisiais. Paskui Treisė paprastai skaitydavo jai arba žaisdavo su mergyte, nevalingai mokindama žaidimų, kuriuos su Treise žaisdavo jos mama.

Ema mėgo lėles, ir Treisė pamėgino iš senų jos tėvo puskojinių padaryti avinėlį Čopą iš Šerio Ljuiso pasakos, bet jis buvo lyg ir lapė, lyg ir antis.

— Aš manau, kad gražu,— patenkinta pasakė Ema.

Treisė versdavo lėles kalbėti su [redacted] vairiais akcentais:

prancūzišku, itališku, vokišku, bet labiausiai Emai patiko meksikietiškas Paulitos ritmas. Treisė matė, kaip džiaugiasi mergytė, ir galvojo: „Aš neprisirišiu. Ji tiktai priemonė man ištrūkti iš čia".

Po dienos miego jos dviese ilgai vaikštinėjo po kalėjimo žemes, ir Treisė atidžiai žvalgėsi. Ji kruopščiai ištyrinėjo kiekvieną įėjimą, matė stebėjimo bokštus su kulkosvaidžiais, įsiminė, kada keičiasi sargybiniai. Pasidarė aišku, kad nė vienas pabėgimo planas nebus sėkmingas, jei jo neaptars su Ernestina.

— Ar kas nors mėgino pabėgti, pasislėpęs viename iš tarnybinių sunkvežimių, vežiojančių į kalėjimą produktus? Aš mačiau pieno cisternas ir sunkvežimius su maisto produktais...

— Pamiršk juos, — ryžtingai pasakė Ernestina.— Bet kokį transportą, atvažiuojantį čia ir išvažiuojantį iš čia, prie vartų patikrina.

Vienąkart per pusryčius Ema tarė:

— Aš tave myliu, Treise. Būk mano mama.

Žodžiai atsimušė Treisės širdyje kankinamai skausmingai.

— Užtenka vienos mamos. Tau nereikia dviejų mamų.

— Ne, reikia. Mano draugės Salės Anės tėtis vedė antrą kartą, ir dabar Salė Anė turi dvi mamas.

— Tu juk ne Salė Anė,— aštriai pasakė Treisė.— Baik valgyti savo pusryčius.

Ema žvilgtelėjo į ją prilupto šuns akimis:

— Aš daugiau nenoriu.

— Gerai. Tada aš tau paskaitysiu.

Kai Treisė pradėjo skaityti, Ema padėjo savo mažą rankutę ant jos alkūnės:

— Ar galiu aš atsisėsti tau ant kelių?

— Ne.

„Tau užtenka švelnumo šeimoje,— pagalvojo Treisė.— Tu man nepriklausai. Niekas man nepriklauso".

Lengvos dienos toli nuo kalėjimo gyvenimo tiktai pasunkino kalėjimo naktis. Treisė jausdavo pasibjaurėjimą, kai grįžusi į kamerą, lygino save su narve uždarytu gyvuliu. Ji niekaip negalėjo įprasti prie riksmų, kurie sklis-

davo iš kaimyninių kamerų abejingoje tamsoje. Ji griežė dantimis taip, kad sutraukdavo žandikaulius. „Dar vieną naktį,— galvojo ji.— Aš galėsiu ištverti tiktai dar vieną naktį".

Ji miegojo mažai, nes jos smegenys kūrė planą. Pirmasis žingsnis — pabėgimas. Antrasis — susidorojimas su Džo Romanu, Periu Poupu, teisėju Henriu Lorensu ir Entoniu Orzačiu. Trečiasis — Čarlzas. Tačiau apie šitą žingsnį jai dar buvo per daug skaudu galvoti. „Aš susidorosiu su šituo reikalu, kai ateis laikas",— pasakė ji sau.

Išvengti susitikimų su Didžiąja Berta buvo vis sunkiau. Treisė suprato, kad milžinė švedė ją šnipinėja. Jeigu Treisė ateidavo į poilsio kambarį, tai po minutės pasirodydavo ir Didžioji Berta, o kai Treisė išeidavo į kiemą, Didžioji Berta tuoj pat pasirodydavo čia.

Sykį Didžioji Berta priėjo prie Treisės ir tarė:

— Gražiai atrodai, šūdžiuke. Aš niekaip negaliu sulaukti, kada mes su tavimi susitiksime.

— Laikykis nuo manęs kuo toliau,— įspėjo Treisė.

Ta vyptelėjo:

— O kodėl? Tavo juodasnukė kalė išeina. Aš patvarkysiu, kad tave perkeltų į mano kamerą.

Treisė įdėmiai pažiūrėjo į ją. Didžioji Berta linktelėjo:

— Patikėk manim, aš galiu tai padaryti.

Treisė žinojo, kad išmušė jos valanda. Jai būtinai reikia pabėgti ligi tol, kol nepaleido Ernestinos.

Mėgstamiausias Emos maršrutas ėjo per pievą, margavusią įvairiausiomis spalvomis. Didžiulis dirbtinis ežeras buvo visai netoli, apjuostas betonine siena, su lėkštu nuolydžiu prie kunkuliuojančio, tamsaus vandens.

— Einam išsimaudyti,— paprašė Ema.— Labai prašau, Treise.

— Čia netinka maudytis,— atsakė Treisė.— Šitą vandenį naudoja drėkinimui.

Šalto ežero vaizdas privertė ją sudrebėti. Ji prisiminė, kaip tėvas nešė ją ant pečių, o kai ji pravirko, tėvas tarė: „Nebūk vaikas, Treise"— ir [redacted] ją tiesiog į šaltą

vandenį. Kai ji paniro po vandeniu ir ėmė springti, Treisę apėmė panika.

Išgirdusi naujieną, ji buvo sukrėsta, nors šito ir laukė.

— Aš iš čia išeinu kitą šeštadienį,— pranešė Ernestina. Nuo šitų žodžių Treisės nugara perbėgo šiurpulys. Ji nepasakė Ernestinai apie pokalbį su Didžiąja Berta. Kai Ernestinos čia nebus, jai niekas nepagelbės. Galbūt Didžioji Berta iš tiesų gali suorganizuoti, kad perkeltų Treisę į jos kamerą. Vienintelis būdas to išvengti — pakalbėti su kalėjimo viršininku, tačiau ji žinojo — jeigu ji pakalbės, tai ji negyvens šiame pasaulyje. „Tu čia privalai kovoti, dulkinti — arba atsitrenksi snukiu į sieną".

Ji ir Ernestina vėl ėmė perkratinėti visus įmanomus pabėgimo būdus. Tačiau nė vieno jų nepripažino tinkamu.

— Tu neturi mašinos ir laisvėje neturi nieko, kas galėtų tau padėti. Tave pagaus, aš neabejoju, ir tada bus dar blogiau. Geriau elkis ramiai ir pamažėle vilk jungą.

Tačiau Treisė žinojo, kad ramaus gyvenimo nenusimato, o dar su Didžiąja Berta, kuri ją medžioja. Treisė įsivaizdavo, ką turi galvoje toji milžiniška eržilė, ir pasijuto negaluojanti.

Atėjo šeštadienio rytas, liko septynios dienos ligi Ernestinos išlaisvinimo dienos. Sju Elena paėmė Emą savaitgaliui į Naująjį Orleaną, o Treisė dirbo kalėjimo virtuvėje.

— Kaip sekasi auklės darbas? — paklausė Ernestina.

— Gerai.

— Aš mačiau tą mažulę. Ji iš tikrųjų šauni.

— Taip.— Jos balsas skambėjo abejingai.

— Aš tokia laiminga, kad ištrūksiu iš čia. Pasakysiu tau vieną dalyką — aš niekada daugiau čia negrįšiu. Jeigu mes su Elu laisvėje galėsime ką nors padaryti dėl tavęs...

— Pasitraukite į šalį! — riktelėjo vyriškas balsas.

Treisė atsigręžė. Skalbyklos darbininkas stūmė didžiulį vežimėlį, priverstą nešvarių kombinezonų ir skalbinių. Treisė susimąsčiusi stebėjo, kaip jis pasuko prie išėjimo.

— Štai aš ir sakau, jeigu mes su Elu ką nors galėsime padaryti dėl tavęs[redacted] tu žinai... įnešti tau daiktų arba...

— Erna, ką čia daro su šitais drabužiais ir skalbiniais?

— O, tai apsauginių drabužiai,— nusijuokė Ernestina.— Jie paprastai atiduodavo savo mundurus į kalėjimo skalbyklą, bet visos sagos ištrūkinėdavo, rankovės atplyšdavo, o viduje prisiūdavo šlykščius užrašus, sijonai skalbiami susitraukdavo, o kartais iškirpdavo medžiagos gabalus intymiose vietose. Argi nepikta? Dabar apsauginiai siunčia savo mantą į skalbyklą už kalėjimo ribų.— Ernestina nusijuokė, tačiau Treisė daugiau jos nesiklausė. Ji žinojo, kaip jai pabėgti iš kalėjimo.

11

— Džordžai, aš manau, kad nereikia daugiau palikti Treisės.

Vordenas Breniganas pakėlė akis nuo laikraščio.

— Kas yra?

— Aš gerai nežinau. Tačiau man atrodo, kad Treisė nemyli Emos. Galbūt ji apskritai nemyli vaikų?

— Ar ji blogai elgiasi su Ema? Ją muša, bara, šaukia ant jos?

— Ne...

— Tai kas tada?

— Vakar Ema pribėgo prie Treisės ir ją apkabino, o Treisė ją atstūmė. Aš nerimauju todėl, kad Ema dėl jos eina iš proto. Tiesą sakant, aš truputį pavyduliauju. Ką daryti?

Vordenas Breniganas nusijuokė.

— Tai daug ką paaiškina Sju Elena. Aš manau, kad Treisė Vitnėj šitam darbui tinka. Jeigu tau iškils su ja rimtų problemų, pasakyk man, aš ką nors sugalvosiu.

— Gerai, brangusis.

Sju Elenos abejonės vis dar neišsisklaidė. Ji paėmė savo siuvinį ir įsmeigė į jį adatą. Reikalas dar nebuvo išspręstas.

— Kodėl tai nepavyks?

— Aš juk tau sakiau. Sargybinės apžiūri kiekvieną pro vartus išvažiuojantį sunkvežimį.

— Bet kokį nors sunkvežimį, vežantį skalbinių pilnas pintines... Jie juk neišvers visų skalbinių ir netikrins po vieną?

— O jiems to ir nereikia. Pintines atneša į pagalbines patalpas, kur sargybinis stebi, kaip dedami skalbiniai.

Treisė stovėjo ir galvojo.

— Erna... o gal kaip nors įmanoma penkioms minutėms atitraukti sargybinio dėmesį?

— Kokia prasmė, velniai rautų...— Ji staiga sustojo nebaigusi sakinio, lėta šypsena nušvietė jos veidą.— Jeigu kas nors jį pripumpuos, tu įlipsi į pintinę ir užsidengsi skalbiniais! — Ji linktelėjo.— Manau, kad šitas velnio sumanymas gali suveikti.

— Tada tu man padėsi?

Ernestina akimirką mąstė, paskui švelniai pasakė:

— Taip. Aš tau padėsiu. Tai mano paskutinis šansas įspirti Didžiajai Bertai į užpakalį.

Kalėjimo telegrafas gaudė apie būsimą Treisės Vitnėj pabėgimą. Pabėgimas. Šitas įvykis jaudino visas kalines. Kalinės kitų mėginimus išgyveno kaip savus, trokšdamos įgyti drąsos, kad galėtų pamėginti pačios. Tačiau buvo sargybiniai, buvo šunys, malūnsparniai ir galų gale kalinių lavonai, kuriuos parveždavo atgal.

Ernestinai padedant pabėgimas buvo rengiamas žaibo greičiu. Ernestina pamatavo Treisę, Lola padėjo įnešti medžiagą suknelei iš moteriškų skrybėlių parduotuvės, o Paulita atidavė į gretimo bloko kamerą, kad pasiūtų. Iš rūbinės pavogė kambarinių batelių porą, nudažė suknelės spalva. Tarsi burtininko lazdele mostelėjus, atsirado skrybėlaitė, pirštinaitės ir rankinukas.

— O dabar tau būtina turėti keletą tarptautinių dokumentų,— pranešė Ernestina Treisei.— Tau reikės poros kreditinių kortelių ir vairuotojos teisių.

— Kaip aš?..

Ernestina šyptelėjo.

— Palik tai senajai Ernestinai Litlčep.

Kitą vakarą Ernestina įteikė Treisei tris kreditines korteles Džeinės Smit vardu. Kortelėse buvo įrašyta stambi suma.

— Beliko vairuotojos teisės.

Po vidurnakčio Treisė išgirdo, kad atsidarė kameros durys. Kažkas įsmuko į kamerą. Treisė atsisėdo lovoje, akimirka įsitempė.

Pasigirdo šnabždesys:

— Vitnėj, einam!

Treisė atpažino Lilijanos balsą.

— Ko tu nori? — paklausė Treisė.

Netikėtai Ernestina išpoškino:

— Kokį kvailą vaiką pagimdė tavo motina! Užsičiaupk ir neuždavinėk kvailų klausimų.

Lilijana švelniai tarė:

— Mes privalome tai padaryti greitai. Jeigu mus pagaus jie man iškarš šikną. Eime.

— Kur mes einame? — nesusilaikė nepaklususi Treisė ir nuėjo paskui Lilijaną tamsiu koridoriumi prie laiptų. Jos užlipo aukštyn ir įsitikinusios, kad arti nėra prižiūrėtojų, greitai perėjo vestibiulį ir įėjo į kambarį, kuriame Treisę nufotografavo ir padarė pirštų atspaudus.

— Čia,— sukuždėjo ji.

Jų ten jau laukė dar viena kalinė.

— Stokis prie sienos.

Treisė priėjo prie sienos, iš nervinės įtampos jos skrandis susitraukė į kamuoliuką.

— Žiūrėk į objektyvą. Pasistenk atsipalaiduoti.

„Labai linksma",— pagalvojo Treisė. Ji dar niekada savo gyvenime taip nesijaudino. Fotoaparatas spragtelėjo.

— Nuotrauką atneš rytoj rytą,— pasakė kalinė.— Tai vairuotojos teisėms. O dabar kuo greičiau nešdinkitės iš čia.

Treisė ir Lilijana pagreitino žingsnius. Pakeliui Lilijana metė:

— Aš girdėjau, kad tave perkelia į kitą kamerą.

Treisė nustėro.

— Ką?

— Argi tu nežinai? Tave perkelia pas Didžiąją Bertą.

Ernestina, Lola ir Paulita negulė miegoti, kol parėjo Treisė.

— Na, ar pavyko?

— Puikiai.

„Argi tu nežinai? Tave perkelia pas Didžiąją Bertą".

— Suknelė tau bus pasiūta šeštadienį,— pasakė Paulita.

Ernestinos paleidimo dieną. „Tai mano galutinis terminas",— pagalvojo Treisė.

Ernestina sušnibždėjo:

— Viskas ramu. Pikapas su drabužiais ir skalbiniais išvažiuoja šeštadienį antrą valandą. Pagalbinėje patalpoje tu turi būti pusę dviejų. Dėl sargybinio nepergyvenk. Juo užsiims Lola gretimame kambaryje. Paulita tavęs lauks pagalbiniame kambarėlyje. Ji tau perduos drabužius. Tavo dokumentai bus rankinuke. Penkiolika minučių po dviejų tave išveš pro kalėjimo vartus.

Treisei buvo sunku kvėpuoti. Bet koks pokalbis apie pabėgimą sukeldavo jai drebulį. „Niekas neduos nė tabako žiupsnelio už tave, gyvą ar mirusią... Jie mano, kad mirusi dar geriau".

Po kelių dienų ji turėjo šansą išsiveržti į laisvę. Iliuzijų ji neturėjo: aplinkybės buvo prieš ją. Galų gale ją suseks ir grąžins atgal. Bet iš pradžių ji suspės atkeršyti.

Kalėjimo telegrafas išplatino žinias apie Ernestinos ir Didžiosios Bertos susidūrimą dėl Treisės. Dabar sklido gandai, kad Treisę perkelia į Didžiosios Bertos kamerą, ir tai, kad niekas neprasitarė Didžiajai Bertai apie Treisės bėgimą, nebuvo atsitiktinumas. Didžioji Berta nemėgo prastų žinių. Ji turėjo polinkį visus nesusipratimus išgiežti ant pasiuntinės galvos ir atitinkamai su ja pasielgti. Didžioji Berta apie planą nežinojo ligi ryto tos dienos, kurią buvo numatytas pabėgimas. Treisę išdavė viena iš nesaugomų kalinių, ta, kuri ją fotografavo.

Didžioji Berta piktai tylėdama prarijo šitą naujieną. Kol ji klausėsi, jos kūnas, atrodė, vis didėjo ir didėjo.

— Šiandien antrą valandą, Berta. Jos ketina ją paslėpti skalbinių pintinėje.

Didžioji Berta ilgai galvojo. Paskui ji krypuodama priėjo prie prižiūrėtojos ir tarė: — Man būtina tiesiog dabar pamatyti Vordeną Breniganą.

Treisė nemiegojo visą naktį. Ją pykino nuo įtampos. Kalėjime praleisti mėnesiai jai tapo amžinybe. Ji gulėjo

ant lovos, žvelgdama į tamsą, ir praeities paveikslai iškildavo jai prieš akis.

„Aš jaučiuosi stebuklinės pasakos princese, mama. Aš nežinojau, kad kas nors gali būti toks laimingas".

„Taip! Tu ir Čarlzas norite susituokti?"

„Kiek truks jūsų povestuvinė kelionė?"

„Jūsų motina nusižudė..."

„Tu nušovei mane, kale!.."

„Aš niekada tavęs nepažinojau..."

Čarlzo vestuvių fotografija žurnale.

Kiek amžių praėjo nuo to laiko? Kiek žvaigždžių nukrito?

Rytinis skambutis suskambėjo koridoriuje ir nusirito lyg sprogimo banga. Treisė atsikėlė žvali, nors ir nemiegojo nė minutės. Ernestina pažiūrėjo į ją.

— Kaip tu jautiesi, mieloji?

— Puikiai,— pamelavo Treisė. Jai išdžiūvo gerklė, o širdis plakė neritmingai.

— Na ką gi, šiandien mes abi išeiname į laisvę.

Treisė pajuto, kad jai sunku ryti.

— Uhu.

— Tu tikra, kad galėsi pusę dviejų išsmukti iš kalėjimo viršininko namų?

— Aš būsiu vietoje.

Ernestina pakėlė savo čiužinį ir ištraukė į vamzdelius susuktus banknotus.

— Tau reikės šiek tiek kišenpinigių. Čia tiktai du šimtai baksų, bet tau užteks, kad išsilaikytum.

— Erna, aš nežinau, kaip...

— Ak, liaukis! Imk.

Per pusryčius Treisė prisivertė šį tą nuryti. Galva plyšte plyšo, ir skaudėjo kiekvieną kūno ląstelę. „Aš neišgyvensiu šios dienos,— pagalvojo ji.— Aš privalau išgyventi šią dieną!"

Virtuvėje viešpatavo kažkokia įtempta tyla, ir staiga Treisė suprato, kad to priežastis — ji pati. Ji tapo supratingų žvilgsnių ir kuždesių objektu. Ji greitai turi pabėgti, ir tada taps dienos heroje. Po kelių valandų jos

laukia arba laisvė, arba mirtis. Ji pakilo nuo stalo taip ir nepabaigusi savo pusryčių, ir nuėjo į Vordeno Brenigano namus. Kol sargybinis atidarė jai duris, pasirodė Didžioji Berta. Švedė šyptelėjo.

„Jai bus didelė staigmena",— pagalvojo Treisė.

„Dabar ji — mano",— piktdžiugiavo Didžioji Berta.

Treisei atrodė, kad ji išeis iš proto; taip ilgai tęsėsi rytas. Minutės slinko be galo ilgai. Ji skaitė Emai ir visiškai nesuprato, ką skaitanti. Ji jautė, kad ponia Brenigan stebi jas pro langą.

— Treise, pažaiskime slėpynes.

Treisė pernelyg nervinosi, kad galėtų žaisti slėpynes, tačiau ji bijojo sukelti ponios Brenigan įtarimą. Ji vargais negalais nusišypsojo.

— Žinoma. Tu, Ema, pasislėpk pirmoji.

Jos žaidė kieme priešais vasarnamį su verandomis. Tolumoje Treisė matė pastatą, kur buvo pagalbinės patalpos. Jai ten būti reikia pusę dviejų. Ji persirengs jai pasiūta suknele ir be penkiolikos antrą atsiguls konteineryje, o ant viršaus sumes mundurus ir apatinius drabužius. Antrą valandą ateis skalbyklos darbininkas ir išstums konteinerį iš patalpos prie savo sunkvežimio. Penkiolika minučių po dviejų sunkvežimis išvažiuos pro kalėjimo vartus ir pasuks į artimiausią miestą, kur yra skalbykla.

„Vairuotojas nematys, kas dedasi kėbule. Kai sunkvežimis privažiuos miestą ir sustos sankryžoje, atidaryk duris, šaltakraujiškai išlipk, ir gaudyk bet kokį autobusą, nesvarbu kur jis važiuotų".

— Ar tu mane matai? — pašaukė Ema. Ji stovėjo už magnolijos kamieno. Ji prispaudė ranką prie burnos, kad nuslopintų juoką.

„Aš jos ilgėsiuosi,— pagalvojo Treisė.— Kai manęs čia jau nebus, aš ilgėsiuosi tiktai dviejų žmonių: juodaodės skustagalvės eržilės ir mažutės mergytės". Ji nenustebo, kad šitame sąraše nebuvo Čarlzo Stenhoupo.

— Aš einu ieškoti tavęs,— pasakė Treisė.

Sju Elena stebėjo jų žaidimą pro langą. Jai pasirodė, kad toji Treisė keistai elgiasi. Visą rytą ji žvilgčiojo į

laikrodį, tarsi ko nors laukdama ir nelabai kreipdama dėmesį į Emą.

„Aš privalau pasikalbėti su Džordžu, kai jis grįš priešpiečiauti,— nusprendė Sju Elena.— Aš reikalausiu, kad jis ją pakeistų kita".

Kieme Treisė ir Ema dar pažaidė „klases", paskui Treisė paskaitė Emai, galiausiai atėjo ir palaimintoji dvylika trisdešimt — Emos priešpiečių metas. Laikas veikti. Ji parvedė Emą namo.

— Aš dabar išeinu, ponia Brenigan.

— Ką? Argi jums, Treise, nepranešė? Mes šiandien laukiame labai svarbių atstovų. Jie papietaus pas mus, tad Ema dieną nemiegos. Jūs galite ją pasiimti drauge.

Treisė stovėjo vos neverkdama.

— Aš... aš negaliu to padaryti, ponia Brenigan.

Sju Elena šaltai tarė:

— Ką jūs turite galvoje?

Treisė matė jos veide atsispindintį apmaudą, ir pagalvojo: „Aš negaliu jos nervinti. O tai ji pakvies vyrą ir mane nuves į kamerą".

Treisė vargais negalais šyptelėjo.

— Aš turiu galvoje... Ema dar nevalgiusi. Ji alkana.

— Aš liepsiu, kad virėja pagamintų priešpiečius jums abiems. Jūs galėsite puikiai pasivaikščioti po pievą ir surengti iškylą. Ema dievina iškylas. Juk taip, mano geroji?

— Man patinka iškylos.— Ji maldaujamai žiūrėjo į Treisę.— Ar eisime, Treise? Eisime?

„Ne! Taip. Atsargiau. Gal dar pavyks. Būk pagalbinėje patalpoje pusę dviejų. Nevėluok".

Treisė pažiūrėjo į ponią Brenigan:

— Kada Emą parvesti atgal?

— Na, maždaug trečią valandą. Svečiai ligi to laiko jau bus išvažiavę.

„Ir sunkvežimis taip pat". Pasaulis užgriuvo ant jos.

— Aš...

— Ar jums viskas gerai? Jūs labai išblyškusi.

„Štai kas". Jai reikėjo pasakyti, kad ji negaluoja. Nueiti į ligoninę. Bet tada jie norės ją apžiūrėti ir ilgai

ten laikys. Ji negalės laiku nueiti. Teks kitaip veikti. Ponia Brenigan įdėmiai žiūrėjo į ją.

— Aš jaučiuosi puikiai.

„Kažkas jai yra,— nusprendė Sju Elena.— Aš primygtinai pareikalausiu, kad paskirtų ką nors kitą!"

Emos akys švietė laime.

— Treise, aš tau duosiu pačius didžiausius sumuštinius. Mes smagiai praleisime laiką, taip?

Treisė neatsakė.

Oficialių valdžios atstovų atvykimas buvo netikėtas. Gubernatorių Viljamą Haderį lydėjo Kalėjimų reorganizavimo komiteto atstovai. Tokį įvykį Vordenui Breniganui tekdavo pergyventi kartą per metus.

— Džordžai, pradėsime nuo teritorijos,— paaiškino gubernatorius.— Viską sutvarkykite ir liepkite savo damoms, kad dailiai šypsotųsi, tada mes vėl padidinsime jūsų biudžetą.

Rytą vyresnioji sargybinė be paliovos kartojo:

— Paslėpti visus narkotikus, peilius...

Gubernatoriaus Haberio ir jo palydovų laukė dešimtai valandai.

Svečiai ketino iš pradžių apžiūrėti kalėjimo vidų, apsilankyti ūkyje, o paskui papietauti kalėjimo viršininko namuose. Didžioji Berta nesitvėrė kailyje. Kai ji išdėstė savo norą pamatyti kalėjimo viršininką, jai atsakė:

— Šį rytą kalėjimo viršininkas labai užsiėmęs. Rytoj bus laisvesnis. Jis...

— Velniop rytdieną!— pratrūko Didžioji Berta.— Aš noriu, aš privalau pamatyti jį šiandien, dabar! Tai svarbu!

Kalėjime buvo tik kelios kalinės, kurios galėjo pašalinti sau iš kelio bet kurias kliūtis, ir Didžioji Berta buvo viena jų. Kalėjimo valdžia žinojo apie jos galią. Jie matė, kaip ji pradėdavo eilinį kraujo praliejimą, ir matė, kaip ji jį sustabdydavo. Joks kalėjimas pasaulyje negali apsieiti be bendradarbiavimo su kalinių lyderiais, o Didžioji Berta — neabejotinas lyderis.

Švedė sėdėjo kalėjimo viršininko kabinete beveik valandą, jos didžiulis kūnas netilpo ant kėdės. „Šlykšti bū-

tybė,— pagalvojo kalėjimo viršininko sekretorė.— Mane drebulys purto į ją pažiūrėjus".

— Kiek dar reikės laukti? — jaudinosi Berta.

— Tai labai ilgai neužtruks. Jis dabar vaikšto su grupe žmonių. Viršininkas rytais labai užimtas.

Didžioji Berta tarė:

— Jis bus dar labiau užsiėmęs,— laikrodis rodė be penkiolikos dvylika. Dar galima palaukti.

Buvo nuostabi diena, giedra ir šilta. Švelnus vėjelis išnešiojo po laukus gundantį kvapų mišinį. Treisė patiesė staltiesę ant žolės netoli ežero, ir Ema su malonumu ėmė kramtyti sumuštinį su kiaušinių salotomis. Treisė žvilgtelėjo į laikrodį. Jau pirma valanda. Ji negalėjo tuo patikėti: rytas tęsėsi kankinamai ilgai, o diena lėkė tarsi strėlė. Jai reikia ką nors greitai sugalvoti, kitaip laikas pavogs jos paskutinį šansą ištrūkti į laisvę.

Trylika dešimt. Kalėjimo viršininko priimamajame Vordeno Brenigano sekretorė padėjo ragelį ir tarė:

— Atleiskite. Viršininkas pasakė, kad šiandien negalės su jumis susitikti. Mes paskirsime susitikimą...

Didžioji Berta pašoko nuo kėdės.

— Jam teks mane pamatyti. Tai...

— Mes paskirsime jums rytdienai.

Didžioji Berta ėmė greitai kalbėti:

— Rytoj bus pernelyg vėlu,— bet laiku susilaikė. Niekas, išskyrus kalėjimo viršininką, neturi žinoti, ką ji daro. Įdavikes nužudo. Tačiau švedė neketino pasiduoti. Ji nė už ką neleis, kad Treisė išsprūstų iš jos rankų. Įėjusi į biblioteką ir atsisėdusi prie vieno ilgų stalų kambario gale, ji pakraigaliojo raštelį, ir kai prižiūrėtoja priėjo prie išėjimo, Didžioji Berta permetė raštelį ant jos stalo ir išėjo.

Grįžusi prie stalo prižiūrėtoja pamatė raštelį, išskleidė jį ir dukart perskaitė: PATIKRINKITE ŠIANDIEN KAIP REIKIANT SUNKVEŽIMĮ SU SKALBINIAIS.

Parašo nebuvo. Žaidimas? Prižiūrėtoja nežinojo, kaip tai išsiaiškinti. Ji pakėlė ragelį:

— Sujunkite mane su sargybos viršininku...

Trylika penkiolika.

— Tu nevalgei,— tarė Ema.— Gal nori gabalėlį mano sumuštinio?

— Ne! Palik mane ramybėje! — Ji net negalvojo taip šiurkščiai kalbėti.

Ema liovėsi kramčiusi:

— Treise, tu ant manęs pyksti? Labai prašau, nepyk. Aš tave taip myliu. Aš ant tavęs niekada nepykstu.— Jos akyse atsispindėjo nebylus priekaištas.

— Aš nepykstu.— Viskas buvo lyg pragare.

— Aš jau soti. Geriau pažaiskime su kamuoliuku, Treise.— Ema išsiėmė iš kišenės guminį kamuoliuką.

Trylika šešiolika. Laikas eiti. Nueiti į pagalbines patalpas jai reikės ne mažiau kaip penkiolikos minučių. Jeigu pasiskubins, tai suspės. Bet ji negali palikti Emos vienos. Treisė apsidairė aplink ir netoliese pamatė grupelę nesaugomų kalinių, nuimančių derlių. Po akimirkos Treisė jau žinojo, ką jai daryti.

— Treise, ar tu nenori žaisti su kamuoliuku?

Treisė atsistojo.

— Taip. Pažaiskime naują žaidimą. Pažiūrėkime, kuri toliau numesime kamuoliuką. Iš pradžių mesiu aš, o paskui tu.

Treisė paėmė guminį kamuoliuką ir kiek įstengdama nusviedė jį toliau, į dirbančių kalinių pusę.

— Kaip šaunu! — džiugiai sušuko Ema.— Labai toli.

— Aš nubėgsiu paimti kamuoliuką,— tarė Treisė.— Lauk manęs čia.

Ir ji nubėgo. Ji bėgo per laukus, nesiekdama kojomis žemės. Rodyklės rodė trylika aštuoniolika. Jeigu ji pavėluos, tai jie palauks. O gal ne? Treisė ėmė bėgti dar greičiau. Ji girdėjo, kaip Ema ją šaukė, bet nekreipė į ją dėmesio. Dabar ūkio darbininkės judėjo kita kryptimi.

Kai ji pribėgo prie darbininkių, jau buvo stipriai užduususi.

— Ar kas nors atsitiko? — paklausė viena kalinių.

— Ne, nieko.— Treisė sunkiai alsavo, pražiota burna gaudydama orą.— Ten maža mergytė. Tegul kas nors iš jūsų ją prižiūri. Man reikia sutvarkyti svarbų reikalą. Aš...

Ji išgirdo savo vardą, atsklidusį iš toli, ir atsigręžė. Ema stovėjo ant betoninės sienos, juosusios ežerą, ir mojavo ranka.

— Treise, pažiūrėk, kur aš!

— Negalima! Nulipk! — suriko Treisė.

Treisės siaubui, Ema prarado lygsvarą ir įkrito į ežerą.

— O!

Kraujas sustingo jai gyslose. Jai reikėjo rinktis, bet pasirinkimo nebuvo. „Aš negaliu jai padėti. Ne dabar. Kas nors ją išgelbės. Aš turiu gelbėti save. Aš turiu ištrūkti iš šitos vietos — arba aš mirsiu". Buvo trylika dvidešimt.

Treisė nusisuko ir leidosi bėgti taip greitai, kaip niekada nebėgo savo gyvenime. Darbininkės kažką šaukė jai iš paskos, bet ji negirdėjo jų. Ji lėkė, nekreipdama dėmesio į tai, kad batai nukrito nuo kojų, kad aštrus gruntas žeidė padus. Širdis pašėlusiai daužėsi, o plaučiai plyšte plyšo, bet ji lėkė vis greičiau ir greičiau. Treisė pribėgo ežerą juosiančią sieną ir užšoko ant jos. Toli apačioje ji pamatė Emą, besikapanojančią tamsiame, siaubą keliančiame vandenyje. Nė sekundės nedvejodama, Treisė metėsi žemyn. Įbridusi į vandenį, Treisė pagalvojo: „Dieve mano, aš juk nemoku plaukti..."

ANTROJI KNYGA

12

Naujasis Orleanas
penktadienis, rugpjūčio 25 d.— 10.00

Lesteris Torensas, Naujojo Orleano „Fers merčents benk" kasininkas, didžiavosi dviem savo sugebėjimais — seksualiniu šaunumu ir mokėjimu teisingai įvertinti klientus. Lesteriui buvo per keturiasdešimt. Ilgšis, gelsvai baltu veidu, su ūsais (panašiais į Tomo Seleko) ir pailgintomis žandenomis. Jį dukart aplenkė, kai turėjo paaukštinti tarnyboje, ir, matyt, keršydamas už tai Lesteris naudojo banką asmeniniams susitikimams. Jis per mylią pajusdavo prostitutes, ir jam buvo malonu įkalbinėti jas, kad veltui suteiktų jam malonumus. Ypatingai lengvas grobis buvo vienišos našlės. Anksčiau ar vėliau prieš Lesterio langelį pasirodydavo įvairių figūrų ir amžiaus materys, esančios keblioje padėtyje. Jeigu jos laikinai viršydavo kreditą, tai Lesteris, užjaučiamai išklausydamas, demonstravo savo galimybes, sulaikydamas jų čekius. Kaip atsidėkojimo, jis laukė sutikimo papietauti dviese. Daugelis jo klienčių kreipdavosi į jį pagalbos, patikėdamos jam pikantiškas priežastis. Vienoms reikėjo paskolos, tačiau kad nežinotų vyras... Kitos norėjo pasilikti sau kuriuos ne kuriuos slaptus čekius, kuriuos jos išrašydavo... Dar kitos susigalvodavo skirtis ir prašydavo Lesterį nedelsiant išskirti jų bendrą sąskaitą banke... Lesteris džiaugėsi galėdamas įtikti. Taip pat džiaugėsi, kai jam įsiteikdavo.

Tą nepamirštamą penktadienio rytą Lesteris žinojo, kad jam nusišypsos sėkmė. Jis pamatė į banką įėjusią moterį. Tai buvo stulbinantis egzempliorius — lygūs juodi, pečius siekiantys plaukai, siauras sijonas ir megztinis, paryškinantis jos formas, kurių galėjo pavydėti bet kuri Las Vegaso choristė.

Banke dirbo keturi kasininkai, ir jaunosios moters žvilgsnis klaidžiojo nuo vieno langelio prie kito, tarsi maldavo pagalbos. Kai ji žvilgtelėjo į Lesterį, jis nekantriai linktelėjo ir padrąsinančiai nusišypsojo. Moteris priėjo prie jo langelio.

— Labas rytas,— svetingai tarė Lesteris.— Kuo galiu būti naudingas?

Jis pamatė, kad jos speneliai pūpso po plonu kašmyro megztuku, ir pagalvojo: „Ak, mažyle, kaip aš norėčiau būti tau naudingas!"

— Man iškilo kurių ne kurių problemų,— švelniai pasakė moteris.

Tokio žavaus pietietiško akcento Lesteris niekada nebuvo girdėjęs.

— Aš kaip tik čia tam ir esu,— jo nuoširdumas tapo beribis,— kad sutvarkyčiau problemas.

— O, aš to tikiuosi. Tačiau, bijau, kad aš padariau kažką baisaus.

Lesteris ją apdovanojo savo geriausia šypsena.

— Negaliu patikėti, kad tokia graži panelė, kaip jūs, padarė kažką baisaus.

— O, bet aš padariau,— jos švelnios rudos akys išsiplėtė nuo paniškos baimės.— Aš — Džozefo Romano sekretorė. Dar prieš savaitę jis prašė mane užsakyti naujus čekių blankus jo einamajai sąskaitai, o aš apie tai pamiršau. O dabar jie baigiasi, ir, kai jis tai pastebės, aš net neįsivaizduoju, ką jis man padarys.

Lesteris gerai žinojo Džozefo Romano pavardę, nors jis buvo garbingas banko klientas, nors jo sąskaitoje banke buvo palyginus nedidelė suma. Visi žinojo, kad didelius pinigus jis „plovė" kažkur kitur, sudarydamas įspūdį, kad jo pajamos teisėtos.

„Jis moka rinktis sekretores",— pagalvojo Lesteris. Jis vėl nusišypsojo:

— Na, tai nelabai rimta, ponia...

— Panelė Hatvord. Lurina Hatvord.

Panelė. Lasteris pajuto, kad šiandien jam laiminga diena: viskas klostosi kuo puikiausiai.

— Aš tiesiog dabar užsakysiu jums naujus blankus. Jūs galite juos paimti po dviejų ir trijų savaičių ir...

Moteris švelniai suaimanavo, o toji aimana Lesteriui suteikė begalinę viltį.

— O, tai pernelyg vėlai, o ponas Romanas ir taip ant manęs jau pyksta. Aš net negaliu susikaupti darbe, suprantate? — Ji pasilenkė į priekį taip, kad krūtys prisilietė barjero, ir geismingai pridususi tarė: — Jeigu jūs galėtumėte skubiai užsakyti šituos blankus, aš jums atsidėkočiau.

Lesteris užjaučiamai pasakė:

— Šit kaip. Man gaila, Lurina, bet tai neįmanoma pada...— Jis pamatė, kad ji tuoj pat pravirks.— Tiesą sakant, tai gali man atsieiti darbą.

— Prašau... Aš jums padarysiu viską, ko tik norite.

Šitie žodžiai Lesteriui suskambėjo kaip muzika.

— Aš jums pasakysiu, ką aš padarysiu,— pareiškė Lesteris.— Aš juos užsakysiu specialiu užsakymu, ir jūs viską gausite pirmadienį. Ar tai jus patenkina?

— O, jūs tiesiog nuostabus.— Jos balsas buvo kupinas dėkingumo.

— Aš atsiųsiu juos į kontorą ir...

— Bus daug geriau, jeigu aš pati juos paimsiu. Nenoriu, kad ponas Romanas sužinotų, kokia aš kvaila.

Lesteris atlaidžiai nusišypsojo.

— Ne, Lurina, jūs nekvaila. Mes visi kartais pamirštame.

Moteris švelniai pasakė:

— Aš niekada jūsų nepamiršiu. Ligi pirmadienio.

— Aš būsiu čia.

Tiktai lūžęs stuburas jį galėtų sulaikyti namie. Atsisveikindama ji padovanojo jam akinančią šypseną ir lėtai nuėjo prie išėjimo, jos eisena buvo dėmesį traukiantis reginys. Lesteris, eidamas prie kartotekos, šypsojosi. Jis susirado Džozefo Romano sąskaitos numerį ir paskam-

bino į skubaus pareikalavimo skyrių, kad užsakytų naujus blankus.

Viešbutis Karmenstrite niekuo nesiskyrė nuo šimtų kitų Naujojo Orleano viešbučių, todėl Treisė ir pasirinko jį. Ji išsinuomojo nediduką, bet kaip apstatytą numerį savaitei. Palyginus su kamera, tai buvo rūmai.

Grįžusi po susitikimo su Lesteriu, Treisė nusiėmė juodą peruką, pirštais persibraukė vešlius savo plaukus, išsiėmė kontaktines linzes ir nusivalė grimą. Ji sėdėjo ant vienintelės tiesios kėdės kambaryje ir giliai kvėpavo. Viskas klostosi gerai! Buvo visai nesunku sužinoti, kur Džo Romanas laiko savo sąskaitą. Treisė žvilgtelėjo į anuliuotą čekį, kurį Romanas buvo išrašęs motinai. „Džo Romanas? Tu negalėsi jo paliesti",— kalėjime jai sakė Ernestina.

Tačiau Ernestina klydo. Džo Romanas — pirmutinis. Kitiems bus atlyginta po jo. Visiems ligi vieno.

Ji užmerkė akis ir vėl išgyveno tą stebuklą, kuris perkėlė ją čia, į Naująjį Orleaną.

Treisė pajuto, kad nugrimzdo į šaltą vandenį. Ją apėmė siaubas, ji skendo. Nugrimzdusi gelmėn Treisė pamatė Emą, ir, stipriai ją apglėbusi, iškilo į paviršių. Ema atsimušinėjo, stengdamasi ištrūkti iš jos rankų, taip jos kapanojosi, tai nugrimzdamos į dugną, tai iškildamos, pašėlusiai maldamos rankomis ir kojomis vandenį. Treisės plaučiai atrodė plyš. Ji mėgino ištrūkti iš vandens kapo, tvirtai laikydama mergytę, bet jos jėgos seko. „Mudvi neišsigelbėsime,— galvojo ji.— Mes nuskęsime". Pasigirdo balsai, ir ji pajuto, kad Emos kūną išplėšė iš jos rankų, ir suriko:

— O Dieve! Ne!

Stiprios rankos apkabino jos liemenį, ir kažin kas pasakė:

— Dabar viskas gerai. Nesijaudinkite. Viskas normalu.

Treisė beprotiškomis akimis dairėsi aplinkui, ieškodama Emos, ir pamatė, kad ji saugi, ją laiko tvirtos rankos. Jei dar minutę vėliau, jas abi būtų ištraukę iš šaltų gelmių...

Laiminga nelaimingo atsitikimo pabaiga buvo trumpai aprašyta vidiniame rytinio laikraščio puslapyje: nors kalinė ir nemokėjo plaukti, ji rizikavo savo gyvybe, kad išgelbėtų kalėjimo viršininko vaiko gyvybę. O vakare kiti laikraščiai ir televizijos komentatoriai Treisę pavertė didvyre. Pats gubernatorius Haberis drauge su Vordenu Breniganu atėjo aplankyti Treisės į kalėjimo ligoninę,

— Jūs pasielgėte drąsiai,— pradėjo kalėjimo viršininkas.— Ponia Brenigan ir aš norime, kad jūs žinotumėte, kaip mes jums dėkingi! — Jis iš susijaudinimo užsikosėjo.

Treisė buvo dar silpna ir pernelyg to įvykio sukrėsta.

— Kaip Ema?

— Ji taisosi.

Treisė užmerkė akis. „Aš neišgyvenčiau, jeigu jai kas nors būtų atsitikę",— pagalvojo ji ir prisiminė savo šaltumą, kai vaikas norėjo švelnumo, o ji bijojo prie jos prisirišti, ir Treisei pasidarė gėda. Atsitikimas jai kainavo laisvę, bet ji žinojo, kad, jeigu vėl viskas pasikartotų, ji vėl pultų gelbėti Emą.

Buvo ištirtas nelaimingas atsitikimas.

— Tai aš kalta,— pasakė Ema.— Mes žaidėme su kamuoliuku, ir Treisė nubėgo jo atnešti, o man liepė palaukti, bet aš užlipau ant sienos, kad geriau ją matyčiau, ir įkritau į vandenį. O Treisė mane išgelbėjo, tėti.

Treisę paliko ligoninėje, kad ištirtų, ir kitą rytą ją iškvietė į Vordeno Brenigano kabinetą. Treisės laukė žurnalistai, masinių informacijos priemonių atstovai, skubėję išgirsti širdį drąskantį pasakojimą. Dalyvavo „Junaited Pres", „Asošieited Pres" darbuotojai, o taip pat ir vietos televizija atsiuntė būrelį reporterių...

Tą vakarą buvo plačiai papasakota apie Treisės heroizmą, ir ataskaita apie išgelbėjimą buvo pateikta per nacionalinę televiziją, įvykis didėjo kaip sniego ritinys. „Taim", „Njusvik", „Pipl" ir šimtai visos šalies laikraščių paskleidė šią istoriją. Kadangi spaudoje ir toliau apie tą įvykį buvo rašoma, laiškai ir telegramos užgriuvo kalėjimo administraciją, reikalaudami Treisei dovanoti bausmę.

Gubernatorius Haberis apsvarstė reikalą su Vordenu Breniganu.

— Treisė Vitnėj čia sėdi už rimtą nusikaltimą,— pasakė Vordenas Breniganas.

Gubernatorius susimąstė.

— Bet juk ji anksčiau nebuvo teista, Vordenai?

— Tikrai taip, sere.

— Aš nieko prieš su jumis pasidalinti. Mane baisingai spaudžia, kad ją paleistume.

— Mane taip pat, gubernatoriau.

— Žinoma, mes negalime leisti, kad publika mums diktuotų, kaip tvarkytis kalėjimuose, tiesa?

— Žinoma, sere.

— Tačiau, kita vertus,— svarstė gubernatorius,— šita pati Vitnėj pademonstravo nepaprastą drąsą ir šaunumą. Ji tapo tikra heroje.

— Tai neabejotina,— sutiko Vordenas.

— Ką jūs, Vordenai, galvojate? — Gubernatorius delsė.

Vordenas Breniganas rinkosi žodžius.

— Jūs, gubernatoriau, žinoma, suprantate, kad aš — suinteresuotas asmuo. Ji išgelbėjo mano vaiką. Bet, atmetus tai, aš nemanau, kad Treisė Vitnėj būtų nusikaltėlė, ir aš netikiu, kad ji gali būti pavojinga visuomenei, jeigu mes ją paleisime į laisvę. Aš primygtinai prašau dovanoti jai bausmę.

Gubernatorius, kuris ketino kelti savo kandidatūrą kitai kadencijai, išgirdęs tai, pritarė gerai minčiai.

— Parodykime šiek tiek atlaidumo ir sumažinkime kalėjimo laiką.

Politikoje laiku suvokti momentą — didelis dalykas.

Pasitarusi su savo vyru, Sju Elena pasakė Treisei:

— Vordenas Breniganas ir aš labai norėtume, kad jūs persikeltumėte gyventi į mūsų namus. Mes turime laisvą miegamąjį tolimajame namo gale. Jūs galėtumėte būti su Ema visą laiką.

— Ačiū,— su dėkingumu atsakė Treisė.— Aš to norėčiau.

Viskas išėjo kuo puikiausiai. Ne tiktai todėl, kad Treisės daugiau neužrakindavo kameroje, bet ir dėl to, kad Treisės santykiai su Ema pasikeitė iš esmės. Ema dievino Treisę, ir toji atsakė jai tuo pačiu. Treisė su malonumu buvo šalia šitos gyvos, sumanios ir mylinčios mažos mergytės. Jos žaisdavo joms patinkančius žaidimus, žiūrėdavo per televiziją rodomus Disnėjaus filmus, drauge skaitė. Viskas susiklostė labai šeimyniškai.

Pasitaikydavo, kad Treisė su pavedimu ateidavo į kamerų blokus, kur ji būtinai susitikdavo Didžiąją Bertą.

— Tu laiminga, kalaite,— suniurzgė Didžioji Berta.— Bet anksčiau ar vėliau tu grįši pas paprastus žmones. Aš tuo, šūdžiuke, pasirūpinsiu.

Sykį, praėjus trims savaitėms po Emos išgelbėjimo, jos abi žaidė sode fantus. Sju Elena paskubomis išėjo iš namų. Minutėlę pastovėjo, stebėdama jas.

— Treise, skambina kalėjimo viršininkas. Jis norėtų tuojau pat matyti jus savo kabinete.

Treisę sukaustė netikėta baimė. „Gal jis ketina grąžinti mane į kamerą? Gal Didžioji Berta pasinaudojo savo įtaka, kad padarytų tai, ką žadėjo? Ar ponia Brenigan nusprendė, kad mes su Ema pernelyg susidraugavome?"

— Gerai, ponia Brenigan.

Kalėjimo viršininkas stovėjo savo kabineto tarpduryje, kai atvedė Treisę.

— Jums geriau atsisėsti,— pasakė jis.

Treisė mėgino įspėti savo tolimesnį likimą iš jo balso intonacijos.

— Aš turiu jums naujieną,— jis užsikirto, išgyvendamas kažkokį jausmą, kurio Treisė nesuprato.— Aš tiktai ką gavau Luizianos gubernatoriaus įsakymą,— tęsė Vordenas Breniganas,— dėl bausmės dovanojimo, kuris tuojau pat įsigalioja.

„Teisingasis Dieve, ar jis tai pasakė, ar man pasigirdo?" Ji negalėjo ištarti nė žodžio.

— Aš noriu, kad jūs žinotumėte,— pridūrė viršininkas,— jog tai padaryta ne todėl, kad jūs išgelbėjote mano vaiką. Jūs veikėte nesąmoningai, kaip ir turi veikti kiekvienas padorus žmogus. Aš turiu gerokai įtempti savo vaizduotę, kad galėčiau įsivaizduoti, kad jūs keliate grės-

mę visuomenei.— Jis nusišypsojo ir užbaigė: — Ema labai ilgėsis jūsų. Ir mes taip pat.

Treisė nerado žodžių. Jeigu viršininkas žinotų visą tiesą. Ir tai, kad šitas nelaimingas atsitikimas suardė taip gerai sumanytą pabėgimą, ir tai, kad jo žmonės būtų medžioję ją kaip pabėgėlę.

— Jus išleis poryt.

„Jos pakilimas". Ir vis dėlto Treisė negalėjo prie to priprasti.

— Aš... aš nežinau, ką pasakyti.

— Nieko nereikia sakyti. Čia visi jumis didžiuojasi. Ponia Brenigan ir aš manome, kad laisvėje jūsų laukia dideli darbai.

Ji laisva. Treisė pasijuto tokia silpna, kad įsitvėrė į kėdės atlošą. Kai galų gale ji prašneko, jos balsas skambėjo tvirtai.

— Vordenai Breniganai, aš noriu daug padaryti. Man reikia daug ką padaryti.

Paskutinę dieną kalėjime prie Treisės priėjo viena kalinė iš buvusio Treisės kamerų bloko.

— Tu išeini?

— Taip.

Betė Franciskus, keturiasdešimtmetė moteris, nepraradusi savo išorinio patrauklumo ir išlaikiusi savo vertės jausmą.

— Jeigu tau reikės laisvėje kokios nors pagalbos, Niujorke yra vienas žmogus. Jo pavardė Morganas Konradas.— Ji nepastebimai perdavė popieriaus skiautelę.— Jis — kriminalinės teisės pertvarkymo šalininkas. Jam patinka ištiesti pagalbos ranką žmonėms, kurie atsėdėjo kalėjime.

— Ačiū, tačiau nesu tikra, kad reikės...

— Kas žino. Adreso neišmesk.

Po dviejų valandų Treisė ėjo pro kalėjimo vartus televizijos kamerų lydima. Ji nekalbėjo su reporteriais, tačiau, kai Ema pabėgo nuo savo motinos ir puolė į Treisės glėbį, kameros suūžė. Šita nuotrauka pasirodė vaka-

rinėse žiniose. Dabar laisvė Treisei tapo ne abstrakčia, džiuginančia būkle. Laisvė buvo grynas oras, vienatvė, kai nereikia rikiuotis į koloną, nereikia baimingai laukti skambučių. Laisvė — tai karšta vonia ir kvepiantis muilas, plonučiai apatiniai baltiniai, gražios suknelės ir aukštakulniai bateliai. Laisvė — tai pabėgimas nuo Didžiosios Bertos, pabėgimas nuo plėšikiškų naktinių prievartavimų ir siaubingo kalėjimo režimo monotoniškumo.

Prie atgautos laisvės Treisei reikėjo priprasti. Vaikščiodama gatvėmis, ji stengėsi nieko nepastumti. Kalėjime toks kitos kalinės stumtelėjimas galėjo tapti kibirkštimi, kuri sukeltų didelį gaisrą. Laisvėje nebuvo nuolatinio pykčio. Niekas jai negrasino.

Ji buvo laisva, kad įgyvendintų savo planus.

Filadelfijoje Čarlzas Stenhoupas matė per televizorių, kaip Treisė palieka kalėjimą. „Ji vis dar graži,— nusistebėjo jis. Žiūrėdamas į ją, negali įsivaizduoti, kad ji galėjo padaryti nusikaltimą, kuriuo ją kaltino. Jis metė žvilgsnį į savo pavyzdingą žmoną, kuri ramiai mezgė, įsitaisiusi kitame kambario gale. „Įdomu, ar aš nepadariau klaidos?"— pagalvojo jis.

Danielius Kuperis Treisę pamatė televizijos naujienų metu savo bute Niujorke. Likęs abejingas tam faktui, kad ją paleido iš kalėjimo, jis išjungė televizorių ir palinko prie stalo, ant kurio gulėjo segtuvas su dokumentais.

Pamatęs televizijos naujienas, Džo Romanas nusikvatojo. „Šita Vitnėj — laiminga maita. Prisiekiu, kad kalėjimas jai išėjo į naudą. Ji ir dabar gardus kąsnelis. Galbūt mes kada nors vėl su ja susitiksime".

Romanas liko savimi patenkintas. Jis jau pergabeno Renuarą vienam supirkėjui už kalvelės, ir paveikslą jau įsigijo privatus kolekcininkas Ciūriche. Penkis šimtus tūkstančių dolerių iš draudimo kompanijos ir dar du šimtus tūkstančių iš supirkėjo. Suprantama, Romanas pasidalino su Entoniu Orzačiu. Romanas labai skrupulingai žiūrėjo į santykius su juo, nes žinojo, kas atsitiko tiems, kurie nebuvo skrupulingi sandėriuose su Orzačiu.

Pirmadienį apie vidudienį Treisė kaip Lurina Hatvord atėjo į „Ferst merčents benk" Naujajame Orleane. Šiuo metu jis buvo pilnutėlis lankytojų. Priešais Lesterio Torenso langelį susidarė nedidelė eilutė — viso labo keletas žmonių, bet kai Lesteris pamatė Treisę, tai nušvito ir linktelėjo. Ji buvo velniškai daili, daug efektingesnė negu pirmąjį kartą.

Kai galų gale Treisė priėjo prie jo langelio, Lesteris sukarksėjo:

— Taigi buvo nelengva tai padaryti, bet aš padariau dėl jūsų, Lurina.

Švelni dėkingumo šypsena sušvito moters veide.

— Jūs tiesiog nuostabus.

— Aš jums atiduosiu tiesiog čia.— Lesteris ištraukė stalčių, išsiėmė dėžutę su blankais ir paslapčia perdavė jai.— Čia keturi šimtai švarių blankų. Ar užtenka?

— Daugiau negu reikia. Kol kas ponas Romanas siautėja dėl čekių.— Ji pažiūrėjo Lesteriui į akis ir atsiduso.— Jūs išgelbėjote man gyvybę.

Lesteris pajuto paslėpsniuose goslų maudulį.

— Aš manau, kad žmonės turi būti geri vienas kitam, argi ne, Lurina?

— Jūs visiškai teisus, Lesteri.

— Žinote, jūs turėtumėte atidaryti pas mus sąskaitą. Aš kaip reikiant jumis pasirūpinsiu. Kaip reikiant.

— Aš tuo tikra,— švelniai atsakė Treisė.

— Kodėl mums nepasikalbėjus apie tuos reikalus kur nors ramiai pietaujant?

— Man patinka jūsų sumanymas.

— Lurina, kada aš galiu paskambinti?

— O, aš pati paskambinsiu.— Ji nuėjo.

— Minutėlę palauki...— Tačiau sekantis lankytojas jau užėmė prie langelio vietą ir padavė nusivylusiam Lesteriui pilną maišelį smulkių pinigų.

Banko salės centre stovėjo keturi stalai, ant kurių metalinėse dėžutėse buvo sudėti pajamų ir išlaidų orderių blankai. Stalus buvo apgulę besigrūdantys lankytojai, pildę registracijos korteles. Treisė dingo iš Lesterio akiračio. Kai vienas lankytojų palaisvino prie stalo vietą, Treisė ėmėsi savo darbo. Dėžutėje, kurią jai padavė Lesteris,

buvo aštuoni pakeliai su tuščiais blankais. Treisę domino tiktai pajamų orderių blankai.

Ji atsargiai atskyrė pajamų orderius nuo kitų blankų ir per tris minutes susirinko aštuoniasdešimt pajamų orderių. Įsitikinusi, kad jos neseka, Treisė dvidešimt blankų įdėjo į metalinę dėžutę. Paskui priėjo prie kito stalo ir paliko dar dvidešimt blankų. Per keletą minučių ji paskirstė likusius blankus ant kitų stalų. Pajamų orderių blankai buvo tušti, bet kiekviename jų buvo magnetinis šifras, pagal kurį kompiuteris įrašydavo sumą į atitinkamą sąskaitą. Nesvarbu, kas dėjo pinigus, kompiuteris, pagal magnetinį šifrą automatiškai pervesdavo kiekvieno įnašo pinigus į Džo Romano sąskaitą. Iš savo darbo banke patirties Treisė žinojo, kad per dvi dienas visus pajamų orderių magnetinius blankus išbaigs ir prireiks dar bent penkių dienų, kad pastebėtų šitą netvarką. Tų dienų jai užteks, kad padarytų tai, ką sumaniusi.

Pakeliui į viešbutį ji išmetė blankus į šiukšlių dėžę; ponui Romanui daugiau jų nereikės.

Kitą vizitą Naujajame Orleane Treisė buvo numačiusi į kelionių agentūrą. Jauna moteris, sėdinti už langelio paklausė:

— Ko pageidaujate?

— Aš — Džozefo Romano sekretorė. Ponas Romanas norėtų rezervuoti vietą į Rio de Žaneirą. Jis nori išvykti šį penktadienį.

— Vieną bilietą?

— Taip. Pirmosios klasės, arčiau perėjimo, rūkantiems.

— Į ten ir atgal?

— Į ten.

Agentė atsisuko į kompiuterį. Po kelių sekundžių ji tarė:

— Pirmosios klasės bilietas į „Pan Ameriken" kompanijos lėktuvą, reiso numeris septyni šimtai aštuntas, išskrenda penktadienį aštuonioliktą trisdešimt, trumpam nusileidžia Majamyje.

— Jis bus labai patenkintas,— patikino agentę Treisė.

— Jūs mokate tūkstantį devynis šimtus dvidešimt penkis dolerius. Mokėsite grynais ar išrašysite čekį?

— Ponas Romanas visada moka grynais. Su išperkamuoju mokesčiu. Prašom sutvarkyti taip, kad bilietą jam atneštų į kontorą ketvirtadienį.

— Gerai. Viskas bus padaryta. Adresas.

— Ponas Džozefas Romanas, du šimtai septyniolika, Poidrasstritas, keturi šimtai aštuntas kabinetas.

Moteris užsirašė.

— Labai gerai. Aš pasirūpinsiu, kad bilietą pristatytų ketvirtadienį.

— Lygiai vienuoliktą,— pabrėžė Treisė.— Ačiū.

Nuėjusi pusę kvartalo, Treisė pamatė lagaminų parduotuvę. Prieš įeidama vidun, Treisė apžiūrėjo vitriną. Prie jos priėjo pardavėjas:

— Labas rytas. Kuo galiu būti šį rytą naudingas?

— Aš noriu nupirkti savo vyrui lagaminą.

— Jūs atėjote į tinkamą vietą. Pas mus platus prekių pasirinkimas. Yra gražių, nebrangių...

— Ne,— metė ji.— Velniop nebrangius!

Treisė priėjo prie „Vjuiton" firmos pavyzdžių, sustatytų prie sienos.

— Tai kaip tik tokie, kokių man reikia. Mes ketiname leistis į kelionę.

— Na, aš esu įsitikinęs, kad jis bus patenkintas jūsų pasirinkimu. Mes turime juos trijų dydžių. Koks iš...

— Aš paimsiu visų dydžių po vieną.

— O! Puiku. Išrašysite čekį ar mokėsite grynaisiais?

— Su išperkamuoju mokesčiu. Pavardė — Džozefas Romanas. Ar negalėtumėte juos atgabenti į mano vyro kontorą ketvirtadienio rytą?

— Kodėl ne, žinoma, ponia Roman.

— Vienuoliktą valandą.

— Aš asmeniškai tuo pasirūpinsiu.

Jam iš paskos Treisė pridūrė:

— O gal galima įspausti auksinius inicialus? Tiesiog D.R.

— Žinoma. Su malonumu, ponia Roman.

Treisė nusišypsojo ir padavė jam kontoros adresą.

Artimiausiame pašto skyriuje „Vestern junjen ofis" Treisė pasiuntė apmokėtą telegramą į „Rio Oten Pleis" Kopakabana Bič Rio de Žaneire: PRIIMKITE UŽSAKYMĄ

GERIAUSIAM NUMERIUI NUO ŠIO PENKTADIENIO DVIEMS MĖNESIAMS. PRAŠOM PATVIRTINTI TRUMPA TELEGRAMA. DŽOZEFAS ROMANAS, 217, POIDRASTRITAS, 408 NUMERIS, NAUJASIS ORLEANAS, LUIZIANA, JAV.

Praėjo dar trys dienos. Treisė paskambino į banką ir paprašė pakviesti Lesterį Torensą. Išgirdusi jo balsą, ji švelniai išlemeno:

— Jūs, Lesteri, turbūt neprisimenate manęs. Tai Lurina Hatvord, pono Romano sekretorė, ir...

— Neprisiminti tokios moters! — Jo balsas buvo nekantrus.— Žinoma, Lurina, aš jus prisimenu, aš...

— Iš tikrųjų? Na ką gi, aš pamaloninta. Jūs turbūt sutinkate daug moterų.

— Bet ne tokių kaip jūs,— patikino ją Lesteris.— Ar jūs nepamiršote, kad turime susitikti, a?

— Jūs sau neįsivaizduojate, kaip aš to trokštu. Kitą antradienį. Ar gerai, Lesteri?

— Puiku!

— Tada — sutarta. O! Kokia aš kvailė! Pokalbis su jumis mane taip sujaudino, kad aš visai pamiršau, kodėl skambinu. Ponas Romanas liepė man patikrinti jo sąskaitą banke. Gal pasakysite man skaičius?

— Žinoma. Būkite tikra.

Paprastai Lesteris Torensas klausdavo klientą gimimo datos arba dar kokio nors formalumo, tačiau šiuo atveju jam atrodė, jog tai nebūtina.

— Palaukite, Lurina,— paprašė jis.

Jis nuėjo į kartoteką, susirado Džozefo Romano žiniaraštį ir nustebęs ėmė jį tyrinėti. Per paskutines kelias dienas Džozefo Romano sąskaitoje susikaupė nepaprastai didelė įnašų suma. Romanas anksčiau niekada tokios pinigų sumos banke nelaikė. Lesteris Torensas paklausė save, kas čia vyksta. Matyt, sutvarkė kokį nors stambų reikalą. Kai jis susitiks su Lurina Hatvord, jis ją apie tai paklausinės. Niekada nepakenks žinoti kieno nors nedidelę paslaptį. Jis grįžo prie telefono.

— Jūsų bosas pridėjo mums darbo,— pranešė jis Treisei.— Dabar jo sąskaitoje daugiau kaip trys šimtai tūkstančių dolerių.

— Gerai. Šitą sumą aš jam ir pasakysiu.

— Gal jis nori pinigus paversti akcijomis? Čia juos laikyti visai nėra prasmės. Aš galėčiau...

— Ne. Jis nori, kad jie būtų ten, kur jie yra,— tvirtai nutraukė jį Treisė.

— Gerai.

— Labai ačiū, Lesteri. Jūs — žavuolis.

— Luktelėkite minutėlę. Ar man paskambinti į kontorą dėl antradienio?

— Aš pati jums, mielasis, paskambinsiu,— atsakė Treisė. Ir padėjo ragelį.

Šiuolaikiškas daugiaaukštis administracinis pastatas, priklausęs Entoniui Orzačiui, stovėjo Poidrasstrite, o jo fasadas žiūrėjo į upę. Už jo plytėjo milžiniško Luizianos aerodromo teritorija. Tarnybinės „Pasifik import-eksport kompani" patalpos užėmė visą trečiąjį pastato aukštą. Viename aukšto gale buvo Orzačio, o kitame Džo Romano kabinetai. Tarp kabinetų esančiame priimamajame sėdėjo keturios jaunutės sekretorės-registratorės, kurios vakarėlių metu užimdavo Orzačio draugus ir dalykinius partnerius. Priešais Orzačio apartamentus sėdėjo du žaliūkai, kurie paskyrė savo gyvenimą boso saugojimui. Jie taip pat buvo ir vairuotojai, masažistai ir berniukai-pasiuntinukai.

Ketvirtadienį ryte Orzatis savo kabinete tikrino pinigines įplaukas, gautas iš nelegalios loterijos, bukmekerių, prostitučių ir kitų pelningų verslų atstovų, kurios kontroliavo „Pasifik import-eksport kompani".

Entonis Orzatis seniai atšventė savo šešiasdešimtmetį. Jis buvo keisto kūno sudėjimo — milžiniškas sunkus liemuo ir kaulėtos kojos, kurios aiškiai buvo skirtos nedideliam žmogui. Netgi stovėdamas jis buvo panašus į tupinčią varlę. Veidą dengė netvarkingas randų voratinklis, kurį galėjo suregzti tiktai girtas voras. Jis buvo plikas nuo penkiolikos metų, kai persirgo kažkokia odos liga, ir nuo to laiko nešiojo peruką. Perukas buvo prastai parinktas, bet visus tuos metus niekas nedrįso jam pasakyti. Portretą užbaigė pernelyg didelė burna, juodos, svogūno pavidalo, šaltos avantiūristo akys, ir visiems laikams

sustingęs veidas, išskyrus tuos retus momentus, kai jis bendravo su penkiomis savo dukterimis. Vienintele jausmų ir emocijų išraiškos priemone buvo jo kimus, gergždžiantis balsas — jo dvidešimt pirmąjį gimtadienį užveržtos ant kaklo vielos pasekmė. Jis buvo paliktas mirti. Du žmonės, padarę šitą klaidą, kitą savaitę pakliuvo į lavoninę. Orzatis sugriovė jų planus, bet jo balsas pavirto pridususiu šnabždesiu, kurį buvo sunku išgirsti. Orzatis valdė Naująjį Orleaną papirkinėdamas, grasindamas ginklu ir šantažuodamas. Ir miestas rodė jam savo pagarbą padėdamas susikrauti nesuskaičiuojamus turtus. Kitų visos šalies mafijos klanų kapo jį gerbė ir kreipdavosi į jį patarimų.

Entonis Orzatis buvo puikiai nusiteikęs po pusryčių su savo meiluže, kuri gyveno jam priklausančiame daugiabučiame name Leik Vistoje ir buvo jo išlaikoma. Jis lankėsi pas ją tris kartus per sevaitę, o šio ryto vizitas buvo ypatingai malonus. Ji išdarinėjo lovoje tokius dalykėlius, kokių kitos moterys net nesapnavo, o Orzatis tikėjo, kad ji tai darė todėl, kad jį labai myli.

Orzačio organizacija dirbo darniai. Ypatingų problemų neiškildavo: Entonis Orzatis žinojo, kaip susidoroti su sunkumais, kol jie neperaugo į problemas. Sykį jis paaiškino savo filosofiją Džo Romanui.

— Niekada neleisk mažai problemai tapti didele, Džo, nes ji didės kaip sniego ritinys. Pavyzdžiui, atsisėdo tau ant uodegos nususęs policininkas, kuris mano, kad jam priklauso gauti didelę dalį, nudobk jį, supranti? Ir sniego ritinio nebus. Jeigu tau pasitaikė koks nors išsišokėlis iš Čikagos ir prašo leidimo prekiauti arba padaryti nedidelę finansinę operaciją čia, Naujajame Orleane. Tu žinok, kad labai greitai šita nedidelė operacija pavirs didele ir atims iš tavęs dalį pajamų. Todėl pasakyk taip, o paskui, jeigu jis įsitaisys čia, prisiūk kalės vaiką. Ir sniego ritinio nebus. Aiškus vaizdas? Supratai, koks reikalas?

Džo Romanas viską puikiai suprato.

Entonis Orzatis Romaną mylėjo kaip sūnų. Orzatis jį paėmė, kai tas buvo dar pienburnis, apiplėšinėjęs girtus skersgatviuose. Jis pats taip išmokino Romaną, ir dabar „pienburnis" galėjo tvarkytis pats lygiai su geriau-

siais iš geriausiųjų. Jis buvo ištikimas, jis buvo sumanus, ir jis buvo sąžiningas. Per dešimtį metų Entonis Orzatis paaukštino Romaną ligi vyresniojo leitenanto rango. Jis kontroliavo visas šeimos atliekamas operacijas, ir pranešinėdavo apie tai tiktai Orzačiui.

Liusė, asmeninė Orzačio sekretorė, pasibeldė į duris ir įėjo į kabinetą. Jai buvo dvidešimt ketveri metai, baigusi universitetą, o veidas ir figūra tokie, kad leido jai tapti kelių vietos grožio konkursų nugalėtoja. Orzatis mėgo, kad aplink jį būtų gražios jaunos moterys.

Jis žvilgtelėjo į laikrodį, stovėjusį ant stalo. Buvo dešimt keturiasdešimt penkios. Jis paprašė Liusę, kad jo ligi vidurdienio netrukdytų. Orzatis piktai žvilgtelėjo į ją.

— Kas?

— Atleiskite, pone Orzati, kad jus trukdau. Jums skambina kažin kokia panelė Džidži Diuprė. Ji pagauta isterijos ir negali kaip reikiant pasakyti, ko ji nori. Reikalauja jūsų. Manau, kad gal tai svarbu.

Orzatis atsisėdo už stalo ir ėmė perkratinėti pavardes. Džidži Diuprė? Galbūt viena tų kekšių, kurią jis buvo pasikvietęs paskutinio vizito Las Vege metu? Džidži Diuprė? Ne, šitos pavardės jis negalėjo prisiminti, nors patyliukais didžiavosi savimi, kad nieko nepamiršta. Orzatis iš smalsumo pakėlė ragelį ir mostu liepė Liusei išeiti.

— Taip. Kas tai?

— Ponas Orzatis? — Ji kalbėjo su prancūzišku akcentu.

— Tai kas?

— O! Ačiū Dievui, kad jūs skyrėte man dėmesio, pone Orzati.

Liusė buvo teisi. Poniutė tikrai buvo įpuolusi isterijon. Entoniui Orzačiui pasidarė visai neįdomu. Jis jau norėjo padėti ragelį, bet jos balsas tęsė:

— Jūs privalote jį sustabdyti! Labai prašau!

— Madam, aš nežinau apie ką jūs kalbate, ir aš užsiėmęs.

— Apie manąjį Džo, Džo Romaną. Jis pažadėjo paimti mane drauge. Suprantate?

— Ei, jeigu jūs susikibote su Džo, tai patys ir aiškinkitės. Aš jums ne auklė.

— Jis man sumelavo. Aš ką tik sužinojau, kad jis išskrenda į Braziliją be manęs. Pusė iš tų trijų šimtų tūkstančių — mano.

Šitas sakinys sukėlė Orzačiui susidomėjimą.

— Apie kokius tris šimtus tūkstančių jūs kalbate?

— Apie tuos, kuriuos Džo slepia savo einamojoje sąskaitoje. Pinigai, kaip jūs sakote,— sučiupti...

Entoniui Orzačiui pasidarė labai įdomu.

— Labai prašau pasakykite Džo, kad jis privalo paimti mane į Braziliją. Prašau! Ar jūs tai padarysite?

— Taip,— pažadėjo Entonis Orzatis.— Aš tuo pasirūpinsiu.

Džo Romano kabinete, šiuolaikiškai apipavidalintame vieno pačių madingiausių Naujojo Orleano architektų-dekoratorių, vienintelė spalvota dėmė buvo trys brangūs prancūzų impresionistų paveikslai. Romanas didžiavosi geru skoniu. Jis skynėsi sau kelią iš Naujojo Orleano lūšnyno ir pakeliui lavinosi. Jis buvo tapybos žinovas, turėjo gerą muzikinę klausą. Kviestinių pietų metu jis ilgai diskutuodavo su someljė *. Taip, Džo Romanas turėjo pagrindo didžiuotis savimi. Kol jo bendraamžiai kumščiais kovojo už egzistavimą, jis padarė pažangą, panaudodamas savo intelektą. Jeigu tiesa tai, kad Entonis Orzatis valdė Naująjį Orleaną, tai lygiai taip pat tiesa ir tai, kad Džo Romanas vadovavo šiam miestui.

Sekretorė įėjo į kabinetą:

— Pone Romanai, atėjo pasiuntinys su lėktuvo bilietu į Rio de Žaneirą. Išrašyti čekį? Jis — su išperkamuoju mokesčiu.

— Į Rio de Žaneirą? — Romanas papurtė galvą.— Perduokite jam, kad tai kažkokia klaida.

Pasiuntinio uniforma vilkintis vyriškis stovėjo tarpduryje.

— Man pavesta perduoti tai Džozefui Romanui šiuo adresu.

— Vadinasi, jums neteisingai pasakė. Ar tai, šmaikštus pokštas?

— Ne, sere... Aš...

* Vyną patiekiantis padavėjas (pranc.).

— Duokite pažiūrėti.— Romanas paėmė bilietą iš pasiuntinio rankų ir pažiūrėjo į jį.— Kodėl aš skrisiu būtent į Rio de Žaneirą?

— Tai geras klausimas,— tarė Entonis Orzatis, išdygęs už pasiuntinio nugaros.— Ką tu čia darai, Džo?

— Toni, tai kažkoks siaubingas nesusipratimas.— Romanas grąžino bilietą pasiuntiniui.— Nuneškite jį ten, iš kur atėjote ir...

— Neskubėk,— Entonis Orzatis paėmė bilietą ir patikrino.— Čia parašyta: pirma klasė, šoninė vieta rūkantiems, į Rio de Žaneirą, penktadienį, į vieną pusę.

Džo Romanas nusijuokė:

— Kas nors apsiriko,— jis atsisuko į savo sekretorę.— Medže, paskambinkite į kelionių agentūrą ir pasakykite jiems, kad jie išsižiojėliai. Koks nors liurbis pametė savo bilietą į lėktuvą.

Įėjo sekretorės padėjėja Džoulina.

— Atleiskite, pone Romanai. Atvežė bagažą. Jūs norite, kad aš už jį pasirašyčiau?

Džo Romanas įsmeigė į ją akis:

— Koks bagažas? Aš neužsisakiau jokio bagažo.

— Atneškite jį čia,— paliepė Entonis Orzatis.

— Jėzau! — pasakė Džo Romanas.— Ar visi kuoktelėjo?

Įėjo pasiuntinys nešinas trimis firmos „Vjuiton" lagaminais.

— Kas čia? Aš niekada jų neužsisakiau.

Pasiuntinys patikslino, pažiūrėjęs į pristatymo kvitą.

— Čia parašyta: ponas Džozefas Romanas, du šimtai septyniolika, Poidrasstrit, keturi šimtai aštuntas numeris.

Džo Romanas užsiplieskė:

— Man neįdomu, kas ten parašyta! Aš jų neužsisakiau. O dabar išneškite juos iš čia.

Orzatis ėmė apžiūrinėti lagaminus.

— Bet juk jie su tavo inicialais, Džo!

— Ką? Palauk, palauk. Galbūt tai dovana?

— Ar tavo gimtadienis šiandien?

— Ne. Bet juk tu žinai, Toni, kokios būna „šluotelės". Jos visada linkusios daryti staigmenas.

— Kodėl tu rengiesi į Braziliją? — pareikalavo atsakymo Orzatis.

— Į Braziliją? — nusijuokė Džo Romanas.— Tai, Toni, matyt, kažin kas pajuokavo.

Orzatis geraširdiškai nusišypsojo ir atsisuko į sekretores ir pasiuntinius:

— Lauk!

Kai durys paskui juos užsidarė, Entonis Orzatis tarė:

— Kiek tu turi pinigų savo einamojoje sąskaitoje, Džo?

Džo Romanas nustebęs pažvelgė į jį:

— Aš nežinau. Manau, kokio pusantro tūkstančio, o gal du. O kas?

— Kodėl tau nepaskambinus į banką ir nesužinojus?

— O kam? Aš...

— Patikrink, Džo. Patikrink.

— Žinoma. Jeigu tau malonu.— Jis paskambino sekretorei.— Sujunkite mane su vyriausiąja „Ferst merčents" ekonomiste.— Sveika brangioji! Džozefas Romanas. Gal pasakysi, kiek ten mano einamojoje sąskaitoje? Gimimo data — spalio keturioliktoji.

Entonis Orzatis pakėlė lygiagretaus telefono ragelį. Po kelių minučių iš banko atsakė:

— Atleiskite, pone Romanai, kad priverčiau jus laukti. Šią dieną jūsų sąskaitoje — trys šimtai dešimt tūkstančių devyni šimtai penki doleriai ir trisdešimt du centai.

Romanas pajuto, kad blykšta.

— Kiek?

— Trys šimtai dešimt tūkstančių devyni šimtai penki doleriai ir trisdešimt du centai.

— Tu, kvaila kale! — suriaumojo jis.— Aš negaliu turėti tiek pinigų! Tu suklydai. Duok man pakalbėti su...

Jis pajuto, kaip Entonis Orzatis paėmė iš jo rankų ragelį ir padėjo ant telefono aparato.

— Džo, iš kur šitie pinigai? — Džo Romano veidas buvo baltas kaip kreida.

— Prisiekiu Dievu, Toni, aš nieko apie tuos pinigus nežinau.

— Ne?

— Patikėk manimi! Tu žinai, kas dedasi? Kažin kas nori mane pakišti.

— Matyt, tas, kas tave labai myli. Jis įteikė tau kelionėn trijų šimtų tūkstančių dolerių dovanėlę.— Orzatis sunkiai atsisėdo į šilku apmuštą kėslą ir ilgai žiūrėjo į Džo Romaną. Paskui labai ramiai tarė:

— Viskas buvo tyčia padaryta, taip? Ir bilietas į Rio de Žaneirą, ir lagaminai. Panašu, kad tu planavai pradėti naują gyvenimą?

— Ne! — Džo Romano balse girdėjosi panika.— Dieve, Toni, juk tu pažįsti mane geriau negu kas nors kitas. Aš visada buvau su tavimi. Tu man — kaip tėvas.

Jis apsipylė prakaitu. Į duris pabeldė, ir Medžė įkišo galvą. Rankoje ji laikė voką.

— Atleiskite, kad jus trukdau, pone Romanai. Bet jūsų vardu atėjo telegrama, tačiau reikia pasirašyti jums pačiam.

Įgimta į žabangus pakliuvusio žvėries nuojauta suveikė akimirka. Romanas išpoškino:

— Ne, ne dabar. Aš užsiėmęs.

— Aš ją paimsiu.— Entonis Orzatis pakilo iš kėslo, dar sekretorei nespėjus uždaryti paskui save durų. Jis, neskubėdamas perskaitė telegramą ir įsmeigė akis į Džo Romaną. Entonis Orzatis pasakė tokiu tyliu balsu, kad Romanas vos išgirdo:

— Aš tau ją perskaitysiu, Džo. „Pranešame, kad jums rezervuotas liukso numeris dviems mėnesiams nuo rugsėjo pirmosios. Parašas — S. Montelbend, „Rio Oten Pleis" viešbučio valdytojas, Kopakabana Bič, Rio de Žaneiras". Tai tavo numeris, Džo. Bet tau jo nereikės, ar ne, Džo?

13

Andrė Džilianas gamino virtuvėje pakepintus spagečius, įmantrias itališkas salotas ir kriaušių tortą, kai išgirdo garsų, grėsmingą traškėjimą, ir po akimirkos liūliuojantis pagrindinio kondicionieriaus ūžimas pasidarė neritmingas, o paskui visiškai nutilo.

Andrė treptelėjo koja ir nusikeikė:

— Šūdas! Nė dienos be nuotykių!

Jis greitai priėjo prie sieninės spintelės, kurioje buvo elektros tiekimo skydas, ir patikrino jungiklius vieną paskui kitą. Kondicionierius neveikė.

Oi ir įnirš ponas Poupas! Tiesiog įnirš. Andrė žinojo, kaip nekantriai jo šeimininkas laukė kassavaitinio pokerio penktadienį vakare. Šita tradicija tęsėsi daugelį metų, ir žaisdavo visada tie patys asmenys. Be kondicionieriaus neįmanoma būti namie. Tiesiog nepakeliama! Rugsėjį Naujasis Orleanas tinka tiktai necivilizuotajai gyventojų daliai. Net saulei nusileidus jokio palengvėjimo nėra. Vis vien karšta ir drėgna.

Andrė grįžo į virtuvę ir patikslino laiką pagal virtuvės laikrodį. Keturios. Svečiai susirinks aštuntą. Andrė ketino paskambinti ponui Poupui ir papasakoti jam apie tai, kas atsitiko, bet paskui jis prisiminė, kad advokatas sakė, jog ketina visą dieną praleisti teisme. „Šitas mielas žmogus visada labai užsiėmęs. Jam reikalingas poilsis. O čia — štai tau kad nori!"

Andrė išsitraukė iš stalčiaus mažą juodą telefonų knygelę, susirado reikiamą numerį ir surinko.

Po trijų signalų metalinis balsas prodainiu pasakė:

— Jūs kalbate su Eskimų oro kondicionavimo tarnyba. Šiuo metu specialistų nėra. Jeigu jūs paliksite savo duomenis, telefono numerį ir trumpą gedimo apibūdinimą, tai mes atsiųsime jums techniką, kai tik galėsime. Prašome palaukti signalo.

Velniai rautų! Tiktai Amerikoje tave verčia kalbėti su mašina.

Aštrus erzinantis signalas smogė Andrė į ausies būgnelį. Jis pasakė į mikrofoną:

— Tai pono Poupo namas, Čarlzstritas, keturiasdešimt antras numeris. Neveikia kondicionavimo sistema. Jūs privalote ką nors kuo greičiau atsiųsti.

Jis padėjo ragelį. „Žinoma, nėra specialistų. Šitame siaubingame mieste kondicionieriai nuolat genda. O argi gali kondicionieriai susidoroti su tokiu karščiu ir drėgme! Kad tik kas nors greičiau atvažiuotų". Ponas Poupas buvo su charakteriu. Bjauriu charakteriu.

Andrė Džilianas pas advokatą dirbo virėju trejus metus ir žinojo apie savo šeimininko įtakingumą. „Tiesiog

keista, kaip toks jaunas žmogus galėjo apsupti save tokia prabanga?" Peris Poupas pažinojo bemaž kiekvieną. Užtekdavo jam spragtelėti pirštais, ir žmonės — taip, taip — šokinėdavo aplink jį.

Andrė Džilianui pasirodė, kad oras viduje kaista. „Šlykšti situacija. Reikia ką nors daryti".

Grįžęs pjaustyti plonutėlėmis juostelėmis saliami, Andrė negalėjo atsikratyti nuojautos, kad vakaras bus nenusisekęs.

Po trisdešimties minučių, kai suskambėjo durų skambutis, visi Andrė drabužiai buvo persisunkę prakaitu, o virtuvė priminė įkaitusią krosnį. Džilianas puolė atidaryti duris. Du darbininkai su kombinezonais stovėjo prie užpakalinio įėjimo, laikydami dėžes su instrumentais. Vienas jų buvo aukštas juodaodis. Jo porininkas — baltasis, miegūstu žvilgsniu, keliais coliais žemesnis už juodaodį. Įvažiavimo alėjoje, toliau nuo namo, stovėjo jų avarinis sunkvežimis.

— Kas nors kondicionieriui? — paklausė negras.

— Taip! Ačiū Dievui, jūs čia! Reikia jį tuojau pat sutvarkyti. Veikiai ateis svečiai.

Juodaodis priėjo prie viryklės, pauostė iškeptą tortą ir tarė:

— Gardžiai kvepia!

— Labai prašau! — atkakliai prašė Džilianas.— Ką nors padarykite!

— Pažiūrėkime skydinėje,— pasiūlė žemasis.— Kur ji?

— Čia.

Andrė greitai nuvedė juos koridoriumi į pagalbines patalpas.

— Geras agregatas, Ralfai,— pasakė negras savo porininkui.

— Taip, Elai. Tokių didelių negamina.

— Pasakykite, dėl Dievo, kodėl jis neveikia? — paklausė Džilianas.

Jie abu atsigręžė ir pažiūrėjo į jį.

— Mes ką tik įėjome čia,— priekaištingai atsakė Ralfas.

Jis atsiklaupė ant kelių ir atidarė nedideles agregato dureles, išsitraukė kišeninį žibintą, nuvalė į savo pilvą ir žvilgtelėjo vidun. Po minutės jis atsistojo.

— Gedimas ne čia.

— Tai kur? — paklausė Andrė.

— Matyt, kas nors perdegė vienoje sekcijų. O gal perdegė visa sistema. Kiek jūs turite kondicionierių?

— Kiekviename kambaryje po vieną. Pažiūrėkime. Jų yra bent devyni.

— Galbūt čia ir yra šuo pakastas. Perkrautas keitiklis. Einam pažiūrėsime.

Visi trys drauge nuėjo į prieškambarį. Kai jie ėjo per svetainę, Elas pasakė:

— Turbūt čia pati geriausia vieta šiuose namuose.

Svetainė buvo pristatyta brangių baldų ir antikvarinių niekučių, kainuojančių labai brangiai. Ant grindų gulėjo prislopintų tonų persiški kilimai. Kairėje svetainės pusėje stovėjo didžiulis pietų stalas oficialiems susitikimams, o dešinėje — alkovas, kurio centre stovėjo platus, žalia gelumbe uždengtas kortų stalas. Kambario kampe viskas jau buvo parengta vakarienei. Du technikai įėjo į alkovą, ir Elas pašvietė žibintuvėliu į aukštai ant sienos pritvirtintą kondicionierių.

— Hm,— suniurnėjo jis, žiūrėdamas į lubas virš kortų stalo.— O koks kambarys viršuje?

— Palėpė.

— Pažiūrėkime.

Darbininkai nuėjo paskui Andrė į palėpę, ilgą žemomis lubomis kambarį, pilną dulkių ir voratinklių.

Elas priėjo prie elektros skaitiklio, įtaisyto į sieną, pasikrapštė susipainiojusiuose laiduose.

— Cha!

— Jūs ką nors radote? — nekantriai paklausė Andrė.

— Sulūžo kondensatorius. Tai dėl drėgmės. Mus šią savaitę kvietė bent šimtą kartų. Jis trumpina. Teks keisti kondensatorių.

— Dieve mano! Kiek laiko tai truks?

— Tuojau. Mes sunkvežimyje turime naują kondensatorių.

— Prašau paskubėti,— maldavo Andrė.— Veikiai turi grįžti ponas Poupas.

— Palikite tai mums,— pasakė Elas.

Jau virtuvėje Andrė prisipažino:

— Aš turiu baigti gaminti salotas ir dar papuošti. Ar rasite kelią į palėpę?

Elas mostelėjo ranka:

— Nekvaršink, drauguži, sau galvos. Eik ir pjaustyk savo salotas, o mes dirbsime savo darbą.

— O! Ačiū. Labai ačiū.

Andrė žiūrėjo, kaip vyrai išėjo iš namo, nuėjo prie mašinos ir grįžo su dviem dideliais brezentiniais krepšiais.

— Jeigu jums ko nors prireiks,— pasakė jis jiems,— tai pakvieskite mane.

— Gerai!

Darbininkai užlipo laiptais į viršų, o Andrė grįžo į virtuvę.

Užlipę į palėpę, Ralfas ir Elas atidarė savo brezentinius krepšius ir išėmė nedidelę sulankstomą kėdutę, gręžtuvą su plieniniu grąžtu, padėklą su sumuštiniais, dvi skardines alaus, porą stiprių Ceiso binoklių, skirtų žiūrėti prieblandoje, ir du gyvus pelėnus, kuriems įšvirkštė tris ketvirtadalius miligramo acetilo promazino.

Paskui ėmėsi darbo.

— O, Ernestina bus patenkinta manim,— pasakė Elas, nuslopindamas juoką.

Iš pradžių Elas atkakliai atmetė planą.

— Tu turbūt iš proto išėjai, moterie. Aš neketinu dulkintis nė su jokiu Periu Poupu. Šitas puošeiva primins man uodegą taip, kad aš nepamatysiu dienos šviesos.

— Tau nereikia dėl jo pergyventi. Jis daugiau niekam nepadarys nieko blogo.

Jie nuogi gulėjo ant guminio vandens čiužinio, Ernestinos bute.

— Bet kokiu atveju, mieloji, koks tavo reikalas?

— Jis — šuns pimpalas.

— Ei, mergyte, pasaulis pilnas tokių niekšų, tau ne-

užteks gyvenimo tam, kad jiems visiems nurėžtum kiaušinius.

— Gerai. Aš darau tai dėl draugės.

— Treisės?

— Taip.

Elui Treisė patiko. Jos paleidimo dieną jie surengė puikius pietus.

— Žinoma, mergina ji klasiška,— pripažino Elas.— Bet kodėl mes turime dėl jos kišti galvas?

— Todėl, kad jei mes nepadėsime, tai jai teks tartis su kitais, kurie ne tokie geri specialistai kaip tu, o jeigu ją pagaus, tai nubogins į ankstesniąją vietą.

Elas atsisėdo ir smalsiai pažiūrėjo į Ernestiną.

— Nejaugi tau taip svarbu, vaikuti?

— Taip, brangusis.

Jis niekada šito nesupras, o esmė buvo ta, kad Ernestina negalėjo susitaikyti su mintimi, jog Treisė grįš į kalėjimą, į Didžiosios Bertos letenas. Ernestina rūpinosi ne tik Treise, bet ir savimi. Ji pati tapo Treisės globėja, ir jeigu toji paklius Bertai į rankas, tai bus Ernestinos pralaimėjimas.

Todėl ji trumpai pridūrė:

— Taip. Tai man labai svarbu, brangusis. Na kaip, ar tu tai padarysi?

— Velnias, aš įsitikinęs, kad vienas su tuo nesusidorosiu,— suniurzgė Elas. Ir Ernestina suprato, kad nugalėjo. Ji ėmė glamonėti jo ilgą liesą kūną. Paskui suniurnėjo:

— Argi senuko Ralfo prieš kelias dienas neišleido iš kalėjimo?

Šeštą trisdešimt dulkini ir prakaituoti vyrai nulipo žemyn ir nuėjo į virtuvę pas Andrė.

— Sutvarkėte? — susijaudinęs paklausė Andrė.

— Tai buvo tikra bausmė,— pranešė jam Elas. Matote, pas jus stovėjo kondensatorius, kuris...

— Tai nesvarbu,— nutraukė jį Andrė.— Ar jūs jį pataisėte?

— Taip. Viskas sutvarkyta. Po penkių minučių jis veiks kaip naujas.

— Nuostabu! Jeigu jūs paliksite sąskaitą ant virtuvinio stalo...

Ralfas papurtė galvą.

— Dėl to nesirūpinkite. Kompanija išrašys jums sąskaitą.

— Likite sveiki.

Andrė stebėjo, kaip du vyrai išėjo pro užpakalines duris, nešdamiesi savo brezentinius krepšius. Dingę jam iš akių, jie apėjo kiemą ir atidarė kanteinerį, kuriame buvo energijos agregato sistema. Ralfas laikė žibintuvėlį, kol Elas sujungė laidus, nutrauktus prieš porą valandų. Agregatas pradėjo veikti. Elas nusirašė telefono numerį nuo prie jo pritvirtintos lentelės. Po kurio laiko jis paskambino šituo numeriu ir, išgirdęs į magnetofoną įrašytą Eskimų oro kondicionavimo kompanijos operatoriaus balsą, pasakė:

— Tai Perio Poupo namai, Čarlzstritas, keturiasdešimt du. Mūsų kondicionieriai dabar veikia gerai. Technikų mums nesiųskite. Viso labo.

Kiekvienos savaitės penktadienio vakaro laukdavo visi pokerio žaidėjai, rinkęsi Perio Paupo namuose. Į rūpestingai parinktą kompaniją įėjo Entonis Orzatis, Džo Romanas, teisėjas Henris Lorensas, valstijos senatorius Oldermanas ir, žinoma, pats šeimininkas. Statomos sumos — didelės, stalas — puikus, ir kompaniją sudarė tiktai valdantieji.

Peris Poupas persirengė miegamajame. Jis užsimovė baltas šilkines plačkelnes ir tokios pat spalvos sportiškus marškinius. Jis linksmai kažin ką niūniavo panosėje, galvodamas apie artėjantį susitikimą. Jis buvo labai laimingas. „Iš tikrųjų visas mano gyvenimas tiesiog kažin kokia ilga sėkmės juosta", — pagalvojo jis.

Jeigu kam nors Naujajame Orleane prireikdavo oficialios paslaugos, reikėdavo tik pasimatyti su Periu Poupu. Jo galybė rėmėsi ryšiais su Orzačio šeima. Jis galėjo suklastoti, susitarti, sutvarkyti viską, pradedant šaukimu į teismą už eismo taisyklių pažeidimą ir baigiant nuosprendžiu už žmogžudystę. Gyvenimas buvo puikus!

Drauge su Entoniu Orzačiu atvažiavo svečiai.

— Džo Romanas daugiau neloš,— paskelbė Orzatis.— Jūs visi pažįstate inspektorių Njūhauzą.

Vyrai paspaudė vienas kitam rankas.

— Džentelmenai, gėrimai bufete,— pasakė Peris Poupas.— Vėliau bus vakarienė. Gal truputėlį prasimankštinkime?

Vyrai susėdo į savo vietas už stalo, uždengto žalia gelumbe. Orzatis parodė į laisvą Džo Romano vietą ir tarė inspektoriui:

— Melai, nuo šiandien čia bus tavo vieta.

Kol vienas vyrų atplėšė naujas kortų malkas, Poupas paskirstė pokerio žetonus ir paaiškino inspektoriui Njūhauzui:

— Juodi žetonai — penki doleriai, raudoni — dešimt, melsvi — penkiasdešimt, balti — šimtas. Mes lošiame iš žaidėjų pastatytų sumų, padidiname jas ligi trijų kartų, pagal banko laikytojo pasirinkimą.

— Tai man patinka,— pasakė inspektorius.

Entonis Orzatis buvo blogos nuotaikos.

— Važiuojam. Pradėkime,— jo balsas pavirto dusliu šnabždesiu, o tai buvo blogas ženklas.

Peris Poupas daug ką būtų atidavęs, kad sužinotų, kas atsitiko Džo Romanui, tačiau advokatas žinojo — geriau kol kas to neaptarinėti. Kai ateis laikas, Orzatis pats papasakos.

Orzatis niūriai galvojo: „Aš elgiausi su Džo Romanu kaip tėvas. Aš juo pasitikėjau, padariau jį savo vyresniuoju leitenantu. O šitas kalės vaikas smogė man išdavikišką smūgį. Jeigu ta kvaila prancūzaitė nebūtų man paskambinusi, tai jis turbūt būtų dingęs su pinigais.

Na dabar jam nėra ko slapstytis. Ir nėra kur. Jeigu būtų buvęs protingesnis, tai būtų dulkinęsis su vėjavaike čia".

— Toni, tu su mumis ar ne?

Entonis Orzatis sutelkė dėmesį į lošimą. Už šito stalo buvo išlošiamos ir pralošiamos milžiniškos sumos. Entonis Orzatis visada susikrimsdavo, kai pralošdavo, bet ne dėl pinigų. Jis negalėjo pakelti pralaimėjimo kaip tokio, nes laikė save apsigimusiu nugalėtoju. Per paskuti-

nes šešias savaites Periui Poupui nepaprastai sekėsi, ir šiandien Entonis Orzatis nusprendė pačiupti banką.

Jie lošė banko laikytojo prižiūrimi: kiekvienas dalinantis pasirinkdavo lošimą, kurį geriausiai išmanė. Lošėjai padalindavo tai po penkias, tai po septynias kortas, tai ištraukdavo džokerį, tačiau visais atvejais šiandien pralošdavo Entonis Orzatis. Jis ėmė dalinti sumas, žaidė beatodairiškai, stengdamasis atsilošti. Vidurnaktį, kai jie padarė pertrauką vakarienei, kurią pagamino Andrė, Orzatis jau buvo pralošęs penkiasdešimt tūkstančių, o Peris Poupas išlošė daugiausiai.

Valgiai buvo rinktiniai. Paprastai tokiu metu Orzatis mėgo lengvus užkandžius, tačiau dabar jam labai knietėjo vėl sėsti prie kortų stalo. Jis žiūrėjo, kaip kiti valgo, ir norėjo, kad jie pasiskubintų. Jis nekantravo atsilošti praloštus pinigus.

— Toni, tu visai nevalgai,— tarė Peris Poupas.

— Aš nealkanas.— Orzatis paėmė sidabrinį kavinuką, įsipylė sau kavos į porcelianinį puoduką ir atsisėdo už kortų stalo. Kai jis pylėsi kavą, kažkas įkrito jam į puodelį. Orzatis pasišlykštėdamas išėmė jį šaukšteliu ir apžiūrėjo kietą gabalėlį. Pasirodė, jog tai — tinko gabalėlis. Orzatis pažiūrėjo į lubas, ir kažin kas užkrito jam ant kaktos. Tuo pačiu metu išgirdo, kad viršuje kažin kas skreba.

— Kas ten, velniai rautų, darosi? — paklausė Entonis Orzatis. Peris Poupas linksmai pasakojo inspektoriui Njūhauzui anekdotą.

— Atleisk, Toni, ką tu pasakei?

Triukšmas viršuje pasidarė garsesnis. Ant žalios gelumbės pabiro tinko gabaliukai.

— Turbūt pas tave palėpėje įsiveisė pelės,— spėjo senatorius.

— Ne, tiktai ne mano namuose,— pasipiktino Peris Poupas.

— Kodėl, velniai rautų, tada krinta tinkas? — suriaumojo Orzatis.

Dar vienas, dabar jau didesnis, tinko gabaliukas nukrito ant žalios gelumbės.

— Aš pasiųsiu Andrė pažiūrėti, koks reikalas,— pasakė Poupas.— Jeigu mes pavakarieniavome, tai kodėl mums netęsus lošimo?

Entonis Orzatis įrėmė akis į mažą skylutę lubose, kuri buvo tiesiai virš jo galvos.

— Palauk. Pažiūrėkime, kas yra ten, palėpėje.

— Toni, Andrė gali nueiti...

Orzatis jau atsistojo ir nuėjo prie laiptų. Kiti susižvalgė ir nuėjo paskui jį.

— Galbūt voverė apsigyveno palėpėje,— pasakė Peris Poupas.— Šiuo metų laiku jų čia pilna. Gal slepia riešutus žiemai.— Jis nusijuokė iš savo sąmojo.

Kai jie priėjo palėpės duris, Orzatis jas atidarė, o Peris Poupas įjungė šviesą. Pirmiausia, kas jiems krito į akis,— du pelėnai, beprotiškai zujantys po palėpę.

— Dieve! — pasakė Peris Poupas.— Įsiveisė žiurkės!

Entonis Orzatis nesiklausė. Jis apžiūrinėjo palėpę. Viduryje stovėjo kėdutė, ant jos sumuštiniai ir dvi atidarytos skardinės alaus. Ant stalo gulėjo du binokliai. Orzatis, priėjęs arčiau, išstudijavo kiekvieną daiktą. Paskui jis atsiklaupė ant dulkėtų grindų ir ištraukė medinį kaištuką, kuriuo buvo užkišta lubose išgręžta skylutė. Orzatis žvilgtelėjo pro skylutę. Tiesiai apačioje aiškiai matėsi kortų stalas.

Peris Poupas stovėjo lyg perkūno trenktas.

— Kas, velniai rautų, čia atnešė visą tą šlamštą? Tuojau tas niekšas Andrė man paaiškins!

Orzatis lėtai atsistojo ir nusipurtė nuo kelnių dulkes. Peris Poupas metė žvilgsnį į grindis.

— Pažiūrėkite! — sušuko jis.— Jie lubose paliko prakeiktą skylę. Šitie darbininkai sulūžusio skatiko neverti. Jis pritūpė ir pažiūrėjo pro skylutę. Staiga jo veidas nelauktai išbalo. Jis atsistojo, įšgąstingai dairydamasis, ir pamatė, kad visi likusieji įdėmiai žiūri į jį.

— Ei! — tarė Peris Poupas.— Ar tik jau negalvojate, kad aš... Patikėkite, draugai, tai ne aš padariau. Aš apie tai nieko nežinojau. Aš jūsų neapgaudinėju. Dieve mano, juk mes draugai!

Orzatis paplojo jam per petį.

— Nepergyvenk dėl to.— Jo balso beveik nebuvo girdėti. Peris Poupas įnirtingai kramtė savo dešinės rankos didįjį pirštą.

14

— Šitie du sutvarkyti, Treise,— prunkštelėjo iš juoko Ernestina Litlčep.— Gatvėse tik ir kalba, kad tavo draugas advokatas daugiau nepraktikuoja. Jis pakliuvo į automobilio avariją.

Jos valgė blynelius su pienu nedidelėje kavinėje Rojalstrite. Ernestina garsiai sukikeno.

— O galvą tu turi, mergele. Gal nori drauge su manimi prekiauti? A?

— Ačiū, Ernestina. Aš turiu kitų planų.

Ernestina nekantriai paklausė:

— Kas sekantis?

— Lorensas. Teisėjas Henris Lorensas.

Henris Lorensas advokato karjerą pradėjo nedideliame Luizianos valstijos miestelyje — Lisvilyje. Jis neturėjo juristo gabumų, tačiau pasižymėjo dviem svarbiomis savybėmis — patrauklia išvaizda ir moraliniu tvirtumu. Jo filosofijos pagrindas buvo tas, kad įstatymas — tai lankstus strypas, besilankstantis reikiama kryptimi, kad patenkintų klientų poreikius. Nieko nuostabaus, kad veikiai po atvykimo į Naująjį Orleaną, Henrio Lorenso advokato praktika turėjo pasisekimą tam tikros grupės klientų tarpe. Jis pradėjo nuo smulkaus chuliganizmo ir nelaimingų atsitikimų keliuose, o priėjo prie sunkių kriminalinių nusikaltimų ir įstojo į stambias sąjungas. Jis tapo prisiekusiųjų papirkimo, liudytojų kompromitavimo specialistu, davė kyšius bet kam, kas galėjo padėti jo reikalui. Trumpai sakant, jis panėšėjo į Entonį Orzatį, todėl šitų žmonių keliai susikirto. Pažintis peraugo į glaudžią sąjungą, sukurtą mafijos karalystėje. Lorensas tapo Orzačio šeimos interesų reiškėju, ir, kai atėjo tinkamas momentas, Orzatis pasistengė, kad jis būtų paskirtas teisėju.

— Aš nežinau, kaip tu jį sučiupsi,— mąstė Ernestina.— Jis turtingas, įtakingas, nepasiekiamas.

— Jis turtingas, įtakingas, bet ne toks jau jis nepasiekiamas,— pataisė ją Treisė.

Treisė parengė veikimo planą, bet kai tiktai paskambino į teisėjo Lorenso priimamąjį, tai iš karto suprato, kad planą jai teks keisti.

— Aš norėčiau pasikalbėti su teisėju Lorensu.

Sekretorė atsakė:

— Apgailestauju, bet teisėjo Lorenso nėra.

— O! Galbūt aš galėsiu su juo kaip nors susisiekti?

— Bijau, kad tai neįmanoma. Jo kilnybė išvykęs iš šalies.

Nuslopinusi balse nusivylimą, ji tęsė:

— Aš suprantu. Ar galiu sužinoti kur?

— Jo kilnybė Europoje, dalyvauja tarptautiniame simpoziume.

— Gaila,— pasakė Treisė.

— O kas skambina?

Treisės smegenys intensyviai dirbo.

— Tai Elizabeta Rovansė Dastin, Amerikos teismo advokatų asociacijos pietų skyriaus pirmininkė. Dvyliktą rugsėjo Naujajame Orleane mes rengiame iškilmingus pietus teisėjo Henrio Lorenso garbei, kurį mes išrinkome metų žmogumi.

— Tai nuostabu,— pasakė sekretorė.— Bet bijau, kad jo kilnybė nespės grįžti ligi tos dienos.

— Labai gaila. Mes vis dėlto tikėjomės, kad išgirsime vieną iš jo puikių kalbų. Mūsų rinkimų komitetas vieningai išrinko teisėją Lorensą.

— Jis nusimins, jeigu nedalyvaus šitose iškilmėse.

— Taip. Aš įsitikinusi. Jūs juk žinote, kokia tai garbė. Patys geriausi mūsų šalies teisėjai buvo išrinkti anksčiau. Palaukite! Man kilo idėja. Kaip jūs manote, ar galėtų teisėjas parašyti mums trumpą kalbą — tiesiog keletą padėkos žodžių?

— Na, aš... aš iš tiesų negaliu pasakyti. Jo darbo grafikas labai įtemptas...

— Bus televizijos ir laikraščių reportažai.

Ragelyje buvo tylu. Teisėjo Lorenso sekretorė žinojo, kaip jo kilnybė mėgsta tokius dalykus. Ir iš tikrųjų, kiek ji galėjo spręsti, tas simpoziumas, į kurį jis išvyko, iš esmės, ir buvo organizuotas garbėtroškai patenkinti.

Sekretorė ėmė garsiai mąstyti:

— Galbūt jis ir galės rasti laiko trumpai kalbai parašyti. Aš galiu jį paklausti.

— O, tai puiku,— entuziastiškai pasakė Treisė.— Iš tikrųjų tai labai pagyvintų vakarą.

— Jūs norite, kad jis parašytų keletą sakinių kokia nors konkrečia tema?

— O, suprantama. Mes nòrėtume, kad jis papasakotų apie...— Treisė dvejojo.— Bijau, bet tą temą sunku jums paaiškinti. Ko gero, bus geriau, jei aš paaiškinsiu tiesiog jam.

Akimirką sekretorė tylėjo. Ji turėjo pasirinkti. Viena vertus, ji buvo įspėta neišduoti savo boso kelionės maršruto. Bet, antra vertus, sužinojęs apie tai, kad ji jam nepranešė apie šitą pasiūlymą, tikriausiai jai papriekaištaus. Teisėjas greičiausiai neprieštarautų dėl tokios garbės. Ji tarė:

— Aš, tiesa, neturiu teisės suteikti informaciją, bet esu tikra, kad dėl tokio prestižinio dalyko, kaip šitas, teisėjas leistų padaryti išimtį. Jūs galėsite susisiekti su juo Maskvoje viešbutyje „Rosija". Jis ten išbus dar penkias dienas, o paskui...

— Nuostabu. Aš paskambinsiu jam tuojau pat. Aš jums labai dėkinga.

— Dėkoju ir jums, panele Dastin.

Ir ėmė eiti telegramos teisėjo Henrio Lorenso vardu į Maskvą, į „Rosijos" viešbutį. Pirmojoje telegramoje buvo rašomą: KITĄ TEISMO TARYBOS SUSITIKIMĄ GALIMA ORGANIZUOTI DABAR. DATĄ PASKIRKITE PAGAL INSTRUKCIJĄ. BORISAS.

Antroji telegrama atėjo kitą dieną: PATARKITE KAIP SUDARYTI KELIONĖS PLANĄ. SESERS LĖKTUVAS ATSKRIDO VĖLAI, BET NUSILEIDO LAIMINGAI. PAMESTAS PASAS IR PINIGAI. SUSITARIAU JĄ APGYVENDINTI PIRMOSIOS KLASĖS ŠVEICARIJOS VIEŠBUTYJE. SĄSKAITĄ APMOKĖSITE VĖLIAU. BORISAS.

Trečioji telegrama skambėjo šitaip: JŪSŲ SESUO STENGSIS GAUTI AMERIKOS PASIUNTINYBĖJE LAIKINĄJĮ PASĄ. NAUDINGOS INFORMACIJOS DĖL NAUJOS VIZOS DAR NĖRA. ŠVEICARAI LAIKO RUSUS TEISUOLIAIS. SESERĮ ĮSODINSIU Į LAIVĄ, KURIS VEIKIAI IŠPLAUKS. BORISAS.

VSK darbuotojai laukė kitų telegramų. Bet jų daugiau nebuvo, ir jie areštavo teisėją Lorensą. Tardymas tęsėsi dešimt parų.

— Kam jūs perdavėte informaciją?

— Kokią informaciją? Aš nesuprantu, apie ką jūs kalbate?

— Mes kalbame apie planą. Kas jums jį perdavė?

— Kokį planą?

— Tarybinio povandeninio laivo.

— Jūs turbūt beprotis. Ką aš galiu žinoti apie tarybinius atominius povandeninius laivus?

— Kaip tik tai mes ir ketiname išsiaiškinti. Su kuo jūs slaptai susitikote?

— Kokie dar slapti susitikimai? Aš neturiu paslapčių.

— Gerai. Tada gal pasakysite, kas toks Borisas?

— Borisas? Koks Borisas?

— Žmogus, kuris jūsų vardu padėjo pinigus Šveicarijos banke.

— Kokiame banke?

Jie buvo įsiutę:

— Jūs — užsispyręs stuobrys. Už ardomąją veiklą jūs būsite nubaustas, kad pamokytume kitus amerikiečių šnipus, kurie, kaip ir jūs, kėsinasi į mūsų didžiąją Tėvynę.

Kai Amerikos pasiuntiniui leido aplankyti jį, teisėjas Henris Lorensas buvo sublogęs penkiolika svarų. Jis negalėjo prisiminti, kada paskutinį kartą miegojo, ir labiau panėšėjo į virpančią griuveną, negu į žmogų.

— Kodėl jie su manimi taip elgiasi? — sugergždė teisėjas.— Aš — Jungtinių Valstijų pilietis. Aš — teisėjas. Dėl Dievo, paimkite mane iš čia!

— Aš padarysiu viską, ką galiu,— patikino pasiuntinys. Jį pribloškė Lorenso išvaizda. Prieš dvi savaites pasiutinys pasveikino teisėją ir kitus teisminės teisės komiteto narius. Žmogus, kurį pasiutinys neseniai sutiko, ne-

turėjo nė menkiausio panašumo su išgąsdinta, susigūžusia būtybe, kuris keliaklupsčiavo prieš jį.

— Ką tie rusai, velniai rautų, čia rezga? — pasidomėjo pasiuntinys.— Teisėjas ne šnipas, kaip ir aš.— Jis pasvarstė.— Manau, kad galėčiau paveikti įvykių eigą.

Pasiuntinys atkakliai prašė audiencijos pas TSKP CK generalinį sekretorių, tačiau kai prašymas buvo atmestas, sutiko susitikti su vienu ministrų.

— Aš privalau pareikšti oficialų protestą,— piktai pareiškė pasiuntinys.— Jūsų šalies elgesį teisėjo Henrio Lorenso atžvilgiu laikau neleistiną. Vadinti tokį asmenį šnipu — tiesiog nevykėliška.

— Jeigu jūs jau baigėte,— šaltai atsakė ministras,— tai prašome žvilgtelėti štai čia.

Jis padavė pasiuntiniui telegramų kopijas. Pasiuntinys perskaitė ir nustebęs pažiūrėjo į ministrą:

— Kas čia blogo? Jose nėra pikto sumanymo.

— Argi? Galbūt jūs perskaitytumėte jas dar kartą. Jos šifruotos,— ministras padavė kitą telegramų kopiją. Kiekvienas ketvirtas žodis angliškame originale buvo pabrauktas.

KITĄ TEISMO TARYBOS SUSITIKIMĄ GALIMA ORGANIZUOTI DABAR. DATĄ PASKIRKITE PAGAL INSTRUKCIJĄ. BORISAS.

PATARKITE KAIP SUDARYTI KELIONĖS PLANĄ. SESERS LĖKTUVAS ATSKRIDO VĖLAI, BET NUSILEIDO LAIMINGAI. PAMESTAS PASAS IR PINIGAI. SUSITARIAU JĄ APGYVENDINTI PIRMOSIOS KLASĖS ŠVEICARIJOS VIEŠBUTYJE. SĄSKAITĄ APMOKĖSITE VĖLIAU. BORISAS.

JŪSŲ SESUO STENGSIS GAUTI AMERIKOS PASIUNTINYBĖJE LAIKINĄJĮ PASĄ. NAUDINGOS INFORMACIJOS DĖL NAUJOS VIZOS DAR NĖRA. ŠVEICARAI LAIKO RUSUS TEISUOLIAIS. SESERĮ ĮSODINSIU Į LAIVĄ, KURIS VEIKIAI IŠPLAUKS. BORISAS.

„Ak, aš ir kalės vaikas!"— pagalvojo pasiuntinys.

Henrio Lorenso byla buvo svarstoma už uždarų durų. Teisiamasis liko atkaklus ligi galo ir neigė, kad atvyko į Tarybų Sąjungą šnipinėti. Prokuroras žadėjo sušvelninti nuosprendį, jeigu jis pasakys, kas šitos operacijos

vadovai. Teisėjas Lorensas būtų atidavęs sielą, jeigu tik būtų galėjęs taip pasielgti, bet, deja, negalėjo.

Kitą dieną, po teismo „Pravdoje" pasirodė trumpa žinutė apie tai, kad Amerikos šnipas teisėjas Lorensas apkaltintas šnipinėjimu ir nuteistas keturiolikai metų kalėti Sibire, griežto režimo kolonijoje.

Amerikos žvalgybos tarnyba buvo apstulbusi dėl Lorenso bylos. Gandai ėmė sklisti CŽV, FTB, Slaptojoje tarnyboje ir JAV finansų ministerijoje.

— Jis — ne mūsų žmogus,— sakė CŽV.— Gal susijęs su finansais?

Finansų ministerija neturėjo nė menkiausio supratimo apie šitą dalyką.

— Ne. Lorensas — ne mūsų kūdikis. Turbūt tas velnio FTB vėl įlindo į mūsų reikalus.

— Niekada apie jį negirdėjome,— sakė FTB.— Greičiausiai jis dirbo Gynybos ministerijos Žvalgybos valdyboje.

Gynybos ministerijos Žvalgybos valdyba taip pat nieko apie jį nežinojo, kaip ir kitos žinybos, tačiau ji atsakė gana apdairiai: „Komentarai nereikalingi". Kiekviena žinyba buvo įsitikinusi, kad teisėją Henrį Lorensą į užsienį pasiuntė kiti.

— Manau, kad jo vyriškas elgesys vertas pagarbos,— pasakė CŽV galva.— Jis ištvermingas. Jis neprisipažino ir nepasakė pavardžių. Tiesą pasakius, aš labai norėčiau, kad pas mus daugiau tokių dirbtų.

Entonio Orzačio reikalai klostėsi prastai, ir kapo negalėjo suprasti kodėl. Pirmą kartą gyvenime jį persekiojo nesėkmės. Viskas prasidėjo nuo Džo Romano, paskui Peris Poupas, o dabar pražuvo teisėjas, įsipainiojęs į kažin kokį šnipinėjimą. Visi jie buvo vidine Orzačio mechanizmo dalimi — žmonės, kuriais jis galėjo pasikliauti. Džo Romanas buvo savotiškas organizacijos pavaros diržas, ir Orzatis į jo vietą taip nieko ir nesurado. Naujokai verslui vadovavo atsainiai, netvarkingai. Dėl to ėmė skųstis tie žmonės, kurie ligi šiol niekada nedrįso skųstis. Kalbėjo, kad Tonis Orzatis sensta, kad jis nesugeba pažaboti savo žmonių, kad yra jo organizacija.

Paskutinis lašas buvo skambutis iš Niūdžersio.

— Mes sužinojome, Toni, kad tu turi nemalonumų. Mes norėtume tau padėti.

— Aš neturiu jokių nemalonumų,— įsiuto Orzatis.— Tiesa, iškilo neseniai pora problemų, bet aš jas likvidavau.

— Tai dar ne viskas, Toni, ką mes girdėjome. Kalbama, kad tavo miestas šiek tiek sulaukėjo, nes nėra kam jo kontroliuoti.

— Aš jį kontroliuoju.

— Galbūt tau tai per sunku? Kiek galima taip įsitempus dirbti? Galbūt tau reikia šiek tiek atsikvėpti?

— Tai mano miestas. Niekas jo iš manęs neatims.

— Ei, Toni! Kas sakė, kad nori jį iš tavęs atimti? Mes tiesiog norime padėti. Susirinko rytų šeimos ir nusprendė pasiųsti keletą mūsų žmonių pas tave, ištiesti pagalbos ranką. Kas gali įvykti tarp senų draugų?

Entonis Orzatis jautė, kaip kūnu perbėgo šiurpulys. Viena, kas galėjo įvykti,— tai nedidelė parama galėjo peraugti į didelę ir pavirsti sniego ritiniu.

Ernestina virė bamijos ankščių sriubą su krevetėmis. Visa tai virė ant lėtos ugnies, kol jos su Treise laukė grįžtančio Elo. Rugsėjo kaitra visus nervino, ir, kai pagaliau Elas įėjo į mažą butuką, Ernestina suriko:

— Kur tave velniai nešioja? Šitie velnio pietūs sudegė ir aš kartu su jais.

Elas buvo pakilios nuotaikos, tad į tai neatkreipė dėmesio.

— Aš kai ką išknisau, moterie. Ir jeigu tu liausiesi tratėjusi, tai išgirsi, ką aš sužinojau.— Jis atsisuko į Treisę.— Vagių gauja nudobė Tonį Orzatį. Niūdžersio šeima atvyko perimti verslo.— Jo veidas nušvito plačia šypsena.— Pakliuvo, kalės vaikas! — Jis žvilgtelėjo Treisei į akis, ir jo šypsena užgeso.— Argi tu nesijauti laiminga, Treise.

„Koks keistas žodis,— pagalvojo Treisė.— Laiminga". Ji pamiršo, ką jis reiškia. Ji paklausė save, ar ji galės

kada nors vėl būti laiminga, ar sugebės išgyventi normalius žmogiškuosius jausmus? Ji jautė tik kerštо troškimą, nes norėjo atsilyginti už tai, ką jie padarė jos motinai ir jai. O dabar, kai tikslas arti, viduje buvo vien tuštuma.

Kitą rytą Treisė užėjo į gėlių parduotuvę.

— Aš noriu pasiųsti gėlių Entoniui Orzačiui. Laidotuvių vainiką iš baltų gvazdikų su plačiu kaspinu, kuriame būtų užrašyta: „Ilsėkis ramybėje".

TREČIOJI KNYGA

15

Filadelfija
Antradienis, lapkričio 7 d.— 16.00

Atėjo laikas susidoroti su Čarlzu Stenhoupu. Tie, kiti,— svetimi žmonės. O Čarlzas — jos mylimasis, jos negimusio kūdikio tėvas, taip lengvai abu išdavęs.

Naujojo Orleano oro uoste ją lydėjo Ernestina ir Elas.

— Aš tavęs ilgėsiuosi,— tarė Ernestina.— Tu šitą miestą apvertei šikna aukštyn. Gyventojams vertėtų išrinkti tave mere.

— Ką ketini daryti Filadelfijoje? — paklausė Elas.

Ji pasakė jiems ne visą tiesą.

— Grįšiu į ankstesnįjį darbą banke.

Ernestina ir Elas pasikeitė žvilgsniais.

— Ar jie... e... žino, kad tu atskrendi?

— Ne. Bet viceprezidentas gerai su manimi elgėsi. Tai ne problema. Gerų kompiuterių operatorių rasti sunku.

— Na, tada linkiu sėkmės! Neprapulk. Laikykis toliau nuo nemalonumų, vaikeli!

Po trisdešimties minučių Treisė jau sėdėjo lėktuvo salone ir skrido į Filadelfiją.

Apsistojusi „Hiltono" viešbutyje, Treisė susitvarkė savo vienintelę suknelę. Kitą rytą vienuoliktą valandą ji įėjo į banką ir nuėjo pas Klarenso Dezmondo sekretorę.

— Sveika, Mėja!

Mergina žiūrėjo į Treisę taip, lyg būtų mačiusi vaiduoklį.

— Treise! — Iš nesmagumo ji nežinojo, kur akis dėti.— Aš... kaip tu laikaisi?

— Puikiai. Ar ponas Dezmondas savo kabinete?

— Aš... aš nežinau. Aš pažiūrėsiu. Atleisk,— ji pašoko nuo kėdės ir sutrikusi nuskubėjo į viceprezidento kabinetą.

Po kelių minučių ji išėjo.

— Gali įeiti.

Sekretorė atšoko į šalį, kai Treisė priėjo prie durų. „Kas jai yra?"— nustebusi pagalvojo Treisė. Klarensas Dezmondas stovėjo prie savo stalo.

— Sveiki, pone Dezmondai. Štai aš ir sugrįžau,— žvaliai pasveikino jį Treisė.

— Kodėl? — Jo balsas buvo nesvetingas. Aiškiausiai nesvetingas.

Tai suglumino Treisę. Tačiau ji energingai tęsė:

— Na, bet juk jūs pats sakėte, kad aš geriausia kompiuterių operatorė, kokią jums kada nors teko sutikti, ir aš pagalvojau...

— Jūs pagalvojote, kad aš priimsiu jus į ankstesnę vietą?

— Taip, sere. Mano įgūdžiai nepradingo. Aš dar galiu dirbti.

— Panele Vitnėj. Aš apgailestauju, bet tai, ko jūs prašote, neįmanoma. Aš įsitikinęs, kad mūsų klientai nenori turėti reikalų su tais, kas sėdėjo kalėjime už ginkluotą apiplėšimą ir pasikėsinimą nužudyti. Tai vargu ar atitinka etinius reikalavimus. Aš manau, kad nė vienas bankas nepriims jūsų, sužinojęs apie jūsų praeitį. Aš jums patarčiau pasieiškoti darbo labiau atitinkančio dabartinę jūsų padėtį. Tikiuosi, jūs suprantate, kad mano žodžiuose nėra nieko užgaulaus.

Treisė klausėsi Dezmondo lyg mokykloje, paskui ją pagavo pyktis. Jis privertė ją suprasti, kad dabar ji tremtinė, raupsuotoji. „Mes nenorėtume jūsų prarasti. Jūs — viena vertingiausių mūsų darbuotojų".

— Dar kas nors, panele Vitnėj?

Treisės galvoje sukosi šimtai minčių, kurias ji norėjo išsakyti, tačiau suprato, jog tai beprasmiška.

— Ne. Aš manau, kad jūs viską pasakėte.— Treisė nusisuko ir išėjo iš kabineto, jos veidas liepsnote liepsnojo. Atrodė, kad visi banko tarnautojai, neatitraukdami akių, žiūrėjo į ją. Mėja paskleidė naujieną: grįžo kalinė.

Treisė ėjo prie išėjimo aukštai pakelta galva, tačiau apmirusia širdimi. „Aš jiems neleisiu tyčiotis iš manęs. Mano išdidumas — tai viskas, kas man liko, ir niekas jo iš manęs neatims".

Treisė išsėdėjo visą dieną numeryje. Ji buvo baisiai prislėgta. Kaip ji galėjo būti tokia naivi ir tikėti, jog jie priims ją atgal išskėstomis rankomis. Dabar ji —„garsenybė". „Tavo pavardė Filadelfijos „Deili njūz" antraštėje". „Velniai nematė tos Filadelfijos"— pagalvojo Treisė. Jai čia reikėjo sutvarkyti vieną reikalą, bet, kai jis bus baigtas, ji išvažiuos. Ji išvažiuos į Niujorką, kur jos niekas nepažįsta. Ir viskas. Apsisprendusi ji pasijuto geriau.

Tą vakarą Treisė pavaišino save pietumis „Kafė Rojal". Po žeminančio pokalbio su Klarensu Dezmondu jai reikėjo žvalinančios atmosferos, švelnios šviesos, prašmatnios aplinkos ir ramios muzikos. Ji užsisakė degtinės, martinio, ir, kai padavėjas viską atnešė, Treisė apmetė žvilgsniu salę, ir jos širdis staiga ėmė pašėlusiai tvaksėti. Per keletą metrų, kabinete, sėdėjo Čarlzas su savo žmona. Jie jos dar nepastebėjo. Iš pradžių Treisė norėjo pakilti ir išeiti. Ji dar nebuvo pasiruošusi susitikimui su Čarlzu.

— Dar ką nors dabar užsisakysite? — paklausė metrdotelis.

— Ačiū... aš palauksiu.— Jai teks nuspręsti, ką daryti.

Ji vėl metė žvilgsnį į Čarlzą, bet įvyko stulbinantis dalykas: ji žiūrėjo į nepažįstamąjį. Ji matė išblyškusį, plinkantį vidutinio amžiaus vyriškį, susikūprinusį ir su neapsakomo nuobodulio išraiška perkreiptame veide. Neįmanoma patikėti, kad kadaise ji svajojo susieti su juo savo gyvenimą. Treisė žvilgtelėjo į Čarlzo žmoną. Jos veidas buvo toks pat nuobodžiaujantis. Šita pora darė

įspūdį žmonių, kurie pakliuvo į žabangas ir sustingo laike ir erdvėje. Treisė įsivaizdavo sau begaliniai nuobodžią jų ateitį, be meilės ir be džiaugsmo. „Tai ir yra Čarlzui bausmė",— pagalvojo Treisė ir pajuto netikėtą palengvėjimą, nes nukrito sunkus dvasinis slogutis, kuris ją kaustė.

Treisė mostu pakvietė metrdotelį ir tarė:

— Aš pasirengusi užsisakyti.

Viskas pasibaigė. Praeitis galutinai palaidota. Vakare, grįžusi į savo viešbutį, ji prisiminė, kad banko tarnautojų fonde liko jos pinigai. Treisė paskaičiavo bendrą sumą ir išėjo tūkstantis trys šimtai septyniasdešimt penki doleriai ir šešiasdešimt penki centai. Ji parašė laišką Klarensui Dezmondui ir po dviejų dienų gavo atsakymą.

„Mieloji panele Vitnėj!

Atsiliepdamas į jūsų prašymą ponas Dezmondas paprašė mane pranešti Jums, kad doroviniais ir moraliniais sumetimais jūsų pinigus perdavė į bendrąjį fondą. Jis nori patikinti jus, kad nejaučia jums jokio asmeniško neprielankumo.

Nuoširdžiai jūsų, Mėja Trenton. Vyresniojo vicepreziden to sekretorė".

Treisė negalėjo patikėti savo akimis. Jie pavogė jos pinigus ir padarė tai prisidengdami tuo, jog gina banko moralės principus. Ji buvo baisiai įniršusi. „Aš neleisiu jiems savęs apkvailinti,— prisiekė ji.— Niekas niekada daugiau manęs neapgaus!"

Treisė stovėjo prie pažįstamo įėjimo į „Trast end faideliti benk". Ji buvo su ilgų juodų plaukų peruku ir storu tamsaus grimo sluoksniu bei raudonu randu ant smakro. Jeigu kas nors nepavyks, jie įsidėmės šitą randą. Nors ir pakeitusi savo išorę, Treisė jautėsi tarsi nuoga, nes šiame banke ji išdirbo penkerius metus ir visi darbuotojai ją gerai pažinojo. Ji privalo būti labai atsargi, kad neišsiduotų.

Ji išsitraukė iš rankinuko butelio kamštį, įdėjo jį į batelį ir šlubuodama įėjo į banką. Banke knibždėte knibždėjo lankytojų. Treisė specialiai pasirinko laiką, kada čia būdavo daugiausia interesantų. Ji prišlubavo prie

vieno iš stalų, už kurių aptarnavo lankytojus. Prie stalo sėdėjęs vyriškis baigė kalbėti telefonu ir tarė:

— Taip?

Tai buvo Džonas Kreitonas, banko rasistas. Jis nekentė žydų, juodaodžių ir puertorikiečių, bet nebūtinai šita tvarka. Jis nervino Treisę visus tuos penkerius jos darbo banke metus. Dabar jo veide nė menkiausios užuominos į tai, kad jis ją atpažino.

— Laba diena, senjore. Aš norėčiau atidaryti einamąją sąskaitą,— pasakė Treisė. Ji kalbėjo su meksikietišku akcentu, kurio ji prisiklausė kalėjimo kameroje bendraudama su Paulina.

Kreitono veidas niekinamai persikreipė.

— Pavardė?

— Rita Gonzales.

— Kiek norite padėti į sąskaitą?

Jo balse skambėjo niekinama pašaipa.

— Čekiu ar grynaisiais?

— Grynaisiais.

Ji atsargiai ištraukė iš piniginės sulamdytą, beveik suplyšusį banknotą ir padavė jam. Kreitonas numetė jai švarų blanką.

— Užpildykite šitą.

Treisė net negalvojo kaip nors parodyti savo braižą. Ji susiraukė.

— Atleiskite, senjore. Aš patyriau katastrofą ir užsigavau ranką. Ar jūs negalėsite užpildyti vietoje manęs?

Kreitonas pasipiktinęs purkštelėjo. „Šitos neraštingos „šlapios kiaulės"!

— Jūs sakėte, Rita Gonzales?

— Taip.

— Jūsų adresas?

Treisė pasakė savo viešbučio adresą ir telefoną.

— Mergautinė jūsų motinos pavardė?

— Gonzales. Mano motina ištekėjo už savo dėdės.

— Jūsų gimimo data?

— 1958 metų gruodžio dvidešimtoji.

— Gimimo vieta?

— Sjudad dę Mechiko.

— Mechiko miestas. Pasirašykite štai čia.

— Man tai teks padaryti kaire ranka,— pasakė Treisė. Ji paėmė plunksnakotį ir negrabiai pakraigaliojo neįskaitomą parašą. Džonas įrašė pajamų orderį.

— Aš jums išduosiu laikinąją čekių knygelę. Atspausdintus jūsų čekius atsiųs jums po trijų keturių savaičių.

— Labai ačiū, senjore.

— Taip.

Jis palydėjo ją akimis ligi durų. „Suknista šlubė".

Egzistavo daugybė nelegalių būdų įsibrauti į kompiuterį, o Treisė buvo specialistė. Ji dalyvavo parengiant „Trast end faideliti benk" signalizacijos sistemą ir dabar ketino ją pergudrauti. Pirmiausia reikia užeiti į kompiuterių parduotuvę. Ji galėtų panaudoti terminalą, kad išmelžtų pinigus iš banko kompiuterio. Parduotuvė, buvusi netoli banko, buvo beveik tuščia.

Mitrus pardavėjas priėjo prie Treisės.

— Kuo galiu būti naudingas?

— Aš tiesiog žiūriu, senjore.

Jo dėmesį patraukė paauglys, žaidžiantis elekroninį žaidimą.

— Atleiskite.— Jis skubiai nuėjo.

Treisė pasisuko į išstatytą susieto su telefonu kompiuterio pavyzdį. „Įeiti" į sistemą lengva, tačiau be atitinkamo kodo, kad gautų informacijos, ji neapsieis. Treisė kažkada dalyvavo pasitarime, kuriame buvo svarstomas naujo kodo sankcionavimas.

— Mes privalome jį nuolat keisti,— pasakė tada Klarensas Dezmondas.— Todėl, kad niekas negalėtų įsibrauti, o dar mes norime jį pakeisti, kad jis būtų ganėtinai paprastas žmonėms, kuriems leista juo naudotis.

Galų gale jie nusprendė kodui panaudoti keturis metų laikus ir mėnesių skaičius.

Treisė susitelkė prie terminalo ir surinko „Trast ent laideliti benk" kodą. Ji išgirdo veriamą garsą ir padėjo ragelį ant terminalo modemo. Mažame ekrane įsižiebė užrašas: JŪSŲ AUTORIZUOTAS KODAS?

Šiandien buvo dešimta diena. RUDUO, DEŠIMT,— surinko Treisė. TAI NETEISINGAS KODAS. Kompiuterio ekranas buvo tuščias.

„Nejaugi pakeitė kodą?" Akies kraštelių Treisė pamatė prie jos grįžtantį pardavėją. Ji priėjo prie kito kompiuterio, abejingai pažiūrėjo į jį ir nukiceno prie perėjimo. Pardavėjas sulėtino žingsnį, o paskui nuskubėjo pasitikti pro duris įėjusios solidžios poros. Treisė vėl grįžo prie pavyzdinio kompiuterio.

Ji pamėgino įlisti į Klarenso Dezmondo kailį. Jis įpročio žmogus, ir Treisė buvo tikra, kad jis labai negalėjo pakeisti kodo. Galbūt jis paliko pradinį variantą. Tačiau kokiu būdu jis juos kaitalioja? Sunku peržiūrėti visus skaičius, todėl jis galbūt tiktai sukeitė vietomis metų laikus.

Treisė pamėgino dar kartą. JŪSŲ AUTORIZUOTAS KODAS? ŽIEMA, DEŠIMT. TAI NETEISINGAS KODAS. Vėl tuščias ekranas.

„Nesiseka",— pagauta nevilties pagalvojo Treisė.— Dar kartelį pamėginsiu".

JŪSŲ AUTORIZUOTAS KODAS? PAVASARIS, DEŠIMT.

Tam tikrą laiką ekranas buvo tuščias, paskui pasirodė užrašas:

PRAŠOME TĘSTI.

Vadinasi, jis sukeitė vietomis metų laikus. Ji greitai surinko: PRIVAČIOS FINANSINĖS OPERACIJOS.

Akimirka ekrane pasirodė įvairiausios banko operacijų kategorijos.

JŪS NORITE:

A ĮNEŠTI PINIGUS

B PERVESTI PINIGUS

C NUIMTI PINIGUS IŠ TERMINUOTOS SĄSKAITOS

D PERVESTI Į TARPTAUTINĮ SKYRIŲ

E NUIMTI PINIGUS IŠ EINAMOSIOS SĄSKAITOS

PRAŠOME PASIRINKTI.

Treisė pasirinko B. Ekranas užgeso, o paskui pasirodė naujas užrašas. PERVEDIMO SUMA? KUR? IŠ KUR?

Ji surinko: IŠ BENDROJO REZERVINIO FONDO RITAI GONZALES. Kai jai reikėjo nurodyti sumą, tai minutę dvejojo.

„Gundantis dalykas",— pagalvojo Treisė. Kadangi ji galėjo prieiti, tai nebuvo jokio pinigų sumos apribojimo.

Vergiškasis kompiuteris jai išduos. Ji galėjo paimti bent milijoną. Bet ji ne vagilė. Viskas, ko ji nori,— tai tų pinigų, kurie jai teisėtai priklauso.

Treisė surinko: VIENAS TŪKSTANTIS TRYS ŠIMTAI SEPTYNIASDEŠIMT PENKI DOLERIAI ŠEŠIASDEŠIMT PENKI CENTAI — ir pridėjo Ritos Gonzales sąskaitos numerį.

Ekrane sušvito: OPERACIJA BAIGTA. AR DAR KO NORS NORITE?

NE.

RYŠYS BAIGTAS. AČIŪ.

Apmokėjimo sistema ne grynaisiais pinigais tarptautiniame banke automatiškai perves pinigus.

Susiraukęs pardavėjas priėjo prie Treisės. Treisė vikriai paspaudė raktą, ir ekranas užgeso.

— Jūs norite įsigyti šitą mašiną, panele?

— Ne,— atsiprašė Treisė.— Aš nieko neišmanau apie šituos kompiuterius.

Į banką ji paskambino iš telefono-automato ir paprašė pakviesti vyresnįjį kasininką.

— Alio. Tai Rita Gonzales. Aš norėčiau pervesti pinigus iš einamosios sąskaitos į pagrindinį „Ferst Hanover benk" skyrių.

— Jūsų sąskaitos numeris, panele Gonzales? — Treisė pasakė.

Po valandos Treisė atsiskaitė „Hiltono" viešbutyje ir jau keliavo į Niujorką.

Kitą rytą, kai „Ferst Hanover benk" atsidarė, Rita Gonzales jau stovėjo ten, kad pasiimtų pinigus iš savo sąskaitos.

— Kiek jų yra? — paklausė ji.

Kasininkas patikrino.

— Tūkstantis trys šimtai aštuoniasdešimt penki doleriai ir šešiasdešimt penki centai.

— Teisingai.

— Panele Gonzales, gal jūs norite gauti banko čekį?

— Ne,— atsakė Treisė.— Aš nepasitikiu bankais. Aš paimsiu grynaisiais.

Paleista iš kalėjimo Treisė gavo valstijos skirtus du šimtus dolerių, plius nedidelę sumą, kurią ji uždirbo prižiūrėdama Emą, bet net gavusi pinigus iš banko, ji nesijautė finansiškai apsirūpinusi. Jai būtina susirasti darbą, ir kuo greičiau, tuo geriau.

Ji apsigyveno nebrangiame viešbutyje Leksingtono aveniu ir išsiuntinėjo į Niujorko bankus pareiškimus dėl darbo (kompiuterio operatoriaus pareigoms). Bet Treisė suprato, staiga kompiuteris tapo jos priešu. Banko kompiuteriai turėjo Treisės biografiją ir paslaugiai pateikdavo ją tiems, kas paspausdavo reikiamus mygtukus. Treisės pareiškimus automatiškai atmesdavo, kai tik sužinodavo, jog ji teista.

„Aš manau, kad vargu ar koks nors bankas jus priims, sužinojęs apie jūsų praeitį". Klarensas Dezmondas pasirodė teisus.

Treisė pasiuntė pareiškimus į draudimo kompanijas, ir į dašimtis kitų kontorų, susijusių su kompiuterine technika. Atsakymus iš visur gavo neigiamus.

„Labai gerai,— pagalvojo Treisė.— Aš visada galėsiu dar ką nors dirbti". Ji nusipirko „Niujork taims" egzempliorių ir ėmė ieškoti skelbimų, siūlančių darbą. Jai tiko sekretorės vieta vienoje eksporto firmoje. Bet nespėjo ji peržengti slenksčio, kaip kadrų skyriaus valdytojas sušuko:

— Ei! Bet juk aš mačiau jus per televizorių. Jūs vaiką išgelbėjote kalėjime, tiesa?

Treisė apsisuko ir kaip kulka išlėkė į gatvę.

Kitą dieną ji įsidarbino vaikiškų prekių parduotuvėje „Saks" pardavėja. Atlyginimas buvo gerokai mažesnis už tą, kurį ji buvo įpratusi gauti anksčiau, bet jo bent jau užteko pragyvenimui.

Antrąją dieną isteriška klientė ją atpažino ir pranešė aukšto valdytojui, kad ji atsisako, jog ją aptarnautų žmogžudė, paskandinusi mažą vaiką. Treisei net neleido paaiškinti, koks reikalas. Ją tuoj pat atleido. Jie pavertė ją valstybine nusikaltėle, deklasuotąja. Tokia neteisybė ją kankino. Treisei atrodė, kad tie žmonės, kuriems ji atkeršijo, vis dėlto padarė savo darbą. Ji neturėjo supratimo, kaip gyventi toliau, ir pirmą kartą pajuto, jog privesta

ligi kraštutinumo. Tą vakarą ji nusprendė pažiūrėti, kiek pinigų liko piniginėje, ir aptiko skiautelę popieriaus, kurią jai perdavė kalėjime Betė Franciskus. KONRADAS MORGANAS, JUVELYRAS, 640, PENKTOJI AVENIU, NIUJORKAS. „Jis kriminalinės teisės pertvarkymo šalininkas. Jam patinka ištiesti pagalbos ranką žmonėms, kurie sėdėjo kalėjime".

Juvelyrinė Konrado Morgano parduotuvė buvo elegantiška įstaiga su livrėjuotu durininku ir ginkluota sargyba prie įėjimo. Parduotuvė buvo skoningai apipavidalinta, gerą skonį pabrėžė prašmatnūs ir brangūs dirbiniai.

Treisė paklausė sekretorę:

— Ar galiu aš pamatyti poną Konradą Morganą?

— Jums paskirtas susitikimas?

— Ne. Bendra pažįstama prašė su juo susitikti.

— Jūsų pavardė?

— Treisė Vitnėj.

— Prašom truputį palaukti.

Sekretorė pakėlė telefono ragelį ir kažką suvebleno. Treisė neišgirdo ką. Padėjusi ragelį, sekretorė pasidomėjo:

— Ponas Morganas dabar užsiėmęs. Jis klausia, ar galite jūs ateiti šeštą valandą?

— Ačiū, taip,— atsakė Treisė.

Ji išėjo iš parduotuvės, neryžtingai pastovėjo ant šaligatvio. Matyt, atvykimas į Niujorką — klaida. Tikriausiai tas Morganas jai niekuo nepadės. O ir kodėl jis turėtų jai padėti? Ji jam — visiškai nepažįstamas žmogus. „Jis paskaitys man paskaitą ir duos išmaldą. Na, o man nei vienos, nei kitos nereikia. Nei iš jo, nei iš ko nors kito. Kaip nors išgyvensiu. Velniai jo nematė, šito Konrado Morgano. Aš čia negrįšiu..."

Treisė be tikslo vaikščiojo gatvėmis, praeidama pro prabangius salonus Penktojoje aveniu, triukšmingas parduotuves Leksingtono ir Trečiojoje aveniu. Treisė vaikščiojo Niujorko gatvėmis apie nieką negalvodama, nieko nematydama priešais save, kupina kartaus nusivylimo.

Šeštą valandą ji kažkaip atsidūrė Penktojoje aveniu priešais Konrado Morgano parduotuvę. Durininko nebuvo. Treisė patraukė duris, ir tos netikėtai atsidarė.

Už durų stovėjo palūkininko išvaizdos vyriškis ir žiūrėjo į ją. Plikas, su ant ausų nukarusiomis žilų plaukų sruogomis, linksmu raudonskruosčiu veidu ir žvilgančiomis melsvomis akimis, jis panėšėjo į nenusimenantį mažą nykštuką.

— Jūs tikriausiai, panelė Vitnėj?

— Taip...

— Aš — Konradas Morganas. Prašau įeiti.

Treisė įėjo į tuščią parduotuvę.

— Aš jūsų laukiau,— tarė Konradas Morganas.— Einame į mano kabinetą, kur mes galėsime pasikalbėti.

Skoningai apstatytas kabinetas labiau panėšėjo į butą, negu į darbo kabinetą. Kušetės, kėdės ir stilingai sustatyti staliukai stiprino tą įspūdį. Ant sienų kabojo senųjų meistrų paveikslai.

— Ko norėtumėte išgerti? — paklausė Konradas Morganas.— Viskio, konjako, o galbūt likerio?

— Ačiū, nieko.

Staiga Treisė susijaudino. Ji atmetė mintį, kad šitas žmogus jai padės, tačiau pagavo save, jog beprotiškai tikisi, kad jis kaip nors padės.

— Pone Morganai, su jumis susitikti man patarė Betė Franciskus. Ji sakė, kad jūs... jūs padedate žmonėms, kurie pakliuvo... į bėdą.— Ji negalėjo prisiversti pasakyti „į kalėjimą".

Konradas Morganas pliaukštelėjo delnais, ir Treisė pamatė, kokios išpuoselėtos jo rankos, su dailiu manikiūru.

— Vargšelė Betė. Tokia miela ledi. Jai nepasisekė. Ar jūs žinote?

— Nepasisekė?

— Taip. Ją pagavo.

— Aš... aš nesuprantu.

— Panele Vitnėj, tai labai paprasta. Betė dirbo man. Ji buvo gerai apsaugota. Paskui vargšelė įsimylėjo vieną Naujojo Orleano vairuotoją ir pabėgo su juo savo nuožiūra. Na ir... jie ją sučiupo.

Treisė pasimetė.

— Ji dirbo čia pas jus pardavėja?

Konradas Morganas atsilošė ir kvatojo tol, kol ašaros ėmė ristis skruostais.

— Ne, mano mieloji,— pasakė jis, šluostydamasis ašaras.— Matyt, Betė jums nieko nepaaiškino.— Jis išsipleikė krėsle ir sulenkė pirštus.— Panele Vitnėj, aš turiu vieną pelningą darbelį ir man labai malonu dalintis šitą pelną su savo kolegomis. Aš su malonumu samdau žmones, kurie atsėdėjo kalėjime.

Treisė žiūrėjo į Morganą dar labiau nesuprasdama negu iš pradžių.

— Jūs matote, kad mano padėtis išskirtinė. Aš turiu labai solidžią klientūrą. Mano klientai tampa mano draugais. Jie manimi pasitiki.— Jis tyliai barbeno vienos rankos pirštų galiukais į kitos delną.— Aš žinau, kada mano klientai išvyksta į keliones. Labai nedaugelis žmonių keliauja su brangenybėmis šiuo niūriu metu, todėl savo vertingus daiktus jie palieka namie. Aš jiems rekomenduoju, kokių atsargumo priemonių reikia imtis, kad apsaugotų savo brangenybes. Aš tiksliai žinau, kas ir kokius juvelyrinius dirbinius turi todėl, kad jie pirkti pas mane. Jie...

Treisė pašoko nuo kėdės...

— Ačiū, pone Morganai, kad skyrėte man laiko.

— Jūs jau ketinate išeiti?

— Jeigu jūs turėjote galvoje tai, ką aš galvoju...

— Taip, aš tai ir turėjau galvoje.

Ji pajuto, kad jos skruostai liepsnote liepsnoja.

— Aš ne nusikaltėlė. Aš atėjau čia, kad gaučiau darbą.

— Mano mieloji, bet juk aš ir siūlau jums darbą. Tam reikės tik dviejų ar trijų valandų, o už tai aš jums sumokėsiu dvidešimt penkis tūkstančius dolerių.— Jis kandžiai nusišypsojo.— Suprantama, be mokesčių.

Treisė vos sutramdė savo pyktį.

— Manęs tai nedomina. Prašom mane iš čia išleisti.

— Žinoma, jeigu jūs reikalaujate.— Jis atsistojo ir palydėjo ją ligi durų.— Jūs turite suprasti, panele Vitnėj, kad, jeigu būtų bent menkiausia demaskavimo galimy-

bė, aš nelįsčiau į šitą reikalą. Aš privalau sergėti savo reputaciją.

— Aš pažadu, kad niekam nieko nepasakysiu,— šaltai pasakė Treisė.

Jis nusišypsojo:

— O čia ir pasakoti nėra apie ką, argi ne? Aš turiu galvoje, kas jumis patikės? Aš — Konradas Morganas.

Prie laukujų durų Morganas pridūrė:

— Jeigu persigalvosite, praneškite man. Skambinkite man po darbo valandų. Aš lauksiu.

— Ne,— aštriai atsakė Treisė ir išėjo į tirštėjančias sutemas. Netgi grįžusi į savo numerį viešbutyje, ji vis dar negalėjo nuslopinti drebulio.

Treisė pasiuntė durininką, kad atneštų kavos ir sumuštinį. Ji nieko nenorėjo matyti. Po susitikimo su Konradu Morganu ji jautėsi išterliota purvu. Jis ją sulygino su savo parankinėmis, kurios įsipainiojusios į įvairiausius nusikaltimus. Ji ne tokia. Ji — Treisė Vitnėj, kompiuterinio programavimo specialistė, padori, įstatymus gerbianti pilietė.

Kurios niekas nepriima į darbą.

Treisė visą naktį negalėjo sumerkti akių, galvodama apie savo ateitį. Ji neturėjo darbo, o pinigų liko labai nedaug. Ji nusprendė padaryti du dalykus: rytą persikelti į pigesnę vietą ir susirasti darbą. Nesvarbu kokį.

Pigia vieta pasirodė niūrus vieno kambario butas ketvirtame aukšte be lifto Louer Yst Saide. Savo fanerinėmis sienomis kambaryje Treisė girdėjo kaimynų barnius užsienio kalbomis. Mažų parduotuvėlių langai ir durys buvo aklinai grotuoti, ir Treisė suprato kodėl: šiame kvartale gyveno girtuokliai, prostitutės ir prekiautojai narkotikais. Pakeliui į parduotuvėlę prie Treisės prikibo tris kartus: dukart — vyrai ir vieną kartą — moteris.

„Aš ištversiu tai. Aš čia ilgai nebūsiu",— ramino save Treisė.

Ji nuėjo į darbo biržą, esančią netoli jos buto. Biržai vadovavo apkūni, gana gerbtinai atrodanti ponia Marfi. Ji užrašė Treisės duomenis ir klausiamai pažiūrėjo į ją.

— Aš nežinau, ko jums reikia iš manęs. Atsiras bent dešimt kampanijų, kurios jūsų nepasidalins.

Treisė giliai atsiduso.

— Aš turiu sunkumų,— pasakė ji. Ponia Marfi sėdėjo ir įdėmiai klausėsi, o kai Treisė baigė, ponia Marfi ryžtingai pareiškė: — Ką gi, pamirškite darbą prie kompiuterio.

— Bet jūs sakėte...

— Kompanijos išgąsdintos kompiuterinio chuliganizmo. Jie nesamdys teisto žmogaus.

— Bet man reikalingas darbas. Aš...

— Yra kitokių darbų. Ką jūs galvojate apie pardavėjos darbą?

Treisė prisiminė savo liūdną patyrimą universalinėje parduotuvėje. Ji nenorėtų vėl patirti tą patį.

— O dar kokių nors yra?

Moteris dvejojo. Matyt, Treisei Vitnėj netiko toks nekvalifikuotas darbas, kurį turėjo galvoje ponia Marfi.

— Klausykite,— tarė ji.— Aš žinau, kad tai neatitinka lygio, bet yra laisva padavėjos vieta „Džeksono skylėje". Tai dešrainių kavinė Aper Yst Saide.

— Padavėjos?

— Taip. Jeigu jūs sutiksite, aš neimsiu iš jūsų jokių komisinių. Atsitiko taip, kad aš ką tik apie tai sužinojau.

Treisė sėdėjo, svarstydama visus už ir prieš. Universitete jai teko padengti stalus. Tada tai buvo pramoga. Dabar buvo gyvybės ir mirties klausimas.

— Aš pamėginsiu,— atsakė ji.

„Džeksono skylė" buvo pilna triukšmingų, nekantrių lankytojų ir nusikamavusių piktų virėjų. Maistas vis dėlto pasirodė geras, o kainos — prieinamos. Padavėjos dirbo pašėlusiu tempu, ir pirmai dienai baigiantis Treisė iš nuovargio vos laikėsi ant kojų. Bet užtat ji užsidirba pinigų.

Kitą dieną apie vidurdienį, kai Treisė aptarnavo stalą, už kurio sėdėjo prekiautojai, vienas vyriškių kyštelėjo ranką jai po sijonu, o Treisė jam ant galvos išpylė dubenėlį aštrios pomidorų sriubos.

Teko grįžti pas ponią Marfi ir smulkiai papasakoti apie tai, kas įvyko.

— O aš turiu jums gerų naujienų,— tarė ponia Marfi.—„Velington Arms" reikalinga administratoriaus padėjėja. Aš ketinu pasiųsti jus ten.

„Velington Arms"— nedidelis elegantiškas viešbutis Parko aveniu, kuriame apsistodavo turtinga ir garsi publika. Administratorius pasikalbėjo su Treise ir priėmė ją. Darbas pasirodė nesunkus, aptarnaujantis personalas — malonūs žmonės.

Po savaitės Treisę pakvietė į administratoriaus kabinetą. Valdytojo padėjėjas taip pat buvo ten.

— Ar jūs tikrinote šiandien aštuoni šimtai dvidešimt septintą numerį? — paklausė Treisę administratorius.

Tame numeryje gyveno Dženiferė Marlou, Holivudo aktorė. Treisės pareiga buvo rūpestingai apžiūrėti kiekvieną numerį ir prižiūrėti, kad kambarinės kaip reikiant atliktų savo darbą.

— Taip, o kas?

— Kelintą valandą?

— Antrą valandą. Kas nors atsitiko?

Valdytojo padėjėjas išrėžė:

— Panelė Marlou grįžo trečią valandą ir pastebėjo, kad dingo brangus žiedas su deimantu.

Treisė pajuto, kaip įsitempė jos kūnas.

— Jūs buvote įėjusi į miegamąjį, Treise?

— Taip. Aš apžiūrėjau kiekvieną kambarį.

— Kai jūs buvote miegamajame, ar nepastebėjote kur nors gulinčio žiedo?

— Ne, o kodėl jūs klausiate?

— Panelė Marlou tvirtina, kad jos žiedas gulėjo ant tualetinio stalelio, kai ji išėjo iš viešbučio.

— Aš apie tai nieko nežinau.

— Daugiau niekas negali įeiti į šitą numerį. Kambarinės dirba pas mus daugelį metų.

— Aš jo neėmiau.

Valdytojo padėjėjas atsiduso.

— Mums teks iškviesti policiją, kad išsiaiškintume šitą reikalą.

— Galbūt tai padarė kas nors kitas arba panelė Marlou padėjo jį į kitą vietą.

— Kadangi jūs teista...— ištarė valdytojo padėjėjas.

Štai ir prasiveržė. „Kadangi jūs teista..."

— Aš paprašysiu jūsų palaukti kabinete, kol atvažiuos policija.

Treisė pajuto, kaip užsiplieskė jos veidas.

— Taip, sere.

Į kabinetą ją palydėjo vienas apsauginin kų, ir jai pasivaideno, kad ją vėl atvedė į kalėjimą. Ji turėjo žymę. „Arba savo elgesiu priversti pamiršti buvusią kaltę",— su kartėliu pagalvojo Treisė.

Po pusvalandžio valdytojo padėjėjas šypsodamasis įėjo į kabinetą.

— Na štai! — išpoškino jis.— Panelė Marlou rado savo žiedą. Vis dėlto ji buvo jį perdėjusi į kitą vietą. Įvyko nedidelis nesusipratimas.

— Puiku,— pasakė Treisė.

Išėjusi iš kabineto, ji nuėjo į Konrado Morgano juvelyrinę parduotuvę.

— Tai juokingai paprasta,— paaiškino Konradas Morganas.— Viena mano klienčių, Loisė Belami, išvyko į Europą. Jos namas yra Jūros Uoloje Long Ailende. Savaitgaliais visi tarnai ilsisi, todėl ten nieko nėra. Asmeninis patrulis tikrina kas keturias valandas. Jūs į namą galite įeiti ir išeiti per kelias minutes.

Ji sėdėjo Konrado Morgano kabinete.

— Aš žinau signalizacijos sistemą ir seifo šifrą. Viskas, ką jums reikės padaryti,— tai įeiti, paimti brangenybes ir išeiti. Brangenybes jūs atnešite man, aš išimsiu akmenis iš apsodų, didelius supjaustysiu ir vėl juos parduosiu.

— Jeigu tai taip paprasta, kodėl jūs pats to nepadarote? — tiesmukai paklausė Treisė.

Jis sumirksėjo melsvomis akimis.

— Todėl, kad aš su reikalais ketinu išvykti iš miesto. Aš visada išvykstu iš miesto su reikalais, kai įvyksta nedideli incidentai.

— Aš supratau.

— Jeigu jūs abejojate dėl to, kad apiplėšimas nuskurdins ponią Belami, tai išmeskite tai iš galvos. Iš tikrųjų ji siaubinga moteris, kuri turi daugybę namų, išmė-

tytų po visą pasaulį ir prigrūstų brangiausių daiktų! Be to, ji dukart apdraudė savo juvelyrinius dirbinius. Suprantama, viską vertinau aš.

Treisė sėdėjo ir žiūrėjo į Konradą Morganą galvodama: „Matyt, aš išprotėjau. Sėdžiu čia su šituo žmogumi ir ramiausiai aptarinėju brangenybių pagrobimą".

— Pone Morganai, aš nenoriu grįžti į kalėjimą.

— Tuo nesirūpinkite. Niekas iš mano žmonių neįkliuvo ligi to laiko, kol dirbo pas mane. Na... Ką jūs pasakysite?

Sumanymas atrodė beprotiškas.

— Jūs pasakėte: dvidešimt penki tūkstančiai dolerių?

— Grynaisiais į rankas.

Visas palikimas, kurio Treisei užtektų pragyvenimui, kol ji nuspręstų, ką jai toliau daryti.

Ji pagalvojo apie mažą niūrų kambarėlį, kuriame gyvena, prisiminė stūgaujančius paauglius, pirkėją, kuri šaukė: „Aš nenoriu, kad mane aptarnautų žmogžudė", valdytojo padėjėją, pasakiusį: „Mums teks iškviesti policiją, kad išsiaiškintume šitą reikalą".

Tačiau Treisė vis dar negalėjo sutikti.

— Aš jums patarčiau tai padaryti šeštadienio vakarą,— pasakė Konradas Morganas.— Tarnai išeina apie vidurdienį. Aš jums parūpinsiu vairuotojos teises ir kreditinę kortelę svetima pavarde. Jūs išsinuomosite mašiną čia pat, Manhetene ir nuvažiuosite į Long Ailendą, o ten būsite apie vienuoliktą valandą. Paimsite brangenybes, grįšite į Niujorką ir grąžinsite mašiną... Tikiuosi, jūs mokate vairuoti?

— Taip.

— Puiku. Traukinys į Sent Lują išvyksta septintą keturiasdešimt penkios rytą. Aš užsisakysiu kupė. Aš pasitiksiu jus Sent Lujo stotyje, jūs perduosite man brangenybes, o aš jums atiduosiu dvidešimt penkis tūkstančius.

Atėjo momentas atsisakyti, pakilti ir išeiti. „Išeiti, bet kur nueisi?"

— Man reikalingas šviesus perukas,— lėtai ištarė Treisė.

Treisė išėjo. Konradas Morganas liko savo kabinete, galvodamas apie ją. Graži moteris. Netgi per daug graži. Jam pasidarė gėda. Turbūt reikėjo ją įspėti, kad jis ne visai susipažinęs su specialiąja ponios Belami namo signalizacijos sistema.

16

Konradas Morganas sumokėjo tūkstantį dolerių iš anksto. Treisė nusipirko du perukus — vieną šviesų, kitą juodą, supintą į plonytes kaseles. Pas gatvės prekiją Leksingtono aveniu ji nusipirko tamsiai mėlyną kelnių kostiumą, juodą kombinezoną ir sakvojažą. Kol kas viskas vyko sklandžiai. Kaip Morganas buvo žadėjęs, Treisė gavo voką su vairuotojos teisėmis Elenos Branč pavarde, Belami namo signalizacijos schemą, slaptą seifo šifrą ir bilietą ligi Sent Lujo tolimajame kupė. Treisė susirinko savo mantą ir išėjo iš namų. „Aš niekada negyvensiu tokioje vietoje, kaip šita",— pažadėjo ji sau. Išsinuomavusi mašiną, išvyko į Long Ailendą.

Tai, ką ji darė, buvo panašu į sapną, ir ji išsigando. O kas bus, jeigu ją pagaus? Ar verta šitaip rizikuoti?

„Tai juokingai paprasta. Aš neįsivelčiau į ką nors panašaus, jeigu nebūčiau tikras. Aš turiu sergėti savo reputaciją". „Aš taip pat turiu reputaciją,— prisiminė Treisė su kartėliu.— Reputacija, kurios nereikia sergėti. Jeigu prapuls bent gabalėlis ko nors brangaus, mane kaltins, kol neįrodys, kad aš nekalta".

Treisė stengėsi save įsiutinti. Stengėsi parengti save nusikaltimui. Tačiau niekas nepadėjo. Kai ji artėjo prie Jūros Uolos, nervai neišlaikė. Treisė du kartus vos nepadarė avarijos. „Galbūt mane sulaikys policija už taisyklių pažeidimą,— viltingai pagalvojo Treisė.— Ir aš pasakysiu ponui Morganui, kad man sutrukdė".

Tačiau policijos mašinos nesimatė. „Žinoma,— su pasišlykštėjimu pagalvojo ji,— jų niekada nėra arti, kai jų labai reikia".

Ji tęsė kelionę į Long Ailendą, pagal Konrado nurodytą maršrutą. „Aplink namą vanduo. Vadinasi „Embersas". Tai senas Viktorijos laikų vasarnamis. Jūs pro šalį nepraeisite".

„Kad nors aš pravažiuočiau pro šalį",— pagalvojo Treisė.

Bet štai jis, namo kontūrai ryškėja tamsoje, kaip pasakiška žmogėdros pilis. Iš toliau namas atrodė negyvenamas. „Kaip tarnai išdrįso savaitgaliui jį palikti! — piktinosi mintyse Treisė.— Juos visus reikia atleisti!"

Gluosnių alėjoje ji paslėpė mašiną ir, išjungusi variklį, įsiklausė į nakties garsus. Niekas nedrumstė tylos. Namas stovėjo toliau nuo pagrindinio kelio, o šiuo vėlyvu metu keliu mažai kas važiavo.

„Pastatą užstoja medžiai, mano mieloji, o artimiausias kaimynas — už keleto akrų nuo jos namo, todėl nesijaudinkite dėl to, kad jus pamatys. Patrulinė mašina atvažiuoja dešimtą valandą vakaro, o paskui antrą valandą nakties. Antrą valandą jūs būsite jau toli".

Treisė pažiūrėjo į laikrodį. Vienuolika. Vadinasi, pirmasis patrulis jau buvo. Ji turėjo tris valandas ligi atvyks kitas patrulis. Arba tris minutes, kad apgręžtų mašiną ir grįžtų į Niujorką ir pamirštų šitą beprotybę. Grįžti galima, bet ką veikti? „Pamirškite darbą prie kompiuterio. Jie nesamdys teisto žmogaus"...

„Dvidešimt penki tūkstančiai dolerių už valandą ar dvi darbo. Jeigu jūs dvejojate, tai žinokite, ji iš tiesų siaubinga moteris".

„Ką aš darau? — pagalvojo Treisė.— Aš juk ne plėšikė, o velnio diletantė, kurios nervai tuoj tuoj neišlaikys. Jeigu aš turėčiau bent gramą smegenų, aš išvažiuočiau iš čia, kol dar ne vėlu, kol manęs nesučiupo arba nenušovė ir nenunešė mano netvarų kūną į lavoninę. Galiu įsivaizduoti, kokia bus antraštė laikraštyje. „NUSIKALTIMO VIETOJE NUŠAUTA PAVOJINGA NUSIKALTĖLĖ".

Kas ją apverks per laidotuves? Ernestina ir Ema. Treisė vėl pažiūrėjo į laikrodį. „Dieve mano!" Ji išsėdėjo mašinoje dvidešimt minučių. „Jeigu aš ketinu tai daryti, tada geriau paskubėti". Treisė negalėjo pajudėti. Ją sukaustė baimė. „Aš negaliu čia būti amžinai,— pasakė ji pati sau.— Reikia man nueiti ir pasižiūrėti į namą. Žvilgtelėti ir viskas!" Treisė giliai įkvėpė ir išlipo iš mašinos. Jos keliai virpėjo. Ji lėtai priėjo prie namo.

„Nepamiršk užsimauti pirštines".

Treisė įkišo ranką į kišenę ir išsiėmė porą pirštinių. „O Dieve, aš vogsiu! — galvojo ji.— Iš tikrųjų aš einu vidun". Jos širdis plakė taip garsiai, kad ji negirdėjo jokių kitų garsų. „Signalizacija — kairėje pusėje nuo paradinių durų. Ten — penki mygtukai. Jeigu degs raudona šviesa, vadinasi, signalizacija įjungta. Jos išjungimo šifras — trys, du, keturi, vienas. Kai užges raudona šviesa, jūs suprasite, kad ji išjungta. Naudokite šitą žibintuvėlį. Jokiu būdu nedekite šviesos, nes gali pasitaikyti, kad kas nors važiuos pro šalį. Šeimininkės miegamasis — viršuje kairėje, jo langai išeina į įlanką. Seifas yra už pačios Loisės Belami portreto. Seifas labai paprastas. Viskas, ką jums reikės padaryti,— surinkti šitą šifrą.

Treisė stovėjo kaip įkasta, drebėdama, pasirengusi bėgti, jei išgirs bet kokį šnaresį. Tyla. Ji lėtai ištiesia ranką ir iš eilės paspaudžia signalizacijos sistemos mygtukus, melsdamasi, kad jie neišsijungtų. Raudona šviesa užgeso. Sekantis žingsnis ją pribaigs.

Treisė įkišo raktą į spyną — ir durys atsidarė. Ji palaukė visą minutę ir tik tada įžengė vidun. Kiekvienas jos kūno raumuo virpėjo, kol ji stovėjo prieškambaryje, klausydamasi ir bijodama pajudėti. Namas buvo pilnas skambančios tylos. Ji išsiėmė žibintuvėlį, uždegė jį ir pamatė laiptus. Treisė nuėjo prie jų ir ėmė lipti. Dabar ji labiau už viską norėjo kuo greičiau tai užbaigti ir pabėgti.

Antro aukšto karidorius, apšviestas blankios žibintuvėlio šviesos, atrodė niūrus, keliantis prietaringą baimę. Nuo judančio žibintuvėlio spindulio atrodė, kad sienos siūbuoja pirmyn ir atgal. Treisė žvilgtelėdavo į kiekvieną kambarį, pro kurį tik praeidavo. Visi jie buvo tušti.

Šeimininkės miegamasis buvo koridoriaus gale. Treisė pamatė lovą su baldakimu, komodą, papuoštą raudonomis rožėmis, du gražius krėslus ir pietų stalą priešais židinį. „Aš taip pat būčiau gyvenusi tokiame name su Čarlzu ir vaiku",— pagalvojo Treisė.

Ji priėjo prie lango ir pažiūrėjo į laivus, išmetusius inkarus toli įlankoje. „Pasakyk man, Viešpatie, kas privertė tave apgyvendinti Loisę Belami šitame puikiame

name, o mane pasiųsti ją apiplėšti? Pirmyn, mergaite! — pasakė ji sau,— Nefilosofuok! Tai menkas dalykas. Po kelių akimirkų viskas baigsis, jeigu tu nestovėsi kaip baslys".

Ji nusigręžė nuo lango ir priėjo prie portreto, apie kurį pasakojo Morganas. Loisės Belami žvilgsnis buvo griežtas ir išdidus. „Iš tikrųjų ji turi kažin ką atstumiančio". Portretas nusistūmė į šalį, o sienoje buvo nedidelis seifas. Treisė prisiminė šifrą. „Trys, pasukti į kairę, sustoti ties keturiasdešimt dviem. Du, pasukti į kairę, sustoti ties dešimčia. Vienas, paskui į dešinę, sustoti ties trisdešimčia". Jos rankos virpėjo taip smarkiai, kad jai teko du kartus pradėti iš pradžių. Ji išgirdo spragtelėjimą. Durelės atsidarė.

Seifas buvo pridėtas storų vokų ir popierių, bet Treisė neatkreipė į juos dėmesio. Toliau, ant mažos lentynėlės, gulėjo zomšinis maišelis su brangenybėmis. Treisė paėmė jį nuo lentynėlės. Tą pačią akimirką suveikė signalizacijos įtaisas ir pasigirdo kurtinantis skambutis. Atrodė, kad jis atsimušė aidu kiekviename namo kampe, lyg įspėdamas apie gresiantį pavojų. Treisė sustingo, baimės suparalyžiuota.

„Kur padariau klaidą? Argi Konradas Morganas nežinojo, jog seife yra signalizacija, kuri įsijungia, kai išimamos brangenybės?"

Jai reikia kuo greičiau nešdintis iš čia. Tačiau tuo momentu pasigirdo kitas pavojaus signalas, ji išgirdo kitokį garsą, artėjantį sirenos kauksmą. Treisė stovėjo viršuje išsigandusi, smarkiai tvaksinčia širdimi ir išdžiūvusia burna. Ji pribėgo prie lango, pakėlė užuolaidas ir žvilgtelėjo pro jį. Prie namo dideliu greičiu privažiavo juodai balta patrulinė mašina. Treisė pamatė prie užpakalinių durų bėgantį policininką, o kitą — prie paradinių durų. Išsigelbėjimo nebuvo. Sirenos kauksmas nesiliovė nei gatvėje, nei name. Staiga jie priminė jai Luizianos kalėjimo skambučius.

„Ne! — pagalvojo Treisė.— Aš neleisiu jiems nugabenti mane atgal į kalėjimą".

Prieškambaryje pasigirdo aštrus skambutis.

Leitenantas Melvinas Derkinas ištarnavo tylaus Jūros Uolos miestelio policijos nuovadoje dešimtį metų. Pagrindinės policijos pajėgos buvo nukreipiamos kovai su chuliganais arba kad būtų išvengta atsitiktinių gatvių muštynių vakarais. Signalizacijos įsijungimas Belami namuose buvo priskiriamas kitai įvykių kategorijai. Leitenantas Derkinas žinojo Loisę Belami ir jos vertingą paveikslų bei brangenybių kolekciją. Jai išvykus, jis namui skyrė ypatingą dėmesį ir retkarčiais aplink jį patruliuodavo. „Na dabar,— pagalvojo leitenantas Derkinas,— panašu, kad aš vieną sučiupau". Jis buvo netoliese, kai išgirdo per radiją apsaugos būrio budėtojo šaukimo signalą. „Tai padės man palypėti karjeros laipteliais. Šaunu!"

Leitenantas Derkinas dar kartą paspaudė durų skambutį. Jis norėjo pasitikrinti ir išdėstyti savo raporte, kad jis skambino tris kartus, o tik paskui panaudojo jėgą, kad įeitų vidun. Jo draugas saugojo užpakalinį išėjimą, todėl plėšikas pabėgti negalėjo. Niekas negali pabėgti nuo Melvino Derkino.

Kai leitenantas norėjo skambinti trečiąjį kartą, durys netikėtai atsidarė. Policininkas stovėjo ir apstulbęs žiūrėjo. Ant slenksčio stovėjo moteris, vilkinti plonus kaip voratinklis naktinius marškinius, kurie nepaliko vietos vyriškai fantazijai. Ant veido buvo užtepta kremo kaukė, o ant suktukų susukti plaukai paslėpti po kyku.

Ji paklausė:

— Kas čia dedasi?

Leitenantas Derkinas nurijo seiles:

— Aš... kas jūs?

— Aš Elena Branč. Aš Loisės Belami viešnia. Ji išvyko į Europą.

— Ąš tai žinau,— leitenantas sutriko.— Ji mums nieko nepasakė apie viešnią.

Moteris ant slenksčio supratingai linktelėjo:

— Tai juk taip panašu į Loisę. Atleiskite, aš negaliu pakęsti šito triukšmo.

Leitenantas Derkinas stebėjo, kaip Loisės Belami viešnia palietė signalizacijos mygtukus, nuspąsdama mygtukus reikiama tvarka. Skambėjimas liovėsi.

— Taip geriau,— atsidusėo ji.— Aš negaliu apsakyti, kaip aš džiaugiuosi jus matydama.— Ji neryžtingai nusijuokė.— Aš ketinau gulti, kai įsijungė signalizacija. Aš buvau įsitikinusi, kad name vagys, o aš čia viena. Tarnai išėjo vidurdienį.

— Jūs neprieštarausite, jei mes apžiūrėsime namą?

— Prašome, aš net reikalauju!

Leitenantui Derkinui ir jo draugui prireikė tik kelių minučių, kad patikrintų, ar kas nors nesislepia tamsiuose kampuose.

— Viskas aišku,— padarė išvadą leitenantas Derkinas.— Melagingas signalas. Matyt, kas nors sugedo. Ne visada galima pasikliauti šitais elektroniniais žaisliukais. Aš dabar paskambinsiu į apsaugos būrį ir priversiu patikrinti sistemą.

— Aš to labai norėčiau.

— Na, o mums geriau važiuoti,— pasakė leitenantas.

— Labai ačiū, kad atvažiavote. Dabar aš jausiuosi saugi.

„Ji puikiai sudėta",— pagalvojo leitenantas Derkinas. Ir įsivaizdavo, kaip ji atrodytų be kaukės ir suktukų.

— Ar jūs čia ilgai viešėsite, panele Branč?

— Savaitę ar dvi, kol sugrįš Loisė.

— Jeigu jums prireiks mano pagalbos, tai paskambinkite.

— Ačiū, būtinai.

Treisė žiūrėjo, kaip policijos mašina dingo tamsoje, paskui bėgte užbėgo į viršų, nusivalė kaukę, nusiėmė kyką su suktukais, nusivilko naktinius marškinius, apsivilko savo juodąjį kombinezoną ir išėjo pro paradines duris, atsargiai vėl įjungusi signalizaciją.

Nuvažiavusi pusę kelio Manheteno link, ji ėmė kikenti, o kikenimas peraugo į smagų nesulaikomą kvatojimą. Taigi galų gale jai teko pasukti į šalikelę. Ji juokėsi tol, kol ėmė per skruostus riedėti ašaros. Šiais metais ji kvatojosi pirmą kartą. Ir pasijuto smagiai.

17

Ir tiktai tada, kai traukinys pajudėjo iš Pensilvanijos stoties, Treisė apsirąmino. Kiekvieną sekundę ji laukė, kad sunki ranka nusileis jai ant peties, o balsas ištars: „Jūs areštuota".

Ji atsargiai stebėjo keleivius, kurie įlipdavo į traukinį, bet nieko įtartino nepastebėjo. Ir vis dėlto iš įtampos mėšlungis sutraukdavo Treisės pečius. Ji įtikinėjo save, kad vargu ar kas taip greitai galėjo aptikti jos pėdsakus, o jeigu net ir būtų aptikę, prieš ją jie neturi jokių įkalčių. Konradas Morganas laukia jos Sent Lujyje su dvidešimt penkiais tūkstančiais dolerių. Ką nori, tą ir daryk su tais pinigais! Banke jai reikėtų dirbti ištisus metus, kad uždirbtų tokią sumą. „Aš važiuosiu į Europą,— pagalvojo Treisė.— Į Paryžių. Ne. Mes su Čarlzu rengėmės ten praleisti medaus mėnesį. Aš skrisiu į Londoną. Ten aš nebūsiu nusikaltėlė". Įdomiausia, kad išbandymas, kurį ji ką tik patyrė, privertė Treisę pasijusti kitu žmogumi. Tartum ji būtų gimusi iš naujo.

Ji užsirakino kupė duris, išsitraukė zomšinį maišelį ir atrišo jį. Žaižaruojančių papuošalų kaskada pabiro jai į rankas. Trys žiedai su deimantais, smaragdo sagė, safyrų apyrankė, trys poros auskarų, du vėriniai: vienas — rubinų, kitas — perlų.

„Čia brangenybių daugiau nei už milijoną dolerių",— apstulbo Treisė. Ji atsilošė ir perkratė atmintyje visą vakarą.

Išsinuomota mašina... kelionė į Jūros Uolą... nakties tyluma... signalizacijos išjungimas ir įėjimas vidun... seifo atidarymas... šokas nuo įsijungusios signalizacijos ir policijos pasirodymas. Jiems ir į galvą neatėjo, kad naktiniais marškiniais apsivilkusi moteris su kremo kauke ant veido ir suktukais plaukuose ir yra vagilė, kurios jie ieškojo.

Dabar, sėdėdama savo kupė, Treisė šypsojosi patenkinta savimi. Jai buvo malonu, kad ji pergudravo policiją. Ji jautė kažkokį svaiginantį malonumą didžiausio pavojaus metu. Ji jautėsi absoliučiai neatremiama.

Kažkas pasibeldė į jos kupė duris. Treisė greitai sudėjo brangenybes į zomšinį maišelį ir įdėjo į lagaminą. Ji išsiėmė bilietą ir atidarė duris.

Du pilkais kostiumais vilkintys vyrai stovėjo koridoriuje. Vienam iš išvaizdos buvo galima duoti šiek tiek per trisdešimt, kitas atrodė bent dešimčia metų vyresnis. Jaunasis vyriškis buvo patrauklios išvaizdos ir atletiškos figūros. Iš už raginiais rėmeliais akinių žiūrėjo protingos mėlynos akys. Rudos vyresniojo vyriškio akys žiūrėjo šaltai ir nedraugiškai.

— Ar galiu kuo nors būti naudinga? — paklausė Treisė.

— Taip, mem,— atsakė vyresnis vyriškis. Jis išsitraukė piniginę ir prikišo arčiau pažymėjimą: JUNGTINIŲ VALSTIJŲ FEDERALINIS TYRIMŲ BIURAS. JUSTICIJOS SKYRIUS.

— Aš specialusis atstovas Denis Trevoras. Tai — specialusis atstovas Tomas Bouersas.

Treisės burna akimirka išdžiūvo. Ji vargais negalais išspaudė šypseną:

— Bijau, kad aš nieko nesuprantu. Ar kas nors ne taip?

— Taip, mem,— atsakė jaunasis atstovas. Jis kalbėjo su švelniu pietietišku akcentu.

— Prieš keletą minučių traukinys pervažiavo Niūdžersį. Vežti vogtus daiktus per valstijos sieną — tai valstybinis nusikaltimas.

Treisė pajuto silpnumą. Raudona migla aptraukė akis.

Denis Trevoras tęsė:

— Atidarykite savo lagaminą. Tai ne prašymas, o įsakymas.

Ji pabandė apsimesti:

— Žinoma, neatidarysiu! Kaip jūs drįstate tokiu būdu įsibrauti į mano kupė,— jos balse skambėjo pasipiktinimas.— Argi jūs daugiau neturite ką veikti, kaip trukdyti padorius žmones? Aš pakviesiu palydovą.

— Mes su juo jau kalbėjome,— pasakė Trevoras.

Jai nepavyko juos priveikti.

— O... jūs turite orderį areštui?

Bouersas švelniai tarė:

— Mums nereikalingas orderis areštui, panele Vitnėj. Mes jus sulaikome nusikaltimo vietoje.

Jie net žino jos pavardę. Ji spąstuose. Ir nėra išeities. Jokios.

Trevoras jau atidarinėjo lagaminą. Treisė matė, kaip jis pagrabaliojo viduje ir ištraukė zomšinį maišelį. Jis atrišo jį, pažiūrėjo į savo draugą ir linktelėjo. Treisė susmuko ant sėdynės, nes kojos jos nelaikė.

Trevoras išsitraukė iš kišenės popieriaus lapą, sutikrino su juo maišelio turinį ir įsidėjo maišelį į kišenę.

— Tomai, viskas sutampa.

— Kaip... kaip jūs sužinojote? — vos išspaudė iš savęs Treisė.

— Mums draudžiama išduoti bet kokią informaciją,— atsakė Trevoras.— Jūs areštuota. Jūs turite teisę tylėti arba pasisamdyti advokatą prieš ką nors sakydama. Viskas, ką jūs dabar kalbate, gali būti panaudota kaip įkaltis prieš jus. Jūs suprantate? — Ji pašnibždomis atsakė:

— Taip.

Tomas Bouersas tarė:

— Aš apgailestauju dėl to, kas atsitiko. Aš turiu galvoje, kad žinau apie jūsų praeitį, man nuoširdžiai gaila.

— Dėl Dievo,— pasakė vyresnis vyriškis.— Tai juk ne draugiškas susitikimas.

— Aš žinau, bet dar...

Vyresnysis vyriškis išsiėmė antrankius.

— Prašau ištiesti rankas.

Treisės širdis susigniaužė iš skausmo. Ji prisiminė Naujojo Orleano oro uostą, kur jai uždėjo antrankius, ir įdėmiai į ją žiūrinčius veidus.

— Prašau! Argi... Nejaugi tai būtina?

— Taip, mem.

Jaunasis vyriškis tarė:

— Deni, ar galima tave porai žodžių?

Denis Trevoras gūžtelėjo pečiais:

— Gerai.

Jie išėjo į koridorių. Treisė sėdėjo apmirusi.

Ji girdėjo jų pokalbio nuotrupas.

— Dėl Dievo, Deni, nebūtina uždėti jai antrankius. Ji juk neketina bėgti...

— Kada tu liausiesi buvęs tokiu naivuoliu? Kai tu padirbėsi Biure tiek, kiek dirbu aš...

— Einame. Leiskime jai pailsėti. Ji taip susijaudinusi ir...

— Tai niekniekis, palyginus su tuo, ką ji ketina...

Ji negalėjo klausytis tolimesnio pokalbio. O ir nenorėjo.

Po minutės jie grįžo į kupė. Vyresnis vyriškis atrodė supykęs.

— Gerai,— pasakė jis.— Antrankių mes neuždėsime. Mes jus išlaipinsime kitoje stotyje. Susisieksime per radiją su Biuru, jie mums atsiųs mašiną. Jums negalima išeiti iš kupė. Aišku?

Treisė linktelėjo, nes buvo pernelyg nelaiminga, kad kalbėtų.

Tomas Bouersas užjaučiamai gūžtelėjo pečiais, lyg sakytų: „Aš norėčiau dėl jūsų padaryti daugiau, bet negaliu".

Ir niekas negalės padaryti. Ne dabar. Pernelyg vėlu. Ją pagavo su daiktiniu įkalčiu. Kažkaip policija ją susekė ir pranešė FTB.

Agentai stovėjo koridoriuje ir kalbėjosi su palydovu. Bouersas parodė į Treisę ir kažką pasakė, tačiau ji neišgirdo. Palydovas linktelėjo. Bouersas uždarė kupė duris, o Treisei pasirodė, kad užsitrenkė kameros durys.

Treisė nepastebėjo pro langus pralekiančio kaimo vietovaizdžio. Ji sėdėjo baimės suparalyžiuota. Jai dundėjo ausyse, tačiau tas dundėjimas neturėjo nieko bendro su ratų bildesiu. Ji nepasinaudojo turėta galimybe. Ji tapo recidyvistė. Jie nuteis ją didžiausiam terminui, ir šį kartą jau nebus kalėjimo viršininko dukters, kurią reikėtų gelbėti. Prieš akis nebus nieko, išskyrus begalinius kalėjimo metus. Ir Didžiąją Bertą. Kaip jiems pavyko ją sugauti? Vienintelis žmogus, žinojęs apie apiplėšimą, buvo Konradas Morganas, ir jis neturėjo ypatingos priežasties perduoti ją ir brangenybes FTB. Galbūt koks nors jo tarnautojas sužinojo apie šitą planą ir pranešė policijai. Tačiau kaip tai atsitiko jau nesvarbu. Svarbiausia tai, kad ją pagavo. Iš sekančios stoties ją vėl nugabens į kalėjimą.

Iš pradžių bus parengiamasis svarstymas, paskui teismas, o paskui...

Treisė stipriai užsimerkė, nenorėdama galvoti apie tolimesnius įvykius. Skruostais ėmė ristis karštos ašaros.

Traukinys palengva stojo. Treisė mojavo rankomis, nes trūko oro. Du FTB agentai gali ateiti bet kurią minutę. Veikiai pasirodė stotis, o po kelių sekundžių traukinys sustojo. Laikas buvo rengtis. Ji uždarė savo lagaminą ir vėl atsisėdo. Niekas nepasirodė. Ką jie ten daro? Ji prisiminė jų pasakytus žodžius: „Mes išlaipinsime jus kitoje stotyje. Mes susisieksime per radiją su Biuru, ir jie atsiųs mums mašiną. Jums draudžiama išeiti iš kupė".

Pasigirdo palydovo šūktelėjimas:

— Į vagonus...

Ji ėmė panikuoti. Gal jie laukia jos perone. Tikriausiai taip ir yra. Jeigu ji liks vagone, tai ją apkaltins mėginimu pabėgti, o tai tik pablogins reikalą. Treisė pagriebė lagaminą, atidarė kupė duris ir išpuolė į koridorių.

Priešais ėjo palydovas.

— Ar jūs, panele, ketinate čia lipti? — paklausė jis.— Jums geriau neskubėti. Leiskite jums padėti. Kai moteris tokioje padėtyje, tai jai negalima sunkiai nešioti.

Ji įdėmiai pažiūrėjo į jį.

— Kokioje padėtyje?

— Jums nėra ko varžytis. Jūsų broliai man pranešė, kad jūs nėščia ir prašė jus pagloboti.

— Mano broliai?

— Mieli vaikinai. Atrodo, jie labai dėl jūsų pergyvena.

Pasaulis apsivertė aukštyn kojomis.

Palydovas išnešė lagaminą iš vagono ir padėjo Treisei nulipti laipteliais. Traukinys ėmė didinti greitį.

— Ar jūs žinote, kur nuvažiavo mano broliai? — riktelėjo Treisė.

— Ne, mem. Jie įšoko į taksi, kai tik išlipo iš traukinio.

Su pavogtomis brangenybėmis, kainuojančiomis milijoną dolerių.

Treisė puolė į oro uostą. Tai galėjo būti vienintelė vieta, jeigu vyrai sėdo į taksi, tai, vadinasi, jie neturėjo

savo transporto ir skubėjo kuo greičiau išnykti iš miesto. Ji sėdėjo taksi ant užpakalinės sėdynės, kupina kunkuliuojančio pykčio dėl to, ką jie jai padarė, ir, deginama gėdos, kad leidosi taip lengvai apgaunama. Na ir puikūs jie, tiek vienas, tiek ir antras! Ir savo vaidmenis suvaidino labai šauniai. Ji paraudo, galvodama apie tai, kaip patikėjo senu triuku — banditais-policininkais.

„Dėl Dievo, Deni, juk nebūtina jai uždėti antrankius. Ji juk net neketina bėgti..."

„Kada tu liausiesi buvęs tokiu naivuoliu? Kai tu padirbėsi Biure tiek, kiek dirbu aš..."

Biuras? Tikriausiai jie abu sukčiai, abu slapstosi nuo įstatymo. Jeigu taip, ji ketina susigrąžinti šitas brangenybes. Ji pernelyg daug išgyveno, kad leistųsi apmuilinama dviejų perėjūnų. Jai reikia laiku suspėti į oro uostą.

Ji pasviro į priekį ir pasakė vairuotojui:

— Prašau greičiau važiuoti.

Jie stovėjo prie išėjimo į skridimo aikštę, ir ji ne iš karto juos atpažino. Jaunesnis vyriškis, kuris save vadino Tomu Bouersu, buvo be akinių, jo akys buvo ne mėlynos, o pilkos, dingo ūsai. Kitas vyriškis, Denis Trevoras, dabar buvo plikas, jo tankūs juodi plaukai dingo be pėdsakų. Tačiau ji vis dėlto juos atpažino. Jie nespėjo persirengti. Jie jau bemaž buvo išėję į skridimo aikštę, kai Treisė juos pasivijo.

— Jūs ką ne ką pamiršote,— tarė Treisė.

Jie atsigręžė ir išgąstingai sužiuro į ją. Jaunesnis vyriškis susiraukė.

— Ką jūs čia veikiate? Biuro mašina turėjo atvykti į stotį ir paimti jus.— Pietietiško akcento neliko nė padujų.

— Tada grįžkime ir suieškokime ją,— pasiūlė Treisė.

— Negalime. Mes turime kitą užduotį,— paaiškino Trevoras.— Mums būtina suspėti į šitą lėktuvą.

— Iš pradžių atiduokite man mano brangenybes,— pareikalavo Treisė.

— Bijau, kad mes to negalėsime padaryti,— atsakė Tomas Bouersas.— Tai įkaltis. Mes atsiųsime jums pakvitavimą, kad jas paėmėme.

— Ne. Aš nenoriu pakvitavimo. Aš noriu brangenybių.

— Atleiskite,— pasakė Trevoras.— Mes jų negalime išleisti iš rankų be teismo sprendimo.

Keleiviams leido sėsti į lėktuvą. Trevoras parodė kontrolieriui bilietą. Treisė bejėgiškai apsidairė aplinkui ir pamatė netoliese stovintį policininką. Ji šūktelėjo:

— Pone karininke! Pone karininke!

Abu vyriškiai baugščiai susižvalgė.

— Ar tu galvoji, velniai rautų, ką darai? — tyliai pasakė Trevoras.— Tu nori, kad mus visus areštuotų?

Policininkas ėjo prie jų.

— Taip, panele? Kokios problemos?

— O, viskas gerai,— pasakė Treisė.— Šitie du mieli džentelmenai rado vertingas smulkmenas, kurias aš pamečiau, ir jie dabar jau grąžina jas man. Aš taip bijojau, kad man teks kreiptis dėl dingimo į FTB.

— Jie pasiūlė, kad jūs palydėtumėte mane ligi taksi, jeigu žinoma, neprieštaraujate.

— Žinoma. Būsiu laimingas.

Treisė atsisuko į vyriškius.

— Dabar pavojaus nėra ir drąsiai galite grąžinti man brangenybes. Šitas malonus karininkas manimi pasirūpins.

— Bet, atleiskite,— paprieštaravo Tomas Bouersas.— Būtų daug geriau, jeigu mes...

— O ne, aš primygtinai prašau,— nesiliovė atakavusi Treisė.— Aš žinau, kad jums būtina pakliūti į šitą lėktuvą.

Abu vyrai bejėgiškai pažiūrėjo į policininką, o paskui vienas į kitą. Jie nieko negalėjo padaryti. Nenoromis Tomas Bouersas ištraukė iš kišenės žomšinį maišelį.

— Štai jis! — pasakė Treisė, paėmusi iš jo rankų maišelį. Ji atrišo ir žvilgtelėjo vidun.— Ačiū tau, Viešpatie! Niekas nedingo.

Tomas Bouersas paskutinį kartą pamėgino ją perkalbėti.

— Mes galime pasaugoti jas saugioje vietoje, kol jūs...

— Tai nebūtina,— žvaliai atsakė Treisė. Ji atidarė savo rankinuką, įsidėjo ten brangenybes ir išėmė du pen-

kių dolerių banknotus. Ji įteikė kiekvienam jų po penkis dolerius.

— Tai mažytis mano dėkingumo jums ženklas už tai, ką jūs padarėte.

Visi keleiviai jau buvo susėdę. Aviacijos linijos kontrolierius tarė:

— Džentelmenai, jums laikas lipti į lėktuvą.

— Dar kartą jums dėkoju,— nusišypsojo Treisė spinduliuojančia šypsena ir, eidama su policininku už parankės, pasakė:

— Taip reta mūsų laikais sutikti sąžiningų žmonių.

18

Tomas Bouersas, gimęs Džefas Stivensas, sėdėjo prie iliuminatoriaus ir žiūrėjo, kaip lėktuvas atsiplėšia nuo žemės. Jis pakėlė prie akių nosinę, ir jo pečiai suvirpėjo.

Denis Trevoras, o iš tiesų Brendonas Higinsas, sėdėjęs šalia jo, nustebęs pažiūrėjo į jį.

— Ei,— pasakė jis,— juk tai tiktai pinigai. Ir nėra ko dėl jų bliauti.

Džefas Stivensas atsisuko į jį ašarotu veidu ir Higinsas, savo nuostabai, pamatė, kad Džefas raitosi iš juoko.

— Kas tau yra, velniai rautų? — paklausė Higinsas.— Ir juoktis iš to taip pat nėra ko.

Džefas turėjo pretekstą. Ta vaidybos maniera, kurią Treisė panaudojo oro uoste ir apmuilino juos, buvo pats genialiausias triukas, kurio liudytoju jis kada nors buvo. Konradas Morganas jiems pranešė, kad moteris — diletantė. „Dieve mano,— pagalvojo Džofas,— kas bus, kai ji taps profesionalė?" Treisė Vitnėj, be abejo, buvo pati gražiausia moteris, kurią Džefas buvo kada nors sutikęs. Protingas Džefas didžiavosi savimi, kad yra nepralenkiamas sukčiavimo meistras, o jinai jį apsuko.

„Ji labai patiktų dėdulei Viliui",— pagalvojo Džefas. Dėdulė Vilis užaugino Džefą. Džefo motina, kraičio gavusi fermą, su jai priklausančiomis žemėmis, ištekėjo už išlaidaus intriganto, apsėsto greito praturtėjimo idėjų. Džefo tėvui, žavingam juodbruviui gražuoliui ir aštrialie-

žuviui, pavyko per penkerius šeimyninio gyvenimo metus prašvilpti visą žmonos paveldą. Iš ankstyvos vaikystės prisiminimų Džefui liko tik nuolatiniai tėvų barniai dėl pinigų ir dėl tėvo meilės nuotykių. Santuoka buvo nevykusi, graudi, ir mažas berniukas nusprendė: „Aš niekada nevesiu. Niekada".

Tėvo brolis, dėdulė Vilis, turėjo nedidelį cirką *, ir kartą, atsidūręs netoli Mariono, Ohajo valstijoje, kur gyveno Stivensonai, atėjo jų aplankyti. Dėdulė Vilis buvo kupinas optimizmo ir rožinio rytojaus pažadų. Jis išsigudrindavo atnešti berniukui įdomių dovanėlių, ir mokė jį nuostabių triukų, nes dėdulė Vilis kadaise buvo cirko iliuzionistas. Kai cirkas iširo, dėdė pats ėmėsi tvarkyti reikalus.

Džefui suėjo keturiolika. Praėjus dviems mėnesiams po motinos mirties (žuvo automobilio avarijoje), tėvas vedė devyniolikametę baro padavėją.

— Nenatūralu, kad vyras gyventų vienas,— taip tėvas paaiškino vedybų motyvus. Tačiau berniukas jautėsi nuskaustas ir išduotas.

Tėvas dirbo komivojažieriumi ir namuose nebūdavo po tris dienas per savaitę. Sykį naktį Džefą pažadino atidaromos jo kambario durys. Po minutės jis pajuto minkštą, nuogą kūną, gulintį šalia jo. Džefas sunerimęs pašoko.

— Prisiglausk prie manęs, Džefri,— sukuždėjo jaunoji pamotė.— Aš bijau perkūnijos.

— Bet tai... ne perkūnija,— užsikirsdamas atsakė Džefas.

— Bet ji gali būti. Laikraščiai rašė apie lietų.— Ji dar arčiau prisislinko prie jo.— Pamylėk mane, vaikuti.

Berniuką apėmė panika.

— Žinoma. Gal mes tai padarysime tėvo lovoje?

— Gerai.— Ji nusijuokė.— Su įmantrybėmis, a?

— Aš tuojau ateisiu.

Ji lengvai iššoko iš lovos ir nuėjo į kitą miegamąjį. Džefas per visą savo gyvenimą nebuvo taip greitai rengęsis. Jis iššoko pro langą ir, nė karto neatsigręžęs, iške-

* Masinės mugės tipo pramogos, cirko numeriai.

liavo į Simaroną, esantį Kanzaso valstijoje, kur vaidino dėdulės Vilio cirkas.

Į dėdulės Vilio klausimą, kodėl jis pabėgo iš namų, Džefas trumpai atsakė.

— Nesutariau su savo pamote.

Dėdulė Vilis paskambino Džefo tėvui, ir po ilgo pokalbio nusprendė, kad berniukas liks su dėdule.

— Jis čia gaus geresnį išsilavinimą negu bet kurioje mokykloje,— pažadėjo dėdulė Vilis.

Cirkas buvo ištisas pasaulis.

— Mes nerengiame vaidinimų sekmadieninėje mokykloje. Mes — išdaigų meistrai,— paaiškino dėdulė Vilis.— Bet atsimink, sūneli, tu neturi teisės apgaudinėti žmones, kol jie neapsėsti pasipelnymo aistros. V.S. Fildsas sugalvojo šitą taisyklę. Tu negali apgaudinėti sąžiningų žmonių.

Balagano komediantai tapo Džefo draugais. „Pirmajame plane" buvo žmonės, turėję koncesijas, o „antrajame plane"— tie, kurie rengė vaidinimą. Cirke buvo visas arsenalas žydinčių, putnių, jaunuolio dėmesį traukusių merginų. Džefas iš motinos paveldėjo jautrumą, o iš tėvo grožį, ir panelės susipešė dėl to, kuri pirmoji praleis naktį su Džefu. Seksualinio patyrimo Džefas įgijo miegodamas su dailute gimnaste, kuri jau keletą metų laikėsi meistriškumo viršūnėje.

Dėdulė Vilis įtaisydavo Džefą dirbti cirke įvairiausius darbus.

— Kada nors visa tai bus tavo,— kalbėjo jam dėdulė Vilis.— Vienintelis būdas čia išsilaikyti — tai žinoti apie cirką daug daugiau negu kas nors kitas žino.

Džefas pradėjo nuo „fokuso" su šešiomis katėmis. Lankytojai mokėjo už tai, kad kamuoliu galėtų numušti šešias kates, pastatytas priešais brezentą ant medinio padėklo. Iš pradžių atrakciono šeimininkas demonstravo, kaip lengva jas numušti, bet, kai tai bandė padaryti lankytojas, „taikytojas", pasislėpęs už brezento, pakeldavo paslėptą virbą, kuris laikė kates pradinėje padėtyje.

— Ei, tu muši per žemai,— sakė kuriam nors lankytojų šeimininkas.— Viskas, ko iš tavęs reikalaujama,— smogti atsargiai ir lengvai.

Žodžiai „atsargiai ir lengvai" buvo slaptažodis, ir tuo momentu, kai savininkas juos ištardavo, pasislėpęs taikytojas nuleisdavo virbą, ir savininkas numušdavo katę nuo padėklo. Po to jis klausdavo:

— Ar supratai, ką aš turėjau galvoje? — Šitie žodžiai buvo signalas taikytojui, kad tas vėl pakeltų virbą. Prie šito atrakciono visada prieidavo koks nors kaimo drimba, norintis pasipuikuoti prieš savo kikenančią draugę.

Vienąsyk dėdulė Vilis pasakė Džefui:

— Tau, vaikine, neblogai išeina, aš didžiuojuosi tavimi. Tu daraisi savo amato meistru.

Tikrieji meistrai tapdavo draugijos grietinėle, ir likusieji balagano ininkai žiūrėjo į juos su pagarba. Jie uždirbdavo daugiau negu bet kuris cirkininkas, apsistodavo geriausiuose viešbučiuose ir važinėdavo brangiausiais limuzinais. Mėgstamiausia apgavikų pramoga buvo plokščia ruletė su rodykle ir sunumeruotais sektoriais. Susimokėjęs klientas suko ruletę, rodyklė sustodavo kokiame nors sunumeruotame sektoriuje, kurį paskui uždengdavo. Kitą kartą pasukti galėjai tik po papildomo mokesčio. Apgavikas aiškindavo, kad, kai uždengs visus sektorius, klientas išloš stambią sumą pinigų. Verteiva jį paakindavo sakydamas, kad žaidžiančiojo šansai didėja. Apgavikas nervingai apsidairydavo ir sukuždėdavo:

— Aš nepripažįstu šito žaidimo, tačiau norėčiau išlošti. Jeigu tu išloši, tai gal mestelėsi ir man kokią monetą?

Apgavikas prievartavo lankytoją ir išlupdavo penkis arba dešimt dolerių ir kalbėjo:

— Statai už mane? Na, dabar nepraloši!

Naivuolis manė, kad dabar jis turi sąjungininką. Džefas tapo pinigų „melžimo" iš lankytojų specialistu. Kadangi neuždengtų ruletės sektorių vis mažėjo, o norinčių išlošti keistuolių skaičius vis didėjo, įsiliepsnodavo aistros.

— Dabar tu neprašausi! — Sušukdavo Džefas, ir lošėjas dar išsitraukdavo pinigų. Galų gale, kai belikdavo uždengti tiktai vieną sektorių, aistros pasiekdavo apo-

gėjų. Auka išleisdavo visus atsineštus pinigus. Tačiau lankytojai niekada neišlošdavo. Ar tai dėl verteivos, ar dėl jo padėjėjo, nepastebimai alkūne stumiančio stalą, tačiau rodyklė būtinai sustodavo ne ten, kur reikia.

Veikiai Džefas išmoko visą balagano žargoną. „Ereliukė"— reiškė, kad reikia padaryti tokį lošimą, jog patiklūs žmonės negalėtų išlošti. Žmones, kurie linksmindavo lankytojus maldami liežuviais, pašaliniai vadindavo „plepiais", o balagancininkai —„oratoriais". Oratorius gaudavo dešimt procentų nuo surinktos sumos už tai, kad surinkdavo „sąvartyną", tai yra minią. „Triukas"— įteiktas prizas. „Laiškanešys"— šnipas, tapęs dalininku.

Vienas pelningiausių balagano fokusų buvo bėganti pelė. Gyvą pelę paleisdavo viduryje stalo ir uždengdavo dubenėliu. Aplink stale buvo išgręžta dešimt sunumeruotų skylių, į bet kurią jų galėjo įlisti pelė, kai atidengdavo dubenėlį. Lankytojas statydavo sumą už kokią nors skylę. Išlošdavo tas, kas atspėdavo, į kurią skylę įlįs pelė.

— Kaip tu padarai „ereliukę"? — paklausė Džefas dėdulę Vilį.— Ar tu turi dresiruotų pelių?

Dėdulė Vilis nusikvatojo visa gerkle.

— Kas, velniai rautų, turi laiko pelėms dresiruoti? Ne, ne. Tai paprasta. Atrakciono savininkas mato, kurios skylės niekas nepasirinko, ir jis, kyštelėjęs pirštą į actą, paliečia tos skylės kraštą, į kurią nori, kad įlįstų pelė. Pelė kiekvieną kartą bėga į tą skylę.

Gražutė Karena, pilvo šokio atlikėja, supažindino Džefą su žaidimu „Raktas".

— Šeštadienio vakarą,— pasakė jam Karena,— pasikviesk po vieną į šalį keletą vyriškių ir parduok jiems mano autopriekabos raktą.

Raktas kainavo penkis dolerius. Apie vidurnaktį dešimt ar daugiau vyriškių slankiojo aplink jos priekabą. O tuo metu Karena gulėjo su Džefu viename miesto viešbučių. Kitą dieną apgaviko aukos ateidavo į tą pačią vietą, kad atkeršytų, bet cirkas jau buvo toli.

Per paskutinius ketverius metus Džefas daug sužinojo apie žmogaus prigimtį. Jis suprato, kaip lengva sužadinti

godulį, kokie patiklūs ir lengvatikiai yra žmonės. Jie tikėjo nebūtais dalykais, nes godumas vertė juos tikėti.

Aštuoniolikmetis Džefas buvo nuostabiai gražus. Moterys iš karto pastebėdavo ir įvertindavo jo pilkas išraiškingas akis, aukštą ūgį ir tamsius garbanotus plaukus. Vyrai žavėjosi jo protu ir geraširdišku humoro jausmu. Jis iš karto susilaukdavo vaikų palankumo. Lankytojos išsijuosusios flirtavo su Džefu, bet dėdulė Vilis įspėjo:

— Laikykis kuo toliau nuo miestiečių, mano berniuk. Jų tėvai visada pasirodo esą šerifai.

Džefas paliko cirką dėl vieno peilių svaidytojo žmonos. Cirkas atvyko į Miledžvilį Džordžijos valstijoje. Cirkas pasamdė naują artistą iš Sicilijos — peilių svaidytoją, kurį vadino Didžiuoju Zorbiniu. Kol Didysis Zorbinis dėliojo savo atributus, jo žavinga žmona pakvietė Džefą į savo viešbučio numerį.

— Zorbinis bus užsiėmęs visą dieną,— pranešė blondinė Džefui.— Truputį pasilinksminkime.

Idėja buvo gera.

— Duok man valandą laiko, o paskui ateik į numerį,— pasiūlė ji.

— Kodėl reikia laukti visą valandą? — paklausė Džefas.

Ji nusišypsojo ir atsakė:

— Lygiai tiek aš sugaišiu pasiruošimui.

Džefas laukė, jo smalsumas stiprėjo, ir kai jis pagaliau atėjo į viešbučio numerį, ji sutiko jį ant slenksčio pusiau nusirengusi. Jis norėjo ją apkabinti, bet ji atstūmė jo rankas ir tarė:

— Eikš čia.

Vonioje buvo šešių rūšių želė, susimaišiusi su šiltu vandeniu.

— Kas tai?

— Tai — desertas. Nusirenk, vaikuti.— Džefas nusirengė.

— O dabar — į vonią.

Jis įlipo į vonią, atsisėdo, ir pajuto geismą, kokio anksčiau nebuvo patyręs. Atrodė, kad minkšta slidi želė

smelkiasi į kiekvieną jo kūno plyšelį, glostydama ir masažuodama. Blondinė taip pat įlipo į vonią.

— Dabar,— sukuždėjo ji,— mes priešpiečiausime.

Ji ėmė laižyti želė nuo jo krūtinės ir pasilenkė prie paslėpsnių.

— Mmm... nuostabus skanėstas! Labiausiai aš mėgstu braškių...

Jos sklandantis liežuvis ir minkštos šilkinės želė trynimasis sukėlė neapsakomą seksualinį pojūtį. Kulminacijos momentu vonios durys atsidarė ir ant slenksčio išdygo Didysis Zorbinis. Sicilietis, blykstelėjęs akimis į savo žmoną ir išsigandusį Džefą, kraupiai suriko itališkai:

— Ak tu, kekše! Aš nudėsiu jus abu! Kur mano peiliai?!

Džefas nesuprato nė vieno žodžio, užtat susivokė iš intonacijos apie įžeisto vyro ketinimus. Didysis Zorbinis šuoliais nulėkė savo peilių, o Džefas iššoko iš vonios visas aplipęs želė, kuri buvo visų vaivorykštės spalvų, ir pastvėręs drabužius, iššoko pro langą ir pasileido alėja. Jis girdėjo triukšmą ir pajuto, kaip virš jo galvos švilpdamas pralėkė peilis. Dzin! Vienas, kitas, o paskui dar ir dar, bet Džefas jau buvo nepasiekiamas. Paskui jis apsirengė ir nuėjo į autobusų stotelę. Po šešių mėnesių Džefas atsidūrė Vietname.

Kiekvienas kareivis kariauja savo kare, ir Džefas po Vietnamo kampanijos pajuto gilią panieką biurokratijai ir stiprų pasibjaurėjimą apskritai valdžia. Dvejus metus jis kariavo kare, kurio negalima laimėti. Jį sukrėtė milžiniški piniginiai, turtiniai ir žmonių gyvybių nuostoliai, jis pasišlykštėjo karo veiksmais, išdavyste, generolais ir politikais, kurie krėsdavo savus fokusus. „Mes buvome įtraukti į karą, kurio niekas nenorėjo,— galvojo Džefas. Tai — apgavystė. Pati didžiausia apgavystė pasaulyje".

Likus savaitei ligi demobilizacijos, Džefas gavo žinią apie dėdulės Vilio mirtį. Cirką uždarė. Su praeitimi buvo baigta. Atėjo laikas mėgautis ateitimi.

Bėgo metai kupini nuotykių. Džefui visas pasaulis tapo karnavalu, o žmonės — grobiu. Jis tobulino apgavimo būdus. Pavyzdžiui, įdėdavo į laikraščius skelbimus, siūlydamas už dolerį spalvotą prezidento fotografiją. Gavęs dolerį, Džefas pasiųsdavo savo aukai pašto ženklą su prezidento atvaizdu. Arba išsiuntinėdavo skelbimus į žurnalus, įspėdamas, kad liko tik šešiasdešimt dienų, kad suspėtų išsiųsti penkis dolerius, nes bus vėlu. Skelbime nebuvo nurodyta, kas bus perkama už tuos penkis dolerius, tačiau pinigų atsiųsdavo.

Džefas mylėjo jūrą ir, kai bičiulis pasiūlė darbą škunoje, plaukiančioje į Taitį, parsisamdė jūreiviu.

Graži balta škuna, šimto šešiasdešimties penkių pėdų ilgio, spindėjo saulėje, tviskėdama gerai ištemptomis burėmis. Denis buvo padarytas iš tiko medienos, o korpusas — iš oregono kenio. Į bendrąjį dvylikos vietų saloną valgius patiekdavo iš laivo virtuvės, kurioje stovėjo elektrinės viryklės. Ekipažo kajutės buvo škunos priekigalyje. Be kapitono, stiuardo ir virėjo, komandoje dar buvo keturi denio jūreiviai. Džefas turėjo padėti pakelti bures, šveisti varines detales, užsikarti į žemutinį spardeką ir nuimti bures. Škuna keliavo aštuoni žmonės.

— Savininkės pavardė — Holander,— pranešė Džefui bičiulis.

Luiza Holander buvo dvidešimt penkerių metų auksaplaukė gražuolė, kurios tėvas valdė bemaž pusę Centrinės Amerikos. Kiti keleiviai buvo laikomi jos draugais, kuriuos jūreiviai niekinamai priskyrė prie „niekatauškų juokdarių"...

Džefas, kepinamas karštos saulės spindulių, denyje šveitė varį. Šalia jo sustojo Luiza Holander.

— Jūs naujokas?

Jis pakėlė akis:

— Taip.

— Kuo jūs vardu?

— Džefas Stivensas.

— Gražus vardas. Jūs žinote, kas aš?

— Ne.

— Aš — Luiza Holander. Tai mano škuna.

— Aišku. Vadinasi, aš dirbu jums.

Ji lėtai nusišypsojo:

— Teisingai.

— Tada, jeigu nenorite veltui leisti pinigų, leiskite man tęsti darbą.— Džefas perėjo prie kito pilerso.

Vakare ekipažo nariai dėjo į šuns dienas keleivius ir laidė sąmojus jų adresu. Tačiau Džefas prisipažino sau, kad jiems pavydi, pavydi jų kilmės, išsilavinimo, nevaržomo elgesio. Visi jie — turtingų šeimų vaikai — mokėsi geriausiose mokyklose. O Džefo mokykla apsiribojo dėdule Viliu ir cirku.

Tarp balagancininkų buvo įsitrynęs archeologijos profesorius, išmestas iš universiteto už tai, kad pavogė ir pardavė kažin kokias vertingas relikvijas. Ilgų pasikalbėjimų metu profesorius sužadino Džefo susidomėjimą archeologija.

— Praeityje tu gali pamatyti žmonijos ateitį,— sakė profesorius.— Pagalvok apie tai, sūneli. Prieš tūkstančius metų gyveno žmonės, kaip tu ir aš, svajojo apie kažką savo, kūrė mitus, trumpiau sakant, gyveno savo gyvenimą ir savo ruožtu dovanojo gyvybę mūsų protėviams,— profesorius kalbėjo toliau, o jo žvilgsnis buvo įsmeigtas kažkur į tolį.— Kartagina — štai ta vieta, kur aš norėčiau tęsti kasinėjimus. Dar gerokai prieš Kristaus gimimą ji buvo didis miestas, senosios Afrikos Paryžius. Žmonės ten turėjo savo žaidimus, savo pirtis, važiuoklių lenktynes. Milžiniškas cirkas savo dydžiu viršijo penkias dabartines futbolo aikštes.

Džefo akyse jis pastebėjo susidomėjimą.

— Ar tu žinai, kaip Katonas Vyresnysis buvo įpratęs užbaigti kalbas Romos senate? Jis tvirtino: „Kartagina turi būti sugriauta". Galų gale jo troškimas išsipildė. Romėnai nepaliko akmens ant akmens iš to miesto ir po dvidešimt penkerių metų sugrįžo, kad pastatytų ant jo griuvėsių kitą didįjį miestą. Kaip aš norėčiau paimti tave, mano berniuk, ir vykti į Kartaginą.

Po metų archeologas mirė nuo alkoholizmo. Džefas prisiekė, kad vieną gražią dieną išvyks kasinėti. Visų pirma į Kartaginą, archeologijos profesoriaus garbei.

Kartą vakare Džefą pakvietė į Luizos Holander kajutę. Jos kūnas buvo pridengtas permatomu šilkiniu chalatu.

— Mem, jūs norėjote mane matyti?

— Džefai, ar jūs homoseksualistas?

— Manau, panele Holander, kad tai ne jūsų reikalas, tačiau atsakysiu — ne. Tiesiog aš išrankus.

Luiza Holander prikando lūpą.

— Kokios moterys jums patinka? Turbūt kokios nors kekšės?

— Retkarčiais,— sutiko Džefas.— Ar dar ko nors norėjote, panele Holander?

— Taip. Rytoj vakare aš rengiu iškilmingus pietus. Ar jūs norėtumėte dalyvauti?

Prieš atsakydamas Džefas ilgai žiūrėjo į savo šeimininkę.

— O kodėl ne?

Nuo to viskas ir prasidėjo.

Kai Luizai Holander suėjo dvidešimt penkeri, ji jau buvo išsiskyrusi su dviem vyrais, o jos juristas parengė vedybinę sutartį su trečiuoju. Kitą vakarą škuna prisišvartavo Papaetėje; visi keleiviai ir ekipažas išlipo į krantą, o Džefas gavo kvietimą į Luizos Holander kajutę. Įėjęs Džefas pamatė ją, vilkinčią spalvingą šilkinį pareo *, prakirptą ligi šlaunų.

— Aš mėginau jį nusivilkti,— pradėjo ji.— Bet užsikirto užtrauktukas.

Džefas priėjo ir įdėmiai apžiūrėjo drabužį.

— Čia nėra užtrauktuko.

Ji atsigręžė į jį ir nusišypsojo.

— Aš žinau. Tai mano problema.

Jie mylėjosi denyje, jų kūnus glamonėjo švelnus tropinis vėjelis. Paskui jie gulėjo ant nugaros, pasukę veidus vienas į kitą. Džefas pasirėmė alkūne ir paklausė Luizą:

— Ar kartais tavo tėvas ne šerifas?

Ji nustebusi pašoko:

— Ką?

* Paplūdimio drabužis.

— Tu — pirmoji miestietė, su kuria aš myliuosi. Dėdulė Vilis mane įspėjo, kad jų tėveliai visada būna šerifai.

Po šito jie drauge praleisdavo kiekvieną naktį. Iš pradžių Luizos draugus tai linksmino. „Dar vienas Luizos žaisliukas",— manė jie. Bet kai ji pranešė, kad ketina už Džefo tekėti, draugai pasipiktino.

— Dėl Dievo, Luiza, juk jis — niekas. Jis dirbo cirke. Dieve mano, su tokiu pačiu pasisekimu tu galėjai ištekėti už arklininko. Sutinkam, kad jis gražus. Ir stulbinantis vaikinas. Bet, mieloji, išskyrus seksą, jūs neturite nieko bendro.

— Luiza, Džefas — pusryčiams, bet ne pietums.

— Tu turi skaitytis su savo visuomenine padėtimi.

— Tiesą sakant, jis tau ne pora, argi ne?

Tačiau kad ir ką kalbėjo jos draugai, jie negalėjo perkalbėti Luizos. Džefas buvo pats žavingiausias vyriškis, kurį ji buvo kada nors sutikusi. Ji buvo pastebėjusi vieną dalyką: stulbinančiai gražūs vyriškiai pasirodydavo nepaprastai kvaili arba nepakeliamai nuobodūs. Džefas buvo protingas ir sąmojingas, o prieš tokį derinį sunku atsilaikyti.

Kai Luiza prašneko apie vedybas, Džefas nustebo ne mažiau negu jos draugai.

— Kam tuoktis? Tu ir taip gavai mano kūną. Aš tau negaliu duoti daugiau negu turiu.

— Viskas labai paprasta, Džefai. Aš tave myliu. Aš noriu likusį gyvenimą nugyventi su tavimi.

Po Luizos Holander, patyrusios aukštuomenės liūtės kauke slėpėsi pažeidžiama ir pasimetusi maža mergaitė.

„Aš jai reikalingas",— galvojo Džefas. Mintis apie šeimyninį gyvenimą ir vaikus netikėtai smarkiai jį sujaudino. Nuo to laiko, kai prisimena save, jis nuolat kažkur skubėjo. Ir štai atėjo laikas sustoti.

Po trijų dienų jų santuoką įregistravo Papaetės municipalitete Taityje.

Kai jie grįžo į Niujorką, Džefą iškvietė į Luizos Holander juristo kontorą. Skotas Fogartis buvo nedidukas bejausmis vyriškis, kietai sučiauptomis lūpomis.

— Jums reikia pasirašyti vieną popierių,— pareiškė juristas.

— Kas per popierius?

— Tai atsisakymas. Čia tiesiog sakoma, kad jums išsituokus su Luiza Holander...

— Luiza Stivens.

— Luiza Stivens, jūs nepretenduosite į jos...

Džefas pajuto, kad mėšlungis sutraukė jam skruostikaulius.

— Kur man pasirašyti?

— Argi jūs nenorite, kad aš pabaigčiau?

— Ne. Aš nemanau, kad jūs prieisite prie reikalo esmės. Aš vedžiau ją ne dėl jos velniškų pinigų.

— Nejaugi, pone Stivensai! Aš tiktai...

— Tai jūs norite, kad aš pasirašyčiau ar ne?

Juristas padėjo lapą popieriaus priešais Džefą. Jis paskubomis brūkštelėjo parašą ir išlėkė iš kabineto. Apačioje jo laukė vairuotojas. Atsisėdęs į Luizos limuziną, Džefas pasijuokė iš savęs: „Kurių velnių aš dėl viso to taip suirzau? Visą gyvenimą aš buvau sukčius ir pirmą kartą pasielgiau sąžiningai. Matyt, kažin kas galvoja, kad aš ketinu juos apmauti. Taip, aš elgiausi kaip koks nors sekmadieninės mokyklos mokytojėlis".

— Su smokingu tu atrodysi fantastiškai,— burkavo Luiza geriausio siuvėjo ateljė Manhetene.

Praėjus dviems mėnesiams po vestuvių penki geriausi Luizos draugai mėgino prisivilioti Džefą į savo kompaniją, tačiau jis juos ignoravo. Jis tvirtai nusprendė kurti šeimyninį gyvenimą.

Tumba Holanderis, Luizos brolis, įrašė Džefą į prašmatnaus, vienintelio tokio klubo Niujorke narių sąrašą. Tai buvo „Piligrimo" klubas. Tumba, mėsingas ir tvirtas vidutinio amžiaus vyrukas, jaunystėje žaidė dešiniojo saugo pozicijoje Harvardo universiteto futbolo komandoje ir gavo pravardę už tai, kad niekada nenusileisdavo varžovams. Jis turėjo garlaivių kompaniją, bananų plantaciją, kelias stambiųjų raguočių fermas, mėsos konservų kompaniją ir dar korporacijų, kurių Džefas nebūtų ga-

lėjęs suskaičiuoti. Tumba Holanderis neslėpė savo paniekos Džefui Stivensui.

— Tu juk pats žinai, kad esi ne mūsų lizdo paukštis, seni. Kol tu patenkinsi Luizą lovoje, viskas bus gerai. Aš myliu savo seserį.

Džefui vos užteko kantrybės, kad suimtų save į rankas. „Aš vedęs ne šitą padugnę. Aš vedęs Luizą".

Kiti „Piligrimo" klubo nariai, tokie patys nemalonūs tipai, laikė Džefą ypač įdomiu. Kiekvieną dieną jie pietavo klube ir prašė Džefą papasakoti jiems istorijų iš jo „balaganininko" dienų, kaip jie mėgo sakyti, ir Džefas užsispyręs pasakojo vis žiauresnes istorijas.

Džefas ir Luiza gyveno dvidešimt penkių kambarių name, pilname tarnų, Yst Said Manhetene. Luiza turėjo dvarą Long Ailende ir Bahamuose, vilą Sardinijoje ir didžiulį butą Foko aveniu Paryžiuje. Luizai priklausė kelios mašinos: „Mazerati", „Rols Kornik", „Lambordžini" ir „Daimler".

„Tai fantastiška",— galvojo Džefas.

„Tai puiku",— galvojo Džefas.

„Tai nuobodu,— galvojo Džefas.— Ir žema".

Vienąkart rytą jis išlipo iš savo aštuonioliktojo amžiaus lovos su baldakimu, apsivilko „Salka" firmos chalatą ir nuėjo ieškoti Luizos.

Jis radọ ją valgomajame.

— Man reikia eiti dirbti,— pareiškė jis.

— Dėl Dievo, brangusis, kodėl? Mums pinigai nereikalingi.

— Tai ne dėl pinigų. Ar tik tu nemanai, kad aš sėdėsiu susidėjęs rankas ir lauksiu, kad mane maitintų iš šaukšto? Aš privalau dirbti.

Luiza akimirką susimąstė.

— Gerai, mano angele. Aš pakalbėsiu su Tumba. Jis turi biržos maklerių firmą. Ar tu norėtum tapti biržos makleriu?

— Aš paprasčiausiai noriu atplėšti nuo kėdės savo užpakalį,— suniurnėjo Džefas.

Jis ėmė dirbti pas Tumbą. Ligi tol jis niekada nebuvo dirbęs pagal reglamentuotą tarnautojų dienotvarkę. „Man

patiks",— galvojo Džefas, nors ir nekentė Tumbos. Jis dirbo tik todėl, kad norėjo parnešti namo uždarbį.

— Kada mes turėsime vaiką? — paklausė jis Luizą po vėlyvų sekmadieninių pusryčių.

— Greitai, brangusis. Aš stengiuosi.

— Einam į lovą. Pamėginkime dar kartą.

Džefas sėdėjo prie pietų stalo, rezervuoto jo svainiui, su penkiais kitais pramonės magnatais.

Tumba paskelbė:

— Draugai, mes ką tiktai gavome sąskaitą iš mėsos konservų kompanijos. Mūsų pajamos sudaro apie keturiasdešimt procentų.

— O kodėl joms nebūti? — nusijuokė vienas sėdinčiųjų prie stalo.— Tu nupirkai visus priėmėjus.— Jis pasisuko į likusiuosius — senas protuolis Tumba perka prastą mėsą, užspaudžia „prima" spaudą ir perparduoda ją, susikraudamas velniškus pinigus.

Džefą šita žinia priblokšė.

— Dieve mano! Juk žmonės šitą mėsą valgo. Jie maitina ja savo vaikus. Ar jis tai rimtai sako, Tumba?

Tumba vyptelėjo ir sušuko:

— Pažiūrėkite į jį, irgi mat atsirado moralistas.

Per kitus tris mėnesius Džefas gerai susipažino su stalo kaimynais. Edas Zeleris davė milijono dolerių kyšį už tai, kad galėtų pasistatyti fabriką Libijoje. Maikas Kvinsis, konglomerato galva, dirbtinai mažino dolerio kursą, kai pirkdavo kompanijas ir perduodavo savo draugams vertingą informaciją apie tai, kada pirkti ir parduoti akcines kompanijas. Alanas Tompsonas, pats turtingiausias žmogus prie stalo, gyrėsi savo kompanijos politika.

— Ligi tol, kol jie pakeitė velnio įstatymą, mes atleisdavome senukus, likus metams ligi pensijos. Sutaupėme padorią sumą.

Visi verslininkai sugalvodavo įvairiausių gudrybių, kad nereikėtų mokėti mokesčių, apgaudavo draudimo kompanijas, klastojo sąskaitas ir įrašydavo jas į savo dabartinių meilužių atlyginimų žiniaraščius, kurios neva dirba sekretorėmis ir asistentėmis.

„Dieve! — galvojo Džefas.— Juk jie tiesiog persirengę balaganininkai".

Žmonos buvo kaip du vandens lašai panašios į juos. Jos griebė viską, kas pakliūdavo į jų godžias rankas, ir apgaudinėdavo savo vyrus su kitais.

Kai Džefas pasidalino savo pergyvenimais su Luiza, ji nusijuokė:

— Džefai, nebūk naivus. Ar tau patinka tavo gyvenimas dabar?

Tiesą pasakius, jam nepatiko. Jis vedė Luizą, nes tikėjo, kad jis jai reikalingas. Jis manė, kad vaikai viską pakeis.

— Įsitaisykime bent vieną. Mes susituokę jau ištisus metus.

— Mano angele, būk kantrus. Aš buvau pas gydytoją, ir jis pasakė, kad aš sveika. Galbūt tau reikia pasitikrinti ir įsitikinti, kad tu sveikas.

Džefas nuėjo.

— Jums nėra ko rūpintis, viskas gerai,— patikino jį gydytojas.

Tačiau, kaip ir anksčiau, nieko neišėjo.

* * *

Juodąjį pirmadienį Džefo pasaulis suskilo į dalis. Viskas prasidėjo pirmadienį, kai rytą Džefas pasižiūrėjo į Luizos vaistinėlę, nes jam reikėjo aspirino. Jis pamatė, kad visa lentynėlė užversta tabletėmis, saugančiomis nuo pastojimo. Vienas pakelis buvo bemaž tuščias. Šalia jo stovėjo mažas buteliukas su baltais milteliais ir auksinis šaukštelis. Bet tai buvo tiktai pradžia.

Vidudienį Džefas, sėdėdamas giliame krėsle „Piligrimo" klube, laukė pasirodant Tumbos. Staiga jis išgirdo dviejų vyriškių pokalbį.

— Ji prisiekinėja, kad jos italo dainininko lyties organas ilgesnis negu dešimt colių.

Pasigirdo tylus žvengimas.

— Na, Luizai visada patikdavo dideli.

„Jie kalba apie kitą Luizą",— pasakė sau Džefas.

— Štai kodėl ji ištekėjo už to cirkininko. Ji pasakoja apie jį tokias smagias istorijėles. Tu nepatikėsi, kad jis neseniai...

Džefas pakilo ir, nieko prieš save nematydamas, išėjo iš klubo.

Jį smaugė toks pyktis, kokio anksčiau nebuvo patyręs. Jis norėjo ją nužudyti. Norėjo nužudyti nežinomąjį italą. Jis norėjo nužudyti Luizą. Su keliais vyriškiais ji permiegojo per pastaruosius metus? Jie visi iš jo juokėsi. Tumba, Elas Zeleris, Maikas Kvinsis, Alanas Tompsonas ir jų žmonos. Pirmas Džefo noras — susikrauti daiktus ir išvažiuoti. Bet tai būtų nelabai protinga. Jis neketino suteikti jiems galimybės pasijuokti jam išvykus.

Dieną, kai Džefas grįžo namo, Luizos nebuvo.

— Madam išėjo rytą,— pasakė liokajus Pikensas.— Manau, kad ji turi keletą paskirtų susitikimų.

„Kertu lažybų, kad ji išėjo į pasimatymą,— pagalvojo Džefas. Ji išėjo dulkintis su italu, kurio lyties organas dešimties colių ilgio. Dieve mano!"

Kai Luiza grįžo namo, Džefas susitvardė.

— Ar gerai praleidai dieną? — paklausė Džefas.

— O, brangusis, įprastinė nuobodybė. Kirpykla, parduotuvės... O kaip tu praleidai dieną, mano angele?

— Labai įdomiai,— atsakė Džefas.— Aš daug ką sužinojau.

— Tumba man sakė, kad tau gerai sekasi.

— Taip, teisingai,— patikino ją Džefas.— Ir labai greitai man dar geriau seksis.

Luiza paglostė jo ranką?

— Mano puikusis vyre, kodėl mums anksčiau neatsigulus?

— Ne šiandien,— atsakė Džefas.— Man labai skauda galvą.

Visą kitą savaitę Džefas sugaišo sudarinėdamas planą. Jis pradėjo per priešpiečius klube.

— Ar jūs ką nors žinote apie kompiuterinį chuliganizmą? — paklausė Džefas.

— O koks reikalas? — pasidomėjo Edas Zeleris.— Tu planuoji vieną jų?

Pasigirdo juoko protrūkis.

— Ne, aš rimtai,— spyrėsi Džefas.— Tai didelė bėda. Žmonės, surinkę kodą, įsibrauna į kompiuterius ir apiplė-

šia bankus, draudimo kompanijas ir kitas organizacijas. Ir kasdien vis dažniau ir dažniau.

— Skamba taip, lyg tu būtum suradęs bendrininką,— suniurnėjo Tumba.

— Aš čia sutikau vieną, kuris išrado kompiuterį, kaip jis tvirtina, į kurį negalima įsibrauti.

— O tu nori jį aplošti? — rimtai paklausė Maikas Kvinsis.

— Reikalas tas, kad aš suinteresuotas, jog jam grįžtų jo pinigai. Aš tiesiog klausiu, ar kas nors iš jūsų nutuokiate apie kompiuterius?

— Ne,— nusišypsojo Tumba.— Bet mes viską žinome apie išradėjus.

Po dviejų dienų klube Džefas priėjo prie stalo ir paaiškino Tumbai:

— Atleisk, bet aš negaliu šiandien prisidėti prie jūsų. Pas mane ateis svečias.

Kai Džefas atsisėdo prie kito staliuko, Alanas Tompsonas nusišypsojo:

— Gal jis pietaus su barzdota cirko panele?

Gunktelėjęs žilas vyriškis įėjo į valgomąjį ir nuėjo prie Džefo staliuko.

— Dieve! — sušuko Maikas Kvinsis.— Bet juk tai profesorius Akermanas!

— Kas per vienas, tas Akermanas?

— Argi tu niekada neskaitei ekonomikos darbų, Tumba? Praeitą savaitę Vernono Akermano nuotrauka buvo atspausdinta „Taim" viršelyje. Jis valstybinės mokslinės prezidento draugijos pirmininkas. Jis pats žymiausias šalies mokslininkas.

— Tada ką, velniai rautų, jis veikia su mano brangiuoju svainiu?

Džefas ir profesorius gyvai kalbėjosi valgydami, o Tumba ir jo draugai vis stipriau ir stipriau nekantravo.

Kai profesorius išėjo, Tumba sustabdė Džefą, ėjusį pro jų staliuką.

— Ei, Džefai, kas čia toks buvo?

Džefas kaltai pažiūrėjo į jį:

— A... tu turi galvoje Vernoną?

— Taip. Apie ką jūs su juo kalbėjotės?

— Mes... ir...— Likusieji akimis beveik valgė Džefą, kai tas išsisukinėjo nuo atsakymo.— Aš... turbūt knygą parašysiu apie jį. Jis labai įdomi asmenybė.

— Aš nežinojau, kad tu rašytojas.

— Na, aš manau, kad mums visiems reikia kada nors pradėti.

Dar po trijų dienų Džefas pusryčiavo su kitu svečiu. Šį kartą jį atpažino Tumba.

— Ei! Bet juk tai Simoras Džeritas, tarptautinės kompiuterių kolegijos pirmininkas. Ką jis čia veikia su Džefu?

Ir vėl Džefas ir jo svečias ilgai ir draugiškai kalbėjosi.

Kai oficialūs pusryčiai pasibaigė, Tumba susirado Džefą.

— Džefri, mano berniuk, ką tu turi bendro su Simoru Džeritu?

— Nieko,— greitai atsakė Džefas.— Tiesiog paplepėjome.

Jis norėjo nueiti, tačiau Tumba jį sustabdė.

— Neskubėk, drauguži. Simoras Džeritas labai užimtas vyras. Jis tiesiog šiaip sau nesėdės.

Džefas rimtai atsakė:

— Gerai. Reikalas tas, Tumba, kad Simoras kolekcionuoja pašto ženklus, o aš jam papasakojau apie ženklą, kurį galėčiau jam gauti.

„Reikalas tas, kad aš — asilas",— pagalvojo Tumba.

Kitą savaitę Džefas pietavo klube su Čarlzu Bartletu, vienos stambiausių pasaulyje komercinių įmonių —„Bartlet end Bartlet"— prezidentu. Tumba, Edas Zeleris, Alanas Tompsonas ir Maikas Kvinsis žiūrėjo kaip pakerėti į du besikalbančius vyriškius.

— Tavo svainis paskutiniu metu aukštai pakilo,— pasakė Zeleris.— Tumba, kokį reikalą jis tvarko?

Tumba susierzinęs tarė:

— Aš nežinau, bet esu tikras, kad sužinosiu, velniai rautų! Jeigu Džeritas ir Bartletas susidomėję, tai reikalas kvepia maišu pinigų.

Jie stebėjo, kaip Bartletas atsistojo, entuziastingai paspaudė Džefui ranką ir išėjo. Kai Džefas ėjo pro jų staliuką, Tumba nutvėrė jį už rankos:

— Prisėsk, Džefai. Mes norėtume truputį su tavim pasikalbėti.

— Man reikia grįžti į kontorą,— pasipriešino Džefas.— Aš...

— Tu pamiršai, kad dirbi pas mane? Sėskis.— Džefas atsisėdo.— Su kuo tu pietavai?

Džefas dvejojo.

— Šiaip sau. Su senu draugu.

— Čarlis Bartletas tavo senas draugas?

— Lyg ir...

— Apie ką tu su senu draugu Čarliu kalbėjai?

— Daugiausia... apie automobilius. Senis Čarlis mėgsta antikvarinius automobilius, o aš girdėjau apie vieną „Pikardą" trisdešimt septintųjų metų, keturių durų, su atlenkiamu...

— Liaukis tyčiojęsis,— nutraukė jį Tumba.— Tu nekolekcionuoji ženklų, neparduodi mašinos ir nerašai tos velnio knygos. Ką tu sumanei?

— Nieko. Aš...

— Tu kali pinigus, argi ne, Džefai? — paklausė Edas Zeleris.

— Ne! — atsakė jis, bet atsakė pernelyg greitai, lyg teisindamasis.

Tumba uždėjo Džefui ant peties mėsingą ranką.

— Ei, drauguži, aš juk tavo svainis. Mes juk viena šeima, gal pamiršai? — Jis meškiškai jį apkabino.— Kas nors dėl to saugaus kompiuterio, apie kurį tu užsiminei praeitą savaitę? Teisingai?

Jie perskaitė Džefo veide, kad pagavo jį į tinklą.

— Na, taip.

Visa tai priminė danties rovimą. Ko nepadarysi, kad ką nors išpeštum iš kalės vaiko!

— Kodėl tu mums nepasakei, kad įtrauktas ir profesorius Akermanas?

— Aš maniau, kad jums tai neįdomu.

— Tu klysti. Jeigu tau reikalingas kapitalas, kreipkis į savo draugus.

— Mums su profesoriumi nereikia pinigų,— tarė Džefas.— Džeritas ir Bartletas...

— Džeritas ir Bartletas — velnio rykliai. Jie tave gyvą praris,— sušuko Alanas Tompsonas.

Įsiterpė Edas Zeleris:

— Džefai, jeigu turėsi reikalą su draugais, tai tau bus tik geriau.

— Jau viskas sutarta,— pasakė Džefas.— Čarlis Bartletas...

— Tu jau ką nors pasirašei?

— Ne, bet aš daviau žodį...

— Tada dar nesutarta. Džefai, seni, verslo žmonės keičia sprendimus kas minutę.

— Man net nederėjo su jumis apie tai kalbėti,— paprieštaravo Džefas.— Profesoriaus Akermano vardas neturi būti minimas. Jis pasirašė sutartį su vyriausybine organizacija.

— Mes tai žinome,— pasakė švelniai Tompsonas.— Profesorius mano, kad tas daiktelis turi veikti?

— Jis žino, kad kompiuteris dirba.

— Tai patogu Akermanui ir tinka mums, draugai. Tiesa?

Pasigirdo pritariančių balsų choras.

— Ech, aš nesu išsimokslinęs,— tarė Džefas.— Aš negaliu garantuoti. Kiek man žinoma, šitas daiktas apskritai gali neturėti jokios vertės.

— Žinoma. Mes suprantame. Bet pasakyk, kokia iš tikrųjų jo kaina, Džefai. Ar jis griozdiškas?

— Tumba, kompiuterių paklausa didelė visame pasaulyje. Aš net nesiryžtu pasakyti jo kainos. Bet kuris gali juo naudotis.

— Kiek tau reikia pradiniam finansavimui?

— Dviejų milijonų dolerių, bet viskas, ko mums reikia,— tai dviejų šimtų penkiasdešimties tūkstančių dolerių grynaisiais. Bartletas žadėjo...

— Pamiršk Bartletą. Bet juk tai smulkmena, seni. Mes patys įdėsime pinigus. Tiktai laikyk tai paslaptyje. Teisingai, draugai?

— Teisingai!

Tumba atsisuko ir spragtelėjo pirštais, bematant priėjo padavėjas.

— Dominykai, atnešk ponui Stivensui popieriaus lapelį ir parkerį.

Padavėjas tuojau pat patenkino jo pageidavimą.

— Mes galime užbaigti šitą mūsų nedidelį reikaliuką tiesiog dabar,— pasakė Tumba Džefui.— Tu paprasčiausiai surašysi šitą dokumentą, suteiksi mums teises, ir mes pasirašysime, o rytą tu gausi čekį dviems šimtams penkiasdešimčiai tūkstančių dolerių. Tai tave patenkina?

Džefas prikando apatinę lūpą?

— Tumba, aš pažadėjau ponui Bartletui...

— Karste aš mačiau tavo poną Bartletą,— suriaumojo Tumba.— Tu vedęs jo ar mano seserį? Rašyk!

— Mes dar neturime jam patento ir...

— Rašyk, velniai rautų! — Tumba įbruko Džefui į rankas parkerį.

Džefas nenoromis ėmė rašyti: „Perduodu savo teises, nuosavybės teisę ir procentines pajamas už elektroninę skaičiavimo mašiną SAKABA pirkėjams — Donaldui Holanderiui („Tumbai"), Edui Zeleriui, Alanui Tompsonui ir Maikui Kvinsiui už būsimą dviejų milijonų dolerių sumą, išmokant du šimtus penkiasdešimt tūkstančių dolerių sutartį pasirašant. SAKABA — visapusiškai išbandytas, eksploatavimas patikimas, energijos naudoja mažiau negu kiti, parduotuvėse esantys kompiuteriai. SAKABA'os nereikia remontuoti (arba keisti detales) mažiausiai dešimt metų". Kol Džefas rašė, visi žiūrėjo jam per petį.

— Dieve mano! — pasakė Edas Zeleris.— Dešimt metų! Nėra parduotuvėse nė vieno kompiuterio, kuris galėtų su juo susilyginti!

Džefas rašė toliau. „Pirkėjams žinoma, kad nei profesorius Akermanas, nei aš neturime SAKABA'i patento..."

— Mes viskuo pasirūpinsime,— nekantriai pertraukė Alanas Tompsonas.— Aš turiu vieną juristą.

Džefas tvarkingai išvedžiojo žodžius: „Aš paaiškinau pirkėjams, kad SAKABA gali apskritai neturėti rinkos kainos, ir taip pat nei profesorius Akermanas, nei aš ne-

atsakome už SAKABA". Jis pasirašė ir padavė popierių Tumbai.

— Šito užtenka?

— Tu esi tikras dėl dešimties metų? — paklausė Tumba.

— Garantuota. Aš tiktai padarysiu dokumento kopiją,— pasakė Džefas. Visi stebėjo, kaip jis tvarkingai kopijavo ankstesnįjį raštą. Tumba ištraukė iš jo rankų popierius ir pasirašė. Zeleris, Kvinsis ir Tompsonas pasekė jo pavyzdžiu. Tumba švytėte švytėjo iš džiaugsmo.

— Kopiją mums ir kopiją tau. Senis Simoras Džeritas ir Čarlis Bartletas tikriausiai paklius į kvailą padėtį, a, berniukai? Aš negaliu sulaukti, kol jie sužinos, kad juos išmetė iš šito reikalo?

Kitą rytą Tumba įteikė Džefui dviejų šimtų penkiasdešimties tūkstančių dolerių čekį.

— Kur kompiuteris? — paklausė Tumba.

— Aš patvarkiau, kad jį atvežtų į klubą vidurdienį. Aš manau, bus patogiau, jeigu visi būsite drauge, kai jį atveš.

Tumba paplojo jam per petį.

— Žinai, Džefai, tu dalykiškas vaikinas. Pasimatysime per pietus.

Kai tiktai laikrodis išmušė dvylika, „Piligrimo" klube pasirodė pasiuntinys su dėže rankose. Jį palydėjo prie stalo, prie kurio sėdėjo Tumba, Zeleris, Tompsonas ir Kvinsis.

— Štai ir jis! — sušuko Tumba.— Viešpatie! Šitas velnio daikčiukas net portatyvinis!

— Ar lauksime Džefo? — paklausė Tompsonas.

— Eina jis... Tai dabar priklauso mums.

Tumba nuplėšė vyniojamąjį popierių nuo dėžės. Atsargiai ir pagarbiai jis pakėlė daiktą, įvyniotą į šiaudus. Vyrai sėdėjo ir nemirksėdami žiūrėjo į jį. Rankose Tumba laikė pėdos ilgio kvadratinį rėmą, su tarp rėmų ištemptomis vielomis, ant kurių buvo užmauti kauliukai. Visi ilgai tylėjo.

— Kas tai? — galų gale paklausė Kvinsis.

Alanas Tompsonas atsakė:

— Tai — abakas. Vienas tų išradimų, kuriais naudo-

jasi skaičiuodami azijiečiai...— jo veido išraiška pasikeitė.

— Dieve! SAKABA — tai ir yra abakas, parašytas atbulai! — Jis atsigręžė į Tumbą.— Kas čia per juokai?

Zeleris rėkė taškydamasis seilėmis:

— Patikimas, naudoja mažiau elektros energijos negu bet kuris kitas kompiuteris, esantis parduotuvėje... Sulaikyti pinigų išmokėjimą pagal čekį!

Karštligiškai puolė skambinti telefonu.

— Jūs dėl jūsų patvirtinto čekio? — paklausė vyriausiasis ekonomistas.— Dėl to nesirūpinkite. Ponas Stivensas gavo pinigus šį rytą.

Liokajus Pikensas labai atsiprašinėjo, bet ponas Stivensas susidėjo daiktus ir išvažiavo.

— Jis kažką paminėjo apie ilgą kelionę.

Tą pačią dieną pamišusiam iš įniršio Tumbai pagaliau pavyko prisiskambinti profesoriui Vernonui Akermanui.

— Žinoma. Džefas Stivensas. Mielas žmogus. Jūsų svainis, sakote?

— Profesoriau, ką jūs aptarinėjote su Džefu?

— Manau, kad tai ne paslaptis. Džefas svajoja parašyti apie mane knygą. Jis įtikinėjo mane, kad pasaulis norįs sužinoti daugiau apie mane, kas per žmogus — mokslininkas...

Simonas Džeritas slapukavo.

— Kodėl jūs norite žinoti apie ką mes kalbėjomės su ponu Stivensu? Ar jūs konkuruojantis pašto ženklų kolekcionierius?

— Ne. Aš...

— Na, tada nėra ko kišti nosį ne į savo reikalus. Yra vienintelis toks pašto ženklas ir ponas Stivensas sutiko parduoti jį man, kai jis jį įsigis.

Ir Džeritas padėjo ragelį.

Tumba iš anksto žinojo, ką pasakys Čarlis Bartletas.

— Džefą Stivensą? O, taip. Aš renku senus automobilius. Džefas žino, kur yra tas trisdešimt septintųjų metų „Pakardas"...

— Nesijaudinkite,— ramino savo draugus Tumba.— Mes išplėšime savo pinigus ir pasodinsime kalės vaiką

visam gyvenimui. Juk yra įstatymas draudžiantis sukčiavimą!

Kita instancija tapo Skoto Fogarto kontora.

— Jis apsuko mus! Jis paėmė du šimtus penkiasdešimt tūkstančių dolerių,— pasakė Tumba juristui.— Aš noriu pasodinti jį už grotų visam likusiam gyvenimui. Gaukite orderį...

— Ar turite sutartį su savimi?

— Ji — čia.— Tumba padavė Fogarčiui sutartį, kurią surašė Džefas. Juristas perbėgo akimis popieriaus lapą, perskaitė dar kartą.

— Jis padirbo jūsų parašus?

— Ne, kodėl gi,— paprieštaravo Maikas Kvinsis.— Mes patys ją pasirašėme.

— Ar jūs iš pradžių perskaitėte, kas čia parašyta?

Edas Zeleris piktai tarė:

— Žinoma, mes skaitėme. Jūs galvojate, kad mes kvaili?

— Džentelmenai, aš jums patiems leisiu tai nuspręsti. Jūs pasirašėte sutartį, tvirtinančią, kad jums žinoma, kad jūs įsigyjate už du šimtus penkiasdešimt tūkstančių dolerių daiktą, kuris neturi patento ir kuris gali neturėti jokios vertės. Juristų žargonu aš galėčiau pasakyti labai trumpai: „Jus šauniai apmovė".

Skyrybas Džefas įformino Reno. Įsikurdamas naujoje vietoje, jis atsitiktinai susidūrė su Konradu Morganu. Morganas kadaise dirbo pas dėdulę Vilį.

— Džefai, ar tu galėtum padaryti man nedidelę paslaugą? — paklausė Konradas Morganas.— Viena jauna ledi važiuoja traukinio kupė iš Niujorko į Sent Lujį su šiokiomis tokiomis brangenybėmis... Džefas žiūrėjo pro lėktuvo iliuminatorių ir galvojo apie Treisę. Jis šypsojosi.

Grįžusi į Niujorką Treisė pirmiausia apsilankė pas Konradą Morganą, jo juvelyrinėje parduotuvėje. Tas nusivedė ją į savo kabinetą ir uždarė duris. Jis pasitrynė rankas ir tarė:

— Aš labai nerimavau, mano brangioji. Aš jūsų laukiau Sent Lujyje ir...

— Jūs nebuvote Sent Lujyje.

— Ką? Ką jūs turite galvoje? — Jo melsvos akys sublizgo.

— Aš turiu galvoje tai, kad jūs ten net nevažiavote. Jūs net neketinote manęs pasitikti.

— Na, žinoma, važiavau. Juk jūs turėjote brangenybes, ir...

— Jūs pasiuntėte du vyriškius, kad jas iš manęs atimtų.

Morgano veide pasirodė sumišimas.

— Aš nesuprantu.

— Iš pradžių aš pagalvojau, kad nutekėjo informacija organizuojant šitą reikalą. Bet to nebuvo, argi ne? Jūs man pasakėte, kad jūs asmeniškai nupirksite man bilietą į traukinį, todėl tik jūs vienas žinojote mano kupė numerį. Aš važiavau svetima pavarde ir nusigrimavusi, bet jūsų žmonės tiksliai žinojo, kur mane rasti.

Nekaltame, kaip cherubino, veide pasirodė didelis nustebimas.

— Jūs norite pasakyti, kad kažin kas pavogė iš jūsų brangenybes?

Treisė nusišypsojo.

— Aš noriu pasakyti, kad jų nepavogė.

Tuojau pat Morgano veidas pasidarė nuoširdus.

— Brangenybės pas jus?

— Taip. Jūsų draugai taip skubėjo į lėktuvą, kad pamiršo jas.

Konradas akimirką apžiūrinėjo Treisę:

— Atleiskite.

Jis išėjo pro vidines duris, o Treisė, visiškai atsipalaidavusi, atsisėdo ant kušetės.

Konradas Morganas nesirodė bent penkiolika minučių, o kai grįžo jo veide atsispindėjo sąmyšis.

— Bijau, kad įvyko klaida. Didelė klaida. Jūs uždirbote savo dvidešimt penkis tūkstančius.— Jis džiugiai nusišypsojo.— Duokite brangenybes ir...

— Penkiasdešimt tūkstančių.

— Prašau atleisti.

— Man teko jas vogti du kartus. Todėl — pone Morganai, penkiasdešimt tūkstančių.

— Ne,— paprieštaravo jis ryžtingai. Jo akys pagaliau liovėsi blizgėjusios.— Bijau, kad negalėsiu tiek daug už jas sumokėti.

Treisė atsistojo:

— Puiku. Aš rasiu ką nors Los Vege, kas supras, kad jos vertos daug daugiau.

Ji nuėjo prie durų.

— Penkiasdešimt tūkstančių dolerių? — perklausė Konradas Morganas. Treisė linktelėjo.— Kur brangenybės?

— Saugojimo kameroje Peno stotyje. Kai tik jūs sumokėsite man pinigus, mes paimsime taksi ir aš perduosiu jums raktą.

Konradas Morganas atsiduso, nes teko susitaikyti su pralaimėjimu.

— Aš sumokėsiu jums tuos pinigus.

— Ačiū,— žvaliai atsakė Treisė.— Aš patyriau didžiulį malonumą, dirbdama su jumis.

19

Danielius Kuperis jau nujautė, apie ką bus kalbama D.D. Reinoldso kabinete, kadangi visiems kompanijos tardytojams išsiuntinėjo memorandumus apie Loisės Belami apiplėšimą, padarytą prieš savaitę. Danielius Kuperis nekentė pasitarimų.

Jis būdavo sudirgęs tokių pasitarimų metu, nes reikėjo sėdėti ir klausyti kvailo plepėjimo.

Jis pavėlavo, ir į D.D. Reinoldso kabinetą įėjo, kai tas jau buvo pasakęs pusę savo kalbos.

— Kaip malonu iš jūsų pusės, kad užėjote,— dygiai pasakė D.D. Reinoldsas. Jokios reakcijos. „Tuščias laiko leidimas",— nusprendė Reinoldsas.

Kuperis sarkazmo nesuprato. Nei sarkazmo, nei to, kas kėlė Reinoldsui nerimą. Dar ne viskas — žinoti, kaip perprasti nusikaltėlius. Kaip tik šitą dalyką — Reinoldsas tai pripažino — genialiai sugebėjo padaryti Danielius Kuperis. Kabinete sėdėjo trys geriausieji kompanijos tardytojai: Devidas Sviftas, Robertas Skiferis ir Džeris Devisas.

— Jūs visi skaitėte pranešimą apie Belami apiplėšimą,— tęsė Reinoldsas.— Tačiau prisidėjo kurių ne kurių naujienų. Pasirodė, kad Loisė Belami turi pusbrolį — policijos komisarą. Jis pakėlė tokį skandalą, kad velniams pasidarė šleikštu.

— Ką daro policija? — paklausė Devis.

— Slapstosi nuo spaudos. Ir tai natūralu. Policijos tardytojai net spėjo pasikalbėti su pagrobėja, kurią aptiko name, ir leido jai pabėgti. Tokio dalyko net tyčia nesugalvosi!

— Tada jie turi tikslų jos išvaizdos aprašymą,— pasakė Sviftas.

— Jie turi tikslius duomenis apie naktinius marškinius, kuriais apsivilkusi ji jiems pasirodė,— atrėžė Reinoldsas.— Juos taip sužavėjo jos figūra, kad jų smegenys išsilydė. Jie net nežino jos plaukų spalvos. Ji ant galvos buvo užsidėjusi kažką panašaus į kyką, o veidą dengė kosmetinė kaukė. Iš jų apibūdinimo paaiškėjo tik tiek, kad moters amžius — maždaug dvidešimt penkeri metai, nuostabus užpakaliukas ir papukai. Nėra nė vieno įkalčio, negaunama jokios informacijos. Jokios.

Danielius Kuperis prašneko pirmą kartą per tą laiką.

— Yra.

Visi pažiūrėjo į jį su skirtinga neprielankumo doze.

— Apie ką jūs kalbate? — paklausė Reinoldsas.

— Aš žinau, kas ji.

Sužinojęs apie įvykį, Kuperis nusprendė žvilgtelėti į Belami namą. Danieliui Kuperiui logika buvo Dievo apvaizda, bet kurio reikalo išnarpliojimo raktas. Kuperis privažiavo prie Belami namo Long Ailende, metė vieną žvilgsnį, net neišlipdamas iš mašinos, apsisuko ir nuvažiavo į Manheteną. Jis sužinojo viską, ko jam reikėjo. Namas stovėjo atokiai, arti nebuvo jokio visuomeninio transporto, vadinasi, pagrobėja atvažiavo mašina.

Jis paaiškino savo prielaidas žmonėms, kurie sėdėjo Reinoldso kabinete:

— Kadangi ji nenorėjo važiuoti savo automobiliu, kurį, galėjo sekti, automobilį arba pavogė, arba išsinuomojo. Aš nusprendžiau pasidomėti nuomos biure. Aš ma-

nau, kad ji paėmė mašiną Manhetene, kur lengviausia sumėtyti pėdsakus.

Džerio Deviso tai neįtikino.

— Nebūkite naivus, Kuperi. Manhetene per dieną išsinuomoja tūkstančius mašinų.

Kuperis nekreipė dėmesio į jo įsiterpimą.

— Visos mašinų nuomojimo operacijos yra kompiuterizuotos.

Gana nedaug moterų nuomoja mašinas. Aš patikrinau visas. Moteris, apie kurią kalbame, kreipėsi į Badžeto nuomos biurą Veststrite, Nr. 23. Išsinuomojo „Čevi kaprik" aštuntą valandą vakaro ir grąžino jį atgal antrą valandą.

— Kaip jūs sužinojote, kad būtent ta mašina važiavo pagrobėja? — skeptiškai paklausė Reinoldsas.

Kuperiui įgriso kvaili klausimai.

— Aš patikrinau automobilio ridą myliomis. Ligi Loisės Belami vasarnamio yra trisdešimt dvi mylios ir dar tiek atgal. Tai tiksliai sutampa su „Kapriko" kreivėmačiu. Mašiną išsinuomojo Elena Branč.

— Išgalvota pavarde,— spėjo Devidas Sviftas.

— Teisingai. Jos tikroji pavardė Treisė Vitnėj.

Visi įsmeigė į jį akis.

— Kaip, velniai rautų, jūs tai sužinojote? — uždavė klausimą Skiferis.

— Ji pasisakė išgalvotą pavardę ir adresą, bet jai teko pasirašyti sutarties-įsipareigojimo kopiją dėl apmokėjimo. Aš nunešiau originalą į „Van polis plaza" ir pasiūliau jiems pagal pirštų atspaudų kartoteką. Jie sutapo su Treisės Vitnėj pirštų atspaudais. Ji sėdėjo Pietų Luizianos moterų kalėjime. Jeigu prisimenate, aš kalbėjau su ja prieš metus apie pavogtą Renuaro paveikslą.

Aš prisimenu,— linktelėjo Reinoldsas.— Jūs tada sakėte, kad ji nekalta.

— Tada. Daugiau laikyti jos nekalta negalima. Ji padirbėjo pas Belami.

Mažasis išsigimėlis suspėjo ir čia! Ir padarė tai labai lengvai. Reinoldsas stengėsi neparodyti savo pavydo.

— Tai puikus darbas, Kuperi. Iš tikrųjų šaunu. Suimkime ją. Susisiekime su policija, jie ją paims ir...

— Kuo bus kaltinama? — atlaidžiai paklausė Kuperis. Už mašinos išsinuomojimą? Policija negalės jos atpažinti, juo labiau, kad nėra jokio daiktinio įrodymo prieš ją.

— Ką jūs siūlote daryti? — pasipiktino Skiferis.— Leisti jai nebaudžiamai pabėgti?

— Šį kartą, taip,— atsakė Kuperis.— Bet dabar aš žinau, kas ji yra. Ji vėl pamėgins ką nors panašaus padaryti. Ir kai ji padarys, aš ją sučiupsiu.

Galų gale posėdis baigėsi. Kuperis mirtinai norėjo išsimaudyti po dušu. Jis išsitraukė mažytę juodą knygelę ir labai tvarkingai įrašė: TREISĖ VITNĖJ.

20

„Atėjo laikas pradėti naują gyvenimą,— nusprendė Treisė.— Tačiau kokį gyvenimą? Aš iš nekaltos aukos pavirtau... kuo? Vagile — štai kuo." Ji pagalvojo apie Džo Romaną, apie Entonį Orzatį, Perį Poupą ir teisėją Lorensą. „Ne. Keršytoja. Štai kuo aš tapau. Galbūt ir avantiūristė". Ji apmuilino policiją, du profesionalius sukčius, pergudravo juvelyrą. Ji pagalvojo apie Ernestiną ir Emą, ir jai sugėlė širdį. Ji nuėjo į parduotuvę „Švarc", nupirko lėlių teatrą su pustuziniu herojų ir pasiuntė jį Emai. Atvirlaiškyje parašė: ŠTAI TAU NAUJI DRAUGAI. ILGIUOSI TAVĘS. MYLIU, TREISĖ.

Kitas jos vizitas buvo į kailių parduotuvę Medisono aveniu, kur ji nupirko Ernestinai melsvos lapės šaliką ir pasiuntė jį drauge su pinigine dviejų šimtų dolerių perlaida. Atvirlaiškyje buvo parašyta: AČIŪ, ERNA. TREISĖ.

„Dabar visos mano skolos grąžintos",— galvojo Treisė. Ji pajuto palengvėjimą. Ji laisva ir gali važiuoti kur panorės ir daryti tai, kas jai patinka.

Ji atšventė savo nepriklausomybę, persikeldama į viešbutį-dangoraižį „Helmslėj Palas". Iš savo numerio keturiasdešimt aštuntajame aukšte ji žiūrėjo į švento Patriko katedrą ir tolumoje matė Džordžo Vašingtono tiltą. Tiktai už kelių mylių nuo čia buvo ta siaubinga vieta, kur ji neseniai gyveno. „Daugiau niekada",— prisiekė Treisė.

Ji atsidarė šampano butelį, kurį atsiuntė administracija, ir sėdėjo gerdama mažais gurkšneliais ir stebėdama,

kaip leidžiasi saulė už Manheteno dangoraižių. Kol patekėjo mėnulis. Treisė apsisprendė. Ji vyksta į Londoną. Ji pasirengusi visiems nuostabiems dalykams, kuriuos gali iškrėsti jai gyvenimas. „Aš atlyginau savo skolas,— galvojo Treisė.— Aš nusipelniau truputėlio laimės".

Ji gulėjo lovoje ir per televizorių žiūrėjo paskutines naujienas. Kalbėjosi su dviem vyrais. Vienas — Borisas Melnikovas, rusas, neaukšto ūgio, pečiuitas, apsivilkęs blogai gulinčiu kostiumu, jo oponentas Petras Neguleskus, aukštas, liesas, dabitiškas.

— Kur vyks šachmatų turnyras? — paklausė vedėjas.

— Sočyje, prie Juodosios jūros,— atsakė Melnikovas.

— Jūs abu — tarptautiniai didmeistriai, todėl tai sukels didelį atgarsį, džentelmenai. Paskutinis jūsų mačas baigėsi lygiosiomis. Pone Neguleskau, ponas Melnikovas dabar yra čempionas. Ar jūs manote, kad sugebėsite vėl atimti iš jo šitą vardą?

— Visiškai tikras,— atsakė rumunas.

— Jis neturi nė menkiausio šanso,— papriešta ravo rusas.

Treisė nieko neišmanė apie šachmatus, bet abu vyriškiai buvo tokie pasipūtę, kad jai pasidarė bjauru ir ji paspaudė distancinio valdymo mygtuką, išjungė televizorių ir nugrimzdo į miegą.

Ankstyvą kitos dienos rytą Treisė užėjo į kelionių biurą ir užsisakė pirmos klasės kajutę garsioje „Karalienėje Elžbietoje II". Ji džiaugėsi savo kelione į užsienį kaip vaikas ir likusias ligi kelionės tris dienas pirko drabužius ir lagaminus.

Atvykusi į devyniasdešimtąją prieplauką, prie trečiojo stapelio, kur stovėjo prisišvartavusi „Karalienė Elžbieta II", ir pamačiusi fotografų ir reporterių minias, Treisė akimirką išsigando. Paskui ji suprato, kad du vyrai, kurie duoda interviu prie trapo,— Melnikovas ir Neguleskų, abu tarptautiniai didmeistriai. Treisė greitai praslydo pro juos, parodžiusi savo pasą policininkui, ir įlipo į laivą. Denyje stiuardas žvilgtelėjo į Treisės bilietą ir parodė, kur yra jos pasakiškai brangi kajutė su balkonu. Įėjusi Treisė įsitikino, kad ji verta tokių pinigų.

Ji išsikrovė lagaminus ir perėjo per vestibiulį. Bemaž kiekvienoje kajutėje vyko atsisveikinimas, girdėjosi juokas, skambėjo šampano taurės. Ji pajuto vienatvės skausmą. Niekas jos nepalydi, niekam ji nereikalinga. „Tai netiesa,— pasakė sau Treisė.— Didžioji Berta geidžia manęs". Ir garsiai nusijuokė.

Treisė užlipo į denį, nekreipdama dėmesio į susižavėjusius vyrų žvilgsnius ir pavydžius moterų žvilgsnius, lydėjusius ją.

Treisė išgirdo žemo tembro švilpuką ir šauksmą: „Visus plaukiančiuosius prašom lipti į laivą". Ją apėmė netikėtas susijaudinimas. Ji plaukia į visiškai nežinomą ateitį. Ji pajuto, kai trūktelėjo milžiniškas laivas, kai buksyrai ėmė jį traukti nuo prieplaukos. Treisė stovėjo denyje tarp keleivių ir žiūrėjo kaip iš akiračio dingsta Laisvės statula.

„Karalienė Elžbieta II" buvo ištisas miestas, daugiau negu devynių šimtų pėdų ilgio ir trylikos aukštų namo aukščio. Viduje buvo keturi restoranai, šeši barai, dvi šokių salės, du naktiniai klubai ir „Auksinės mineralinių vandenų durys jūroje", daugybė parduotuvėlių, keturi baseinai ir gimnastikos salė, golfo aikštelė, bėgimo trekas. „Aš niekada nenorėčiau lipti iš šito laivo",— nesiliovė stebėjusis Treisė.

Ji užsisakė staliuką viršuje, „Princesėje Gril", kuri atrodė prašmatnesnė negu pagrindinė pietų salė. Vos ji spėjo atsisėsti, kaip pažįstamas balsas tarė:

— Sveika!

Ji pakėlė akis. Priešais ją stovėjo Tomas Bouersas, menamas FTB agentas. „O, aš to nenusipelniau",— pagalvojo Treisė.

— Kokia maloni staigmena! Ar jūs neprieštarausite, jei aš atsisėsiu prie jūsų staliuko?

— Net labai prieštarausiu.

Jis vis vien atsisėdo priešais ją ir apdovanojo simpatinga šypsena.

— Mes galėtume tapti draugais. Galų gale mes abu čia dėl tos pačios priežasties, argi ne?

Treisė supratimo neturėjo į ką jis daro užuominą.

— Klausykite, pone Bouersai...

— Stivensai,— nesivaržydamas patikslino jis.— Džefas Stivensas.

— Vis viena,— Treisė buvo bepakylanti nuo kėdės.

— Palaukite. Aš norėčiau paaiškinti mūsų paskutinį susitikimą.

— Čia nėra ko aiškinti,— atkirto Treisė.— Kvailas vaikas ir tas galėtų suprasti — ir suprato.

— Aš norėjau padaryti paslaugą Konradui Morganui.— Jis liūdnai nusišypsojo.— Bijau, kad jam nepasisekė su manim.

Iš jo sklido tas pats žavingas berniukiškas laisvumas, kuris anksčiau ją suklaidino. „Dėl Dievo, Deni, juk nebūtina uždėti jai antrankius. Ji juk neketina bėgti..."

Ji priešiškai pareiškė:

— Bijau, kad jums su manimi taip pat nepasisekė. Ką jūs veikiate šitame laive?

Jis nusijuokė:

— Mus į laivą priėmė Maksimilianas Pjerpontas.

— Kas?

Jis nustebęs pažiūrėjo į ją.

— Vadinasi, jūs iš tikrųjų nieko nežinote?

— Nežinau ko?

— Maksas Pjerpontas — vienas turtingiausių pasaulio žmonių. Jo hobis — išstumti iš verslo konkuruojančias kompanijas. Jis mėgsta ramias kumeles ir lengvabūdes moteris, ir jis turi daug ir vienų, ir kitų. Jis paskutinis lėbautojas.

— O jūs ketinate truputį palengvinti jo kišenes nuo pinigų pertekliaus?

— Beje, Maksas jų turi labai daug,— Džefas tiriamai žiūrėjo į ją.— Jūs žinote, ką mums su jumis reikia daryti?

— Suprantama, žinau, pone Stivensai. Mums reikia atsisveikinti.

Jis sėdėjo ir žiūrėjo, kaip Treisė išėjo iš pietų salės.

Ji papietavo savo kajutėje. Valgydama ji paklausė savęs, koks piktas likimas vėl suvedė juos. Ji norėjo pamiršti baimę, išgyventą tada traukinyje. „Tačiau aš neleisiu jam sugadinti man kelionės. Aš tiesiog nekreipsiu į jį dėmesio".

Po pietų Treisė užlipo į denį. Atėjo fantastiškas vakaras, aksominiame danguje spindėjo burtininko pabertos žvaigždės. Ji stovėjo prie borto mėnulio šviesoje, pakerėta švelnaus bangų švytėjimo ir vakaro vėjo dvelksmo. Džefas priėjo prie jos iš užpakalio.

— Jūs net neįsivaizduojate, kokia jūs puiki, kai stovite čia. Jūs tikite jūrų romanais?

— Be abejo. Kuo aš tikiu, tai — jumis.— Ji norėjo nueiti.

— Palaukite. Aš turiu jums naujieną. Aš tiktai ką sužinojau, kad Makso Pjerponto laive nėra. Jis paskutinę minutę persigalvojo.

— O, kaip gaila. Jūs prisidarėte išlaidų.

— Ne visai.— Jis tyrinėjo ją žvilgsniu.— Kaip jūs žiūrėtumėte į idėją sukaupti šitos kelionės metu nemažą turtą?

— Neįtikėtinas vyriškis! Kol jūs neturėsite povandeninės valties arba sraigstasparnio kišenėje, aš manau, kad jūs nepradingsite ką nors apiplėšęs šitame laive.

— Kas jums sakė, kad aš ketinu ką nors apiplėšti? Ar jūs kada nors girdėjote apie Borisą Melnikovą ir Petrą Neguleskų?

— Na ir kas iš to, kad aš girdėjau?

— Melnikovas ir Neguleskus vyksta į Rusiją, į šachmatų čempionatą. Jeigu aš sugebėsiu suorganizuoti jums žaidimą su jais abiem,— rimtai pasakė Džefas,— tai jūs uždirbtumėte krūvą pinigų. Tai tikras dalykas.

Treisė nepatikliai pažiūrėjo į jį.

— Jeigu jūs sugebėsite suorganizuoti man žaidimą su jais? Tai tikras dalykas?

— Uhu. Kaip jums patinka?

— Man tai patinka. Tačiau yra mažutėlaitis „bet".

— Koks?

— Aš nežaidžiu šachmatais.

Jis geranoriškai nusišypsojo.

— Nėra problemų. Aš jus išmokinsiu.

— Jūs — beprotis,— pasakė Treisė.— Aš duosiu jums vieną patarimą — jums reikia kreiptis į gerą psichiatrą. Labos nakties.

Kitą rytą Treisė tikrąja žodžio prasme įsirėžė į Borisą Melnikovą, kuris bėgiojo denyje.

Susidūrusi su juo, ji parkrito.

— Žiūrėk, kur eini,— suniurzgė jis. Ir nubėgo.

Apstulbusi Treisė atsistojo ir pažiūrėjo jam iš paskos.

— Koks nepraustaburnis.— Ji nusipurtė drabužius.

Priėjo stiuardas:

— Ar neužsigavote, mem? Aš mačiau, kaip jis...

— Ne, viskas gerai, ačiū.

Niekas nesugadins jai kelionės.

Savo kajutėje Treisė rado šešis pono Stivenso raštelius. Ji nekreipė į juos dėmesio. Dieną ji plaukiojo, skaitė, darė masažą, o vakare prieš pietus nuėjo į barą išgerti kokteilio; jos nuotaika buvo pakili. Tačiau tas pakilimas veikiai praėjo. Kai Petras Negulesku pamatė Treisę, jis atsistojo ir tarė:

— Leiskite man jus pavaišinti, puiki nepažįstamoji.

Treisė dvejojo, paskui nusišypsojo:

— Kodėl gi ne? Ačiū.

— Ko jūs norėtumėte?

— Degtinės su toniku.

Negulesku davė ženklą barmenui ir atsigręžė į Treisę.

— Aš — Petras Neguleskus.

— Aš žinau.

— Žinoma. Visi mane pažįsta. Aš pats žinomiausias pasaulio šachmatininkas. Savo šalyje — aš nacionalinis didvyris.— Jis pasilenkė arčiau prie Treisės, uždėjo jai ant kelio ranką ir tarė: — O dar aš didysis etsbis.

Treisė pagalvojo, kad neteisingai jį suprato:

— Kas?

— Aš didysis etsbis.

Jos pirmas noras buvo šliūkštelėti degtinę jam į veidą, bet ji susivaldė. Jai kilo geresnė mintis.

— Atleiskite,— pasakė ji.— Man reikia susitikti su draugu. Ji nuėjo paieškoti Džefo Stivenso. Ir rado jį „Princesėje Gril", bet, priėjusi arčiau, pamatė, kad jis pietauja su vakarine suknele vilkinčia gražia blondine. „Šito ir reikėjo laukti",— pagalvojo Treisė. Ji apsigręžė ir išėjo į koridorių. Po minutės Džefas stovėjo šalia.

— Treise... jūs norėjote mane matyti?

— Aš nenorėjau atitraukti jūsų nuo pietų.

— Ji — desertas,— pasakė atsainiai Džefas.— Kuo galiu būti jums naudingas?

— Ar jūs rimtai kalbėjote apie Neguleskų ir Melnikovą?

— Absoliučiai. O kas?

— Aš manau, reikia pamokyti.

— Ir aš taip manau. O tuo metu, kol mokysime, uždirbsime pinigų.

— Gerai. Koks jūsų planas?

— Jūs „sumušite" juos žaisdama šachmatais.

— Ar jūs rimtai?

— Taip.

— Aš jums sakiau, kad šachmatais nežaidžiu. Aš neatskiriu pėstininko nuo karaliaus. Aš...

— Nesijaudinkite,— pažadėjo jai Džefas.— Pora mano pamokų, ir jūs sutrinsite juos į miltus.

— Abu?

— O! Argi aš jums nesakiau? Jūs žaisite su abiem vienu metu.

Džefas prisėdo prie Boriso Melnikovo bare „Sudaužytas plianinas".

— Viena moteris — puiki šachmatininkė,— pranešė jis Melnikovui į ausį,— keliauja inkognito.

Rusas burbtelėjo:

— Moterys nieko neišmano apie šachmatus. Jos nesugeba galvoti.

— Ji — kitas reikalas. Ji sako, kad gali jus lengvai įveikti.

Borisas Melnikovas garsiai nusijuokė.

— Manęs neaploš niekas.

— Ji nori lažintis iš dešimties tūkstančių dolerių, kad gali žaisti vienu metu su jumis ir Petru Negulesku ir užbaigs partiją lygiomis bent jau su vienu jūsų.

Borisas Melnikovas užspringo.

— Ką? Juk tai tiesiog juokinga. Žaisti su mumis abiem iš karto. Šita moteris — diletantė?

— Taip. Po dešimt tūkstančių kiekvienam.

— Tada man tiesiog būtina pamokyti įžūliąją idiotę.

— Jeigu jūs išlošite, tai pinigus perves į bet kurios šalies banką, kurią jūs nurodysite.

Praturtėjimo geidulys šmėstelėjo ruso veide.

— Aš niekada negirdėjau apie tokį žmogų. Ir dar nori žaisti su mumis abiem. Dieve mano! Ji, matyt, išprotėjusi.

— Ji turi dvidešimt tūkstančių dolerių grynaisiais.

— Kokios ji tautybės?

— Amerikietė.

— A! Na, tada reikalas aiškus. Visi turtingi amerikiečiai nenormalūs, o ypač moterys.

Atsistodamas Džefas tarė:

— Kaip supratau, jai teks žaisti su vienu Petru Neguleskum?

— Neguleskus ketina su ja žaisti?

— Bet argi aš jums nesakiau? Ji norėjo žaisti su jumis abiem, tačiau jeigu jūs bijote...

— Bijau? Ar tai Borisas Melnikovas bijo? — Jo balsas pavirto riaumojimu.— Betgi aš ją sunaikinsiu. Kada šitas juokingas mačas turi įvykti?

— Ji mano, kad penktadienį vakare. Paskutinį vakarą prieš atvykstant į Angliją.

Borisas Melnikovas susimąstė:

— Geriau dvi iš trijų.

— Ne. Tiktai vienas žaidimas.

— Už dešimtį tūkstančių dolerių.

— Teisingai.

Rusas atsiduso:

— Aš grynaisiais neturiu tokios stambios sumos.

— Ne bėda,— patikino jį Džefas.— Viskas, ko nori panelė Vitnėj,— patenkinti savo garbėtrošką, žaisdama su didžiuoju Borisu Melnikovu. Jeigu jūs pralošite, tai padovanosite jai nuotrauką su autografu. Jeigu laimėsite, gausite dašimt tūkstančių dolerių.

— Kas stato? — jo balse suskambėjo aštri įtarumo gaidelė.

— Laivo ūkio tarnybos viršininkas.

— Labai gerai,— ryžosi Melnikovas.— Penktadienį vakare. Mes pradėsime lygiai dešimtą.

— Ji taip džiaugsis,— patikino jį Džefas. Kitą rytą Džefas kalbėjo su Petru Neguleskum gimnastikos salėje, kur abu vyrai treniravosi.

— Ji — amerikietė,— patikslino Petras Neguleskus.

— Tada aš suprantu. Visos amerikietės kuoktelėjusios.

— Ji — puiki šachmatininkė.

Petras Neguleskus paniekinamai mostelėjo ranka:

— Puiki — šito neužtenka. Geriausias — štai kas svarbu. O aš — geriausias.

— Štai kodėl ji ir trokšta sužaisti su jumis. Jeigu jūs pralošite, jūs padovanosite jai fotografiją su autografu. Jeigu išlošite, jūs gausite dašimt tūkstančių dolerių grynaisiais...

— Neguleskus nežaidžia su mėgėjais.

— ...kuriuos perves į bet kurią jūsų nurodytą šalį.

— Apie tai negali būti net kalbama.

— Na tada, aš manau, jai teks žaisti tiktai su Borisu Melnikovu.

— Ką? Jūs sakote, kad Melnikovas sutiko žaisti su šita moterimi?

— Žinoma. Bet ji taip tikėjosi sužaisti su jumis abiem.

— Aš niekada negirdėjau apie tokį...— Neguleskus užsikirto ieškodamas tinkamų žodžių, ir galiausiai rado,— pasipūtimą. Kas ji tokia, jog mano, kad gali įveikti du pirmaklasius pasaulio šachmatų meistrus? Ji, matyt, pabėgo iš psichiatrinės ligoninės?

— Ji šiek tiek keistoka,— prisipažino Džefas.— Bet užtat pinigai geri. Ir viskas — grynaisiais.

— Jūs pasakėte dešimt tūkstančių dolerių už jos pralaimėjimą?

— Teisingai.

— Ir Borisas Melnikovas gaus tiek pat?

— Jeigu ją nugalės.

Petras Neguleskus vyptelėjo:

— O, jis ją aploš. Ir aš taip pat.

— Tarp mūsų kalbant, aš nė trupučio nenustebčiau.

— Kas statys?

— Laivo ūkio tarnybos viršininkas.

„Kodėl Melnikovas turi pasiimti šitos moters pinigus?"— pagalvojo Neguleskus.

— Gerai, mano drauge. Kada ir kur?

— Penktadienį, lygiai dešimtą vakaro. Karališkoje salėje.

Petras Neguleskus vilkiškai išsišiepė:

— Aš ten būsiu.

— Jūs turite galvoje, kad jie sutinka? — suriko Treisė.

— Teisingai.

— Man pakilo temperatūra.

— Aš atnešiu jums drėgną rankšluostį.

Džefas nuskubėjo į vonią, sudrėkino šaltu vandeniu rankšluostį ir atnešė. Ji gulėjo ištraukiamame krėsle. Jis uždėjo drėgną rankšluostį jai ant kaktos.

— Kaip jūs jaučiatės?

— Siaubingai. Aš manau, kad man migrena.

— O anksčiau jums būdavo migrenos priepuoliai?

— Ne.

— Na, vadinasi, ir dabar ne migrena. Paklausykite manęs, Treise, tai visai natūrali būklė prieš tokį įvykį kaip šis.

Ji pašoko ir numetė rankšluostį.

— Kaip šis? Niekada nieko panašaus nebuvo. Aš žaisiu su dviem tarptautinės klasės šachmatų meistrais po vienos jūsų pamokos ir...

— Dviejų,— pataisė Džefas.— Jūs turite įgimtų šachmatininkės gabumų.

— Dieve mano, kam aš leidau jums įtraukti mane į šitą dalyką?

— Todėl, kad mes uždirbsime krūvą pinigų.

— Aš nenoriu uždirbti krūvą pinigų,— pravirko Treisė.— Aš noriu, kad šitas laivas nugrimztų į dugną. Kodėl tai ne „Titanikas"?

— Dabar nusiraminkite,— švelniai pasakė Džefas.— Įvyks...

— Įvyks katastrofa! Visas laivas stebės mūsų žaidimą.

— Čia ir yra visa esmė, argi ne? — nušvito Džefas.

Džefas viską parengė drauge su ūkio tarnybos viršiu-

ninku. Ji davė jam statomą sumą — dvidešimt tūkstančių dolerių čekiais keliautojos vardu ir paprašė jį pastatyti du šachmatų stalus penktadienio vakarą. Gandai greitai pasklido po laivą, ir keleiviai prieidavo prie Džefo paklausti, ar iš tikrųjų mačas įvyks.

— Tikrai,— patikindavo Džefas visus klausiančiuosius.— Tai neįtikėtina. Vargšelė panelė Vitnėj mano, kad galės išlošti. Ji sukirto lažybų.

— Įdomu,— paklausė keleivis.— O statyti pinigines sumas galima?

— Žinoma. Kiek norite. Panelė Vitnėj prašo dešimt šansų prieš vieną.

Po pirmosios pastatytos sumos, lyg šliuzas atsivėrė. Atrodė, kad kiekvienas keleivis, įskaitant mašinų skyriaus komandą ir karininkus, norėjo statyti tam tikrą pinigų sumą. Ta suma svyravo nuo penkių ligi penkiasdešimt dolerių, ir kiekvienas statė arba už rusą, arba už rumuną.

Įtarus laivo ūkio tarnybos viršininkas apie viską pranešė kapitonui.

— Aš, sere, niekada nieko panašaus nemačiau. Tai — stichija. Beveik visi keleiviai dalyvauja. Aš jau turiu turbūt apie du šimtus tūkstančių.

Kapitonas susimąstęs pažiūrėjo į jį:

— Jūs sakote, kad panelė Vitnėj ketina žaisti vienu metu su Melnikovu ir Neguleskum?

— Taip, kapitone.

— Jūs tvirtinate, kad tie du žmonės — tikrieji Petras Neguleskus ir Borisas Melnikovas?

— Taip, sere, neabejotinai.

— O ar yra galimybė, kad jie atsisakys šito mačo?

— Ne su jų ambicijomis. Aš manau, kad jie greičiau mirs. O jeigu jie praloš šitai moteriai, jiems tai tikrai atsitiks, kai grįš namo.

Kapitonas susiglostė plaukus ir nustebęs susiraukė:

— O jūs ką nors žinote apie panelę Vitnėj arba poną Stivensą?

— Nieko, sere. Viskas, ką aš nustačiau, jie keliauja atskirai.

Kapitonas nusprendė.

— Apskritai tai kvepia avantiūra, ir, kaip paprastai,

aš tokiais atvejais uždraudžiu. Tačiau aš pats šiek tiek domiuosi šachmatais, ir vienintelis dalykas, už kurį aš galiu laiduoti, yra tas, kad žaidžiant šachmatais neįmanoma apgauti. Mačas įvyks.— Jis priėjo prie savo rašomojo stalo ir išsitraukė juodą piniginę.— Įneškite mano penkiasdešimt svarų. Aš statau už šachmatininkus.

Penktadienį devintą valandą vakaro Karališkoji salė buvo pilnutėlė pirmos klasės keleivių ir tų, kas slapčia įsibrovė iš antros ir trečios klasių, karininkų ir laivo komandos narių, kurie buvo laisvi. Džefo Stivenso prašymu šachmatų turnyras turėjo vykti dviejose salėse. Vienas stalas stovėjo Karališkoje salėje, o kitas stalas — gretimame salone. Užleistos užuolaidos skyrė vieną salę nuo kitos.

— Kad žaidėjai neatitrauktų dėmesio, žiūrėdami vienas į kitą,— paaiškino Džefas.— Ir mes rekomenduotume žiūrovams likti toje salėje, kurią jie iš karto pasirinko.

Juodu aksomu aptraukti lynai juosė stalus, kad atokiau laikytų publiką. Žiūrovai nekantravo laukdami reginio, kurio jiems, galimas daiktas, daugiau niekada neteks matyti. Niekas nieko nežinojo apie puikiąją amerikietę, išskyrus tai, kad neįmanoma rasti dar vieno žmogaus, kuris ryžtųsi vienu metu žaisti su dviem didžiaisiais šachmatininkais Petru Neguleskum ir Borisu Melnikovu ir prisiekusio bent su vienu iš jų sužaisti lygiosiomis.

Treisę Džefas pristatė dviems įžymybėms iškart prieš mačo pradžią. Treisė panėšėjo į Driados statulą su blyškiai žalia šifono suknele, vienu apnuogintu petimi. Išbalusiame veide išsiskyrė didžiulės akys.

Petras Neguleskus nužvelgė ją nuo galvos ligi kojų.

— Jūs kada nors laimėdavote šachmatų turnyruose? — paklausė jis.

— Taip,— nuoširdžiai atsakė Treisė.

Jis gūžtelėjo pečiais:

— Aš niekada apie jus negirdėjau.

Borisas Melnikovas liko toks pats šiurkštus, kaip ir pirmąjį kartą, kai ji parkrito.

— Jūs, amerikiečiai, nežinote ką daryti su pinigais,— pasakė jis.— Aš noriu padėkoti jums iš anksto. Mano pergalė padarys mano šeimą laimingą.

Treisės akys atrodė žalsvos.

— Pone Melnikovai, jūs dar neišlošėte.

Dešimtą valandą Džefas apžvelgė sales ir pamatė, kad jos abi pilnos žiūrovų.

— Laikas pradėti mačą.

Treisė atsisėdo už stalo priešais Melnikovą ir šimtąjį kartą paklausė save, ar nelabasis ją privertė sutikti.

— Nėra ką daryti,— įtikinėjo ją Džefas.— Pasikliaukite manimi.

Ir ji, kaip kvailelė, juo patikėjo. „Aš, matyt, išėjau iš proto",— pagalvojo Treisė. Ji žaidžia su dviem garsiausiais šachmatininkais, neturėdama jokio supratimo apie žaidimą. Atėjo iškilmingas momentas. Treisė pajuto, kaip virpa jos kojos. Melnikovas pasisuko į laukiančią minią ir nusišypsojo. Jis švilptelėjo stiuardui.

— Atneškite man taurelę „Napoleono".

— Kad būtų teisinga,— pasakė Džefas Melnikovui,— aš siūlau, jog jūs žaistumėte baltaisiais ir pradėtumėte partiją, o žaisdama su ponu Neguleskum panelė Vitnėj žais baltaisiais ir pradės partiją.

Abi įžymybės sutiko. Kol publika nusiramino, Borisas Melnikovas ištiesė ranką ir pradėjo karališkąjį gambitą. „Aš šitą moterį tiesiog sutriuškinsiu".

Jis metė žvilgsnį į Treisę. Ta pažiūrėjo į lentą ir pakilo, nepalietusi nė vienos figūros. Stiuardas palaisvino jai kelią per minią prie kito stalo, kur sėdėjo Petras Neguleskus ir laukė jos. Salėje susirinko ne mažiau kaip šimtas žmonių, kai Treisė atsisėdo priešais Neguleskų.

— Ak jūs, mano mažyte balandėle. Jau priveikėte Borisą? — Petras Neguleskus garsiai nusijuokė iš savo sąmojo.

— Aš žaidžiu, pone Neguleskau,— atkirto Treisė. Ji palinko į priekį ir pastūmė tą pačią figūrą, kurią ką tik pastūmė Melnikovas.

Neguleskus pažiūrėjo į ją ir nusišypsojo. Po valandos jam turėjo būti masažo seansas, todėl partiją jis ketino užbaigti ligi jo pradžios. Neguleskus ištiesė ranką ir iš

karto atsakė ėjimu. Treisė kurį laiką žiūrėjo į lentą, paskui atsistojo. Stiuardas palydėjo ją atgal prie Boriso Melnikovo stalo.

Treisė atsisėdo prie stalo ir atsakė Melnikovui rumuno ėjimu. Akies krašteliu pastebėjo, kad Džefas nepastebimai linktelėjo galva. Borisas Melnikovas nedvejodamas pastūmė savo bokštą per du langelius.

Po poros minučių, prie Neguleskaus stalo, Treisė pastūmė savo baltąjį bokštą per du langelius.

Neguleskus sužaidė karaliumi.

Treisė pakilo ir nuėjo į salę, kur jos laukė Borisas Melnikovas. Treisė pastūmė savąjį karalių.

„Taigi! Ji visai ne diletantė,— pagalvojo Melnikovas, laukdamas jos.— Pažiūrėsime, ką ji padarys štai po šito". Ir jis paėjo žirgu.

Treisė įsiminė ėjimą, linktelėjo, grįžo į kitą salę ir pakartojo Melnikovo ėjimą.

Neguleskus pastūmė per du langelius bokštą, ir grįžusi pas Melnikovą Treisė pakartojo Neguleskaus ėjimą.

Su didėjančia nuostaba abu garsūs meistrai pamatė, kad prieš juos puiki priešininkė. Kad ir kokie klastingi buvo jų ėjimai, šitai diletantei pavykdavo atsilaikyti.

Kadangi jiedu buvo atskirti, tai Borisui Melnikovui ir Petrui Neguleskui ir į galvą neatėjo, kad faktiškai jiedu žaidžia vienas su kitu. Kiekvieną Melnikovo ėjimą Treisė kartojo žaisdama su Neguleskum. Ir kai Neguleskus atremdavo ėjimą, Treisė jį panaudodavo prieš Melnikovą.

Žaidimas buvo pačiame įkraštyje, ir šachmatininkams nebuvo kada pūstis. Jie gynė savo reputacijas. Jie vaikščiojo po salę, apgalvodami ėjimus ir įnirtingai rūkė. Tiktai Treisė darė ramios žaidėjos įspūdį.

Kad greičiau pabaigtų žaidimą, Melnikovas paaukojo savo žirgą, o tai leido baltųjų bokštui šachuoti juodąjį karalių. Treisė tą pat padarė kitoje lentoje. Neguleskus kruopščiai išstudijavo ėjimą ir atmetė ataką.

Treisė nesustojo. Žaidimas vyko keturias valandas, ir nė vienas žmogus žiūrovų salėje nekrustelėjo. Kiekvieno čempiono galvoje įsirėžė šimtai partijų, sužaistų kitų

meistrų. Mačui einant į pabaigą, Melnikovas ir Neguleskus atpažino vienas kito braižą.

„Maita,— pagalvojo Melnikovas.— Ją išmokino Neguleskus".

O Neguleskus galvojo: „Ji — Melnikovo protežė. Šitas išsigimėlis ją išmokino".

Kuo atkakliau jie grūmėsi su Treise, tuo aiškiau suprato, kad jos neįmanoma aplošti. Partija artėjo prie lygiųjų. Kiekvienoje lentoje liko po tris pėstininkus, žirgą ir karalių. Nė viena pusė negalėjo laimėti. Melnikovas ilgai studijavo kombinaciją, paskui giliai įkvėpė ir tarė:

— Aš siūlau lygiąsias.

Žiūrovams šaukiant Treisė atsakė:

— Aš sutinku.

Susirinkusieji tiesiog siautėjo.

Treisė atsistojo ir, skindamasi kelią per minią nuėjo į kitą salę. Kai ji norėjo atsisėsti, Neguleskus, dusdamas tarė:

— Aš siūlau lygiąsias.

Toks pats triukšmas kilo ir šitoje salėje. Dalyvavusieji negalėjo patikėti tuo, kas įvyko, tačiau jie patys buvo liudytojai. Iš nežinia kur atsiradusi moteris, sužaidė lygiosiomis su dviem garsiausiais pasaulio šachmatininkais.

Džefas tuoj pat priėjo prie Treisės.

— Einam,— nusišypsojo jis.— Mums abiem reikia išgerti.

O Barisas Melnikovas ir Petras Neguleskus sėdėjo ant savo kėdžių ir beprasmiškai žiūrėjo į savo lentas.

Treisė ir Džefas sėdėjo aukštutinio denio bare prie dviviečio staliuko.

— Jūs buvote nuostabi,— juokėsi Džefas.— Jūs matėte, kokia išraiška buvo Melnikovo veide. Aš maniau, kad jį ištiks širdies smūgis.

— O aš maniau, kad mane ištiks širdies smūgis,— atsakė Treisė.— Kiek mes išlošėme?

— Apie du šimtus tūkstančių dolerių. Rytą mes juos pasiimsime iš laivo ūkio tarnybos viršininko, kai laivas prisišvartuos Sauthemptone. Mes susitiksime per pusryčius pietų salėje.

— Puiku.

— Aš manau, dabar laikas miegoti. Leiskite man jus palydėti ligi kajutės.

— Aš dar nenoriu, Džefai. Aš pernelyg susijaudinusi. Jūs eikite.

— Jūs — čempionė.— Džefas pasilenkė ir pabučiavo ją į skruostą.— Labos nakties, Treise.

— Labos nakties, Džefai.

Ji žiūrėjo į jį, kai jis ėjo iš baro. Eiti miegoti? Neįmanoma. Tai buvo viena fantastiškiausių naktų jos gyvenime. Rusas ir rumunas taip pasitikėjo savimi, buvo tokie pasipūtę. Tada Džefas pasakė: „Pasikliaukite manimi",— ir ji pasikliovė. Ji neturėjo jokių iliuzijų dėl to, kas jis iš tikrųjų yra. Jis — sukčius. Jis kupinas optimizmo, linksmas ir protingas, su juo lengva. Bet, suprantama, rimtai ji juo niekada nesusidomės.

Pakeliui į savo kajutę Džefas susidūrė su vienu laivo karininkų.

— Geras šou, pone Stivensai. Pranešimas apie mačą, jau perduotas per radiją. Aš įsivaizduoju, kaip sutiks jus spauda, kai laivas prisišvartuos Sauthemptone. Jūs panelės Vitnėj vadybininkas?

— Ne, mes susipažinome laive,— linksmai atsakė Džefas, bet jo smegenys karštligiškai dirbo. Jeigu jis ir Treisė susiję, tai visa tai panašu į sąmokslą. Gali prasidėti tyrimas. Jis nusprendė paimti pinigus ligi tol, kol nekilo įtarimų.

Džefas parašė Treisei raštelį: PINIGUS PAĖMIAU. SUSITIKSIME VIEŠBUTYJE „SAVOJ" PER IŠKILMINGUS PUSRYČIUS. JŪS BUVOTE NUOSTABI. DŽEFAS. Jis užklijavo voką ir padavė jį striuardui.

— Prašau pasirūpinti, kad panelė Vitnėj tai gautų rytą.

— Taip, sere.

Džefas nuėjo į laivo ūkio tarnybos viršininko kabinetą.

— Atleiskite, kad trukdau,— atsiprašė Džefas.— Bet po kelių valandų mes švartuosimės. Todėl noriu pasidomėti. Galbūt derėtų su manimi atsiskaityti dabar.

— Žinoma,— nusišypsojo viršininkas.— Jūsų jaunoji ledi — tikra burtininkė, argi ne?

— Taip, žinoma.

— Jeigu jūs nieko prieš, aš paklausiu. Pone Stivensai, kur ji išmoko taip žaisti šachmatais?

Džefas pasilenkė arčiau ir patikliai atsakė:

— Aš girdėjau, kad ji mokėsi pas Bobą Fišerį.

Ūkio tarnybos viršininkas išėmė iš seifo du didžiulius vokus, suklijuotus iš vyniojamojo popieriaus.

— Čia daug grynųjų pinigų, kuriuos pavojinga nešiotis su savimi. Gal norite, kad išrašyčiau tai sumai čekį?

— Ne, nesirūpinkite. Grynieji — taip pat gerai,— įtikino jį Džefas.— Įdomu, ar negalėtumėte man padaryti vienos paslaugos? Pašto kateris priplaukia sutikti laivo dar prieš prisišvartavimą?

— Taip, sere. Mes laukiame jo atplaukiant šeštą ryto.

— Aš būsiu jums be galo dėkingas, jeigu jūs galėtumėte man padėti persėsti į pašto katerį. Mano motina rimtai serga, ir aš norėčiau ją rasti dar...— Jo balsas sudrebėjo.— Dar gyvą.

— O, man labai gaila, pone Stivensai. Žinoma, aš tai galėsiu padaryti. Aš susitarsiu su muitininkais.

Šeštą penkiolika Džefas Stivensas su dviem vokais, gerai paslėptais lagamine, nulipo virvinėmis kopėčiomis į pašto katerį. Jis atsigręžė, metęs atsisveikinimo žvilgsnį į didžiulio laivo kontūrus, kuris stūksojo virš katerio. Keleiviai kietai miegojo. Džefas bus prieplaukoje daug anksčiau negu „Karalienė Elžbieta II".

— Tai buvo nuostabi kelionė,— metė Džefas vienam pašto katerio jūreiviui.

— Taip, nuostabi,— pritarė jam.

Džefas atsigręžė. Ant suvynioto lyno sėdėjo Treisė, jos plaukus kedeno vėjas.

— Treise, ką jūs čia darote?

— O jūs kaip manote?

Jis pamatė jos veido išraišką.

— Minutėlę luktelėkite! Nejaugi jūs pagalvojote, kad aš ketinu nuo jūsų pabėgti?

— Kam man apie tai galvoti? — su kartėliu balse atsakė ji.

— Treise, aš palikau jums raštelį. Aš ketinau susitikti su jumis viešbutyje „Savoj" ir...

— Žinoma, jūs ketinote,— nutraukė ji Džefą.— Jūs net negalvojote pabėgti, argi ne?

Jis pažiūrėjo į ją, jis neturėjo ką pasakyti.

Viešbučio „Savoj" numeryje, Treisė atidžiai stebėjo, kaip Džefas skaičiuoja pinigus.

— Jums priklauso šimtas vienas tūkstantis dolerių.

— Ačiū.— Jos tonas buvo ledinis.

Džefas iš savęs išspaudė:

— Žinote, Treise, jūs blogai apie mane galvojate. Aš norėčiau, kad jūs suteiktumėte man galimybę pasiaiškinti. Papietaukime šį vakarą drauge.

Ji padelsė, paskui atsakė:

— Gerai.

— Na ir puiku. Aš užeisiu jūsų paimti aštuntą valandą vakaro.

Kai tą vakarą Džefas atėjo į viešbutį ir paklausė Treisės, tarnautojas atsakė:

— Man labai gaila, sere. Panelė Vitnėj atsiskaitė šį rytą. Savo adreso ji nepaliko.

21

Treisė, pasidalijusi su Džefu Stivensu pinigus, atsiskaitė su viešbučiu „Savoj" ir persikėlė į ramų, namus primenantį viešbutį su dideliais kambariais ir pirmos klasės aptarnavimu.

Antrąją jos buvimo Londone dieną durininkas jai atnešė į numerį pakvietimą, parašytą dailiu kaligrafišku braižu: „Bendras draugas pasiūlė mums susipažinti, nes tai gali būti naudinga mums abiems. Gal ateitumėte išgerti su manimi puodelį arbatos „Rice" šiandien ketvirtą valandą? Atleiskite už nuvalkiotą frazę, aš būsiu su raudonu gvazdiku atlape". Žemiau buvo parašas: „Giunteris Hartogas".

Treisė niekada nebuvo girdėjusi apie Giunterį Hartogą. Iš pradžių ji norėjo nekreipti dėmesio į pakvietimą, tačiau smalsumas paėmė viršų, ir penkiolika po keturių ji stovėjo prie įėjimo į prabangaus viešbučio „Ric" pietų salę. Ji iš karto pastebėjo Giunterį. Iš išorės įdomus vyriškis, maždaug šešiasdešimties metų, lieso protingo veido, kurio oda buvo tarsi perregima. Jis vilkėjo puikų gerai gulintį pilka kostiumą. Atlapo kilpelėje buvo įkištas raudonas gvazdikas. Treisė priėjo prie staliuko, Hartogas atsistojo ir vos pastebimai nusilenkė.

— Ačiū, kad neatmetėte mano kvietimo.

Jis pasodino ją su senamadžiu galantiškumu, kuris Treisei pasirodė žavus. Atrodė, jog jis priklausė kitam pasauliui.

Treisė negalėjo įsivaizduoti, ko jis nori iš jos.

— Aš atėjau todėl, kad man pasirodė smalsu,— prisipažino Treisė.— Ar jūs tikras, kad nesupainiojote manęs su kokia nors kita Treise Vitnėj?

Giunteris Hartogas nusišypsojo.

— Sprendžiant iš to, ką aš girdėjau, yra tiktai viena Treisė Vitnėj.

— Ką jūs girdėjote?

— Ar verta tai aptarinėti geriant arbatą?

Prie arbatos buvo patiekti mažutėliai sumuštiniai su kapotais kiaušiniais, lašiša, agurku, salotomis ir viščiuku, karšti papločiai su kremu, džemu ir švieži pyragaičiai. Gerdami arbatą jie įsikalbėjo.

— Jūs paminėjote bendrą draugą,— pradėjo Treisė.

— Konradas Morganas. Mane su juo retkarčiais sieja komercinė veikla.

„Aš su juo tiktai kartą turėjau reikalą,— niūriai pagalvojo Treisė.— Ir tai jis norėjo mane apgauti".

— Jis didelis jūsų gerbėjas.

Treisė atidžiai pasižiūrėjo į Giunterį Hartogą. Jo manieros buvo aristokratiškos, o išvaizda — turtingo žmogaus. „Ko jis nori iš manęs?"— paklausė save Treisė. Ji nusprendė išklausyti reikalo esmę, bet daugiau nei apie Konradą Morganą, nei apie sandėrį Hartogas nepasakė nė žodžio.

Treisei susitikimas pasirodė malonus ir intriguojantis. Giunteris jai papasakojo apie savo kilmę:

— Aš gimiau Miunchene, mano tėvas buvo pasiturintis bankininkas, ir, bijau, jog aš augau gana sugadintu, išlepintu vaiku, apsuptu puikiais paveikslais ir antikvariniais daiktais. Mano motina buvo žydė, ir kai į valdžią atėjo Hitleris, tėvas atsisakė palikti mano motiną ir viską prarado. Jie žuvo bombardavimo metu. Draugai pergabeno mane iš Vokietijos į Šveicariją, ir, kai karas pasibaigė, aš nusprendžiau negrįžti į Vokietiją. Aš atvažiavau į Londoną ir atidariau nedidelę antikvarinę parduotuvėlę Mauntstrite. Aš tikiuosi, kad kada nors jūs ten apsilankysite.

„Ak, štai koks reikalas,— pagalvojo Treisė nustebusi.— Jis nori man ką nors parduoti".

Pasirodė, kad ji suklyko.

Kai Giunteris Hartogas apmokėjo sąskaitą, jis probėgšmais pasakė:

— Aš turiu mažą kaimo namelį Hempšyre. Aš savaitgaliui pakviečiau keletą draugų ir būčiau labai pamalonintas, jeigu jūs prisidėtumėte prie mūsų.

Treisė dvejojo. Ji vis dar nežinojo, ko jis nori iš jos. Bet nusprendė, kad ji neturi ko prarasti.

Savaitgalis, atrodo, žadėjo būti įdomus. „Mažas kaimo namelis" pasirodė esąs puiki septynioliktojo amžiaus pilis su trisdešimties akrų teritorija. Be Giunterio ir tarnų, pilyje niekas negyveno. Šeimininkas pakvietė Treisę apžiūrėti savo dvaro. Iš pradžių jie nuėjo į arklidę, kur buvo laikoma pustuzinis arklių, paskui į galvijų tvartą, kur buvo auginamos kiaulės ir vištos.

— Juos laikau tam, kad mes niekada nevaikščiotume alkani,— rimtai pasakė Giunteris.— Dabar leiskite jums parodyti tikrąjį mano hobi.

Jis nuvedė Treisę į tvartą, pilnutėlį balandžių.

— Tai — naminiai balandžiai.— Giunterio balse skambėjo išdidumas.— Pažiūrėkite į šituos mažus gražuolius. Ar matote tą melsvai pilką, štai ten? Tai — Margo.

Jis pagavo ją ir davė Treisei palaikyti.

— Ji siaubinga mergaitė, ji tai žino, bet nuolat užkabinėja kitus, ir vis vien ji — pati geriausia.

Šeimininkas švelniai paglostė mažą plunksnuotą Margo galvelę ir atsargiai ją paleido. Balandžių plunksnos žydėjo visomis vaivorykštės spalvomis.

— Nė vieno balto,— pasakė Treisė.

— Naminiai balandžiai nebūna balti,— paaiškino Giunteris.— Nes baltos plunksnos pernelyg lengvai iškrinta, o kai balandžiai gyvena namie, jie skraido vidutiniškai keturiasdešimties mylių per valandą greičiu.

Treisė stebėjo, kaip Giunteris lesino paukščius specialiu lesalu su vitaminais.

— Tai — nuostabi veislė,— tarė Giunteris.— Ar jūs žinote, kad jie gali rasti kelią namo už penkių šimtų mylių?

— Tai — stulbinantis dalykas!

Tarp svečių buvo ir parlamento narys su žmona, ir grafas, ir generolas su drauge, ir maharadžos žmona — labai miela ir draugiška jauna moteris.

— Prašau vadinti mane Vi Džėja,— paprašė ji bemaž be akcento. Ji vilkėjo tamsiai raudoną sarį su auksiniu siūlu ir buvo pasipuošusi pačiais dailiausiais papuošalais, kuriuos kada nors Treisė buvo mačiusi.

— Aš daugumą savo brangenybių laikau seife,— paaiškino Vi Džėja.— Mūsų laikas pernelyg daug vagių.

Sekmadienį po pietų, kai Treisė rengėsi grįžti į Londoną, Giunteris pasikvietė ją į savo kabinetą. Jie sėdėjo vienas prieš kitą, o tarp jų stovėjo padėklas su arbata. Pilstydama į ploniausio porceliano „Belik" firmos puodukus arbatą, Treisė tarė:

— Giunteri, aš nežinau, kodėl jūs pakvietėte mane čia, tačiau, kad ir kokia būtų to kvietimo priežastis, laiką aš praleidau nuostabiai.

— Aš džiaugiuosi, Treise.— Po minutės jis tęsė.— Aš jus stebėjau.

— Aš suprantu.

— Ar jūs turite kokių nors ateities planų?

Ji sutriko:

— Ne. Aš dar nenusprendžiau, ką darysiu.

— Aš manau, mes galėtume dirbti drauge.

— Jūs turite galvoje antikvarinę parduotuvę?

Jis nusijuokė:

— Ne, mano mieloji. Neatleistina švaistyti jūsų gabumus tam reikalui. Matote, aš žinau apie jūsų išpuolį su Konradu Morganu. Jūs jį padarėte puikiai.

— Giunteri... visa tai praeityje.

— O kas priešaky? Jūs sakėte, kad neturite jokių planų. Jūs privalote galvoti apie savo ateitį. Tie pinigai, kuriuos jūs turite, kada nors baigsis. Aš siūlau jums bendradarbiauti. Aš sukuosi labai turtinguose tarptautiniuose sluoksniuose. Aš dalyvauju labdaringuose baliuose, medžioklėse, buriavimo regatose.

— Nesuprantu, kuo čia dėta aš...

— Aš galiu įvesti jus į auksinę visuomenę. Aš nejuokauju, kai sakau „auksinę", Treise. Aš galiu suteikti jums informacijos apie pasakiškus paveikslus ir brangenybes ir apie tai, kaip jūs nerizikuodama galite juos paimti. Aš asmeniškai galiu juos parduoti. Jūs galėtumėte padaryti balansą buhalterinėse knygose tų žmonių, kurie pralobo kitų sąskaita. Ką jūs į tai pasakysite?

— Aš pasakysiu — ne.

Jis susimąstęs žiūrėjo į ją.

— Aš suprantu. Jeigu jūs persigalvosite, tai man paskambinsite?

— Aš nepersigalvosiu, Giunteri.

Vakarop Treisė grįžo į Londoną.

Treisė dievino Londoną. Ji pietavo „A lia Gavroš", pas Bilį Bentlį ir „Prie židinio". Išėjusi iš teatro užeidavo į „Drounsą" paragauti amerikietiškų dešrainių su karšta čili. Ji lankėsi Nacionaliniame teatre ir Karališkoje operoje ir dalyvavo Krisčio ir Satbio aukcionuose. Ji apsipirkdavo pas Harodsą, Fortnumą ir Meisoną, peržiūrėdavo knygas Metčarde ir Foilese. Treisė pasisamdė automobilį su vairuotoju ir praleido neužmirštamą savaitgalį Hempšyro grafystės viešbutyje „Čevton Glen", įsikūrusį Naujojo miško laukymėje, kur buvo impozantiška aplinka ir nepriekaištingas aptarnavimas.

Tačiau šitie malonumai kainavo didelius pinigus. „Bet tie pinigai, kuriuos jūs turite, kada nors baigsis. Giunte-

ris buvo teisus. Jos pinigai tirpo, ir Treisė suprato, kad jai teks pagalvoti apie ateities planą.

Giunteris ją vėl ir vėl kviesdavo savaitgaliams į savo pilį, ir ji mielai leisdavo laiką jo draugėje.

Kartą sekmadienį pietaujant parlamento narys atsisuko į Treisę ir tarė:

— Aš niekada nebuvau sutikęs nė vieno teksiečio. Panele Vitnėj, kokie jie?

Treisė įsijautė ir suvaidino Tekso nuvorišo našlę, visa kompanija raitėsi iš juoko.

Vėliau, kai Treisė ir Giunteris liko vieni, jis paklausė:

— Kaip jūs žiūrėtumėte į tai, kad panaudodama tokį persikūnijimą, susikrautumėte nedidelį turtą?

— Giunteri, aš ne aktorė.

— Jūs nepakankamai save vertinate. Yra viena juvelyrinė firma Londone, ji vadinasi „Parker end Parker", kuri turi malonumą, kaip jūs amerikiečiai, sakote, apiplėšdama savo mieluosius klientus. Jūs man pakišote įdėją, kaip priversti juos susimokėti už savo nesąžiningumą.

Jis pasidalino su Treise savo mintimis.

— Ne,— atsakė Treisė. Bet kuo daugiau ji apie tai galvojo, tuo labiau susidomėjo.

Ji prisiminė tą stiprų susijaudinimą, kurį išgyveno, kai apmovė Long Ailendo policininkus, Borisą Melnikovą ir Petrą Neguleskų, Džefą Stivensą. Tai buvo neaprašomas pojūtis. Bet visa tai buvo jos praeities dalis.

— Ne, Giunteri,— vėl patvirtino ji. Šį kartą jos balsas nebuvo toks tvirtas.

Spalis Londone buvo ne pagal sezoną šiltas. Anglai ir turistai vienodai džiaugėsi ir naudojosi ryškia saulės šviesa. Baltas „Daimleris" išvažiavo iš Oksfordstrito į Niū Bondstritą ir, skindamasis sau kelią pro kitas mašinas, pravažiavo pro Ronaldo Kartjė, Geigerso parduotuves ir Karališkąjį Škotijos banką. Pravažiavęs dar pro kelis namus, automobilis sustojo priešais juvelyrinę parduotuvę. Kukli, ligi tviskėjimo nušveista varinė lentelė skelbė: PARKER END PARKER. Uniformuotas vairuoto-

jas išlipo iš limuzino ir vikriai apėjo mašiną. Jauna šviesiaplaukė madingai apkirptais plaukais, labai išsidažiusi moteris išlipo iš mašinos. Ji vilkėjo aptempta megzta suknele ir sabalų kailiniais.

— Kaip pakliūti į šitą lūšną, sūneli? — paklausė ji. Jos balsas buvo skardus su stipriu teksietišku akcentu.

Vairuotojas parodė įėjimą.

— Čia, madam.

— Gerai, mielasis. Pastypsok čia. Tai truks neilgai.

— Aš, ko gero, apvažiuosiu kvartalą. Čia draudžiama statyti mašinas.

Ji pliaukštelėjo jam per petį ir įsakė:

— Daryk tai, išsigimėli, ką tau liepia daryti.

„Išsigimėli". Vairuotojas krūptelėjo. Tai bausmė už tai, kad jis sutiko vairuoti nuomojamas mašinas. Jis nemėgo amerikiečių, o ypač teksiečių — šitų laukinių su maišais pinigų.

Treisė plačiai nusišypsojo ir nuėjo prie durų, kurias atidarė livrėjuotas durininkas.

— Laba diena, madam.

— Laba diena, išsigimėli. Išskyrus pigius blizgučius suknelėms ar šitoje lūšnoje dar kas nors parduodama? — pirkėja nusikvatojo iš savo pokšto.

Durininkas pabalo. Treisė iškilmingai įžengė į parduotuvę, palikdama paskui save sunkų, viską persmelkiantį kvepalų „Chloz" kvapą.

Prie jos priėjo pardavėjas Artūras Čiltonas.

— Ar galiu aš jums kuo nors padėti, madam?

— Galbūt taip, o galbūt ir ne. Seniokas Pi Džėjus liepė man nusipirkti mažą dovanėlę gimtadienio proga, todėl aš čia. Ką jūs ten turite?

— Madam domisi kuo nors ypatingu?

— Ei, vaikine, jūs, anglai, labai miklūs, a? — Ji garsiai nusikvatojo ir paplekšnojo jam per petį, pardavėjas prisivertė laikytis ramiai.

— Gal ką nors su smaragdais? Seniokas Pi Džėjus mėgsta man pirkti smaragdus.

— Prašom eiti štai ten...

Čiltonas nuvedė ją prie vitrinos, kurią puošė keli padėklai su smaragdais.

Dažytoji blondinė metė į juos niekinamą žvilgsnį:

— Tai — vaikai. O kur mamos ir tėčiai?

Čiltonas pasakė:

— Šitų pavyzdžių kaina daugiau negu trisdešimt tūkstančių dolerių.

— Velnias, bet aš tiek duodu arbatpinigių savo kirpėjui.— Moteris grubiai nusikvatojo.— Seniokas Pi Džėjus bus įžeistas, jeigu aš grįšiu su vienu šitų mažylių akmenėlių.

Čiltonas sau įsivaizdavo Pi Džėjų. Storas ir pilvotas senis ir toks pats skardžiabalsis ir nepakenčiamas, kaip šita moteris. „Abu labu tokiu. Kodėl pinigai plūste plūsta į jų nevertų žmonių rankas?"— paklausė jis pats save.

— Už kokią kainą madam nori įsigyti papuošalą?

— Kodėl nepradėjus nuo kokio nors šimto žvairių?

Čiltonas sumišęs pažiūrėjo į ją:

— Šimto žvairių?

— Velnias, ar angliškai nesuprantate? Šimtas žvairių. Šimtas tūkstančių.

Jis nurijo seiles?

— O! Tokiu atveju geriau, jeigu jūs pasikalbėsite su mūsų valdytoju.

Valdytojas Gregoris Holstonas jau seniai reikalavo, kad jis dalyvautų visose stambiose prekybinėse operacijose, ir nuo to laiko „Parker end Parker" tarnautojai negaudavo komisinių. Tokią šlykščią klientę, kaip šitą, Čiltonas su malonumu perdavė Holstonui. Čiltonas paspaudė mygtuką po prekystaliu, ir po minutės išblyškęs ir liesas kaip nendrė vyriškis pasirodė parduotuvėje. Jis žvilgtelėjo į akį rėžiančiai apsirengusią blondinę ir pasimeldė Dievui, kad neateitų niekas iš nuolatinių klientų, kol neišėjo šita moteris.

Čiltonas pradėjo:

— Pone Holstonai, tai — ponia... e...

Jis atsisuko į moterį.

— Benek, mielasis. Merė Lu Benek. Senioko Pi Džėjaus Beneko žmona. Tikriausiai jūs girdėjote apie Pi Džėjų Beneką?

— Žinoma.— Lengva šypsena vos palietė Gregorio Holstono lūpas.

— Pone Holstonai, ponia Benek nori įsigyti smaragdą.

Gregoris Holstonas parodė padėklą su smaragdais.

— Čia yra puikūs samaragdai, kurie...

— Ji nori ką nors maždaug už šimtą tūkstančių dolerių.

Dabar Gregorio Holstono šypsena pasidarė nuoširdesnė.

— Kaip nuostabu šitaip pradėti darbo dieną.

— Matote, tai mano gimtadienis, ir seniokas Pi Džėjus nori, kad aš pati išsirinkčiau ką nors simpatiškesnio.

— Žinoma, — sulemeno Holstonas. — Prašom eiti su manim.

— Ak jūs, šelmi, kas sukasi jūsų galvoje? — sukikeno blondinė.

Holstonas ir Čiltonas pasikeitė kankinių žvilgsniais. „Velnio nešti ir pamesti tie amerikiečiai!"

Holstonas įsivedė moterį į nedidelį, ryškiai apšviestą kambarį ir atsargiai užrakino paskui save duris.

— Čia mes laikome savo prekes turtingiems klientams,— paaiškino jis.

Kambario centre stovėjo vitrina, užversta daugybe stulbinančių spinduliuojančių deimantų, rubinų, smaragdų.

— Na, čia jau panašiau į tai, ko man reikia. Seniokas Pi Džėjus čia išeitų iš proto.

— Madam ką nors išsirinks?

— Pirma pažiūrėkime, ką jūs turite? — Ji priėjo prie vitrinos, kur gulėjo smaragdai.— Leiskite man žvilgtelėti štai į aną ryšulėlį.

Holstonas išsitraukė iš kišenės mažą raktelį, atrakino vitriną ir padėjo juos ant staliuko. Aksominiame maišelyje gulėjo dašimt smaragdų. Holstonas stebėjo, kaip moteris paėmė į rankas patį didžiausią iš jų — segę, padarytą nepaprastai meistriškai su platininiu apsodu.

— Kaip pasakytų seniokas Pi Džėjus, čia galima išgraviruoti mano vardą.

— Madam turi gerą skonį. Tai dešimties karatų žolės žalumo „kolumbietis". Jis neturi jokio defekto ir...

— Smaragdai defektų neturi.

Holstonas akimirką pasimetė:

— Žinoma, madam teisi. Aš turėjau galvoje...

Pirmą kartą jis pastebėjo, kad moters akys tokios pat žalios kaip brangakmenis, kurį ji vartė rankose į visas puses.

— Mes turime didelę kolekciją, jeigu...

— Neprakaituok, mano saldusis. Aš paimsiu šitą...

Pardavimas truko ne ilgiau kaip tris minutes.

— Puiku,— tarė Holstonas, paskui delikačiai pridūrė: — Doleriais tai šimtas tūkstančių. Kaip madam mokės?

— Nesijaudinkite, seni Holstonai. Aš viename Londono bankų turiu dolerinę sąskaitą. Aš išrašysiu savo vardu čekį. O paskui seniokas Pi Džėjus galės atsiskaityti.

— Gerai. Aš liepsiu nuvalyti akmenį ir nugabenti jums į viešbutį.

Brangakmenio nereikėjo valyti, bet Holstonas neketino jo paleisti iš savo rankų, kol čekis nepatikrintas. Pernelyg daug juvelyrų jau apgavo gudrūs sukčiai. Holstonas didžiavosi tuo, kad jo niekas ir niekada neapgavo nė vienu svaru.

— Kur liepsite pristatyti smaragdą?

— Mes įsikūrėme „Dorče", Oliverio Meselo numeryje.

Holstonas užrašė: „Dorčesteris".

— Aš jį vadinu Oliverio Mesi numeriu,— ji nusijuokė.— Daugeliui nepatinka šitas viešbutis, nes ten pilna arabų, bet seniokas Pi Džėjus turi su jais daug reikalų. Nafta, sako jis, tai pati savaime šalis. Pi Džėjus tai išmano.

— Aš tuo neabejoju,— pagarbiai atsakė Holstonas.

Jis sekė, kaip ji išplėšė čekį ir jį pildė. Jis pastebėjo, kad čekis — iš „Barklais benk". Jis ten turi bičiulį, kuris patikrins, ar tikrai yra Beneko sąskaita. Holstonas paėmė čekį.

— Aš pasirūpinsiu, kad smaragdą jums asmeniškai įteiktų rytoj ryte.

— Seniokui Pi Džėjui jis patiks,— pabrėžė moteris.

— Aš įsitikinęs,— mandagiai atsakė Holstonas.

Jis palydėjo ją ligi išėjimo.

— Rolstonai...

Jis buvo benorįs ją pataisyti, bet persigalvojo. Jis niekada daugiau jos nepamatys. Ačiū tau, Viešpatie!

— Taip madam?

— Gal užšoksite kada nors pas mus dieną? Išgersime arbatos? Jūs pamilsite senioką Pi Džėjų.

— Žinoma. Apgailestauju, tačiau dieną aš dirbu.

— Gaila.

Jis žiūrėjo, kaip jo klientė priėjo prie šaligatvio krašto. Pririedėjo baltas „Daimleris". Iš jo išlipo uniformuotas vairuotojas, atidarė jai dureles. Nuvažiuodama blondinė atsigręžė ir atsisveikindama pakėlė didžiuosius pirštus į viršų.

Grįžęs į kabinetą, Holstonas iš karto paskambino savo draugui į „Barklais benk".

— Piteri, mielas, aš turiu čekį, išrašytą iš ponios Meri Lu Benek sąskaitos, šimtui tūkstančių dolerių. Ar yra tokia sąskaita?

— Palauk, seni.

Holstonas laukė. Jis tikėjosi, kad sąskaita bus tikra, nes paskutiniu metu prekyba ėjo prastai. Nelaimingi broliai Parkeriai, kurie buvo savininkais, nuolat reiškė nepasitenkinimą, lyg jis būtų kaltas dėl sumažėjusios paklausos. Žinoma, pajamos buvo, bet ne tokios didelės, kaip galėtų būti, nes „Parker end Parker" turėjo parduotuvių, kurios specializavosi brangakmenių valyme, ir dažnai juvelyriniai dirbiniai, grąžinti klientams, būdavo prastesnės kokybės nei originalai, kurie buvo atnešti valyti. Pagaliau Piteris grįžo prie telefono.

— Viskas gerai, Gregori. Sąskaitoje pinigų užtektinai.

Holstonas pajuto didelį palengvėjimą.

— Ačiū, Piteri.

— Nėra už ką.

— Aš skolingas tau priešpiečius.

Kai dėl čekio tikrumo buvo išsiaiškinta, kitą rytą Kolumbijos smaragdas buvo pasiuntinio atvežtas į Dorčesterio viešbutį poniai Pi Džėj Benek.

Tą pačią dieną, prieš parduotuvės uždarymą, sekretorė pranešė Gregoriui Holstonui:

— Kažkokia ponia Benek, pone Holstonai, nori jus matyti.

Jo širdis apmirė. Ji atėjo, kad grąžintų segę, ir jis vargu ar galės atsisakyti ir jos nepriimti. „Velniai rautų, visas moteris, visus amerikiečius ir visus teksiečius!" Holstonas nutaisė šypseną ir išėjo jos pasitikti.

— Laba diena, ponia Benek. Nejaugi jūsų vyrui nepatiko segė?

— Jūsų spėjimas neteisingas, žlugdytojau. Seniokas Pi Džėjus iš galvos eina dėl jos.

Holstono širdis uždainavo.

— Ką jūs sakote!

— Reikalas tas, kad ji jam taip patiko, jog jis užsinorėjo, kad aš dar nusipirkčiau ir pasidaryčiau auskarus. Parduokite man dar tokį patį smaragdą kaip anas.

Gregoris Holstonas suraukė kaktą:

— Bijau, ponia Benek, kad gali susidaryti sunkumų.

— Kokie sunkumai, mielasis?

— Jūs nusipirkote unikalų brangakmenį. Jis — vienintelis. Mes turime puikią kito stiliaus kolekciją, ponia Benek, kurią aš galiu...

— Aš nenoriu kito stiliaus. Aš noriu tokio, kokį nusipirkau.

— Jeigu būti atviram ligi galo, tai reikia pasakyti, ponia Benek, kad tik nedaugelis dešimties karatų „kolumbiečių" būna be defekto.— Jis pamatė jos veidą.— Leidžiama, kad brangakmeniai būtų ne visai be priekaištų.

— Tęsk, vaikine. Bet juk turi kur nors būti toks pat?

— Pasakysiu sąžiningai, aš mačiau labai mažai tokios kokybės brangakmenių, ir tiksliai pakartoti jo formą ir spalvą beveik neįmanoma.

— Pas mus Tekse sakoma, kad gautum tai kas neįmanoma, reikia truputį palaukti. Šeštadienį — mano gimtadienis. Pi Džėjus nori, kad aš įsigyčiau tokius pačius auskarus, o tai, ko Pi Džėjus nori, tai Pi Džėjus ir gauna.

— Aš nemanau, kad galėsiu...

— Kiek aš užmokėjau už segę — šimtą tūkstančių? Aš žinau, kad seniokas Pi Džėjus gali suploti ir du šimtus arba net tris šimtus tūkstančių už kiekvieną tokį patį.

Gregoris Holstonas greitai mąstė. Reikia greitai gauti iš kažkur tokį patį akmenį, ir jeigu Pi Džėjus Benekas panorės sumokėti viršaus du šimtus tūkstančių dolerių

už jį, tai bus didelis pelnas. „Iš tikrųjų,— galvojo Holstonas.— Aš galiu pasukti reikalą taip, kad pelnas atitektų man".

Jis pasakė:

— Aš sužinosiu, ponia Benek. Aš įsitikinęs, kad nė vienas Londono juvelyras neturi panašaus smaragdo, tačiau aukcionuose visada pardavinėjami brangakmeniai. Aš išsiuntinėsiu skelbimus, pažiūrėsime, kas iš to išeis.

— Jeigu jūs jį gausite ligi savaitgalio,— pabrėžė blondinė,— tai, tarp mūsų kalbant, seniokas Pi Džėjus greičiausiai užmes dar penkiasdešimt tūkstančių.

Ir ponia Benek išėjo, jos sabalų kailiniai dailiai plevėsavo jai einant.

Gregoris Holstonas sėdėjo savo kabinete ir kliedėjo nemiegodamas. Likimas jam pasiuntė į rankas žmogų, kuriam taip susuko galvą šita šviesiaplaukė kalė, kad jis pasirengęs sumokėti tris šimtus penkiasdešimt tūkstančių už šimto tūkstančių vertės smaragdą. Grynas pelnas bus du šimtai penkiasdešimt tūkstančių! Gregoris Holstonas nematė reikalo apsunkinti brolius Parkerius sandorio smulkmenomis. Reikalas paprastas — įrašyti, kad parduotas antras brangakmenis už šimtą tūkstančių dolerių, o likusius įsidėti į kišenę. Šitie pinigai garantuos jam ramų gyvenimą. Viskas, ką jam reikia padaryti, tai suieškoti smaragdo, kurį jis pardavė poniai Benek, antrininką.

Pasirodė, kad tai padaryti daug sunkiau negu manė Holstonas. Niekas iš juvelyrų, kuriems jis skambino, neturėjo nieko panašaus. Jis padavė skelbimus į Londono „Taims", „Fainenšl taims", paskambino į Krisčio ir Sotlio aukcioną ir dešimčiai turto pardavimo agentų. Po to Holstoną užvertė smaragdų srautu — su broku ir gerų, tačiau nė vienas jų nė iš tolo nebuvo panašus į tą, kurio jis ieškojo.

Trečiadienį paskambino ponia Benek.

— Seniokas Pi Džėjus truputį nerimauja. Ar jūs dar nesuradote?

— Dar ne, ponia Benek,— prisipažino jai Holstonas.— Bet nesirūpinkite, mes surasime.

Penktadienį ji vėl paskambino.

— Rytoj — mano gimtadienis,— priminė ji Holstonui.

— Aš žinau, ponia Benek. Jeigu aš turėčiau dar kelias dienas, aš žinau, kad galėčiau...

— Na nieko, vaikine. Jeigu ligi rytojaus ryto jūs neturėsite kito smaragdo, tai aš jums grąžinsiu tą, kurį nusipirkau. Seniokas Pi Džėjus, saugok jį Viešpatie, sako, kad vietoj to jis man nupirks didelę pilį už miesto. Turbūt girdėjote apie miestelį, vadinamą Suseksu.

Holstoną išmušė prakaitas.

— Ponia Benek,— suaimanavo jis.— Jūs neapkęsite gyvenimo Susekse. Jūs kankinsitės gyvendama užmiestyje. Dauguma jų yra apverktinoje būklėje, nėra centralizuoto šildymo ir...

— Tarp mūsų kalbant,— nutraukė ji,— aš geriau rinkčiausi auskarus. Seniokas Pi Džėjus net užsiminė apie tai, kad gali sumokėti ir keturis šimtus tūkstančių už tokį patį akmenį. Jūs net neįsivaizduojate, koks užsispyręs gali būti seniokas Pi Džėjus.

Keturi šimtai tūkstančių! Holstonas juto, kaip tarp pirštų slysta banknotai.

— Patikėkite manimi, aš padarysiu viską, ką galėsiu,— maldavo jis.— Man reikia dar kelių dienų.

— Tai ne nuo manęs priklauso, mielasis,— užgiedojo blondinė,— o nuo Pi Džėjaus.

Ir ryšys nutrūko. Holstonas sėdėjo ir keikė likimą. Kur jis ras identišką dešimties karatų smaragdą? Jis buvo taip pasinėręs į savo apmąstymus, kad neišgirdo, jog čirškia selektorius, kol nesuskambėjo trečias skambutis. Jis paspaudė mygtuką ir suriaumojo:

— Kas dar?

— Skambina vikontė Marisa, pone Holstonai. Ji skambina pagal jūsų skelbimą dėl smaragdo.

Dar vienas! Jam jau šiandien skambino bent dešimt kartų, ir kiekvienas skambutis — tuščias laiko gaišinimas. Jis pakėlė ragelį ir nelabai maloniai tarė:

— Taip?

Švelnus moteriškas balsas su itališku akcentu pradėjo:

— Sveiki, sinjore. Aš perskaičiau, kad jūs norite pirkti smaragdą.

— Taip.— Jis negalėjo nuslėpti savo nekantrumo.

— Aš turiu smaragdą, kurį mūsų šeima išlaikė daugelį metų. Gaila, tačiau aš dabar esu sunkioje padėtyje ir man reikia jį parduoti.

Tokią istoriją jis girdėjo ir anksčiau. „Aš turiu vėl pamėginti paklausti pas Kristį arba Sotbį. Galbūt paskutiniu momentu pasitaikys kas nors tinkamo arba..."

— Jūs ieškote dašimties karatų smaragdo?

— Taip!

— Aš turiu dešimties karatų „kolumbietį".

Holstonas, dusdamas iš susijaudinimo, suvebleno:

— Prašom pakartoti, ką jūs pasakėte.

— Aš turiu dešimties karatų žolės žalumo „kolumbietį". Ar jus tai domina?

— Galimas daiktas,— susitvardė pagaliau jis.— Ar galėtumėte jūs užeiti ir parodyti jį?

— Ne! Aš dabar labai užimta. Mes rengiamės vakarui vyro pasiuntinybėje. Galbūt kitą savaitę aš galėsiu...

— Ne! Kitą savaitę bus vėlu. Ar galiu aš pas jus užeiti? — Jis stengėsi nuslopinti nekantrumą savo balse.— Aš galiu atvažiuoti tiesiog dabar.

— O ne. Šį rytą aš užsiėmusi. Aš ketinu pasivaikščioti po parduotuves...

— Kur jūs apsistojusi, vikonte?

— „Savoj".

— Ar galiu ten būti po penkiolikos minučių. Po dešimties.— Holstonas negalėjo sulaikyti jaudinimosi.

— Gerai. Jūsų pavardė...

— Holstonas. Gregoris Holstonas.

— Mano numeris — dvidešimt šeštas.

Kelionė taksi atrodė begalinė. Holstonas iš rojaus aukštumų nukrito į pragaro gelmes ir vėl pakilo. Jeigu smaragdas panašus į parduotąjį, tai jo pelnas — trys šimtai tūkstančių — pralenks bet kokias nežabotas svajones. Jis nusipirks namą Rivjeroje. Galbūt užteks dar ir jachtai. Turėdamas vilą ir jachtą, jis patrauks daugelio dailių jaunuolių dėmesį. Turės jų tiek, kiek panorės...

Gregoris Holstonas netikėjo Dievą, bet, žingsniuodamas viešbučio koridoriumi prie dvidešimt šeštojo numerio, pajuto, jog meldžiasi. „Viešpatie, tegul šitas akmuo

būna panašus, kad seneliukas Pi Džėjus liktų patenkintas".

Jis sustojo priešais vikontės numerio duris ir giliai bei lėtai kvėpavo, stengdamasis suimti save į rankas. Jis pasibeldė į duris, tačiau kvietimo neišgirdo.

„O Dieve! — pagalvojo Holstonas.— Ji išėjo, ji nesulaukė manęs. Ji išėjo į parduotuves".

Durys atsidarė, ir Holstonas pamatė elegantišką penkiasdešimties metų damą, tamsiomis akimis, raukšlių išvagotu veidu ir juodais žilstelėjusiais plaukais.

Kai ji prašneko, jos balsas buvo švelnus su jau pažįstamu itališku akcentu.

— Taip?

— Aš — Gregoris Holstonas. Jūs man skambinote.— Jis kažkodėl ėmė mikčioti.

— Ak, taip.— Aš — vikontė Marisa. Prašau užeiti.

— Ačiū.

Jis įėjo vidun, įtempdamas kojas, kad jos nedrebėtų. Jis vos neišpoškino: „Kur smaragdas?" Bet suprato, kad privalo kontroliuoti jausmus ir neparodyti didelio susidomėjimo. Jeigu akmuo bus geras, tai jis galės pasiderėti. Galų gale jis — specialistas. Ji — diletantė.

— Prašom prisėsti,— tarė vikontė.

Holstonas atsisėdo ant kėdės.

— Aš blogai kalbu angliškai.

— Ne, ne. Žavingai, žavingai.

— Ačiū. Gal kavos? Arbatos?

— Ačiū, vikonte, ne.

Jis juto, kaip jam ima mausti paširdžius. Gal jau laikas pradėti kalbą apie smaragdą? Jis daugiau negalėjo laukti nė sekundės.

— Smaragdas...

Ji nutraukė:

— Ak, taip. Smaragdą man padovanojo mano senelė. Aš labai norėjau perduoti jį savo dukrai, kai jai sukaks dvidešimt penkeri, bet mano vyras ketina pradėti naują verslą Milane, ir aš...

Holstonas klaidžiojo kitoje vietoje. Jo nedomino nuobodi prieš jį sėdinčios nepažįstamosios istorija. Jis degė troškimu pamatyti smaragdą. Jis neturėjo jėgų laukti.

— Labai svarbu padėti vyrui.— Ji liūdnai nusišypsojo.— Galbūt aš darau didelę klaidą...

— Ne, ne,— greitai prieštaravo Holstonas.— Visai ne, vikonte. Tai žmonos pareiga — padėti savo vyrui. Kur dabar yra smaragdas?

— Aš turiu jį čia,— atsakė vikontė.

Ji išsiėmė iš kišenės brangakmenį, kuris buvo suvyniotas į brokatą, ir padavė jį Holstonui. Tas atidžiai pasižiūrėjo į brangakmenį ir vos atgavo kvapą. Priešais jį gulėjo dešimties karatų žolės žalumo Kolumbijos smaragdas, paties subtiliausio darbo, kokį jis kada nors buvo matęs. Jis buvo toks panašus savo išore, dydžiu ir spalva į tą smaragdą, kurį nusipirko ponia Benek, kad skirtumo neįmanoma pastebėti. „Jis ne visai toks,— pasakė pats sau Holstonas.— Bet tiktai specialistas gali pamatyti skirtumą". Jo rankos ėmė virpėti. Jis prisivertė apsimesti ramiu.

Holstonas pavartė brangakmenį, leisdamas šviesai atsispindėti jo briaunose, ir tarė:

— Gana mielas nedidelis akmenėlis.

— Puikus. Aš jį taip mėgau visus tuos metus. Man labai nesinori su juo išsiskirti.

— Jūs teisingai darote,— patikino ją Holstonas.— Vieną gražią dieną jūsų vyro reikalai pradės gerai klostytis, ir jūs galėsite nusipirkti ne vieną tokį smaragdą.

— Aš manau lygiai taip pat.

— Aš darau nedidelę paslaugą savo draugui, vikonte. Mūsų parduotuvėje yra kur kas geresnių brangakmenių, bet mano draugas nori tokio paties smaragdo, kokį nusipirko jo žmona. Aš manau, kad jis sutiktų sumokėti šešiasdešimt tūkstančių dolerių už šitą akmenį.

Vikontė atsiduso:

— Mano senelė neturės ramybės savo kape, jei aš jį parduosiu už šešiasdešimt tūkstančių dolerių.

Holstonas kietai sučiaupė lūpas. Jis negalėjo jai leisti, kad keltų kainą.

Jis nusišypsojo:

— Aš jums pasakysiu, kad... Aš manau, kad galėčiau įtikinti savo draugą, kad primestų ligi šimto tūkstančių

dolerių. Tai labai dideli pinigai, bet jis labai nori turėti smaragdą.

— Tai teisinga,— pasakė vikontė.

Gregorio Holstono širdis stipriai suspurdėjo krūtinėje.

— Aš pasiėmiau savo čekių knygutę, todėl aš tuojau išrašysiu čekį...

— Bijau, kad tai neišspręs mano problemos,— vikontės veidas tebebuvo liūdnas.

Holstonas įdėmiai pažiūrėjo į ją:

— Jūsų problemos?

— Taip. Kaip aš jums jau aiškinau, mano vyras ketina pradėti naują verslą, ir jam reikia trijų šimtų penkiasdešimties tūkstančių dolerių. Aš turiu šimtą tūkstančių, bet man dar reikia dviejų šimtų penkiasdešimties, tiek tikėjausi gauti už smaragdą.

Jis papurtė galvą:

— Mano brangioji vikonte, nė vienas smaragdas nėra vertas tokių pinigų. Patikėkite, šimtas tūkstančių dolerių — tai labai sąžiningas pasiūlymas.

— Aš esu tikra, kad taip, pone Holstonai,— pasakė vikontė,— bet tada aš negalėsiu padėti savo vyrui, juk taip? — Ji atsistojo.— Aš išgelbėsiu akmenį, atiduodama jį dukrai.— Ji ištiesė liesą trapią ranką.— Ačiū jums, kad atėjote.

Holstonas stovėjo apimtas panikos.

— Minutėlę palaukite,— paprašė jis. Jo godulys pinigams grūmėsi su blaiviu protu, bet jis žinojo, kad neturi prarasti smaragdo.— Prašom atsisėsti, vikonte. Aš esu tikras, kad mes susitarsime. Jeigu aš galėsiu įtikinti savo klientą sumokėti šimtą penkiasdešimt tūkstančių dolerių...

— Du šimtus penkiasdešimt tūkstančių dolerių.

Jos palaužti Holstonas neįstengė. Holstonas apsisprendė. Šimtas penkiasdešimt tūkstančių į kišenę — geriau negu nieko. Tai būtų nedidelė vila ir jachta, tačiau vis dėlto — turtas. Ir tai bus broliams Parkeriams pamoka už tai, kad jie su juo taip šlykščiai elgėsi. Jis palauks dieną ar dvi, o paskui parašys pareiškimą. Kitą savaitę jis jau bus Žydrajame krante.

— Jūs turėsite stambią sumą,— pasakė jis.

— Nuostabu! Aš patenkinta!

„Dar tau, kale, nebūti patenkintai",— pagalvojo Holstonas. Bet jam nėra ko gailėtis. Jis metė paskutinį žvilgsnį į smaragdą ir paskubomis įsidėjo jį į savo kišenę.

— Aš duosiu jums čekį, išrašytą iš parduotuvės sąskaitos.

— Gerai, sinjore.

Holstonas išrašė čekį ir įteikė jai. Jam būtina, kad ponia Benek pervestų savo čekį keturiems šimtams tūkstančių dolerių grynaisiais. Piteris paims grynaisiais jam, o jis pakeis vikontės čekį į brolių Parkerių ir skirtumą įsidės į kišenę. Jis dėl to galės susitarti su Piteriu, taigi dviejų šimtų penkiasdešimties tūkstančių čekis nepasirodys kasmėnesinėje oficialioje brolių Parkerių ataskaitoje.

Šimtas penkiasdešimt tūkstančių dolerių! Holstonas jau juto šiltą Prancūzijos saulę ant savo veido.

Atgalinis kelias taksi į parduotuvę, atrodė, tetruko vos kelias sekundes. Holstonas įsivaizdavo, kaip džiaugsis ponia Benek, kai jis praneš jai gerą naujieną. Jis ne tiktai rado jos trokštamą brangakmenį, bet jo dėka jai nereikės gyventi kiaurai vėjų košiamoje pilyje kaime.

Kai Holstonas įsiveržė į parduotuvę, Čiltonas pasitiko jį žodžiais:

— Sere, čia pirkėjas domisi...

Holstonas linksmai jo atsikratė.

— Paskui.

Jis neturi laiko pirkėjams. Nei dabar, nei niekada Nuo šio momento jo visi lauks.

Holstonas įlėkė į savo kabinetą, uždarė duris, padėjo smaragdą ant stalo tiesiai prieš save ir surinko telefono numerį.

Budėtoja pakėlė ragelį ir tarė:

— „Dorčesterio" viešbutis.

— Prašom Oliverio Mesilo numerį.

— Su kuo pageidaujate kalbėti?

— Su ponia Benek.

— Minutėlę.

Holstonas tylutėliai švilpavo, kol jį pertraukė budėtoja.

— Atleiskite, ponia Benek išvyko iš viešbučio.

— Tada paskambinkite į tą numerį, kur ji persikėlė.

— Ponia Benek išvyko.

— Tɔ negali būti. Ji...

— Aš sujungsiu su priimamuoju.

Vyriškas balsas tarė:

— Priimamasis. Kuo galiu būti naudingas?

— Į kurį numerį persikėlė ponia Benek?

— Ponia Benek šį rytą išvyko iš viešbučio.

Ne, to negalima paaiškinti! Kokios nors netikėtos ypatingos aplinkybės?

— Galbūt ji paliko savo adresą? Tai...

— Atleiskite, ji nieko nepaliko.

— Žinoma, ji paliko! Patikrinkite...

— Aš pats atsiskaičiau su ponia Benek. Ji nepaliko jokio adreso.

Holstonas lėtai padėjo ragelį ir apstulbęs žiūrėjo. Jam būtina rasti kokį nors būdą, kaip susisiekti su ponia Benek ir pranešti jai, kad galų gale jis rado smaragdą! O tuo tarpu dar reikia susigrąžinti vikontei Marisai išrašytą čekį.

Jis greitai surinko viešbučio „Savoj" numerį.

— Dvidešimt šeštąjį numerį.

— Prašom pasakyti, kam jūs skambinate?

— Vikontei Marisai.

— Minutėlę.

Tačiau dar budėtojai negrįžus prie ragelio, kažin kokia siaubinga nuojauta pašnibždėjo Gregoriui Holstonui, kad dabar jis išgirs didelę nelaimę pranašaujančią naujieną.

— Atleiskite, vikontė Marisa atsiskaitė.

Jis padėjo ragelį. Jo pirštai taip tirtėjo, kad jis vargais negalais įstengė surinkti banko numerį.

— Duokite man vyriausiąjį banko ekonomistą. Ir greitai! Aš noriu sustabdyti čekio apmokėjimą.

Bet, žinoma, žinoma, pasirodė jau pernelyg vėlu. Jis pardavė smaragdą už šimtą tūkstančių dolerių ir nusipirko jį atgal už du šimtus penkiasdešimt tūkstančių... Gregoris Holstonas sunkiai susmuko ant kėdės, klausdamas save, kaip visa tai jis paaiškins broliams Parkeriams.

22

Treisei prasidėjo naujas gyvenimas. Ji nusipirko puikų seną karaliaus Jurgio laikų stiliaus namą. Itono skvere. Šalia šviesaus, nuotaikingo, nepaprastai tinkančio svečių priėmimui namo buvo „Karalienė Ana"— britų žargonu — sodelis priešais langus, ir „Marija Ana"— sodelis už namo. Giunteris padėjo Treisei apstatyti kambarius, ir po to, kai jie tai pabaigė, jos namas tapo viena Londono įžymybių.

Giunteris pristatinėjo Treisę kaip turtingą jauną našlę, kurios vyras uždirbo didelius pinigus versdamasis importu ir eksportu. Ji iš karto susilaukė palankumo: graži, protinga, žavinga. Veikiai ją užvertė kvietimais.

Retkarčiais Treisė trumpam išvykdavo į Prancūziją, Šveicariją, Belgiją, Italiją, ir kiekvieną kartą ji ir Hartogas gaudavo pelno.

Giunterio vadovaujama Treisė išstudijavo „Gotų almanachą" ir Debrė „Perų knygą", pačias autoritetingiausias knygas, kuriose buvo pateikta smulki informacija apie visus karališkųjų šeimų narius ir visus titulus Europoje. Treisė tapo tikru chameleonu, grimo, kaukių ir akcentų specialiste. Ji įsigijo bent penkis pasus. Įvairiose šalyse ji prisistatydavo kaip britų hercogienė, Prancūzijos oro laivyno stiuardesė, turtinga paveldėtoja iš Pietų Amerikos. Per metus ji sukaupė pinigų daugiau negu jai reikėjo, ir suorganizavo fondą, iš kurio anonimiškai aukodavo organizacijoms, kurios padėjo kalėjimuose atsėdėjusioms moterims, ir kiekvieną mėnesį siuntė dosnią pensiją Otui Šmidtui. Ji daugiau nepuoselėjo minties atsisakyti šito darbo. Jai patiko mesti iššūkį įžvalgiems, protingiems, sėkmės lydimiems žmonėms. Virpulys, patiriamas po kiekvienos drąsios operacijos, veikė kaip narkotikas, ir Treisė suprato, kad jai reikia naujų ir naujų stambių varžybų. Jos gyvenimo devizas buvo: veikti apdairiai, kad niekada nenuskriaustum nekalto. Juo labiau žmonės, kurie užkibdavo ant jos kabliuko, buvo godūs ir nesąžiningi. Pasitaikydavo, kad šitos dvi savybės jiems buvo vienodai ne svetimos. „Niekas nebaigs gyvenimo

savižudybe dėl to, ką aš jiems padariau",— įtikinėjo save Treisė.

Laikraščiai paskleisdavo istorijas apie drąsius ir rizikingus jos žygius, kurie buvo vykdomi visoje Europoje, ir, kadangi Treisė naudojo įvairias kaukes, policija buvo įsitikinusi, kad kupini kilnumo sukčiavimai ir apiplėšimai visos gaujos darbas. Pamažėle jos gudrybėmis ėmė domėtis Interpolas.

D.D. Reinoldsas pasiuntė pakviesti Kuperį.

— Mes turime problemą,— tarė Reinoldsas.— Daugeliui mūsų klientų Europoje padarė didelių nuostolių kažkokia bandičių gauja. Visi šaukiasi pagalbos! Būtina tą gaują sugauti. Interpolas sutinka su mumis bendradarbiauti. Tai jūsų užduotis, Danieliau. Skriskite rytoj į Paryžių.

Treisė pietavo su Giunteriu restorane „Skots" Mauntstrite.

— Treise, ar tu kada nors girdėjai apie Maksimilianą Pjerpontą? Pavardė pasirodė girdėta. Kur ji girdėjo ją anksčiau? Džefas Stivensas laineryje „Karalienė Elžbieta" kalbėjo: „Mes abu dėl vienos ir tos pačios priežasties — Maksimiliano Pjerponto".

— Labai turtingas, argi ne?

— Ir žiaurus. Jis supirkinėja kompanijas ir jas sužlugdo.

„Kai Džo Romanas ėmė vadovauti firmai, jis atleido mus visus ir pasamdė savo žmones. Paskui jis dirbtinai ėmė mažinti akcijų kursą... Jie paėmė viską — firmą, šitą namą, net motinos mašiną".

Giunteris nustebęs pažiūrėjo į ją:

— Treise, ar tau viskas gerai?

— Taip. Puiku.—„Kartais gyvenimas gali būti neteisingas,— galvojo ji.— Ir mes turime keršyti už visas jo apgavystes. Papasakok man smulkiau apie Maksimilianą Pjerpontą.

— Jo trečioji žmona išsituokė su juo, ir dabar jis viengungis. Aš manau, kad tai gali duoti pelną, jeigu tu susipažinsi su šiuo džentelmenu. Jis užsisakė bilietą penktadieniui į Rytų ekspresą, vykstantį iš Londono į Stambulą.

Treisė nusišypsojo.

— Aš dar niekada nevažiavau Rytų ekspresu. Manau, kad šita kelionė man suteiks malonumo.

Giunteris atsakė šypsena.

— Gerai. Maksimilianas Pjerpontas turi daiktą, kuris yra meninė vertybė. Tai — Faberžė darbo kiaušinis. Vieną turi jis, antras — Leningrado Ermitaže. Jis įvertintas dvidešimčia milijonų dolerių.

— Jeigu man pavyks gauti tau keletą mažyčių kiaušinių,— smalsiai paklausė Treisė,— tai ką tu su jais darysi? Giunteri, juk jie plačiai žinomi, kad juos parduotum.

— Mieloji Treise, juk yra privatūs kolekcionieriai. Tu tuos mažus kiaušinėlius atnešk man, o aš surasiu jiems gūžtelę.

— Aš pažiūrėsiu, ką galėsiu padaryti.

— Maksimilianas Pjerpontas — žmogus, prie kurio ne taip lengva prieiti. Tačiau į tą patį Rytų ekspresą yra užsisakę bilietus dar du balandėliai, susiję su kino festivaliu Venecijoje. Aš manau, kad jie subrendo derliaus nuėmimui. Tu girdėjai apie Silvaną Luandi?

— Italų kino žvaigždę? Žinoma!

— Ji ištekėjusi už Alberto Fornačio, kuris išleidžia tas siaubingas kino epopėjas. Fornatis pažeidinėja profesionaliąją etiką ir apskritai blogai elgiasi, samdydamas režisierių ir aktorius už menką atlyginimą, žadėdamas jiems didelius procentus po filmo pasirodymo ekrane, bet visą pelną pasilieka sau. Jam pavyksta uždirbti tiek, kad jis perka savo žmonai brangius papuošalus. Kuo dažniau jis jai neištikimas, tuo brangesnius papuošalus jai perka. Dabar Silvana galėtų atidaryti juvelyrinę parduotuvę. Aš manau, kad tau jie pasirodys dėmesio verta pora.

— Aš to trokštu,— atsakė Treisė.

Rytų ekspresas „Venecija—Simplonas" išvyksta iš Viktorijos stoties Londone kiekvieną penktadienį vienuoliktą keturiasdešimt penkios ryto, važiuoja ligi Stambulo, sustodamas Bulonėje, Paryžiuje, Lozanoje, Milane ir Venecijoje.

Naujieji Rytų ekspreso savininkai pamėgino atgaivinti kelionių geležinkeliu aukso amžių, kadangi tokios kelio-

nės egzistavo dar devynioliktojo amžiaus pabaigoje, ir pertvarkė šiuolaikinį traukinį, kopijuodami originalą, kad sąstate būtų senoviški britų pulmano vagonai, vagonai-restoranai, vagonai-barai ir specialūs vagonai su visais patogumais.

Melsvai žalsva auksiniais galionais apvedžiota uniforma vilkintis nešikas įnešė du Treisės lagaminus ir jos rankinę į kupė. Kupė buvo tiktai viena sėdynė, apmušta gėlėtu moheriu. Laipteliai, kuriais naudojosi, kad pasiektų viršutinę lentyną, buvo aptraukti tokios pačios spalvos, kaip ir kilimas, pliušu. Kupė priminė šokolado dėžutę.

Treisė perskaitė kortelę, pritvirtintą prie nedidelio butelio šampano, stovinčio sidabriniame kibirėlyje: OLIVERIS OBERTAS. TRAUKINIO ADMINISTRATORIUS.

„Aš jį palaikysiu, kol atsiras proga ką nors atšvęsti,— nusprendė Treisė. Džefas Stivensas pralaimėjo. Tai buvo nuostabus jausmas, būti aukščiau negu ponas Stivensas. Treisė nusišypsojo iš savo minčių.

Ji išsiėmė iš lagaminų jai reikalingus drabužius ir pasikabino ankštoje patalpoje. Ji labiau mėgo keliauti reaktyviniu lėktuvu, tačiau šita kelionė žadėjo būti neįprasta.

Tiksliai pagal tvarkaraštį Rytų ekspresas pajudėjo iš stoties. Treisė atsilošė į savo moherio sėdynės atlošą ir žiūrėjo į liekančius užpakalyje pietinius Londono priemiesčius. Pirmą penkiolika traukinys atvyko į Folstouno uostą, kur keleiviai persėdo į keltą, perkėlusį juos per Lamanšą. Bulonėje jie vėl įsėdo į Rytų ekspresą, važiavusį į pietus.

Treisė priėjo prie vieno palydovų.

— Girdėjau, kad su mumis važiuoja Maksimilianas Pjerpontas. Ar jūs negalėtumėte man jį parodyti?

Palydovas pakraipė galvą:

— Su malonumu, mem, jeigu aš jį pažinčiau. Jis užsisakė kupė, užmokėjo už ją, bet taip ir nepasirodė. Man sakė, kad tai nenuspėjamo elgesio džentelmenas.

Liko Silvana Luadi ir jos vyras, turtingas lengvai užmirštamų kino epopėjų statytojas.

Bulonėje keleivius palydėjo į kontinentinį Rytų ekspresą. Labai gaila, tačiau antrajame traukinyje Treisės kupė niekuo nesiskyrė nuo tos, kurią ji paliko. Ji išbuvo savo kupė visą dieną, rengdama veikimo planą, o dvidešimtą nulis nulis pradėjo rengtis.

Pagal egzistuojantį etiketą, Rytų eksprese buvo rekomenduojami vakariniai tualetai, ir Treisė pasirinko prašmatnią melsvai pilką šifono suknelę, pilkas kojines ir pilkus atlasinius batukus. Vienintelis jos papuošalas buvo viena eilė perlų ant kaklo. Prieš išeidama iš savo kupė, ji pažiūrėjo į save veidrodyje, įdėmiai įsižiūrėdama į savo atvaizdą. Jos žalios akys spinduliavo nekaltybe, o veide sustingo naivumo ir pažeidžiamumo išraiška. „Veidrodis meluoja,— pagalvojo Treisė.— Aš ne tokia. Aš dalyvauju maskarade. Tačiau labai viliojančiame".

Kai ji išėjo iš kupė, rankinukas išslydo jai iš rankų. Pasilenkusi, kad jį pakeltų, Treisė greitai apžiūrėjo išorinį durų užraktą. Automatinis „amerikietiškasis" ir universalus užraktai. Jokių problemų. Treisė atsitiesė ir nuėjo į vagoną-restoraną.

Traukinys turėjo tris vagonus-restoranus. Pliušu aptrauktos sėdynės, faneruotos sienos, švelni šviesa, srovenanti iš bronzinių kandeliabrų su avietinės spalvos gaubtais. Treisė įėjo į pirmąją pietų salę ir pastebėjo keletą tuščių stalų. Metrdotelis ją pasveikino.

— Stalelį vienam asmeniui, panele?

Treisė apžvelgė salę.

— Ačiū, aš prisidėsiu prie savo draugų.

Kitame vagone-restorane taip pat buvo keletas laisvų stalų.

— Labą vakarą,— pasveikino ją metrdotelis.— Ar jūs pietaujate viena?

— Ne. Ačiū. Aš turiu paskyrusi susitikimą.

Trečiajame vagone-restorane laisvų vietų nebuvo.

Metrdotelis sustabdė ją prie durų.

— Madam, čia visi stalai užimti. Jūsų paslaugoms gretimi vagonai.

Treisė apmetė žvilgsniu salę ir už stalo tolimajame kampe pamatė tuos, kurių ieškojo.

— Viskas gerai,— tarė Treisė.— Aš matau draugus.

Ji praėjo pro metrdotelį ir priėjo prie jai reikalingo stalo.

— Atleiskite,— pasakė ji, lyg jausdama savo kaltę.— Visur užimta. Ar jūs neprieštarausite, jei aš atsisėsiu prie jūsų stalo?

Vyriškis greitai atsistojo, išraiškingai pažiūrėjo į Treisę ir sušuko:

— Prašom. Su džiaugsmu. Aš — Albertas Fornatis, o čia mano žmona Silvana Luadi.

— Treisė Vitnėj...— Ji pasakė savo tikrąją pavardę.

— A! Amerikietė! Aš puikiai kalbu amerikietiškai.

Kodėl Silvana Luadi ištekėjo už mažo, pliko ir storo Alberto Fornačio, buvo ligi šiol svarstoma Romoje, nors jie gyveno drauge jau dvylika metų. Silvana Luadi buvo klasikinė gražuolė, kurios figūra kėlė aštrius kūniškus pojūčius, o savo talentu ji iškovojo Oskarą ir Sidabrinę palmės šakelę ir visada buvo labai populiari. Treisė iš karto įvertino, kad jos vakarinė suknelė iš Valentino mados namų ir kainavo tikriausiai penkis tūkstančius dolerių, o brangenybės siektų milijoną. Treisė prisiminė Giunterio Hartogo žodžius: „Kuo dažniau jis jai neištikimas, tuo brangesnes dovanoja brangenybes".

— Ar jūs pirmą kartą Rytų eksprese, sinjorita? — pradėjo pokalbį Fornatis.

— Taip, pirmą kartą.

— A... Tai labai romantiškas traukinys, apie jį sklinda legendos.— Jo akys sudrėko.— Štai, pavyzdžiui, seras Bezilas Zacharovas įprato važinėti senajame Rytų eksprese visada septintoje kupė. Sykį naktį jis išgirdo šauksmą ir beldimą į jo kupė duris. Graži jauna ispanų hercogienė puola pas jį į kupė.— Fornatis patylėjo, užsitepė sviestu bandelę ir atsikando.— Vyras mėgino ją nužudyti. Tėvai surengė tas vestuves, ir vargšė mergina tiktai paskui suprato, kad jos vyras beprotis. Zacharovas sutramdė vyrą ir nuramino išsigandusią jauną moterį. Taip prasidėjo romanas, kuris tęsėsi keturiasdešimt metų.

— Nuostabu,— džiūgavo Treisė. Jos akys išsiplėtė iš susidomėjimo.

— Taip. Po to atsitikimo kiekvienais metais jie susitikdavo Rytų eksprese. Jis važiuodavo septintoje kupė,

o ji — aštuntoje. Kai jos vyras mirė, šita ledi ir Zacharovas susituokė, ir, kaip savo meilės jai ženklą, vestuvių proga padovanojo kazino Monte Karle.

— Kokia nuostabi istorija, pone Fornati!

Silvana Luadi neištarė nė žadžio.

— Valgykite,— vaišino Fornatis Treisę.

Valgiaraštyje buvo šeši patiekalai, ir Treisė pastebėjo, kad Albertas Fornatis suvalgė viską, kas buvo jo lėkštėje, ir pabaigdavo tai, ko nesuvalgė jo žmona. Protarpiais jis toliau plepėjo.

— Jūs turbūt aktorė? — paklausė jis Treisę.

Ji nusijuokė:

— O ne. Aš tiesiog turistė.

Jis išsišiepė:

— Jūs ganėtinai graži, kad galėtumėte būti aktore.

— Ji pasakė, kad ne aktorė,— aštriai ištarė Silvana.

Albertas Fornatis ignoravo jos pastabą.

— Aš išleidžiu filmus,— pranešė jis Treisei.— Jūs turbūt apie juos girdėjote. „Bepročiai laukiniai", „Titanai prieš supermoterį"...

— Aš retai žiūriu filmus,— atsakė Treisė atsiprašinėjamu tonu. Ji pajuto, kaip riebi jo koja po stalu užmynė jai kojį.

— Galbūt aš galėsiu jums parodyti kuriuos ne kuriuos savo filmus.

Silvana, pabalusi iš pykčio, nusisuko.

— Ar jūs kada nors lankotės Romoje? — Jo koja trynėsi į Treisės kelius.

— Aš planuoju nuvykti į Romą po Venecijos.

— Puiku! Tada mes visi susirinksime papietauti, tiesa? Jis metė greitą žvilgsnį į Silvaną, o paskui tęsė.— Mes turime puikią vilą, šiek tiek toliau nuo Apijaus plento. Dešimt akrų...

Jis plačiai mostelėjo ranka ir numetė padažinę savo žmonai ant kelių. Treisei pasirodė, jog jis tai padarė tyčia. Silvana Luadi pašoko ir pamatė besiplečiančią dėmę ant savo suknelės.

— Ak tu, niekše! Šerk savo prostitutę be manęs! — suriko ji ir išbėgo iš vagono. Sėdintieji išpūtę akis žiūrėjo jai iš paskos.

— Kaip gaila,— suniurnėjo Treisė.— Tokia graži suknelė.— Jai norėjosi apskaldyti šitam vyrui ausis už jo žmonos pažeminimą. „Ji nusipelnė visų tų brangenybių,— pagalvojo Treisė.— Ir net daugiau".

Jis atsiduso:

— Fornatis nupirks jai kitą. Nekreipkite dėmesio į jos elgesį. Ji labai pavyduliauja Fornačio.

— Aš įsitikinusi, kad ji turi tam priežasčių,— Treisė paslėpė savo ironiją už lengvos šypsenos.

Jis pažvelgė jai į veidą:

— Tai tiesa. Moterys laiko Fornatį labai patraukliu.

Treisė vos nenusikvatojo iš mažo žmogelio pasipūtimo.

— Aš galiu tai suprasti.

Jis palinko į priekį ir paėmė jos ranką.

— Jūs patinkate Fornačiui,— tarė jis.— Jūs labai patinkate Fornačiui. Kaip jūs užsidirbate pragyvenimui?

— Aš dirbu teismo sekretore. Aš išleidau visas savo santaupas šitai kelionei, nes tikiuosi gauti įdomų darbą Europoje.

Jo išverstų akių žvilgsnis slydinėjo jos kūnu.

— Jūs neturėsite problemų, Fornatis jums prižada. Jis labai geranoriškas žmonėms, kurie jam atsako tuo pačiu.

— Kaip miela iš jūsų pusės,— pasakė droviai Treisė.

Jis patildė balsą ligi šnabždesio.

— Gal mes tai aptarsime šį vakarą jūsų kupė?

— Kažin kaip nepatogu.

— Kodėl?

— Jūs toks žinomas. Visi traukinyje turbūt žino, kas jūs.

— Suprantama.

— Jeigu jie pamatys, kad jūs atėjote į mano kupė, tai kurie ne kurie gali neteisingai suprasti tą faktą. Žinoma, jeigu jūsų kupė yra greta manosios... Kelintas jūsų kupė numeris.

— Septyniasdešimtas,— jis gašliai pažiūrėjo į ją.

Treisė atsiduso:

— Aš kitame vagone. Kodėl mums nesusitikus Venecijoje?

Jis nušvito.

— Gerai! Mano žmona praleidžia daugiausia laiko savo kupė. Ji nepakelia saulės. Ar jūs kada nors lankėtės Venecijoje?

— Ne.

— Ak! Mes su jumis nuvažiuosime į Torselą — puikią mažytę salelę su nuostabiu restoranu Lokande Kipriani. Be to, ten ir viešbutis.— Jo akys sublizgėjo.

Treisė supratingai nusišypsojo.

— Skamba jaudinamai.— Ji nuleido akis, drovėdamasi dar ką nors pridurti.

Fornatis pasidavė į priekį, stipriai suspaudė jai ranką ir, taškydamasis seilėmis, sukuždėjo:

— Tu turbūt dar nežinai, kas yra susijaudinimas.

Po pusvalandžio Treisė jau buvo savo kupė.

Rytų ekspresas vienišas lėkė į naktį. Kol keleiviai miegojo, pravažiavo Paryžių, Dižoną ir Valarbą. Visus pasienio formalumus sutvarkė palydovai.

Trečią dvidešimt ryto Treisė tyliai išėjo iš savo kupė. Traukinys perkirs Šveicarijos sieną ir penktą dvidešimt viena bus Lozanoje, kad devintą penkiolika pasiektų Milaną.

Apsivilkusi pižama ir chalatu, rankoje nešdama sakvojažą, Treisė ėjo koridoriumi. Visi nervai buvo įsitempę, tankiau plakė širdis. Kupė tualetų nebuvo, jie buvo kiekvieno vagono gale. Jeigu Treisę paklaustų, ji atsakytų, kad ieško moterų tualeto. Palydovai ir nešikai turėjo laimingą galimybę pamiegoti ankstyvomis rytmečio valandomis, kol ligi sienos buvo dar tolokai.

Septyniasdešimtąjį kupė Treisė pasiekė be nuotykių. Ji tyliai patraukė duris suėmusi už rutulio formos rankenos. Durys buvo užrakintos. Treisė atidarė sakvojažą, ir išsiėmė metalinį daiktą ir nedidelį buteliuką su švirkštu ir ėmėsi darbo.

Po dešimties minučių ji jau grįžo į savo kupė, o dar po pusvalandžio ji jau miegojo su šypsena švariai nupraustame veide.

Septintą ryto, likus dviems valandoms kelio ligi Milano, Rytų ekspreso septyniasdešimtajame kupė pasigirdo veriami klyksmai. Jie prižadino visą vagoną. Keleiviai iškišo galvas iš savo kupė pažiūrėti, kas dedasi. Palydovas nukūrė koridoriumi ir įėjo į septyniasdešimtąjį kupė.

Silvana Luadi blaškėsi isterijos pagauta.

— Padėkite! — rėkė ji.— Dingo visos mano brangenybės! Šitame apgailėtiname traukinyje pilna vagių!

— Prašom nusiraminti, madam,— prašė palydovas.

— Nusiraminti! — Jos balsas pasidarė dar aukštesnis.— Kaip jūs drįstate man sakyti „nusiraminkite", kvailas kuily! Kažkas pavogė mano brangenybes, kurios vertos daugiau negu milijonas dolerių!

— Kaip tai galėjo atsitikti? — sušuko Fornatis.— Durys užrakintos, o Fornatis miega labai jautriai. Jeigu kas nors būtų įėjęs, aš tuojau pat būčiau nubudęs.

Palydovas atsiduso. Jis gerai žinojo, kaip tai atsitinka, nes taip atsitikdavo ir anksčiau. Naktį kažin kas prisėlino koridoriumi prie kupė durų ir švirkštu įšvirkštė pro rakto skylutę eterio. Užraktai — tai tik vaikiškas žaidimas tam, kas žinojo, ką daro. Vagis įėjęs užsidarė duris, apšniukštinėjo kupė ir paėmęs tai, ko norėjo, tylutėliai grįžo į savo kupė, kol jo aukos stipriai miegojo. Tačiau šitas apiplėšimas nuo kitų skyrėsi viena detale. Praeitus kartus surasti vagis buvo neįmanoma, nes traukinys atvykdavo į galinę stotį ir jie dingdavo. Dabar situacija susiklostė kitaip: po vagystės niekas neišlipo, ir tai reiškė, kad brangenybės yra traukinyje.

— Nesijaudinkite,— pasakė palydovas Fornačių porai.— Jūs atgausite savo brangenybes. Vagis dar čia, traukinyje.

Jis greitai paskambino Milano policijai.

Kai Rytų ekspresas artėjo prie Milano, dvidešimt uniformuotų policininkų ir civiliniais drabužiais vilkinčių seklių išsirikiavo platformoje. Jems buvo įsakyta be patikrinimo neišleisti nė vieno keleivio ir neleisti išnešti nė jokio bagažo, kol nebus patikrintas.

Vyresnįjį inspektorių Luidžį Ričį nuvedė tiesiai į Fornačių kupė. Silvanai Luadi vėl atsinaujino isterija.

— Visi papuošalai, ligi vieno, kuriuos aš turėjau, gulėjo štai šitoje dėžutėje,— raudojo ji.— Ir nė vienas jų nebuvo apdraustas!

Inspektorius apžiūrėjo tuščią dėžutę.

— Jūs tikra, kad savo brangenybes padėjote čia praeitą naktį?

— Žinoma, tikra. Aš jas sudedu čia kiekvieną naktį.

Iš jos blizgančių akių, kurios versdavo virpėti milijonus gerbėjų, tekėjo stambios ašaros, ir inspektorius Ričis buvo pasirengęs susigrumti dėl jos net su drakonu.

Jis priėjo prie kupė durų, pasilenkė ir pauostė rakto skylutę. Jautėsi dar neišsivadėjęs eterio kvapas. Apiplėšimas! Jis sugaus negailestingą piktadarį! Jo pasitikėjimas savimi turėjo pagrindą. Jis įsakė užantspauduoti visą bagažą, todėl piktadarys pabėgti negalėjo.

Detektyvai kiekvieną keleivį lydėjo į laukiamąją salę stotyje, kuri buvo apsupta, ten juos apieškodavo nuo galvos ligi kojų. Keleiviai, daugelis kurių užėmė aukštą padėtį visuomenėje, piktinosi.

— Labai atsiprašau,— aiškino kiekvienam jų inspektorius Ričis.— Tačiau pavogta už milijoną dolerių — reikalas labai rimtas. Po to kai keleivį išvesdavo iš kupė, detektyvai perversdavo ten viską aukštyn kojom. Apieškojo kiekvieną jos colį. Inspektorius Ričis turėjo puikų šansą, ir jis ketino jo nepražiopsoti. Jeigu jis ras pavogtas brangenybes, tai jis gaus aukštesnį laipsnį ir palypės karjeros laiptais. Jo vaizduotė jį jaudino. Silvana Luadi bus taip dėkinga, kad, galimas dalykas, pakvies jį... Jis ėmė įsakinėti su dviguba energija.

Į Treisės kupė duris pasibeldė ir įėjo detektyvas.

— Atleiskite, sinjorina. Apiplėšta keleivė. Būtina apieškoti visus keleivius. Prašau eiti su manim.

— Apiplėšė? — nustebusi sušuko ji.— Šitame traukinyje?

— Bijau, sinjorina, kad taip.

Treisė išėjo iš savo kupė, o įėjo du sekliai, atidarė jos lagaminus ir ėmė skrupulingai apžiūrinėti jų turinį.

Baigiantis ketvirtai kratos valandai buvo rasta keli pakeliai marichuanos, penkios uncijos kokaino, peilis ir neteisėtai turimas revolveris. Tačiau jokios užuominos į

dingusias brangenybes. Inspektorius Ričis negalėjo tuo patikėti.

— Ar jūs apieškojote visą traukinį? — paklausė jis savo leitenantą.

— Inspektoriau, mes ažiūrėjome kiekvieną colį. Mes apžiūrėjome garvežį, vagonus-restoranus, barą, tualetus, kupė. Mes apieškojome keleivius ir traukinį aptarnaujantį personalą, apžiūrėjome visą bagažą. Aš galiu prisiekti, kad brangenybių šitame traukinyje nėra. Gal dama viską tik įsivaizdavo.

Bet inspektorius Ričis pakalbėjęs su padavėjais sužinojo, kad Silvana Luadi iš tikrųjų buvo pasidabinusi brangiais papuošalais vakar vakare.

Į Milaną atvyko įgaliotasis Rytų ekspreso atstovas.

— Jūs ilgiau negalite sulaikyti šito traukinio,— spyrėsi jis.— Mes ir taip išsimušėme iš grafiko.

Inspektorius Ričis pralaimėjo. Jis neturėjo jokio preteksto dar ilgiau sulaikyti traukinį. Jis padarė viską, ką galėjo. Vienintelis paaiškinimas, kurį jis galėjo sugalvoti šiam įvykiui,— vagis naktį išmetė brangenybes iš traukinio jo laukusiam bendrininkui. Ar tai įmanoma? Vagis iš anksto negalėjo žinoti, kada koridoriuje nebus pašalinių, kada palydovas ar keleiviai nešmižinės aplink, kelintą valandą bus sutartoje vietoje traukinys. Šitos mįslės inspektorius negalėjo įminti ir įsakė:

— Leiskite traukiniui išvykti!

Jis stovėjo, bejėgiškai žiūrėdamas, kaip Rytų ekspresas lėtai juda iš stoties. Drauge su juo dingo svajonė apie tarnybinį paaukštinimą ir palaimą su Silvana Luadi.

Pusryčiaudami visi kalbėjo tiktai apie apiplėšimą.

— Tai labiausiai jaudinanti istorija, kuri įvyko man kada nors keliaujant,— prisipažino pradinių klasių mokytoja, ji pačiupinėjo nedidelį auksinį vėrinį su mažutėliu deimantu ant savo kaklo.— Man pasisekė, kad jie nepavogė šito.

— Taip, labai,— rimtai sutiko Treisė.

Albertas Fornatis įėjo į vagoną-restoraną, pamatė Treisę ir priėjo prie jos.

— Jūs, žinoma, žinote, kas įvyko. Bet jūs nežinojote, kad apvogė Fornačio žmoną.

— Ne!

— Taip! Mano gyvybei gresia didelis pavojus. Vagių gauja įsibrovė į mano kupė ir apkvaišino mane chloroformu. Miegantį Fornatį galėjo nužudyti!

— Kaip baisu!

— Na ir apšvarino mus! Dabar man reiks Silvanai atpirkti visas brangenybes. Tai man kaip reikiant kainuos.

— Ar policija jų nerado?

— Ne, bet Fornatis žino, kaip vagys jų atsikratė.

— Iš tikrųjų, o kaip?

Jis apsidairė aplinkui ir patildė balsą:

— Bendrininkas laukė vienoje stočių, kurią mes pravažiavome naktį. Vagis išmetė brangenybes iš traukinio — ir darbas padarytas.

Treisė susižavėjusi sušuko:

— Koks jūs įžvalgus, jūs juos perkandote!

— Taip.— Jis reikšmingai pakėlė antakius.— Ar jūs nepamiršote mūsų trumpučio susitikimo Venecijoje?

— Kaip aš galėčiau? — nusišypsojo Treisė.

Jis stipriai suspaudė jai ranką.

— Fornatis nekantriai lauks šito susitikimo. Dabar aš privalau eiti raminti Silvaną. Jai vėl prasidėjo isterija.

Rytų ekspresas atvyko į Santa Lučijos stotį Venecijoje. Treisė buvo tarp pirmųjų keleivių, išlipusių iš traukinio. Ji nusiuntė savo bagažą tiesiog į oro uostą ir išskrido į Londoną artimiausiu reisu su Silvanos Luadi brangenybėmis, suprasdama, jog Giunteris bus patenkintas.

23

Dvidešimt septynerių aukštų Interpolo skyriaus pastatas buvo Armego gatvėje, 26, Sen Klodo kalvose, už šešių mylių nuo Paryžiaus. Pastatą maskavo aukšta žalia tvora ir balto akmens sienos. Vartai iš gatvės pusės būdavo užrakinti apskritą parą. Lankytojus įleisdavo tiktai po kruopštaus apžiūrėjimo televizijos sistemos pagalba. Pastato viduje kiekvieno aukšto laiptų narve buvo įtaisy-

ti geležiniai vartai, išdažyti balta spalva, kuriuos nakčiai užrakindavo. Be to, kiekvienas aukštas turėjo savo signalizaciją ir televizijos kontrolę uždaru kanalu.

Papildomos saugumo priemonės buvo privalomos, nes šitame pastate buvo saugojami aplankai su dviejų su puse milijono nusikaltėlių pirštų atspaudais. Interpolas — informacijos šaltinis septyniasdešimt aštuonių šalių policijoms — vadovauja pasaulinei kriminalinių policijų veiklai kovoje su sukčiais, pinigų padirbėjais, narkotikų prekiautojais, plėšikais ir žmogžudžiais. Interpolas platina papildomą informaciją per paskutinių žinių biuletenį, vadinamąjį „Cirkuliarą", radiją, fototelegrafą ir palydovinius ryšius. Paryžiaus skyrius sukomplektuotas iš buvusių slaptosios policijos arba Paryžiaus prefektūros seklių.

Ankstyvą gegužės rytą Interpolo skyriaus vadovo, inspektorius Andrė Trinjano kabinete prasidėjo posėdis. Pro jaukaus, kukliai apstatyto kabineto langą atsivėrė kvapą gniaužiantis reginys: toli rytuose šmėžavo Eeifelio bokštas, o kita kryptimi aiškiai matėsi Sakre Ker katedros kupolas Monmartre. Keturiasdašimt penkerių metų inspektorius buvo stotingas tamsiaplaukis, protingo veido vyriškis, kurio rudos veriančios akys žiūrėjo iš už raginių akinių. Posėdyje dalyvavo Anglijos, Belgijos, Prancūzijos ir Italijos detektyvai.

— Džentelmenai,— pradėjo inspektorius Trinjanas.— Aš gavau skubių užklausimų iš jūsų šalių dėl informacijos apie nusikaltimų seriją, kurie įvykdyti paskutiniu metu Europoje. Bent penkias šalis užgriuvo atviros apgavystės ir plėšimai, kurie turi tam tikrų panašumų. Aukos — prastos reputacijos žmonės. Čia nevartojama prievarta. Nusikaltėlis — visada moteris. Mes padarėme išvadą, kad susidūrėme su tarptautine moterų banda. Mes turime visą rinkinį fotorobotų nuotraukų, visos jos pagrįstos aukų ir atsitiktinių liudytojų parodymais. Vienos jų blondinės, kitos — brunetės. Jas apibūdina įvairiai, tai anglės, tai prancūzės, ispanės, italės, amerikietės, o vienu atveju — Tekso gyventoja.

Inspektorius Trinjanas paspaudė mygtuką, ir ekrane pasirodė visa serija atvaizdų.

— Čia jūs matote portretą, tiksliau fotorobotą. Tamsiaplaukė trumpais plaukais... Jis vėl paspaudė mygtuką.— O čia — jauna blondinė sugarbanotais plaukais... Čia dar viena blondinė kietais pasišiaušusiais plaukais... Brunetė apsikirpusi „pažu"... Štai čia pagyvenusi moteris į kuodelį susuktais plaukais... Jauna moteris dažytais šviesiais plaukais, vyresnė moteris kraupiai sušiauštais plaukais.— Inspektorius išjungė projekcinį aparatą.— Mes neturime duomenų, kas vadovauja bandai arba kur yra jų štabas. Jos niekada nepalieka daiktinių įkalčių ir pradingsta kaip dūmai. Anksčiau ar vėliau mes vieną jų pagausime, ir tiktai tada galėsime sučiupti visą bandą. Ir vis dėlto, džentelmenai, kol kas nors iš jūsų negaus kokios nors specialios informacijos, aš bijau, kad mes nepajudėsime iš mirties taško...

Lėktuvas, kuriuo skrido Danielius Kuperis, nusileido Paryžiuje. Šarlio de Golio oro uoste jį pasitiko vienas inspektoriaus Trinjano pavaduotojų ir nuvežė jį į „Galijos Princo" viešbučio filialą — daug garsesnį „Jurgį V",— įsikūrusį greta.

— Jums rytdienai paskirtas susitikimas su inspektoriumi Trinjanu,— pranešė Kuperiui jį lydėjęs kolega.— Aš užvažiuosiu jūsų paimti aštuntą trisdešimt.

Danielius Kuperis iš kelionės į Europą nelaukė nieko gero.

Jis ketino atlikti savo užduotį kuo greičiau ir grįžti namo. Jis žinojo apie lėbavimo ir ištvirkavimo vietas Paryžiuje ir visai nenorėjo ten atsidurti.

Įsiregistravęs viešbutyje ir įėjęs į numerį, jis iš karto nudrožė tiesiai į vonią. Jo nustebimui, vonia pasirodė didelė, daug didesnė negu jo bute. Jis paleido šiltą vandenį ir nuėjo į miegamąjį iškraustyti lagamino. Lagamino dugne, tarp jo geriausio kostiumo ir apatinių baltinių, gulėjo nedidelė dėželė. Jis paėmė į rankas dėželę ir palaikė ją rankoje, įdėmiai apžiūrinėdamas. Atrodė, kad joje glūdi jokia vybė. Jis atsinešė dėželę į vonią ir padėjo ant kriauklės. Mažutėlaičiu rakteliu ją atrakino. Žodžiai, lyg rėkdami krito jam į akis iš pageltusios laikraščio iškarpos:

„BERNIUKAS DUODA PARODYMUS ŽMOGŽUDYSTĖS BYLOJE

Šiandien dvylikametis Danielius Kuperis davė parodymus teismo procese prieš Fredą Zimerį, kaltinamą berniuko motinos išprievartavimu ir nužudymu. Kaip tvirtina berniukas, jis grįžo iš mokyklos namo ir pamatė savo kaimyną Zimerį, visą kraujuotą, išeinantį iš jų namo. Kai berniukas įėjo vidun, jis vonioje aptiko savo motinos lavoną. Ji mirė nuo durtinių žaizdų. Zimeris prisipažino, kad buvo ponios Kuper meilužiu, tačiau neigė, kad ją nužudė.

Berniuką atidavė auklėti jo tetai".

Drebančiomis rankomis Danielius Kuperis vėl užrakino dėželę.

Jis ėmė baugščiai dairytis į šalis. Viešbučio sienos ir lubos atrodė aptaškytos krauju. Jis pamatė nuogą motinos kūną, tįsantį kruvinai raudoname vandenyje. Jis pajuto kaip jį užplūsta svaigulio banga ir įsitvėrė kriauklės. Vidiniai klyksmai perėjo į kliuksinčias aimanas, ir jis, lyg beprotis, nusiplėšė nuo savęs drabužius ir įlipo į kruvinai raudoną vonią.

— Aš turiu jums pranešti, pone Kuperi,— tarė inspektorius Trinjanas,— kad jūsų misija čia daugiau negu neįprasta. Jūs ne policijos atstovas, ir jūsų buvimas čia yra neoficialus. Tačiau mus primygtinai prašė net kelių Europos šalių policijos valdybos plačiau bendradarbiauti su jumis.

Danielius Kuperis nieko neatsakė.

— Kaip aš suprantu, jūs esate tarptautinės draudimo apsaugos asociacijos tardytojas.

— Neseniai keletas mūsų klientų turėjo didelių nuostolių. Man pranešė, kad neliko jokių pėdsakų.

Inspektorius Trinjanas atsiduso:

— Bijau, kad tai tiktai dar vienas patvirtinimas, jog reikalas sudėtingas. Mes žinome, kad turime reikalą su labai protingų moterų banda, tačiau, be to...

— Ar nėra žinių iš informatorių?

— Ne. Jokių.

— Argi jūsų tai nestebina? Juk tai keista?

— Ką jūs, pone, turite galvoje?

Kuperiui tai atrodė akivaizdu, ir jis jau nesistengė slėpti savo susierzinimo.

— Kai įsipainiojusi gauja, visada kas nors per daug plepa, kas nors per daug geria, kas nors per daug išleidžia pinigų. Didelė grupė žmonių negali išlaikyti paslapties. Jūs neprieštarausite, jei aš apžiūrėsiu šitos gaujos aplankalą?

Iš pradžių inspektorius atsisakinėjo. Jis laikė Danielių Kuperį pačiu nemaloniausiu žmogumi iš tų, kuriuos jam teko sutikti. Ir, be abejo, labiausiai pasipūtusiu. Jis taps „rakštimi užpakalyje", tačiau nėra ką daryti, nes prašymai buvo primygtini. Jis nenoriai sutiko:

— Aš paprašysiu, kad jums padarytų kopijas.

Jis kažin ką pasakė prancūziškai į selektorių. Tęsdamas pokalbį inspektorius tarė:

— Štai įdomi ataskaita, ją ką tik man atnešė. Rytų eksprese pavogtos labai vertingos brangenybės, o tuo tarpu...

— Aš skaičiau apie tai. Vagis apkvailino italų policiją.

— Niekada nesužinosime, kaip baigėsi šitas apiplėšimas.

— Viskas labai paprasta,— šiurkščiai atsakė Danielius Kuperis.— Reikia vadovautis paprasčiausia logika.

Inspektorius Trinjanas nustebęs žvilgtelėjo į jį pro akinių viršų. „Dieve mano, bet juk jis elgiasi kaip kiaulė". Ir šaltakraujiškai tęsė:

— Šiuo atveju logika nepadeda. Kiekvienas traukinio colis buvo patikrintas, taip pat keleiviai ir personalas, be to, apieškojo visą bagažą.

— Ne,— paprieštaravo Danielius Kuperis.

„Šitas žmogus nevisprotis",— nusprendė Trinjanas.

— Kas, ne?

— Jie apieškojo ne visą bagažą.

— O aš jums sakau, kad visą,— spyrėsi inspektorius Trinjanas.— Aš mačiau policijos ataskaitą.

— Moteris, iš kurios pavogė brangenybes,— Silvana Luadi?

— Taip.

— Ji nakčiai sudėjo savo brangenybes į dežutę, iš kur jas ir pavogė.

— Teisingai.

— O policija apieškojo ponios Luadi lagaminus?

— Ne, tiktai dėželę. Ji — auka. Kam raustis jos lagaminuose?

— Todėl, kad logiškai galvojant — tai vienintelė vieta, kur vagis galėjo paslėpti brangenybes, vieno jos lagaminų dugne. Galbūt jis turėjo dvigubą dugną, o kai visą bagažą suvertė stoties platformoje į krūvą, viskas, kas jam liko padaryti, tai sukeisti lagaminus ir pabėgti.— Danielius Kuperis atsistojo.— Jeigu ataskaitos parengtos, aš jas perversiu.

Po trisdešimties minučių inspektorius Trinjanas kalbėjosi telefonu su Albertu Fornačiu, paskambinęs jam į Veneciją.

— Pone,— tarė inspektorius.— Aš skambinu, kad išsiaiškinčiau, ar nebuvo kokių nors nesusipratimų su jūsų žmonos bagažu, kai atvykote į Veneciją?

— Taip,— pasiskundė Fornatis.— Tas idiotas nešikas supainiojo jos lagaminus. Kai mano žmona atidarė viešbutyje savo lagaminą, jame nebuvo nieko, išskyrus senus žurnalus! Aš apie tai pranešiau Rytų ekspreso administracijai. Gal jie rado mano žmonos lagaminą?

— Ne, pone,— atsakė inspektorius. O pats sau pagalvojo: „Aš tavo vietoje būdamas apskritai jo nelaukčiau".

Baigęs pokalbį telefonu, inspektorius atsilošė krėsle ir pagalvojo: „Šitas Danielius Kuperis labai keistas. Iš tikrųjų labai keistas".

24

Namas Itono skvere buvo Treisei tarsi uostas. Grįždama į savo rajoną, užstatytą senais karaliaus Jurgio stiliaus pastatais, kurių fasadai išėjo į privačius parkus, su senų medžių alėjomis, Treisė sutikdavo aukles kietai iškrakmolintomis suknelėmis. Auklės vežė savo mažuosius auklėtinius vežimėliuose, atitinkančiuose jų visuomeninę padėtį, žvyru pabarstytais takeliais, o vaikai žaidė savo žaidimus. „Aš nuobodžiauju be Emos",— galvojo Treisė.

Ji vaikštinėjo senosiomis gatvėmis, pirko žalumynus ir vaisius, užsukdavo į vaistinę Elizabetstrite, stebėjosi ryškių gėlių įvairove, kurias pardavinėjo gatvėse prie nedidelių parduotuvėlių.

Giunteris Hartogas rūpinosi, kad Treisė protingai leistų pinigus labdaringiems tikslams ir susitikinėtų su padoriais žmonėmis. Ji skirdavo pasimatymus turtingiems hercogams ir nusigyvenusiems grafams, daugelis jai piršosi, nes ji jauna, graži ir turtinga.

— Visi mano, kad tu ideali kandidatūra,— juokėsi Giunteris.— Tu tikrai puikiai padirbėjai. Dabar tu apsirūpinai. Tu turi viską, ko reikia.

Jis sakė tiesą. Europos bankuose ji turėjo pinigų, ji turėjo namą, turėjo viską, ko tiktai geidė. Viską, išskyrus žmogų, su kuriuo būtų galima visa tai pasidalinti. Treisė galvojo apie gyvenimą, kuris ją tik palietė, apie vyrą, apie vaiką. Ar ji tai turės? Ji niekada negalės atskleisti nė vienam vyriškiui, kas ji iš tikrųjų, ir negalėtų gyventi meluodama, slėpdama savo praeitį. Ji suvaidino tiek daug vaidmenų, kol dabar nebuvo tikra tuo, kas ji yra iš tiesų, bet ji žinojo, jog niekada negalės grįžti prie to gyvenimo, kurį ji gyveno. „Viskas gerai, ramino save Treisė.— Daugelis žmonių vieniši. Štai, pavyzdžiui, Giunteris, viskas normalu. Aš turiu visko".

Grįžusi iš Venecijos, kitą vakarą ji surengė priėmimą.

— Aš nekantriai laukiu,— pasakė jai Giunteris.— Tavo vakarai sukelia Londone didžiausią susidomėjimą.

Treisė švelniai tarė:

— O kas mano rėmėjas?

— Kas ketina dalyvauti kviestiniame vakare?

— Visi,— atsakė Treisė.

Tarp tų visų buvo dar vienas svečias, kurio Treisė visai nesitikėjo pamatyti. Ji pakvietė baronaitę Hovart, žavingą jauną didžiulio turto paveldėtoją. Treisė, pamačiusi, kad baronaitė atvažiavo, išėjo jos pasitikti. Žodžiai sustingo Treisės lūpose. Su baronaite atvažiavo Džefas Stivensas.

— Treise, mieloji, manau, tu nepažįstama su ponu Stivensu. Džefai, tai panelė Treisė, mūsų šeimininkė.

Treisė pasisveikino, tačiau įtemptai:

— Sveiki, pone Stivensai.

Džefas paėmė ištiestą Treisės ranką ir sulaikė ją savojoje ilgiau negu pridera.

— Ponia Treisė Vitnėj? — atsiliepė jis.— Na, žinoma! Aš buvau jūsų velionio vyro draugas. Mes buvome drauge Indijoje.

— Kaip įdomu! — sušuko baronaitė.

— Keista, bet jis niekada apie jus neužsiminė,— šaltai atsakė Treisė.

— Nejaugi? Aš stebiuosi. Įdomus vaikinas. Gaila, kad taip blogai baigė.

— O kas atsitiko? — paklausė baronaitė Hovart.

Treisė žvilgsniu tiesiog degino Džefą.

— Nieko, niekniekiai.

— Nieko! — pasakė Džefas su priekaištu.— Jeigu manęs neapgauna atmintis, jį pakorė Indijoje.

— Pakistane,— atrėžė Treisė.— O dabar aš iš tiesų prisiminiau, kad vyras yra apie jus kalbėjęs. Kaip laikosi jūsų žmona?

Baronaitė Hovart pažiūrėjo į Džefą.

— Tu niekada, Džefai, nesakei, kad buvai vedęs.

— Mes su Sesilija išsiskyrę.

Treisė klastingai nusišypsojo:

— Aš turiu galvoje Rozą.

— A, šitą žmoną.

Baronaitė Hovart nustebo dar labiau:

— Tu buvai dukart vedęs?

— Vieną kartą,— nerūpestingai atsakė jis.— Mes su Roza nesusituokėme. Mes buvome labai jauni.

Jis norėjo nueiti į šalį. Treisė paklausė:

— O argi jie ne dvyniai?

Baronaitė Hovart sušuko:

— Dvyniai?

— Jie gyvena su savo motina,— pasakė jai Džefas ir pažiūrėjo į Treisę.— Negaliu išreikšti žodžiais, ponia Vitnėj, kaip man malonu su jumis pasikalbėti, bet mes neturime jums įkyrėti, naudodamiesi išimtine svečių teise.

Jis paėmė baronaitę už parankės ir nuėjo.

Kitą rytą Treisė susidūrė su Džefu universalinės par-

duotuvės „Harods" lifte. Parduotuvėje būriavosi pirkėjai. Išlipdama trečiajame aukšte iš lifto, ji pasisuko į Džefą ir garsiai pasakė:

— Beje, kaip jums visada pavyksta išvengti bausmės už amoralų elgesį?

Durys užsidarė, ir Džefas liko lifte, apsuptas pasipiktinusių pirkėjų.

Tą naktį, gulėdama lovoje ir galvodama apie Džefą, Treisė nevalingai nusijuokė. Jis iš tiesų šaunus. Nenaudėlis, tačiau žavingas nenaudėlis. Jai pasidarė įdomu, kokie buvo jo santykiai su baronaite Hovart. „Džefas ir aš — to paties lizdo paukščiai",— pagalvojo Treisė. Nė vienas jų niekada nesurimtės. Gyvenimas, kurį jie gyveno, pernelyg jaudinantis, pernelyg aktyvus ir deramai už viską atlygina.

Ji ėmė galvoti apie jos laukiantį darbą. Operacija, kurią planavo įvykdyti Prancūzijos pietuose, turi tapti iššūkiu. Giunteris jai pranešė, kad policija ieško bandos. Ji užmigo su šypsena lūpose.

Paryžiuje, viešbučio numeryje Danielius Kuperis skaitė inspektoriaus Trinjano išduotas ataskaitas. Laikrodis rodė ketvirtą valandą ryto. Kuperis triūsė prie popierių keletą valandų paeiliui, analizuodamas apiplėšimų ir sukčiavimų mišinį, atliktą pasitelkus turtingą vaizduotę. Kai kurių sukčiavimų braižas jam buvo pažįstamas, tačiau daugelis buvo naujiena. Kaip paminėjo inspektosius Trinjanas, visos aukos turėjo abejotiną reputaciją. „Matyt, šitos gaujos nariai laiko save Robin Hudais",— mąstė Kuperis.

Jis bemaž baigė. Liko tiktai trys ataskaitos. Ant vieno aplankalų buvo viršuje užrašyta: BRIUSELIS. Kuperis atvertė viršelį ir žvilgtelėjo į ataskaitą. Iš sieninio pono Van Rauzeno, belgų biržos maklerio, įsimaišiusio į įtartinus finansinius sandėrius, seifo pavogė brangenybių už du milijonus dolerių.

Šeimininkai išvyko atostogauti, o namas liko tuščias. Kuperis kažką pagavo tame puslapyje, nuo ko jo širdis tankiau sutvaksėjo. Jis grįžo prie pirmojo puslapio ir ėmė skaityti iš naujo, įsigilindamas į kiekvieną žodį. Do-

kumentas skyrėsi nuo kitų vienu esminiu dalyku: vagilė išjungė signalizaciją, o kai atvyko policija, juos ant slenksčio pasitiko plonais permatomais naktiniais vilkinti moteris. Jos plaukai buvo sukišti po kyku, o veidas išteptas storu sluoksniu kremo. Ji pasisakė esanti Van Rauzenų viešnia. Policija patikėjo jos paaiškinimu, o kol jie patikrino, paskambinę šeimininkams, moteris ir brangenybės dingo be pėdsakų.

Kuperis atidėjo ataskaitą į šoną. Logika, logika...

Inspektorius Trinjanas neteko kantrybės.

— Jūs klystate. Aš sakau jums, kad neįmanoma, jog viena moteris įvykdytų visus nusikaltimus.

— Tai galima patikrinti,— paprieštaravo Danielius Kuperis.

— Kaip?

— Aš norėčiau pažiūrėti kompiuterinius duomenis apie kai kurių paskutinių apiplėšimų datas ir vietas.

— Tai gana paprasta, bet...

— Paskui aš norėčiau gauti duomenis apie kiekvienos amerikietės, kuri lankėsi tuose miestuose, kur įvykdyti nusikaltimai, migraciją. Galbūt ji retkarčiais naudojosi suklastotais pasais, tačiau įtikėtina, kad ji naudojo ir savo tikrą pasą.

Inspektorius Trinjanas susimąstė.

— Aš suprantu, pone, jūsų minčių logiškumą,— jis atidžiai žiūrėjo į nedidelį žmogelį, stovintį priešais jį.— Labai gerai. Aš paleisiu mūsų mechanizmą.

Pirmas tokio pobūdžio apiplėšimas padarytas Stokholme. Švedų Interpolo skyriaus raporte buvo tą savaitę atvykusių į Stokholmą amerikiečių turisčių pavardės. Šitas pavardes įvedė į kompiuterį. Kitas miestas buvo Milanas. Amerikiečių turisčių pavardes, kurios lankėsi Milane apiplėšimo metu, sulygino su pavardėmis moterų, kurios lankėsi Stokholme. Jų buvo penkiasdešimt penkios. Šitą sąrašą sulygino su pavardėmis amerikiečių, kurios lankėsi Airijoje eilinio pagrobimo metu. Pavardžių skaičius sumažėjo ligi penkiolikos. Inspektorius Trinjanas įteikė kopiją Danieliui Kuperiui.

— Aš dabar imsiu tikslinti šitas pavardes su pavardėmis moterų, kurios lankėsi Berlyne tą dieną, kai buvo

įvykdytas vienas nusikaltimas,— pradėjo inspektorius Trinjanas.— Ir...

— Nevarkite.

Sąrašo pradžioje buvo Treisės Vitnėj pavardė.

Galų gale turėdamas konkrečius duomenis Interpolas pradėjo veikti. Raudonus aplinkraščius, reiškusius skubumą, išsiuntinėjo į kiekvieną šalį su rekomendacijomis sekti Treisę Vitnėj.

— Mes teletaipu perduosime žalius įspėjimus,— pranešė Danieliui Kuperiui inspektorius Trinjanas.

— Žalius įspėjimus?

— Mes naudojamės spalvine kodų sistema. Raudoni aplinkraščiai — skubumas, mėlyna spalva — užklausimas apie įtariamąjį, žali įspėjimai praneša policijos skyriams, kad tas individas yra įtariamas ir jį reikia sekti, juoda spalva — užklausimas dėl lavonų atpažinimo. Į kurią šalį benuvyktų panelė Vitnėj, nuo šio momento ją tikrins muitinėse, ji bus sekama.

Kitą dieną Treisės Vitnėj fotografijos iš Luizianos moterų kalėjimo jau buvo Interpole.

Danielius Kuperis paskambino Reinoldsui į namus. Telefonas suskambėjo bent dešimtį kartų, kol pasigirdo atsakymas:

— Alio...

— Man reikalinga kuri ne kuri informacija.

— Ar tai jūs, Kuperi? Dėl Dievo, dabar ketvirta valanda ryto. Aš miegojau taip stipriai...

— Aš noriu, kad jūs išsiųstumėte man viską, ką pavyko rasti apie Treisę Vitnėj. Iškarpas iš laikraščių, videojuostą — viską.

— Kas vyksta?

Kuperis padėjo ragelį.

„Kada nors aš nudėsiu šitą kalės vaiką",— prisiekė Reinoldsas.

Anksčiau Danielius Kuperis Treise Vitnėj domėjosi tik paviršutiniškai. Dabar ji tapo jo tikslu. Jis išklijavo jos nuotraukas ant savo nedidelio viešbučio numerio sienų Paryžiuje ir perskaitė apie ją visus laikraščių pranešimus. Jis išsinuomojo video magnetofoną ir žiūrėjo tele-

vizijos filmą, kur Treisė buvo nufilmuota po nuosprendžio paskelbimo ir po jos išlaisvinimo iš Luizianos kalėjimo. Kuperis sėdėjo valandą po valandos tamsiame kambaryje ir pirminis įtarimas tapo įsitikinimu.

— Jūs, panele Vitnėj, ir esate ta gangsterių gauja,— garsiai ištarė Danielius Kuperis. Paskui jis dar kartą spragtelėjo videomagnetofono juostos persukimo mygtuką.

25

Kiekvienais metais, pirmąjį birželio šeštadienį, grafas de Matini rengia labdaros balių, kad suteiktų materialinę pagalbą Paryžiaus vaikų ligoninei. Bilietai-kvietimai, kuriuose buvo nurodyta, kad vyrai privalo vilkėti frakus, o moterys — vakarinius tualetus, kainavo kiekvienas po tūkstantį dolerių, ir aukštoji visuomenė, kad galėtų dalyvauti šiame vakare, suskrenda iš visų žemės rutulio kraštų.

Grafo de Matini penkioliktojo amžiaus pilis netoli Antibo buvo laikoma viena Prancūzijos įžymybių. Šventinį vakarą prabangiai išpuoštas didžiąją ir mažąją sales užplūdo prašmatniai apsirengę svečiai. Puikiai pasiūtomis livrėjomis vilkį tarnai nuolat siūlė nesuskaičiuojamas šampano taures. Į eilę sustatyti stalai buvo nukrauti užkandžiais, patiektais sidabriniuose induose.

Treisė, balta mezginių suknele ir aukšta šukuosena, kurią puošė deimantų tiara, atrodė stulbinančiai. Ji šoko su šeimininku, grafu de Matini, neaukštu ir elegantišku, lieso išblyškusio veido septyniasdešimtmečiu našliu.

„Labdaros balius, keliamas kasmet vaikų ligoninės labui,— tai tikras reketas,— pasakė tada Giunteris Hartogas Treisei.— Dešimt procentų surinktų pinigų atiduodama vaikams, devyniasdešimt — pakliūva į jo kišenę".

— Jūs puikiai šokate, hercogiene,— pagyrė grafas.

Treisė nusišypsojo:

— Tai tiktai mano partnerio nuopelnas.

— Kaipgi taip atsitiko, kad mes anksčiau nesusitikome?

— Aš gyvenu Pietų Amerikoje,— paaiškino Treisė.— Džiunglėse, jeigu taip galima pasakyti.

— Dėl Dievo, pasakykite kodėl?

— Mano vyras — kelių šachtų Brazilijoje savininkas.

— A-a... Ir jūsų vyras šį vakarą čia?

— Ne. Labai gaila, tačiau jis negalėjo, nes labai užsiėmęs.

— Jam nepasisekė, užtat man pasisekė.— Grafo ranka stipriau apglėbė jos liemenį. Aš būtinai noriu, kad mes taptume gerais draugais.

— Aš taip pat,— atsakė Treisė.

Pro grafo petį Treisė staiga pagavo Džefo Stivenso, įdegusio ir ligi nepadorumo kurortiškai nusiteikusio, žvilgsnį. Jis šoko su gražia, plona ir liekna tarsi nendrė brunete, vilkinčia avietine taftos suknele, kuri tiesiog lipte lipo prie jo. Džefas pamatė Treisę ir nusišypsojo.

„Šitas išsigimėlis turi pagrindo šypsotis",— niūriai pagalvojo Treisė. Dvi savaites ji skrupulingai rengė dviejų apiplėšimų planus. Ji įsiveržė į pirmąjį namą ir, atidariusi seifą, rado jį tuščią: Džefas Stivensas ją aplenkė. Antrąjį kartą Treisė važiavo mašina numatyto namo link ir staiga išgirdo užpakalyje savęs kažkokios mašinos ūžimą, kuri netrukus pralėkė pro šalį,— joje sėdėjo Džefas. Jis vėl ją nugalėjo. Jis vedė ją iš kantrybės. „Dabar jis čia, šitame name, kurį aš nusižiūrėjau",— pagalvojo Treisė.

Džefas ir jo partnerė priartėjo prie jų. Džefas nusišypsojo ir tarė:

— Labą vakarą, grafe.

Grafas de Matini nusišypsojo:

— Ak, Džefri, labą vakarą. Aš taip patenkintas, kad jūs galėjote ateiti.

— Aš negalėjau neateiti.— Džefas parodė į moterį, tirpte tirpstančią jo glėbyje.— Tai panelė Voleis. Grafas de Matini.

— Ji žavinga! — Grafas parodė į Treisę.— Hercogiene, leiskite supažindinti: panelė Voleis ir ponas Džefris Stivensas. Hersogienė de Larosa.

Džefas klausiamai kilstelėjo antakius:

— Atleiskite. Aš neišgirdau pavardės.

— De Larosa,— pasakė Treisė bemaž paskiemeniui.

— De Larosa... De Larosa...— Džefas apžiūrinėjo

Treisę. Šita pavardė man atrodo pažįstama. Na, žinoma! Aš pažįstu jūsų vyrą. Toks malonus vaikinas, ar jis draugė?

— Jis Brazilijoje.— Treisė sugriežė dantimis.

Džefas nusišypsojo:

— Ak, kaip gaila. Mes kadaise drauge medžiojome. Žinoma, ligi to nelaimingo atsitikimo.

— Nelaimingo atsitikimo? — paklausė grafas.

— Taip.— Džefo tonas buvo persmelktas užuojautos.— Jo šautuvas užsikirto ir peršovė jam pačią jautriausią vietą. Viskas taip kvailai išėjo...— Jis pasisuko į Treisę.— Ar yra kokia nors viltis, kad jis vėl taps normaliu vyru?

Treisė be jokios išraiškos atsakė:

— Aš esu tikra, kad ateis diena ir jis taps tokiu pat normaliu kaip jūs, pone Stivensai.

— O, gerai. Tada, hercogiene, perduokite jam nuo manęs linkėjimų!

Muzika liovėsi grojusi. Grafas de Matini atsiprašė Treisę:

— Atleiskite man, mano mieloji, tačiau aš privalau atlikti kai kurias šeimininko pareigas.— Jis stipriai suspaudė jos ranką.— Nepamirškite, jūs sėdite už mano stalo.

Kai tiktai grafas išėjo, Džefas paprašė savo palydovę:

— Mano angele, tu turi rankinuke aspirino. Ar negalėtum atnešti man tabletę? Man siaubingai įsiskaudėjo galva.

— Oi, mano vargšelis.— Jos akyse atsispindėjo dievinimas.— Aš tuojau pat grįšiu, mylimasis.

Treisė stebėjo, kaip ji grakščiai ėjo per salę.

— Ar jūs nebijote, kad užsikrėsite nuo jos diabetu?

— Ji šauni, argi ne? O kuo jūs buvote prieš tai, hercogiene?

Treisė dėl padorumo šypsojosi aplinkiniams.

— O tai visai ne jūsų reikalas, argi ne?

— Ne, mano. Reikalas tas, kad aš sunerimęs ir noriu duoti jums vieną draugišką patarimą. Nemėginkite apiplėšti šitos pilies.

— Kodėl? Jūs tai sumanėte padaryti anksčiau už mane?

Džefas paėmė Treisę už parankės, nusivedė ją į atokesnę vietą šalia fortepijono, prie kurio sėdėjęs tamsiaakis jaunas vyriškis, savimaršiškai daužydamas klavišus, skambino amerikietiškų šlagerių popuri.

Tiktai Treisė galėjo išgirsti pro muziką Džefo balsą.

— Reikalas tas, kad aš ką ne ką sugalvojau, bet tai labai rizikinga.

— Nejaugi? — Treisę linksmino šitas pokalbis.

Koks palengvėjimas būti pačiai savimi, liautis apsimetinėjusiai. „Senovės graikai rado taiklų žodį visam tam dalykui apibūdinti,— galvojo Treisė. „Veidmainys" kilęs iš graikiško žodžio „aktorius".

— Paklausykite, Treise,— Džefo balsas skambėjo rimtai,— nesugalvokite to daryti. Pirmiausia jūs niekaip neprasibrausite per parką. Nakčiai paleidžia sarginius šunis.

— Netikėtai pati sau Treisė ėmė įdėmiai klausytis to, ką jai kalba Džefas. Jis planavo apiplėšti pilį.

— Prie visų langų ir durų yra signalizacija. Signalizacijos įtaisai betarpiškai susieti su policijos nuovada. Net jei jums pavyks įsigauti į patalpas, visa pilis peršviečiama infraraudonaisiais spinduliais.

— Aš tai žinau,— šyptelėjo ji, patenkinta savimi.

— Jūs taip pat turite žinoti ir tai, kad spindulys įjungia sireną net tada, kai jūs išeinate iš pilies. Signalinis įtaisas jautriai reaguoja į temperatūros pasikeitimus. Ir nėra jokio būdo jį demontuoti.

Šito ji nežinojo. „Iš ko tai sužinojo Džefas?"

— Kodėl jūs man tai sakote?

Jis nusišypsojo, ir ji pagalvojo, kad dar niekada jis neatrodė toks patrauklus.

— Aš iš tikrųjų, hercogiene, nenoriu, kad jus pagautų. Man patinka būti šalia jūsų. Žinote, Treise, mes su jumis galėtume tapti labai gerais draugais.

— Jūs klystate,— tvirtai atsakė ji, pamačiusi atskubančią Džefo draugę.— Ateina panelė Diabetas. Likite sveiki!

Nueidama Treisė girdėjo, kaip Džefo pažįstama juo rūpinosi:

— Aš atnešiau tau šampano, mielasis, kad užgertum tabletę. Vargšas berniukas.

Pietūs pavirto prašmatnia puota. Prie kiekvieno patiekalo išmuštruoti ir livrėjuoti su baltomis pirštinėmis liokajai patiekė atitinkamą vyną. Pirmas patiekalas buvo vietoje užauginti smidrai su pievagrybiais ir baltu padažu, paskui patiekė konsomė su švelniais briedžiukais. Paskui atnešė jauno ėriuko nugarinę su endivijos salotų lapais. Desertui patiekė įvairiausius ledus. Pietūs pasibaigė kava ir brendžiu. Vyrams pasiūlė cigarų, o moterims — kvepalus „Džoja" krištoliniuose flakonėliuose.

Po pietų grafas de Matini kreipėsi į Treisę.

— Jūs užsiminėte, kad domitės daile. Galbūt jūs dabar norėtumėte žvilgtelėti į mano paveikslų kolekciją?

— Su malonumu.

Privačiame jo muziejuje buvo italų meistrai, prancūzų impresionistai ir Pikaso darbai. Ilgas holas žaižaravo šviesomis, žavėjo spalvomis ir formomis. Čia kabojo Manė, Renuaro, Kanaleto, Gvardžio ir Ticiano paveikslai, ir bemaž ištisa siena buvo nukabinėta Sezano darbais. Įvertinti kolekciją pinigais buvo neįmanoma. Treisė labai ilgai žiūrėjo į paveikslus, mėgaudamasi jų grožiu.

— Tikiuosi, jie gerai saugomi?

Grafas nusišypsojo:

— Triskart vagys kėsinosi į mano lobius. Vieną negyvai sukandžiojo mano šuo, antrąjį suluošino, o trečiasis sėdės ligi gyvos galvos. Mano pilis, hercogiene,— neprieinama tvirtovė.

— Džiaugiuosi tai girdėdama, grafe.

Ryškus šviesos plykstelėjimas apšvietė parką.

— Prasideda fejerverkas,— paaiškino grafas.— Manau, kad tai jus palinksmins.

Jis paėmė minkštą Treisės ranką į savąją, sausą ir ploną, ir išvedė ją iš paveikslų galerijos.

— Rytą aš išvykstu į Dovilį, ten aš turiu vasarnamį tiesiog jūros pakrantėje. Ateinančiam savaitgaliui aš pakviečiau keletą draugų. Manau, jums patiks.

— Aš tuo tikra,— atsakė Treisė.— Tačiau bijau, kad negalėsiu. Mano vyras nerimauja. Jis reikalauja, kad aš grįžčiau.

Fejerverkas-paradas tęsėsi bent valandą, ir Treisė turėjo puikią galimybę ištirpti svečių minioje ir pasižvalgyti po pilį. Tai, ką pasakė Džefas, buvo tiesa: apiplėšti buvo neįmanoma, bet todėl Treisė juto neįveikiamą norą mesti iššūkį. Ji žinojo, kad viršuje grafo miegamajame gulėjo maždaug dviejų milijonų vertės brangenybės ir pustuzinis pasaulio meno šedevrų, įskaitant Leonardą da Vinčį.

„Pilis — lobynas,— kartą pasakė jai Giunteris Hartogas, ir atitinkamai saugoma. Nedaryk jokių žingsnių, kol neparengsi patikimo plano..."

„Na štai, aš planą jau parengiau,— galvojo Treisė.— O patikimas jis ar ne, aš sužinosiu rytoj".

Kitos dienos vakaras buvo darganotas ir rūškanas. Pilį supusios aukštos sienos atrodė niūrios ir grėsmingos. Treisė stovėjo medžių šešėlyje, apsivilkusi juodu kombinezonu, apsiavusi guminiais padais batelius, o jos rankos, apmautos minkštos juodos odos pirštinaitėmis, prilaikė ant peties užmestą maišą. Akimirką Treisės smegenis aptemdė kalėjimo prisiminimai, ir ji nevalingai krūptelėjo.

Ji vairavo išsinuomotą furgoną palei akmeninę dvaro sieną iš užpakalinės pusės. Už sienos pasigirdo įnirtingas urzgimas, kuris peraugo į pasiutusį lojimą, nes šuo pašokdavo aukštyn, sunerimęs dėl svetimo žmogaus kvapo. Treisė įsivaizdavo sau galingą, sunkų dobermano kūną ir baisius jo dantis.

Ji kažkam, esančiam furgone, pasakė:

— Metas.

Liesokas, vidutinio amžiaus vyras, taip pat juodai apsirengęs, su kuprine ant nugaros, išlipo iš furgono už antkaklio laikydamas dobermanų veislės kalę. Kalė rujojo, ir lojimas anapus sienos pavirto susijaudinusiu inkštimu. Treisė padėjo kalei užlipti ant furgono stogo, kuris buvo beveik tokio pat aukščio kaip pilies siena.

— Vienas, du trys,— sukuždėjo ji.

Jie abu nustūmė kalę nuo sienos į dvaro parką. Pasigirdo pora aštrių amtelėjimų, o paskui nubėgančių šunų šniokštavimas. Paskui viskas nutilo.

Treisė atsigręžė į savo bendrininką.

— Einam.

Vyriškis, Žanas Luji, linktelėjo. Ji surado jį Antibe. Jis didžiąją savo gyvenimo dalį praleido kalėjime už vagystes. Žanas Luji dideliu intelektu nepasižymėjo, užtat buvo užraktų atrakinimo ir signalizacijų išjungimo genijus.

Treisė žengė nuo furgono stogo ant sienos. Ji išvyniojo virvines kopėčias ir užkabino už sienos krašto. Abu nulipo žemyn, į parką.

Dvaras atrodė visai kitaip negu praeitą vakarą, kai viską čia buvo nutvieskusi ryški šviesa, būriavosi linksmi žmonės... Dabar viską gaubė tamsa. Žanas Luji ėjo paskui Treisę, baugščiai dairydamasis, ar neužpuls dobermanas.

Pilis buvo apaugusi senomis gebenėmis, kurios buvo pasiekusios net pilies stogą. Dar vakar, tarsi netyčia, Treisė patikrino gebenės tvirtumą. Dabar ji įsikibo į gebenės stiebą ir ėmė lipti aukštyn, stebėdama parką. Šunų nesimatė. „Tikiuosi, kad jie bus ilgai užsiėmę",— pagalvojo Treisė.

Pasiekusi stogą, ji davė ženklą Žanui Luji ir ėmė laukti, kol jis užlips į viršų. Uždegusi kišeninį žibintuvėlį, Treisė pamatė stoglangį, sandariai uždarytą iš vidaus. Treisė stebėjo, kaip Žanas Luji nusiėmė nuo nugaros kuprinę ir išsitraukė stiklo rėžtuką. Stiklą jis išėmė greičiau negu per minutę. Treisė žvilgtelėjo žemyn ir pamatė, kad kelią jiems užtvėrė signalizacijos laidų voratinklis.

— Ar jūs su tuo susidorosite Žanai Luji? — sukuždėjo ji.

— Tai galima padaryti. Jokių problemų.

Jis įkišo ranką į savo kuprinę ir ištraukė pėdos ilgio vielą su aštriais gnybtukais. Lėtai judėdamas jis suieškojo signalizacijos laido pradžią, jį apnuogino ir sujungė gnybtukais su galu. Paskui paėmė plokščiąsias reples ir atsargiai nugnybo laidą. Treisė įsitempė, laukdama sirenos kauksmo, tačiau buvo ramu. Žanas Luji pažvelgė į ją ir nusišypsojo.

— Na štai ir viskas.

„Netiesa,— pagalvojo Treisė.— Tai tiktai pradžia".

Jie pritvirtino antras virvines kopėčias, kad galėtų įlindę pro stoglangį nulipti žemyn. Kol kas viskas ėjosi

gerai. Jie sėkmingai pakliuvo į palėpę. Bet kai tik Treisė pagalvojo, kas jų laukia priekyje, jos širdis ėmė pašėlusiai plakti. Ji išsitraukė dvi poras apsauginių akinių raudonais stiklais ir vienus jų padavė Žanui Luji.

— Užsidėk.

Jie susitvarkė su dobermanais, bet su infraraudonųjų spindulių signalizacija susitvarkyti kur kas sunkiau. Džefas pasirodė teisus: namas buvo peršviečiamas nematomais spinduliais. Treisė keletą kartų giliai įkvėpė. „Sukoncentruok savo energiją. Atsipalaiduok". Šių pastangų dėka jos protas pasidarė aiškus. „Kai žmogus pakliūva į spindulį, sensorius pagauna temperatūrų skirtumą ir įsijungia sirena. Šitaip padaryta todėl, kad plėšikas nespėtų atidaryti seifo, kad nespėtų pabėgti, kol atvyks policija".

Ir tada Treisė nusprendė, kad čia ir yra silpnoji sistemos pusė. Jai reikia rasti būdą, jog priverstų sistemą tylėti po to, kai ji atidarys seifą. Pusę septynių ryto ji rado išeitį. Apiplėšimas įmanomas, ir Treisė pajuto, kaip pažįstamas susijaudinimas apima ją.

Ji užsidėjo apsauginius akinius, ir akimirka viskas kambaryje įgavo kraupų, keliantį baimę, raudoną atspindį. Priešais aukšto duris Treisė pamatė šviesos spindulį, kuris be akinių buvo nematomas.

— Pralįsk po juo,— įspėjo ji Žaną Luji.— Būk atsargus.

Jie pralindo po spinduliu ir pastebėjo, kad atsidūrė tamsiame koridoriuje, vedančiame į grafo de Matini miegamąjį. Treisė uždegė žibintuvėlį ir apšvietė kelią. Pro infraraudonuosius akinius Treisė pamatė kitą spindulį, jis buvo žemai, prie pat miegamojo slenksčio. Ji peržengė jį. Žanas Luji pasekė ją. Treisė nukreipė žibintuvėlio spindulį į sienas, kur kabojo paveikslai, puikūs meno kūriniai, keliantys pagarbią baimę.

„Pažadėk, kad atneši man Leonardą,— prašė Giunteris.— Ir, žinoma, brangenybių".

Treisė nukabino paveikslą, apvertė jį ir padėjo ant grindų. Ji atsargiai išėmė jį iš rėmų, suvyniojo į veleninį popierių ir įdėjo į daiktmaišį. Dabar dar reikėjo nusigau-

ti ligi seifo, kuris stovėjo drapiruote uždengtoje miegamojo nišoje.

Treisė atitraukė užuolaidą. Keturi infraraudonieji spinduliai kirto nišą nuo grindų ligi lubų, susikirsdami vienas su kitu. Prieiti prie seifo, kuris stovėjo tolimajame miegamojo kampe, drapiruote užtrauktoje nišoje, buvo neįmanoma, neužkabinus bent vieno spindulio.

Žanas Luji baimingai žiūrėjo į spindulius.

— Na ir įkliuvome! Mes negalėsime per juos prieiti prie seifo. Jie yra per daug žemai, kad galėtume po jais prašliaužti, ir per daug aukštai, kad juos peršoktume.

— Aš noriu, kad tu darytum tik tai, ką aš tau liepsiu,— pareikalavo Treisė. Ji priėjo prie jo iš užpakalio ir stipriai apglėbė jo liemenį.— Dabar einam. Pradedam kaire koja.

Jie žengė žingsnį prie spindulių, paskui dar vieną.

Žanas Luji tyliai tarė:

— Mes einame per juos!

— Teisingai.

Jiedu įėjo tiesiai į spindulių susikirtimo centrą, ir Treisė sustojo.

— Dabar klausykis atidžiai,— pasakė ji.— Aš noriu, kad tu prieitum prie seifo.

— Bet spinduliai...

— Nesijaudink. Viskas bus gerai.— Treisė įtikinėjo jį ir pati karštai tikėjo, kad pasirodys teisi.

Pasimuistęs Žanas Luji išėjo iš infraraudonųjų spindulių. Tyla. Jis pažvelgė į Treisę didelėmis, išsigandusiomis akimis. Ji stovėjo spindulių susikirtimo centre, jos kūno temperatūra trukdė sensoriams įjungti sireną. Žanas Luji nuskubėjo prie seifo. Treisė stovėjo kaip įkasta, žinodama, kad jeigu ji bent kiek sujudės, tai akimirka pasigirs sirena.

Akies krašteliu Treisė matė, kaip Žanas Luji išsitraukė iš savo kuprinės instrumentus ir pradėjo rinkti šifrą. Treisė stovėjo nejudėdama, lėtai ir giliai kvėpuodama. Iš įtampos ėmė skaudėti dešinės kojos blauzda, paskui ją sutraukė mėšlungis. Treisė sugriežė dantimis. Ji nedrįso pajudėti.

— Kiek dar? — sukuždėjo ji.

— Dešimt ar penkiolika minučių.

Treisei atrodė, kad ji čia stovi ištisą amžinybę. Mėšlungis persimetė ir į kairės kojos raumenis. Ji norėjo rėkti iš skausmo. Tačiau ji nejudėjo, tarsi spindulių prismeigta. Staiga pasigirdo spragtelėjimas. Seifas atsidarė.

— Koks seifas! Ar jūs viską paimsite? — paklausė Žanas Luji.

— Popierių nereikia, tiktai brangenybes. Visi grynieji pinigai — jūsų.

— Ačiū.

Treisė girdėjo, kaip Žanas Luji baigė grabalioti seife ir po kelių minučių priėjo prie jos.

— Neįtikėtina! — pasakė jis.— Bet kaip mes išsineš-dinsime iš čia, nepakliuvę į spindulius?

— Mes neišsinešdinsime,— pareiškė jam Treisė.

Jis įsistebeilijo į ją.

— Ką?

— Stok priešais mane.

— Bet...

— Daryk, ką sakau.

Panikos apimtas Žanas Luji žengė į spindulius. Treisė sulaikė kvapą. Nieko neatsitiko.

— Viskas gerai. Dabar labai lėtai mes išeisime iš kambario. Paskui, mano drauge, mes bėgsime.

Colis po colio jie traukėsi prie užuolaidų, ten, kur prasidėjo spinduliai. Treisė giliai atsiduso.

— Gerai. Kai aš pasakysiu laikas, mes iš jų išeisime.

Žanas Luji nurijo seiles ir linktelėjo. Treisė juto, kaip jo trapų kūną krečia drebulys.

— Laikas!

Treisė iš visų jėgų puolė prie durų, Žanas Luji — paskui ją. Kai tik jie išnėrė iš spindulių, pasigirdo kurtinanti sirena.

Treisė smuko į palėpę ir užmetė virvinių kopėčių kablį viršun, Žanas Luji jau stovėjo šalia. Jie pabėgėjo stogu, nusileido gebene žemyn, perbėgo parką ir prilėkė prie sienos, kur buvo antrosios kopėčios. Po minutės jie užšoko ant furgono stogo, paskui nušoko ant žemės. Treisė atsisėdo į vairuotojo vietą, o Žanas Luji atsisėdo šalia jos.

Kai furgonas lėkė šoniniu keliu, Treisė pamatė tamsų „Sedaną", stovintį po medžiais. Akimirką furgono žibintai apšvietė mašiną. Prie vairo sėdėjo Džefas Stivensas. Šalia jo gulėjo didžiulis dobermanas. Treisė garsiai nusijuokė ir pasiuntė jam oro bučinį. Furgonas nulėkė tolyn. Iš toli pasirodė policijos mašinų kavalkada su įjungtomis sirenomis.

26

Biarico miestas, nusidriekęs pietvakarinėje Prancūzijos pakrantėje, neteko jį gaubusios amžiaus pradžioje romantiškumo aureolės. Kadaise garsus kazino „Belvju" užsidarė kapitaliniam remontui, o kazino „Munisipal", gerokai nusidėvėjusiame pastate, buvo įsikūrę parduotuvės ir šokių mokykla. Ant kalvų stovinčios vilos kėlė gailestį, nes buvo baisiai apleistos.

Tačiau pačiame sazono įkarštyje, nuo liepos ligi rugsėjo, turtingieji ir tituluotieji vis vien suplaukdavo į Biaricą, kad pasilepintų saulutėje, gerai praleistų laiką prie ruletės, pasinertų į savo prisiminimus. Tie, kas neturėjo nuosavų vilų, apsistodavo prabangiame „Diu Palė" viešbutyje Imperatris aveniu. Viešbutis — buvusi Napoleono III rezidencija — pastatytas iškyšulyje, viename pačių ryškiausių gamtos kūrinių prie Atlanto vandenyno. Iš vienos pusės — švyturys, apsuptas milžiniškų dantytų uolų, neaiškiai stūksančių žilame vandenyne tarsi priešistorinės pabaisos, ir lentinis grindinys — iš kitos.

Kartą vieną paskutinių rugpjūčio dienų, į viešbučio „Diu Palė" holą didingai įėjo jauna elegantiška moteris lygiais šviesiai peleniniais plaukais — prancūzė baronienė Margareta de Šanteli. Jos žalsva Živenši mados namų suknelė taip drąsiai pabrėžė figūrą, kad privertė moteris pavydžiai gręžiotis, o vyrus, pražiojus burnas, sustoti.

Baronienė priėjo prie durininko.

— Prašom paduoti mano raktą,— paprašė ji. Ji puikiai kalbėjo prancūziškai.

— Žinoma, baroniene.

Durininkas įteikė baronienei raktą ir keletą raštelių.

Kai Treisė priėjo prie lifto, kažin koks susišiaušęs akiniuotas vyriškis pasitraukė nuo vitrinos, kur buvo demonstruojami „Hermes" firmos kaklaraiščiai, ir atsitrenkė į ją, išmušdamas iš rankų kelioninį krepšį.

— O Dieve! — sušuko ji.

— Man labai gaila,— vyriškis pakėlė krepšį ir padavė jai.— Prašau atleisti.

Jis kalbėjo su Vidurio Europos akcentu. Baronienė Margaret de Šanteli išdidžiai linktelėjo ir nuėjo toliau.

Budėtojas palydėjo ją prie lifto ir pakėlė į ketvirtąjį aukštą. Treisė pasirinko trys šimtai dvyliktąjį numerį, galvodama, kad viešbučio numerio pasirinkimas taip pat svarbus, kaip ir paties viešbučio pasirinkimas.

Kapryje „Krisisane" buvo penki šimtai antras numeris, Maljorkoje —„San Vide"— liukso numeris, kurio langai išėjo į kalnus ir tolimąją įlanką, Niujorke — keturi tūkstančiai septyni šimtai septynioliktasis numeris (viešbutyje-dangoraižyje „Helmsėj Palas"), o Amsterdamo viešbutyje „Amstele"— trys šimtai dvidešimt penktas numeris, kurio langai išėjo į kanalus.

Iš „Diu Palė" trys šimtai dvyliktojo numerio buvo matyti ir miesto panorama, ir vandenynas. Ypač kerėjo vandenyno bangos, triukšmingai dūžtančios į amžinas uolas, kurios kyšojo iš jūros, kaip nuskendusios brigantinos. Tiesiai po jos langais plytėjo milžiniškas žydras plaukiojimo baseinas, apsuptas plačios terasos su skėčiais nuo vasaros saulės.

Uždariusi paskui save duris, Treisė nusiėmė šviesų peruką ir pasimasažavo galvą. Baronienės vaidmenį ji vaidino su didžiausiu malonumu. Iš „Perų knygos" galima pasirinkti bet kurį titulą — ledi, hercogienės, princesės, baronienės, vikontės. Neįkainojama knygos vertė ta, kad ji sistemino praeitų šimtmečių genealoginius šeimų medžius, susijusius su tėvų, motinų ir vaikų vardais, mokyklų pavadinimais, giminės namų ir rezidencijų adresais. Paprastas dalykas — pasirinkti tinkamą šeimą ir tapti tolima giminaite, ypač turtinga tolima giminaite. Žmones taip žavi titulai ir pinigai.

Treisė pagalvojo apie tą nepažįstamąjį, kuris atsitrenkė į ją koridoriuje, ir nusišypsojo. Štai ir prasidėjo.

Tą patį vakarą baronienė Margareta de Šanteli sėdėjo viešbučio bare. Aštuntą valandą vyriškis, kuris susidūrė su ja anksčiau, priėjo prie jos stalelio.

— Atleiskite man,— droviai pradėjo jis.— Bet aš turiu vėl atsiprašyti už savo neatleistiną nerangumą šį rytą.

Treisė atlaidžiai nusišypsojo.

— Viskas gerai. Tai — atsitiktinumas.

— Jūs tokia gera.— Jis svyravo.— Aš pasijusiu geriau, jeigu jūs man leisite kuo nors jus pavaišinti.

— Jeigu jūs norite.

Jis nedrąsiai atsisėdo ant kėdės priešais ją.

— Leiskite prisistatyti — profesorius Zukermanas.

— Margareta de Šanteli.

Zukermanas pamojo padavėjui ir paklausė Treisę:

— Ką jūs gersite?

— Šampaną. Bet galbūt...

Jis pakėlė ranką, tarsi guosdamas.

— Aš galiu sau tai leisti. Reikalas tas, kad aš dabar jaučiuosi taip, kad galiu sau leisti viską pasaulyje.

— Nejaugi? — Treisė nusišypsojo.— Kaip miela iš jūsų pusės.

— Taip.

Zukermanas užsakė butelį bolingerio, paskui atsigręžė į Treisę.

— Man atsitiko nepaprasta istorija. Man, žinoma, nederėtų tai aptarinėti su nepažįstamu žmogumi, bet tai pernelyg jaudinanti istorija, kad laikyčiau paslaptyje.— Jis palinko arčiau ir patildė balsą.— Tiesą sakant, aš paprastas mokyklos mokytojas — arba aš juo neseniai buvau. Aš dėsčiau istoriją. Tai labai įdomus darbas, bet ne toks patrauklus.

Ji klausėsi su mandagiu susidomėjimu.

— Tai yra taip buvo prieš keletą mėnesių.

— Ar galima sužinoti, kas įvyko prieš keletą mėnesių, profesoriau Zukermanai?

— Aš kasinėjau Nenugalimosios Ispanijos armados dingimo vietoje, ieškodamas nuolaužų ir liekanų, kurios galėtų būti įdomios mano studentams. Netikėtai vietos muziejaus archyve aš aptikau vieną dokumentą. Ten išdėstytos smulkmenos slaptosios ekspedicijos, kurią tūks-

tantis penki šimtai aštuoniasdešimt aštuntaisiais metais pasiuntė princas Filipas. Vienas laivų, prikrautas aukso, nuskendo audros metu ir dingo be pėdsakų.

Treisė susimąsčiusi pažiūrėjo į jį:

— Spėjama, kad nuskendo?

— Taip. Tačiau pagal tuos užrašus kapitonas ir jo komanda tyčia paskandino laivą nedidelėje negyvenamoje įlankoje, ketindami vėliau grįžti ir paimti auksą, bet juos užpuolė piratai. Dokumentas išliko tiktai todėl, kad niekas iš piratų laivo jūreivių nemokėjo nei skaityti, nei rašyti. Jie nesuprato viso to, ką darė, reikšmės.— Jo balsas virpėjo iš susijaudinimo.— Dabar,— jis ėmė šnibždėti ir apsidairė aplinkui, kad įsitikintų, jog gali ramiai tęsti,— aš turiu dokumentą su smulkia instrukcija, kaip paimti lobį.

— Koks laimingas atradimas, profesoriau! — jos balse skambėjo susižavėjimas.

— Dabar tą auksą galbūt įvertintų penkiais šimtais milijonų dolerių,— pridėjo Zukermanas.— Viskas, ką man belieka padaryti, tai ištraukti jį iš vandenyno dugno.

— Kas jus stabdo?

Jis pasimetęs trūktelėjo pečiais:

— Pinigai. Man reikia turėti laivą, kad iškelčiau lobius į paviršių.

— Aš suprantu. Kiek tai kainuos?

— Turiu prisipažinti, kad ne mažiau kaip šimtą tūkstančių dolerių. Aš pasielgiau labai kvailai: pasiėmiau dvidešimt tūkstančių dolerių — savo santaupas — ir atvažiavau į Biaricą, tikėdamasis išlošti kazino, kad...— Jis užsikirto.

— Ir pralošėte juos.

Jis linktelėjo, Treisė matė, kaip už akinių sublizgo ašaros.

Atnešė šampaną, ir padavėjas, pokštelėjęs kamščiu, išpilstė į taures auksinį skystį.

— Sėkmės! — pasakė Treisė.

— Ačiū.

Jie gėrė mažais gurkšneliais, kiekvienas galvodamas apie savus reikalus.

— Atleiskite man už įkyrumą,— atsiprašė Zukermanas.— Man nederėjo tokiai puikiai ledi pasakoti apie savo bėdas.

— Bet aš manau, kad jūsų istorija nuostabi,— atsakė Treisė.— Jūs tikras, kad auksas ten?

— Nėra nė šešėlio abejonės. Aš turiu tikrus laivo kapitono įsakymus ir jo sudarytą žemėlapį. Aš žinau tikrąją lobio buvimo vietą.

Ji susimąsčiusi tyrinėjo jį:

— Bet jums reikalingi šimtas tūkstančių dolerių?

Zukermanas gailiai užsikosėjo.

— Taip. Kadangi lobis vertas penkių šimtų milijonų.

Jis nugėrė dar vieną gurkšnelį.

— Galimas daiktas...— Ji sustojo.

— Kas?

— Ar jūs neketinate priimti kompaniono?

Jis nustebęs pažiūrėjo į ją.

— Kompaniono? Ne, aš ketinau vienas tai padaryti. Bet dabar, žinoma, kai aš pralošiau savo pinigus...— Jis vėl užsikirto.

— Profesoriau Zukermanai, sakykime, aš duosiu jums šimtą tūkstančių.

Jis papurtė galvą.

— Žinoma, ne. Aš negaliu to leisti. Jūs galite šituos pinigus prarasti.

— Bet jeigu jūs įsitikinęs, kad tas lobis čia...

— O, tuo aš absoliučiai įsitikinęs. Tačiau gali iškilti šimtai nenumatytų problemų. Ir todėl nėra garantijos.

— Gyvenime — garantijų nedaug. Jūsų istorija labai įdomi. Galbūt, jeigu aš jums padėsiu, tai gali būti naudinga mums abiem.

— Ne, aš niekada sau neatleisčiau, jeigu dėl mažai įtikimos perspektyvos jūs prarastumėte savo pinigus.

— Aš galiu sau tai leisti,— patikino ji.— Aš pasirengusi reikalauti, juk už savo įnašą aš galiu uždirbti labai daug, argi ne?

— Žinoma, viena vertus, tai taip,— prisipažino Zukermanas. Pasverdamas kiekvieną žodį, matyt, draskomas abejonių, galų gale tarė:— Jeigu jūs sutinkate, tai penkiasdešimt procentų jūsų.

Ji patenkinta nusišypsojo.

— Suprantama. Aš sutinku.

Profesorius greitai pridūrė:

— Žinoma, po visų išlaidų.

— Sutinku. Kada mes galime pradėti?

— Negaišdami.— Profesorius ją atakvo su netikėta energija.— Aš jau turiu nusižiūrėjęs laivą, kurį ketinu panaudoti. Jis turi šiuolaikinį keliamąjį įrenginį, be to, ten yra keturių žmonių komanda. Žinoma, mums teks duoti jiems nedidelį procentą iš to, ką mes iškelsime iš vandenyno dugno.

— Suprantama.

— Mums reikia pradėti kiek galima greičiau, kitaip mes galime pražiopsoti tą laivą.

— Aš galiu gauti jums pinigus per penkias dienas.

— Nuostabu! — sušuko Zukermanas.— Aš kaip tik turėsiu laiko pasirengti. Ak, tai laimingas susitikimas mums abiem, argi ne?

— Taip. Be abejonės.

— Už mūsų reikalą! — Profesorius pakėlė taurę.

Treisė kilstelėjo savąją ir patikslino:

— Tegul jis būna toks naudingas, koks, kaip man atrodo, jis ir turi būti.

Jie susidaužė taurėmis. Treisė pažiūrėjo į salę ir apmirė. Už stalelio tolimajame kampe įsitaisęs Džefas Stivensas, šypsodamasis stebėjo ją. Su juo sėdėjo mielos išvaizdos moteris, apsikarsčiusi brangenybėmis. Džefas linktelėjo Treisei, ir ji nusišypsojo, prisiminusi, kaip pamatė jį už de Matini dvaro tvoros su kvailu šunimi mašinoje. „Vienas nulis mano naudai",— džiugiai pagalvojo Treisė.

— Taigi, jeigu jūs man atleisite...— prašneko Zukermanas.— Man reikia sutvarkyti daugybę reikalų. Aš su jumis susisieksiu.

Treisė grakščiai ištiesė ranką, jis pabučiavo ją ir išėjo.

— Aš matau, jūsų draugas jus paliko, ir negaliu įsivaizduoti kodėl. Jūs siaubingai išblyškusi.

Treisė pakėlė akis. Prie jos staliuko stovėjo Džefas. Jis atsisėdo ant kėdės, kur tik prieš kelias minutes sėdėjo Adolfas Zukermanas.

— Sveikinu jus,— tarė Džefas.— Matini iškrėstas pokštas — genialus. Švarus darbas.

— Tai jau didžiausias pagyrimas, Džefai.

— Jūs man atsiėjote krūvą pinigų, Treise.

— Jūs prie to įprasite.

Jis sukinėjo rankose taurę, kuri stovėjo prieš jį.

— Ko norėjo profesorius Zukermanas?

— O, jūs jį pažįstate?

— Jeigu taip galima pasakyti.

— Jis... e... tiesiog pasiūlė išgerti.

— Ir norėjo papasakoti jums apie nuskendusį lobį?

Treisė sukluso.

— O iš kur jums tai žinoma?

Džefas nustebęs pažiūrėjo į ją.

— Tiktai nesakykite man, kad jūs užkibote ant šito seno kaip pasaulis triuko.

— Bet ne dabar.

— Jūs turite galvoje, kad juo patikėjote?

Treisė iškošė pro dantis:

— Aš neturiu teisės tai aptarinėti, bet profesorius atsitiktinai turi šiokios tokios slaptos informacijos.

Džefas netikėdamas papurtė galvą.

— Treise, jis stengiasi jus apmauti. Kiek jis prašė jus įdėti į jo nuskendusį laivą?

— Nesvarbu,— atrėžė Treisė.— Tai mano pinigai ir mano reikalas.

Džefas gūžtelėjo pečiais:

— Teisingai. Tiktai paskui nesakykite, kad senukas Džefas jūsų neperspėjo.

— Negali būti, kad jūs pats nesidomėjote šituo auksu? Argi ne?

Jis apsimestinai nusiminęs sudėjo rankas.

— Kodėl jūs visada mane įtarinėjate?

— Labai paprastai,— atsakė Treisė.— Aš jumis nepasitikiu. Kas per moteris, su kuria jūs sėdėjote?

— Siuzana. Draugė.

— Turtinga, žinoma.

Džefas tingiai nusišypsojo:

— Tiesą sakant, aš manau, kad ji turi nemažai pinigų. Jeigu jūs sutiktumėt prisidėti prie mūsų per prieš-

piečius, tai vyriausiasis virėjas jos dviejų šimtų penkiasdešimties pėdų ilgio jachtoje, stovinčioje prieplaukoje...

— Ačiū. Aš net pagalvoti negaliu, kad galėčiau trukdyti jums priešpiečiaujant. Kuo jūs jai prisistatėte?

— Tai — asmeniška.

— Aš taip ir maniau.— Ji pasakė tuos žodžius daug šiurkščiau negu pati tikėjosi.

Treisė žiūrėjo į Džefą pro taurę. Jis iš tikrųjų patrauklus. Jo bruožai dailūs, taisyklingi, puikios pilkos su ilgomis blakstienomis akys, o širdis — gyvatės. Labai protingos gyvatės.

— Ar jums kada nors kilo mintis imtis teisėto verslo? — paklausė Treisė.— Jums turbūt labai sektųsi.

Džefas apstulbęs pažvelgė į ją:

— Ką? Ir mesti visa tai? Jūs turbūt juokaujate.

— Ar jūs visada buvote sukčius?

— Sukčius? Aš — antrepreneris,— priekaištingai sušuko jis.

— Kaip jūs tapote... e... e... interpreneriu?

— Aš pabėgau iš namų, kai man buvo keturiolika ir įsitaisiau keliaujančiame cirke.

— Keturiolikos?

Tai buvo pirmas dalykas, kurį Treisė sužinojo iš jo likimo.

— Tai man išėjo į naudą — aš išmokau gauti pelną. Paskui prasidėjo tas stebuklingas karas Vietname, aš įstojau į „žaliąsias beretes" ir gavau papildomą išsilavinimą. Vienintelis dalykas, kurį aš įsisąmoninau, yra tas, kad karas — pati didžiausia apgavystė iš visų. Palyginus su juo, mes su jumis diletantai.— Staiga jis pakeitė temą.— Ar jums patinka pelota?

— Jeigu jūs man ją siūlote, tai, ačiū, ne.

— Tai — žaidimas, džaj-alaj variantas. Aš turiu šiandienai du bilietus, o Siuzana jo nepakenčia. Ar jūs norėtumėte nueiti?

Treisė pajuto, kad jau pasakė „taip".

Jiedu pietavo mažame restoranėlyje miesto aikštėje. Jiems patiekė vietos vyną ir keptą antį su padažu, keptomis bulvėmis ir česnaku. Patiekalas pasirodė esąs labai skanus.

— Tai — firminis šito restoranėlio patiekalas,— pranešė Džefas Treisei.

Jiedu kalbėjo apie politiką, knygas ir keliones, ir Treisė pastebėjo, jog Džefas apsiskaitęs ir išpruses.

— Kai jums keturiolika, jūs greitai pagaunate įvairius dalykus. Iš pradžių jūs ištyrinėjate, kas jus stumia, paskui jūs suvokiate, kas stumia į priekį kitus žmones. Sukčiavimas panašus į džiudžitsą. Čia, kad nugalėtumėt, pasinaudojate priešininko jėga. Sukčiaujant pasinaudojate aukos godumu. Jūs padarote pirmą žingsnį, o aukos godumas padaro visus kitus jūsų naudai.

Treisė nusišypsojo, klausdama save, ar Džefas bent truputėlį įsivaizduoja, kaip labai jie abu panašūs. Jai patiko būti su juo, tačiau ji manė, kad, pasitaikius pirmai patogiai progai, jis nė nemirktelėjęs ją apmaus. Jis — tas žmogus, kurio reikia saugotis,— galutinai nusprendė ji.

Frangonas, kur žaidė pelatą, buvo didelė gatvės arena, maždaug futbolo aikštės dydžio, neaukštesnė nei Biarico kalvos. Iš abiejų korto pusių stovėjo žalios betoninės plokštės, o žaidimo aikštelė, su keturiomis akmeninių suoliukų eilėmis abipus lauko, buvo centre. Sutemus įjungė prožektorius. Kai Treisė ir Džefas atvažiavo, laisvų vietų jau bemaž nebuvo, ir prasidėjo žaidimas.

Žaidėjai stipriai mesdavo kamuolį į betoninę sieną ir gaudydavo jį siaurais ilgais tinklais, pririštais prie jų rankų. Pelata buvo energingas ir pavojingas žaidimas. Kai vienas žaidėjų nesugavo kamuolio, minia sukliegė.

— Žaidžiant šitą žaidimą statomi dideli pinigai. Baskai — azartiški žmonės.

Kadangi žiūrovai vis ėjo ir ėjo, sėdėti ant suoliukų buvo ankšta, ir Treisę pristūmė prie pat Džefo. Jeigu jis ir pajuto, kad jos kūnas prisispaudė prie jo, jis to neparodė.

Kiekvieną minutę žaidimo tempas ir žiaurumas didėjo, o sirgalių šauksmams pritarė aidas naktyje.

— Ar tai pavojinga? — paklausė Treisė.

— Baroniene, šitas kamuolys lekia beveik šimto mylių per valandą greičiau. Jeigu jis pataiko į galvą, tai jūs — lavonas. Bet žaidėjai retai prašauna pro šalį.

Jis išsiblaškęs paplekšnojo jai per ranką, jo akys neatsitraukdamos stebėjo žaidimą. Žaidė profesionalai, jie judėjo grakščiai, neprarasdami savitvardos. Bet įpusėjus žaidimui, netikėtai vienas žaidėjų sviedė kamuolį, smūgis nepavyko, ir mirtį nešantis kamuolys nuskriejo tiesiai prie suolo, ant kurio sėdėjo Treisė ir Džefas. Žiūrovai metėsi už skydo. Džefas parvertė Treisę ant žemės, uždengdamas savo kūnu. Jie išgirdo kamuolio švilpimą virš savo galvų. Po akimirkos jis įsirėžė į šoninę sienelę. Treisė gulėjo ant žemės, jausdama Džefo kūno svorį. Jų veidus skyrė vos keli milimetrai.

Jis dar šiek tiek pagulėjo, paskui pakilo ir pakėlęs pastatė ją ant kojų. Jiems buvo truputėlį nesmagu.

— Aš... aš manau, kad man šį vakarą išgyvenimų jau užtenka,— vargais negalais ištarė Treisė.— Aš norėčiau grįžti į viešbutį.

Jiedu atsisveikino hole.

— Aš nuostabiai praleidau vakarą,— pasakė Džefui Treisė. Būtent tai ji iš tikrųjų ir turėjo galvoje.

— Treise, jūs iš tikrųjų ketinate užkibti ant profesoriaus Zukermano meškerės?

— Taip.

Jis ilgai žiūrėjo į ją.

— Jūs vis dar galvojate, kad aš medžioju šitą auksą, taip?

Ji pažiūrėjo jam į akis.

— O argi ne?

— Jis apsiniaukė.

— Sėkmės.

— Labanakt, Džefai.

Treisė žiūrėjo, kol jis išėjo iš viešbučio. Ji manė, kad jis nuėjo pas Siuzaną. Vargšelė.

Durininkas pasakė:

— A, labą vakarą, baroniene. Čia jums raštelis.

Raštelį buvo palikęs profesorius Zukermanas.

Adolfui Zukermanui iškilo problema. Labai rimta problema. Jis sėdėjo Armando Grandjė kabinete taip išsigandęs to, kas atsitiko, kad, galima sakyti, pridėjo į kelnes. Grandjė, pogrindinio kazino savininkui, kuris buvo įsikūręs privačioje viloje, buvo vis vien, ar uždarytas kazino

„Munisipal", ar ne, kadangi jo klubą, įrengtą labai skoningai Riu de Fria, buvo apgulę turtingi žmonės. Palyginus su kazino, kurį kontroliavo valstybė, pas Grandjė statomos sumos buvo neribojamos, štai kodėl pas jį ateidavo lošti piniguočiai. Tarp Grandjė klubo lankytojų pasitaikydavo arabų princai, anglų didikai, azijiečiai verslininkai, Afrikos valstybių vadovai. Jaunos merginos, vos prisidengusios nuogybę, vaikščiojo po salę, priimdamos užsakymus dažniausiai šampanui ir viskiui, nes Armandas Grandjė seniai suprato, kad turtuoliai, kaip niekas kitas, labai vertina tai, ką gauna nemokamai. Grandjė galėjo sau leisti nemokamai vaišinti lankytojus. Jo ruletių vilkeliai ir kortų lošimai buvo tikrų tikriausias sukčiavimas. Nesąžiningas lošimas duodavo nemažą pelną.

Klube paprastai lankėsi jaunos puikios moterys, lydimos pagyvenusių pinigingų vyrų. Anksčiau ar vėliau moteris paviliodavo Grandjė, miniatiūriškas, nepriekaištingų veido bruožų, rudų drėgnų akių ir geidulingas vyras. Jo ūgis buvo penkios pėdos ir keturi coliai; jo išorės ir trapaus kūno derinys traukė moteris lyg magnetas. Grandjė apsimesdavo kiekviena jų nepaprastai susižavėjęs.

— Tu esi stulbinanti, mano mieloji, bet mūsų nelaimei, aš myliu kitą.

Ir tai buvo tiesa. Žinoma, šita kitoji keitėsi kas savaitę, kadangi į Biaricą atvažiuodavo neįtikėtina daugybė puikių moterų, ir Armandas Grandjė kiekvienai jų trumpam surasdavo vietos po saule.

Kad galėtų turėti kazino, Grandjė sutvarkė savo ryšius su pogrindiniu pasauliu ir policija. Pradėjęs savo kelią vagių gaujos agentu, platindamas narkotikus, jis pagaliau pradėjo savo verslą Biarice. O tie, kas bent kiek jam pasipriešindavo, pernelyg vėlai suprasdavo, koks negailestingas šitas mažas žmogelis.

Dabar Armandas Grandjė kankindamas tardė Adolfą Zukermaną.

— Papasakokite man, apie ką jūs dar kalbėjotės su ta baroniene, kai papasakojote apie nuskendusį lobį?

Iš įnirtingo jo tono Zukermanas suprato, kad atsitiko kažin kas baisaus. Jis nurijo seiles ir prisipažino:

— Na, apskritai ji našlė, jos vyras paliko jai daug pinigų, ir pasakė, kad įdės šimtą tūkstančių dolerių.— Kai mes gausime pinigus, žinoma, mes pasakysime jai, kad gelbėjimo laivas patyrė katastrofą ir mums reikia dar penkiasdešimties tūkstančių. Paskui dar šimto tūkstančių, o toliau jūs žinote, kaip ir visada.

Jis pamatė niekinamą Armando Grandjė šypseną.

— Kas yra, šefe?

— Reikalas tas,— padeklamavo jam Grandjė metaliniu balsu,— kad man ką tik paskambino iš Paryžiaus vienas mano vaikinų. Jis padarė tavo baronienei pasą. Jos pavardė Treisė Vitnėj, ir ji — amerikietė.

Netikėtai Zukermanui išdžiūvo burna. Jis apsilaižė lūpas.

— Šefe, ji... ji iš tikrųjų, atrodo, užkibo.

— Ū, vėpla! Kretine! Ji juk apgavikė. Tu stengeisi apmuilinti apgavikę!

— Tada kodėl ji pasakė „taip"? Kodėl ji paprasčiausiai neatsisakė?

Armando Grandjė balsas liko ledinis.

— Aš nežinau, profesoriau, bet ketinu tai išsiaiškinti. Ir kai išsiaiškinsiu, tai nuleisiu šitą bobą į įlanką paplaukioti. Niekas dar neapmuilino Armando Grandjė! Dabar imk telefono ragelį. Pasakyk jai, kad vienas tavo draugų paims dalį pinigų ir kad aš jau esu pakeliui pas ją. Tu manai, kad susidorosi su tuo?

Zukermanas vergiškai sušuko:

— Žinoma, šefe! Nesijaudinkite.

— Aš iš tikrųjų jaudinuosi,— lėtai ištarė Armandas Grandjė.— Aš labai jaudinuosi, profesoriau, dėl tavęs.

Armandas Grandjė nemėgo paslapčių. Triukas su paskendusiais lobiais turėjo senas tradicijas, bet aukos vis tiek patikliai užkibdavo ant negudraus jauko. Tačiau baronienės atvejis buvo kažkoks paslaptingas. Grandjė ketino įminti šitą paslaptį ir, gavęs atsakymą, atiduoti moterį į Bruno Visentės letenas. O, šitas Visentė dievino tyčiotis iš savo aukų prieš susidorodamas su jomis.

Armandas Grandjė išlipo iš limuzino priešais „Diu Palė" viešbutį, hole priėjo prie Džulijaus Beržerako, šviesiaplaukio basko, kuris čia dirbo nuo trylikos metų.

— Kuriame numeryje apsistojo baronienė Margareta de Šanteli?

Viešbutyje buvo griežta tvarka: budinčiajam tarnautojui buvo draudžiama pasakinėti klientų kambarių numerius, tačiau Armandui Grandjė šitos taisyklės neegzistavo.

— Trys šimtai dvyliktas, pone Grandjė.

— Gerai.

— Ir trys šimtai vienuoliktas.

Grandjė sustojo.

— Ką?

— Baronienė taip pat išsinuomavo gretimą numerį.

— O? Kas jame gyvena?

— Niekas.

— Niekas? Tu tikras?

— Taip, pone. Ji laiko jį užrakintą. Kambarinėms įsakyta ten neiti.

Grandjė susimąstęs susiraukė:

— Tu turi to numerio raktą?

— Žinoma.

Nė trupučio nedvejodamas durininkas paėmė nuo lentos raktą ir padavė jį Armandui Grandjė. Džulijus žiūrėjo, kaip Armandas Grandjė nuėjo į liftą. Kas gi galėjo ginčytis su tokiu žmogumi, kaip ponas Grandjė! Priėjęs baronienės numerio duris, Grandjė pamatė, kad durys praviros, o svetainė tuščia.

— Ei, ar yra čia kas nors?

Moteriškas balsas iš kito kambario šūktelėjo:

— Aš — vonioje. Po minutės ateisiu. Prašau vaišintis.

Grandjė vaikštinėjo po gerai pažįstamą numerį — daugelį metų jis apgyvendindavo čia savo draugus. Žvilgtelėjo į miegamąjį. Brangūs papuošalai buvo išmėtyti ant tualetinio staliuko.

— Neskubėkite, baroniene.

„Kokia, po velnių, baronienė,— piktai pagalvojo jis.— Kad ir kokį žaidimą žaistum, jis atsigręš prieš tave". Jis

priėjo prie durų, kurios vedė į gretimą kambarį. Grandjė išsitraukė raktą ir atrakino duris. Kambaryje tvyrojo priduseš, negyvenamos patalpos tvaikas. Durininkas sakė, kad jame niekas negyvena. Tada kam jai jo prireikė? Grandjė pastebėjo kažin ką keista. Sunkus elektros laidas ėjo nuo kištuko lizdo ir, rangydamasis per visą kambarį, dingo spintoje. Pagautas smalsumo, Grandjė priėjo prie spintos ir atidarė ją.

Kabojo visa virtinė šimto dolerių banknotų, prisegtų prie virvės, ištemptos nuo vieno spintos šono prie kito. Ant rašomosios mašinėlės stalelio stovėjo daiktas, uždengtas užuolaida. Grandjė ją nutraukė ir pamatė nedideles spausdinimo stakles su įdėtu dar drėgnu šimto dolerių banknotu. Šalia staklių gulėjo tušti amerikietiško šimto dolerių banknoto dydžio blankai ir popieriaus pjaustymo instrumentas. Keletas nelygiai nupjautų vieno dolerio banknotų voliojosi ant grindų.

Už Grandjė nugaros pasigirdo piktas balsas:

— Ką jūs čia darote?

Grandjė staigiai atsigręžė. Į kambarį įėjo Treisė Vitnėj, šlapiais po maudymosi plaukais. Armandas Grandjė švelniai tarė:

— Padirbti. Jūs norėjote mums sumokėti netikrais pinigais.

Jis stebėjo jos veido išraišką. Prieštaravimas, pasipiktinimas, paskui — visiškas nepaisymas.

— Žinoma,— prisipažino Treisė.— Bet reikalas ne tas. Niekas jų negalės atskirti nuo tikrųjų.

— Apgavystė!

— Šitos kupiūros padarytos nepriekaištingai.

— Nejaugi? — Grandjė balsas buvo kupinas paniekos. Jis nusikabino nuo virvės vieną drėgną banknotą ir įsižiūrėjo. Jis ištyrinėjo vieną jo pusę, paskui kitą, o paskui apžiūrėjo abi puses iš labai arti. Viskas kaip reikiant.

— Kas išgraviravo klišę?

— Koks skirtumas. Svarbiausia, kad ligi penktadienio aš turėsiu šimtą tūkstančių.

Suglumęs Grandjė pažvelgė į ją. O paskui supratęs, apie ką ji galvoja, garsiai nusijuokė.

— Dieve! — sušuko jis.— Jūs iš tikrųjų kvaila. Nėra jokių lobių.

Treisė atrodė išmušta iš vėžių.

— Ką jūs turite galvoje, sakydamas, kad lobio nėra? Profesorius Zukermanas man prisipažino...

— Ir jūs juo patikėjote? Gėdinkitės, baroniene.— Jis vėl ėmė tyrinėti banknotą.— Šitą aš pasiimsiu.

Treisė gūžtelėjo pečiais:

— Imkite tiek, kiek reikia. Tai tiktai popierius.

Grandjė pastvėrė rieškučias dešimties dolerių banknotų.

— O iš kur jūs žinote, kad kambarinės čia neįeina? — paklausė jis.

— Aš joms gerai moku, kad jos laikytųsi kuo toliau nuo čia. O kai aš išeinu, tai spintą užrakinu.

„Ji atsargi,— pagalvojo Armandas Grandjė.— Bet net tai nepadės jai išlikti gyvai".

— Neišeikite iš viešbučio,— įsakė jis.— Aš turiu draugą, su kuriuo aš noriu susitikti.

Armandas Grandjė ketino perduoti šitą moterį Brunui Visentei, tačiau instinktas jį sustabdė. Jis vėl žiūrėjo į banknotą. Per jo rankas perėjo daugybė netikrų pinigų, bet nieko panašaus jis nebuvo matęs! Klišę išgraviravo genijus. Jautėsi, kad popierius tikras, linijos — aiškios ir švarios. Spalvos buvo ryškios ir nesikeitė netgi šlapiame popieriuje. Bendžamino Franklino portretas — tiesiog tobulybė. Šita kalė teisi. Sunku rasti skirtumą tarp tikrojo ir padirbto banknoto, kurį jis laikė rankoje. Grandjė spėliojo, ar įmanoma juos paleisti į apyvartą, kaip tikruosius dolerius?

Todėl jis nusprendė kol kas baronienę laikyti kuo toliau nuo Bruno Visentės.

Kitą rytą Armandas Grandjė pasiuntė pakviesti Zukermaną ir, padavęs jam vieną šimto dolerių banknotą, pasakė:

— Nueik į banką ir iškeisk į frankus.

— Taip, šefe.

Grandjė stebėjo, kaip tas paskubomis išėjo iš kabineto. „Tai bus Zukermanui bausmė už jo kvailumą. Jeigu

jį areštuos, jis niekada neprisipažins iš kur gavo netikrą pinigą, nes jis nori likti gyvas. Bet jeigu jam pavyks iškeisti banknotą, tada aš pažiūrėsiu",— galvojo Grandjė.

Po penkiolikos minučių Zukermanas grįžo į kabinetą su frankais.

— Ar dar ką nors padaryti, šefe?

Grandjė įdėmiai žiūrėjo į pinigus.

— Ar tu turėjai kokių nors nemalonumų?

— Nemalonumų? Ne. O kas?

— Aš noriu, kad tu grįžtum į tą patį banką,— įsakė Grandjė.— Aš noriu, kad tu pasakytum...

Adolfas Zukermanas įėjo į „Bank de Frans" vestibiulį ir priėjo prie stalo, už kurio sėdėjo banko valdytojas. Tiktai dabar Zukermanas suprato, koks pavojus jam gresia, bet jis geriau jau susidurs su bet kokiu pavojumi, negu su Grandjė pykčiu.

— Ar galiu būti kuo nors naudingas? — paklausė valdytojas.

— Taip,— Zukermanas stengėsi nuslėpti savo nervingumą.— Matote, praeitą naktį aš lošiau pokerį su keliais amerikiečiais, kuriuos sutikau bare.

Jis sustojo. Banko valdytojas supratingai linktelėjo.

— Ir pralošėte savo pinigus, o dabar, matyt, norite gauti paskolą?

— Ne,— paprieštaravo Zukermanas.— Reikalas... reikalas tas, kad aš išlošiau. Bet šitie žmonės man pasirodė ne visai sąžiningi. Jie sumokėjo man, tačiau aš bijau, kad pinigai gali būti padirbti.

Zukermanui užgniaužė kvapą, kai banko valdytojas palinko į priekį ir savo putniais pirštais maigė banknotus. Jis kruopščiai juos apžiūrėjo, iš pradžių iš vienos pusės, paskui iš kitos, paskui pažiūrėjo priešais šviesą. Jis pažiūrėjo į Zukermaną ir nusišypsojo.

— Jums, pone, pasisekė. Šitie banknotai tikri.

Zukermanas leido sau iškvėpti. „Ačiū tau, Viešpatie! Viskas, atrodo, eina normaliai".

— Nėra jokių problemų, šefe. Jis pasakė, kad jie tikri.

Viskas buvo pernelyg gerai, kad būtų tiesa. Armandas Grandjė sėdėjo ir galvojo, planas jau pusiau subrendo jo galvoje.

— Eik pas baronienę.

Treisė sėdėjo Armando Grandjė kabinete ir per ampyro stiliaus stalą žiūrėjo į jį.

— Mes tapsime su jumis kompanionais,— pranešė jai Grandjė.

Treisė buvo besistojanti.

— Man kompanionas nereikalingas... ir...

— Sėskitės.

Ji pažiūrėjo Grandjė į akis ir atsisėdo.

— Biaricas — mano miestas. Jeigu jūs pamėginsite bent vieną tų banknotų paleisti į apyvartą, jus suims taip greitai, kad jūs nesuprasite, kas jums atsitiko. Aišku? Bjaurūs dalykai atsitinka gražutėms moterims mūsų kalėjimuose. Be manęs jūs nežengsite nė žingsnio.

Ji tyrinėjo jį.

— Tai, vadinasi, aš perku jūsų globą?

— Neteisingai. Jūs perkate pas mane savo gyvybę.

Treisė patikėjo.

— Dabar papasakokite man, kur jūs gavote spausdinimo stakles.

Treisė dvejojo, ir Grandjė jos kančios kėlė pasitenkinimą. Jis stebėjo jos kapituliaciją. Ji nenoriai ištarė:

— Aš pirkau jas pas vieną amerikietį, gyvenantį Šveicarijoje. Jis dvidešimt penkerius metus kalė monetas Jungtinėse Valstijose. Po atleidimo iš darbo jam kilo tam tikrų juridinių sunkumų dėl pensijos. Galų gale jis taip jos ir negavo. Jausdamasis apgautas, jis nusprendė atkeršyti, todėl slapta išnešė keletą spausdinimo formų, kurios buvo laikomos netinkamomis, ir pasinaudojo savo ryšiais, kad gautų popieriaus, ant kurio finansų ministras spausdina pinigus.

„Tai paaiškina viską,— džiūgavo Grandjė.— Štai kodėl banknotai atrodo kaip tikri". Jo susijaudinimas stiprėjo.

— Kiek pinigų galima atspausdinti šitomis staklėmis per dieną?

— Vieną banknotą per valandą: tenka apdoroti abi banknoto puses ir...

Jis pertraukė ją.

— O ar yra galingesnės staklės?

— Taip. Jis turi tokias, kuriomis atspausdinama penkiasdešimt banknotų per aštuonias valandas.— Kitaip sakant, penkis tūkstančius dolerių per dieną, bet už jas jis nori pusės milijono dolerių.

— Nupirkite jas,— pasiūlė Grandjė.

— Aš neturiu penkių šimtų tūkstančių dolerių.

— Aš turiu. Kaip greitai jūs sutvarkysite pirkimą?

Nenoromis ji atsakė:

— Manau dabar, bet aš ne...

Grandjė pakėlė telefono ragelį ir pasakė į jį:

— Luiza, man reikia penkių šimtų tūkstančių dolerių prancūziškais frankais. Paimkite tai, ką mes turime seife, o likusius paimkite iš sąskaitos. Atneškite į mano kabinetą. Mikliai!

Treisė išgąstingai pakilo:

— Aš geriau eisiu ir...

— Jūs niekur neisite.

— Man iš tikrųjų reikia...

— Sėdėkite čia ir tylėkite. Aš mąstau.

Jis turėjo verslo bendrininkų, su kuriais reikėjo dalintis, bet tai, ko jie nežino, jų neužgaus, išmintingai nusprendė Grandjė. Jis nusipirks našesnes stakles pats ir pakeis tuos, kuriuos paėmė iš kazino sąskaitos, netikrais pinigais. Paskui jis įsakys Brunui Visentei susidoroti su šita moterimi. Ji nenori kompanionų. Na, Armandas Grandjė taip pat nenori.

Po dviejų valandų maišas pinigų buvo atneštas į kabinetą. Grandjė tarė Treisei:

— Jūs išsikelsite iš viešbučio. Aš kalvose turiu namą. Jūs liksite ten ligi operacija bus baigta.— Jis pastūmė telefoną arčiau jos.— Tuoj pat paskambinkite savo draugui į Šveicariją ir pasakykite jam, kad perkate didžiąsias stakles.

— Jo telefono numeris viešbutyje. Aš jam paskambinsiu iš ten. Duokite man jūsų namo adresą, ir aš pasakysiu, kad stakles jis išsiųstų garlaiviu ir...

— Ne! — nutraukė ją Grandjė.— Aš nenoriu palikti paskui save uodegos. Aš jas paimsiu oro uoste. Mes šiandien pietaudami apie tai pakalbėsime. Pasimatysime aštuntą valandą vakaro.

Tai buvo išlaisvinimas. Treisė pakilo nuo kėdės.

Grandjė linktelėjo į maišą:

— Būkite atsargi su pinigais. Aš nenorėčiau, kad kas nors atsitiktų jiems arba jums.

— Nieko neatsitiks,— patikino jį Treisė.

Jis tingiai nusišypsojo:

— Aš žinau. Profesorius Zukermanas palydės jus ligi viešbučio.

Jie tylėdami važiavo limuzinu su pinigų maišu, ir kiekvienas galvojo apie savo reikalus. Zukermanas ne visai suprato, kas vyko, tačiau jautė, kad šį kartą jam viskas baigsis gerai. Moteris išgelbėjo jį nuo pražūties. Grandjė įsakė jam nenuleisti nuo jos akių, ir Zukermanas vykdė šefo nurodymą.

Tą vakarą Armandas Grandjė džiūgavo. Tikriausiai dėl staklių jau bendrais bruožais susitarta. Šita Vitnėj sakė, kad per dieną galima atspausdinti penkis tūkstančius dolerių, bet Grandjė turėjo kitokį planą. Jis ketino tomis staklėmis spausdinti visas dvidešimt keturias valandas. Tada jis per dieną turėtų penkiolika tūkstančių, per savaitę — daugiau negu šimtą tūkstančių, milijoną — kas dešimt savaičių. Bet tai tik pradžia. Šiandien vakare jis sužinos, kas yra tas graveris, ir sudarys su juo sutartį dėl kitų mašinų. Ir jis bus be galo turtingas!

Lygiai aštuntą valandą vakaro Grandjė limuzinas įvažiavo į kreivą alėją, vedančią prie „Diu Palė" viešbučio. Grandjė išlipo iš automobilio. Įėjęs į holą jis su pasitenkinimu pastebėjo, kad Zukermanas sėdi prie įėjimo, nenuleisdamas akių nuo durų.

Grandjė priėjo prie biuro.

— Džulijau, perduok baronienei de Šanteli, kad aš čia. Paprašyk ją nusileisti į holą.

Durininkas pakėlė akis ir atsakė:

— Bet baronienė atsiskaitė, pone Grandjė.

— Tu klysti, paskambink jai.

Džulijus Beržerakas sunerimo. Prieštaravimas galėjo jam baigtis pražūtingai.

— Aš pats su ja atsiskaičiau.

— Negali būti! Kada?

— Iš karto po to, kai ji grįžo į viešbutį. Ji paprašė atnešti jai sąskaitą į numerį, nes galėjo atsiskaityti grynaisiais...

Armando Grandjė smegenys karštligiškai dirbo.

— Grynaisiais? Frankais?

— Taip, pone.

Grandjė beviltiškai sušuko:

— Ji nieko neišsinešė iš numerio? Kokio nors bagažo ar dėžučių?

— Ne. Ji pasakė, kad bagažo paimti atsiųs vėliau.

Taigi ji paėmė jo pinigus ir nuvažiavo į Šveicariją, kad pati sau nusipirktų spausdinimo stakles!

— Palydėk mane į jos numerį. Greitai!

— Gerai, pone Grandjė.

Džulijus Beržerakas pastvėrė nuo kabliuko raktą ir su Armandu Grandjė nuskuodė prie lifto.

Pralėkdamas pro Zukermaną, Grandjė sušnypštė:

— Ko jūs čia riogsote kaip idiotas? Ji išvažiavo.

Zukermanas žiūrėjo į jį nustebusiomis akimis.

— Ji negalėjo išvažiuoti. Ji net nebuvo nulipusi į holą. Aš visą laiką stebėjau.

— Stebėjai,— pamėgdžiojo jį Grandjė.— Ar tu stebėjai medicinos seselę, žilaplaukę pagyvenusią damą, kambarinę išėjusią pro tarnybines duris?

Zukermanas nustėro.

— Kodėl aš turėčiau tai daryti?

— Eik į kazino,— riktelėjo Grandjė.— Su tavimi aš vėliau išsiaiškinsiu.

Numeris atrodė lygiai taip pat, kaip ir paskutinį kartą. Durys į gretimą kambarį buvo atviros, Grandjė įlėkė į jį ir pripuolęs prie spintos trūktelėjo duris. Spausdinimo staklės stovėjo dar ten. Ačiū Dievui! Šita Vitnėj paliko jas, nes baisiai skubėjo. Čia jos klaida. „Ir tai ne vienintelė jos klaida",— pagalvojo Grandjė. Ji apmovė jį, paėmusi penkis šimtus tūkstančių dolerių, tačiau jis atkeršys jai. Jis paprašys policiją, kad jam padėtų ją surasti ir

pasodinti už grotų, kur prie jos prisikastų jo vyrukai. Jie priverstų ją pasakyti, kas per žmogus tas graveris, o paskui užčiauptų jai burną visiems laikams!

Armandas Grandjė surinko policijos valdybos numerį ir paprašė pakviesti prie telefono inspektorių Diumoną. Jis keistai kalbėjo į ragelį tris minutes, o paskui pridūrė:

— Aš lauksiu čia.

Po penkiolikos minučių atvyko inspektorius, jo draugas ir kažkokios belytės figūros, nemalonaus veido vyriškis. Tokio vyro Grandjė dar nebuvo matęs. Rudos akys, beveik nematomos už storų akinių stiklų, degė fanatiška ugnimi.

— Tai ponas Danielius Kuperis,— supažindino inspektorius Diumonas.— Pone Grandjė, ponas Kuperis taip pat domisi moterimi, apie kurią jūs kalbėjote.

Kuperis garsiai ir aiškiai pasakė:

— Jūs užsiminėte inspektoriui Diumonui, kad ji įtraukė jus į netikrų pinigų spausdinimą.

— Tai tiesa. Šiuo momentu ji pusiaukelėje į Šveicariją. Jūs galite ją sugauti prie sienos. Aš čia turiu visus įkalčius, kurie jums reikalingi.

Jis nuvedė juos prie spintos, ir Danielius Kuperis bei inspektorius Diumonas žvilgtelėjo vidun.

— Čia stovi spausdinimo staklės, jomis ji spausdino pinigus.

Kuperis priėjo arčiau ir kruopščiai jas apžiūrėjo.

— Ji spausdino pinigus šitomis staklėmis?

— Aš juk ką tik pasakiau,— suriaumojo Grandjė, traukdamas banknotą iš savo kišenės.— Pasigėrėkite. Tai vienas iš padirbtų šimto dolerių banknotų, kurį ji man davė.

Kuperis priėjo prie lango ir pažiūrėjo į banknotą prieš šviesą.

— Tai tikras pinigas.

— Tai tik taip atrodo, nes ji naudojasi pavogtomis štampavimo formomis, kurias nusipirko pas vieną graverį, kadaise dirbusį Filadelfijos monetų kalykloje. Šitą banknotą ji atspausdino šitomis staklėmis.

Kuperis šiurkščiai nutraukė:

— Jūs kvailys. Tai paprasčiausios spausdinimo staklės. Jomis galima atspausdinti tik firminį blanką.

— Firminį blanką?

Kambarys ėmė suktis prieš Grandjė akis vis greičiau ir greičiau.

— Ar jūs iš tikrųjų patikėjote nebūtais dalykais, tai yra, kad staklės paverčia popierių šimto dolerių banknotais?

— Aš jums sakau, kad mačiau savo akimis! — Grandjė nutilo. O ką, tiesą sakant, jis matė? Keletą šlapių banknotų, iškabinėtų, kad išdžiūtų, keletą tam tikro formato lapelių ir popieriaus pjaustymo instrumentą. Jis tik dabar ėmė suvokti apgavystės esmę. Nebuvo nei netikrų pinigų operacijos, nei graverio Šveicarijoje. Treisė Vitnėj niekada nepatikėjo nuskendusiais lobiais. Ji sugalvojo savo planą kaip jauką tam, kad apmautų jį puse milijono dolerių. Jeigu kas nors apie tai sužinos...

Abu vyriškiai žiūrėjo į jį.

— Jūs reikalausite kompensacijos už patirtus nuostolius, Armandai? — paklausė inspektorius Diumonas.

Kaip jis galėjo? Ką jis galėjo pasakyti! Kad jį apgavo, kai jis finansavo netikrų pinigų spausdinimą? O ką jam padarys jo kompanionai, kai sužinos, kad jis pavogė pusę milijono jų bendrų pinigų ir paleido juos vėjais? Jis krūptelėjo iš baimės.

— Ne. Aš... aš nenoriu kompensacijos.— Jis buvo apimtas panikos.

„Afrika,— pagalvojo Armandas Grandjė.— Jie niekada nesuras manęs Afrikoje". O Danielius Kuperis prisiekė: „Kitą kartą. Aš prisikasiu prie jos kitą kartą".

27

Treisė pasiūlė Giunteriui Hartogui susitikti Maljorkoje. Treisei patiko šita sala, vienas vaizdingiausių pasaulio kampelių.

— Be to,— pranešė ji Giunteriui,— kadaise ji buvo piratų prieglobsčiu. Mes ten jausimės kaip namie.

— Ko gero, bus geriau, jeigu mūsų nematys drauge,— pasiūlė jis.

— Aš tai sutvarkysiu.

Viskas prasidėjo nuo Giunterio telefono skambučio iš Londono.

— Aš turiu tau šį tą neįprasto, Treise. Aš manau, tu čia įžvelgsi tikrą iššūkį.

Kitą rytą Treisė išskrido į Palmą, Maljorkos sostinę. Interpolas išsiuntė raudoną aplinkraštį vietos valdžiai, kad ji išvyko iš Biarico ir atvyks į Maljorką. Šalia liukso numerio, kuriame apsigyveno Treisė, viešbutyje „San Vida" policija paskyrė policininkų būrį, kad budėtų kiaurą parą.

Palmos policijos viršininkas Ernestas Marzė kalbėjosi su inspektoriumi Trinjanu iš Interpolo.

— Aš įsitikinęs, kad šita Treisė Vitnėj viena padarė nemažai nusikaltimų.

— Tuo blogiau jai. Jeigu ji padarys nusikaltimą Maljorkoje, tai sužinos, kad mūsų teisingumas veikia žaibiškai.

Inspektorius Trinjanas nutraukė:

— Pone, aš turiu priminti dar vieną dalyką.

— Kokį?

— Pas jus atskris inspektorius iš Amerikos. Jo pavardė Danielius Kuperis.

Detektyvams, kurie sekė Treisę, atrodė, kad ji domisi tiktai įžymybėmis. Jie lydėjo ją kelionėse po salą, drauge apsilankė Šv. Pranciškaus vienuolyne, vaizdingoje Belver pilyje, Ileto paplūdimyje. Ji stebėjo bulių kovą Palmoje, valgė kiaulienos dešrą su pipirais „Plaza de la Rein", važinėjo į Formentorą, Valdemosą, La Granją, lankėsi perlų fabrikuose Manakore. Ir visada viena.

— Ji čia kaip turistė, majore,— pranešė detektyvai Ernestui Marzė.

Policijos viršininko sekretorė įėjo į kabinetą.

— Pas jus amerikietis. Ponas Danielius Kuperis.

Majoras Marzė turėjo daug draugų amerikiečių. Jis mėgo amerikiečius ir galvojo, kad Danielius Kuperis jam patiks. Jis apsiriko.

— Jūs idiotai! Visi ligi vieno! — suriaumojo Danielius Kuperis.— Žinoma, kad ji čia atvyko ne kaip turistė. Ji kažin ką medžioja.

Majoras Marzė vos susitvardė.

— Senjore, jūs pats sakėte, kad panelės Vitnėj taikinys visada būna kas nors impozantiškas, įspūdingas, kad ji mėgsta daryti neįmanomus dalykus. Aš rūpestingai patikrinau, senjore Kuperi. Nieko ypatingo, kam ji galėtų panaudoti savo talentą, Maljorkoje nėra.

— Ar ji čia buvo su kuo nors susitikusi... kalbėjo su kuo nors?

Majorą erzino šito išverstakio įžūlus tonas.

— Ne. Su niekuo.

— Vadinasi, susitiks,— ryžtingai pareiškė Danielius Kuperis.

„Dabar aš žinau,— pasakė sau majoras Marzė, ką jie turėjo galvoje, sakydami, jog atvyks išsigimėlis amerikietis".

Maljorkoje priskaičiuojama apie du šimtus žinomų olų, pati įspūdingiausia iš jų —„Drakono ola", greta Port Kristo, maždaug valanda kelio nuo Palmos. Senovinės olos, einančios giliai po žeme, yra didžiulės skliautuotos ertmės su nukarusiais ir styrančiais kapų tyloje stalagmitais ir stalaktitais. Olos — pasakiška šalis su begaliniais labirintais, silpnai žibintų apšviestais pavojingiausiose vietose. Niekam neleidžiama įeiti be gido, ir rytą, prieš atidarant įėjimą, turistai būriuojasi prie jo.

Apžiūrėti olas Treisė pasirinko šeštadienį, kai ten pilna turistų iš viso pasaulio. Treisė nusipirko bilietą ir išnyko minioje. Danielius Kuperis ir du majoro Marzė žmonės sekė paskui ją. Gidas vedė ekskursantus siaurais akmeniniais takeliais, nušlifuotais vandens lašų, krintančių nuo skliautų.

Olose buvo pagilinimai, kur turistai galėdavo stabtelėti ir pasigėrėti kalkių dariniais, panašiais į milžiniškus paukščius, keisčiausius žvėris ir medžius. Vienoje tokioje nišoje Treisė pradingo. Danielius Kuperis nuskubėjo į priekį, bet niekur jos nerado. Lėtai judanti minia, traukė ieškoti. Jis neįsivaizdavo, kur ji dabar, priekyje ar užpakalyje jo. „Ji kažin ką čia sumanė,— pasakė sau Kuperis.— Bet kaip? Kur? Kodėl?

Pačioje žemiausioje olos vietoje, grote, kurio dydis maždaug kaip arena, telkšojo Didysis ežeras — Romos

teatras. Akmeninių suolų eilės buvo pritaikytos žiūrovams, atėjusiems pasižiūrėti spektaklio, vaidinamo kas valandą. Įdomybių mėgėjai užimdavo tamsoje savo vietas ir laukdavo, kol prasidės vaidinimas.

Treisė suskaičiavo dešimt eilių į viršų ir atsisėdo dvidešimtoje vietoje. Vyriškis, sėdėjęs dvidešimt pirmoje vietoje, atsisuko į ją.

— Ar buvo problemų?

— Ne, Giunteri.

Ji pasilenkė ir pabučiavo jį į skruostą. Jis kažką pasakė, ir jai teko pasilenkti arčiau, kad girdėtų jo žodžius toje balsų erzelynėje.

— Aš maniau, kad geriausia mums nesusitikinėti — gal tave seka.

Treisė apmetė akimis milžinišką, pilną žmonių juodą ertmę.

— Čia mes saugūs.— Ji smalsiai pažiūrėjo į jį.— Tu turi ką nors svarbaus?

— Taip. — Jis prisislinko arčiau. — Vienas turtingas klientas trokšta įsigyti garsų Gojos paveikslą „Puerto". Tam, kas jam jį gaus, jis sumokės pusę milijono dolerių grynaisiais. Tai be mano komisinių.

Treisė susimąstė:

— O kiti mėgina?

— Tiesą sakant, taip. Mano nuomone, sėkmės šansai menki.

— Kur paveikslas?

— Prado muziejuje Madride.

Prado! Pirmasis žodis, kuris atėjo jai į galvą,—„neįmanoma".

Jis pasilenkė labai arti, kalbėdamas jai į ausį ir neteikdamas reikšmės balsų erzelynei aplink juos.

— Tai reikalauja nepaprasto išradingumo. Štai kodėl aš pagalvojau apie tave, mano brangioji Treise.

— Aš pamaloninta,— tarė Treisė.— Pusė milijono dolerių.

— Grynaisiais be mokesčių.

Prasidėjo vaidinimas, aplinkui visi nutilo. Lėtai nematomos lempos ėmė stipriau šviesti, ir muzika pasklido milžiniškoje ertmėje. Iš už stalaktitų į ežerą išplaukė gon-

dola, apšviesta paslėptų prožektorių. Gondoloje sėdėjo vargonininkas, atliekantis puikią serenadą, kurią kartojo požeminis aidas. Pagauti reginio žiūrovai sekė, kaip spalvotos šviesos atsispindi vaivorykštės spalvomis tamsoje, o valtis lėtai kerta ežerą, kad pradingtų, kai nutils muzika.

— Fantastiška,— neištvėrė Giunteris.— Vertėjo čia atvažiuoti, kad visa tai pamatytum.

— Aš mėgstu keliauti,— pasakė Treisė.— O tu žinai, Giunteri, kokį miestą aš visada norėjau pamatyti? Madridą!

Stovėdamas prie įėjimo į olą, Danielius Kuperis sekė, kaip iš jos išėjo Treisė Vitnėj. Išėjo viena.

28

Madrido de la Lealtad aikštėje įsikūręs viešbutis „Ric" laikomas geriausiu Ispanijos viešbučiu, ir daugiau kaip šimtą metų jame apsistoja dešimties Europos šalių monarchai. Čia miegojo prezidentai, diktatoriai, milijardieriai. Treisė daug girdėjo apie „Ricą", tačiau tikrovė ją nuvylė. Holas buvo skurdus ir nublankęs.

Valdytojo padėjėjas palydėjo ją į numerį, kurį ji užsisakė, keturi šimtai vienuoliktąjį-keturi šimtai dvyliktąjį, esantį pietiniame viešbučio sparne.

— Manau, panele Vitnėj, jūs liksite patenkinta.

Treisė priėjo prie lango ir žvilgtelėjo pro jį. Tiesiai apačioje per gatvę buvo Prado muziejus.

— Čia labai miela, ačiū.

Iš gatvės į numerį veržėsi intensyvaus gatvės judėjimo triukšmas, bet ji gavo tai, ko norėjo: vaizdas į Pradą iš paukščio skrydžio.

Treisė užsisakė lengvus pietus savo numeryje ir anksčiau atsigulė. Jau lovoje ji nusprendė, kad mėginimas užmigti šitoje vietoje prilygsta kančiai.

Vidurnaktį hole budėjusį detektyvą pakeitė jo kolega.

— Ji nebuvo išėjusi iš numerio. Aš manau, ji ten išbus visą naktį.

Madrido policijos valdyba įsikūrusi Puerto del Sol ir užima ištisą sostinės kvartalą. Šitas niūrus pastatas sumūrytas iš raudonų plytų, bokšte pagyrūniškai puikuojasi didžiulis laikrodis. Virš pagrindinio įėjimo plevėsuoja Ispanijos vėliava, o prie jo stovi smėlio spalvos uniforma vilkintis policininkas su tamsiai ruda berete ant galvos, apsiginklavęs automatu, lazda, pistoletu ir antrankiais. Šita valdyba turėjo puikius ryšius su Interpolu.

Išvakarėse policijos viršininkui Santjagui Ramirui atėjo telegrama, pranešusi apie Treisės Vitnėj atvykimą. Policijos viršininkas paskutinį telegramos sakinį perskaitė du kartus, paskui paskambino Interpolo skyriaus inspektoriui Paryžiuje — Andrė Trinjanui.

— Aš negaliu suprasti jūsų prašymo,— spyrėsi Ramiras.— Jūs prašote mane, kad padėčiau amerikiečiui, kuris net ne policininkas. Dėl kokios priežasties?

— Majore, aš manau, kad ponas Kuperis jums pasirodys naudingas. Jis supranta panelę Vitnėj.

— Ką čia suprasti? — papriešta ravo majoras.— Ji nusikaltėlė. Galbūt išradinga, tačiau Ispanijos kalėjimai prigrūsti „išradingųjų". Ji nepabėgs iš mūsų tinklo.

— Gerai. Bet jūs vis dėlto pasikonsultuokite su ponu Kuperiu.

Majoras nenoromis atsakė:

— Na, jeigu jūs reikalaujate ir manote, kad bus naudingas. Aš nepriešta rauju.

— Ačiū, mesjė.

— Nėra už ką, senjore.

Policijos viršininkas Ramiras, kaip ir jo kolega Paryžiuje, nemėgo amerikiečių. Jis juos laikė šiurkščiais, smulkmeniškai taupiais ir naiviais. „Šitas galbūt bus kitoks,— pagalvojo jis.— Galbūt jis man ir patiks".

Danieliaus Kuperio jis ėmė nekęsti iš pirmo žvilgsnio.

— Ji pergudravo daugelio Europos šalių policiją,— pareiškė Kuperis, įėjęs į policijos viršininko kabinetą.— Ir tikriausiai tą pat padarys ir čia.

Viskas, ką majoras galėjo padaryti, tai suimti save į rankas.

— Senjore, mums nereikia, kad kas nors kištųsi į mūsų reikalus. Senjorita Vitnėj nuo šios dienos ryto yra mūsų stebima, iškart, kai tik išlipo oro uoste. Aš garantuoju jums, jeigu kas nors pames segtuką gatvėje, o panelė Vitnėj jį pakels, tai ją pasodins už grotų. Ji niekada anksčiau neturėjo reikalų su Ispanijos policija.

— Ji čia ne tam, kad rankiotų gatvėje segtukus.

— O kodėl ji čia, kaip jūs manote?

— Aš nežinau, bet galiu tiksliai pasakyti, kad įvyks kažin kas labai rimto.

Treisė nubudo rytą prastai jausdamasi po kankinamos nakties. Ji užsisakė lengvus pusryčius, juodos kavos. Paskui priėjo prie lango ir pažiūrėjo į Pradą — didingą tvirtovę, pastatytą iš raudonų plytų ir akmens, paimto iš vietinių akmens skaldyklų. Fasadą puošė dvi dorėninės kolonos. Dveji laiptai vedė prie pagrindinio įėjimo. Dvejos šoninės durys išėjo į gatvę. Moksleiviai ir turistai iš daugelio šalių išsirikiuodavo priešais muziejų, ir lygiai dešimtą valandą ryto sargybiniai atidarydavo dvejas didžiules įeinamąsias duris, kad lankytojai galėtų įeiti pro besisukančias duris centre ir pro du šoninius įėjimus iš gatvės.

Suskambėjo telefonas, išgąsdinęs Treisę. Niekas, išskyrus Giunterį Hartogą, nežinojo, kad ji Madride. Ji pakėlė ragelį.

— Alio?

— Laba diena, senjorita.— Ji išgirdo pažįstamą balsą.— Aš skambinu iš Madrido prekybos rūmų, mane painstruktavo, ir aš padarysiu viską, ką įstengsiu, kad jūs puikiai praleistumėte laiką mūsų mieste.

— Džefai, kaip tu sužinojai, kad aš Madride?

— Senjorita, Prekybos rūmai žino viską. Tu čia pirmą kartą?

— Taip.

— Gerai! Tada aš tau parodysiu keletą vietų. Kiek tu čia ketini pabūti, Treise?

Štai jis, svarbiausias klausimas.

— Aš nežinau,— laisvai atsakė ji.— Lygiai tiek, kiek

reikės pabėgioti po parduotuves ir apžiūrėti miestą. Ką tu veiki Madride?

— Tą patį.— Jis kalbėjo tokiu pat nerūpestingu tonu.— Ketinu pabėgioti po parduotuves ir apžiūrėti miestą.

Treisė netikėjo jo nuoširdumu. Džefas Stivensas atsirado čia dėl tos pačios priežasties, kaip ir ji: pavogti „Puerto".

Jis paklausė:

— Papietausime?

Tai buvo iššūkis.

— Taip.

— Gerai. Aš užsakysiu stalelį „Žokėjuje".

Treisė neturėjo jokių iliuzijų dėl Džefo, bet, kai ji išėjo iš lifto į holą ir pamatė jį kantriai laukiantį, džiaugsmas užplūdo jos širdį.

Džefas paėmė jos ranką į savąją:

— Fantastiška, brangioji! Tu puikiai atrodai.

Iš tikrųjų ji apsirengė labai rūpestingai. Tamsiai mėlynas Valentino kostiumas su užmestu ant pečių rusiškuoju sabalu, to paties atspalvio bateliai ir rankinukas su firminiu „Hermis H" ženklu.

Danielius Kuperis, sėdėjęs už nedidelio apskrito stalo holo kampe su stiklu perno, stebėjo Treisę ir jos palydovą. Jis pajuto didžiulį jėgų antplūdį: „Teisingumas mano",— skelbė jam Viešpats Dievas, ir Kuperis, lyg kreipdamasis į Treisę, galvojo: „O aš — Jo kardas ir kerštо instrumentas. Mano gyvenimas — išpirkimas, ir tu padėsi man padaryti atgailą. Aš tave nubausiu".

Kuperis žinojo, kad nė viena pasaulio policija negalės sugauti Treisės Vitnėj. „Išskyrus mane,— galvojo jis.— Ji priklauso man".

Treisė tapo Kuperiui daugiau negu užduotis. Ji tapo įkyria idėja. Jis nešiojosi jos nuotraukas ir aplankalą visur. Ir vakare, prieš guldamas, meiliai ir susikaupęs juos studijavo. Į Biariccą jis atvažiavo per vėlai, ji paspruko į Maljorką, bet dabar, kai Interpolas vėl eina jos pėdsakais, Kuperis kupinas ryžto nepraleisti progos.

Jis Treisę net sapnavo. Ji sėdėjo dideliame narve nuoga ir maldavo jį, kad ją įleistų. „Aš myliu tave,— kalbėjo jis,— bet niekada neišleisiu į laisvę".

„Žokėjus" buvo nedidelis prabangus restoranėlis Almador de los Rios.

— Valgydina čia puikiai,— pažadėjo Džefas.

„Jis atrodo kažkaip ypatingai gražiai",— galvojo Treisė. Jame kunkuliavo kažkoks vidinis jaudulys, kuris persidavė Treisei, ir ji žinojo kodėl: jie varžėsi vienas su kitu, demonstruodami savo sugebėjimus ir išmonę. „Bet laimėsiu aš,— įtikinėjo save Treisė.— Aš rasiu būdą, kaip pavogti šitą paveikslą iš Prado, dar ligi tol, kol jis tai padarys".

— Pasklido keisti gandeliai,— tęsė Džefas.

Ji susikaupė.

— Kas per gandeliai?

— Ar tu kada nors girdėjai apie Danielių Kuperį? Jis draudimo tardytojas, labai galvotas žmogus.

— Ne. O kas?

— Būk atsargi. Jis pavojingas. Aš nenorėčiau, kad tau kas nors atsitiktų.

— Nesijaudink.

— Bet aš iš tikrųjų jaudinuosi, Treise.

Ji nusijuokė.

— Dėl manęs? Kodėl?

Jis uždėjo savo delną ant jos rankos ir nuoširdžiai pasakė:

— Tu ypatinga. Gyvenimas su tavimi atrodo įdomesnis, mano meile.

„Jis kalba taip įtikinamai,— pagalvojo Treisė.— Jeigu aš jo kaip reikiant nepažinočiau, tai patikėčiau".

— Užsisakykime. Aš mirštu iš alkio.

Sekančias dienas Džefas ir Treisė apžiūrinėjo Madridą. Jų vienų nepalikdavo nė minutei. Du Ramiro žmonės ir keistasis amerikietis vaikščiojo visur paskui juos. Ramiras leido Kuperiui sekti kartu su jo žmonėmis vien todėl, kad jis nesipainiotų jam po akimis. Amerikietis buvo kuoktelėjęs: jis manė, kad šita Vitnėj ketina policijos panosėje pavogti kokį nors lobį.

Treisė ir Džefas pietavo klasikiniuose restoranuose „Chorčer" ir „Kasa Botin", bet Džefas taip pat žinojo vietų, nežinomų turistams: „Kasa Pako", „La Čuleta" ir „El

Lakon", kur jis ir Treisė paragavo nuostabaus turkiškų žirnių su mėsa ir daržovėmis viralo bei įvairių rūšių mėsos kepsnio su daržovėmis, o paskui jie užeidavo į nedidelį barą, kur patiekdavo puikų *tapas* *.

Danielių Kuperį glumino Džefo Stivenso vaidmuo vaidinamoje dramoje. Kas jis? Treisės auka? Ar jie kažin ką rezga drauge?

Kuperis pasikalbėjo su majoru Ramiru.

— Kokios informacijos turite apie Džefą Stivensą? — paklausė Kuperis.

— Neteistas ir užregistruotas kaip turistas. Aš manau, jis tiesiog gerbėjas, kurį susirado šita moteris.

Vidinis Kuperio balsas sufleravo jam atvirkščiai. Tačiau jis medžiojo ne Džefą Stivensą. „Treise,— galvojo jis,— man reikalinga tu, Treise".

Vėlai naktį, kai Treisė ir Džefas grįžo į „Ric", jis palydėjo ją ligi durų.

— Kodėl man neužėjus išgerti taurelę? — pasiūlė jis.

Treisė bemaž sutiko. Ji palinko į priekį ir pakštelėjo jam į skruostą.

— Džefai, galvok apie mane kaip apie savo seserį.

— Kaip tu žiūri į kraujomaišą?

Bet ji uždarė duris. Po kelių minučių jis paskambino jai iš savo numerio.

— Kaip tu reaguotum į tai, jei rytojaus dieną mes praleistume Segovijoje? Tai senas nuostabus miestas netoli Madrido.

— Skamba viliojamai. Ačiū už nuostabų vakarą,— padėkojo Treisė.— Labos nakties, Džefai.

Ji ilgai negalėjo užmigti. Jos galvoje spietėsi mintys, kurias ji ginė šalin. Praėjo tiek daug laiko nuo tų dienų, kai ji tikrai buvo susižavėjusi. Čarlzas suteikė jai neapsakomų kančių, ir ji nenorėjo kentėti dar kartą. Džefas Stivensas — įdomus vaikinas, bet ji žinojo, kad niekada neturi leisti, jog jis taptų jai kuo nors daugiau negu buvo dabar. Įsimylėti jį lengva, bet...

---

* Alkoholinis gėrimas.

Pražūtinga.
Ir žaismingа.
Treisė vargais negalais užsnūdo.

Kelionė į Segoviją buvo nuostabi. Džefas pasamdė nedidelį automobilį, ir jie išvažiavo iš sostinės į garsų Ispanijos vynininkystės rajoną. Paskui juos kiaurą dieną vilkosi kuklus, nekrintantis į akis automobiliukas. Šita mašinėlė priklausė ispanų policijai. Paprastų automobilių galingumas — šimtas arklio jėgų, o nacionalinės policijos ir pilietinės gvardijos — ligi šimto penkiasdešimties, todėl negrėsė pavojus, kad Treisė Vitnėj ir Džefas Stivensas paspruks nuo Danieliaus Kuperio ir dviejų detektyvų.

Į Segoviją Treisė ir Džefas atvyko per pietus, užkando žavingoje kavinėje pagrindinėje miesto aikštėje dviejų tūkstantmečių senumo akveduko šešėlyje. Jį pastatė dar romėnai. Po pietų jie pavaikščiojo po viduramžių miestą, užsuko į seną Šv. Marijos bažnyčią ir Renesanso epochos rotušę. Paskui jie pakilo į Alkazarą, seną romėnų tvirtovę, prilipusią prie kalno viršūnės aukštai virš miesto. Iš ten atsivėrė toks reginys, kad gniaužė kvapą.

— Prisiekiu, kad jei mes čia pabūtume ilgiau, tai pamatytume Don Kichotą ir Sančą Pansą, šuoliuojančius per lygumą,— pasakė Džefas.

Ji tiriamai pažiūrėjo į jį:

— O tu dievini kovą su vėjo malūnais, argi ne?

— Viskas priklauso nuo vėjo malūno išvaizdos,— švelniai atsakė jis. Jis priėjo visai arti jos. Treisė pasitraukė nuo uolos krašto.

— Papasakok man dar apie Segoviją.

Džefas pasirodė esąs nenuvargstantis gidas, išmanąs istoriją, archeologiją ir architektūrą. Treisei tekdavo sau priminti, kad jis, be viso kito, dar ir sukčius. Šitas vaikinas tapo pats maloniausias iš visų, kuriuos prisiminė Treisė.

Vienas ispanų detektyvų, Chosė Pereira, nepatenkintas pasakė Kuperiui:

— Vienintelis dalykas, kurį jie vagia,— tai mūsų laiką. Tai tiesiog du įsimylėjėliai, argi jūs nematote? O jūs įsitikinęs, kad ji kažką planuoja?

— Aš tikras,— atsikirto Kuperis. Jis buvo suglumęs dėl savo paties reakcijos. Viskas, ko jis norėjo,— pagauti Treisę Vitnėj ir nubausti ją taip, kaip ji nusipelnė. Bet ji tapo ne paprasčiausia eiline nusikaltėle, ne tik jo užduotimi. Kiekvieną kartą, kai Treisės palydovas imdavo ją už rankos, Kuperis pagaudavo save nirštant.

Kai Treisė ir Džefas grįžo į Madridą, jis pasiūlė:

— Jeigu tu nelabai pavargai, aš žinau vietelę, kur galima papietauti.

— Nuostabu.— Treisė nenorėjo, kad šita diena baigtųsi. „Aš pati sau padovanojau šitą dieną, vieną dieną, kai galima būti tokia, kaip visos kitos moterys".

Madridiečiai pietauja vėlai, ir tiktai keletas restoranų atsidaro ligi davintos valandos vakaro, Džefas užsakė staliuką dešimtai vakaro prabangiame restorane, kur valgiai buvo pirmos klasės, o aptarnavimas — pralenkiantis visus lūkesčius. Treisė deserto nebuvo užsisakiusi, tačiau padavėjas atnešė jiems mažus sluoksniuotus pyragaičius — tokius skanius, kad Treisė nieko panašaus dar nebuvo ragavusi. Ji atsilošė į atkaltę soti ir laiminga.

— Nuostabūs pietūs. Ačiū.

— Aš taip džiaugiuosi, kad tau patiko. Čia kaip tik tokia vieta, kur galima atsivesti žmones, jei nori jiems padaryti įspūdį.

Ji vėl pažiūrėjo į jį.

— Džefai, tu nori padaryti man įspūdį?

Jis nusišypsojo.

— Tu teisi. Palauk, ir tu pamatysi, kas bus toliau.

O toliau buvo nejaukus, prirūkytas vyno rūsys, pilnas ispanų darbininkų, vilkinčių odinėmis striukėmis ir geriančių prie baro ir prie stalų salėje. Palei neaukštą sceną du vyriškiai brazgino gitarų stygas. Treisė ir Džefas sėdėjo prie nedidelio staliuko šalia scenos.

— Ar tu ką nors žinai apie flamenką? — paklausė Džefas. Jis pakėlė balsą, nes salėje buvo baisus klegesys.

— Tiktai tiek, jog tai ispanų šokis.

— Čigoniškas. Tu gali pereiti per visus Madrido naktinius klubus ir pamatysi tik flamenko variacijas, bet šį vakarą tu pamatysi tikrą šokį.

Treisė nusišypsojo iš Džefo balse skambančio entuziazmo.

— Mes pamatysime klasikinį „kvadro flamenko". Tai dainininkų, šokėjų ir gitaristų grupė. Pradeda jie visi, paskui kiekvienas paeiliui.

Danielius Kuperis stebėjo Treisę ir Džefą, sėdėdamas už stalelio kampe, šalia virtuvės. Jis klausė save, ką jie ten taip įtemptai svarsto.

— Šokis reikalauja didelio meistriškumo, kadangi jis turi suderinti savyje judesį, muziką, kostiumą, ritmą...

— Iš kur tu tiek daug apie tai žinai? — paklausė Treisė.

— Aš pažinojau vieną flamenko šokėją.

„Natūralu",— pagalvojo Treisė.

Šviestuvai užgeso, ir mažytę sceną apšvietė rampos šviesos. Paskui pamažėle prasidėjo stebuklas.

Atlikėjų grupė neskubėdama pakilo į sceną. Moterys vilkėjo spalvotus sijonus ir palaidines, jų plaukus puošė šukos su gėlėmis. Šokėjai puikavosi tradicinėmis prigludusiomis kelnėmis, liemenėmis ir blizgančiais kordobiškos odos pusbačiais. Gitaristai skambino svajingą preliudiją, o viena sėdinčių moterų dainavo ispaniškai.

— Ar tu supranti apie ką ji dainuoja? — šnibžtelėjo Treisė.

— Taip. Ji dainuoja, kad nori palikti savo mylimąjį, bet kol ji tai padarys, jis paliks ją ir sudaužys jos širdį.

Šokėja išėjo į scenos vidurį. Ji pradėjo nuo paprastos čečiotkos, lėtai didindama tempą, paskui šoko vis greičiau ir greičiau pagal muzikos tempą. Ritmas pasidarė nežmoniškai greitas ir šokis pavirto kažkokiu pašėlusiu aistrų siautuliu, įvairove judesių, gimusių prieš šimtus metų čigonų taboruose. Kai muzika pasiekė reikiamą įtampą, šokėja demonstravo klasikinius šokio judesius nuo *alegria* iki *fandango*, paskui perėjo prie *zambra*, *segerilja* ir, kai pagaliau muzika peraugo į pašėlusį tempą, pasigirdo prie scenos krašto stovinčių atlikėjų pritarimo šūksniai. Šūksniai ragino šokėją dar aistringesniems ritmingiems judesiams.

Kai muzika ir šokis nutrūko, bare stojo skambanti tyla, o paskui pasigirdo aplodismentų protrūkis.

— Tai nuostabu! — sušuko Treisė.

— Palauk,— tarė Džefas.

Į scenos vidurį žengė antroji moteris. Ji buvo graži. Jos grožis buvo klasikinis kastilietiškas ir atrodė, kad ji absoliučiai abejinga publikos šūksniams. Gitaristai ėmė skambinti *balerą,* liūdną, žemų tonų rytietišką melodiją. Pasirodė šokėjas, spragsėdamas kastanjetėmis.

Sėdėję atlikėjai ėmė ritmingai ploti delnais, pritardami skambiems ir stipriems kastanjiečių smūgiams, palydintiems flamenką. Jie susiliejo su muzika ir šokiu, įkvėpdami atlikėjus, akindami juos ligi tol, kol ėmė vibruoti salė nuo besikeičiančios intonacijos ir ritmingų geidulingų pojūčių.

Šokėjai išsiskirdavo ir susieidavo su vis stiprėjančia beprotiška aistra, jie vaidino nesulaikomą pašėlišką meilę, net nepaliesdami vienas kito, artėdami prie audringo kulminacinio taško, priversdami publiką spiegti iš džiaugsmo. Šviesa geso ir vėl užsidegdavo, minia klykė, ir Treisė pasijuto bešaukianti drauge su visais. Dideliam savo sumišimui, ji pajuto seksualinį susijaudinimą. Ji bijojo sutikti Džefo žvilgsnį. Oras tarp jų kaito nuo įtampos. Treisė žvilgtelėjo į Džefą, į jo stiprias, įdegusias rankas, ji įsivaizdavo sau, kaip jos glamonėja jos kūną, lėtai, atkakliai. Ji greitai pasidėjo savo rankas ant kelių, mėgindama nuslėpti virpulį.

Pakeliui į viešbutį jie kalbėjosi mažai. Prie savo numerio durų ji atsisuko ir tarė:

— Buvo...

Džefo lūpos susitiko su jos lūpomis, jos rankos apsivijo jo kaklą, ir ji stipriai priglaudė jį prie savęs.

— Treise?

Jos lūpos buvo betariančios „taip", ir jai teko pasitelkti visą valią, kad atsakytų:

— Buvo tokia ilga diena, Džefai. Aš... jau beveik miegu.

— Argi?

— Aš manau rytoj pabūti numeryje ir pailsėti.

Vienodu balsu jis atsakė:

— Gera mintis, aš turbūt padarysiu tą patį.

Nė vienas jų netikėjo antru.

29

Kitą rytą dešimtą valandą Treisė jau stovėjo ilgoje eilėje prieš įėjimą į Prado muziejų. Treisė nusipirko bilietą ir drauge su lankytojų minia įėjo į apskritą rotondą. Danielius Kuperis ir detektyvas Pereira stovėjo tuoj pat už jos, ir Danielius Kuperis pajuto stiprėjantį susijaudinimą. Kuperis buvo tikras, kad Treisė Vitnėj atėjo čia ne kaip lankytoja. Operacija prasidėjo.

Treisė ėjo iš salės į salę, lėtai praeidama pro Rubenso, Ticiano, Tintoreto, Boscho, garsiojo Dominyko Teotokopulio, pravarde El Grekas, paveikslus. Gojos darbai buvo specialioje galerijoje apačioje, pirmame aukšte.

Treisė matė, kad uniformuoti sargybiniai stovi prie įėjimo į kiekvieną salę ir šalia jų buvo raudonas signalizacijos mygtukas. Kai signalizacija įsijungia visi išėjimai ir įėjimai blokuojami, ir pabėgti iš čia neįmanoma.

Ji atsisėdo ant suolelio salės viduryje, kur kabojo aštuonioliktojo amžiaus flamandų meistrų drobės, ir įsmeigė akis į grindis. Iš abiejų durų pusių ji pamatė infraraudonųjų spindulių generatorius, kuriuos įjungdavo nakčiai. Kituose muziejuose, kur lankėsi Treisė, sargybiniai buvo vangūs, mažai kreipė dėmesio į plepančius turistus. Čia sargybiniai budriai sekė kiekvieną lankytoją. Meno kūrinius daugelyje pasaulio šalių sugadindavo fanatikai, bet Prado muziejuje to negalėjo atsitikti.

Bent dešimtyje salių dailininkai uoliai dirbo prie molbertų, kopijuodami meistrų darbus. Muziejus leido tai daryti, tačiau Treisė pastebėjo, kad sargybiniai akylai seka net kopijuotojus.

Apžiūrėjusi viršutinio aukšto sales, Treisė nulipo laiptais žemyn ir nuėjo į Fransisko Gojos darbų ekspoziciją. Detektyvas Pereira pasakė Kuperiui:

— Klausykite, ji nieko nedaro, tiktai žiūri. Ji...

— Jūs klystate.— Kuperis bėgte nubėgo žemyn.

Treisei pasirodė, kad Gojos paveikslai saugomi dar geriau negu kiti. Ekspozicija buvo to verta.

Treisė ėjo nuo drobės prie drobės, pakerėta dailininko genijaus. „Autoportrete" Goja buvo panašus į pagyvenusį Paną... Neįtikėtino kolorito portretas „Karlas IV su šeima"... „Apsirengusi macha" ir garsioji „Nuoga macha". O ten, greta „Raganų puotos", kabojo „Puertas". Treisė sustojo ir įdėmiai pažiūrėjo į paveikslą. Širdis stipriau sutvaksėjo. Pirmajame plane, akmeninės sienos fone, keletas tapybiškai apsirengusių vyrų ir moterų, o už jų nugarų, švytinčiame rūke matosi valtys įlankoje, o dar toliau — švyturys. Kairiajame žemutiniame kampe — Gojos parašas.

Štai jis — tikslas. Pusė milijono dolerių. Treisė apsidairė. Prie įėjimo stovėjo sargybinis. Už jo, ilgame koridoriuje, vedančiame į kitas sales, Treisė pamatė daugiau sargybinių. Ji dar ilgai studijavo „Puertą". Kai ji ketino išeiti, laiptais leidosi turistų grupė. Tarp jų ji pamatė Džefą Stivensą. Treisė nusisuko ir pasiskubino išeiti pro šoninį išėjimą, kol jis dar nepastebėjo jos.

„Tai bus greičio varžybos, pone Stivensai, ir aš jas laimėsiu".

— Ji nusprendė pavogti paveikslą iš Prado.

Majoras Ramiras nepatikliai pažvelgė į Danielių Kuperį:

— Niekai! Niekas negalės pavogti paveikslo iš Prado.

Kuperis spyrėsi:

— Ji ten išbuvo visą rytą.

— Iš Prado niekada nevogė ir nepavogs. O jūs žinote kodėl? Todėl, kad tai — neįmanoma.

— Ji pasistengs tai padaryti neįprastu būdu. Jums reikia saugoti kondicionierius — jeigu būtų panaudotos dujos. Jeigu sargybiniai darbe geria kavą, tai sužinokite, kur jie ją laiko, nes į kavą gali įberti migdomųjų. Taip pat patikrinkite geriamąjį vandenį...

Majoro Ramiro kantrybė trūko. Jis ir taip jautėsi ne savo kailyje todėl, kad visą savaitę jam teko terliotis su šituo šiurkščiu, bjauriu amerikiečiu, kuris jį moko, kaip jis turi vadovauti policijos valdybai, daugiau jis to negalėjo pakęsti.

— Mano galva, šita moteris atvyko į Madridą pailsėti. Aš toliau jos neseksiu. Žmones tuojau pat atšauksiu.

Kuperis buvo apstulbęs.

— Ne! Jūs negalite taip pasielgti. Treisė Vitnėj...

Majoras Ramiras atsistojo visu ūgiu:

— Senjore, malonėkite man nenurodinėti, ką aš turiu daryti. O dabar, jeigu jūs daugiau neturite ką pasakyti... Aš labai užsiėmęs...

Kuperis stovėjo, kupinas nusivylimo ir nematydamas jokios išeities.

— Tada aš toliau seksiu vienas.

Policijos viršininkas nusišypsojo:

— Saugodamas mus nuo baisaus pavojaus, kurį kelia šita moteris? Žinoma, senjore Kuperi. Dabar aš galėsiu ramiai miegoti naktį.

30

„Šansų mažai kad pavyks,— kalbėjo Giunteris Hartogas.— Tam reikalingas didelis išradingumas".

Ji žiūrėjo pro savo numerio langą žemyn į įstiklintą Prado stogą, mintyse analizuodama viską, ką sužinojo apie muziejų. Atidarytas nuo dešimtos ryto ligi šeštos vakaro. Tuo metu signalizacija išjungta, bet sargybiniai stovi prie kiekvieno įėjimo ir kiekvienoje salėje.

„Jeigu net kam nors pavyks nukabinti paveikslą nuo sienos,— svarstė Treisė,— jo neįmanoma išnešti. Visus krepšius prie durų tikrina".

Ji žiūrėjo į Prado stogą ir įsivaizdavo naktinės vagystės variantą. Tačiau jis turėjo keletą trūkumų: pirmiausia naktį labai šviesu. Treisė pastebėjo, kad prožektorių šviesa visą naktį nukreipta į stogą, ir jis matomas per kelias mylias nuo muziejaus. Net jeigu pavyktų įsėlinti į muziejų nepastebėtai, tai viduje laukė infraraudonieji spinduliai ir naktiniai sargai. Pradas atrodė neprieinamas.

O ką gi planuoja Džefas? Treisė neabejojo — jis taip pat medžioja Goją. „Daug atiduočiau, kad galėčiau sužinoti, ką mąsto jo klastingas mažas protelis". Dėl vieno dalyko ji buvo tikra: ji nesileis jo aplenkiama. Jai būtina rasti būdą.

Kitą rytą ji vėl atėjo į Pradą. Niekas nepasikeitė, išskyrus lankytojų veidus. Treisė stengėsi pastebėti Džefą, bet jis nesirodė. Treisė pagalvojo: „Turbūt jis jau sumanė, kaip jį išvogti. Nenaudėlis. Visą savo žavesį jis panaudojo tam, kad išmuštų mane iš vėžių, atitrauktų dėmesį, jog man nekliūtų paveikslas".

Ji sutramdė savo apmaudą ir visą savo energiją sutelkė į šaltakraujišką loginį mąstymą.

Treisė vėl priėjo prie „Puerto". Jos akys nuslydo gretimomis drobėmis, kad nukreiptų sargybinio dėmesį. Dailininkai-mėgėjai, sėdintys ant kėdžių prie savo molbertų... Į salę įeinanti ir išeinanti minia... Staiga Treisės širdis ėmė tvaksėti daug tankiau.

„Aš žinau, kaip tai padarysiu!"

Treisė skambino iš telefono būdelės Gran Via. Danielius Kuperis, stovįs kavos parduotuvės tarpduryje, būtų atidavęs metinį atlyginimą už tai, kad sužinotų, kam ji skambina. Jis neabejojo, kad ji skambina į kitą šalį iš būdelės, kur būriuojasi daugybė žmonių, kad jos pokalbio neįrašytų į juostelę. Jis pastebėjo ir tai, kad ji vilki ryškiai žalią lininę suknelę, atidengiančią kojas virš kelių. „Tam, kad vyrai galėtų į jas žiūrėti,— pagalvojo jis.— Kekšė!"

Jį apėmė niršulys.

Treisė baigė kalbėti telefonu.

— Būk tikras, Giunteri, jis padarys viską labai greitai. Jis turės dvi minutes laiko. Viskas priklauso nuo greičio.

D.D. Reinoldsui. Aplankalas NV-72-830-412
Danieliaus Kuperio SLAPTAS PRANEŠIMAS
OBJEKTAS: Treisė Vitnėj

Man susidarė įspūdis, kad šis objektas atvyko į Madridą, turėdamas tikslą įvykdyti rimtą kriminalinį nusikaltimą. Spėjamas tikslas — Prado muziejus. Ispanijos policija atsisako bendradarbiauti, bet aš asmeniškai seku objektą ir areštuosiu jį reikiamu momentu.

Po dviejų dienų devintą valandą ryto Treisė sėdėjo ant suolelio Retiro soduose, puikiame parke Madrido centre, ir lesino balandžius. Retiro sodai su savo ežeru, grakščiais medžiais, išpuoselėtomis vejomis ir mažais vasaros teatrais, kur buvo vaidinama vaikams, traukė ją kaip magnetas.

Cezaris Poreta, pagyvenęs žilas kuprius, ėjo parko alėja ir, priėjęs suolelį, atsisėdo šalia Treisės, išsitraukė popierinį pakelį ir ėmė mėtyti balandžiams duonos trupinius.

— Laba diena.

— Laba diena. Ar turite kokių nors problemų?

— Ne, senjorita. Viskas, ko man reikia,— laikas ir data.

— Greitai,— atsakė Treisė.

Jis nusišypsojo bedante burna.

— Policija išeis iš proto. Niekas niekada anksčiau net nemėgino ką nors panašaus padaryti.

— Štai kodėl tai turi suveikti,— pabrėžė Treisė.— Jūs viską sužinosite iš manęs.

Ji numetė balandžiams paskutinį trupinėlį ir atsistojo. Ji ėjo tolyn: o jos šilkinė suknelė viliojamai siūbavo ant šlaunų.

Kol Treisė parke lesino balandžius su Cezariu Poreta, Danielius Kuperis darė kratą jos numeryje. Jis laukė hole, kol Treisė išėjo iš viešbučio ir nuėjo į parką. Ji nieko neužsisakė, kad atneštų į numerį, todėl Kuperis nusprendė, kad ji ketina eiti papusryčiauti. Jis skyrė sau pusę valandos. Įeiti į jos numerį, panaudojus visraktį, pasirodė paprasčiausias dalykas. Jis žinojo, ko ieško: paveikslo kopijos. Jis neįsivaizdavo, kaip Treisė ketina jį pakeisti, bet neabejojo, kad toks ir yra jos planas.

Kuperis apieškojo numerį greitais ir tiksliais judesiais, nieko nepraleisdamas. Peržiūrėjo spintą, patikrino sukneles. Paskui jis atidarė vieną po kito tualetinio stalelio stalčius. Juose gulėjo kelnaitės, liemenėlės ir pėdkelnės. Jis paėmė rožinių kelnaičių porą ir patrynė jas į skruostą, įkvėpdamas salsvoką jos kūno kvapą. Šitas

kvapas staiga pasklido visur. Jis padėjo kelnaites ir greitai apžiūrėjo kitus stalčius. Paveikslo kopijos nebuvo.

Kuperis nuėjo į vonią. Iš čiaupo lašėjo vanduo. Jos kūnas gulėjo čia vandenyje, šiltame kaip lopšys, ir Kuperis įsivaizdavo sau Treisę, gulinčią vonioje, nuogą, vanduo glamonėja jos krūtis, jos klubai pakyla aukštyn ir nusileidžia. Jis pajuto erekciją. Jis paėmė iš vonios drėgną kempinę ir pakėlė ją prie lūpų. Jos kūno aromatas sklandė virš jo, kai jis atitraukė kelnių užtrauktuką. Kuperis ėmė ja glostinėti save, įsmeigęs savo degantį žvilgsnį į veidrodį.

Po kelių minučių jis išėjo taip pat tyliai, kaip ir įėjo, ir nuėjo į artimiausią bažnyčią.

Kitą rytą, kai Treisė išėjo iš viešbučio „Ric", Danielius Kuperis nusekė iš paskos. Tarp jų atsirado tai, ko anksčiau nebuvo,— kūniškasis ryšys. Jis žinojo jos kvapą, jis matė ją vonioje. Jis mėgavosi jos nuogu kūnu, besipliuškenančiu šiltame vandenyje. Ji visiškai priklausė jam, jis turėjo teisę ją sunaikinti. Kuperis ėjo paskui Treisę ligi Gran Via. Paskui nuėjo paskui ją į didžiulę universalinę parduotuvę, tačiau laikydamasis tam tikro atstumo, kad liktų nepastebėtas. Jis matė, kaip pakalbėjusi su tarnautoju, ji nuėjo į tualetą. Kuperis nusivylęs stovėjo prie durų. Tai buvo vienintelė vieta, kur jis negalėjo įeiti.

Jeigu Kuperis būtų galėjęs įsigauti vidun, tai būtų pamatęs, kad Treisė kalbasi su stambia, vidutinio amžiaus moterimi.

— Rytoj,— įspėjo Treisė, dažydamasi prieš veidrodį lūpas.— Rytoj rytą, vienuoliktą.

Moteris papurtė galvą.

— Ne, senjorita. Jis nesutiks. Ar jūs negalėjote pasirinkti blogesnės dienos. Rytoj atvyksta princas Liuksemburgietis su oficialiu vizitu, ir laikraščiuose rašo, kad jis lankysis Prade. Visame muziejuje bus dar daugiau policijos ir saugumo tarnybos darbuotojų.

— Tuo geriau. Rytoj.

Treisė uždarė paskui save duris, ir moteris, žiūrėdama jai iš paskos, burbtelėjo:

— Išprotėjusi boba.

Karališkasis kortežas turėjo pasirodyti prie Prado lygiai vienuoliktą ryto. Visas gatves aplink muziejų apsupo civilinė gvardija. Ceremonija prezidento rūmuose užtruko, ir lankytojai atvyko apie vienuoliktą. Pasigirdo sirenų kauksmas ir aikštėje pasirodė policijos motociklininkų kortežas, lydintis pustuzinį juodų limuzinų.

Prie įėjimo į Prado muziejų nervinosi jo direktorius Kristianas Mačada, laukdamas Jo Didenybės.

Rytą Mačada kruopščiai viską apžiūrėjo, kad įsitikintų, jog viskas gerai. Sargybą painstruktavo atskirai. Direktorius didžiavosi savo muziejumi ir norėjo padaryti princui gerą įspūdį.

„Niekada nepakenks turėti aukštojoje visuomenėje draugų,— galvojo Mačada.— Kas žino? Galbūt mane net pakvies papietauti su Jo Didenybe šį vakarą prezidento rūmuose".

Tik vieno gailėjosi Kristianas Mačada: niekaip negalima sulaikyti turistų minių, zujančių aplink. Bet princo asmens sargybiniai ir muziejaus apsauga garantavo aukšto svečio saugumą. Visi buvo kaip reikiant pasirengę.

Karališkoji ekskursija prasidėjo nuo viršutinių aukštų. Direktorius svetingai sutiko Jo Didenybę ir lydėjo princą su ginkluotais sargybiniais per rotondą į sales, kur kabojo šešioliktojo amžiaus Ispanijos dailininkų darbai: Chuano de Chuanezo, Pedro Mačuko, Fernando Janezo...

Princas ėjo neskubėdamas, gėrėdamasis nuostabiais paveikslais. Jis laikė save meno globėju ir pagarbiai žiūrėjo į dailininkus, kurie galėjo atgaivinti ir įamžinti praeitį. Pats princas neturėjo dailininko gabumų, ir jis pavydėjo dailininkams, muziejuje kopijuojantiems senųjų meistrų paveikslus,— ant jų krito jų genijaus atšvaitas.

Kai princas ir jį lydintieji asmenys apžiūrėjo viršutines sales, Kristianas Mačada pasididžiuodamas tarė:

— O dabar, jeigu Jūsų didenybė leisite, aš palydėsiu jus žemyn, į Fransisko Gojos ekspoziciją.

Šis rytas Treisei buvo tikra kankynė. Kai vienuoliktą princas neatvyko į Pradą, ji ėmė panikuoti. Visus savo pasirengimus ji apskaičiavo sekundžių tikslumu, bet jai reikėjo princo, kad galėtų įgyvendinti savo planą.

Ji, įsimaišiusi į minią, vaikščiojo iš salės į salę, stengdamasi nepatraukti į save dėmesio. „Jis neatvyks,— galutinai nusprendė Treisė.— Teks viską atidėti". Ir tuo momentu iš gatvės pasigirdo artėjančio kortežo triukšmas.

Sekdamas Treisę iš patogios pozicijos gretimoje salėje, Danielius Kuperis taip pat išgirdo sireną. Jo protas teigė, kad neįmanoma pavogti iš muziejaus paveikslo, tačiau jo nuojauta kuždėjo, kad Treisė mėgins tai padaryti, o savo nuojauta Kuperis pasikliovė. Slėpdamasis minioje jis priėjo prie jos arčiau. Jis neturi išleisti jos nė minutei iš akių.

Pro atdaras duris Treisė matė kuprių Cezarį Poretą, sėdintį prie molberto ir kopijuojantį „Apsirengusią machą", kuri kabojo greta „Puerto". Sargybinis stovėjo už trijų pėdų nuo jo. Salėje, kur buvo Treisė, prie savo Molberto stovėjo dailininkė, kruopščiai kopijuojanti „Pieninkę iš Bordekso", stengdamasi pagauti ryškias rudas ir žalias spalvas Gojos drobėje.

Japonų turistų grupė greitai ir bruzdžiai įėjo į salę, čiauškėdami, lyg egzotiškų paukščių būrelis. „Laikas",— paragino save Treisė. Atėjo jos lauktas momentas, ir jos širdis plakė taip garsiai, kad ji išsigando, jog sargybinis išgirs. Ji ėmė trauktis atgal prie artėjančių japonų turistų, nugara atsisukusi į dailininkę. Kai vienas japonas veržliai ėjo pro Treisę ir šiek tiek ją užkabino, ji krito aukštielninka, lyg ją būtų pastūmę, užgriuvo ant dailininkės, pargriovė ją ir molbertą, dažai pabiro ant grindų.

— Oi! Man baisiai gaila! — sušuko Treisė.— Leiskite aš jums padėsiu.

Kai ji puolė padėti persigandusiai moteriai, Treisės kulneliai mindė dažų tūteles, dažai tryško ant grindų. Visa tai matęs Danielius Kuperis prasibrovė arčiau, įtempdamas visus penkis jausmus. Jis buvo tikras, kad Treisė Vitnėj žengė savo pirmąjį žingsnį. Sargybinis prasispraudė pro minią šaukdamas:

— Kas atsitiko?

Įvykis patraukė turistų dėmesį, ir jie susigrūdo aplink pargriuvusią moterį, trypdami įvairių spalvų dažus. Prasidėjo sąmyšis, nes tuoj tuoj turėjo pasirodyti princas. Sargybinį pagavo panika. Jis greitai šūktelėjo:

— Seržijau! Eikš čia! Greitai!

Treisė pastebėjo, kaip iš gretimos salės metėsi į pagalbą kitas sargybinis. Cezaris Poreta liko salėje vienas.

Treisė buvo skandalo centre. Du sargybiniai veltui mėgino nuvaryti turistus iš dažais išterliotos vietos.

— Bėk, pakviesk direktorių,— sušuko Seržijus.— Greičiau!

Kitas sargybinis nubėgo prie laiptų.

— Koks skandalas!

Po dviejų minučių Kristianas Mačada atlėkė į nelaimės vietą.

Direktorius žvilgtelėjo į siaubingą reginį ir veriamai suriko:

— Pakvieskite valytojas. Mikliai! Šluotas, skudurus, terpentino!

Jaunas padėjėjas puolė vykdyti jo įsakymą. Mačada pasisuko į Seržijų.

— Grįžkite į savo postą,— suriaumojo jis.

Treisė stebėjo, kaip sargybinis per minią skynėsi kelią į tą salę, kur kopijavo Cezaris Poreta.

Kuperis nė minutės nenuleido akių nuo Treisės. Jis laukė sekančio žingsnio. Tačiau nieko neįvyko. Ji nepriėjo nė prie vieno paveikslo, neturėjo kontakto su bendrininku. Viskas, ką ji padarė, tai parvertė moterį ir molbertą bei išterliojo truputį dažų ant grindų,— bet jis buvo tikras, kad tai ji padarė tyčia. Bet kokiu tikslu? Tačiau Kuperis jautė, kad tai, ką ji planavo, padarė.

Jis apžiūrėjo salės sienas. Tačiau nedingo nė vienas paveikslas. Kuperis nuskubėjo į kitą salę. Ten nebuvo nieko, išskyrus sargybinį ir pagyvenusį kuprių, sėdintį prie savo molberto ir kopijuojantį „Apsirengusią machą". Visi paveikslai buvo savo vietose, tačiau kažin kas buvo ne taip. Kuperiui buvo pažįstamas šitas jausmas.

Jis grįžo prie susijaudinusio direktoriaus, kurį matė anksčiau.

— Aš turiu pagrindo manyti,— pradėjo Kuperis,— kad prieš keletą minučių iš čia pavogė paveikslą.

Kristianas Mačada įdėmiai pažiūrėjo į beprotį amerikietį.

— Ką jūs kalbate? Jeigu tai būtų įvykę, sargyba būtų įjungusi signalizaciją.

— Aš manau, kad kažin kaip originalą pakeitė kopija.

Direktorius nusišypsojo kankinio šypsena:

— Jūsų teorijoje yra vienas nedidelis netikslumas. Publikai žinoma, kad už kiekvieno paveikslo paslėpti sensoriai. Jeigu kas nors pamėgins nukabinti nuo sienos paveikslą, akimirka įsijungs signalizacija.

Danielius Kuperis vis dar negalėjo atsipeikėti.

— Galbūt jūsų signalizacija išjungta?

— Ne. Jeigu kas nors nupjaus laidą, tada taip pat įsijungs signalizacija. Senjore, neįmanoma, kad iš mūsų muziejaus kas nors pavogtų paveikslą.

Kuperis drebėjo iš įsiūčio. Visi direktoriaus argumentai skambėjo įtikinamai. Bet... Bet kodėl Treisė tyčia pargriuvo ir išbarstė dažus?

Kuperis negalėjo nurimti:

— Padarykite paslaugą. Paprašykite savo prižiūrėtojus pereiti per muziejų ir patikrinti, ar kas nors neprapuolė. Aš būsiu viešbutyje.

Danielius Kuperis daugiau nieko negalėjo padaryti.

Devynioliktą nulis nulis Kristianas Mačada paskambino Kuperiui.

— Senjore, aš asmeniškai apžiūrėjau muziejų. Visi paveikslai savo vietose. Iš muziejaus niekas nepavogta.

Jeigu taip būtų! Danielius Kuperis medžiotojo uosle suuodė, kad grobis išslydo iš jo rankų.

Džefas pakvietė Treisę papietauti pagrindinėje viešbučio „Ric" salėje.

— Tu šiandien atrodai itin akinančiai,— pasakė jai komplimentą Džefas.

— Ačiū. Nuotaika mano nuostabi.

— Yra kompanija. Važiuojam su manimi kitą savaitę į Barseloną. Tai puikus miestas. Tu pamėgsi...

— Atleisk, Džefai, aš negaliu. Aš išvažiuoju iš Ispanijos.

— Nejaugi? — Jo balse skambėjo apgailestavimas.— Kada?

— Po kelių dienų.

— Labai gaila.

„Tau bus dar skaudžiau,— pagalvojo Treisė,— kai tu pamatysi, kad aš pavogiau „Puertą". Jai pasidarė įdomu, kaip jis planavo pavogti paveikslą. Tačiau dabar tai jau buvo nesvarbu. „Aš pergudravau gudrųjį Džefą Stivensą". O dar — dėl kažin kokios nesuprantamos priežasties — Treisė jautė nedidelę nuoskaudą.

Kristianas Mačada sėdėjo savo kabinete mėgaudamasis stiprios juodos kavos puodeliu ir sveikindamas save su pavykusiu princo vizitu. Išskyrus tą liūdną incidentą su išmindžiotais dažais, viskas įvyko taip, kaip ir buvo numatyta. Jis džiaugėsi, kad princas ir svita rado kuo užsiimti, kol sutvarkė grindis. Direktorius nusišypsojo, kai prisiminė idiotą amerikietį tardytoją, kuris bandė jį įtikinti, kad kažkas pavogė paveikslą iš Prado. „Nei vakar, nei šiandien, nei rytoj".

Į kabinetą įėjo sekretorė:

— Atleiskite, šefe. Jus nori pamatyti kažin koks džentelmenas. Jis prašė jums perduoti štai šitą.

Ji padavė direktoriui laišką. Ant jo buvo firminis Ciūricho muziejaus „Kunstchaus" ženklas.

„Gerbiamasis kolega!

Šitą palydimąjį laišką Jums perduoda ponas Henris Rendelas, mūsų vyriausiasis ekspertas-menotyrininkas. Ponas Rendelas keliauja po pasaulio muziejus ir ypač veržiasi pamatyti jūsų neprilygstamąją kolekciją. Aš būčiau jums dėkingas, jeigu jūs suteiktumėte jam šitą malonumą".

Laišką pasirašė muziejaus direktorius.

„Anksčiau ar vėliau,— džiūgavo direktorius,— visi ateina pas mane".

— Pakvieskite jį čia.

Henris Rendelas buvo aukštas, simpatingas plinkantis vyriškis, kalbantis su stipriu prancūzišku akcentu. Kai jie

paspaudė vienas kitam rankas, Mačada pastebėjo, kad dešinioji svečio ranka be rodomojo piršto.

Henris Rendelas tarė:

— Aš labai tai vertinu. Aš Madride pirmą kartą ir trokštu pamatyti garsiuosius Prado muziejaus paveikslus.

Kristianas Mačada kukliai atsakė:

— Manau, Pone Rendelai, jūs nenusivilsite. Prašom eiti su manimi. Aš jus asmeniškai pavedžiosiu po muziejų.

Jiedu ėjo neskubėdami. Perėjo rotondą, kur kabojo flamandų meistrų darbai, Rubensas ir jo pasekėjai. Apžiūrėjo centrinę galeriją, nukabinėtą ispanų meistrų drobėmis. Henris Rendelas skrupulingai studijavo kiekvieną kūrinį. Abu vyrai kalbėjosi kaip specialistas su specialistu, įvertindami stilių, perspektyvą ir kiekvieną dailininko spalvų suvokimą.

— Dabar,— paskelbė direktorius,— jūs pamatysite Ispanijos pasididžiavimą.

Jis nusivedė savo svečią laiptais žemyn į Gojos paveikslų galeriją.

— Kokia palaima akims! — sušuko Rendelas, kupinas jausmų.— Prašau man leisti pastovėti ir pasigėrėti.

Kristianas Mačada laukė, mėgaudamasis savo svečio susižavėjimu.

— Dar niekada nemačiau tokios didybės,— pasakė Rendelas. Jis lėtai ėjo per salę, apžiūrėdamas kiekvieną paveikslą atskirai.

— „Raganų puota",— neištvėrė Rendelas.— Tai — puiku.

Jis žengė toliau.

— Gojos „Autoportretas"— fantastiškas dalykas!

Kristianas Mačada švytėjo. Rendelas sulėtino žingsnį prie „Puerto".

— Nuostabi kopija,— metė jis nueidamas.

Direktorius sugriebė jį už rankos:

— Ką? Ką jūs pasakėte?

— Aš pasakiau, jog tai — puiki kopija.

— Jūs stipriai klystate,— direktorių apėmė pyktis.

— Aš taip nemanau.

— Jūs absoliučiai tikras? — paklausė Mačada.— Patikinu jus, jog tai originalas. Aš turiu jo originalumo įrodymus.

Henris Rendelas vėl grįžo prie paveikslo ir ėmė tyrinėti jį iš arti.

— Tada ir įrodymai netikri. Šitą paveikslą nutapė Gojos mokinys Euchenijas Lukas y Podilja. Jums, be abejonės, žinoma, kad Lukas padarė šimtus Gojos paveikslų kopijų.

— Žinoma, aš tai žinau,— atžariai metė Mačada.— Bet tai ne viena jų.

Rendelas gūžtelėjo pečiais:

— Palieku tai jums spręsti.

— Aš pats įsigijau šitą paveikslą. Jis patikrintas spektrografiškai.

— Aš tuo neabejoju. Lukas tapė tuo pačiu periodu, kaip ir Goja, ir naudojo lygiai tokias pat medžiagas.

Henris Rendelas pasilenkė, kad apžiūrėtų parašą, esantį paveikslo apačioje.

— Jūs galite pakeisti savo nuomonę, jeigu norite. Paimkite paveikslą į restauravimo dirbtuvę ir patikrinkite parašą. Vidinis Luko „aš" vertė jį pasirašinėti savo paveikslus, tačiau jo piniginė vertė jį padirbinėti Gojos parašą po savo paveikslais, pakeldama jų kainas ligi milžiniškų sumų.— Rendelas žvilgtelėjo į laikrodį.— Atleiskite, bet, bijau, kad aš vėluoju į paskirtą susitikimą. Labai ačiū jums už tai, kad leidote man apžiūrėti jūsų lobyną.

— Nėra už ką,— šaltai atsisveikino direktorius ir pagalvojo: „Šitas žmogus, matyt, kvailys".

— Aš apsistojau „Vila Magna", jeigu prireiktų,— aš jūsų paslaugoms. Ir dar kartą ačiū, senjore.

Kristianas Mačada žiūrėjo, kaip jis išėjo: „Kaip drįso šitas šveicarų idiotas daryti užuominą, kad vertingas Gojos paveikslas — kopija!"

Direktorius atsigręžė, kad dar kartą pažiūrėtų į paveikslą. Šitas šedevras buvo nuostabus. Jis pasilenkė, kad geriau įsižiūrėtų į Gojos parašą. Viskas normalu. Bet ar tai buvo įmanoma? Lengvas abejonės šešėlis įsismelkė į jo sielą. Visi žino, kad Gojos amžininkas

Euchenijus Lukas y Podilja padarė daugybę Gojos paveikslų kopijų ir apskritai padarė karjerą padirbinėdamas didžiųjų meistrų paveikslus. Už „Puertą" Mačada sumokėjo tris su puse milijono dolerių. Jeigu jį apgavo, jį persekios juoda gėdos dėmė. Jis apie tai net galvoti negalėjo!

Henris Rendelas pasakė vieną dalyką, turintį prasmės: yra paprastas būdas nustatyti paveikslo autentiškumą. Jis patikrins parašą, o paskui paskambins Rendelui ir užsimins, žinoma, labai mandagiai, kad tas susirastų sau tinkamesnį užsiėmimą.

Direktorius iškvietė pavaduotoją ir įsakė, kad „Puertą" nugabentų į restauravimo dirbtuvę.

Šedevro patikrinimas — labai subtili, delikati operacija, o jeigu ją atliks atsainiai, galima pažeisti kažin ką neįkainojamo ir nepakeičiamo. Prado restauratoriai buvo savo amato meistrai. Dauguma jų — nevykę dailininkai, kurie ėmėsi restauratorių darbo, kad priartėtų prie dievinamo meno. Jie pradėjo kaip senųjų restauravimo meistrų padėjėjai ir ilgus metus dirbo tiesiog mokiniais, kol juos prileido prie šedevrų, tačiau visą laiką jiems vadovavo patyrę meistrai.

Chuanas Delgadas, atsakingas už Prado muziejaus restauravimo darbus, padėjo „Puertą" ant specialaus medinio ožio, stebint Kristianui Mačadai.

— Aš noriu, kad jūs patikrintumėte parašą,— pranešė jam direktorius.

Delgadas nuslėpė savo nustebimą:

— Gerai, senjore direktoriau.

Jis užlašino izopropilo spirito ant vatos tampono ir padėjo ant stalo greta paveikslo. Ant kito tampono jis užlašino išvalyto benzino, veikiančio kaip neutralizuojanti medžiaga.

— Aš pasirengęs, direktoriau.

— Tada pradedame. Būkite atsargus!

Mačadai staiga pasidarė sunku kvėpuoti. Jis stebėjo, kaip Delgadas paėmė pirmąjį tamponą ir palengva priglaudė jį prie pirmosios Gojos parašo raidės. Tuojau pat Delgadas paėmė antrąjį tamponą ir neutralizavo tą vietą

taip, kad spiritas neįsigertų pernelyg giliai. Abu vyrai apžiūrėjo drobę.

Delgadas susiraukė.

— Atleiskite, kol kas aš negaliu pasakyti,— ištarė jis.— Aš turiu panaudoti stipresnį skiedinį.

— Naudokite,— įsakė direktorius.

Delgadas atkimšo kitą buteliuką. Jis atsargiai užlašino dimetilacetono ant naujo vatos tampono ir vėl palietė juo pirmąją parašo raidę, tuojau pat prispausdamas benzino tamponą. Patalpoje pasklido stiprus, aitrus chemikalų kvapas. Kristianas Mačada neatitraukdamas akių žiūrėjo į paveikslą, netikėdamas savo akimis. Raidė G išsitrynė, o jos vietoje aiškiai matėsi L.

Delgadas atsigręžė į direktorių, jo veidas išblyško.

— Man... man tęsti?

— Taip,— sugergždė Mačada.— Tęskite.

Lėtai, raidė po raidės, „Goja" išsitrynė ir pasirodė parašas „Lukas". Kiekviena naujai pasirodanti raidė buvo Mačadai tarsi peilio dūris. Jį, vieno geriausių pasaulio muziejų vadovų, apgavo. Apie tai sužinos Direktorių taryba, apie tai sužinos Ispanijos karalius, visas pasaulis sužinos apie tai! Jis apjuodintas.

Mačada nukėblino į savo kabinetą ir paskambino Henriui Rendelui.

Abu vyriškiai sėdėjo Mačados kabinete.

— Jūs buvote teisus,— sunkiai ištarė direktorius.— Tai Lukas. Kai apie tai sužinos, aš būsiu išjuoktas.

— Lukas apgaudavo daugelį ekspertų,— guodė jį Rendelas. Jo padirbiniai tapo mano hobiu.

— Už šitą paveikslą aš sumokėjau tris su puse milijono dolerių.

Rendelas gūžtelėjo pečiais:

— Ar galite susigrąžinti pinigus?

Direktorius beviltiškai papurtė galvą.

— Aš nupirkau jį pas našlę, kuri prisiekinėjo, kad paveikslas jos vyro šeimoje jau pergyveno tris kartas. Jeigu aš iškelsiu jai ieškinį, byla bus nagrinėjama teisme ir plačiai pagarsės. Viskas šiame muziejuje taps įtartina.

Henris Rendelas galvojo.

— Nėra jokios priežasties to bijoti. Kodėl jums nepaaiškinus jūsų viršininkams, kas atsitiko, ir ramiai atsikratyti Luko? Paveikslą jūs galėtumėte nusiųsti pas Sotbį ir Kristį ir parduoti jį aukcione.

— Ne, tada visas pasaulis sužinos šitą istoriją.

Rendelo veidas nušvito.

— Laikykite, kad jums pasisekė. Aš turiu klientą, kuris norės įsigyti Luką. Jis juos kolekcionuoja. Jis žmogus rimtas.

— Aš su džiaugsmu jo atsikratysiu. Aš daugiau niekada nenorėčiau jo matyti. Klastotė tarp mano puikių šedevrų! Aš net pasirengęs jį padovanoti,— su kartėliu pasakė jis.

— To nereikės. Mano klientas galbūt sutiks už jį sumokėti, na, sakykim, penkiasdešimt tūkstančių dolerių. Tai aš paskambinsiu?

— Senjore Rendelai, tai labai malonu iš jūsų pusės.

Skubiai sušauktas apstulbusios direktorių tarybos posėdis nutarė, kad klastotės būtina atsikratyti bet kuria kaina. Visi vieningai nutarė, kad protingiausia bus atsikratyti paveikslo be triukšmo, ir kuo greičiau, tuo geriau. Tamsiais kostiumais vilkį vyrai tylėdami paliko kabinetą. Niekas nė žodžiu nepersimetė su Mačada, kuris stovėjo dusdamas iš gėdos.

Tą pačią dieną buvo sudarytas sandoris. Henris Rendelas nuėjo į Ispanijos banką, grįžo su išrašytu čekiu penkiasdešimčiai tūkstančių dolerių, ir jam atidavė Euchenijų Luką y Padilją, suvyniotą į neišvaizdų maišinį audeklą.

— Direktorių taryba bus nepatenkinta, jeigu šitas incidentas bus pagarsintas,— delikačiai pasakė Mačada.— Bet aš įsitikinęs, kad jūsų klientas — kilnus žmogus...

— Jūs galite tuo neabejoti,— pažadėjo Rendelas.

Išėjęs iš muziejaus, Rendelas paėmė taksi ir nuvažiavo į gyvenamąjį kvartalą šiaurinėje Madrido dalyje. Viename namų jis užlipo laiptais į antrąjį aukštą ir pasibeldė į duris. Jam atidarė Treisė. Už jos stovėjo Cezaris Poreta. Treisė klausiamai pažiūrėjo į Rendelą, tas nusišypsojo.

— Jie nesitvėrė kailyje, norėdami jo atsikratyti,— triumfavo Rendelas.

Treisė stipriai jį apkabino.

— Įeikite.

Poreta paėmė paveikslą ir padėjo ant stalo.

— Dabar jūs pamatysite stebuklą — Gojos grįžimą į gyvenimą.

Jis paėmė buteliuką su denatūruotu spiritu ir atkimšo jį. Aitrus kvapas akimirka pasklido kambaryje. Poreta užlašino kelis lašus ant gumulėlio vatos ir labai švelniai pridėjo prie Luko parašo. Pamažėle Luko parašas ėmė blankti. Po juo buvo Gojos parašas.

Rendelas pagarbiai žiūrėjo į jį.

— Nuostabu!

— Tai panelės Vitnėj idėja,— prisipažino kuprius.— Ji paklausė ar įmanoma užtapyti tikrąją dailininko pavardę netikra, o paskui ją užtapyti tikrąją pavarde.

— O jis sužinojo, kaip tai galima padaryti,— nusišypsojo Treisė.

Poreta kukliai pasakė:

— Tai juokingai paprasta. Nereikėjo net dviejų minučių. Visas triukas — tai mano panaudoti dažai. Iš pradžių aš užtepiau Gojos parašą superrafinuota balta prancūziška politūra, kad jį apsaugočiau. Paskui aš ant jos užrašiau Luko pavardę greitai džiūstančiais akriliniais dažais. Ant jų aš užrašiau Gojos pavardę aliejiniais dažais. Jeigu jie būtų tikrinę toliau, tai būtų radę tikrąją Gojos pavardę. Bet to jie nepadarė.

Treisė kiekvienam vyriškiui įteikė po storą voką.

— Aš noriu jums abiems padėkoti.

— Bet kuriuo metu ekspertas-menotyrininkas jūsų paslaugoms,— mirktelėjo Henris Rendelas.

Poreta paklausė:

— Kaip jūs ketinate išvežti paveikslą iš šalies?

— Pasiuntinys paims jį iš čia. Palaukite jo.— Ji paspaudė abiems vyrams rankas ir išėjo.

Pakeliui į „Ric" Treisė džiūgavo. „Visas reikalas — psichologija",— galvojo ji. Iš pat pradžių ji suprato, kad iš Prado paveikslo pavogti neįmanoma, todėl teko

juos apgauti taip, kad jie norėtų jo atsikratyti. Treisė įsivaizdavo Džefo Stivenso veidą, kai jis sužinos, kaip jį pergudravo, ir ji garsiai nusijuokė.

Treisė pasiuntinio laukė viešbučio numeryje, ir kai jis atėjo, ji paskambino Cezariui Poretai.

— Pasiuntinys dabar čia,— pranešė Treisė.— Aš siunčiu jį paimti paveikslo. Žiūrėkite, kad jis...

— Ką? Apie kokį pasiuntinį jūs kalbate? — sušuko Poreta.— Jūsų pasiuntinys paveikslą paėmė prieš pusvalandį!

31

Paryžius
trečiadienis, liepos 9 d., vidurdienis

Privačioje kontoroje, esančioje gatvėje, lygiagrečioje Matinjon gatvei, Giunteris Hartogas ramino Treisę.

— Aš suprantu, kaip tu pergyveni dėl to įvykio Madride, bet Džefas Stivensas jį gavo pirmiau.

— Ne,— su kartėliu pataisė jį Treisė.— Aš pirmoji jį paėmiau iš ten. Jis paėmė jį paskutinis.

— Bet Džefas jį atgabeno. „Puertas" yra kelyje pas mano klientą.

Džefas Stivensas ją pergudravo. Jis stovėjo nuošalėje ir leido jai atlikti juodą darbą, rizikuoti, o jis paskutiniu momentu pabėgo su prizu kaip nugalėtojas. Kaip jis tikriausiai juokėsi iš jos. „Tu labai ypatinga mergina, Treise". Ji negalėjo sulaikyti pažeminimo jausmo, užplūdusio ją, kai prisiminė flamenko naktį.

„Dievė mano, kaip aš apsikvailinau".

— Aš niekada negalvojau, kad galiu ką nors nužudyti,— prisipažino Treisė Giunteriui.— Bet Džefą Stivensą aš su malonumu sutrinčiau į dulkes.

Giunteris atlaidžiai tramdė:

— O mieloji, tikiuosi, tik ne šitame kambaryje. Jis kaip tik atvažiuoja čia.

— Ką? — Treisė pašoko nuo kėdės.

— Aš juk tau pasakiau. Aš turiu dalykišką pasiūlymą

jums abiem. Tam leikalui reikalingas „partneris". Mano galva, jis vienintelis, kuris...

— Geriau jau aš iš bado numirsiu,— aštriai nutraukė Treisė.— Džefas Stivensas — pats žemiausias...

— Aš girdėjau, čia kalbama apie mane? — Jis stovėjo tarpduryje ir švytėjo.— Treise, brangioji, tu atrodai dar puikesnė nei anksčiau. Giunteri, mano drauge, kaip laikaisi?

Vyriškiai paspaudė vienas kitam rankas. Treisė stovėjo atokiau, kupina šalto įsiūčio. Džefas pažiūrėjo į ją ir atsiduso.

— Tu turbūt įsižeidusi?

— Įsižeidusi. Aš...— Ji negalėjo rasti tinkamų žodžių.

— Treise, jeigu galima taip pasakyti, tavo planas buvo stulbinantis. Aš nejuokauju. Iš tikrųjų stulbinantis. Tačiau tu padarei nedidelę klaidą. Niekada nepasitikėk šveicaru, kuris neturi rodomojo piršto.

Ji giliai įkvėpė, stengdamasi susitvardyti, ir pasisuko į Giunterį:

— Su tavimi, Giunteri, aš pasikalbėsiu vėliau.

— Treise...

— Kad ir kas ten būtų, aš nedalyvausiu, jeigu ir jis bus įtrauktas.

Giunteris pasiūlė:

— Ar gali tu jau bent išklausyti?

— Nėra prasmės. Aš...

— Po trijų dienų, De Birsas siunčia deimantų siuntinį iš Paryžiaus į Amsterdamą krovininiu aviakompanijos „Er Frans" lėktuvu. Aš turiu klientą trokštantį šitų deimantų. Tie deimantai verti keturių milijonų dolerių.

— Kodėl jūs neužpuolate jų pakeliui į oro uostą? Čia stovintis tavo draugas — apiplėšimų specialistas.— Ji negalėjo nuslėpti kartėlio savo balse.

„Dieve mano, kokia ji puiki, kai niršta",— pagalvojo Džefas.

Giunteris tęsė:

— Deimantai saugomi gerai. Mes apiplėšime lėktuve, kai jis skris.

Treisė nustebusi pažiūrėjo į jį:

— Skrendant? Krovininiame lėktuve?

— Mums reikalingas kas nors miniatiūriškas, kad galėtų pasislėpti viename konteinerių. Kai lėktuvas pakils į orą, viskas, ką reikės padaryti tam žmogui,— tai išeiti iš savo konteinerio, atidaryti De Birso konteinerį, išimti iš ten deimantų dėžutę ir pakeisti ją dublikatu, o paskui grįžti atgal.

— Vadinasi, aš ganėtinai maža, kad tilpčiau tame karste?

— Treise, tai dar ne viskas. Mums reikalingas galvotas ir susitvardantis žmogus.

Treisė stovėjo ir galvojo.

— Giunteri, planas man patinka. Tačiau man nepatinka idėja — dirbti su juo. Šitas žmogus — perėjūnas.

Džefas nusišypsojo.

— Širdele mano, o argi mes ne visi tokie? Giunteris mums siūlo milijoną dolerių, jeigu mes juos nušvilpsime.

Treisė įdėmiai pažiūrėjo į Giunterį.

— Milijoną dolerių?

— Po pusę milijono kiekvienam.

— Yra pagrindo tikėtis, kad pavyks,— paaiškino Džefas.— Aš turiu ryšį su vienu vyruku oro uoste. Jis mums padės tai sutvarkyti. Juo galima pasitikėti.

— Skirtingai negu tavimi,— atrėžė Treisė.— Ligi pasimatymo, Giunteri.

Ji išplaukė iš kambario. Giunteris pažiūrėjo jai iš paskos.

— Treisė iš tikrųjų įsižeidusi ant tavęs dėl Madrido, Džefai. Bijau, kad ji nedalyvaus.

— Tu klysti,— nusišypsojo Džefas.— Treisę aš pažįstu. Ji neatsilaikys.

— Tekelažinė tara antspauduojama prieš kraunant į lėktuvą,— paaiškino Ramonas Vabenas, jaunas prancūzas senio veidu, kuris niekaip nesiderino su jo amžiumi ir juodomis blausiomis akimis. Oro uoste jis dirbo krovininių reisų dispečeriu ir buvo pagrindine figūra, lemiančia operacijos sėkmę.

Vabenas, Treisė, Džefas ir Giunteris sėdėjo prie stalo garlaivyje, kursuojančiame Sena aplink Paryžių.

— Jeigu tekelažinė tara užantspauduota, kaip aš ten pakliūsiu? — paklausė Treisė.

— Kraunant paskutinį kartą,— atsakė Vabenas.— Kompanija naudoja, kaip mes ją vadiname, minkštą tarą, didžiulius medinius konteinerius, apsiūtus iš vienos pusės brezentu ir perrištus tik virve. Saugumo sumetimais vertingą krovinį visada atgabena paskutinę minutę.

Treisė patikslino:

— Vadinasi, deimantai bus minkštoje taroje?

— Teisingai, panele. Aš padarysiu taip, kad konteinerį su jumis pastatytų šalia konteinerio, kuriame bus deimantai. Viskas, ką jums reikės padaryti, kai lėktuvas bus ore, tai nupjauti virvę, atidaryti konteinerį su deimantais, pakeisti dėžutę, grįžti į savo konteinerį ir užsidaryti.

Giunteris pridūrė:

— Kai lėktuvas nusileis Amsterdame, konvojus paims pakeistą dėžutę su deimantais ir nugabens pas deimantų šlifuotojus. Ligi to momento, kol jie pastebės, jog deimantai pagrobti, mes įsodinsime tave į lėktuvą, skrendantį iš šalies. Patikėk manimi, viskas turi būti gerai.

Pasiūlymas atvėsino Treisės įkarštį.

— Ar aš nesustingsiu nuo šalčio? — paklausė Treisė. Vabenas nusijuokė.

— Panele, dabar krovininiai lėktuvai šildomi. Jais dažnai gabenami gyvuliai ir paukščiai. Ne, ten gana patogu. Truputį ankštoka, o visa kita — puiku.

Galų gale Treisė sutiko išklausyti jų planą. Pusė milijono dolerių už kelias valandas nepatogumo. Ji analizavo planą visais požiūriais. „Jis gali pavykti,— galvojo Treisė.— Kad tik nedalyvautų Džefas Stivensas".

Jis kėlė jai mišrius jausmus, dėl kurių ji pyko ant savęs. Viską, ką jis darė Madride, darė tik dėl pramogos ir kad galėtų ją pergudrauti. Jis išdavė ją, apgavo ir dabar širdyje turbūt juokiasi iš jos.

Trejetas vyrų žiūrėjo į ją, laukdami atsakymo. Garlaivis praplaukė po senoviniu Paryžiaus tiltu, kurį paryžiečiai vadino Naujuoju tiltu. Krantinės pakraštyje buvo apsikabinę du įsimylėjėliai, ir Treisė galėjo matyti palaimą, atsispindinčią merginos veide. „Kvailė",— galvojo

Treisė. Ji jau apsisprendė. Ji žiūrėjo Džefui tiesiai į akis, kai tarė: „Gerai. Aš sutinku“,— ir pajuto, kaip įtampa prie stalo išsisklaidė.

— Mes turime nedaug laiko,— kalbėjo Vabenas, įsmeigęs savo blausias akis į Treisę.— Mano brolis dirba pakrovimo ir išsiutimo agentu, ir jis leis pakrauti minkštąjį konteinerį su jumis pačiame sandėlyje. Aš tikiuosi, kad panelė nesate bailė?

— Manimi nesirūpinkite... Kiek laiko truks kelionė?

— Jums teks keletą minučių pabūti krovinių kieme ir vieną valandą lėktuve, kol nuskris į Amsterdamą.

— Ar talpus konteineris?

— Jis ganėtinai didelis, jūs galėsite jame sėdėti. Ten įdėsime kitokių daiktų, kad jus paslėptų. Tiesiog dėl visa ko.

„Viskas turi būti gerai,— žadėjo jie.— Bet tiesiog dėl visa ko...“

— Aš turiu tau būtinų daiktų sąrašą,— įsiterpė Džefas.— Aš jau pasirūpinau jais.

„Savimi pasitikintis nenaudėlis“. Jis buvo tikras, jog ji pasakys „taip“.

— Vabenas čia pasirūpins, kad tavo pase būtų reikalinga viza išvykimui ir antspaudas, jog paskui galėtum be kliūčių palikti Olandiją.

Garlaivis ėmė artėti prie krantinės.

— Rytą mes galėsime aptarti likusias detales,— pasakė Ramonas Vabenas.— O dabar aš privalau grįžti į darbą. Iki pasimatymo.

Džefas paklausė:

— Gal mes visi kartu papietaukime ir atšvęskime?..

— Man gaila,— prisipažino Giunteris.— Bet aš turiu paskyręs pasimatymą.

Džefas grįžtelėjo į Treisę:

— Gal...

— Ačiū, ne. Aš pavargau,— greitai atsakė ji.

Ji nenorėjo pietauti drauge su Džefu, nors, beje, ji iš tikrųjų jautėsi išvargusi, jai svaigo galva. Tai tikriausiai nuo didelės įtampos. „Kai šitai baigsis,— pažadėjo ji sau,— aš grįšiu į Londoną ir ilgai atostogausiu“. Kraujas tvinksėjo jai smilkiniuose.

— Aš atnešiau tau nedidelę dovanėlę,— tarė Džefas ir padavė jai dėžutę, įvyniotą ryškiame popieriuje. Ten gulėjo puikus šilkinis šalikėlis su inicialais „T.V."

— Ačiū.

„Jis gali leisti sau tokius dalykus. Jis tai pirko už mano pusę milijono dolerių".

— Tu, žinoma, nepersigalvojai dėl pietų?

— Ne.

Paryžiuje Treisė apsistojo klasikiniame viešbutyje „Plaza Atene", gražiame senname numeryje, kurio langai žiūrėjo į sodą. Viešbutyje buvo pirmaklasis restoranas, kur skambėjo tyli fortepijono muzika, tačiau tą vakarą Treisė buvo per daug pavargusi, kad persirengtų oficialiais drabužiais. Ji užėjo į nedidelę viešbučio kavinę, užsisakė lėkštę sriubos, bet, taip ir nebaigusi jos valgyti, grįžo į savo numerį.

Danielius Kuperis sėdėjo priešingame kavinės kampe ir fiksavo laiką.

Danieliui Kuperiui iškilo problema. Jam grįžus į Paryžių, jį pasikvietė inspektorius Trinjanas. Interpolo galva šį kartą nebuvo toks svetingas. Jis išbuvo beveik valandą prie telefono, klausydamasis prastų majoro Ramiro atsiliepimų apie amerikietį.

— Jis kuoktelėjęs! — šaukė policijos viršininkas.— Aš varinėjau savo žmones, leidau pinigus, gaišau laiką sekdamas šitą Treisę Vitnėj, kuri, kaip jis tvirtino, ketino apvogti Prado muziejų. Ji pasirodė esanti nekenksminga turistė, kaip aš ir maniau.

Pokalbis įtikino inspektorių Trinjaną tuo, kad Danielius Kuperis klysta dėl Treisės Vitnėj. Prieš šitą moterį nebuvo nė vieno įkalčio. Faktas, kad ji būdavo įvairiuose miestuose nusikaltimų metu, negalėjo būti įkalčiu. Taigi, kai Danielius Kuperis atėjo į susitikimą su inspektoriumi ir pareiškė: „Treisė Vitnėj Paryžiuje. Aš norėčiau, kad ji būtų sekama kiaurą parą", inspektorius atkirto: „Ligi to laiko, kol jūs man pateiksite įrodymus, kad šita moteris planuoja įvykdyti konkretų nusikaltimą, aš niekuo jums padėti negaliu".

Kuperis įsmeigė į jį savo spinduliuojančias rudas akis ir išrėžė:

— Jūs kvailys.

Jį tuojau pat išprašė iš kabineto. Taigi Danielius Kuperis ėmė sekti pats vienas. Jis vilkosi paskui Treisę visur: į parduotuves, į restoranus, Paryžiaus gatvėmis ir užkaboriais. Jis kaip reikiant nepavalgė ir neišsimiegojo. Danielius Kuperis negalėjo leisti, kad Treisė Vitnėj jį sunaikintų. Jo užduotis bus atlikta tada, kai jis pasodins Treisę Vitnėj už grotų!

Treisė gulėjo lovoje, analizuodama kitos dienos planą. Ji labai norėjo, kad jai neskaudėtų galvą. Išgėrus aspirino, smilkiniuose tvinkčiojo dar labiau. Jai pasidarė karšta, atrodė, jog kambaryje nepakeliamai tvanku. „Rytoj viskas baigsis. Šveicarija. Štai kur aš važiuosiu. Vėsūs Šveicarijos kalnai".

Ji prisuko žadintuvą penktai valandai ryto. Kai žadintuvas suskambėjo, jai pasirodė, kad ji kalėjimo kamėroje ir Senos Geležinės Kelnės garsiai šaukia: „Laikas keltis. Judinkis!" Ji jautė, kad jai užgulė krūtinę, o šviesa tiesiog rėžė akis. Treisė privertė save atsikelti ir nueiti į vonią. Jos veidas liepsnote liepsnojo ir buvo išmėtytas dėmėmis. „Aš dabar negaliu sirgti,— galvojo Treisė.— Ne šiandien. Pernelyg daug reikia padaryti".

Ji rengėsi lėtai, stengdamasi nekreipti dėmesio į galvą skeliantį skausmą. Apsivilko kombinezoną su giliomis kišenėmis, apsiavė guminiais padais batelius ir ant galvos užsidėjo baskišką beretę. Jos širdis plakė nelygiai, tačiau ji negalėjo suprasti, ar tai dėl nuovargio, ar dėl negalavimo. Jai svaigo galva, buvo silpna ir perštėjo gerklė.

Pagrindinis „Plaza Atene" įėjimas buvo iš Montano aveniu, o tarnybinis — iš Bokadoro gatvės. Danielius Kuperis, stebėjęs pagrindinį įėjimą, nepastebėjo, kai Treisė išėjo pro tarnybinį, tačiau nepaaiškinamu būdu, tuo momentu, kai ji išėjo jis tai pajuto. Jis išbėgo į gatvę ir apsidairė. Treisės jau nesimatė.

Pilkas „Reno" paėmė Treisę prie šoninio viešbučio įėjimo ir nuvažiavo į Etualį. Tuo metu kelyje judėjimas

buvo nedidelis, ir vairuotojas, spuoguoto veido vaikinukas, kuris, matyt, nekalbėjo angliškai, lėkė savo malonumui. „Galėtų važiuoti bent truputį lėčiau",— galvojo Treisė. Nuo greito važiavimo jai pasidarė bloga.

Po pusvalandžio mašina žvygtelėjusi staigiai sustojo šalia krovinių sandėlio. Treisė prisiminė, kad šitoje vietoje kaip tiktai ir dirba Ramono Vabeno brolis. Vaikinukas atidarė mašinos dureles ir suvebleno:

— Greitai!

Kai Treisė išlipo, pasirodė vidutinio amžiaus vyras.

— Eikite paskui mane,— pasakė jis.— Paskubėkite.

Klupdama Treisė nuėjo paskui jį į krovinių sandėlio kiemą, kur buvo gal penki konteineriai, dauguma jų buvo pilni, užantspauduoti ir parengti vežti į oro uostą. Ten pat stovėjo vienas minkštas konteineris, aptrauktas brezentu ir pusiau prikrautas baldų.

— Lįskite vidun. Mikliai. Mes neturime laiko.

Treisė juto, kad netenka sąmonės. Ji pažiūrėjo į dėžę ir pagalvojo: „Aš negalėsiu ten įlįsti. Aš numirsiu".

Vyriškis nustebęs pažvelgė į ją:

— Jums bloga?

Atėjo laikas trauktis, sustoti.

— Man viskas gerai,— suniurnėjo Treisė.

Tai veikiai baigsis. Po kelių valandų ji išskris į Šveicariją.

— Gerai. Paimkite šitą,— jis padavė jai dvipusį aštrų peilį, ilgą sruogą stiprios virvės, kišeninį žibintuvėlį, ir nedidelę mėlyną juvelyrinę dėžutę, perrištą raudonu kaspinėliu.

— Tai — juvelyrinės dėžutės dublikatas.

Treisė giliai įkvėpė, žengė į konteinerį ir pritūpė. Po sekundės platus brezento gabalas uždengė ją iš viršaus. Ji girdėjo, kaip brezentą apvynioja virve, kad jį sutvirtintų. Pro brezentą ji vargais negalais išgirdo:

— Nuo šio momento — nekalbėti, nejudėti, nerūkyti.

— Aš nerūkau,— pamėgino pasakyti Treisė, bet jai neužteko jėgų.

— Sėkmės! Aš išpjoviau keletą skylių dėžės šone, kad jūs galėtumėt kvėpuoti. Nepamirškite kvėpuoti.

Jis nusijuokė iš savo sąmojo, ir ji išgirdo tolstančių žingsnių garsą. Ji liko viena tamsoje.

Konteineris buvo siauras ir ankštas, Treisei atrodė, kad jos kūnas dega. Kvėpuoti buvo sunku. „Aš susigriebiau kažin kokį virusą,— pagalvojo ji.— Tačiau teks pakentėti. Man reikia padaryti darbą. Galvok apie ką nors kitą".

Giunterio balsas: „Tau nėra ko jaudintis, Treise. Kai jie iškraus lėktuvą Amsterdame, konteinerį, kuriame būsi tu, nuveš į privatų garažą šalia oro uosto. Ten tavęs lauks Džefas. Atiduok brangenybes ir grįžk į oro uostą. Tau užsakytas bilietas Šveicarijos aviacijos kompanijos kasoje. Skrisk iš Amsterdamo kuo greičiau. Kai tik policija sužinos apie pagrobimą, jie uždarys išvažiavimą iš miesto. Viskas turi būti gerai, tačiau dėl viso pikto štai tau adresas ir raktas nuo saugios vietelės Amsterdame. Namas neapgyvendintas".

Ji, matyt, užsnūdo, nes nubudo nuo smūgio, kai konteinerį pakėlė į orą. Treisė jautė, kaip konteineris siūbuoja į šalis, ir ji įsitvėrė, kad išsilaikytų. Konteinerį pastatė ant kažko kieto. Pasigirdo mašinos durelių trinktelėjimas, paskui suūžė variklis, o po akimirkos sunkvežimis nuvažiavo.

Jie važiavo į oro uostą. Planas buvo apskaičiuotas sekundės dalimis. Konteineris, kuriame tūnojo Treisė, turėjo būti atvežtas į pakrovimo kiemą prabėgus kelioms minutėms po to, kai bus atgabentas De Birso konteineris. Treisę vežęs sunkvežimio vairuotojas gavo instrukciją: važiuoti penkiasdešimties mylių per valandą greičiu.

Tą rytą kelyje į oro uostą judėjimas buvo daug intensyvesnis negu paprastai, tačiau vairuotojas nesijaudino. Konteinerį į lėktuvą nugabens laiku, ir jis gaus penkiasdešimt tūkstančių frankų, kurių jam užteks, kad gerai paatostogautų su žmona ir dviem vaikais. „Amerika,— pagalvojo jis.— Mes nuvažiuosime į Disnėilendą".

Jis žvilgtelėjo į laikrodį ir nusišypsojo pats sau. Jokių problemų! Oro uostas yra visai netoli, ir jam užteks dešimties minučių, kad ten nuvažiuotų.

Tiksliai pagal grafiką jis privažiavo posūkį prie ženklo, kuris rodė kelią į „Er Frans" pakrovimo-iškrovimo

aikštelę ir pravažiavo pro pilką Šarlio de Golio oro uosto pastatą, kur, nuošaliau nuo keleivių įėjimo, spygliuotos vielos tvora skyrė plentą nuo krovinių kiemo. Kai jis privažiavo prie aptverto sandėlio, užimančio net tris kvartalus ir užversto dėžėmis, ryšuliais ir konteineriais, sukrautais ant elektrinių vežimėlių, staiga pasigirdo panašus į sprogimą garsas, ir vairas trūktelėjo jo rankose, sunkvežimis sudrebėjo. „Velniai rautų! Pradūrė padangą!"— suprato jis.

Didžiulis krovininis aviakompanijos „Er Frans" lėktuvas jau buvo kraunamas. Pakelta priekinė fiuzelažo dalis atidengė bėgių eiles. Krovininiai konteineriai stovėjo perėjime ant pakrovimo pakylos, parengti patalpinti lėktuvo įsčiose. Lėktuve nebuvo jokio nereikalingo daikto.

Pakrovimas ėjo į pabaigą. Ramonas Vabenas vėl pažiūrėjo į laikrodį ir pradėjo keiktis. Sunkvežimis vėlavo. De Briso konteinerius jau pakrovė ir kryžmai perrišo virvėmis. Vabenas vieną konteinerio šoną pažymėjo raudonais dažais, kad Treisei būtų lengviau jį rasti. Šalia jo liko vietos dar vienam konteineriui. Ant pakylos liko dar trys nepakrauti konteineriai. „Dėl Dievo, kurgi ta moteris?"

Krovikas riktelėjo:

— Einam, Ramonai! Ko mes čia stovime?

— Minutėlę,— atsakė Ramonas.

Jis nubėgo prie įvažiavimo į pakrovimo kiemą. Sunkvežimio niekur nesimatė.

— Vabenai, kas atsitiko?

Jis atsigręžė. Artyn ėjo jo viršininkas.

— Baikite krauti, lėktuvas turi išskristi.

— Klausau. Aš tiktai laukiau...

Tuo momentu sunkvežimis įlėkė į sandėlio teritoriją, sucypė stabdžiai.

— Greitai pakraukite šituos,— sukomandavo viršininkas.

Vabenas palaukė kol konteinerį iškėlė iš sunkvežimio ir pasiuntė jį ant pakylos, vedančios į lėktuvą.

Jis pamojavo krovikui:

— Čia viskas tavo.

Po akimirkos konteineris jau buvo lėktuve, ir lėktuvo priekis nusileido į savo vietą. Vabenas palaukė, kol įsijungė reaktyviniai varikliai ir milžiniškas lėktuvas nuriedėjo į pakilimo taką. Jis pagalvojo: „Dabar moters eilė".

Siautėjo audra. Milžiniška banga užliejo laivą, ir jis grimzdo į vandenį. „Aš skęstu,— kliedėjo Treisė.— Man reikia iš čia išsikrapštyti!"

Ji mostelėjo rankomis ir kažką užčiuopė. Tai buvo gelbėjimosi valtis, besisupanti ant bangų. Ji pamėgino atsistoti ir trenkėsi galva į stalo kojį. Jai šiek tiek prašviesėjo ir ji prisiminė, kur esanti. Jos veidas ir plaukai buvo šlaputėliai nuo prakaito. Ją kankino šleikštulys, kūnas degė lyg ugnyje. Kiek laiko ji išbuvo be sąmonės? Skristi reikėjo tiktai valandą. Nejaugi lėktuvas nusileido? „Ne,— galvojo ji.— Viskas gerai. Man sapnuojasi košmarai. Aš guliu savo lovoje Londone, aš miegu. Aš išsikviesiu gydytoją. Ji negalėjo kvėpuoti. Ji mėgino pasiekti telefoną, paskui iš karto susmuko, kūnas pasidarė švininis. Lėktuvas pakliuvo į oro duobę, ir Treisė atsitrenkė į priešingą konteinerio sieną. Ji gulėjo pusiau be sąmonės, iš paskutiniųjų stengdamasi susikaupti. „Kiek aš turiu laiko?" Treisė svyravo tarp šėtoniško kliedesio ir kankinančios tikrovės. „Deimantai". Jai reikia kaip nors nusigauti ligi deimantų. Bet iš pradžių... iš pradžių reikia nupjauti virves.

Ji palietė peilį kombinezono kišenėje, ir pajuto, kad neužtenka jėgų jam pakelti. „Trūksta oro,— galvojo Treisė.— Man reikia oro". Ji sugraibė brezento kraštą, užčiuopė vieną surištų virvių ir perpjovė ją. Atrodė, jog tai tęsiasi be galo ilgai. Brezentas prasiskleidė plačiau. Ji perpjovė kitą virvę, ir šito pakako, kad galėtų išlįsti iš konteinerio į krovininio lėktuvo pilvą ir įkvėpti šalto oro. Ji ėmė šiurpti, ją purtė drebulys, ir nuolatinis lėktuvo supimas stiprino šleikštulį. „Aš ištversiu",— galvojo Treisė. Ji privertė save susitelkti. „Ką aš čia darau? Kažin ką svarbaus. Taip... Deimantai".

Treisei dvejinosi akyse, viskas įgavo neryškius kontūrus. „Aš nenusigausiu ligi deimantų".

Lėktuvas staigiai krito žemyn, ir Treisė pargriuvo ant grindų. Ji įsitvėrė į aštrius metalinius bėgius. Ji taip laikėsi tol, kol lėktuvas trūkčiojo, ir, kai jis atgavo lygsvarą, prisivertė atsistoti. Reaktyvinių variklių kauksmas maišėsi su triukšmu galvoje. „Deimantai. Aš privalau rasti deimantus".

Ji klupinėdama vaikščiojo tarp konteinerių, prisimerkusi žiūrėjo į kiekvieną jų, ieškodama raudonų dažų žymės. „Ačiū Dievui! Štai ji — ant trečiojo konteinerio". Treisė stovėjo, stengdamasi prisiminti, ką ji turi toliau daryti. „Jeigu aš galėčiau paprasčiausiai atsigulti ir pamiegoti keletą minučių, aš jausčiausi puikiai. Viskas, ko man reikia,— truputį pamiegoti". Tačiau tam neliko laiko. Jie galėjo pradėti leistis Amsterdame bet kurią minutę. Treisė paėmė peilį ir pertraukė per konteinerio virves. „Užtenka vieno gero brūkštelėjimo peiliu",— sakė jie.

Jai vos užteko jėgų išlaikyti peilį rankose. „Man dabar negalima prarasti jėgų",— galvojo Treisė. Ją vėl ėmė krėsti drebulys, ir ji drebėjo taip smarkiai, kad iškrito peilis. „Nieko nebus. Jie pagaus mane ir pasodins į kalėjimą".

Ji dvejojo, įsikibusi į virvę, pašėlusiai trokšdama įlisti atgal į savo konteinerį ir užmigti, kol viskas pasibaigs. Tai būtų taip lengva. Paskui ji lėtai, atsargiai nuėjo, įveikdama kraujo tvinksėjimą smilkiniuose. Treisė pakėlė peilį ir ėmė pjauti virvę.

Galų gale virvė pasidavė. Treisė atmetė į šalį brezentą ir įsižiūrėjo į konteinerio turinį, bet nieko nepamatė. Ji išsitraukė kišeninį žibintuvėlį, tačiau tuo momentu pajuto, jog užgulė ausis. Lėktuvas ėmė leistis.

Treisė galvojo: „Man reikia skubėti". Tačiau jos kūnas atsisakė paklusti. Ji stovėjo pusiau apalpusi. „Eik",— sakė jai protas. Ji apšvietė žibintuvėliu konteinerio vidų, prigrūstą paketų, vokų ir nedidelių futliarų, o viršuje gulėjo dvi mėlynos, raudona juostele perrištos dėžutės. „Dvi. Bet juk buvo spėjama, kad bus tiktai viena". Ji užsimerkė, ir iš dviejų liko viena. Atrodė, kad dėžutė spinduliuoja.

Ji ištiesė vieną ranką prie dėžutės, o kita ištraukė iš kišenės dublikatą. Ji laikė abi dėžutes. Ją ėmė smarkiai

pykinti. Treisė užmerkė akis, kovodama su šleikštuliu. Ji norėjo padėti dublikatą, bet jau nežinojo, kur kokia dėžutė. Ji atidžiai pasižiūrėjo į dvi vienodas dėžutes. Kuri?

Lėktuvas ėmė staigiai leistis. Jis gali paliesti žemę bet kurią minutę. Ji apsisprendė. Ji padėjo vieną dėžučių, melsdamasi, kad toji būtų dublikatas, paskui užčiuopė kombinezono kišenėje virvės ritinėlį ir išsitraukė jį. „Ką aš turiu daryti su ta virve?" Ūžimas galvoje trukdė susikaupti. Ji prisiminė... „Po to kai tu perpjausi virvę, įsidėk ją į kišenę, apvyniok konteinerį nauja virve. Nepalik nieko, kas galėtų sukelti įtarimą".

Lengva buvo apie tai kalbėti tada, garlaivyje, šildantis prieš saulutę. Dabar tai atrodė neįgyvendinama. Ji tiesiog neturėjo jėgų. Konvojus aptiks perpjautą virvę, lėktuvą apieškos ir ją pagaus. Kažin kas jos viduje rėkė: „Ne! Ne! Ne!"

Sukaupusi paskutines jėgas Treisė apvyniojo virve konteinerį. Ji pajuto po kojomis smūgį, kai lėktuvas palietė žemę, po to kitą — ir nugriuvo ant nugaros, kai buvo įjungtas atbulinis bėgis. Ji trenkėsi galva į grindis ir prarado sąmonę.

Lėktuvas mažino greitį, važiuodamas nusileidimo taku prie terminalo. Treisė gulėjo lėktuvo triume ant grindų susirietusi į kamuolį, su užkritusiais ant veido drėgnais plaukais. Stojusi tyla padėjo atgauti sąmonę. Lėktuvas sustojo. Ji atsirėmė alkūne ir lėtai, įveikdama skausmą, atsiklaupė. Paskui atsistojo, įsitvėrusi į konteinerį, kad nenugriūtų. Ji prispaudė dėžutę prie krūtinės ir ėmė slinkti prie savo konteinerio. Treisė vargais negalais įlindo į savo konteinerį ir sunkiai alsuodama parkrito. Jos kūnu tekėjo prakaitas. „Aš padariau tai, ką turėjau padaryti". Tačiau jai būtina dar kažin ką padaryti. Kažin ką svarbaus. „Ką? Surišti savo konteinerio virvę".

Ji įkišo ranką į kombinezono kišenę, ieškodama izoliacinės juostelės. Ji dingo. Treisė sunkiai įkvėpdavo oro, bet ir šitas garsas ją kurtino. Ji išgirdo balsus, ir prisivertė patildyti kvėpavimą ir įsiklausyti. Taip. Štai, vėl. Kažin kas juokėsi. Bet kuriuo momentu gali atsidaryti krovininis liukas, ir ims iškrovinėti. Pamatys perpjautą

virvę, žvilgtelės vidun ir pamatys ją. Reikia kokiu nors būdu sujungti perpjautos virvės galus. Ji atsiklaupė ir pajuto kietą daiktą. Tai buvo ritinėlis izoliacinės juostos, kuris anksčiau iškrito jai iš kišenės. Ji pakėlė brezentą ir, užčiuopusi perpjautos virvės galus, pamėgino apvynioti izoliacine juosta.

Tačiau ji nieko nematė. Žliaugte žliaugęs prakaitas užliejo akis. Ji nusiplėšė nuo kaklo šalikėlį ir nusišluostė veidą. Geriau. Galų gale apvyniojo virvės galus izoliacine juosta ir užtraukė brezentą. Dabar liko tiktai laukti. Ji vėl palietė kaktą, ji atrodė karštesnė negu pirma.

„Aš turiu vengti saulės,— kliedėjo Treisė.— Tropinė saulė gali būti pavojinga".

Ji poilsiavo kažkur prie Karibų jūros. Ten atvažiavo Džefas ir atvežė jai keletą deimantų, bet šoko į jūrą ir dingo. Ji ištiesė rankas, kad išgelbėtų jį, bet jis išslydo iš jos rankų. Vanduo ją prarijo. Ji duso ir skendo.

Ji išgirdo, kaip darbininkai įėjo į lėktuvą.

— Padėkite! — suriko ji.— Prašau man padėti!

Bet jos riksmas buvo tik šnabždesys, ir niekas jo neišgirdo. Iš lėktuvo ėmė ridenti didžiulius konteinerius. Treisė buvo be sąmonės, kai jos konteinerį įkėlė į sunkvežimį. O krovininiame lėktuve ant grindų liko gulėti jos šalikėlis, kurį jai padovanojo Džefas.

Treisė atsipeikėjo nuo ryškios šviesos, įsiveržusios į konteinerį, kai kažin kas pakėlė brezentą. Ji lėtai atmerkė akis. Sunkvežimis stovėjo sandėlyje.

Džefas šypsojosi jai.

— Tu vis dėlto tai padarei! — sušuko jis.— Tu stebuklas. Duok dėžutę, pažiūrėsime.

Ji bukai žiūrėjo, kaip jis paėmė šalia gulėjusią dėžutę.

— Pasimatysime Lisabonoje.— Jis nusisuko, norėdamas eiti, tačiau stabtelėjo ir nužvelgė ją.— Treise, tu atrodai siaubingai. Ar viskas tau gerai?

Ji vargais negalais ištarė:

— Džefai, aš...

Bet jis nuėjo.

Treisė blankiai prisiminė, kas vyko toliau. Už sandė-

lio jos laukė paruošti drabužiai, kažin kokia moteris užjaučiamai tarė:

— Panele, jūs atrodote pasiligojusi. Ar norite, kad iškviesčiau gydytoją.

— Nereikia gydytojo,— sukuždėjo Treisė.

„Šveicarijos aviakompanijos kasoje tau užsakytas bilietas į Ženevą. Išskrisk kiek galėdama greičiau. Kai tik policija sužinos apie pagrobimą, jie uždarys išvažiavimą iš miesto. Nieko neturėtų atsitikti, tačiau dėl viso pikto čia — adresas ir raktas. Namas negyvenamas".

Oro uostas. Ji turi pasiekti oro uostą.

— Taksi,— suniurnėjo ji.— Taksi.

Moteris neryžtingai pastovėjo, paskui gūžtelėjo pečiais.

— Gerai. Aš iškviesiu. Palaukite čia.

Ji dabar skrido aukščiau ir aukščiau, beveik prie saulės.

— Panele, taksi,— pasakė jai kažin koks vyras. Ji norėjo, kad žmonės jai netrukdytų. Ji norėjo vieno — miegoti. Vairuotojas paklausė:

— Kur jus nuvežti, panele?

„Šveicarijos aviakompanijos kasoje tau užsakytas bilietas į Ženevą".

Ji perdaug negaluoja, kad galėtų skristi lėktuvu. Jie sustabdys ją ir iškvies gydytoją. Ją klausinės. Viskas, ko jai reikia, tai keletą minučių pamiegoti, paskui viskas bus gerai. Balsas tapo nekantrus:

— Tai kur mes važiuojame?

Jai nėra kur dingti. Ji davė vairuotojui saugaus namo adresą.

Policija jai surengė kryžminę apklausą apie deimantus, o kai ji atsisakė jiems atsakyti, jie supyko ir nuvedę ją į kambarį, įjungė šildymą ir kaitino, kol kambarys pavirto verdančiu katilu. Kai pasidarė nepakeliama, jie ėmė šaldyti kambarį tol, kol ant sienų pakibo varvekliai.

Treisė atmerkė akis. Ji gulėjo lovoje pašėlusiai drebėdama. Šalia gulėjo pledas, bet ji neturėjo jėgų jo pasiekti. Jos drabužiai buvo šlaputėliai.

„Aš čia numirsiu. Kur, čia?"

„Saugi vieta. Aš saugiame name". Frazė pasirodė jai žaisminga, ir ji ėmė juoktis, o juokas pavirto kosulio priepuoliu. Viskas ėjosi bjauriai. Po viso to jai nepavyko išskristi. Dabar policija per ją šukuoja visą Amsterdamą: panelė Vitnėj nepasinaudojo Šveicarijos aviakompanijos bilietu, vadinasi, ji dar Amsterdame.

Ji klausė save, kiek laiko ji išgulėjo šitoje lovoje. Ji pakėlė ranką, kad pažiūrėtų į laikrodį, tačiau skaičiai susiliejo. Viskas dvejinosi. Mažame kambarėlyje stovėjo dvi lovos, dvi komodos, keturios kėdės. Drebulys liovėsi, ir visą jos kūną apėmė karštis. Reikėtų atidaryti langą, bet ji pernelyg silpna, kad pajudėtų. Paskui vėl pasidarė šalta.

Ir ji vėl atsidūrė lėktuve, uždaryta konteineryje, ir prašė pagalbos. „Tu padarei. Tu stebuklas. Pažiūrėkime dėžutę". Džefas paėmė deimantus, ir galbūt jis jau pakeliui į Braziliją su jos pinigų dalimi. Jis mėgausis su viena savo moterų ir juoksis iš jos. Jis vėl ją nugalėjo. Ji jo nekentė. Ji niekino jį.

Treisė tai netekdavo sąmonės, tai vėl ją atgaudavo. Kietas pelotos kamuolys lėkė į ją, o Džefas stipriai ją apkabino ir pargriovė ant žemės, jų lūpos beveik susilietė. O paskui jie pietavo „Zalakaine". „Treise, ar tu žinai, kad esi ypatinga?"

„Aš siūlau lygiąsias",— pasakė Borisas Melnikovas.

Jos kūną vėl ėmė purtyti drebulys, ji atsidūrė per tamsų tunelį važiuojančiame eksprese, ir ji žinojo, kad tunelio gale ji numirs. Visi likusieji keleiviai išlipo, išskyrus Albertą Fornatį. Jis pyko ant jos ir purtė už pečių.

„Dėl Dievo! — rėkė jis.— Atmerk akis! Pažiūrėk į mane!"

Antžmogiškomis pastangomis Treisė atmerkė akis. Palinkęs prie jos, stovėjo Džefas. Jo veidas išblyškęs, o balsas piktas. Žinoma, tai jos sapno dalis.

— Kiek laiko tu šitaip guli?

— Tu Brazilijoje,— suniurnėjo Treisė.

Po to ji daugiau nieko neprisiminė.

Kai inspektoriui Trinjanui padavė šaliką su inicialais „T.V.", rastą aviakompanijos „Er Frans" krovininiame lėktuve ant grindų, jis ilgai ir atidžiai jį apžiūrinėjo. Paskui įsakė:

— Iškvieskite Danielių Kuperį.

32

Vaizdingas kaimelis Alkmaras, šiaurvakarinėje Olandijos pakrantėje, atsigręžęs į Šiaurės jūrą,— mėgstamiausia turistų vieta. Tačiau rytinėje dalyje — yra kampelis, kur turistai lankosi retai. Džefas Stivensas keletą kartų ten ilsėjosi su stiuardese iš KLM, kuri jį išmokė šiek tiek kalbėti olandiškai. Jis gerai įsiminė šitą vietą, kur visi užsiėmę savo reikalais ir kur ne per daug domisi atvykėliais. Ideali vieta pasislėpti.

Iš pradžių Džefas norėjo nugabenti Treisę į ligoninę, bet tai buvo rizikinga. Lygiai taip pat, beje, kaip ir pasilikti Amsterdame. Jis apsuko ją pledu ir nunešė į mašiną. Kol jie važiavo į Alkmarą, ji taip ir neatsipeikėjo. Jos pulsas buvo nelygus, o kvėpavimas — negilus.

Alkmare Džefas apsistojo nedideliame viešbutyje. Viešbučio šeimininkas smalsiai žiūrėjo, kaip jis nešė Treisę laiptais aukštyn į jos kambarį.

— Mes leidžiame savo medaus mėnesį,— paaiškino Džefas.— Mano žmona susirgo. Aštrus kvėpavimo takų uždegimas. Jai reikalinga ramybė.

— Ar norėtumėte iškviesti gydytoją?

Džefas netvirtai atsakė:

— Aš jums pasakysiu.

Pirmiausia reikėjo numušti karštį. Džefas paguldė ją ant didžiulės dvigulės lovos ir ėmė nuvilkinėti šlapius nuo prakaito drabužius. Jis ją pasodino ir per galvą nuvilko suknelę. Paskui nuavė batelius, numovė pėdkelnes. Jos kūno neįmanoma buvo paliesti. Džefas sudrėkino rankšluostį ir švelniai aptrynė ją nuo galvos ligi kojų. Paskui apkamšė pledu ir prisėdo ant lovos kraštelio, įsiklausydamas į nelygų jos kvėpavimą.

„Jeigu ligi ryto jai nepagerės,— nusprendė Džefas,— man teks ieškoti gydytojo".

Ligi ryto visi lovos skalbiniai buvo šlapi. Treisė vis dar buvo be sąmonės, bet Džefui pasirodė, kad ji kvėpuoja šiek tiek giliau. Jis pabijojo įsileisti kambarinę, kad ji nepamatytų Treisės: ji galėjo pradėti klausinėti. Jis paprašė šeimininko pakeisti skalbinius ir, gavęs juos, pats atsinešė į kambarį. Paskui apiprausė Treisės kūną, pakeitė paklodes taip, kaip tai daro medicinos seserys ligoninėse, netrukdydamos ligonio, ir vėl ją apklostė.

Džefas pakabino ant durų lentelę: „NETRUKDYTI" ir nuėjo į artimiausią vaistinę, kad nusipirktų aspirino, termometrą ir spirito. Kai jis grįžo atgal, Treisė vis dar buvo be sąmonės. Džefas pamatavo temperatūrą: šimtas keturi laipsniai *. Teko ją aptrinti šaltu spiritu, karštis truputį nukrito.

Po valandos temperatūra vėl pakilo. Jeigu iškviesti gydytoją, tai jis lieps guldyti Treisę į ligoninę. Kils klausimų. Džefas supratimo neturėjo, ar jų ieško policija, tačiau jeigu taip, tai juos abu areštuos. Jis sutrynė keturias aspirino tabletes, subėrė miltelius Treisei į burną ir ėmė šaukšteliu atsargiai pilti į burną vandenį tol, kol ji nurijo. Jis dar kartą aptrynė jos kūną spiritu. Jam pasirodė, kad kūnas ne toks karštas, kaip buvo. Jis patikrino pulsą. Atrodė, kad jis darosi lygesnis. Jis priglaudė galvą prie jos krūtinės ir įsiklausė. Ar jos kvėpavimas jau ne toks trūkčiojantis? Jis tikėjo tik vienu ir kartojo tai nuolat, kol tie žodžiai tapo tarsi užkeikimu:

— Tu pasveiksi.— Jis švelniai pabučiavo ją į kaktą.

Džefas nemiegojo katuriasdešimt aštuonias valandas ir buvo visiškai nusikamavęs. Jo akys įkrito. „Aš vėliau pamiegosiu,— pažadėjo jis sau.— Aš minutėlei užmerksiu akis, kad jos pailsėtų".

Jis užmigo.

Atsipeikėjusi Treisė pažiūrėjo į lubas ir nesuprato, kur ji yra. Praėjo kelios minutės, kol jos sąmonė apsiprato su tikrove. Ji jautė, kaip maudžia visą kūną, tarsi ji būtų ilgai keliavusi. Ji vangiai apžvelgė nepažįstamą kambarį, ir staiga jos širdis suspurdėjo. Džefas sėdėjo greta ir mie-

* Pagal Farenheitą.

gojo krėsle. To negali būti! Paskutinį kartą ji matė jį, kai jis paėmė deimantus ir išėjo. Ką jis čia daro? Jai toptelėjo: ji atidavė jam ne tą dėžutę. Ji padavė jam dėžutę su netikrais deimantais, ir Džefas pamanė, jog ji apgavo jį. Jis, matyt, paėmė ją iš to namo ir pervežė į kitą vietą.

Kai ji atsisėdo, Džefas sujudėjo ir atsimerkė. Pamatė, kad Treisė žiūri į jį. Lėta laiminga šypsena sušvito Džefo veide.

— Sveika sugrįžus.— Jo balse skambėjo toks palengvėjimas, kad Treisė pasimetė.

— Atleisk,— kimiai sušnibždėjo Treisė.— Aš tau atidaviau ne tą dėžutę.

— Ką?

— Aš supainiojau dėžutes.

Jis priėjo prie jos ir švelniai paprieštaravo:

— Ne, Treise. Tu man atidavei tikruosius deimantus. Jie jau keliauja pas Giunterį.

Ji sumišusi pažiūrėjo į jį.

— Tada kodėl... kodėl tu čia?

Jis atsisėdo ant lovos krašto.

— Kai tu perdavei man dėžutę, tu buvai balta kaip mirtis. Aš nusprendžiau palaukti oro uoste ir įsitikinti, kad tu spėjai į savo reisą. Tu nepasirodei, ir aš supratau, kad tau kažin kas atsitiko. Aš nuvažiavau į tą namą ir radau tave. Aš negalėjau leisti tau ten numirti,— paaiškino jis ir nerūpestingai pridūrė: — juk galėjo įsikišti policija.

Ji suglumusi pažiūrėjo į jį.

— Pasakyk man sąžiningai, kodėl tu grįžai manęs paimti?

— Laikas temperatūrą matuoti,— pakeitė jis temą.

Jis padavė jai termometrą.

— Neblogai,— padarė išvadą Džefas po kelių minučių.— Mažiau negu šimtas. Tu nuostabi pacientė.

— Džefai...

— Pasikliauk manimi,— nuramino jis ją.— Ar valgysi?

Treisė staiga pajuto vilkišką apetitą.

— Mirštu iš bado.

— Gerai. Aš ką nors atnešiu.

Jis grįžo iš parduotuvės su pilnu krepšiu produktų. Jame buvo: apelsinų sultys, pienas, švieži vaisiai ir didžiulės olandiškos bandelės su įvairiais įdarais.

— Čia kažin kas panašaus į olandišką vištienos sultinį, jis apskritai naudingas. Tiktai valgyk lėtai.

Jis padėjo jai atsisėsti ir pamaitino. Jis buvo atsargus ir dėmesingas, ir Treisė įsitempė: „Jis ne šiaip sau. Jis kažin ką sumanė".

Valgydamas Džefas pasakė:

— Aš paskambinau Giunteriui. Jis gavo deimantus ir tavo pinigų dalį padėjo Šveicarijos banke.

Ji neištvėrė ir paklausė:

— Kodėl tu nepasiglemžei visko?

Džefas visiškai rimtai atsakė:

— Todėl, Treise, kad mums laikas liautis vedžiojus vienas kitą už nosies. Gerai?

Žinoma, tai dar vienas jo triukų, bet Treisė buvo per daug silpna, kad prieštarautų.

— Jeigu tu pasakysi man savo drabužių dydžius,— pasiūlė Džefas,— aš nueisiu ir nupirksiu tau ką nors apsirengti. Olandai — liberalūs, bet aš manau, kad jeigu tu išeisi šitaip, tai juos tai šokiruos.

Treisė užsitraukė ant krūtinės pledą, netikėtai suvokusi savo nuogumą. Ji įsivaizdavo sau, kaip Džefas ją nurengė ir prausė. Jis rizikavo savo paties saugumu, kad išslaugytų ją. Kodėl? Treisė manė, kad jį supranta. Bet dabar... „Aš jo visiškai nesuprantu,— pagalvojo Treisė.— Apskritai".

Dieną Džefas parnešė du lagaminus, prigrūstus chalatų ir naktinių marškinių, apatinių skalbinių ir suknelių bei avalynės. Jis nupirko kosmetikos rinkinį, šukas, plaukų šepetį ir džiovintuvą, dantų šepetėlį ir pastą. Jis nusipirko sau kostiumą ir pranešė „Internešnl gerald tribjun" egzempliorių. Pirmajame puslapyje buvo straipsnis apie deimantų pagrobimą. Policija išsiaiškino, kaip tai įvyko, bet, sprendžiant iš straipsnio, vagys nepaliko jokių pėdsakų.

Džefas žvaliai sušuko:

— Kelias namo laisvas! Viskas, kas mums būtina,— tai pasveikti.

Danielius Kuperis paprašė, kad apie šaliką su inicialais „T.V." spaudoje neužsimintų.

— Mes žinome,— paiškino jis Trinjanui,— kam jis priklauso, bet to neužtenka, kad pateiktume kaltinimą. Jos advokatai Europoje suras kiek tik nori moterų, turinčių tuos pačius inicialus ir išjuoks jus.

Kuperio nuomone, policija jau apsijuokė. „Viešpats atiduos ją man".

Jis preblandoje sėdėjo ant kieto medinio suolo nedidelėje bažnyčioje ir meldėsi: „Viešpatie, atiduok ją man. Duok ją man, kad aš galėčiau nubausti ją taip, jog nuplaučiau nuo savęs savo nuodėmes. Šėtonas bus išvarytas iš jos sielos, o kūnas bus plakamas..." Jis pagalvojo apie nuogą Treisę, kuri bus jo valioje, ir pajuto erekciją. Jis išbėgo iš bažnyčios, bijodamas, kad pamatys Dievas ir pasiųs jam naujas bausmes.

Treisė nubudo anksti. Ji atsisėdo ir įjungė stalinę lempą, stovėjusią ant tualetinio stalelio. Ji liko viena. Džefas išėjo. Ją apėmė panika. Ji leido sau priklausyti nuo Džefo, ir tai yra baisi klaida. „Taip man ir reikia",— graudžiai pagalvojo Treisė. „Pasikliauk manimi",— kalbėjo Džefas, ir ji taip ir padarė. Jis slaugė ją tiktai todėl, kad pats apsisaugotų, o ne dėl kokios kitos priežasties. Ji manė, kad jis jai kažin ką jaučia. Ji norėjo juo tikėti, norėjo suvokti, kad jam yra svarbi. Ji gulėjo užmerkusi akis ir galvojo: „Aš jo pasigesiu. Viešpatie, padėk man. Aš jo labai pasigesiu!"

Likimas jai iškrėtė didelį pokštą. „Kodėl lemtis skyrė jį?"— uždavė ji pati sau vieną ir tą patį klausimą, tačiau priežastis neturėjo reikšmės. Jai reikėjo sugalvoti planą, kaip kuo greičiau iš čia išnešti kudašių, rasti prieglobstį, kur būtų galima kaip reikiant pasveikti, kur ji pasijustų saugi. „Ak tu, velnio kvaile,— galvojo ji.— Tu..."

Pasigirdo atidaromų durų garsas, ir Džefas pašaukė:

— Treise, tu jau nubudai? Aš atnešiau tau keletą knygų ir žurnalų. Aš maniau, kad tu galėtum...— Jis aiktelėjo, kai pamatė jos veido išraišką.— Ei, ar kas nors atsitiko?

— Ne dabar,— sukuždėjo Treisė.— Ne dabar!

Kitą rytą Treisės temperatūra jau buvo normali.

— Aš norėčiau išeiti į lauką,— pasakė ji.— Kaip tu manai, Džefai, ar galėtume mes pasivaikščioti.

Hole savo pasirodymu jie sukėlė smalsumą. Viešbučio savininkų pora džiaugėsi, kad Treisė pasveiko.

— Jūsų vyras nuostabus. Jis spyrėsi, kad viską darys ir slaugys jus pats. Jis taip nerimavo! Bet kuri moteris būtų laiminga, turėdama tokį mylintį vyrą.

Treisė pažiūrėjo į Džefą, ji galėjo prisiekti, kad jis sumišęs paraudo.

Gatvėje Treisė pasakė:

— Jie labai šaunūs.

— Sentimentalūs,— atsakė Džefas.

Džefas pasistatė sau sulankstomą lovelę šalia Treisės lovos. Šitą naktį, gulėdama lovoje, ji vėl prisiminė, kaip Džefas ją prižiūrėjo, stengdamasis įspėti jos norus, ir terliojosi su ja, ir prausė ją visą. Ji aiškiai suvokė jo artumą. Ir todėl jautėsi saugiai.

Bet tai ir vertė ją nervintis.

Kai tik Treisė sustiprėjo, jie vis daugiau ir daugiau laiko praleisdavo miestelyje. Jie vaikštinėjo vingiuotomis, akmenimis grįstomis viduramžių galvelėmis, valandų valandas vaikščiodavo po tulpių laukus miestelio pakraštyje, apsilankė sūrių turguje, užsuko į miestelio muziejų. Treisės nuostabai, Džefas kalbėjo su miestiečiais jų kalba.

— Kur tu išmokai? — paklausė Treisė.

— Aš pažinojau vieną olandę.

Ji pasigailėjo, kad paklausė.

Bėgo dienos, jaunas Treisės kūnas pamažėle atgavo jėgas. Kai Džefas pajuto, kad Treisė ganėtinai sustiprėjo, jis išnuomojo dviračius, ir jie nuvažiavo prie vėjo malūnų, kurių priemiestyje buvo labai daug. Kiekviena die-

na buvo graži šventė, ir Treisė norėjo, jog tai niekada nesibaigtų.

Džefas nuolat ją stebino. Jis su Treise elgėsi rūpestingai ir švelniai, o tai griovė visas jos gynybines sienas, be to, jis net nebandė su ja atsigulti. Treisei jis liko mįslė. Ji prisiminė visas gražias moteris, matytas su juo, ji neabejojo, kad jis galėjo permiegoti su bet kuria iš jų. Tai ką tada jis veikia su ja mažame miesteliūkštyje?

Ji pagavo save besidalijančią su juo tokiais dalykais, kurie, kaip ji manė, visam laikui liks jos širdyje. Ji papasakojo jam apie Džo Romaną, ir Tonį Orzatį, ir apie Ernestiną Litlčep, ir apie Didžiąją Bertą, ir apie mažąją Emą Brenigan. Klausydamasis jos Džefas jautė tai pasipiktinimą, tai užuojautą, tai kančią. Džefas papasakojo jai apie savo pamotę, apie dėdulę Vilį ir linksmas balagano dienas, o dar apie vedybas su Luiza. Niekada ir su niekuo Treisė nejautė tokio artumo.

Tačiau atėjo laikas išvykti. Sykį ryte Džefas pareiškė:

— Policija mūsų neieško, Treise. Aš manau mums reikia važiuoti.

Treisė pajuto lengvą nusivylimą.

— Gerai. Kada?

— Rytoj.

Ji linktelėjo.

— Aš susiruošiu iš ryto.

Naktį Treisė gulėjo atviromis akimis, negalėdama užmigti. Ji labai jautė Džefo buvimą šitame kambaryje. Neužmirštamas jos gyvenimo periodas ėjo į pabaigą. Ji pažiūrėjo į sulankstomą lovelę, kur gulėjo Džefas.

— Ar tu miegi? — sukuždėjo Treisė.

— Ne...

— Apie ką tu galvoji?

— Apie rytojaus dieną. Apie išvykimą iš čia.

— Aš tavęs ilgėsiuosi, Džefai.— Žodžiai išsprūdo anksčiau negu ji spėjo susilaikyti. Džefas lėtai atsisėdo ir pažvelgė į ją.

— Kaip? — paklausė jis.

— Baisiai.

Po akimirkos jis jau buvo jos lovoje.

— Treise...

— Nekalbėk nieko. Tiesiog apkabink mane. Paimk mane...

Tai prasidėjo lėtai, švelniomis glamonėmis, glostinėjimais, o paskui tai pavirto pašėlusiu ritmu, kol tapo bakchanalija, malonumo orgija, laukine ir beprotiška. Jo stipri kieta varpa įeidavo į ją kaip stūmoklis ir sotino ją tol, kol ji ėmė šaukti iš neapsakomo pasitenkinimo. Ji buvo vaivorykštės centre. Ji jautė, kaip ją neša potvynio banga, kuri ją kėlė vis aukščiau ir aukščiau, kol įvyko netikėtas, audringas išsiveržimas, ir visas jos kūnas ėmė krūpčioti. Palengva geismo audra nurimo. Ji užmerkė akis. Ji jautė, kaip Džefo lūpos slinko žemyn jos kūnu, žemiau ir žemiau, prie jos esybės centro, ir ją užliejo kita nesulaikoma palaimos banga.

Ji prisitraukė Džefą prie savęs, prispaudė jį stipriai, jausdama, kaip plaka jo širdis. Ji glaudėsi prie jo, bet jai norėjosi būti dar arčiau. Ji nušliaužė į lovos kojūgalį ir lūpomis palytėjo jo kūną, paskui ėmė jį bučiuoti, kildama vis aukštyn, kol ranka pajuto jo įsitempusią vyriškąją lytį. Ji švelniai ją glostė ir bučiavo, o Džefas aimanavo iš malonumo. Paskui Džefas užgulė ją ir įsiskverbė vidun, ir vėl viskas prasidėjo iš naujo, tačiau dar audringiau nei pirma. Neapsakomo pasitenkinimo fontanas liejosi per kraštus, ir Treisė pagalvojo: „Dabar aš tai pažinau. Pirmą kartą aš tai patyriau. Bet aš privalau prisiminti, kad tai — puiki šios nakties atsisveikinimo dovana".

Visą naktį jiedu mylėjosi ir plepėjo apie viską ir apie nieką, ir viskas buvo taip, lyg jiems abiem būtų atsivėrę ligi šiol uždari šliuzai. Auštant, kai sąsiauris ėmė kibirkščiuoti, Džefas pasiūlė:

— Treise, tekėk už manęs.

Ji buvo tikra, kad neteisingai jį suprato, bet žodžiai sukambėjo vėl, ir Treisė žinojo, jog tai beprotybė, ir nereikia apie tai galvoti. Bet ji sukuždėjo:

— Taip. O taip!

Ji verkė, o Džefas laikė ją stipriai apkabinęs. „Aš daugiau niekada neliksiu viena,— galvojo Treisė.— Mes

priklausome vienas kitam. Džefas — visų mano rytdienų dalis".

Ir štai atėjo rytdiena.

Po kurio laiko Treisė paklausė Džefą:

— Džefai, kada tu tai supratai?

— Kai aš pamačiau tave tame name. Aš tada pagalvojau, kad tu miršti. Aš vos iš proto neišėjau.

— O aš pagalvojau, kad tu pabėgai su deimantais,— prisipažino Treisė.

Jis vėl apkabino ją:

— Treise, tai, ką aš padariau Madride, aš padariau ne dėl pinigų. Tai buvo varžybos, iššūkis. Štai kodėl mes abu dirbame tokį darbą, argi ne? Tau duota užduotis, kurios neįmanoma įvykdyti, o paskui tu imi galvoti, ar nėra kokio nors būdo.

Treisė linktelėjo:

— Aš žinau. Iš pradžių aš tai dariau, nes man reikėjo pinigų. O paskui dar kažin kas prisidėjo. Aš mėgstu varžytis su žmonėmis, kuriuos lydi sėkmė, su protingais ir nesibjaurinčiais jokiomis priemonėmis. Man patinka gyventi ant bedugnės krašto.

Ilgokai patylėjęs Džefas tarė:

— Treise... Ką tu pasakytum, jeigu mes visa tai mestume?

Ji sumišusi pažiūrėjo į jį.

— Mesti? Kodėl?

— Anksčiau mes buvome kiekvienas sau. Dabar viskas pasikeitė. Aš nepakelčiau, jeigu kas nors tau atsitiktų. Kam dar rizikuoti? Mes turime tiek pinigų, kad vargu ar kada nors juos išleisime. Kodėl mums neišėjus į atsargą?

— O ką mes veiksime, Džefai?

Jis nusijuokė:

— Ką nors sugalvosime.

— Rimtai, brangusis, kaip mes tvarkysime savo gyvenimą?

— Darydami tai, mano meile, kas mums patinka. Mes keliausime, tenkindami savo užgaidas. Mane visada domino archeologija. Aš norėčiau tęsti kasinėjimus Tunise.

Sykį aš daviau žodį vienam senam draugui. Mes galėsime finansuoti savo pačių kasinėjimus. Mes apvažiuosime visą pasaulį.

— Viliojanti perspektyva.

— Tada ką tu į tai pasakysi?

Treisė ilgai žiūrėjo į jį.

— Jeigu tu to nori,— švelniai sukuždėjo ji.

Jis stipriai ją apglėbė ir nusijuokė:

— Įdomu, o gal mums pasiųsti oficialų pareiškimą policijai?

Kitą dieną paskambino Giunteris Hartogas.

— Kaip tu jautiesi? — paklausė jis.

— Aš jaučiuosi nuostabiai,— patikino jį Treisė.

Giunteris skambino kiekvieną dieną po to, kai sužinojo kas jai atsitiko. Treisė nusprendė, kol kas nepasakoti jam apie Džefą. Ji norėjo kol kas šitą naujieną žinoti pati viena, patikrinti ją ir puoselėti.

— Ar judu su Džefu sugyvenate gerai?

Ji nusišypsojo:

— Puikiai.

— Ar jūs sutinktumėte padirbėti dar kartą drauge?

Dabar jai teko jam pranešti.

— Giunteri... mes... metame.

Akimirka stojo tyla.

— Aš nesuprantu.

— Džefas ir aš, kaip sakoma senuose Džeimso Kagnio filmuose, ketiname gyventi privatų gyvenimą.

— Ką? Bet... kodėl?

— Tai Džefo idėja, ir aš su juo sutikau. Daugiau nenorime rizikuoti.

— O jeigu aš pasakysiu, kad esu numatęs vieną darbelį už du milijonus dolerių, ir jokios rizikos?

— Aš smarkiai nusijuokčiau, Giunteri.

— Aš rimtai, mano mieloji. Jeigu jūs atvažiuotumėte į Amsterdamą, kuris... tik valanda kelio nuo tos vietos, kur jūs esate...

— Tau teks pasiieškoti kitų.

— Bijau, kad nėra nieko, kas galėtų su tuo susidoroti. Galbūt tu bent jau aptarsi šitą galimybę su Džefu?

— Gerai, bet tai beviltiška.

— Aš perskambinsiu šiandien vakare.

Kai grįžo Džefas, Treisė jam papasakojo apie pokalbį.

— Argi tu nepasakei Giunteriui, kad nuo dabar mes laikomės įstatymų?

— Žinoma, brangusis. Aš pasakiau jam, kad jis ką nors pasiieškotų.

— Bet jis nenori? — atspėjo Džefas.

— Jis spyrėsi, kad jam reikalingi mes. Jis pasakė, kad rizikos — jokios ir kad mes galime nuimti dviejų milijonų derlių.

— Tai, ką jis turi galvoje, matyt, saugoma Nokso fortas.

— Arba Pradas,— įterpė Treisė.

Džefas nusišypsojo.

— Tada tai buvo iš tiesų gudriai sugalvotas planas, mylimoji. Tu žinai, aš manau, tada aš ir pradėjau tave įsimylėti.

— Aš manau, kad, kai tu pavogei mano „Puertą", tada aš pradėjau tavęs nekęsti.

— Prisipažink,— paprieštaravo Džefas,— tu ėmei manęs nekęsti dar prieš tai.

— Tu teisus. Bet vis dėlto, ką mes pasakysime Giunteriui?

— Tu jam jau pasakei — mes daugiau šito darbo nedirbame.

— Gal verta bent sužinoti, ką jis turi galvoje?

— Treise, mes nutarėme, kad...

— Mes vis viena važiuosime į Amsterdamą, argi ne?

— Taip, bet...

— Na, kol mes čia, brangusis, kodėl mums nepaklausius, ką jis pasakys?

Džefas įtariai ją tyrinėjo.

— Tau norisi tai padaryti, taip?

— Žinoma, ne! Bet nieko blogo, jei mes sužinosime reikalo esmę...

Kitą dieną jie atvažiavo į Amsterdamą ir apsigyveno „Amstel" viešbutyje. Giunteris Hartogas atskrido iš Londono, kad susitiktų su jais.

Jiems pavyko įsėsti drauge į tą patį katerį „Plaz motor" kaip turistams. Kateris plaukiojo Amstelio upe.

— Aš džiaugiuosi, kad jūs ketinate susituokti,— tarė Giunteris. Priimkite mano nuoširdžiausius sveikinimus.

— Ačiū, Giunteri.— Treisė žinojo, kad jis kalba nuoširdžiai.

— Aš su pagarba žiūriu į jūsų „atsistatydinimą", tačiau aš susidūriau su tokiu unikaliu atveju, kad jaučiu, man teks pateikti jį jūsų dėmesiui.

— Mes klausome,— tarė Treisė.

Giunteris pasilenkė ir ėmė kalbėti, jis patildė balsą ligi šnabždesio. Baigdamas jis pridūrė:

— Du milijonai dolerių, jeigu jūs tai padarysite.

— Tai neįmanoma,— ryžtingai pareiškė Džefas.— Treise...

Bet Treisė neklausė, ji mąstė, kaip tai galima padaryti.

Amsterdamo policijos valdyba įsikūrusi Marnichstrato ir Elandsgrachto kampe dailiame senoviniame penkių aukštų rudų plytų pastate su lipdiniais pirmajame aukšte ir marmuriniais laiptais, vedančiais aukštyn. Municipalinės policijos konferencijų salėje vyko pasitarimas. Dalyvavo šeši Olandijos detektyvai ir vienintelis užsienietis — Danielius Kuperis.

Inspektorius Džupas van Diurenas, milžiniško ūgio mėsingu veidu žmogus, su vešliais nukarusiais ūsais, kreipėsi į Tuną Vilemsą, vikrų ir ryžtingą, savo darbą išmanantį miesto policijos galvą.

— Šiandien rytą Treisė Vitnėj atvyko į Amsterdamą, pone vyriausiasis komisare. Interpolas tvirtina, kad De Birso apiplėšimas — jos rankų darbas. Štai ponui Kuperiui nuojauta sufleruoja, kad į Olandiją ji atvyko, kad padarytų dar vieną sunkų nusikaltimą.

Vyriausiasis komisaras Vilemsas pasisuko į Kuperį.

— Pone Kuperi, ar jūs turite kokių nors įrodymų?

Danieliui Kuperiui įrodymų nereikėjo. Jis žinojo Treisę Vitnėj, jos kūną ir sielą. Žinoma, ji čia tam, kad padarytų tai, ko negali suvokti jų menki proteliai. Jis prisivertė išlikti ramus.

— Įrodymų nėra. Štai todėl ją būtina pagauti nusikaltimo vietoje.

— Ir kaip jūs siūlote tai padaryti?

— Nenuleisti nuo tos moters mūsų akių.

Kuperio ištartas žodis „mūsų" išmušė vyriausiąjį komisarą iš pusiausvyros. Jis kalbėjosi su inspektoriumi Trinjanu Paryžiuje apie Kuperį. „Jis šlykštus, tačiau žino, ką daro. Jeigu mes būtume jo paklausę, tai būtume sugavę šitą Vitnėj nusikaltimo vietoje".

Tunas Vilemsas apsisprendė. Ten, kur prancūzų policija pasirodė nepajėgi, olandų policija turi susidoroti!

— Labai gerai,— pasakė vyriausiasis komisaras.— Jeigu panelė atvyko į Olandiją patikrinti mūsų policijos paveikumo, mes padarysime jai paslaugą.

Jis atsisuko į inspektorių van Diureną.

— Galite imtis bet kokių priemonių, kurias laikysite reikalingomis.

Amsterdamas suskirstytas į šešias policijos nuovadas. Pagal inspektoriaus Džupo van Diureno įsakymą, įvairių nuovadų detektyvams buvo nurodyta sekti.

— Aš noriu, kad ją sektumėte visas dvidešimt keturias valandas per parą. Nenuleiskite nuo jos akių!

Inspektorius van Diurenas sududeno Danieliui Kuperiui:

— Na, pone Kuperi, ar dabar jūs patenkintas?

— Ne, aš negaliu būti patenkintas tol, kol mes jos nesuėmėme.

— Suimsime,— patikino jį inspektorius.— Jūs pamatysite, pone Kuperi. Mes ne be pagrindo laikome, kad mūsų policija — geriausia pasaulyje.

Amsterdamas — rojaus kampelis turistams, vėjinių malūnų ir pylimų, lošimo įstaigų, senovinių namų, išsidėsčiusių palei tris kanalus, pilnas plaukiojančių augalų ir vėjyje plėvesuojančių džiūstančių skalbinių. Olandai — patys draugiškiausi žmonės, kuriuos Treisei kada nors teko sutikti.

— Jie visi atrodo tokie laimingi,— pasakė ji.

— Nepamiršk, kad jie tikra gėlių tauta.

Treisė nusijuokė ir paėmė Džefo ranką. Ji jautė didžiulį džiaugsmą, būdama šalia jo. „Jis toks nuostabus". O Džefas, žiūrėdamas į ją, galvojo: „Aš pats laimingiausias žmogus pasaulyje".

Treisė ir Džefas, apžiūrinėjo miesto įžymybes, kurias paprastai apžiūrinėja visi turistai. Jie žingsniavo Albert Kaupstratu, kur po atviru dangumi vyko mugė, užėmusi net kelis kvartalus. Vitrinose buvo išstatyta senoviniai daiktai, vaisiai ir daržovės, gėlės ir drabužiai. Jie slampinėjo po Dam Skuarą, kur susirinkdavo jaunimas pasiklausyti keliaujančių dainininkų ir pankų grupės. Jie apsilankė Volendame — sename, vaizdingame žvejų kaimelyje Zeiderzėje ir Madriurodame, miniatiūrinėje Olandijoje. Kai jie važiavo pro šurmuliuojantį Schipholio oro uostą, Džefas pasakė:

— Ne taip seniai visa šita sausumos dalis, kur dabar stovi oro uostas, buvo Šiaurės jūra. Schipholis reiškia „laivų kapinės".

Treisė prisiglaudė prie jo.

— Aš džiaugiuosi. Malonu suvokti, kad myli tokį protingą vaikiną.

— Tu dar ne viską išgirdai. Dvidešimt penki procentai Nyderlandų — nusausintos žemės. Visa šalis yra šešiolika pėdų žemiau jūros lygio.

— Tai baugina.

— Nesijaudink. Mes absoliučiai saugūs, kol šita nedidelė tauta moka statyti pylimus.

Treisę ir Džefą visur lydėjo municipalinė policija, ir kiekvieną vakarą Danielius Kuperis studijavo pranešimus, pateiktus inspektoriui van Diurenui. Juose nebuvo nieko neįprasto, bet tai nesusilpnino Kuperio įtarimų. „Ji kažin kam rengiasi,— kalbėjo jis sau.— Kažkokiam stambiam apiplėšimui. Ar ji žino, kad aš ją ketinu sunaikinti?"

Detektyvams atrodė, kad Treisė Vitnėj ir Džefas Stivensas buvo tiesiog turistai.

Inspektorius van Diurenas Kuperiui pasakė:

— Ar gali būti, kad jūs klystate? Jie galėjo atvykti į Olandiją tiesiog pasilinksminti.

— Ne,— atsakė užsispyręs Kuperis.— Aš neklystu. Sekite ją.

Jis nujautė, kad, jei Treisė artimiausiu metu nepadarys to, ką sugalvojo, tai ir olandų policija liausis ją sekusi. Jis prisidėjo prie Treisę sekusių detektyvų.

Treisė ir Džefas apsigyveno gretimuose „Amstelio" numeriuose.

— Tai dėl padorumo,— pasakė Džefas Treisei.— Bet aš tau neleisiu pabėgti nuo manęs.

— Pažadi?

Kiekvieną naktį Džefas likdavo su ja ligi aušros, ir jie mylėjosi ligi vidurnakčio. Lovoje jis buvo panašus į Protėją — tai švelnus ir dėmesingas, tai šelmiškas ir laukinis.

— Tiktai dabar,— sušnibždėjo Treisė,— aš iš tikrųjų supratau, kam sukurtas mano kūnas. Ačiū tau, mano meile.

— Visas malonumas — mano.

— Tiktai pusė.

Jie dūlinėjo po miestą su dykinėtojų mina veiduose, priešpiečiavo „Ekselsiore", o pietavo „Bovederyje" ir paragavo visų dvidešimt dviejų patiekalų, patiekiamų indonezietiškame „Bali". Jie valgė garsiąją olandišką žirnių sriubą, virtą su rūkyta mėsa, rinktinį daržovių troškinį ir nacionalinį karštą patiekalą, pagamintą iš kopūstų su rūkytomis dešrelėmis. Jie vaikštinėjo po viešųjų namų kvartalą, kur storos, kimono vilkinčios prostitutės sėdėjo ant palangių, demonstruodamos savo lobius, ir kiekvieną vakarą inspektorius Džupas van Diurenas gaudavo pranešimus, pasibaigiančius viena ir ta pačia fraze: „Nieko įtartino".

„Kantrybės,— kalbėjo sau Danielius Kuperis.— Kantrybės".

Kuperiui reikalaujant inspektorius van Diurenas paprašė vyriausiąjį komisarą leisti įtaisyti elektroninį klausomąjį įtaisą abiejų įtariamųjų numeriuose. Tačiau leidimo negavo.

— Kai jūs turėsite daug svaresnių argumentų,— pagrindė savo neigiamą atsakymą vyriausiasis kamisaras,— tada vėl kreipkitės į mane. O kol kas aš negaliu leisti

slapta klausytis žmonių pokalbių, kurie kalti tik tuo, kad keliauja po Olandiją.

Pokalbis įvyko penktadienį. Pirmadienį iš pat ryto Treisė ir Džefas išėjo į Paulas Paterstratą, Amsterdamo deimantų centrą, kad pasižiūrėtų, kaip dirbama deimantų šlifavimo fabrike. Danielius Kuperis buvo stebėjimo grupėje. Fabrikas buvo pilnas turistų. Angliškai kalbantis gidas vedžiojo juos po fabriką, aiškindamas kiekvieną deimantų apdorojimo operaciją, o ekskursijai baigiantis nuvedė turistų grupę į milžinišką demonstravimo salę, kur vitrinose buvo išrikiuota daugybė pačių įvairiausių deimantų. Tai, žinoma, ir buvo pagrindinė priežastis, dėl kurios turistams leisdavo vaikščioti po fabriką. Salės viduryje buvo stiklinė vitrina, pakelta ant aukšto juodo pjedestalo, joje buvo pats puikiausias deimantas, kurį kada nors Treisei teko matyti.

Gidas su pasididžiavimu paskelbė:

— O čia, ledi ir džentelmenai, guli garsusis „Lukulo" deimantas, apie kurį jūs visi skaitėte. Vienąkart jį nupirko vienas teatro aktorius savo žmonai — kino žvaigždei, ir jis buvo vertinamas dešimčia milijonų dolerių. Tai idealus brangakmenis, vienas pačių puikiausių deimantų pasaulyje.

— Tai geras jaukas vagims,— pasakė garsiai Džefas. Danielius Kuperis prisigrūdo arčiau, kad girdėtų, ką jis sako. Gidas atlaidžiai nusišypsojo:

— Ne, pone.— Jis linktelėjo į ginkluotą apsaugą, stovinčią greta ekspozicijos.— Šitas brangakmenis saugomas daug rūpestingiau negu brangenybės Londono Taueryje. Nėra jokio pavojaus. Jeigu kas nors palies vitrinos stiklą, akimirka įsijungs signalizacija,— dzin! — ir visos durys bei langai bus blokuoti. Nakčiai įjungiami spinduliai, ir jeigu kas nors įeis į patalpą, sirena sukauks ir policijos nuovadoje.

Džefas pažiūrėjo į Treisę:

— Aš manau, kad niekas ir niekada nepavogs šito deimanto.

Kuperis pasikeitė žvilgsniu su vienu detektyvų. Ir tą pačią dieną inspektoriui van Diurenui įteikė raportą apie pokalbį.

Kitą dieną Treisė ir Džefas aplankė Valstybinį muziejų. Prie įėjimo Džefas nusipirko muziejaus generalinį planą-rodyklę, paskui jie per pagrindinį holą nuėjo į Šlovės galeriją, kur kabojo Fra Andželiko, Muriljo, Rubenso, Van Deiho ir Tiepolo paveikslai. Neskubėdami, stabtelėdami prie kiekvieno paveikslo, jie perėjo į „Naktinio patrulio" salę, kur kabojo žinomiausi Rembranto paveikslai. Ten sustojo. Maloni pirmojo rango konsteblė Fijena Hauer, kuri juos sekė, pagalvojo: „O Dieve!"

Paveiksle „Kapitono Franso Baningo ir leitenanto Vilemo van Rintenburgo kompanija" pavaizduota grupė kareivių, pasirengusių eiti sargybą su ryškiu munduru vilkinčiu kapitonu. Erdvę aplink paveikslą juosė virvinis lynas aksominiu apvalkalu, o greta stovėjo apsauginin-kas.

— Sunku patikėti,— pasakė Džefas,— bet Rembrantui kliuvo už šitą paveikslą.

— Bet kodėl? Jis didingas.

— Jo patronui — paveiksle kapitonui — nepatiko, kad dailininkas be jo nutapė ir kitus asmenis.— Džefas greipėsi į apsauginin-ką.— Tikiuosi, jis gerai apsaugotas?

— Suprantama! Tą, kuris mėgins ką nors pavogti iš šito muziejaus, apšvies paslėptų kamerų elektroniniai spinduliai ir sučiups apsauginin-kai su patruliniu šunimi.

Džefas nevaržomai nusišypsojo:

— Manau, kad šitas paveikslas liks čia visiems laikams.

Šiek tiek apie šitą frazę buvo pranešta van Diurenui.

— „Naktinis patrulis!"— sušuko jis.— Ne, tai neįmanoma!

Danielius Kuperis tik sumirksėjo, žiūrėdamas į jį savo beprotiškomis trumparegėmis akimis.

Amsterdamo pasikalbėjimų centre tomis dienomis vyko filatelistų susitikimas. Treisė ir Džefas buvo pirmieji lankytojai. Holas buvo stipriai saugomas, juk daugelis

ženklų buvo neįkainojami. Kuperis ir olandų detektyvas sekė, kaip du lankytojai eina pro retų ženklų kolekciją. Treisė ir Džefas sustojo priešais „Britanijos Gvianą", nepatrauklų šešiakampį ženklą, padarytą fuksinu.

— Koks išsigimėliškas ženklas,— pasakė Treisė.

— Nesikabinėk, brangioji. Tai vienintelis tokios rūšies ženklas pasaulyje.

— Kiek jis įvertintas?

— Milijonu dolerių.

Tarnautojas linktelėjo.

— Visiškai teisingai, sere. Dauguma žmonių, žiūrėdami į jį, to nesupranta. Bet aš matau, sere, jūs mėgstate ženklus, kaip ir aš. Juose — pasaulio istorija.

Treisė ir Džefas nuėjo prie kito stendo ir pažiūrėjo į ženklą „Apverstasis Dženis", kur buvo pavaizduotas aukštyn kojomis skrendantis lėktuvas.

— Ar tai įdomus ženklas? — paklausė Treisė.

Saugantis stendą tarnautojas atsakė:

— Jis kainuoja...

— Septyniasdešimt penkis tūkstančius dolerių,— nutraukė jį Džefas.

— Taip, sere, tiksliai.

Jie priėjo prie mėlyno dviejų centų ženklo —„Havajų pasiuntinio".

— Šitas kainuoja ketvirtį milijono dolerių,— painformavo Džefas Treisę.

Įsimaišęs į minią Kuperis dabar sekė juos visai iš arti. Džefas parodė į kitą ženklą.

— O štai čia — retas ženklas. Maurilijaus pašto kontoros ženklas. Kažin koks užsisvajojęs graveris vietoje „pašto išlaidų" išgraviravo „pašto kontora". Šiandien jis vertas nemažų pinigų.

— Visi jie atrodo tokie mažyčiai ir neapsaugoti,— garsiai svarstė Treisė,— juk juos taip lengva iš čia išnešti.

Prie stendo stovintis apsauginininkas nusišypsojo.

— Vagis, panele, toli nenubėgs. Prie kiekvieno stendo įjungta elektroninė apsauga, o ginkluota apsauga dieną naktį patruliuoja Pasikalbėjimų centrą.

— Tai nelabai paguodžiama,— rimtai atsakė Džefas.— Mūsų laikais reikia veikti labai apdairiai, tiesa?

Tą pačią dieną Danielius Kuperis ir inspektorius Džupas van Diurenas užėjo pas vyriausiąjį komisarą Vilemsą. Van Diurenas padėjo ant komisaro stalo raportus ir laukė.

— Čia nėra nieko konkretaus,— pagalvojęs pasakė vyriausiasis komisaras,— bet aš sutinku, kad jūsų įtariamieji, kaip jums atrodo, šniukštinėja pelningo reikaliuko. Gerai, inspektoriau. Eikite. Jūs gausite oficialų leidimą įtaisyti klausomuosius įtaisus jų viešbučio numeriuose.

Danielius Kuperis džiūgavo. Dabar Treisė Vitnėj bus ne viena. Nuo šio momento jis žinos, ką ji galvoja, kalba ir daro. Jis įsivaizdavo sau Treisę ir Džefą lovoje ir prisiminė Treisės apatinių baltinių aromatą. Tokį švelnų, tokį salstelėjusį.

Tą dieną jis nuėjo į bažnyčią.

Kai vakare Treisė ir Džefas išėjo iš viešbučio papietauti, policijos specialistai ėmėsi darbo, įtaisydami mažutėlius bevielius mikrofonus Treisės ir Džefo numeriuose. Jie paslėpė juos už paveikslų, lempose ir po tualetiniais staliukais.

Tada inspektorius Džupas van Diurenas rekvizavo numerį tiesiai virš jų, o technikas ten pastatė radijo stotelę su antena ir prijungė ją prie magnetofono.

— Ji taip sustiprina balsą,— paaiškino technikas,— kad visai nebūtina būti viešbutyje. Vos tik kas nors prašneks, sistema automatiškai ims įrašinėti.

Bet Danielius Kuperis trūks plyš norėjo pakliūti ten. Jam būtina ten būti. Tokia Dievo valia.

33

Ankstyvą kitos dienos rytą Danielius Kuperis, inspektorius Džupas van Diurenas ir jaunas jo padėjėjas, konsteblis Vitkampas, sėdėjo viršutiniame numeryje, klausydamiesi pokalbio apačioje.

— Dar kavos? — Džefo balsas.

— Ačiū, ne, brangusis.— Treisės balsas.— Paragauk

šito sūrio, kurį atsiuntė durininkas. Jis iš tiesų nuostabus.

Trumpa tyla.

— Mmmm... Nuostabus. Ką tu šiandien norėtum veikti, Treise? Mes galėtume nuvažiuoti į Roterdamą.

— Kodėl mums nepabuvus čia ir nepailsėjus?

— Geras pasiūlymas.

Danielius Kuperis žinojo, ką jie turėjo galvoje sakydami „pailsėti", ir suspaudė lūpas.

— Karalienė iškilmingai atidarė naują našlaičių prieglaudą.

— Puiku. Aš manau, kad olandai — patys svetingiausi ir dosniausi žmonės pasaulyje. Jie nekenčia taisyklių ir instrukcijų.

Juokas.

— Žinoma. Štai kodėl jie mums abiem prie širdies.

Paprasčiausias rytinis meilužių pokalbis. „Jie abu bendrauja laisvai ir nesivaržydami,— pagalvojo Kuperis.— Bet kaip ji užmokės už visa tai!"

— Kalbant apie didžiadvasiškumą,— Džefo balsas,— spėk, kas apsistojo šitame viešbutyje? Nepagaunamasis Maksimilianas Pjerpontas. Aš jį pražiopsojau „Karalienėje Elžbietoje".

— O aš jį pražiopsojau Rytų eksprese.

— Jis čia turbūt todėl, kad apiplėštų kokią nors kompaniją. Dabar, kai mes vėl jį aptikome, Treise, mums reikia ką nors jam padaryti. Aš turiu galvoje, kol jis čia netoliese...

Treisės juokas.

— Aš, brangusis, negalėčiau sutikti iš naujo...

— Aš žinau, kad mūsų draugas turi įprotį vežiotis su savimi neįkainojamus materialinės kultūros įrodymus. Aš, brangioji, turiu idėją, kuri...

Kitas moteriškas balsas.

— Labas rytas pone, labas rytas ponia. Ar jūs neprieštarausite, jeigu aš dabar sutvarkysiu numerį?

Van Diurenas atsisuko į konstebli Vitkampą.

— Reikia pradėti sekti Maksimilianą Pjerpontą. Vitnėj ir Stivensas momentaliai su juo ims bendrauti. Aš noriu žinoti, koks reikalas.

Inspektorius van Diurenas pranešinėjo vyriausiajam komisarui Tunui Vilemsui:

— Jie galėjo numatyti bet kurį objektų skaičių, pone vyriausiasis komisare. Jie labai domisi turtingu amerikiečiu, pavarde Maksimilianas Pjerpontas, jie lankėsi filatelistų konvencijos parodoje, lankėsi deimantų šlifavimo fabrike ir bent dvi valandas išstovėjo prie „Naktinio patrulio"...

— Pavogti paveikslą „Naktinis patrulis"? Ne. Neįmanoma.

Vyriausiasis kamisaras atsilošė į kėdės atkaltę ir klausė save, ar negaišta jis veltui laiko ir leidžia lėšas. Jau pernelyg daug prielaidų ir mažai faktų.

— Vadinasi, šiuo momentu jūs neįsivaizduojate, kokį objektą jie pasirinko?

— Ne, pone vyriausiasis komisare. Aš nesu tikras, kad jie patys jau apsisprendė. Tačiau tuo momentu, kai jie imsis reikalo, jie mums praneš.

Vilemsas susiraukė:

— Praneš?

— Pasiklausymo įtaisas,— paaiškino van Diurenas. Jie nesupranta, kad jų klausomasi.

Kitos dienos rytą devynios nulis nulis policija padarė epochos atradimą. Treisė ir Džefas baigė pusryčiauti Treisės numeryje. Viršuje, pasiklausymo poste, sėdėjo Danielius Kuperis, inspektorius Džupas van Diurenas ir konsteblis Vitkampas. Jie išgirdo pilamos kavos garsą.

— Štai įdomi žinutė. Mūsų draugas pasirodė teisus. Paklausyk. „Amro benk" siunčia penkis milijonus dolerių aukso luitais į olandiškąją vakarinę Indostano pusiasalio pusę".

Viršutiniame numeryje konsteblis Vitkampas pasakė:

— Nėra būdo...

— Ššš!

— Įdomu, kiek gali sverti penkių milijonų dolerių vertės aukso luitai? — Treisės balsas.

— Aš galiu tau tiksliai pasakyti, mano brangioji. Tūkstantį šešis šimtus septyniasdešimt du svarus — tai apie šešiasdešimt aukso luitų... Bet keisčiausia tai, kad

auksas anoniminis. Jį galima išlydyti, ir jis nepriklausys niekam. Žinoma, šituos luitus iš Olandijos išvežti bus nelengva.

— Net jeigu mes ir galėtume, visų pirma kaip mes juos išneštume? Tiesiog įeitume į banką ir paimtume?

— Kažkas panašaus.

— Tu juokauji?

— Aš niekada nejuokauju, kai kalbama apie tokį pinigų ekvivalentą. Treise, kodėl mums nepraėjus pro „Amro benk"?

— Ką tu sumanei?

— Aš viską tau papasakosiu pakeliui.

Pasigirdo uždaromų durų trinktelėjimas, ir balsai nutilo.

Inspektorius van Diurenas įnirtingai suko ūsų galus.

— Ne, neįmanoma, kad jie vogtų šitą auksą. Aš pats pritariau signalizacijos sistemai.

Danielius Kuperis ryžtingai pareiškė:

— Jeigu banko signalizacijos sistemoje yra bent koks trūkumas, Treisė Vitnėj jį ras.

Viskas, ką galėjo padaryti inspektorius van Diurenas, tai sutramdyti savo karštą būdą. „Keistasis amerikietis kėlė jam pasišlykštėjimą nuo savo atvykimo dienos, ypač šitas jam Dievo duotas pranašumo jausmas, kurio tiesiog negalima pakelti. Bet inspektorius van Diurenas liko policininku ligi gyvo kaulo, ir jis, suprantama, įsakė padėti šitam neūžaugai atvykėliui.

Inspektorius atsisuko į Vitkampą:

— Aš noriu, kad jūs išplėstumėte sekimo zoną. Nedelsiant. Aš noriu, kad visus asmenis, kurie su jais bendrauja, fotografuotų ir paklausinėtų. Aišku?

— Taip, inspektoriau.

— Ir įspėju jus, kad tai darytų labai atsargiai. Jie neturi pajusti, jog yra sekami.

— Taip, inspektoriau.

Van Diurenas žvilgtelėjo į Kuperį.

— Na, štai. Ar tai jus nuramino?

Kuperis nematė reikalo atsakyti.

Kitas penkias dienas Treisė ir Džefas privertė inspektoriaus van Diureno žmones įtemptai plušėti, o Danielius Kuperis kruopščiai peržiūrinėjo pranešimų suvestinę. Naktį, kai kiti detektyvai palikdavo pasiklausymo postą, Kuperis išeiti neskubėjo. Jis klausėsi meilės garsų, sklidusių iš apačios. Jis girdėjo Treisės aimanas, ir jos atsimušė jo galvoje.

— O taip, brangusis, taip, taip... O Dieve, aš negaliu... Tai taip nuostabu... Dabar, o, dabar...

Paskui ilgas virpantis atodūsis ir švelni aksominė tyla.

„Veikiai tu priklausysi man,— galvojo Kuperis.— Niekas daugiau tavęs neturės".

Dieną Treisė ir Džefas vaikščiojo ir atskirai, kad ir kur jie ėjo, juos sekė. Džefas užėjo į spaustuvę netoli Leidsepleino, ir du detektyvai, išpūtę akis jį stebėjo, kaip jis kalba su spaudėju. Kai Džefas išėjo, vienas detektyvų nuėjo iš paskos, o kitas įėjo į spaustuvę ir pateikė policininko pažymėjimą su antspaudu, fotografija, įstrižai perbraukta raudona, balta ir mėlyna juostelėmis.

— Šitas vyriškis ką tiktai iš čia išėjo. Ko jis norėjo?

— Pasibaigė jo vizitinės kortelės. Jis norėjo, kad aš jam šiek tiek jų atspausdinčiau.

— Leiskite pažiūrėti.

Rinkėjas parodė jam ranka rašytą raštelį:

„Amsterdamo saugumo tarnyba

Kornelijus Vilsonas, vyresnysis tardytojas".

Kitą dieną pirmojo rango konsteblė Fijena Hauer paskui Treisę įėjo į zooparduotuvę Leidespleino gatvėje ir parodė savo pažymėjimą.

— Ta mergina, kuri ką tiktai išėjo, ko ji norėjo?

— Ji nusipirko akvariumą su auksinėmis žuvelėmis, dvi papūgas, kanarėlę ir balandį.

— Keistas derinys. Jūs sakėte, balandį? Jūs turite galvoje paprastą balandį?

— Taip, bet zooparduotuvė jais neprekiauja. Aš jai pasakiau, kad vieną mes jai surasime.

— Kur jūs nusiųsite šituos paukščius?

— Į viešbutį „Amstel".

Kitame miesto gale Džefas kalbėjosi su „Amro benk"

viceprezidentu. Jie kalbėjosi vienu du pusę valandos, ir kai Džefas paliko banką, detektyvas užėjo į viceprezidento kabinetą.

— Ką tik iš čia išėjo vyriškis. Prašome pasakyti, kokiu reikalu jis čia lankėsi?

— Ponas Vilsonas. Jis vyriausiasis saugumo sistemų kompanijos tardytojas, o mes kaip tik naudojame jų sistemas. Jie tikrina, ar nesugedusi signalizacija.

— Jis prašė jus aptarti su juo esančias saugumo priemones?

— Taip, o kas? Tiesą sakant, prašė.

— Ir jūs jam papasakojote?

— Žinoma. Bet, suprantama, aš iš pradžių apsidraudamas paskambinau, kad įsitikinčiau, jog jo pažymėjimas tvarkoje.

— Kam jūs skambinote?

— Į saugumo tarnybą — numeris buvo atspausdintas jo vizitinėje kortelėje.

Tą dieną penkioliktą nulis nulis priešais „Amro benk" sustojo šarvuotas sunkvežimis. Iš kitos gatvės pusės Džefas nufotografavo sunkvežimį, o už kelių jardų nuo jo detektyvas nufotografavo Džefą. Policijos valdyboje Elandsgrachto gatvėje inspektorius van Diurenas dėliojo ant stalo priešais vyriausiąjį komisarą Tuną Vilemsą paskubomis surinktus daiktinius įrodymus.

— Ką visa tai reiškia? — paklausė vyriausiasis komisaras sausu plonu balsu.

Kalbėjo Danielius Kuperis.

— Aš jums papasakosiu, ką ji planuoja.— Jo balsas skambėjo griežtai.— Ji planuoja užpulti aukso krovinį.

Visi čia esantys policininkai įdėmiai pažiūrėjo į jį. Komisaras Viljamsas kandžiai paklausė:

— O jūs, aš manau, net žinote, kaip ji ketina tai padaryti?

— Taip.

Jis žinojo tai, ko jie nežinojo. Jis žinojo Treisės Vitnėj širdį, jos sielą ir protą. Jis pastatė save į jos vietą, kad planuotų ir galvotų kaip ji. Jis nujautė kiekvieną jos žingsnį.

— Pasinaudojus netikru sunkvežimiu, galima privažiuoti prie banko anksčiau už tikrąjį sunkvežimį, ir nuvažiuoti su aukso luitais.

— Pone Kuperi, tai skamba neįtikėtinai.

Į pokalbį įsiterpė inspektorius van Diurenas.

— Aš nežinau, koks jų sumanymas, bet jie kažką planuoja, pone vyriausiasis komisare. Mes turime įrašę jų balsus.

Danielius Kuperis prisiminė kitus garsus: naktinius šnaresius, šauksmus ir aimanas. Ji elgėsi kaip kalė rujos metu. Na nieko, nieko... Ten, kur jis ją pasodins, ten nė vienas vyras jos daugiau nepalytės.

Inspektorius tęsė:

— Jie susižinojo banko signalizacijos sistemos darbo režimą. Jie žino, kokiu laiku šarvuotas automobilis išveža luitus ir...

Vyriausiasis komisaras studijavo priešais jį gulintį raportą.

— Papūga, balandis, auksinės žuvelės, kanarėlė... Jūs manote, kad šitie niekai turi ką nors bendro su apiplėšimu?

— Ne,— patikino van Diurenas.

— Taip,— spyrėsi Kuperis.

Pirmojo rango konsteblė Fijena Hauer, apsivilkusi jūros bangos sintetinį kelnių kostiumą, persekiojo Treisę Princesgrachte, o kai Treisė perėjo į kitą kanalo pusę, Fijena Hauer nusivylusi stebėjo, kaip Treisė, įėjusi į telefono būdelę, kalbasi telefonu. Konsteblė vis vien nieko nebūtų supratusi, jeigu ir būtų girdėjusi pokalbį.

Giunteris Hartogas iš Londono kalbėjo:

— Margo mes galime pasikliauti, bet jai reikia laiko, bent jau poros savaičių.— Jis truputį patylėjo ir tęsė: — Aš suprantu. Kai viskas bus parengta, aš su tavimi susisieksiu. Būk atsargi. Ir perduok Džefui sveikinimus.

Treisė pakabino ragelį ir išėjo iš būdelės. Ji draugiškai linktelėjo moteriai, vilkinčiai jūros bangos kelnių kostiumu, kuri stovėjo ir laukė, kad galėtų paskambinti.

Kitą dieną vienuoliktą valandą ryto detektyvas pranešė inspektoriui van Diurenui:

— Aš esu sunkvežimių nuomos kompanijoje, inspektoriau. Džefas Stivensas tik ką čia išsinuomojo sunkvežimį.

— Kokio tipo?

— Šarvuotą, inspektoriau.

— Išmatuokite jį. Aš palauksiu.

Po kelių minučių detektyvas perskambino.

— Aš išmatavimus užrašiau. Sunkvežimis...

Inspektorius van Diurenas pakartojo:

— Furgonas su pakopėlėmis, dvidešimties pėdų ilgio, septynių pėdų pločio, šešių pėdų aukščio, dviašis.

Paskui abu patylėjo.

— Kokios spalvos?

— Mėlynos.

— Kas seka Stivensą?

— Džekobsas.

— Gerai. Pranešinėkite čia.

Džupas van Diurenas padėjo ragelį. Jis pažiūrėjo į Danielių Kuperį.

— Jūs pasirodėte teisus. Tiktai furgonas mėlynas.

— Jis nugabens jį į dirbtuvę perdažyti.

Dirbtuvė buvo garaže Damreke. Du vyrai purškė ant sunkvežimio pilkus su rausvu atspalviu dažus, o Džefas stovėjo šalia. Pro stoglangį detektyvai nufotografavo. Po valandos fotografijos gulėjo ant inspektoriaus van Diureno stalo. Inspektorius paslinko jas Danieliui Kuperiui.

— Jis perdažė jį tokia spalva, kaip tikrasis šarvuotas sunkvežimis. Mes galėtume suimti juos dabar, jūs gi žinote.

— Kuo kaltindami? Ar kaltinsite kelių vizitinių kortelių padirbimu ir sunkvežimio perdažymu? Vienintelis būdas pareikšti jiems kaltinimą — sugauti juos, kai jie kraus luitus.

„Šitas mažas šiknius elgiasi taip, lyg vadovautų departamentui! Ką jis toliau darys?"

Kuperis kruopščiai tyrinėjo fotografijas.

— Šitas sunkvežimis neišlaikys aukso svorio. Jiems teks keisti tiltą.

Nedidelis garažas tolimajame Miuderstrate.

— Labas rytas, pone. Kuo galiu padėti?

— Aš ketinu šituo sunkvežimiu vežti metalo laužą,— paaiškino Džefas,— bet aš ne visai tikras, kad atlaikys tiltas tokį svorį. Aš dar norėčiau ir grindis sutvirtinti metalinėmis sąvaržomis. Ar jūs galite tai padaryti?

Mechanikas priėjo prie sunkvežimio ir apžiūrėjo jį.

— Nėra problemų.

— Gerai.

— Aš galiu tai padaryti ligi penktadienio.

— O aš tikėjausi jį gauti rytoj.

— Rytoj? Ne. Aš...

— Aš sumokėsiu dvigubai.

— Tiktai antradienį.

— Rytoj. Aš sumokėsiu trigubai.

Mechanikas susimąstęs patrynė smakrą.

— Kelintą valandą?

— Vidurdienį.

— Gerai.

Praėjus vos minutei po to, kai Džefas išėjo iš garažo, detektyvas tardė mechaniką.

Tą patį rytą policijos sekimo grupė, priskirta prie Treisės, sekė ją prie kanalo Oud Šans, kur ji praleido pusvalandį, kalbėdamasi su baržos savininku. Kai Treisė išėjo, vienas detektyvų įlipo į baržą. Jis prisistatė savininkui, kuris gurkšnojo serbentų džiną, ir paklausė.

— Ko norėjo toji jauna ledi?

— Ji ir jos vyras ketina paplaukioti kanalais. Ji savaitei išsinuomojo mano baržą.

— Nuo kada?

— Nuo penktadienio. Tai puikus poilsis. Jeigu jūs ir jūsų žmona domitės...

Detektyvas išėjo.

Balandį, kurį Treisė buvo užsisakiusi zooparduotuvėje, į viešbutį atgabeno su narveliu. Kuperis nuėjo į zooparduotuvę ir išklausinėjo savininką:

— Kokį balandį jūs jai nuvežėte?

— O, jūs žinote, paprasčiausią balandį.

— Ar jūs įsitikinęs, kad jis ne naminis?

— Ne,— sukrizeno šeimininkas.— Aš tikrai žinau, kad jis ne naminis, nes praeitą naktį aš jį pagavau Vomdelparke.

Tūkstantis svarų aukso ir paprastas balandis? Kodėl? Danielius Kuperis troško tai sužinoti.

Po penkių dienų iš „Amro benk" turėjo būti išvežami aukso luitai. Ant inspektoriaus Džupo van Diureno stalo susikaupė nemaža fotografijų krūva.

„Kiekviena fotografija — grandelė grandinės, kuri nuvarys ją į spąstus",— galvojo Danielius Kuperis. Amsterdamo policija neturi vaizduotis, ir Kuperiui teks parodyti, kas yra įžvalgumas. Kiekvienas žingsnis, vedantis prie būsimojo nusikaltimo, nufotografuotas ir dokumentaliai patvirtintas. Treisė Vitnėj negalės išvengti teisingumo.

„Jos bausmė bus mano išpirkimas".

Vidudienį Džefas paėmė naujai išdažytą sunkvežimį ir nuvažiavo į garažą, kurį jis išsinuomojo. Amsterdamo senamiestyje. Į garažą taip pat atvežė šešias tuščias dėžes su užrašais „Atsarginės dalys". Ir dėžių fotografija buvo pdėta ant inspektoriaus van Diureno stalo, kai jis klausėsi paskutinio įrašo.

Džefo balsas:

— Kai tu važiuosi nuo banko ligi baržos, važiuok didžiausiu greičiu. Aš noriu tiksliai žinoti, kiek laiko tai truks. Štai tau sekundmatis.

— Mielasis, argi tu nevažiuosi su manim?

— Ne. Aš būsiu užimtas.

— Kaip dėl Mončio?

— Jis atvažiuos antradienio naktį.

— Kas toks tas Montis? — paklausė inspektorius van Diurenas.

— Galbūt tai tas žmogus, kuris vaidins antrąjį sargybinį,— spėjo Kuperis.— Jiems reikės uniformų.

Kostiumų parduotuvėlė buvo Peter Kornelic Huftstrate, prekybos centre.

— Man reikalingi du policininkų mundurai maskara-

dui,— pasakė tarnautojui Džefas.— Panašūs į tą, kuris kabo vitrinoje.

Po valandos inspektorius van Diurenas žiūrėjo į sargybinių uniformų nuotraukas.

— Jis užsisakė tokias dvi uniformas ir pasakė, kad paims jas antradienį.

Antroji uniforma buvo gerokai didesnė, vadinasi, antras žmogus bus daug stambesnis negu Džefas Stivensas.

— Mūsų draugas Montis apie šešių pėdų ir trijų colių, o sveria apie penkiolika stonų*. Mes paprašėme Interpolą perleisti šituos duomenis per jų kompiuterį. Kad nustatytų asmenybę...

Privačiame garaže, kurį išsinuomojo Džefas, jis užlipo ant sunkvežimio stogo, o Treisė sėdėjo prie vairo.

— Tu pasirengusi? — riktelėjo Džefas.— Laikas!

Treisė paspaudė skydelyje esantį mygtuką. Didžiulis drobės gabalas nukrito nuo sunkvežimio šonų, palikdamas užrašą: HEINEKENAS — OLANDIŠKAS ALUS.

— Veikia! — suplojo delnais Džefas.

— Heinekeno alus? Neįmanoma.— Van Diurenas apžvelgė kabinete susirinkusius detektyvus. Padidintų fotografijų serijos ir konsteblių pranešimai buvo iškabinėti ant kabineto sienų.

Kambario gale tylėdamas sėdėjo Danielius Kuperis. Kiek Kuperis galėjo spręsti, visa tai buvo tuščias laiko gaišinimas. Jis laukdamas kankinosi nuo to laiko, kai ėmė nujausti kiekvieną Treisės Vitnėj ir jos meilužio žingsnį. Jie pakliuvo į spąstus, ir jie tuoj tuoj užsitrenks. Kol detektyvai kabinete išgyveno stiprų susijaudinimą, Kuperis jautė, kad jo įtampa atslūgsta.

— Visos detalės susieina į vieną tašką,— kalbėjo inspektorius van Diurenas.— Įtariamieji žino, kada prie banko turi pasirodyti tikrasis sunkvežimis. Jie planuoja atvykti prieš pusvalandį, apsimetę tikruoju konvojumi. Dar nespėjus atvažiuoti tikrajam sunkvežimiui, jie nuvažiuos.— Van Diurenas parodė į šarvuotos mašinos nuo-

* Stonas — 6,35 kg.

trauką.— Jie iš banko išvažiuos taip, kaip atvažiavo, o kitame kvartale, kokioje nors gatvėje,— jis parodė į sunkvežimio fotografiją su užrašu: HEINEKENO ALUS,— sunkvežimis jau atrodys šitaip.

Kambario gale sėdėjęs detektyvas paklausė:

— Ar jums, žinoma, inspektoriau, kaip jie ketina išvežti auksą iš šalies?

Van Diurenas parodė į fotografiją, kur Treisė lipa į baržą.

— Iš pradžių barža. Olandija išraižyta kanalų ir vandens kelių, kuriais jie gali nepastebėti pabėgti.— Jis parodė į kanalo krantine lekiančio sunkvežimio nuotrauką. Jie tikrina, kiek reikės laiko nuvažiuoti nuo banko ligi baržos. Daug laiko reikės pakrauti auksui į baržą, ir vis dėlto jie išplauks pirma, negu bus įtarta kažkas negero.— Van Diurenas priėjo prie paskutinės ant sienos kabančios fotografijos.— Prieš dvi dienas Džefas Stivensas rezervavo vietą kroviniui „Oreste", kitą savaitę išplaukiančiame į Roterdamą. Krovinys — atsarginės dalys, pristatymo vieta — Honkongas.

Jis atsisuko ir susitiko žvilgsniu su kabinete susirinkusiais žmonėmis.

— Tai štai, džentelmenai. Mes truputį pakeisime jų planus. Mes leisime jiems išnešti aukso luitus iš banko ir pakrauti į sunkvežimį.— Jis pažiūrėjo į Danielių Kuperį ir nusišypsojo.— Su daiktiniu įkalčiu. Mes juos sugausime su daiktiniu įkalčiu.

Detekyvas nuėjo paskui Treisę į „Ameriken ekspres ofis", iš kur ji atsiėmė vidutinio dydžio siuntinį ir tuojau pat grįžo į viešbutį.

— Neįmanoma sužinoti, kas yra siuntinyje,— pasakė Kuperiui inspektorius van Diurenas. Mes apieškojome jų numerius, kai jie išėjo. Nieko naujo neprisidėjo.

Interpolo kompiuteris negalėjo pateikti jokių duomenų apie penkiolika stonų sveriantį Montį.

Vėlų antradienio vakarą „Amstelio" numeryje sėdėjo Danielius Kuperis, inspektorius van Diurenas ir konstebl is Vitkampas ir klausėsi balsų iš apatinio numerio.

Džefo balsas:

— Jeigu pasieksime banką lygiai trisdešimt minučių

prieš apsauginiukų atvažiavimą, tai turėsime užtektinai laiko auksui pakrauti ir nuvažiuoti. Kol atvažiuos tikrasis sunkvežimis, mes jau būsime auksą sunešę į baržą.

Treisės balsas:

— Mechanikas techniškai apžiūrėjo sunkvežimį ir įpylė benzino. Jis parengtas.

Konsteblis Vitkampas neiškentėjo:

— Jie verti žavėjimosi. Jie nepasikliauna laimingu atsitiktinumu.

— Anksčiau ar vėliau jie suklys,— nutraukė jį inspektorius van Diurenas. Danielius Kuperis tylėjo ir klausėsi.

— Treise, kai šitai pasibaigs, kaip tu žiūrėtum į tuos kasinėjimus, apie kuriuos tau kalbėjau?

— Tunise. Brangusis, tai skamba dieviškai.

— Gerai. Aš tuo pasirūpinsiu. Ateityje mes tiktai ilsimės ir mėgaujamės gyvenimu.

Inspektorius van Diurenas suniurnėjo:

— Sakykime, kad artimiausiems dvidešimčiai metų jais gerais pasirūpins.— Jis atsistojo ir pasirąžė.— Na, aš manau, mes galime eiti gulti. Viskas paskirta rytojaus rytui, ir mes galime gerai išsimiegoti.

Danielius Kuperis negalėjo užmigti. Jis įsivaizdavo, kaip Treisė sučiupta, jos rankos užlaužtos už nugaros, ir jis mato siaubą, atsispindintį jos veide. Tai jį sujaudino. Jis nuėjo į vonią, atsuko labai karštą vandenį, nusivilko pižamą ir atsigulė į garuojantį vandenį. Viskas, bemaž viskas baigta, ir ji užmokės taip pat, kaip jis vertė mokėti likusias kekšes. Rytoj šituo laiku jis keliaus namo. „Ne, ne, ne namo,— pataisė save Danielius Kuperis.— Į savo butą". Namai buvo saugi vieta, kur mama jį mylėjo labiau už viską pasaulyje. „Tu mano mažasis vyriškis,— sakė ji.— Aš nežinau, ką aš be tavęs daryčiau".

Danieliaus tėvas pabėgo, kai jam suėjo ketveri metai, ir iš pradžių jis kaltino save, tačiau motina paaiškino, kad buvo kita moteris. Jis nekentė tos moters todėl, kad ji privertė jo motiną verkti. Jis niekada jos nematė, tačiau žinojo, kad ji kekšė, nes girdėjo, kad mama ją

taip vadino. Vėliau jis buvo laimingas, kad ta moteris paviliojo tėvą, kadangi dabar motina priklausė tik jam vienam. Minesotos žiemos buvo šaltos, ir Danieliaus motina leisdavo jam atsigulti jos lovoje ir prisiglausti prie jos po šiltu apklotu.

— Vienąsyk aš tave vesiu,— pažadėjo Danielius, o jo mama nusijuokė ir paglostė jo galvelę.

Mokykloje Danielius buvo geriausias savo klasės mokinys. Jis norėjo, kad jo mama juo didžiuotųsi.

„Koks gabus jūsų mažasis berniukas, ponia Kuper".

„Aš žinau. Nėra nieko protingesnio už mano mažąjį vyriškį".

Kai Danieliui suėjo septyneri, mama ėmė kviesti pietų jų kaimyną, didžiulį, plaukuotą vyriškį, ir Danielius susirgo. Jis išgulėjo lovoje gana ilgai su aukšta temperatūra, ir mama jam pažadėjo, kad daugiau niekada nekvies plaukuotojo. „Man šitam pasaulyje nereikalingas niekas, išskyrus tave, Danieliau".

Niekas negalėjo jaustis laimingesnis už Danielių. Jo motina buvo pati puikiausia moteris pasaulyje. Kai jos nebūdavo namie, Danielius, būdavo, įeidavo į miegamąjį ir ištraukdavo komodos stalčius. Jis išsiimdavo jos apatinius baltinius ir trynėsi skruostu į švelnų audinį. Jie kvepėjo, o, kaip nuostabiai jie kvepėjo!

Jis gulėjo šiltoje vonioje Amsterdamo viešbutyje ir užmerkęs akis prisiminė baisią savo motinos nužudymo dieną. Tą dieną jam sukako trylika metų. Danielių paleido iš pamokų anksčiau, nes jam skaudėjo ausį. Jis apsimetė, kad jam dar blogiau negu buvo iš tikrųjų, nes norėjo pareiti namo, kur mama jį paguldys, nuramins ir rūpinsis juo. Danielius parėjo namo ir nuėjo į motinos miegamąjį. Ji gulėjo nuoga jų lovoje, bet ne viena. Ji išdarinėjo tokius dalykus su kaimynu, apie kuriuos nekalbama. Danielius stebėjo, kaip ji ėmė bučiuoti jo plaukuotą krūtinę ir riebų pilvą, ir jos lūpos leidosi žemyn, prie didžiulio raudono įnagio vyro tarpkojyje. Prieš bučiuodama jį, motina sukuždėjo: „O, aš taip tave myliu!"

Tai buvo pats šlykščiausias dalykas. Danielius nubėgo į vonią ir ėmė vemti. Jis tvarkingai nusirengė ir nusiprausė, nes motina įpratino jį prie švaros. Dabar skaus-

mas ausyje tikrai sustiprėjo. Jis išgirdo balsus koridoriuje ir pasiklausė. Jo mama kalbėjo:

— Dabar, brangusis, tau geriau išeiti. Man reikia išsimaudyti vonioje ir apsirengti. Veikiai Danielius grįš iš mokyklos. Aš rengiu vakarą jo gimtadienio proga. Pasimatysime rytoj, mylimasis.

Pasigirdo uždaromų paradinių durų trinktelėjimas, o paskui į vonią bėgančio vandens garsas. Jo mama nuo šio momento nebuvo jo mama. Ji tapo kekše, kuri daro šlykščius dalykus lovoje su vyrais, kurių ji niekada nedarė su juo.

Jis įlindo nuogas į jos vonios kambarį, o ji gulėjo vonioje ir šypsojosi kekšiška šypsena. Ji pasuko galvą, pamatė jį ir nustebo:

— Danieliau, brangusis! Ką tu...

Rankoje jis laikė sunkias siuvėjo žirkles.

— Danieli...

Jos burna buvo panaši į rožinę raidę „O", bet nebuvo ištarta nė garso, kol jis smogė pirmą smūgį nepažįstamajai į krūtinę. Prie jos klyksmo jis pridūrė ir savus:

— Kekšė! Kekšė! Kekšė!

Jie rėkė drauge mirtinu duetu, kol galų gale liko tik vienas balsas.

— Kekšė... kekšė...

Jis apsitaškė krauju. Jis atsistojo po dušu ir trynėsi tol, kol ėmė perštėti oda.

Bet tai ne jis — kaimynas nužudė jo motiną, ir šitas vyriškis atsakys už tai!

Paskui viskas, atrodo, vyko labai aiškiai, keistai lėtu tempu. Danielius flanelės gabalu nušluostė nuo žirklių pirštų atspaudus ir įmetė jas į vonią. Jos aidžiai skambtelėjo į emaliuotą vonios dugną. Jis apsirengė ir paskambino į policiją. Atvažiavo dvi policijos mašinos su kaukiančiomis sirenomis, o paskui kita mašina su detektyvais, ir jie klausinėjo Danielių, o jis pasakojo jiems, kaip jį paleido iš mokyklos anksčiau, ir apie tai, kaip jis pamatė jų kaimyną Fredą Zimerį, išeinantį pro užpakalines duris. Kai apklausė Zimerį, jis prisipažino, kad buvo Danieliaus motinos meilužis, tačiau neigė ją nužudęs.

Remdamasis Danieliaus parodymais teismas pripažino Zimerį kaltu.

— Kai tu grįžai iš mokyklos namo, tu matei, kaip tavo kaimynas Fredas Zimeris išbėgo pro užpakalines duris?

— Taip, sere.

— Tu jį aiškiai matei?

— Taip, sere. Jo rankos buvo kruvinos.

— Ką tu paskui darei, Danieliau?

— Aš... aš labai išsigandau. Aš žinojau, kad atsitiko kažkas baisaus mano mamai.

— Paskui tu įėjai vidun?

— Taip, sere.

— Ir kas įvyko?

— Aš riktelėjau: „Mama!"— bet ji neatsiliepė. Tada aš įėjau į jos vonią ir...

Tuo momentu paauglys prapliupo isteriškai verkti, ir jį teko nuvesti iš liudytojo vietos.

Fredą Zimerį nubaudė mirties bausme po trylikos mėnesių.

O tuo tarpu mažąjį Danielių išsiuntė gyventi pas tolimą giminaitę į Teksą, tetą Metę, kurios anksčiau jis nebuvo matęs. Ji buvo griežta moteris, užkietėjusi baptistė, nesutramdoma teisuolė, įsitikinusi, kad visų nuodėmingųjų laukia pragaras. Jos namuose nebuvo vietos nei meilei, nei džiaugsmui arba bent gailesčiui, ir Danielius užaugo tokioje aplinkoje, kankindamasis dėl savo kaltės ir jo laukiančio prakeikimo. Labai greitai po žmogžudystės Danieliui pablogėjo regėjimas. Gydytojai pavadino tai psichomatine problema.

— Jis tiesiog blokuoja tai, ko nenori matyti,— pareiškė gydytojai.

Reikėjo storesnių akinių linzių.

Septyniolikos metų Danielius pabėgo nuo tetos Metės iš Tekso visiems laikams. Jis autostopu pasiekė Niujorką, kur parsisamdė pasiuntiniu Tarptautinėje draudimo gynimo asociacijoje. Per trejus metus jis palypėjo karjeros laipteliais ir tapo tardytoju. Jis tapo geriausiu iš visų ten dirbusių tardytojų. Jis niekada nereikalavo didesnio atlyginimo arba savo darbo sąlygų pagerinimo. Šitų dalykų jis nepastebėjo. Jis buvo dešinioji Dievo

ranka, jo rykštė, baudžianti nedorėlius. Danielius Kuperis išlipo iš vonios ir nuėjo į lovą. „Rytoj,— pagalvojo jis.— Rytoj bus kekšės teismo diena".

Jis norėjo, kad jo mama galėtų tai pamatyti.

34

Amsterdamas
penktadienis, rugpjūčio 11 d.— 8.00

Danielius Kuperis ir du detektyvai klausymosi poste klausėsi pusryčiaujančių Džefo ir Treisės pokalbio.

— Džefai, ar tau saldžią bandelę? Kavos?

— Ačiū, ne.

Danielius Kuperis pagalvojo: „Jie pusryčiauja drauge paskutinį kartą".

— Tu žinai, dėl ko aš jaudinuosi? Dėl mūsų kelionės barža.

— Tokią įsidėmėtiną dieną tu jaudiniesi dėl kelionės barža? Kodėl?

— Todėl, kad mes ten būsime dviese.

— Tu manai, kad aš beprotis?

— Žinoma. Bet tu — mano beprotis.

— Bučiuok.

Pasibučiavimo garsas.

„Ji privalėtų būti kur kas nervingesnė,— galvojo Kuperis.— Aš noriu, kad ji nervintųsi".

— Žinai, Džefai, man šiek tiek gaila išvažiuoti iš čia.

— Žiūrėk į tai kitaip, brangioji. Mums nuotykių tikrai netrūks.

Treisės juokas.

— Tu teisus.

Devynios nulis nulis pokalbis vis dar tęsėsi, ir Kuperis pagalvojo: „Jie privalo rengtis. Jie turi sudaryti galutinį planą. O kaip dėl Mončio? Kur jie susitiks?"

Džefas kalbėjo:

— Brangioji, atsidėkok durininkui prieš atsiskaitydama. Aš būsiu labai užimtas.

— Žinoma. Jis toks nuostabus. Kodėl Valstijose nėra durininkų?

— Aš manau, kad tai europietiška tradicija. Ar tu žinai, nuo ko tai prasidėjo?

— Ne.

— Tūkstantis šeši šimtai dvidešimt septintaisiais metais Prancūzijoje Liudvikas XIII pastatė Paryžiuje kalėjimą ir jo direktoriumi paskyrė dvarininką. Jis suteikė jam titulą, reiškiantį „žvakių grafas". Jo atlyginimas buvo du svarai ir pelenai iš karališkojo židinio. Vėliau tuos, kas buvo atsakingas už kalėjimus, ėmė vadinti konsjeržais ir galiausiai prie jų priskyrė ir tuos, kas dirba viešbučiuose.

„Apie ką jie čia plepa, velniai rautų,— pasipiktino Kuperis.— Dabar devynios trisdešimt. Jiems laikas eiti".

Treisės balsas.

— Nesakyk man, iš ko tu sužinojai, tu pažinojai puikią konsjeržę durininkę.

Nepažįstamas moteriškas balsas:

— Labas rytas, ponia ir pone.

Džefo balsas:

— Nebuvo puikios konsjeržės.

Pasimetęs moteriškas balsas:

— Aš nieko nesuprantu.

Treisės balsas:

— Kertu lažybų, kad jeigu nebuvo, tai tu ją surasi.

— Kas, velniai rautų, ten apačioje vyksta? — paklausė Kuperis. Detektyvai nesuprasdami susižvalgė.

— Aš nežinau. Kambarinė skambina telefonu valdytojui. Ji atėjo tvarkyti numerio, bet sako, jog nesupranta — ji girdi balsus, tačiau nieko nėra.

— Ką?

Kuperis jau skuodė laiptais, peršokdamas pakopas. Po minutės jis ir kiti detektyvai įsiveržė į Treisės numerį. Ten buvo tiktai sutrikusi kambarinė. Ant žurnalinio staliuko, stovinčio priešais kušetę, stovėjo įjungtas magnetofonas.

Džefo balsas:

— Aš ko gero... Aš persigalvojau dėl kavos. Ar ji dar karšta?

Treisės balsas:

— Uhu.

Kuperis ir detektyvai žiūrėjo, netikėdami savo akimis.

— Aš nesuprantu,— sumiksėjo vienas detektyvų.

Kuperis sukriokė:

— Kaip paskambinti į policiją kraštutiniu atveju?

— Dvidešimt du — dvidešimt du — dvidešimt du.

Kuperis puolė prie telefono ir surinko numerį. Džefo balsas:

— Tu žinai, man jų kava geresnė negu mūsų. Įdomu, kaip jie ją verda?

Kuperis rėkė į ragelį:

— Čia Danielius Kuperis. Susisiekite su inspektoriumi van Diurenu. Pasakykite jam, kad Vitnėj ir Stivensas dingo. Tegul jis patikrina garažą ir pažiūri, ar išvažiavo sunkvežimis. Aš važiuoju į banką.

Jis numetė ragelį. Treisės balsas:

— Ar tu kada nors ragavai kavą su kiaušinių lukštais? Tai visiškai...

Kuperis iššoko už durų.

Inspektorius van Diurenas suteikė vilčių.

— Viskas gerai. Sunkvežimis išvažiavo iš garažo. Jie važiuoja čia.

Van Diurenas, Kuperis ir du detektyvai stovėjo policijos kontroliniame poste ant namo stogo priešais „Amro benk".

Inspektorius svarstė:

— Jie, matyt, nusprendė pagreitinti savo veiksmus, kai sužinojo, kad mes jų klausomės, bet atsipalaiduokite, mano drauge. Pažiūrėkite.— Jis stumtelėjo Kuperį prie teleskopo, pastatyto ant stogo. Apačioje, gatvėje, vyriškis su durininko uniforma, kruopščiai šveitė varinę lentelę su banko pavadinimu... kiemsargis šlavė gatvę. Laikraščių pardavėjas stovėjo ant kampo... kažką tingiai taisė trys monteriai. Visi turėjo pasikalbėjimo įtaisus „voki-toki".

Van Diurenas kalbėjo į radijo stotelę:

— Postas A?

Atsiliepė durininkas:

— Aš jus girdžiu, inspektoriau.

— Postas B?

— Girdžiu jus, pone,— atsiliepė kiemsargis.

— Postas C?

Laikraščių pardavėjas žvilgtelėjo aukštyn ir linktelėjo.

— Postas D?

Monteriai liovėsi dirbę, ir vienas jų atsakė per radiją.

— Pone, čia viskas parengta.

Inspektorius atsigręžė į Kuperį.

— Nesijaudinkite. Auksas dar banke. Vienintelis būdas jį paimti — atvažiuoti į banką. Tuo momentu, kai jie įeis į banką, gatvę iš abiejų pusių užblokuos. Jie negalės pabėgti.— Jis patikslino laiką.— Sunkvežimis jau turi pasirodyti bet kuriuo momentu.

Banke didėjo įtampa. Tarnautojus smulkiai painstruktavo, o apsauginiankams įsakė padėti krauti auksą į šarvuotą sunkvežimį.

Užsimaskavę detektyvai dirbo savo darbą priešais banką, vogčiomis žvilgčiodami į gatvę — ar nepasirodė sunkvežimis. Stovėdamas ant stogo inspektorius van Diurenas dešimtąjį kartą klausė:

— Ar dar nepasirodė šitas velnio sunkvežimis?

Jam atsakinėjo, kad ne.

Konsteblis Vitkampas žvilgtelėjo į laikrodį:

— Velnias, jie vėluoja trisdešimčia minučių. Jeigu jie...

„Voki-toki" sutraškėjo.

— Inspektoriau! Tik ką pasirodė sunkvežimis! Jis kerta Rozengrachą ir važiuoja banko link. Po minutės jūs jį matysite nuo stogo.

Oras staiga įsielektrino. Inspektorius van Diurenas greitai kalbėjo į „voki-toki".

— Dėmesio! Visiems postams! Žuvis tinkle. Tegul ji įplaukia ten.

Pilkas šarvuotas automobilis privažiavo prie banko ir sustojo priešais įėjimą. Kuperis ir van Diurenas stebėjo, kaip du uniformuoti vyrai išlipo iš sunkvežimio ir įėjo į banką.

— Kur ji? Kur Treisė Vitnėj? — garsiai paklausė Danielius Kuperis.

— Tai nesvarbu,— įtikino jį inspektorius van Diurenas.— Ji bus nuo aukso toli.

„Ir net jeigu toli,— pagalvojo Kuperis,— tai nesvarbu. Įrašai įrodo jos kaltę".

Tarnautojai baugščiai padėjo dviems uniformuotiems vyrams krauti aukso luitus iš saugyklos ant vežimėlių ir stūmė juos prie šarvuoto sunkvežimio. Kuperis ir van Diurenas sekė nuo stogo tolimas figūras.

Auksą pakrovė per aštuonias minutes. Kai sunkvežimio kėbulą uždarė ir abu vyrai lipo į kabiną, inspektorius van Diurenas riktelėjo į „voki-toki".

— Greitai! Bėgte! Visi postai! Apsupti!

Viskas priminė tikrą pragarą. Durininkas, laikraščių pardavėjas, monteriai ir virtinė kitų detektyvų atskuodė prie šarvuoto automobilio ir, apsupę jį, išsitraukė revolverius. Abipus gatvės stovėjo policininkų užtvara. Inspektorius van Diurenas atsisuko į Danielių Kuperį ir nusišypsojo.

— Ar užteks, kai sugavome su įkalčiais?

„Galų gale tai baigėsi",— galvojo Kuperis.

Jie nuskubėjo į gatvę. Du uniformuoti pakeltomis rankomis žmonės stovėjo prie sienos. Danielius Kuperis ir inspektorius van Diurenas prasibrovė arčiau. Van Diurenas tarė:

— Dabar galite atsigręžti. Jūs areštuoti.

Du mirtinai išblyškusiais veidais vyrai atsigręžė ir susidūrė akis į akį su ginkluotų policininkų grupe. Danielius Kuperis ir inspektorius van Diurenas apstulbę žiūrėjo į juos. Tai buvo visiškai nematyti žmonės.

— Kas... kas jūs? — paklausė van Diurenas.

— Mes... mes apsauginginkai iš apsaugos sistemų kompanijos,— mikčiodamas atsakė vienas jų.— Nešaudykite. Prašau nešaudyti.

Inspektorius van Diurenas atsigręžė į Kuperį.

— Jų planas sužlugo,— jo balse skambėjo isteriška gaidelė.— Jie jį atšaukė.

Danieliui Kuperiui ėmė mausti paširdžius, ir žalia tulžis ėmė kilti gerkle. Jis negarsiai sušnibždėjo:

— Ne. Niekas nesužlugo.

— Ką jūs turite galvoje?

— Jie niekada nemedžiojo šito aukso. Visas šitas sumanymas — blefas.

— Negali būti! O kaip gi sunkvežimis, barža, uniformos? Mes turime fotografijas.

— Argi jūs nesuprantate? Jie tai žinojo. Jie žinojo, kad mes juos visą laiką sekame.

Inspektoriaus van Diureno veidas išblyško.

— O Dieve! Kurgi jie?

Žingsniuodami Paulus Poterstratu, Treisė ir Džefas artėjo prie Nyderlandų deimantų šlifavimo fabriko. Džefas buvo su ūsais ir barzda, nosies ir skruostikaulių forma taip pat buvo pakeista. Jis buvo sportiškai apsirengęs, ant pečių nešėsi kuprinę. Treisė buvo su juodu peruku, vilkėjo nėščiosios suknelę, po ja pasikišusi vatino, veidas storai nugrimuotas, be to, ji dar užsidėjo tamsius akinius. Ir nešėsi didžiulį sakvojažą ir apskritą dėžutę, apvyniotą popieriumi.

Jiedu įėjo į paviljoną ir prisidėjo prie didelės grupės turistų, klausančių gido.

— ...O dabar, jeigu jūs eisite paskui mane, ledi ir džentelmenai, jūs pamatysite dirbančius mūsų šlifuotojus ir turėsite galimybę įsigyti mūsų puikiųjų deimantų.

Minia plūstelėjo paskui gidą prie fabriko durų. Treisė nuėjo drauge su jais, o Džefas liko užpakalyje. Kai visi nuėjo, Džefas apsigręžė ir viesulu nulėkė laiptais žemyn į rūsį. Jis mikliai išsitraukė iš kišenės alyvuotą kombinezoną ir nedidelę dėžutę su instrumentais. Apsivilkęs kombinezoną, jis priėjo užsukti lydaus saugiklio ir žvilgtelėjo į laikrodį.

Viršuje Treisė su turistais ėjo iš salės į salę, kol gidas rodė jiems įvairias operacijas, kurios įeina į neapdirbtų deimantų apdirbimo ir šlifavimo procesą. Retkarčiais Treisė žvilgčiojo į laikrodį. Ekskursija užsitęsė penkiolika minučių. Ji labai norėjo, kad gidas greičiau eitų.

Galų gale ekskursija baigėsi: jie priėjo demonstravimo salę. Gidas priėjo prie aksomine virve apjuosto pjedestalo.

— Už šito stiklo,— išdidžiai pranešė jis,— yra „Lukulo" deimantas, vienas vertingiausių pasaulyje. Jį nupirko žinomas teatro aktorius savo žmonai kino žvaigždei. Jis įvertintas dešimčia milijonų dolerių ir saugomas šiuolaikiškiausios...

Staiga užgeso šviesa. Akimirka įsijungė signalizacija ir ant langų bei durų nusileido metalinės grotos, užblokuodamos visus išėjimus. Kažin kas iš turistų ėmė rėkti.

— Dėmesio! — perrėkdamas triukšmą šaukė gidas.— Nėra priežasčių jaudintis. Tai tiesiog kažkoks nesklandumas su elektra. Po akimirkos generatorius...

Šviesa vėl įsijungė.

— Jūs matote? — įtikinėjo juos gidas.— Nėra ko jaudintis.

Odinėmis kelnėmis mūvintis vokietis turistas parodė į metalines grotas.

— Kas čia?

— Atsargumo priemonė,— paaiškino gidas. Jis paėmė keisto pavidalo raktą, įkišo jį į skylę sienoje ir pasuko. Plieninės grotos pakilo virš durų ir langų. Suskambėjo telefonas, stovintis ant stalelio, ir gidas pakėlė ragelį.

— Hendrikas klauso. Ačiū, kapitone. Ne. Viskas puiku. Tai netikras pavojus. Galbūt trumpas jungimas. Aš pasirūpinsiu, jog tai iš karto patikrintų. Tikrai taip.— Gidas padėjo ragelį ir atsisuko.— Ledi ir džentelmenai, labai atsiprašau. Kai yra toks brangus akmuo, reikia būti labai apdairiems. Dabar tiems, kas nori nusipirkti ką nors iš mūsų deimantų...

Šviesa užgeso vėl. Sirena ėmė kaukti, ir plieninės grotos dar kartą triukšmingai užblokavo duris ir langus.

Minioje moteris suriko:

— Einam iš čia, Heri.

— Diana, nutilk,— subarė ją vyras.

Džefas stovėjo rūsyje priešais saugiklį, klausydamasis turistų šauksmų, kurie atsklido iš viršaus. Jis truputį palaukė, paskui sujungė laidus. Viršuje vėl užsidegė šviesa.

— Ledi ir džentelmenai,— perrėkdamas minios triukšmą, rėkė gidas.— Tai techniniai nesklandumai.

Jis vėl paėmė raktą ir įkišo į sienos plyšį. Plieninės grotos pakilo. Suskambėjo telefonas. Gidas pribėgo ir paėmė ragelį.

— Hendrikas įklauso. Ne, kapitone. Taip. Mes pašalinsime kiek galima greičiau. Ačiū.

Salės durys atsidarė, ir įėjo Džefas nešinas instrumentų dėže, jo kepurėlė buvo nusisukusi į šoną. Jis pamatė minioje stovintį gidą.

— Kas atsitiko? Kažkas pranešė, kad yra nesklandumų su elektros tiekimu.

— Šviesa įsijungia ir išsijungia,— paaiškino gidas.— Prašom pažiūrėti, gal tai galima greitai sutvarkyti.— Gidas atsisuko į turistus ir vargais negalais nusišypsojo: — Mes galime eiti štai čia ir įsigyti deimantų prieinamomis kainomis.

Turistai nuėjo prie vitrinų. Džefas, įsimaišęs minioje, nepastebimai išsitraukė mažą cilindrišką daiktelį ir nusviedė jį prie pjedestalo, kur buvo „Lukulo" deimantas. Ten ėmė rūkti dūmai ir kilti žiežirbos.

Džefas riktelėjo gidui:

— Ei! Čia pas jus kažin kas netvarkoj. Matyt, po grindimis esančiame laide — trumpas jungimas.

Turistė suspiegė:

— Gaisras!

— Prašau nepulti į paniką! — šaukė gidas.— Laikykitės ramiai.— Jis atsisuko į Džefą ir iškošė pro dantis.— Taisykite, taisykite!

— Jokių problemų,— laisvai atsakė Džefas. Jis priėjo prie aksominės virvės juosusios pjedestalą.

— Ne, ne! — sustabdė jį gidas.— Minutėlę.— Jis puolė prie telefono ir surinko numerį.

— Kapitonas? Tai Hendrikas. Aš priverstas jus prašyti trumpam išjungti visą signalizaciją: mes turime nedidelę problemą. Taip, taip.— Jis nužvelgė Džefą.— Kiek laiko jums reikia?

— Penkių minučių,— atsakė Džefas.

— Penkių minučių,— pakartojo gidas į ragelį.— Labai ačiū.

Jis padėjo ragelį:

— Signalizaciją išjungs po dešimties sekundžių. Dėl

Dievo, greičiau! Mes niekada neišjungdavome signalizacijos.

— Aš turiu tiktai dvi rankas, bičiuli.

Džefas palaukė dešimt sekundžių, paskui įlindo už virvinio aptvaro ir priėjo prie pjedestalo. Hendrikas davė ženklą ginkluotiems apsauginiankams, ir jie linktelėjo, įsmeigdami savo žvilgsnius į Džefą.

Džefas dirbo už pjedestalo. Susikrimtęs gidas atsisuko į turistų grupę.

— Dabar, ledi ir džentelmenai, kaip aš sakiau, čia pas mus yra puikių deimantų rinkinys pagal sutartines kainas. Mes priimame kreditines korteles, čekius...— jis užsikosėjo,— net grynuosius.

Treisė stovėjo priešais vitriną.

— Ar jūs perkate deimantus? — paklausė ji garsiai.

Gidas atidžiai pažiūrėjo į ją.

— Ką?

— Mano vyras deimantų ieškotojas. Jis ką tik grįžo iš Pietų Afrikos, ir jis nori, kad aš parduočiau štai šituos.

Ji nevykėliškai atidarė sakvojažą, ir veržlus spinduliuojančių brangakmenių srautas, šokinėdamas pažiro ant grindų.

— Oi, mano deimantai! — suriko Treisė.— Padėkite man!

Minutę buvo visiškai tylu, o paskui kilo pragariškas triukšmas. Mandagi žmonių minia pavirto banda. Jie šliaužiojo keliais, rinkdami deimantus, partrenkdami vienas kitą.

— Aš šiek tiek surinkau...

— Džonai, griebk sauja...

— Patrauk savo rankas, tai mano...

Gidas ir apsauginiankai neteko žado. Juos nubloškė į šalį, į knibždančių, godžių žmogiškųjų būtybių jūrą, kurios bruko į kišenes ir krepšius deimantus.

Gidas veriamai suklykė:

— Liaukitės! Liaukitės!

Bet jį partrenkė. Atėjusi italų turistų grupė ir pamačiusi, kas darosi, susimaišė su pakvaišusia minia.

Gidas bandė atsikelti ir įjungti signalizaciją, tačiau žmonių lavina jį nušlavė. Žmonės žengė per jį. Visi tarsi išėjo iš proto. Prasidėjo košmaras, kuriam, atrodė, nebus galo.

Kai pusiau apalpusiam gidui pagaliau pavyko svyruodamam atsistoti, jis vargais negalais prasiyrė pro žmones, priėjo prie pjedestalo ir apmirė, netikėdamas savo akimis.

Dingo „Lukulo" deimantas!

Taip pat dingo elektrikas ir nėščia moteris.

Treisė nusivalė grimą Osteparko visuomeniniame tualete, kuris buvo tolokai nuo fabriko. Nešdamasi popieriumi apvyniotą dėželę, ji pasuko prie vieno iš parko suolų. Viskas ėjosi puikiai. Ji pagalvojo apie minią, rinkusią jokios vertės neturinčius cirkonius, ir garsiai nusijuokė. Ji pamatė ateinantį Džefą, vilkintį tamsiai pilku kostiumu, be ūsų ir barzdos. Treisė pašoko nuo suolo. Džefas priėjo prie jos ir plačiai nusišypsojo.

— Aš tave myliu.

Jis nepastebimai išsitraukė iš kišenės Lukulo deimantą ir padavė jį Treisei.

— Perduok jį mūsų draugui, brangioji. Pasimatysime vėliau.

Treisė žiūrėjo, kaip jis greitu žingsniu ėjo tolyn. Jos akys žvilgėjo. Jie priklausė vienas kitam. Jie skris skirtingais reisais ir susitiks Brazilijoje, o paskui jie bus drauge visą gyvenimą.

Treisė apsidairė, kad įsitikintų, ar jos niekas neseka, paskui atidarė mažą dėžutę, kurią laikė rankoje. Ten buvo nedidelis narvelis su melsvai pilku balandžiu. Prieš tris dienas jį atsiuntė į „Ameriken ekspres ofis". Treisė parsinešė jį į savo numerį, paleido pro langą kitus paukštelius ir stebėjo, kaip jie nevikriai mojavo sparnais. Dabar Treisė išsiėmė iš savo rankinuko zomšinį maišelį ir įdėjo į jį deimantą. Ji išėmė iš narvelio balandį ir atsargiai pririšo prie jo kojelės maišelį.

— Margo, tu gera mergaitė. Parnešk tai namo.

Nežinia iš kur pasirodė policininkas.

— Sustokite! Ką jūs darote?

Treisės širdis pašėlusiai sutvaksėjo.

— Koks reikalas, karininke?

Jo akys įsmigo į narvelį — jis labai pyko.

— Jūs žinote, koks reikalas. Vienas dalykas šituos balandžius lesinti, o kitas — gaudyti ir laikyti narvelyje. Tuojau pat jį paleiskite, kol aš jūsų nesuėmiau!

Treisė gurktelėjo seiles ir giliai įkvėpė.

— Kaip liepsite, karininke.

Ji pakėlė aukštyn rankas ir pamėtėjo balandėlę aukštyn. Laiminga šypsena nušvito jos veide, kai ji stebėjo vis aukščiau ir aukščiau kylančią Margo. Ji apsuko ratą, o paskui nuskrido Londono link. Ligi jo buvo du šimtai trisdešimt mylių. „Naminiai balandžiai nuskrenda keturiasdešimt mylių per valandą",— kadaise jai sakė Giunteris. Taigi Margo pasieks Londoną po šešių valandų.

— Daugiau niekada taip nedarykite,— įspėjo ją karininkas.

— Nedarysiu,— iškilmingai prisiekė Treisė.— Niekada.

Vakarop Treisė ėjo Schipholio oro uosto takeliu į įlaipinimo aikštelę, iš kur ji įlips į lėktuvą, skrendantį Brazilijon. Už kampo pasislėpęs Danielius Kuperis sekė ją kankinio žvilgsniu. Treisė Vitnėj pavogė „Lukulą". Kuperis apie tai sužinojo tada, kai išgirdo pranešimą. Tai jos stilius: įžūlumas ir laki vaizduotė. Nieko negalima padaryti. Inspektorius van Diurenas parodė Treisės ir Džefo nuotraukas demonstravimo salės apsauginin kams. „Ne". Apsauginin kai niekada jų nematė. Vagis buvo su ūsais ir barzda, o jo nosis — didesnė ir skruostai daug putnesni, o deimantus pabėrusi moteris buvo juodaplaukė ir nėščia. Nei ten, nei čia, niekur nebuvo deimanto pėdsakų. Asmeninius Džefo ir Treisės daiktus apžiūrėjo kruopščiausiai.

— Deimantas dar Amsterdame,— prisiekinėjo inspektorius van Diurenas Danieliui Kuperiui.— Mes jį surasime!

„Ne, nesurasite,— piktai galvojo Kuperis.— Ji čia panaudojo balandį. Deimantą iš Olandijos išnešė naminis balandis".

Kuperis bejėgiškai sekė, kaip Treisė kerta pagrindinį oro uosto vestibiulį. Ji tapo pirmu žmogumi, privertusiu jį pralaimėti. Per ją jis paklius į pragarą.

Priėjusi prie vartų, Treisė šiek tiek padelsė, paskui atsigręžė ir pažiūrėjo Kuperiui tiesiai į akis. Ji žinojo, kad jis sekė ją po visą Europą, kaip koks nors keršytojas. Jis buvo kažin koks keistas, gąsdinantis, o drauge — ir apgailėtinas. Dėl nepaaškinamos priežasties Treisė pajuto jam gailestį. Ji atsisveikindama pamojavo jam ranka, paskui nusisuko ir įlipo į lėktuvą.

Danielius Kuperis palietė atsistatydinimo pareiškimą, kuris gulėjo jo kišenėje.

Prabangiame „Pan Ameriken" aviakompanijos lėktuve „Boing-747" Treisė užėmė 4B vietą pirmosios klasės salone. Ji jaudinosi. Po keleto valandų ji susitiks su Džefu. Rio de Žaneire jie susituoks. „Daugiau nebus jokių kvailiojimų,— galvojo Treisė.— Bet aš nuobodžiausiu be jų. Aš žinau, kad nuobodžiausiu. Gyvenimas nebus toks patrauklus ir įdomus, o aš būsiu ponia Džef Stivens".

— Atleiskite.

Treisė pakėlė akis. Prie jos pasilenkė vidutinio amžiaus savimi patenkintas ir respektabilus paburkusio veido vyriškis. Jis parodė į vietą prie lango.

— Tai mano vieta, mieloji.

Treisė pasislinko į šalį, leisdama jam praeiti pro ją. Netyčia jos sijonas užsivertė aukštyn, ir jo žvilgsnis nuslydo jos kojomis.

— Gera diena skristi, a? — paklausė jis gašliu balsu.

Treisė nusisuko. Jai visiškai neįdomu kalbėti su nepažįstamu keleiviu. Jai reikia apie daug ką pagalvoti. Apie būsimą naują gyvenimą, apie tai, kaip jie kur nors apsigyvens ir taps pavyzdingais piliečiais, labai gerbiamais piliečiais — ponu ir ponia Stivensais.

Jos bendrakeleivis žaismingai bakstelėjo alkūne jai į šoną.

— Jau jeigu mes ketiname draugę skristi, mieloji panele, tai derėtų susipažinti. Aš — Maksimilianas Pjerpontas.

Sidnis Šeldonas

KAI ATEIS RYTDIENA

Romanas

Vertė Aneta Ručinskienė

SL 1329. 1997 04 17. 12,25 apsk. l. l. Užsakymas 830. Išleido Rosma, A. Strazdelio g. 1, 2600 Vilnius. Spausdino Poligrafinių paslaugų įmonė, A. Strazdelio g. 1, 2600 Vilnius. Kaina sutartinė

Knygynuose ieškokite

naujų Rosmos leidyklos knygų

Serija POPULIARUSIS DETEKTYVAS

REKSAS STAUTAS

ATSAKYMĄ ŽINO ORCHIDĖJOS...

Detektyviniame romane atskleista genialiojo Niro Vulfo ir jo padėjėjo Arčio Gudvino visa naujų nuotykių puikybė. Pilna pavojų kasdienybė, bičiulio mirtis, žmogžudžio demaskavimas ir gudragalviškos intrigos — visa tai patirs tie, kurie perskaitys didžiojo detektyvų kūrėjo naująjį romaną.

SIDNIS ŠELDONAS

NUPLĖŠTI KAUKĘ

Romanas nuo pirmojo puslapio įtraukia skaitytoją į lemtingai susipynusių įvykių sūkurį. Tai pirmasis Sidnio Šeldono romanas, pelnęs autoriui skaitytojų meilę.

ROSMOS
leidyklos knygomis
prekiauja

UAB ŽIBURYS
Raseiniai, tel. 8-228-5 26 49

UAB MŪSŲ KNYGA
Vilnius, Vilkpėdės 20
tel. 65 31 80

UAB MIRIADAI
Kaunas, tel. 8-27-70 68 06
ir
visi respublikos knygynai

Romano - melodramos „Jeigu ateis rytdiena“ herojė, nusprendusi atkeršyti Naujojo Orleano mafijai, keletą kartų įžūliai apiplėšia. Pergudraudama sukčius, ji turi ne tik moralinį pasitenkinimą, bet ir materialinės naudos.

ISBN 9986–00–167–6